CRONICA LUI
CONSTANTIN MANASSES

TRADUCERE MEDIOBULGARĂ

— FĂCUTĂ PE LA 1350 —

TEXT ŞI GLOSAR

DE

IOAN BOGDAN

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE
PROFESOR DE FILOLOGIA SLAVĂ LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI
† 1 IUNIE 1919

Cu prefaţă de Prof. I. BIANU

PUBLICARE POSTUMA

BUCUREŞTI

Atelierele grafice **Socec & Co.**, Societate anonimă

1922

IOAN BOGDAN

CRONICA LUI MANASSES

TRADUCERE MEDIOBULGARĂ

28205

DIN SCRIERILE LUI IOAN BOGDAN

I. In Analele Academiei Române:

— Câteva manuscripte slavo-române din Biblioteca Imperială dela Viena. 1889.
— Cinci documente istorice slavo-române din Arhiva Curţii Imperiale dela Viena. 1889.
— Diploma Bârlădeană din 1131 şi Principatul Bârladului.— O încercare de critică diplomatică slavo-română. 1889.
— Două steaguri ale lui Ştefan cel Mare din muntele Atos. 1902.
— Originea voevodatului la Români. 1904.
— Despre cnejii Români. 1904.
— Un hrisov al lui Mircea cel Bătrân din 10 Iunie 1415. 1904.
— Câteva observaţiuni asupra îndatoririlor militare ale Cnejilor şi boierilor moldoveni în secolii XIV şi XV. 1907.
— Contribuţii la istoria Moldovei între anii 1448-1458. 1907.
— Evangheliile dela Homor şi Voroneţ din 1473 şi 1550. 1907.
— Inscripţiile dela Cetatea-Albă şi stăpânirea Moldovei asupra ei. 1908.
— Documentul Răzenilor din 1484 şi organizarea armatei moldovene în secolul XV. 1908.
— Letopiseţul lui Azarie. 1909.
— O scrisoare din 1679 a Mitropolitului Dosofteiu. 1912.
— Istoriografia română şi problemele ei actuale, Disc. de recepţ. cu Răspuns de *D. A. Sturdza*. 1905.

II. In volume:

— Vechile cronice moldovenesci până la Urechia. 1891.
— Cronice inedite atingătoare de istoria Românilor. 1895.
— Vlad Ţepeş şi Naraţiunile Germane şi Ruseşti asupra lui. 1896.
— Luptele Românilor cu Turcii până la Mihai Viteazul. 1898.
— Documente şi regeste privitoare la relaţiile ţării româneşti cu Braşovul şi Ungaria în secolele XV şi XVI. 1902.
— Documente privitoare la relaţiile Ţării româneşti cu Braşovul şi cu Ţara ungurească în secolele XV şi XVI. — Texte slave cu traduceri. Vol. I. 1413–1508. Album paleografic. 1905.
— Documentele lui Ştefan cel Mare. 1913. 2 vol.
— Documentele falşe atribuite lui Ştefan cel Mare. 1913.
— Sămile mănăstirilor de ţară din Moldova pe anul 1742. 1914.

CRONICA LUI
CONSTANTIN MANASSES

TRADUCERE MEDIOBULGARĂ

— FĂCUTĂ PE LA 1350 —

TEXT ŞI GLOSAR

DE

IOAN BOGDAN

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

PROFESOR DE FILOLOGIA SLAVĂ LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI

† 1 IUNIE 1919

Cu prefaţă de Prof. I. BIANU

PUBLICARE POSTUMA

BUCUREŞTI

—

Atelierele grafice **Socec** & **Co**, Societate anonimă

1922

Papyrology
Harrass.
10-28-27
15133

PREFAŢA

Au trecut 30 de ani de când neuitatul întemeetor al studiilor slave în România, Ioan Bogdan, a publicat, la 1891, *Vechile Cronice Moldoveneşti până la Urechia, texte slave, cu studiu, traduceri şi note.* In acel volum s'a tipărit pentru întâia oară textul original slav al vechilor cronice mânăstireşti şi domneşti ale Moldovei scrise în secolii XV şi XVI de călugări din vechile mânăstiri şi din porunca sau pentru bucuria unor Domni ca Petru Rareş, Alexandru Lăpuşneanu, Petru Şchiopul, a unor prelaţi ca Mitropolitul Cteoctist „dascălul Moldovei", a unor boeri cărturări ca Teodor Balş, marele Logofăt al lui Petru Rareş.

Patru-cinci secole aşezase peste acele vechi cronice un strat atât de gros de praful uitării, încât cărturarii de acum două-trei sute de ani deabia de mai ştiau din auzite că fusese scrise.

Cel care a avut norocul şi fericirea să le descopere perdute într'un colţ uitat al unei biblioteci din Rusia la Chiev şi le-a scos iar la lumină dintr'atâta întuneric de uitare, s'a crezut dator să le studieze în toate amănuntele atât din punctul de vedere istoric cât şi din cel literar. Dânsul a văzut că mai ales unul din vechii scriitori, întâiul cunoscut pe nume, călugărul Macarie episcop de Roman (1531-1558), care a scris povestirea dramatică a domniei întâie a lui Petru Vodă Rareş (1527-1538) „împodobind cununa povestirii cu vorbe în aur împletite", s'a folosit de un stil extraordinar de decla-

mator. Intreaga cronică scrisă de călugărul Macarie a îndemnat pe Bogdan să caute originea literară, scriitorul şi scrierea dela care călugărul moldovean luase acest fel de a scrie. Acel scriitor şi acea scriere le-a găsit în cronica Bizantinului Constantin Manasses (Κωνσταντῖνος Μανασσῆς) în traducere medio-bulgară făcută în timpul ţarului bulgar Ioan Alexandru, cam pe la 1350 după originalul grecesc.

Acea cronică cuprinde istoria universală dela facerea lumei până la moartea lui Nicephoros Botoniates în anul 1081 şi este compusă după scriitorii bizantini dinaintea lui Manasses în formă de roman istoric (originalul este în versuri) cu toate apucăturile retorice obicinuite în lucrările de acest fel ale Bizantinilor din acea epocă.

Despre acea cronică Bogdan zice (pag. 76—78):

„Cunoscută Slavilor de sud şi Ruşilor prin traducerea bulgară, ea a devenit una din cele mai favorite cărţi de istorie ale acestora. Ea este cunoscută în redacţiuni sârbeşti şi a dat materialul de căpetenie, în tot ce priveşte istoria universală, chronografelor ruseşti din sec. 16 şi 17. Nu mai puţin cunoscută şi apreciată a fost în ţerile noastre, deoarece Moxa pe la 1620 a făcut în partea dintâiu a compilaţiunei sale „De 'nceputulu lumiei de 'ntâiu" un rezumat dintr'însa, iar Macarie cu mult înainte lui Moxa şi-a luat-o de model pentru lucrările sale literare. Fără cronica lui Manasses ne-ar fi imposibil a înţelege nu numai limba lui Macarie, dar şi o mare parte din cuprinsul cronicei sale, îmbrăcat din creştet până în tălpi în haina greoaie a Bizantinului.

„Macarie a voit să imiteze pe Manasses şi l'a imitat, n'a fost în stare însă a o face cu oare-care independenţă; pentru aceasta îi lipsea şi talentul şi cunoştinţa mai profundă a limbei. El a adoptat aşa dar sistemul mai uşor de a copià pasage întregi din modelul său şi de a căuta să le pună înlăuntru naraţiunei sale acolo, unde i se păreà că se potrivesc cu cuprinsul acesteia. Astfel sunt cea mai mare parte din împrumuturile făcute din Manasses. Pentru vremurile noastre se pare ceva cu neputinţă, pentru cele de atunci erà un mijloc de a scăpà din greutatea, ce cauzà întrebuinţarea unei limbi streine, şi de a se împodobi cu penele altora. Un al

doilea exemplu de felul acesta nu cunosc nici în literatura noastră veche, nici în literatură slavă, întru cât ea puteà fi cunoscută lui Macarie. El a ajuns deci la remediul întrebuințat prin propria lui invențiune.

„In ce constă această invențiune?

„Macarie, însărcinat fiind a scrie domnia Petru Rareş, a face prin urmare o operă ce aveà să cadă în mâinile domnului, s'a gândit să producă ceva, ce să placă prin cuprins şi să impună prin frumuseță şi erudiție ca formă; şi fiindcă aproape întreaga literatură istorică cunoscută atunci în Moldova se mărgineà la Bizantinii traduşi în slavoneşte (Ioannes Malalas, Georgeos Monachos sau Hamartolos, Zonaras şi Manasses) şi la biografiile şi panegiricele regilor sârbeşti, făcute tot după modele bizantine, Macarie şi-a ales din aceştia pe Manasses, ca pe cel mai înflorit şi pentru un om crescut în literatura bizantino-bulgară cel mai de valoare dintre toți. A produce ceva asemănător cu Manasses, fie chiar prin cel mai prost plagiat din câte s'au facut până acum, pare a fi fost scopul şi ambițiunea lui Macarie. El a cetit prin urmare şi rescitit cronica lui Manasses, şi-a însemnat toate pasagele ce i-au plăcut şi la compunerea cronicei sale, mai ales la scrierea părții despre Rareş, s'a silit a găsì pentru fiecare situațiune a eroului său expresiunea corespunzătoare din Manasses, negândindu-se că situațiunile nu sunt niciodată perfect identice, de oarece ele se compun totdeauna din elemente deosebite. Din pricina aceasta s'au introdus în opera sa cele mai ridicole greşeli, s'au falşificat chiar faptele, ce-a voit să le povestească, şi în loc de o narațiune frumoasă a eşit o încurcătură, fără ajutorul lui Manasses nedescifrabilă".

Pentru dovedirea celor spuse Bogdan aduce (pag. 78—89) o lungă serie de exemple din scrierea lui Manasses în greceşte şi din traducerea ei în bulgăreşte.

Traducerea bulgărească a lui Manasses nu erà însă tipărită, ci păstrată în mai multe manuscripte. Bogdan credeà că ea trebueşte să fie publicată, şi scrie (pag. 76 nota 2): „Ediția acestei cronice după codicele sinodal (dela Moscova) şi al Vaticanului o pregăteşte autorul acestor şire".

Pentru ediţia cronicei bulgăreşti a lui Manasses, Bogdan îşi copiase manuscriptul dela Moscova şi pândià ocazia ca să poată merge la Roma să o colaţioneze cu cel din Vatican, ceea ce nu s'a putut face.

Publicarea *Vechilor cronice* la 1891 a făcut mare impresie între puţinii cărturari români cari se ocupau cu asemenea studii. Unul dintre ei, profesorul Alexandru Pop, acum răposat, a descoperit la Tulcea un manuscript de acelaşi fel, care cuprinde între altele cronica slavă a Moldovei numită de Bogdan „Letopiseţul dela Bistriţa“ publicat de dânsul la 1895 în volumul *„Cronice inedite atingătoare de istoria Românilor“*. In acel manuscript dela Tulcea partea cea mai mare (f. 102 a.—245) este ocupată de traducerea bulgărească a Cronicei lui Manasses.

După textul copiat la Moscova colaţionat cu cel dela Tulcea Bogdan a tipărit cronica lui Manasses în acest volum, însemnând cu T variantele date de manuscriptul dela Tulcea, cu V pe cele din Vatican (probabil după extrasele lui Certkov pomenite de Bogdan în *Vechile Cronice*, pag. 76. nota 2).

Astfel ediţia lui Manasses bulgăresc făcută de Bogdan a fost tipărită pe la 1900. După text s'a tipărit glosarul tuturor cuvintelor, o mare şi grea lucrare (pag. 225—456), care, după spusa autorului ei, aduce o bogată contribuire la Lexiconul paleoslovenic al lui Miklosich.

Spre a fi publicată ediţia mai aveà să fie precedată de o introducere, pentru a cărei redactare Bogdan strânsese multe note, dar tot aşteptà să poată face colaţionarea textului şi cu manuscriptul din Vatican. Aşteptând acea zi mult dorită i-a venit boala de care s'a stins la 1 Iunie 1919.

Pentru ca ediţia cu atâta muncă făcută şi tipărită să nu rămână cu totul perdută, se publică acum prin bunăvoinţa casei Socec & Co. S. A., aşa cum a rămas după cel care nu o va mai puteà terminà, pentru ca ştinţa limbilor şi literaturilor slave să se folosească de ea şi alţii să facă ceea ce a rămas nefăcut de autorul ei.

Prof. I. Bianu.

Iunie 1922.

ПРѢМѪДРАГѠ МАНАСЇА И ЛѢТОПИСЦА СЪБРАНЇЕ ЛѢТНО, ѠТ СЪЗДАНЇА МИРѸ НАЧИНАѪЩЕЕ И ТЕКѪЩЕ [1]) ДО САМОГО ЦАРСТВА КИР НИКИФѠРА ВОТАНИѠТА.

Доуша оубѡ тинолюбиваа имѣнїѡм вънимает, и въсѣ-
чьскы печет сѧ еже полоучити желанїе· ты же, доуше царскаа
и словолюбиваа, присно жѫждѫщи разоума и слова и нака-
занїа, книгамъ прїсно прилежиши, и наслаждаеши сѧ въ кни-
гахъ, и бывает ти жизни въсе врѣмѧ слово. и понеже оубѡ
въжделѣлъ еси ꙗкы питателник' словоу добросъставленоу тебѣ
и [2]) извѣстноу писанию изложеноу быти, ꙗсно сказоующее
древнѣа словеса, и которїи обладашѫ испрьва и даже до где
достигошѫ, и которїи царствовашѫ и даже/ до колико лѣтъ, T. 102 v.
мы оубѡ въспрїемлемъ тѧготѫ троуда сего, аще и нѫждно
дѣло и троудно юстъ [3]). оутѣшаѫтъ бѡ нашѫ мѫже въ сло-
весехъ троуды велицїи дарове твои и любочьстие твое, и
троуднааго вара и болѣзнънаго дарове прохлаждаѫтъ въда-
ваемїи чѧсто. S. 38 v.

(v. 18) И сїа оубѡ здѣ ми и до сего да прѣстанѫтъ, да не
како подхыбно възмънит сѧ нѣкоторымъ слово, и помыслъ
оставлыше дроугаа ѹслышати потекѫтъ. мноѕѣмъ напи-
савшим же и лѣтописавшимъ, и потьщавшим сѧ оубѡ из-
рещи [4]) правѣ и истин"нолюбнѣ, дроуг же съ дроугомъ не-
слично сїа съписавшемъ, мы прѣдтекше мнѧщїих сѧ бол-
шими вѣдѣти извѣсто и паче и[с]тинъствовати, еже по силѣ
нашеи съвръшаемъ тебѣ.

---

[1]) T. текѫщи. [2]) Lipsește în T. [3]) T. есть. [4]) T. изрѣщи.

Зачѧло. Дьнь .а.

(vv. 27 — 37)

Божиє късєсъкрьшєноє и мирозиждитєлноє слово нєбо
бєзъѕвѣздноє прикєдє къ начѧлѣ, бєсчислъножѫ добротожѫ
сїажщє лоучами божьсткънъıми [1]), и зємѧ [2]) късєпитатє-
ницѫ [3]), и съ ними свѣтъ. зємѣ [4]) жє нєоукрашєна и нєвидима
T. 103. бѣ, и тъма нალєжааше глѫбокаа на томъ плєщоу. свѣтоу жє
късїавшоу и по въсѫдоу пролїавшоу сѧ, и свѣтлостїѫ испълъ-
нєномꙋ и свѣтозарноу дьню бъıвшоу, ѩвишѫ [5]) сѧ прѣждє
нєвидимаа, и мрачнаа тъма [6]) прогнана бъıстъ сїанїємъ свѣт-
лъıихъ лоучь. въ сихъ оубо прѣтєчє пръвъıи дьнємъ.

Дьнь .в.

(vv. 38 — 47)

Ѡкоу жє късїавшоу дьнѣ вторааго нєбо второє оутвръди
прѣмѫдрѣ, єгожє зємнъıимъ късєкровєнъ съдѣлавъ покровъ
нарєчє твръдь богъ доброхѫдожнъıи, пачє пръвъıѫ [7]) бєз-
ѕвѣзднъıѧ вторѫѫ [8]) дроугѫ твръдь. тогда и късєлитноє
єстьство водноє и бєзднъı раздѣливъ, и ово оубѡ горѣ
въ въıсотѣ нєдовѣдомѣи лєвцѣ възнєсъ, ово жє на зємли
оставль [9]). постави по срѣдѣ сихъ нєбо ѩко прѣградѫ и
ѩко твръдѫѫ стѣнѫ.

Дьнь .г.

(vv. 48 — 99)

Ѕѣница жє оубо захождаашє дьню второмоу, а трєтїи [10])
S. 30. пакъı късїаваашє, и пакъı хѫдожник [11]) късєѕиждитєль прѣ-
мѫдрьıи дроугъıимъ вънимаашє дѣломъ. и понєжє оубѡ про-
ливаашє сѧ по зємли [12]) късєи єлика ѿт нєбєснъıих водъ остала
бѣ вода, и късє лицє єѫ [13]) покрьıваашє єзєрьсткоуѫ [14]), късє
T. 103 v. пролитїє въ єдино съвъкоупи вънєзаапѫ, ѩкожє нѣкто млѣка
бѣла влагѫ слаткопролитнѫ [15]) ѩко да оусъıритъ и сърнъıи
крѫгъ сътворитъ. ѿтдѣлившоу жє сѧ оубѡ пръвѣє налєжѫ-

[1]) T. -ствн- [2]) T. зємлѧ, cu a adăogat maĭ tărziŭ. [3]) T. късн-.
[4]) зємлѧ. îndreptat din зємѣ. [5]) T. -шѧ. [6]) T. тьмѫ. [7]) T. -ъıѧ.
[8]) T. -жѧ. [9]) T. -въ. [10]) T. трєтїа. [11]) T. -жьник. [12]) T. зємли,
cu a adăogat maĭ tărziŭ. [13]) T. єѧ. [14]) T. -рст-. [15]) T. сладко-.

щомоу ꙗки сѧ лицє зємноє, и красота въсїа камєнию и го-
рамъ и бръдом глѫбокодолнꙑимъ. ѡт сєго оѹбѡ съставъ
вєсь воднꙑи [1]) морѣ нарєчє соѹшноє жє єстьство, єлико ка-
мєнїємъ съставлєно и єлико тлъстобраздно, зємѧ [2]) хꙑтрєц
нарєчє богъ въсєдѣтєль. /прѣмногѫѫ [3]) жє своѫ силѫ ꙗвлѣѫ, V. 4.
нє въсїавши єщє зари исполина [4]) слъньца многоразличномоу
повєлѣ бꙑлию прозѧбсти [5]), око оѹбѡ на сладость тъкмо и
красотѫ очима, око жє и живопитно и сѫщимъ на зєми [6])
потрѣбно. тогда пръвѣє красотами зємѣ [7]) оукраси сѧ пачє
отроковицѫ младѫ въ новѣ оунєвѣщаємѫ, златоносѧщѫѫ [8])
и сїаѫщѫѫ [9]) пъстротами [10]) бисєрнꙑми. сїаашє [11]) ꙗкожє
благоѧхан''нꙑи [12]) шипокъ. ꙗкожє шаръ многоразличнꙑи въ-
сѫдоу смѣашє сѧ [13]), бѣлозрачна и въсєбагръна, чръвлєна жє
инѫдꙋ. ова оубѡ багръна пачє шипокъ зрима бѣхѫ, ова жє
бѣлѣахѫ сѧ и сладцѣ [14]) сїаахѫ [15]). бѣшє кринъ снѣго-
образнꙑи, бѣхѫ агалидꙑ. накинѳъ/ въсхождаашє, вѣшє и [16]) T. 104.
наркисоу доброта и въсє пръвоносїє пролѣтнꙑих [17]) даровъ.
възращаахѫ [18]) класи отѧвчєни [19]) пшєницєѫ [20]). бѣшє просо
модролиствъно стъблїємъ колѣблѧ. добра въсѣ и росна и до-
бротꙑ лоучами богатѧща [21]) сѧ и зємѧ [22]) обьѧхаѫща [23]) рас-
творєнꙑми благоѧханми [24]). распрострьта/ бѣ трѣва мѧв''ка [25]), S. 30 v. V. 4 v.
зєлєнѣѫщи сѧ и говѧда кръмѧщи, конѧ питаѫщиꙗ и воловꙑ,
росна пажить [26]). таковѫѫ [27]) красотѫ прѣиспъщрєнѫ зємлѣ
ношаашє [28]), таковоѫ одєждєѫ [29]) доброцвътѫщєѫ и добро-
ткан''ноѫ [30]) облѣчєна [31]) бѣ. бѣхѫ и множъства садовїамъ,

---

[1]) T. водны. [2]) T. зємлѧ, cu л adăogat. [3]) V. -ѫѧ. Cu acest cuvînt începe textul cod. V., f. 4. [4]) In V. и dela început e șters, iar pe marginea de deasupra se află scris cu cerneală roșie сполина. [5]) V. прозѧбнѫти, T. прозѣв'сти. [6]) T. зємли, cores din зєми. [7]) T. зємлѧ, cores din зємѧ. [8]) V. -ѫѧ. [9]) V. сиѫщѫѧ. [10]) T. пєстротами. [11]) V. сиꙗ-. [12]) V. благоѫханныи; '' deasupra luĭ нн lipsesc maĭ totdeauna în cod. V.; puținele casurĭ în care se află vor fi amintite la locul lor. [13]) Lipsește în T [14]) V. сладцѣ. [15]) Cf. nota 11. [16]) Lipsește în V. [17]) V. -нꙑхъ. [18]) T. greș. възвращаахѫ. [19]) V. отѧгчєни. [20]) V. -єѧ. [21]) V. богатѧщи. [22]) T. зємлѧ, cores din зємѧ. [23]) V. ѡбъѫхаѫща. [24]) V. благоѫханми, T. -ѧхан'ми. [25]) V. мѧвка: '' deasupra luĭ вв lipsesc în cod. V. [26]) V. пажитъ. [27]) V. T. -ѫѧ. [28]) V. ношашє. [29]) V. -єѧ. [30]) V. добротъканноѧ, T. добрꙋтканноѫ, cores din добро-. [31]) V. ѡдѣана.

проꙁѧбаахѫ [1]) же и дрѣвесамъ добролиствьнаа [2]) и добро-
цьвтѫщаа и овощноноснаа вѣнꙑ. бѣше и аблани доброраст-
нꙑѧ [3]) и свѣтлоплоднꙑѫ стьбль [4]), маслинꙑ тоукоточнꙑѧ [3])
и оуслаждаѫщѧѧ [5]) смоквꙑ, тополїе тлъстостьбльное, елїе,
дѫбїе, брѣстїе. приложи сѧ нѣкꙑи тополовꙋ вѣтръ листвию,
и сладокъ шъпетъ [6]) творѣаше листвїемъ. тамо бѣ и черѣша
добраа и финикъ медовнꙑи, грозднаа мати виноградъ, и
състави лознїи, и гроздъ мъстъ точѧщїи растѣше на лозахъ.
вьсѣ съкръшеноплодна и прѣсъкрꙑшена вьсѣ· ничьсоже бѡ
T. 104 v. неодаровано [7]) и несъкръшено приведено бꙑстъ.

Дьнь .д.

(vv. 100 – 138)

Въ сихъ же оубѡ заиде и свѣтъ дьнѣ третїаго, въсїа-
V. 3. вааше же лице четврътааго дьнѣ [8]), и пакꙑ дѣлѡм начѧтокъ,
и повелѣнїе ѕиждителево [9]) небоу добровѣнчаноу ѕвѣздами [10])
бꙑти. тогда ѕвѣздноѫ [10]) небо добротоѫ просъвтѣ [11]) сѧ
ꙗко одежда бисрїемъ обнизана и [12]) златоткан''наа [13]) риза, и
ꙗко тканица [14]) оукрашенаа сїаѫщїимъ [15]) каменїемъ. тогда
пръвѣе въсїа [16]) ѕѣница [17]) дьневнаа, великꙑи исполинъ
слъньце, иже живопитателнꙑи [18]) свѣтилникъ, источник'
свѣтоу неиздаемꙑи, домъ огнѣ бездръвнааго. тогда пръвѣе
начѧтъ свѣтити нощь лоун''нꙑи бѣлосвѣтлꙑи и свѣто-
носнꙑи крѫгъ, скорооп^ходнꙑи [19]) и въсесвѣтлꙑи и много-
зрачнꙑи и съвръшенꙑи. тогда пръвѣе небо ѕвѣздꙑ ве-
S. 40. ликꙑѧ доброокрѫглꙑ видѣ и прѣдспѣваѫщѫ [20]) дрꙋгъ
дроуга и оукрашаѫщѫ его ꙗко цвѣтїе [21]) ѧдолїа. имена
ѕвѣздъ великꙑих [22]). кронъ бѣше модръ, оловѣнъ обра-
зомъ· блъщаше [23]) сѧ зевсъ ꙗко сребро, ар же пламененъ
зрѣше сѧ. сїааше слъньце ꙗко свѣтлое и доброкоренное злато.

---

[1]) V. проꙁѧв-. [2]) V. -листвнаа. [3]) V. -ꙑѫ. [4]) T. стебль. cores din стьбль. [5]) V. -ѫѫ. [6]) V. шепетъ. [7]) V. -анно. [8]) V. дьне. [9]) V. ꙁи-. [10]) V. ꙁвѣ-. [11]) V. просвѣти. [12]) Lipseşte în T. [13]) V. T. златотъканнаа. [14]) V. тъканница. [15]) V. сиѧ-. [16]) Pentru V. cf. nota premergătoare. [17]) V. ꙁѣ-. [18]) V. -телнии. [19]) V. -ѡвьходнꙑи. [20]) V. прѣдъ-. [21]) T. цвѣтве. [22]) In cod. S. (f. 40) şi V. (f. 3) această glossă e trecută ca titlu în text, în T. (f. 104 v.) ca glossă marginală. [23]) T. greş. блъщаваше.

съвтѣ/ше же сѧ ıако каситеръ кръгъ афродитинъ· ıако мѣдь V. 3 v.
чръмнозрачнаа ермїе сїааше· свѣтло ıако нелъ [1]) сїааше лоуна.
сице одежда небеснаа прѣиспъщрена зрима/ бѣ. кронъ [2]) мо- T. 105.
дрѣаше[3]) сѧ ıако акинѳwвъ зракъ· ıако кринъ бѣлѣаше сѧ зевсъ,
ар же ıако огнь· ıако шипокъ чръвленъıи слъньце сїааше· ıако
бѣлоцвѣтнаа анагалида [4]) съвтѣше сѧ дьньница [5])· ıако цвѣтъ
чръмнозрачнъıи ермїе блъщаше сѧ· наркисъ добролиственъ
ıавлѣаше сѧ лоуна [6]). таковаа нѣкаа цвѣтнаа пъстрота небо
оукрашааше· такова [7]) нѣкаа належааше небесномоу лицоу мно-
гозрачнаа и радостнаа и доброзрачнаа красота, и врътоград
новонасажденъ небо творѣаше [8]), емоуже врътоградарь [9]) богъ,
ıако садовїа же и wтрасли, ıако [10]) цвѣтїа. многоразличнаа
ѕвѣзднъıѧ [11]) свѣтлости. тогда пръвѣе слъньцоу въсїавшоу
и просъвтѣвшоу [12]) сѧ, ıавлъши же сѧ красотѣ небеснѣи и
добротѣ дьневнѣи, послоужишѫ [13]) повелѣнию сътворшаго и
прѣклони/въ съвръши дьнь четврътъıи. V. 5.

ДЬНЬ .Є.

(vv. 139 – 180)

Сице оубw съвръшишѫ сѧ ıаже о ѕвѣздахъ [14]), и оучи-
нено бъıстъ слънце ѕвѣзда [14]) дьнь съдръжѧщїа, лоунное
же равно просвѣщааше нощь. животно же нї едино живѣше
на земнъıих [15]) широтахъ, ни по водѣ пловѫщее, ни по
соуху ходѧщее, ниже по аероу летѧщее. нѫ въсесъвръшенъıи
богъ водномоу есть[с]твоу крѣпость/ въложивъ одоуше- S. 40 v.
вленѫѫ [16]) и силѫ рождьстъвнѫѫ [17]), живѣ доуши/ повелѣ T. 105 v.
wт тѫдоу произъıти ıако не чрѣва въ новѣ зачѧтъıимъ

---

[1]) Gr. ὄβελος (v. 121). [2]) T. greș. кръно. [3]) V. модрѣше. [4]) V. агалида. [5]) V. денница. [6]) Ca explicație la acestea, cod. V. arepe marginea f. 3 v. următoarele semne și cuvinte (cuvintele sunt scrise, afară de cele patru dela sfîrșit, deasupra fiecărui semn, în ordinea următoare): лоуна, ермие, афродит, слъньце, аръ, дие, кронъ, а се великыѫ звѣзды·

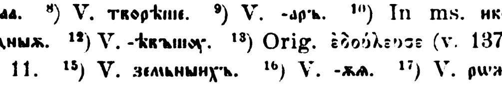

[7]) T. таковаа. [8]) V. творѣше. [9]) V. -аръ. [10]) In ms. ико. V. T. ıако. [11]) V. ѕвѣздныѫ. [12]) V. -вшоу. [13]) Orig. ἐδούλευσε (v. 137). [14]) Pentru V. cf. nota 11. [15]) V. земьныихъ. [16]) V. -жѧ. [17]) V. рождествнѫѧ.

младенцемъ болѧщаго и окрѣменен"на рождьствомъ съкръ-
шенаго отрочѧте· ꙗко сѣмѧ [1]) бѡ божие повелѣнїе къпадши [2])
водоточнꙑѧ строуѧ [3]) творѣаше [4]) многоплоднꙑ [5]). ѡт сего
прѡстокрилнїи птице аеропарнїи имѣахѫ свободно перо, на-
лѣтанїа [6]) бръзаа, и лекцѣ [7]) възвꙑшаахѫ сѧ къ широтамъ [8])
въздоушнꙑимъ, оптичѧще пролитїа его тенкопролитнаа. ови
оубѡ великокрилни и великобедри [9]) и ключатонокти [10]) и
V. 5 v. ꙗко стрѣ/лꙑ ноктѧ протѧжѫще, острꙑ клюновꙑ имѧще паче
ножовъ, имже хотѣаше сънѣдъ [11]) мѧса бꙑти и дроужина
бꙑти на сънѣденїе [12]) плътемъ, птицами владѫщїи [13]) орелъ,
ꙗстрѧби соурокоꙗдци, и къси имже нѣстъ потрѣбенъ [14]) огнь [15])
плъть ꙗдѫщимъ. ѡт сего птицѧ пѣснивꙑѧ и билїа ꙗдѫ-
щѫѧ, малоперꙑѫ [16]) и хоудотроупнꙑѧ [17]), разлнчно въз-
глашаахѫ и въ раздолїахъ кричахѫ и дрѣвеса оглашаахѫ,
дрозгове [18]), славїе, брѣгорꙑѧ [19]), синицѧ [20]), скворци и въ-
сѣко перо селнаа бꙑлїа [21]) опходѧщее [22]) и ѡт тѫдоу не-
троуднѫѫ [23]) сънѣдь и краснѫ събираѫще. тогда и ѕвѣрїе [24])
T. 106. на земли [25]) ꙗвишѫ сѧ страшнїи, львове чѧстогривїи, мед-
вѣди, пардоси, тигри, козꙑ стръмозѫбꙑѧ [26]), птицоноѕїи [27])
заѫци, и пси [28]) острозѫбїи, и тврьдопрьсꙑи елефантинъ,
и късѣка птица и въсѣко плъзаѫщее, елико въ водахъ жи-
ветъ, и елико въ мори, и елико въ горахъ въ коупѣ [29]). то-
V. 6. ликꙑми же животнꙑми мокрѫѫ [30]) испльнивъ и соушѫ [31]),
еще же и нерѫкоткан"нѫѫ [32]) одеждѫ, аеръ, егоже божь-
S. 41. ствнꙑихъ [33]) испрѧдошѫ пръстъ тенкодѣланїа, ꙗко град
тврьдонꙑрѣнъ [34]) и пространъ распростеръ [35]) плътосънѣд-
нꙑимъ птицамъ и билїа ꙗдѫщимъ, дьнѣ съвръши теченїе
пѧтааго.

[1]) T. самѧ. [2]) V. съпадши, T. въпадшїи. [3]) V. строуж. [4]) V. тво-
рѣше. [5]) T. -ꙑи. [6]) V. налѣтание. [7]) V. легцѣ. [8]) V. ширинамъ. [9]) V.
greş. великоведрїи. [10]) V. -ни. [11]) V. снѣдь. [12]) V. снѣдение. [13]) V.
владѧщии. [14]) T. потрѧвень. [15]) V. огнъ. [16]) V. -ꙑѧ. [17]) V. -троупꙑѧ.
[18]) T. greş. грозневе: orig. ἀκανθυλλίδες (v. 165). [19]) V. -ꙑж. [20]) T.
-цж. [21]) T. переселнаа билїа. [22]) V. T. ѡк-. [23]) V. -жѧ. [24]) V. ѕвѣрие.
[25]) V. земи. [26]) T. -зѫбꙑѧ. [27]) V. -ноѕїи. [28]) T. ѱи. [29]) V. и въ го-
рахъ въ коупѣ елико; orig. ὅσον ὀρεσινόμον (v. 178). [30]) V. -жѧ. [31])
Versul 175 a rămas netradus. [32]) V. -тъканнжѧ. [33]) V. божествнꙑихъ.
[34]) V. -нꙑренъ. [35]) V. распространивъ.

ДЬНЬ .Ѕ.

(vv. 181—209)

Шестꙑи же пакꙑ облиставааше дьнь [1]), шипкозраченъ,
и врътоград добродрѣвенъ [2]) богъ насаждааше, не [3]) мотꙑ-
ками раскопавъ, ни рꙑлми, ни разоравъ доброт҄ѫ прѣкраснꙑѧ
земѧ [4]), ниже дланми [5]) насадителнꙑми [6]), нѫ словомъ еди-
нѣмъ. и дрѣво̀ въсѣко прозѧбааше [7]) доброплодно тамо,
благовон"но, добросѣнно [8]), листъвно [9]), добровѣтъвно и
сладкоѫхан"но [10]). и кто оубо доброт҄ѫ едемъскѫѫ [11]) прѣд
лицемъ прѣдноставитъ [12]); во бо стъблїа садовїамъ бѣхѫ
овощ'ноноснꙑимъ, ово же множьство дрѣвесъ благоѫхан'-
нꙑихъ [13]) и присноцъвтѫщихъ, ово медоточнаа прозѧбаахѫ [14])
овощїа, ово же на кра/сот҄ѫ изращаахѫ небесемъ тъчнаа вꙑ- T. 106 v. V. 6 v.
сото҄ѫ [15]) дрѣвеса, елиїа водами питаемаа, и острокрънхое елїе,
прѣвꙑсокаа тополїа, и кипарисїа, и брѣстїа. листвїа съра-
жаахѫ сѧ въ коупѣ дрѣвнаа, вѣни съмѣшаахѫ сѧ, и съе-
динѣахѫ сѧ стъблїа [16]). подобѣхѫ сѧ ꙗкоже самохотнѣ
дрѣв'наа листвїа пригрънѫжща сѧ дрѹгъ съ дроугомъ съ-
плетенми любезнѣишими. слънце въсїаваше, и къ садовию [17])
приближаѫ сѧ смѣтааше [18]) долоу тихо листвїе ихъ и кротко.
елико же чѧстина [19]) ѡтвръзааше сѧ листвию. въсїаваахѫ [20])
шипкомъ доброты и кринѡм съвтѣше [21]) сѧ бѣлость не-
бодливи же и бес трънїа шипци они. нѫ [22]) елико багро и
бѣлозрачно въ нихъ, ꙗко ѕвѣзда [23]) лоучѧ испоущаѫщи
сїааше [24]) ѡт земѧ [25]). ово земное лице зеленѣаше сѧ трѣвами,
ово же модрѣаше сѧ, ово же смѣаше сѧ [26]). росокапльнꙑми
цвѣтовъ [27]) и много/различнꙑми доброзрачїи зефиръ тихо- S. 41 v.
дꙑхателнꙑи подꙑховааше ѡт въсѫдоу, и цвѣ/тнꙑми во- V. 7.
нѣми наплънѣаше въздоухъ.

---

[1]) V. maĭ are un дьнь după же. [2]) T. -дрѣвѣнь. [3]) T. ни, cores din не. [4]) T. землѧ, cores din земѧ. [5]) V. дланьми. [6]) V. -телнꙑми. [7]) V. прозѧбааше. [8]) V. -сѣнъно. [9]) V. листвно. [10]) V. сладкоѫханно. [11]) V. едемскѫѧ. [12]) V. прѣдъставитъ. [13]) V. -оѫ-. [14]) V. проꙁѧв-. [15]) V. -оѧ. [16]) T. стъвїа. [17]) V. -ноу. [18]) V. съмѣ-. [19]) T. чьстина. [20]) T. въсїахѫ; copistul a scris întîĭ въсїаше. apoĭ a șters pe ше și a pus după el хѫ. [21]) T. свѣташе, cores recent din съвтѣше. [22]) Lipsește în V. [23]) V. ꙁвѣ-. [24]) V. сиѫщи. [25]) V. землѧ. [26]) V. модрѣаше сѧ. [27]) V. цвѣтовꙑ, T. цвѣтовь; orig. τῶν ἀνθῶν (v. 207).

О ДРѢВѢ РАЗУМНѢМ.

(vv. 210 — 370)

По срѣдѣ же сихъ животное дрѣво [1]) прозѧбе [2]), благо-
дѣтми [3]) цъвтѫще, добролистъвно [4]) и красно. воднаа мати
же источникъ ѡт долꙋ истицааше, и добродрѣвное едем''-
T. 107. ское [5]) напааше село, и садовнаа/ оптичаше кореніа и ѡтрасли,
и цвѣтнаа мѧкаа [6]) поквашааше стъбліа. ѡт тѫдꙋ же на
четыри начѧткы [7]) раздѣлѣѫщи сѧ бываетъ мати рѣкамъ [8])
великолитнынмъ. рѣкы же оны гласомъ и ѧзыкомъ [9]) си-
ръскынмъ [10]) нарицаѫт [11]) сѧ фисонъ и геонъ, фора же въ
них третіа, а четвръта ѥстъ [12]) едекелъ, по елинъскомꙋ же
ѧзыкꙋ [13]) гангіе [14]) и нилъ великыи, ефратъ же и тигръ.
и гангіе ꙋбѡ оиходитъ [15]) земѧ евилатскыѧ прѣдѣлы [16]).
тамо же злато обрѣтает сѧ и камень [17]) зеленыи, злато же
оно нескврън''но и съвтѧще сѧ и блъстѧще [18]). нил же бѣ-
лострꙋинъıи оиходитъ [19]) еѳіопіѫ [20]), и тлъстобраздныѧ
никы егѵпетскыѧ [21]) благоплицными напаѧ [22]) стрꙋами [23])
V. 7 v. /творитъ доброплодны. тигръ же [24]) нисходѧ ꙗко стрѣла съ
шꙋмомъ [25]), и клопоты творѧ и рꙋаніа тѧшкаа, къ селѣхъ
сѫщіихъ прѣмо земи [26]) асиріистѣи течетъ.

(v. 231) Таковое же селеніе красно насадивъ и напльнивъ
дрѣвесъ създа и чловѣка вьседѣтелныма дланма ѡт пръст-
ныѧ и брен''ныѧ и каломъ съмѣшеныѧ тѧготы [27]). дыханіе
же вложивъ животно земнои плъти, и съвръшена чловѣка
дыхан''на сдѣлавъ и съставлена ѡт дꙋшѫ и тѣла сътво-
V. 8. рикъ, и ꙋмъ даровав, емꙋ [28]) своеволнаго разꙋма, и по
подобию своемꙋ създав и по образꙋ, въселѣетъ въ еде-
8. 42. мъстѣмъ [29]) добросаднѣмъ селѣ ꙗкоже въ чрътозѣ [30])

[1]) V. дрѣво животное: orig. τῆς ζωῆς τὸ δένδρον (v. 210). [2]) V. -зѧбе. [3]) V. -дѣтьми. [4]) V. -листвно. [5]) V. едемское. [6]) V. мѧккаа. [7]) V. чѧсти. [8]) T. greș. междꙋ рѣкам. [9]) V. ѫзыкомъ. [10]) V. сирск-. [11]) V. -аѧт. [12]) V. T. есть. [13]) V. по елинскѡмꙋ же (fără ѧзыкꙋ). T. елинскомꙋ. [14]) V. гаггіе. [15]) T. ѡбь-. [16]) V. земѧ евилатскѫѧ и прѣдѣлы еѧ: orig. γῆς Εὐϊλὰτ τοὺς ὅρους (v. 222). [17]) V. каменъ. [18]) V. блъщѫще. [19]) T. ѡк-. [20]) V. T. -іѧ. [21]) V. египет-. [22]) V. T. -аѫ. [23]) T. строуами. [24]) In T. lipsește. [25]) T. шюмом. [26]) T. зъми, cu un ми adăogat deasupra. [27]) Aci urmează în cod. V. miniatura I. [28]) Lipsește în T. [29]) V. едем'стѣмь. [30]) V. чрътоꙁѣ.

бисеръ, дрѹгъıи къ мирѣ миръ, мала ѹбѡ видѣнїемъ ꙗко T. 107 v.
изѧщнъıимъ величьствомъ[1]), почьстиѫ[2]) же[3]) лѹчьша велми
ѡт мира. сего адамъ ꙗко ѡт чръмнъıѧ пръсти създана
брен״наго[4]) ѕиждитель нарече сѫщьства[5]). и постави едемъстѣи[6]) добротѣ пръвожителѣ ѡт въсѣх[7]) ꙗсти овощїи
повелѣ дрѣвнъıихъ, къ садѹ же разѹмномꙋ ни рѫкѹ приложити. тогда и въсе кроткое и въсе питомое въ кѹпѣ и
въсѣко бѣжѫщее[8]) въ ѧдолїа многодрѣвнаа приведе животно къ адамѹ, по земи[9]) ходѧщее и по[10]) въздѹхѹ
парѧщее, ꙗко да прїимѫтъ имена ѡт него къ естьствомъ
прилична. приводѣше сѧ львѵ[11]) зиꙗѫщъ юнцемъ гѹбитель,
медвѣди грозноѡцї, и прѣпъстрїи пардоси, елене пъстрокожнїи[12]), и чѧстоопахъıѧ лисицѧ, елефантинъ[13]) твръдочелъıи, опаꙗшїѫ[14]) клатѧ, и юнецъ рогоѵъı биѧи[15])· прихождааше ерѧбица[16]) чрьмнѣ[17]) ноѕѣ[18]) имѧщи и клюнъ. V. 8 v.
скворци чрънонерїи фръковъı простираахѫ и блъсковъı[19])
нѣкъıѧ бѣлости ношаахѫ. добротѫ показѹаше паѹнь[20]) златокрилнъıи. сїааше пъстротами многами[21]) и златѣаше сѧ
фръкомъ, блъщаше[22]) сѧ багрозрачнѣ въ пазнишарѣ· и цвѣтѣше по срѣдѣ[23]) и злато ꙗко око сїаѫще[24]), и крътоград
перїемъ насажденъ творѣахѫ[25]) животнаа. опьстѫпаахѫ[26])
въсѣ адама ꙗко владъıкѫ раби. окрѫжаахѫ, притицаахѫ[27]) T. 108.
и охѫпаахѫ родоначѧлника[28]). он же осѧѕааше[29]) рѫкама
неѹкротимъıѧ ѕвѣрѧ ꙗко новороднъıѧ и младъı[30]) агньцѧ[31])
млѣко ꙗдѫщѫѧ, и ѧже ѡт сихъ ни мала не[32]) боꙗше сѧ
напасти· лютаа бо и лѫкаваа и злотворнваа злоба единаче

---

[1]) V. видѣниемъ. [2]) V. -нѧ. [3]) T. greș. почъстнѫѧ се. [4]) T. бреннаго. [5]) T същъства. [6]) V. едемсцѣи. [7]) V. всѣхъ. [8]) T. бѣжѧщее. [9]) T. земли, cores din земи. [10]) Lipsește în V. [11]) T. левъ, cores din львь de o mînă maĭ recentă. [12]) T. пестро-, cores din пьстро-. [13]) V. елефандинъ. [14]) V. -їѧ. [15]) V. бижи. [16]) V. и ерѧбица. [17]) T. чръмнѣ. cu un е maĭ noŭ deasupra luĭ р. [18]) V. ноѕѣ. [19]) T. блесковы. cores din блъсковы. [20]) T. павлинъ. cores maĭ recent din паѹнь. [21]) T. пестротами многими. cores recent din пъстротами многами. [22]) V. T. -ааше. [23]) In V. lipsește silaba din urmă. [24]) V. сиꙗ- [25]) V. -ѣхѫ. [26]) V. ѡвь- [27]) In V. lipsește притицаахѫ. T. окрѹжаа и сотицаахꙋ. corese recent din окрѫжаа и сѫтицаахѫ. [28]) T. родо-, cu о cores recent din ꙋ. [29]) V. осѫзааше. [30]) V. младыѧ. [31]) T. агнъчѧ. [32]) T. ни.

нє въсєлила сѧ бѣ въ сръдцє єго. сицє ничьсожє [1]) на бєз-
S. 42 v. страстнѫѭ [2]) доушѫ похвалит сѧ, ни ѕвѣр, ни огнь, ни рѣкы
вєликомѫтныѧ дръзость. аще въцаришн сѧ над страстми [3]),
V. 9. и аще грѣхомъ обладаєши, и на василискы и лютыѧ скорпиѧ
настѫпиши [4]), и смѣриши лька, и тигрѣ оукротиши.

(v. 277) Въ сихъ оубо оусне адамъ, нѫ горкыимъ сънбмъ, сънбмъ начѧткомъ [5]) низвръжению и въсєгоубитєлныѧ враждꙑ. коснѫ жє сѧ сєго рєброу спѧщоу ѕиждитєль, и възѧтъ є и създа ѿ сєго женѫ· адам жє пръстиѧ създаныи [6]) и пръвыи въ чловѣцѣх· єкѣ [7]) въсѣхъ матєри бꙑстъ рєбромъ отьцъ. вънѧтръ жє пищнаго сєла живѣста [8]) оба [9]) ꙗко бєсплътни, нє имѧща попєчєнїи любовєщныихъ [10]), ꙗкожє ни обложєна плътъскоѫ [11]) въсѣчьскы тѧготоѫ [12]). въ коупѣ жє сима богъ пакы законъ полагаашє глаголѧ «ѡ зємнороднаа и єдєма [13]) сєго пръвожитєлѣ [14]), въсѣ си вашєѫ [15]) ради привєдєна бꙑшѫ потрѣбꙑ· на вашє наслаждєнїє
въсѣко дрѣво оуготова сѧ. ѿ въсѣхъ оубо насꙑщанта [16])
T. 108 v. сѧ и ѿ въсѣхъ питанта [17]) сѧ. сє жє тъкмо на пакость єсть вашѫ разоумноє дрѣво· сєго єдиного бѣганта и сємоу
V. 9 v. нє коснѣта сѧ. прикоснѫтїє бо приноситъ тлѧ, и жлъчь въкоушєнїє [18]). аще бо сєго тъкмо въкоусита, падєнїє падєта вєлико· горко бо овощїє износитъ и съмръть [19]) проѕѧбаєтъ [20]). аще ли сѧ ѿ сєго съхранита, избѣгнєта жѫла съмрътнаaго [21]) и пространьство наслѣдита живота бєсконєчнаго [22])».

(v. 298) Бѣшѫ жє си, и оубоꙗста сѧ ѿ слова родоначѧлника, прѣщєнїа трѧсѣста сѧ, и оустрашааста сѧ глагола [23]), и садъ ꙗкꙑ враждєнъ ѿ доушѫ нєнавидѣста. нѫ [24]) сатана завидѣшє [25]), и скрєжєтаашє зѫбꙑ, ꙗко пѣнꙑ тѣщѧщїи ꙗрѣшє сѧ и ꙗко дивїи козєлъ. видѣти нє тръпѣшє [26]) их живѫщѫ

[1]) T. ничєсожє. [2]) V. бєстрастнѫѧ. [3]) V. страстьми. [4]) T. greș. скорпиѫ настѫпи. [5]) V. начѧтькомъ, T. начѧткꙑм. [6]) V. T. създанныи (T. съ-). [7]) V. єввѣ. [8]) T. живѧста, cores din живѣста. [9]) V. ѡбѣма. [10]) T. попєчєнїє любовѣщныих. [11]) V. -оѧ. [12]) V. въсѣчьскоѧ тѧготоѧ. [13]) T. єдима. [14]) T. пръвожитєлѧ. [15]) V. -єѧ: T. въсѧ си вашєє. [16]) T. насꙑщнта. [17]) T. питаєта. [18]) T. въкоушєнии. [19]) V. съмрътъ. [20]) V. проѕѧбаєтъ. T. проѕѧбаєт. [21]) V. съмртнаго. [22]) T. -ааго. [23]) T. глаголѧ. [24]) T. но, cores din нѫ. [25]) T. завидѧшє. -ѧшє recent. [26]) T. тръпѧшє, -ѧшє recent.

ꙗко ангєлꙑ [1]. и оубѡ съсѫдъ [2]) своємоу злокъзнъствоу [3])
зъмїа злоносаагѡ и стръптикаго обрѣтаєтъ. прилъсти прѣ- S. 43.
матєрє, и показа єи овощїє [4]). видѣ жє она плод, и бѣшє
плодъ красєнъ, радостєнъ бѣ въ видѣни [5]) и добръ къ съ-
нѣдъ [6]). прѣблазнѣашє сѧ възоромъ, и привлачаашє сѧ сръд-
цємъ, мнѣшє сѧ сладкосръдꙑимъ [7]) и сладкꙑимъ [8]) жєла-
нїємъ каплѧщє. показа сєго сатана, и прѣлъстнѫѫ [9]) чашѫ [10]) V. 10.
помазаашє [11]) оуслаждаѭщїимъ [12]) мєдомъ прѣлъстнꙑимъ [13]).
припльзє жє зъмїи лютꙑи, и свисташє [14]) лѫкавнѣ. «аще
оубѡ въкоусита ѡт сєго» рєчє [15]) «доброплоднаагѡ дрѣва, T. 100.
аще тъкмо принєсєта къ оустомъ овощїє, бръзна разкрьзѫт
сѧ вѣждамъ вашимъ, и бѫдєтє боѕи [16]), и разоумѣєтє въсѣ».
оуслꙑша жє сїа [17]) жєна, и вънѧтъ ласканию, поклинѫ сѧ оу-
слаждаѭщомоу, поклинѫ сѧ и благодѣтємъ, ѧжє плодоу ономоу
лицє просвѣщаахѫ добротоѫ [18]). приѧт [19]), и въкоуси, и дастъ
и съпрѫгоу. ꙗдоста оба ѡт плода, и причѧстиста [20]) сѧ
овощию [21]), прѣслоушаста [22]) заповѣдь [23]), и сънѣдоста ѡт V. 10 v.
дрѣва, и при ногоу злоє има послѣдоваши. ѡтвръзостѣ сѧ
очи єю, и видѣста стоудъ свои, познаста жє наготѫ своѭ [24])
и срамотѫ. тѣмъ и съкрꙑваста [25]) сѧ въ глѫбокосѣн’’наа [26])
ѫдолїа, и подбѣгаста [27]) под чѧстаа и многаа дрѣвєса, съ-
шиста прѣпоѧсанїа листнаа ѡт дєбєлꙑихъ листовъ, под са-
довїа подбѣгоста [27]), и притєкоста под покровъ, зинѫти на
нихъ молѣста сѧ зєми [28]) широкꙑими оустꙑ. разоумѣ жє сїа
насадитєль добросаднꙑихъ дрѣвєсъ, и прѣдста [29]) тѫжѫ-

---

[1]) T. агєли. [2]) T. сосѫд, cores recent din съсѫд. [3]) T. злокознь-ствоу, o recent din ъ. [4]) Versul 307 a rămas netradus. [5]) V. видѣнием. T. въ видѣни. [6]) V. снѣдъ. [7]) V. сладко-, T. сладкосръдїимь. [8]) Pentru V. cf. nota precedentă. [9]) V. -жѧ. [10]) T. прєлъстнѫю чашꙋ, îndreptat recent din прѣлъстнѫѧ чашѫ. [11]) V. greş. показаашє, T. помазаашє: orig. ἐπέχρισε (v. 313). [12]) V. -ѫщимь. [13]) V.-лъстнꙑмъ. [14]) T. greş. свиташє. [15]) V. рєчє ѡт сєго, depărtîndu-se de cod. S. şi de original (v. 315). [16]) V. боѕи. scris întreg (S. are бꙁи). [17]) V. сиє. [18]) V. -оѧ. [19]) V. T. приѫть. [20]) T. причьстиста. [21]) Aci urmează miniatura II în cod. V. [22]) V. -слоушастє. [23]) V. заповѣдъ. [24]) V. своѧ. [25]) V. съкрꙑваста. [26]) T. -сѣннаа. [27]) V. подъ-, T. подбѣгоста. [28]) T. зємли, cu л recent, V. зєми молѣста сѧ: orig. ἐπηύχοντο τὴν γῆν (v. 332). [29]) V. прѣдъ-.

щима [1]) родѹначѧлникома [2]), поноси неразѹмню и досади [3])
прѣльсти ихъ. и что много словити; ѡтгна ихъ ѡт тѫдѹ,
и ѹмѫчи трѹдными и тѧшкыми [4]) дѣланми. земи живо-
питателници [5]) запрѣти изнести тръніе бодѫщее ихъ и гложіе
острожѫлно [6]). болѣзни нанесе лютыѧ и трѹдородныѧ на
S. 43 v. ею [7]) прѣматере прьвѣе/ пострадавшѫѫ [8]).

(v. 362) И ѹбо старыи и злосъмрътныи родѹначѧлникъ [9]),
V. 11. изгнаніе ѡт тѫдѹ лютое полѹчивъ [10]), /въселн сѧ прѣмо
пищномѹ селѹ. и въ кожнѫѫ [11]) облъкъ сѧ плътьскѫѫ [8])
T. 100 v. одеждѫ и познавъ ею [7]) пристрастнѣ авела роди/ и каина.
и каинъ ѹбѡ ораніамъ вънимааше польскымъ [12]) и никіа
тьщаше [13]) сѧ творити воловы разорана, авел же юнѣи-
шіи пастырь бѣ. принесоста же оба начѧткы [14]) трѹдъ
своихъ. и ѹбѡ авеловы богъ принѧтъ [15]) дары ıако при-
несшѹ [16]) правѣ и [17]) ѹгодившѹ, дароносіам же каино-
вомъ [18]) не вънѧтъ. ѡт сего ѹбѡ лице опѫснѣ [19]) каиново,
и на авела възираашe очима братоненавистныма, и на ни-
V. 11 v. чьсоже [20]) озлобившаго его ни оскрьбивша възло/жити мы-
шлѣаше [21]) длани ѹбіистьвныѧ [22]) враждиѫѫ [23]) бѡ пещь
клокощѫщѫ [24]) имѣше въ себѣ. се же и дрьзнѫ сътворити,
ѡ ле безчловѣчнааго [25]) разѹма. и ѹставъ не ѹстыдѣв сѧ
ихъже бо жт сѧ и ѕвѣріе [26]), брата своего ѡтдастъ съмрът-
нымъ [27]) нѣдромъ. гнѣвно же възрѣ богъ на братоѹбіицѫ,
и клѧтвами обложи его лютыми. ѡт сего ѹбѡ каинъ ѡт-
гнанъ бывъ ѡт прьваго жилища и земѧ [28]) многѫ прѣтекъ
постави дворы себѣ идеже добро очима его видѣ сѧ [29]), и
прьвыи съмысли грады твръдоныриыѧ. ѹмножившѹ же [30])

---

[1]) V. тѫжѫщема. [2]) T. родо-. [3]) T. досады. [4]) T. тѧжкыми.
[5]) T. земли (cu л recent) живопитателнице. [6]) T. -жѧлно. [7]) T. евѫ.
[8]) V. T. -жѧ. [9]) Corectat din родоначѧлникъ. [10]) Miniatura III în
cod. V. [11]) V. -жѧ. T. кожнѫ. [12]) V. ораниѡмъ польскымъ вьни-
мааше: orig. αὐλακισμοῖς προσεῖχε πεδιάδων (v. 347). [13]) V. T. -ааше.
[14]) V. начѧткы. [15]) V. прижть. [16]) T. принесъшѹ. [17]) Lipseşte în T.
[18]) V. каиновѣмъ. [19]) V. опѧснѣ. [20]) T. нечъсоже. [21]) T. мыслѣаше. [22]) V.
ѹбиистввныѧ. [23]) V. -жѧ. T. -ыѧ. [24]) T. клокѡщѫщѫѫ. [25]) V. -аго.
T. безьчловѣчьнаго. [26]) V. звѣрие. [27]) V. съмртнымь. [28]) T. землю. în-
dreptat recent din земѧ. [29]) T. видѣти. în loc de видѣ сѧ; orig.
κατεφάνη (v. 366). [30]) Lipseşte în T.

сѧ родоу чловѣчьскомоу на пѫтникы нападаахѫ, и разбоѧ [1]) начинаахѫ, плѣноваахѫ, въсхыщаахѫ, осквръньнѣахѫ рѫцѣ свои оубїиствы.

О СИФѢ.

(vv. 371—384)

Да ꙗкоже оубѡ имѣста неоутѣшенъ плачь родоначѧлника, ѡт дланїи оубїиствьною [2]) авелоу погыбшоу, сн҃а оного праведнаго/ богъ дарова има, иже постави имена невеснымъ ѕвѣздамъ [3]). T. 110.

(v. 375) Ѿт толи оубѡ ꙗко глѫбококорен҆ное дрѣво мрътвное [4]) естьство/ къ множьство/ и пространъство достигши [5]) много по въсемоу лицоу земномоу разсѣваашѥ [6]) сѧ, и по въсѫдоу опходѧщи [7]) въсѧ наплънѣаше землѧ [8]). оуклоньши же сѧ прочее къ беззакон҆наа дѣла на вьсѣко [9]) ношааше сѧ зло ꙗкы [10]) конь по полю [11]), и ꙗкы коло кръ-тимое водоѫ, дондеже къ глѫбинѫ злочьстивыѫ [12]) прѣльсти низъшедши боготворити начѧтъ и чьсти стихїѫ [13]), си рѣчь слънце и мѣсѧць и ѕвѣздъı [14]), и чьсть [15]) божиѫ [16]) тварьмъ приносити. V. 12. 8. 14.

О НѠИ И О ПОТОПѢ.

(vv. 385—456)

Бѣше же нѣкто нѡе праведенъ въ сиѳѡвѣхъ вноуковъ [17]), девѧтыи ѡт сѣмене адама пръвосъздан҆наго [18]). иже проходѧ добродѣтѣль закон҆наго дѣанїа, и злобѫ ѡт доушѫ ненавидѧ и бѣжѫ, злотворивыѧ и нечьстивыѧ тъщаше [19]) сѧ оуцѣломѫждрѣти [20]). и понеже не повиньѫ ихъ [21]) ѡт злыихъ ошлати сѧ, прѣиде оубѡ ѡт землѧ [22]) идеже /пръвѣе роди сѧ, прѣселникъ [23]) же бывъ въ дроугыѧ прѣдѣлы [24]) прѣхвалныи ковчегъ повелѣно бъıстъ емоу [25]) съдѣлати и жи- T. 110 v.

---

[1]) V. -оѫ. [2]) V. оубїиствною. [3]) V. ѕвѣ-. [4]) V. мрътвное. [5]) T. greș. достигшим. [6]) V. расѣваааше. [7]) V. ѡв-. [8]) T. землѧ, cu ѧ recent. [9]) V. вьсѣко. [10]) T. ꙗко. [11]) V. полоу. [12]) V. -ыѧ. [13]) V. -їѧ. [14]) V. ѕвѣ-. [15]) T. честь, îndreptat recent din чьсть. [16]) V. -нѧ. [17]) V. въ сиѳѡвѣхъ вноукѡхъ праведенъ сын; orig. δίκαιος ἐν τοῖς τοῦ Σήθ ἐγγόνοις (v. 385). [18]) T. -аннаго. [19]) V. -ааше. [20]) V. -мѫдрѣти. [21]) T. greș. н. [22]) T. землѧ, cu ѧ recent. [23]) V. -никъ. [24]) T. greș. прѣдѣды. [25]) V. повелѣно емоу бысть.

V. 12 v. котно късѣко/ къ немъ соушно и кодно затворити, ıако
да бѫдѫтъ сѣмѧ и оживленіе родоу своемоу. послоуша же
нѡе бога, и повелѣное [1]) емꙋ творѣше [2]), дрѣвом же съста-
вленѫ [3]) творѣаше [4]) ковчежнѫѫ [5]) широтѫ, тъмѫ въ себѣ
прѣградъ клѣтнынхъ [6]) имѧщъ [7]). и нѡе оубѡ къложи въ
ковчегъ ѡт късѣкого рода, на земи [8]) раждаемаго, прѣлѣтаѫ-
щаго [9]), и по земи [10]) ходѧщаго. богъ же хлѧби небесныѧ
ѡткрызъ късѣ ѡт тѫдоу низведе дъждемъ морѣ, и покрывъ
сѧ връхы [11]) глѫбокодолнынхъ горъ, съкры же лице земное,
и покры нивіа. късѣ въ коупѣ сълїашѫ сѧ [12]), и смѣсишѫ
сѧ късѣ. бѣхѫ оубѡ водоѫ потоплена дрѣвнаа стъблїа, и
по высоковръхынхъ горахъ [13]) плакаахѫ рыбы. лькъ бѣше
S. 41 v. къ кодахъ затворенъ, брызын [14]) на соуши, късѣко же кода/ми
ношааше сѧ тогда животно, по къздꙋхоу парѧщее, и по соуши,
и по к о д ѣ, добролѣтное, и плъзаѫщее. и късѣ потапаахѫ [15])
T. III. глѫбокотѫчными дъжды, и къ кодахъ издыхаахѫ, и лютѣ
V. 13. помираахѫ, и кодами свѧ [16]) доушѫ издаваахѫ. и съ проста
рещи, ıако въ малѣ, ıакы под тъмоѫ [17]) пакы земное [18])
лице невидимо бысть, и свѣтоу пръкороднаа пакы обьдръ-
жааше бездна [19]). и пакы бысть кодами кѫпелема живопита-
телница соуша. и ѕвѣріе [20]) оубѡ носими бѣхѫ мрътви по-
топлени чловѣкъ же земнороднынхъ късе родоначѧліе бес-
числънѫѫ [21]) водѫ пріемше и потопше, ıако корабль водами
носимыи, и ıако ладїа по морю плокѫщїа, и ıако прахъ плакааше
левокъ [22]) на воднынхъ плещохъ, многомѣрными дъждевными
клънами клаемо [23]). нѡе же единъ къшед къ живоноснѫѫ [24])
клѣть [25]) ıако корабникъ необоурекань кънѧтръмдоу плакааше,
сѣмѧ родоу късемꙋ въ малѣ дрѣвѣ спасаѫ, ни весль имѣѫ [26]).

[1]) V. повелѣнное. [2]) T. -ѣаше. [3]) T. съставлено. [4]) V. творѣше. [5]) V. T. -ѫѧ. [6]) V. -ыхъ. [7]) T. прѣдград клѧтных имѧщи. [8]) V. T. земли. în T. л este recent. [9]) Ms. din greşală плѣ-. [10]) T. земли, cu л recent. [11]) V. врхы. [12]) T. сълїаше сѧ. [13]) V. по высокыихъ връхохъ горамъ: orig. τοῖς ὑψιλόφοις ὄρεσιν (v. 407). [14]) T. бръзы. [15]) V. потопаахѫ. [16]) T. своѫ. [17]) T. greş. под множ. [18]) V. земно. [19]) V. ѡдръжааше тъма бездна; orig. ἐκράτει χάος (v. 416). [20]) V. звѣ-. [21]) V. T. -ѫѧ, T. mai are şi doi н. [22]) V. левъкъ. [23]) Ultimele patru cuvinte lipsese în originalul grecesc, ed. B.: ele se află însă în trad. latină a lui Leunclavius. [24]) V. -ѫѧ, T. живоноснѫ. [25]) V. клѣтъ. [26]) V. -ѣѧ.

ни кръмилъ, ни вѣтрилъ. съ нωем же плаваахѫ сынове его и
дъщерѧ, жена [1]) его и жены сыновъ его и женисн дъщерѣмъ
его. бѣхѫ же имена сыновωм его симъ, хамъ и афеѳ. егда же
оубω [2]) прѣста наитїе дъждевное и пакы ıавишѫ [3]) сѧ/ прѣжде V. 13 v.
погрѧзшаа [4]) полѣ/, изъıде ис [5]) ковчега съ чѧды своими T. 111 v.
нωе, и животно въсѣко затворенное съ ноемъ изъıде. и пакы
бысть миръ вторын, пакы родоначѧлникъ дроугын, и
пакы въсѣкаа доуша на възращенїе [6]) издаваше сѧ [7]).

(v. 436) Ѡт пръваго оубω създанїа адама пръвосъз-
дан''наго [8]) до самого потопа приключившаго сѧ при нои двѣ
тысѧща [9]) лѣтъ и двѣ стѣ и .мв. [10]) прѣидошѫ.

(v. 440) Вноуци же бышѫ нωıа [11]) праведнаго, съ дроу-
гыми высокомѫдрыми вноукы и прѣ/вноукы, месремъ вноукъ S. 45.
хамовъ/ сына нωева, и неврод исполинъ, великын въ врѣ V. 14.
пости рѫчнѣи. и месремъ оубω въсели сѧ въ егѵпетъстѣи [12])
странѣ, ωт негоже и егѵпетъ глаголѧтъ нареченоу быти·
месрем бω еврейскы [13]) егѵпет [14]) глаголетъ. неврод же въсели
сѧ въ странѣ полоуденьнѣи, нареченѣи ωт асоура симова
сына асирїа· иже чловѣкы сътвори ωт творца ωтстѫпити,
и пръвын беззаконова на сѫдѣтѣлѣ, и пръвын възшѫта [15])
сѧ на бога живаго, и чьсть достоинѫѫ [16]) божии, ıакоже
подобаетъ, на себе въсхотѣ прѣложити безоумнѣ. и съвѣт-
никъ бысть на стлъпотворенїе/, ıако да съпротивит сѧ богоу, T. 112.
аще пакы помыслитъ навести потопъ родоу чловѣчьскомоу.

Сън неврод пръвосъвѣтник бысть на стлъпо-
творенїе и създа вавилωн и царство въ немъ [17]).

О СТЛЪПОТВОРЕНИИ И О [18]) РАЗМѢШЕНИИ ѦЗЫК [19]).

(vv. 457 — 469)

И оубω послоушавшеи соуетныѧ [20]) его съвѣты здати
начѧшѫ стлъпъ халанскын прѣвъзѧта, высока, прѣвелика

---

[1]) T. и жена. [2]) Lipsește în V. [3]) T. -шѧ. [4]) V. погрѫзшаа. [5]) V. из. [6]) T. greș. на възвращенїе: orig. πρὸς αὔξην (v. 435). [7]) Miniatura IV în cod. V. [8]) V. -ааго. [9]) V. тысѫщи. [10]) La margine .ѕвсмв. [11]) V. T. ноа. [12]) V. египет-. [13]) V. еврейскын. [14]) V. егѵпетъ. [15]) V. вьс-. [16]) V. T. -жѧ. [17]) T. n'are această glossă: în V. ea se află la f. 14. [18]) Lipsește în T. [19]) V. ѫ-. [20]) Lipsește în T.

высотѫ [1]), и мала не досѧжѫща [2]) лоу́н҄наго [3]) крѫга. дѣло
V. 14 v. же не съвръшишѫ соуетнаго ихъ троуда·/ ибѡ богъ раз-
мѣси ѩзыкы [4]) ꙁиждѫщїихъ [5]), и ѡт толи разсѣашѫ [6]) сѧ
въждо ихъ въ различнаа мѣста. евер же един ѡт ѩзвы
бысть свободъ· не примѣшаалше [7]) бѡ сѧ съ соуетнаа дѣлаѫ-
щими [8]). мѣстоу [9]) оубѡ томꙋ приключи сѧ ѡт събывшаго
сѧ [10]) прозваноу быти вавїлѡнъ [11]), си рѣчь размѣшенїе. тамо
бѡ съліашѫ сѧ стлъпотворцемъ ѩзыци [4]), вавел [12]) же раз-
мѣшенїе еврейскы наричетъ [13]).

ЦѦРСТВО ЄГѴПЕТСКО [14]).

(vv. 470—513)

На множьство [15]) же достигъшоу [16]) родоу чловѣчь-
скомоу и царь по малѣ бысть въ егѵптѣноxъ [17]), и пръвѣе
V. 15. царствовати зем҄ными чловѣкы егѵптѣне начѧшѫ [18]), и
T. 112 v. дани [19]) възимати. царство же ихъ начѧтокъ приѧтъ [20]),/
ꙗкоже глаголѧтъ, седмь [21]) тък҄мо родовъ прѣшедшїихъ
чловѣчьскъıх [22]) по воднѣмъ [23]) пролити, имже всѣ по-
гыбошѫ.

Ꙗвѣ ꙗко пръвое царство на земи въ егѵптѣ [24]) бысть, и пръвѣе царствовати земными чловѣкы егѵптѣне [25]) начѧшѫ [26]).

(v. 477) Ѿт толи оубѡ беззаконова родъ чловѣчьскыи,
S. 45 v. и на неподобнаа [27]) възрѣ дѣла и мръскаа, на закланїа и
мѫжоубїенїа [28]), на дани и на любодѣанїа [29]). о въсхыще-
нїихъ радоваахѫ [30]) сѧ, и веселѣхѫ сѧ о прѣлюбодѣанїихъ [31]),

[1]) V. высѡва. [2]) T. -ѧща. [3]) T. -лаго. [4]) V. ѫ-. [5]) V. ꙁиж-дѫщихъ. [6]) V. рассѣашѫ. T. разсѣашѧ. [7]) T. -шѣаше. [8]) V. съ соуедѣлаѫщими; orig. τοῖς ματαιοπραγοῦσιν (v. 465). [9]) V. din greșală мѣсто. [10]) Lipsește în T. [11]) T. вавилонь. [12]) T. вал. [13]) T. наречетъ. — După acest cuvînt urmează în cod. V. miniatura V. [14]) V. египетское, T. егѵпетьское. [15]) T. множьствоу. [16]) V. достигшоу. [17]) V. T. егип-. [18]) V. -шѧ. [19]) T. дане. [20]) V. прижтъ. [21]) V. седмь, T. седмъ, S. седьм, cu м deasupra; acest din urmă ar putea fi cetit și седьмъ: cf. notele ulterioare. [22]) V. -ыхъ. [23]) In T. lipsește -мъ. [24]) V. егїптѣ, T. египтѣ. [25]) V. T. егип-. [26]) T. -шѧ. V. f. 14 v., T. f. 112 v. [27]) T. greș. подобнаа. [28]) V. мѫже-. [29]) T. любодаанїа. [30]) T. радовахѫ. [31]) V. -дѣанихъ.

и въсѣко начинаахѫ[1]) ѹмышленїє злобѣ, разбоѧ[2]) тво-
рѣхѫ, хыщаахѫ, крадѣхѫ, прѣлюбы дѣахѫ, и конєчнѣє въ-
зрѣшѧ въ идолослоѹженїє. сєроѹхъ же прьвыи начѧтъ при-
мѣшати сѧ истоѹкан"ныим образомъ, осмыи сыи внѹкъ ноꙗ[3])
праведнагѡ. сьи ѹбѡ прьвѣє сероѹхъ почитаѫ древнїихъ ꙗко
благыимъ изъобрѣтатєлѧ[4]), и ꙗко крѣпкы въ бранєхъ, ꙗко
прѣмѫдрости началникы, и ꙗко искоѹсны въ ратєхъ, образы
съдѣла и истоѹканы и тѣла, ꙗко да бѫдєтъ на памѧть[5])
добрыимъ сътворєныимъ ѡт них҇. єже нє разоѹмѣвшє мнозѝ V. 15 v.
ѡт рождьшїих сѧ по томъ, ниже ѹвѣдѣвшє сєроѹхова по-
мысла, ꙗкы богы почьтошѫ тѣла бездоѹшнаа[6]) и покло-
нишѫ сѧ[7]) истоѹканыимъ[8]) чловѣчьскыими рѫками изваа- T. 113.
ныимъ[9]). ѡт сєго ѹбѡ въ тоѹждєє слоѹжєнїє ѹклоншє сѧ
жрѣти ѹмыслишѫ къждо их҇ своємоу богоу. єгуптѣнє[10])
жє[11]) развратишѫ сѧ вѧщьшє инꙑихъ[12]) въсѣхъ, и жрътвѫ
принєсошѫ дажє и до смѣшныихъ. ѡт сєго ѹбѡ почьтошѫ
слѣпоокыѧ смокы и питикы[13]), птицы[14]) и козлы, ко-
ловы жє и псы и крокодилы и прочаа примышлєнїа[15]) своєго
ѹмокрѣдїа. въсѣхъ же вѧщьшє иныихъ слоѹженїи пѣгаго
чьтѣхѫ вола и имѫщаго много пьстринъ. єгда бѡ бѫдѣшє
въ нихъ волъ таковъ, на ѧзыцѣ[16]) знамєнїє имѣѫ и на
опаши и на челѣ подобїє лоунѣ двоєврьхо, ликоваахѫ, празд-
новаахѫ[17]), творѣахѫ тръжьства[18]) ꙗко пришєдшоу[19]) къ
нихъ богоу новолѣпноу[20]). и оного ѹбѡ кръмлѣахѫ нескѫд- V. 16.
ныими въсѣми пищами[21]), сами жє вєсь дьнь прѣбываахѫ
въ питїихъ[22]) и ликованихъ. на много же прѣдспѣвающи[23]) S. 46.
идолъстѣи[24]) мръзости и вєсь родъ ѡтстѫпникъ прѣльсть
послѣднѭѭ[25]). нѫ да възвращѫ[26]) сѧ въ ꙗже о царстви.

[1]) T. greș. ничинаахѫ. [2]) V. -оѫ. [3]) T. нѡа. [4]) V. из-. [5]) V. памѧтъ. [6]) V. бездоѹшнаа тѣлєса: orig. τὰς στήλας τὰς ἀψύχους (v. 493). [7]) и поклонишѫ сѧ lipsesc în T. [8]) V. истоѹканнымъ. [9]) V. изваанныимь, T. изваныим. [10]) V. T. єгиптѣнє, scrierea obicînuită a acestuî cuvînt în V. și T. [11]) Lipsește în T. [12]) V. иныхъ. [13]) V. пиѳїкы. [14]) V. птици. [15]) V. промышленїа. [16]) V. ѫ-. [17]) T. празновaахѫ. [18]) V. тръжъства. [19]) T. -шю. [20]) T. новѹлѣпноу, îndreptat recent din новолѣпноу. [21]) V. пищами въсѣми; orig. ἀφθόνοις πανδεσίαις (v. 509). [22]) V. питихъ. [23]) V. прѣдь-. [24]) V. идолстѣи. [25]) V. -ѧѧ. T. -жѧ. [26]) T. възвращаѫ.

О АВРААМОВѢ ПРѢСЕЛЕНИИ.

(vv. 514—533)

T. 113 v. /Въ егѵптѣнихъ оубо царь бысть прьвѣи [1]) всѣхъ
и съпослоушьствоуетъ вещи глаголъ писанїа божественнаго.
гладю бо постигшоу странѫ халдеискѫѫ [2]) авраамъ божь-
ственыи [3]) и [4]) великыи бысть прѣселник и сѫродство [5])
оставль въ егѵпетъ отиде, ѡко да избѣгнетъ гладнѫѫ [6])
гоубителнѫѫ [6]) злобѫ, на животъ довлѧщаа оулоучивъ тамо
обилїа. бѣше же съ нимъ и жена его на странѫ ѡтсилаемоу
сара [7]) радостнообразнаа и прѣкраснаа. и оубо слоужѫщеи [8])
тамо цареви, бѣше же авимелехъ царь тогда егѵптѣномъ,
видѣвше добротоѫ сьвтѧщѫ сѧ сарѫ [9]) бесчислъноѫ [10]) и
V. 16 v. толми прѣизѧщьствоуѫщѫ женъ егѵпетьскыихъ [11]),/ елико
же вьсѧ [12]) цвѣты [13]) шипокъ прѣвьсходитъ, цареви при-
ведошѫ ѫ [14]) похотїѫ [15]) гыбнѫщоу. авимелех же — авимелех
глаголет сѧ царъ мироу [16]) — видѣвъ [17]) ѧ весь плѣненъ
бысть еѫ [18]), и оубо оскврънил би ложе праведнаго, аще
не би богъ своего оугодника почьтъ ѡзвами [19]) тѧшкыми
оумѫчилъ нощиѧ царѣ и съ нимъ сродникы его и [20])
дароносцѧ.

ЦАРСТВО АСИРЇИСКАГО ЦАРѢ ВИЛА.

(vv. 534—539)

T. 114. /Не по мноѕѣхъ [21]) же родѣхъ власти егѵпетьскыѫ [22])
въ дьни авраамовы начѧлникъ бысть асирїанѡм вилъ тѧш-
кыи, и крѣпкорѫкыи [23]) исполинъ, егоже ѡкы бога почь-
тошѫ прѣлъщеніи и крона нарекошѫ. сьи же крон имѣ [24])
женѫ семирамѫ, нарицаемѫѫ [25]) реа. егѵпетьскаа оубо сила и
дрьжава царскаа и власть даже до [26]) лѣт постиже тысѫщь [27])

[1]) T. прьвѣе. [2]) V. T. -жѧ. [3]) V. божьствьныи. [4]) Lipsește
în T. [5]) V. сьродьство. [6]) V. T. -жѧ. [7]) T. сарра. cu un ρ recent. [8]) T.
-ѧщеи. [9]) T. саррѫ. cu un ρ recent. [10]) V. видѣше добротѫ сьвтѧщѫ
сѧ сара бесчисльноѧ: orig. ἰδόντες κάλλει λάμπουσαν τὴν Σάρραν ἀσυγκρίτῳ
(v. 525). [11]) V. египетскыхъ. [12]) T. вьсѣ. [13]) V. цвѣты вьсѧ: orig.
ἁπάντων τῶν ἀνθῶν (v. 527). [14]) V. T. ѧ. [15]) V. -нѧ, T. -їе. [16]) Aceastǎ
glossǎ o are numaĭ cod. V. (f. 16. v.). [17]) T. видѣвы. [18]) V. еѧ. [19]) V.
ѡзвыми. [20]) Lipsește în T. [21]) мноѕѣх. [22]) V. египетскыѧ. [23]) In ms.
lipsește и. [24]) V. имѣше: orig. ἔσχε (v. 538). [25]) V. T. -жѧ [26]) Lipsește
în V. [27]) V. тысѧщъ.

пл҃ьно и шесть[1]) сътъ и .ѕ҃г., царстко же пакы рода асирїискаго бъıстъ тъıсѫща лѣт и .т.[2]) даже и до сарданапала.

(v. 517) Крон же оубѡ живѫ съ женоѫ своеѫ[3]) реѫ[3]) съ дроугъıми роди мноѕѣми[4]) съıнокъı и нинїѫ[5]),| егоже нинїѫ[5])| ѕиждителѣ[6]) глаголѧтъ ѳрилоумено[7]). по врѣмени же кронъ оставль[8]) асирїѫ[9]) къ афръскои отиде странѣ вечернеи. нинїа же поѫтъ матерь своѫ[10]) въ женѫ себѣ и съжителницѫ похотноѫ злобоѫ[10]), похотиѫ[11]) недѫговавъ бестоуднъıимъ и паче естьстъвнъıимъ желанїемъ, и самои семирамѣ на сїе въсхотѣвши· ѡт нѫдоу же и законъ бъıстъ асирїанѡм матерѣми своими женити сѧ и оуставы естьстъвнъıѧ размѣшати. вещь же мръскаа си и неиавистнаа ѡт асирїанъ изъшедши[12]) прѣиде и къ персѣнъı. S. 48 v. V. 17. T. 114 v.

ЦАРСТВО СЕСОСТРЇА ЦАРѢ ЕГѴПЕТСКАГѠ[13]).

(vv. 560 — 584)

Царь же егѵпетъскъıи сесострїе тогдашнїи развеличив сѧ и крѣпчаиши[14]) бъıвъ паче пръвъıихъ въсѣхъ, не доволно бъıстъ емоу[15]) владати егѵптомъ единѣмъ. и оубо воѧ[16]) събравъ ѡт въсѣкого племене и власти, копїеносцѧ и мечникъı[17]), стрѣлцѧ и щитникъı и борцѧ, мѫжѫ[18]) храбръı, и прїемъ пособникъı ѡт оунскаго[19]) ѧзъıка[20]), и придроу/живъ дарми въсѣкъıи родъ, въсѧ оптече[21]) земѧ, наипаче же асїѫ[22]), и въсѧ принѫди дани емоу приносити. V. 17 v. и низложивъ сѫщѫѧ по въсѫдоу[23]) силникъı и сатрапъı и чиноначѧлникъı твръдъıѧ и крѣпкъıѧ военачѧлникъı под ѩремъ[24]) приведе своеѫ[25]) области. напълни же користи и плѣна своѧ[26]) поборникъı, оунѡм[27]) же дарова земѧ аси-

---

[1]) V. .ѕ. [2]) La margine .҂ахѕ҃г. și .҂ат. [3]) V. -еѧ. [4]) V. многѣми. [5]) V. нинниѧ. [6]) V. ȥиждителѣ. [7]) Gr. τῆς θρυλουμένης (v. 549). [8]) V. ѡставив: orig. λιπών (v. 550). [9]) V. -иѧ. [10]) V. -оѧ. [11]) V. -иѧ. [12]) V. из-. [13]) T. егѵпетьскагѡ. [14]) T. крѣпчѣиши. [15]) V. емоу бысть: cf. orig. v. 562. [16]) V. воѫ. T. своѧ. [17]) V. мечныкы. [18]) T. мѫжѧ. [19]) V. -лаго. T. оуньскаго. [20]) V. ѫ-. [21]) T. оптиче. [22]) V. асиѧ. [23]) V. по вс҄ѫдоу рать: рать nu răspunde nicĭ unuĭ cuvînt din orig. (v. 570). [24]) T. ѧрем. cu ѧ vechiŭ. [25]) V. -еѧ [26]) V. своѫ. [27]) T. greș. оуноум.

ріскѫѫ [1]), и парѳы прозва ѹны, си рѣчь скиѳы [2]). и побѣ-
дитель възврати сѧ въ лѣтѣхъ декѧтихъ вьсе прѣемъ
асіиское [3]) ѧзыковластіе [4]). при немже и царскаа дръжава
асиріискаа въ малѣ погѹби ѧже имѣше силѫ. да ꙗкоже ѹбѡ
вьсхыти и сесострїа съмрьть ѿт житїа, асиріанѡм пакы
T. 115. възрасте/ царство, ꙗкоже дрѣво ѿт лютыѫ [5]) измръзшее
зимы и ѹвѧдшее [6]) и ѹмрьтивше сѧ, и пакы ожикше [7])
B. 47. прѣтекшѹ лютомѹ зимномѹ часѹ.

ЦАРСТВО САРДАНАПАЛА, ЦАРѢ АСИРЇИСКАГО.

(vv. 585 — 663)

V. 18. Асиріанѡм ѹбѡ пакы ски птродръжаніе въ прьвое до-
стиже чѧсти [8]) достоаніе [9]), дондеже сарданапалъ начѧль-
ствова [10]) асиріаны, чрѣвоѹгодникъ мѫжь и пищолюбивъ,
блѫдникъ и женолюбивъ, иже ꙗко женѫ сътворивъ себе и
съ женами затворивъ пишаше лице свое, и почрьнѣаше [11])
вѣждѧ своѧ, остриѕааше [12]) же брадѫ своѫ до самыѫ [13])
кожѫ [14]), показоваше лице свое помазано псимиѳемъ [15]), и
V. 18 v. весь съ проста/ образъ имѣше измѣненъ, и блѫдливъ [16]) бѣ
и любодѣивъ, и слабъ и женхаръ. о единои пищи печаше сѧ и
ѹкрашенѣи трапезѣ [17])· ꙗдѣше же и пїаше съ свопцы и съ
блѫдницами, и вьсе житїе его [18]) бѣ плъно бестоудства [19]).
и самъ ѹбѡ затворенъ бѣ съ женами бестѹдными [20]), не-
видимъ и незримъ кнѧѕы [21]) и поселѣны, топлыми банѣми
T. 115 v. красѧ сѧ и мѧкыми [22]) одеждами· правлѣхѫ же имѣнїа
царства его воеводы градскыѧ [23]), ѧзыкы [24]) владѫщеи [25])
и странами. сице живѣше слабѣ, сице ѹклонил сѧ бѣ, дон-
деже въ ровъ себе низведе погыбѣлныи [26]) и [27]) погѹби съ

[1]) V. T. -жѧ. [2]) T. скыѳи. [3]) T. greș. асиріиское. [4]) V. ѧзы-
вовластіи. [5]) V. -ыѧ. [6]) T. ѹвѣдше. [7]) T. ѡживе. [8]) T. чьсти. [9]) Mi-
niatura VI în cod. V. [10]) T. начѧлствова. [11]) V. T. почрънѣаше. [12]) V.
остриѕааше. [13]) V. T. -ыѧ. [14]) V. кожѧ. [15]) T. псымиѳемь. explicat prin
glossa ..въ вилѣлѫ..: помазано псимиѳемъ este o traducere rea a grec. ἐψιμ-
μυθιωμένας (v. 592). [16]) V. блѫдникъ. [17]) V. трапеѕѣ. [18]) T. емѹ, cores
recent din емо. [19]) V. бестоудьства. [20]) V. -ными. [21]) V. кнѧѕы.
[22]) T. мѧкыми. [23]) T. -ыѫ. [24]) V. ѫ-. [25]) V. владѧщеи. [26]) V. погы-
бѣлныи низведе: orig. ἕως εἰς βόθρον ἑαυτὸν ἤγαγεν ἀπωλείας (v. 604).
[27]) Pus în T. după погѹби.

собоѫ и царство. арвакіе бѡ воевода многащи молѧ сѧ сарданапала видѣти [1]) и стати прѣд лицемъ его. никогда же бѡ не бѣ видѣлъ его ни въ сънѣ, и на дълѕѣ погрѣшаѫ желаемаго, едва обрѣте врѣмѧ еже съмотрити его. ıакѡже оубѡ видѣ его и оузрѣ помазана бѣлиломъ [2]) и власовъ брад- V. 19.
нъıхъ не имѫща и женообразна, и чръвленицѫ разчесоуѫща [3]) съ отроковицами, съ скопцъı [4]) же играѫща и съвесчинъствоуѫща, и любодѣива [5]) и въсѣчьскъı [6]) недостоина сѫща дръжавѣ [7]). оудари его ножемъ прогнѣвав сѧ, и въ вънѫтрънѣа емоу вънъзи [8]) весь [9]) ножъ, и съмрътіѫ [10]) напои и ıадом погъıбѣлнъıмъ даже до толи ласкръднѣ [11]) живѫщаго и чашами веселѧщаго сѧ [12]) до оутра. сице оного оуби вое/вода арвакіе, срамотѫ себѣ вьмѣнѣѫ [13]) еже нарицати сѧ S. 17 v.
рабъ мѫжа таковаго.

(v. 623) Дроуѕіи [14]) же не тако написашѫ о сарданапалѣ, нѫ глаголѧтъ ıако оуслъıшавше ближніи его халдее скиножителна въсѣчьскъı [15]) сѫща и скотна асиріискаго царѣ, плѧсаніа любѧща и игръı, и живѫща ıако женѫ, нерадивше о немъ ıакъı [16]) о мѧкосръдѣ, нападошѫ повоевавше съ крѣпкоѫ [17]) силоѫ [17]), и смѣсивше сѧ съ конскоѫ сарданапаловоѫ, и ѡн бѡ оувѣдѣвъ дръзость халдеискѫѫ [18]) не сътръпѣ, нѫ посла мѫжѫ [19]) достоинъı брани, они же разбишѫ воеводѫ, и V. 19 v.
обѣдишѫ крѣпцѣ, и побѣжденъ бъıвъ воевода бѣжаше злѣ. еже оувѣдѣвъ ѡкаан"нъıи, ıако поустъ бъıстъ ѿ вьсего, огнь вьжеже великъ сѫчіемъ многъıмъ възгнѣщь, и златъıѧ събравъ и каменіемъ оукрашенъıѧ постелѧ и многоразличнъıѧ одеждъı [20]), и множьство злата, и вьсе съ проста царское, елико въ ризахъ и елико въ съсѫдѣхъ [21]) златъıихъ и камѣн"нъıих и бисернъıихъ, въ огнь въвръже вьсе многодрѣвнъıи, конечнѣе же и себе [22]).

[1]) V. видѣти сарданапала: orig. τὸν Σαρδανάπαλον ἰδεῖν (v. 607).
[2]) Cf. nota de la pagina precedentă asupra lui псимиѳемъ. [3]) V. рас-. [4]) T. скоупцы. [5]) T. любодѣица. [6]) V. всѣчьскыи. In cod. T. lipsește tot textul începînd cu сѣчьскы din acest cuvînt și până la части обыграніе dela pagina următoare (vv. 615-646). [7]) V. din greșală дрьвѣ. [8]) V. вьнзи. [9]) V. весь. [10]) V.-нѧ. [11]) V. ласкрьдѣ. [12]) V. веселѧща сѧ. [13]) V. -ѣѧ. [14]) V. дроуѕіи. [15]) V. высѣчьскыи. [16]) V. ıако. [17]) V. -оѧ. [18]) V. -жѧ. [19]) V. мѫжѧ. [20]) V. одеждѧ. [21]) V. сѫсѫдѣхъ. [22]) Miniatura VII în cod. V.

V. 20. (v. 645) Ѡт сего ѹбѡ халдене [1] и/ части обыграніе
и славѫ имѣніа прѣжашѫ [2]), дрѹгыим бѡ поигравъ до-
волнѣ прѣпаде на иныѧ. егда же приключишѫ сѧ сїа асирїа-
нѡмъ, евреи обладааше царь озїа, седмыи сыи ѡт давыда
пророка. халдеаны же царствова съ прочїими иныими цармн [3])
сенахиримъ грьдыи и землеѫ [4]) асирїйскоѫ [5]) и ѧзыком [6])
вавилонъскыимъ [7]) и родомъ миндскыимъ [8])· иже коекакъ
T. 116. /съ грьдостїѫ [9]) на иѹдеѫ [10]), и похѹливъ на бога срьдеч-
ныимъ развеличанїемъ, и глаголы възглаголавъ грьдыѧ,
пожѧтъ начинаніа своего сѹемѫдрїа. ангелъ бѡ богомъ
посланъ бывъ [11]) нощїѫ [12]) погѹби въсѧ воѧ без меча
съсѣкъ [13]), ꙗко числомъ сто и осьмъдесѧт и пѧт [14])
S. 48. тысѫщ/ мѫжїи. и ѹбѡ сыи прьвѣ [15]) грьдъ и величавъ
ꙗкы заѧцъ [16]) быстъ брьзоногъ [17]) и бѣгѹнь [18]).

Ѡт сего ꙗвѣ естъ ꙗко асирїане и халдеане и
персн и мїдѣне едино царство бѣ [19]) на земи [20]).

ЦАРСТВО НАВХОДОНОСОРОВО.

(vv. 664—687)

По врѣмени же царствова навѹходоносоръ. сьи добро-
V. 20 v. чѧстъ сыи всѣмъ наси/лова ѧзыкѡм [21]) сѫщїимъ въ асїи
и въсѧ привлѣче дани даати емѹ [22]), халдеаны и асирїаны,
миндѣны и вавѵлонѣны [23]).

Ѡт сего ѹбѡ навѹходоносора быстъ царство
халденское [24]) и асирїйское [25]) и миндское [26]) и вави-
лѡнско [7]) въ едино [27]).

(v. 620) Повиновати сѧ емѹ сътвори и родъ жидовь-
скыи [28]), и матере [29]) градомъ ихъ прѣхвалныи иерѹсалимъ

[1]) Aci lipsesc din traducere vv. 643—645. [2]) V. прѣжашѧ. T. прѣнишѫ. [3]) V. царьми. [4]) V. -еѧ. [5]) V. -оѧ. [6]) V. ѫ-. [7]) V. вавѵ-. [8]) V. миндьскыимъ. [9]) V. -їѧ. [10]) V. -еѧ. [11]) V. посланъ богомъ: orig. ὑπὸ θεοῦ πεμφθείς (v. 658). [12]) V. -нѧ. [13]) T. greș. въсѣкь. [14]) V. .рп. и .е. [15]) V. прьвѣе. [16]) V. заѫцъ. [17]) V. брьзоногыи. [18]) V. бѣгѹнъ. [19]) V. бѣ царство. [20]) T. n'are această glossă: în V. ea se află la f. 19 v. [21]) V. ѫ-. [22]) V. емѹ. [23]) T. вавилонѣныи. [24]) V. халденско. [25]) V. асирїйско, T. сирїйское. [26]) V. миндско: în T. lipsesc cuvintele и миндское. [27]) V. f. 20, T. f. 116. [28]) V. жидовъскыи. [29]) T. матери.

поработи, и прьвыи дани[1]) даати емꙋ царѧ ꙋстрои. да ıакоже
ѿмѣтаахѫ сѧ они, конечнѣе прїшедъ съ бесчислъныими
орѫжникы, паче нѣсва бѡ кои бѣхѫ навꙋходоносорови[2]), и
всѣхъ сѫщїих ѿ кръве ирода царскаго плѣн''никы поемъ
въ странѫ вавѵлѡн'скѫѧ[3]) прѣсели, а градъ прѣславныи
раскопа до дъна/, царскыѧ же сродникы ѿведе, ıако да T. 116 v.
бѫдѫтъ вълѡжници его. бѣ же съ ними и данїилъ великыи
въ пророцѣхъ, и трїе отроци съ нимъ и съ дрꙋгыими бла-
городныими[4]). по малѣ же врѣмени прѣвъзнесъ сѧ[5]) на-
вꙋходоносоръ, и ѿ сего въ безꙋмїе ꙋклони сѧ последнее,
себе бѡ[6]) бога творѣше высокоꙋмїемъ, смѣри сѧ ѿ бога
смѣренїемъ страшныимъ, въ свиныи[7]) зракъ прѣложи сѧ[8])
из чловѣчьскаго образа и таковое ѿмъщенїе подемъ[9]) гръ- V. 21.
дости своеѫ[10]).

ЦАРСТВО ВАЛТАСАРОВО, СЫНА НАВꙊХОДОНОСОРОВА[11]).

(vv. 688 – 712)

Нѫ да пакы къ началꙋ слово възведѫ, халдеаны
царствова навꙋходоносоръ, и по томъ мародахъ, а по немъ
валтасаръ, оба ѿрасли сѫща навꙋходоносоровы. валтасаръ
ꙋбѡ питаѫ[12]) сѧ властныимъ[13]) величьствомъ на питїе[14])
съзываше своѧ великыѧ болѣры, и трапезами тлъстыими[15])
гостѣше ихъ. и хотѧ показатї имъ обилїе богатъства своего
многоцѣн''ныѧ[16]) износяаше съсѫды, камен''ныѧ и златыѧ.
съ вьсѣми[17]) же принесе и црьковныѧ[18]) съсѫды[19]), иже T. 117.
взѧти бышѫ прьвѣе навꙋходоносоромъ, егда разори ıерꙋ- S. 48 v.
салимꙋ красотѫ. на потрѣбѫ[20]) безстꙋднѣ[21]) сихъ слꙋже-
нию[22]), пїанъ бѡ сыи имѣнїемъ никакоже разꙋмѣваше ıако
богъ негодꙋетъ симъ рѫгаемомъ, и абїе пѧсть ꙋзрѣ пи-
шѫщѫ[23]) на стѣнѣ. глаголаше[24]) же писанїе мани, ѳекелъ,

[1]) T. даны. [2]) V. навꙋходоносорѡви вѣхѫ: orig. ὁ στρατὸς ἦν Ναβουχοδονόσορ (v. 674). Versul 675: κατέσκαψεν εἰς ἔδαφος τὴν πόλιν τὴν ὀλβίαν a rămas netradus. [3]) V. T. -ѫѧ. [4]) V. -родными. [5]) V. прѣвьзнесе сѧ: orig. ὑπεραρθεὶς (v. 681). [6]) Lipsește în V. [7]) T. свиныи. [8]) V. прѣложи сѧ: orig. τραπεὶς (v. 686). [9]) V. подъемъ. [10]) V. -еѧ. [11]) T. навꙋходоносора. [12]) V. -аѧ. [13]) V. властнымъ. [14]) V. питание. [15]) T. тлъстыми. [16]) V. -цѣнныѧ. [17]) V. всѣми. [18]) T. -ыѫ. [19]) Lipsește în V. [20]) Orig. χρώμενος τοίνυν (v. 700). [21]) V. бестꙋднѣ. [22]) V. -нꙋ. [23]) T. пишѫще. [24]) T. -лаше.

фарєс· ꙗжє никомоѹжє къзмогшоѹ[1]) протлъковати иномоѹ
данїилъ сказа ꙗсно и истинолюбнѣ. рєчє жє «раздѣлѣѫ раз-
V. 21 v. дѣлилъ єстъ ѕиждитєль[2]) дръжа'вѫ твоѫ· ѡтсѣчє и по-
жѫтъ лѣта власти твоєѫ[3]). прѣложитъ жє сѧ прочєє сила
твоа и прѣстолъ царскъіи къ иноє племѧ». сїа пророкъ из-
рєчє прѣд валтасаромъ, ничимжє ѹстыдѣв сѧ, нижє ѹбоав
сѧ ни мала.

ЦАРСТВО ДАРЇИ, МИДСКАГО ЦАРѢ.

(vv. 713 — 795)

По малѣ жє мидскъіи[4]) дарїє пришєдъ съ многоѫ[5])
силоѫ[5]), єгожє глаголѧтъ астїагѣ сынови єлинъстїи[6]) пєрскаа
пишѫщє съписанїа, низложи прѣгръдаго валтасара халдєн-
скаго, и вавилѡнъскѫѫ[7]) покори жєстокѫѫ[8]) выѧ, и ми-
дъстѣи съткори дани даати крѣпости. и ѡт толи обладашѫ
T. 117 v. мидѣнє[9]) асїєѫ[10]). нѫ ни тѣмъ бъістъ до многъіихъ[11])
лѣтъ дръжава царскаа, нѫ[12]) къ малѣ. дръжава жє како ѡт
тѣхъ мидѣнъ ѡтстѫпи, въ скорѣ и извѣстнѣ слово скажєтъ.

(v. 724) Дъщи вѣ ѹ царѣ мидскаго астїагѣ добро-
образна и добролична, благозрачна и благолѣпнѣиши· ман-
данѫ[13]) жє отроковицѫ нарєчє въсѣакъі ѫ[14]). въ тои ѹбѡ
отьцъ єѫ[15]) хранѣашє закнєсть[16]) ѡт сънов съмѫтик[17])
V. 22. сѧ нощнъіихъ дивнъіихъ. кодѫ сноѫ бѡ[18]) точѧщѫ мнѣшє
сѧ видѧ царь отроковицѫ манданѫ, толика жє вѣ пролїанаа[19])
вода, ꙗко възмощи лицє зєми асїистѣи покръіти. сє пръвъіи
сънъ, вторъіи жє пакъі съи· мнѣшє сѧ видѧ долоѹ из
срамнаго ѹда манданина израстъшѫ[20]) лозѫ, єѫжє въсѣ
8. 49. асїа и мидскъіи род и пєрскъіи осѣнєнъ бъістъ. тако-
вѣми жє царь съмѫтик[17]) сѧ сънїи[21]) хранѣшє враждѫ
отаи[22]) на манданѫ. многъі жє помъішлѣѫ мъісли что
съткорити. ѹмъісли прѣмѫдрити чѧсть[23]) начинанїємъ. и
ѹбѡ отроковицѫ припрѧѕаєтъ[24]) мѫжєви нѣкоємоѹ камвисоѹ.

[1]) V. възмогъшоѹ. T. възмокшоѹ. [2]) V. -тєлъ. [3]) V. -єѧ. [4]) V. мидьскыи. [5]) V. -оѧ. [6]) V. єлинстїи. [7]) V. вавvлѡнскѫѧ. [8]) V. -ѫѧ. T. greș. вавилонъскѫѧ покри жєстокоѫ. [9]) T. мидане. [10]) V. -єѧ. [11]) V. многыхъ. [12]) Lipseşte în T. [13]) T. greș. мандѫ. [14]) V. ѧ. [15]) V. єѧ. [16]) V. закнєстъ. [17]) V. смѫтик. [18]) Lipseşte în V. [19]) T. пролїана. [20]) T. израстъши. [21]) V. сънови. [22]) Lipseşte în V. [23]) T. чъсть sau чъсть (seris чть). [24]) V. припрѧѕаєтъ.

бѣ жє камвисъ҆ ѡт хоуда рода и смѣрєна, ꙗко да ча/ѫщѫ [1]) т. 118.
єѫ [2]) погоубитъ славѫ, родоу благолѣпїє съмѫтивъ [3]) зло-
родствомь [4]). ꙗкожє оубѡ разоумѣѫ [5]) хотѧщѫ въ малѣ ро-
дити, пристави врѣмєню хранитєлѧ, рождьство ожидаѫ. по
малѣ жє [6]) изыдє мѫжьскыи полъ из мандани, и рож-
дьшєє [7]) сѧ царь [8]) възємъ и съкрывъ арпагоу прѣдастъ/, V. 22 v.
да є погѹбитъ. он жє воуколоу [9]) прѣдастъ отрочѧ, да є
скончаєтъ, прѣдложивъ на сънѣдъ [10]) ѕвѣрємъ [11]) горъ-
скыимъ [12]). а єжє по сихъ что и како; приѧтъ [13]) є воу-
колъ [14]) и въ домъ свои ѡтнєсє, обрѣтє жє съпрѫжницѫ
своѫ въ новѣ мрътво отрочѧ рождъшѫ [15]). показа оубѡ єи
єжє ношаашє, и въпроси что сътворитъ. оба жє съвѣщавша [16])
сѧ мрътвоє повръгоста, а даноє [17]) ємоу въспитаста ꙗко своє
чѧдо. а єжє по сихъ дивно. възрастє бѡ киръ, и съ отрокы
игра, и нарєчє сѧ царь, повєлѣваашє жє съвр҆стникѡмъ своимъ
ꙗкожє хотѣашє комоуждо. въсѣми жє повєлѣноє [18]) въ
скорѣ [19]) творимо бѣ҆ артємварок жє єдинъ сынъ играѫ съ
киромъ [20]) и нєпослоушавъ єго пострада подобнаа/ нєпослоу- т. 118 v.
шанию, порѫганъ бывъ и въ крѣпкаа въложєнъ вїєнїа. бѣ
жє артємваръ ѡт благородныихъ и вєликыихъ. отрокъ жє
съжалив си [21]) о порѫгаии прїидє къ родитєлю, и порѫганїє
изрєчє отьцоу, и повѣда съдѣаноє ємоу. ꙗрость жє абїє обьѧтъ
ѕѣло [22]) артємварѣ,/ и пришєд къ царєви досадѫ исповѣда. V. 23.
и абїє призванъ бываєтъ отрочѧ киръ и [23]) истѧѕаємъ [24])/ S. 19 v.
съ прѣщєн҇ми многыими и тѧшкыими свободныими оустꙑ
въсє исповѣдаашє. царь жє оудиви сѧ єговоу дрьзновєнию,
и воукола хотѣашє обложити ранами, мнѧщаго сѧ быти
отьца кироу, ꙗко да исповѣстъ чїи єстъ сынъ киръ. нє
сътрьпѣ жє прѣщєнїи воуколъ, и въсє абїє бывшєє [25]) царєви
сказа. повѣдѣ [26]) жє сїа прѣмѫдрыимъ и вльхвомъ астиагъ҆

---

[1]) V. T. -жѧ. [2]) V. єѧ. [3]) T. смѫтивь. [4]) V. злородьствомъ.
[5]) V. -ѣѧ. [6]) V. adaogă врѣмєни. [7]) V. рождъшєє: în S. e prescurtat.
[8]) V. царъ. [9]) V. воукоулоу. [10]) V. снѣдъ. [11]) V. ѕвѣрємъ. [12]) V.
горск-. [13]) V. T. приѫтъ. [14]) Pentru V. cf. nota 9. [15]) V. рождьшѫ. [16]) T.
съвѣщавшє. [17]) V. данноє. [18]) V. повєлѣнноє. [19]) In V. lipseşte въ скорѣ.
[20]) V. кырѡмь. [21]) T. съжєлив сѧ. [22]) V. ѕѣло. [23]) Lipseşte în V.
[24]) V. истѧзаємь бываєтъ. [25]) T. бывшє. [26]) V. повѣда.

нѫ погрѣши, ꙗкоже подобааше, крѣпость богомъ ихъ, и добротѫ ис пръва чаемѫѫ [1]) ими въ играхъ рекошѫ събывшѫ сѧ на отроцѣ. и сїе ѹбѡ ѹблажи срьдце царево, дрѹго же пакы начинааше· ꙗко врага бѡ ненавидѣше арпага чьстиваго,
T. 119. съхранившаго кира и не погѹбивша/ ни ѹбивша. и ѹбѡ призывает' на гозбѫ съ сыномъ арпага, и сына его варварьскы [2]) ꙗко агнъца лютѣ закалаетъ, пришедшѹ же окаан''номѹ на трапезѫ арпагѹ на съсѫдѣ [3]) прѣдставлѣетъ [4])
V. 23 v. емѹ дѣтъскаа мѧса./ он же не вѣдꙑ бывшаго ꙗде [5]) до сытости. абїе же по вечери и рѫцѣ и глава арпагѹ прѣдноставлены [6]) бышѫ отрочѧте закланааго [7]). он же разѹмѣ ѹбѡ бывшее [8]), не имѣѫ же что сътворити, бѣше гнѣваѫ сѧ въ себѣ и ненавидѧ астїагѣ.

ЦАРСТВО КИРОВО.

(vv. 796 - 808)

Кирѹ же прѣшедшѹ въ персы ѿт мидъ и прикоснѫвшѹ сѧ прочее мѫжьскаго възраста, не почиваааше злочѧстъни [9]) арпагъ въсѣ творѧ и въсѣ начинаѫ [10]), и кира подстрѣкаѫ астїагѣ изринѫти и ѿт власти ѿтставити, дондеже его ѹстрьми и воѧ въздвигнѫти и приложити сѧ крѣпцѣ съ дѣдомъ своимъ брати сѧ. а ꙗже по сихъ каа: побѣди краснѣ [11]) киръ, побѣжденъ же бысть мидскыи царь, и конечнѣе ѹхваценъ, и прѣложи сѧ прочее дръжава [12]) въ
T. 119 v. персы/. сице ѹбѡ прѣпоаса сѧ киръ царствомъ, и криса
S. 50. многозлатааго и многыимъ насилѹѫщаго/ оплъчивша сѧ
V. 24. на нь [13]) прѣѫтъ [14]) скѧзана [15]) жива [16]).

Ѿт сего кира бысть царство персьское на земли [17]) велико [18]).

[1]) V. -ѫѧ. [2]) V. варва|р|скыи. [3]) In T. lipseşte -сѫ-. [4]) V. прѣдъ-. [5]) T. ꙗды. [6]) V. прѣдъставлены. [7]) V. закланнаго. [8]) T. бывше. [9]) V. злочѧсты. T. злочьсты. [10]) V. -аѧ. [11]) V. крѣпцѣ: orig. λαμπρῶς (v. 803). [12]) V. din greşală дрьва. [13]) V. нь. [14]) V. прѣѫтъ. [15]) T. свѧзана. [16]) Miniatura VIII în cod. V. [17]) V. земи. [18]) V. f. 23 v.; in T. lipseşte.

О царстви лидстѣмъ [1]).

(vv. 809 – 826)

Нж оубѡ зде дошедъ и помѣнжкъ криса помѣнж
прочее и лидскжж [2]) чѧсть, аще и не велика бъістъ ниже
ѡт славнъіихъ, ꙗкоже [3]) мидскаа и перскаа .и асирїискаа [4]).
(v. 813) Кандавлїе царствоваше лидїеж [5]) и фригїеж [5]), пле-
ницж родоу, ꙗкоже глаголѧтъ, влѣкъі [6]) ѡт иракле [7]). съи
имѣше женж красотож прѣдивнж, свѣтлообразнж и младж
и финикозрачнж [8]). толико же горѣше любовїж [9]) женъі тож,
ꙗкоже слоуѕѣ [10]) своемоу нѣкогда,/ слоуга же бѣ именемъ гигїе, V. 21 v.
любовь [11]) и желанїе ꙗсно обличити и имѣти его въсхотѣ въ
видителѣ [12]) своеи съжителнїци, видѣнїемъ, ꙗкоже мнѧ, па-
костѧ себѣ и чѧсти мечь поощрѣж [13]) на сѧ и на оусѣченїе
свое приносѧ. и оубѡ кандавлїе съкръівааше/ гигїа за кратъі, T. 120.
она же съвлачааше сѧ, а гигїе веселѣше сѧ [14]) о нагои кра-
сотѣ своеж [15]) царицж. видѣ оубѡ гигїа жена, и женъскъі [16])
оусрами сѧ. и о поржгани оскръби сѧ ѕѣло [17]), призъівает
же гигїа и дает емоу два завѣта, или да царѣ оубїетъ и
наслѣдитъ и власть и женж самжж [18]), или на оусѣченїе
съмрътное самъ ѡтведенъ бждет· лидскъіимъ бѡ женамъ
срамотно бѣ еже видѣти сѧ безъ одеждж и назѣмъ [19])
чюждъіими мжжми. изволи оубѡ гигїе [20]) животъ, и оуби-
важтъ [21]) владъікж, абїе же въсходитъ на въісотж царствїа.
и оубѡ иже прѣжде мала смѣренъ кънезаапж ꙗви сѧ ѡт
поселѣнина царь [22]), и владъіка ѡт раба.

Ѡ гигїи.

(vv. 837 – 850)

Сьи гигїе, ꙗкоже глаголѧтъ,/ осквии женъі, ꙗко юнъіим V. 25.
же присно примѣшааше сѧ на съмѣшенїе [23]).

---

[1]) V. лидъ-. In T. lipseşte acest titlu. [2]) T. -жѧ. V. лидъскжѧ.
[3]) T. ꙗкъ. [4]) V. асирїнска. [5]) V. T. -еѧ. [6]) V. влѣкъіи. [7]) T. ираклїе.
[8]) V. -зрачьнж. [9]) V. -їѧ. [10]) V. слоузѣ. [11]) V. любовъ. [12]) In T.
lipseşte -лѣ. [13]) V. -ѣѧ. [14]) T. гигїа веселѣаше сѧ. [15]) V. -еѧ.
[16]) V. женскъіи. [17]) V. зѣло. [18]) V. -жѧ. T. самж. [19]) V. назѣмь.
[20]) T. гигїа. [21]) V. оубиваетъ. T. оубъіваетъ; orig. κτείνει (v. 833). [22]) V.
царъ. [23]) V. смѣ-.

(v. 839) Сего гигїека племене бѣше и крисъ царь, егоже [1])
киръ оухвати кѣровакъ съвѣтомъ пророка данїила [2]). ѡвь [3])
S. 50 v. бѡ/ болаше сѧ криса ꙗко многобогатна, и бѣгати помꙑш-
лѣаше оустрашаѫ сѧ крѣпкꙑѧ [4]) съмръти [5]) крисокꙑ да-
нїил же дръзостна сътвори егѡ рекъ пророчьство, еже прѣжде
многꙑихъ родовъ рече о кирѣ велегласнꙑи [6]) пророкъ исаїа.
(v. 847) Сьи оубѡ киръ великꙑи сѫщїим' въ плѣнени
жидокомъ дарока свободѫ, и матере градомъ ихъ повелѣ
T. 120 v. населити. егоже изъ основанїа раскопа накоухо донесоръ [7]).

ЦЯРСТВО КЯМВИСЯ [8]). СЫНЯ КИРОВЯ.

(vv. 851 - 854)

Кироу же оумершоу камвисъ, сꙑнъ кировъ, властнаа прѣѧтъ [9]) и царскаа скиптра. и по немъ дръжа дарїе, сꙑнъ истаспокъ. нѫ оубѡ достоитъ изрещи како приключи [10]) сѧ се.

ЦЯРСТВО ДЯРЇЕВО.

(vv. 855 – 910)

Бѣше сꙑнъ оу царѣ кира именемъ змердїе, ꙗрообразенъ
и крѣпокъ, мощенъ же и доблъ. семоу камвисъ враждоуѫ
V. 25 v. ꙗко крѣпкоржкоу [11]), зане лѫкъ възможе въ малѣ напрѧщи,
егоже старци принесошѫ изъ еѳїопїѫ [12]). дроуго же и завидѧ
емоу о нѣкꙑихъ сънїѡхъ, мнѣше бѡ сѧ въ мъчтанїихъ зрѣти
сън''нꙑихъ прѣстолъ красенъ царскꙑи, безмѣренъ кꙑсотоѫ.
на том же сѣдѧща прѣстолѣ красна мѫжа и касаѫща сѧ
главоѫ небеснꙑихъ ѕвѣздъ [13]). ꙗкоже [14]) оубѡ нѣкого [15])
въпроси чїи есть прѣстолъ, оуслꙑша ꙗко змердїевъ есть
егоже видиши прѣстола, и сѣдѧщїи на прѣстолѣ змердїе есть.
ѡт сихъ оубѡ не добрѣ прилежѫ къ [16]) змердиоу съ лѫка-
вꙑимъ оубїиствомъ растрои мръзость на окаан''нѣмъ. народа
же оутаи сѧ змердїево оубїиство. егда же оубѡ испи камвисъ [17])
съмрътнѫѫ [18]) чашѫ, дворoу хранителѣ царскомꙋ влъхва.
еюже единъ нарицааше сѧ змердїе а дроугꙑи спасѳенїе, сама

[1]) V. егоже и. [2]) V. данїила пророка: orig. τοῦ προφήτου Δανιήλ (v. 841). [3]) V. ѡвъ. [4]) V. -ыѫ. [5]) V. съмрти. [6]) T. велигласныи. [7]) T. навъходоносоръ. [8]) T. камвиса. [9]) V. прѣѧтъ. [10]) T. приключи. [11]) T. greș. крѣпконржкоу [12]) V. -їѧ. [13]) V. ѕвѣ-. [14]) V. ꙗко. [15]) Lipsește în V. [16]) Lipsește în V. [17]) V. камвисъ. [18]) T. -жѧ. V. съмртнѫѧ.

себѣ късхытиста дръжавѫ и власть. и прослѹтїе ѹбѡ но- T. 121.
шаше сѧ и слово къ персѣхъ, ꙗко власти перстѣи хорѫг'ви S. 51.
дръжитъ змердїе, сама же невидима бѣста, народа божїа сѧ·
закон бѡ великъ и нерѹшимъ дръжаше сѧ къ персѣхъ, V. 26.
не [1]) оставлѣѫ ихъ обладаниѡм быти ѡт иного рода, ниже
имѣти иного господина, кромѣ аще съмрътїѫ [2]) весь родъ
царскыи [3]) искоренит сѧ. ꙗкоже ѹбѡ [4]) ѹвѣдѣно быстъ на-
родомъ злокъзнъство их, и влъшъское лѫкавъство [5]) по малѣ [6])
ѡткры сѧ, седьмъ [7]) ѡт персъ прѣвѣнишїи на рѣчи съшедше
сѧ и съвѣщавше сѧ много и ѹготовлъше сѧ, бѣше же [8]) ѡт
седмїихъ единъ дарїе, сынъ [9]) испастов' [10]), на влъхвы на-
падошѫ и съсѣкошѫ ихъ. много же съвѣтовавше сѧ и [11])
о царстви конечнѣе разсѫдишѫ [12]) сице· ꙗко емѹже аще ѡт
нихъ конь поръзавъ [13]) прѣжде въсѣхъ потечетъ въсїа-
вающѹ· [14]) на земѧ [15]) свѣтозарномѹ· [16]) слънцѹ, сьи да
обладаетъ персы, и да начѧлъствѹетъ. бѣшѫ ѹбѡ сии ѹ-
стави [17]), дарїовъ же конехранитель бѣше доволенъ ѹхыщрѣти
таковаа ѹмышленїа. сьи ѹвѣдѣвъ и разѹмѣвъ коѫ кобылѫ
любитъ кѧщыше въсѣхъ иныихъ конь дарїевъ, по събрани
ею въземъ съчь ѡт неѫ помаза имъ ноздри конѣ дарїева.
абїе же въсѣдошѫ, и прѣвѣе дарїевъ конь, ѡт конѧ подвиг V. 26 v.
сѧ пиканиннѣ [18]) кобылнѣѧ, и скакати начѧтъ и поръза. T. 121 v.
и еже новое и дивно ꙗко громовъ глас и млънїѫ [19]) бышѫ,
ѹдивлѣѫще сѫщїихъ тѹ, ꙗкоже ѹбѡ сїа видѣшѫ, с конеи
съсѣдше [20]) дарїеви поклонишѫ сѧ, по обычаю перъскомѹ· [21]).

(v. 906) Начѧлнаа же правленїа прїемъ дарїе многы ѹбѡ
прѣѧтъ [22]) и [23]) островы морскыѧ и грады сѹшныѧ [24])
и асїѫ [25]) въсѧ, коѧ [26]) же многочислънъı и на елинъı [27])
послакъ, бѣдѫ прнѧтъ [28]) въсѣмъ тамо падшим.

---

[1]) T. greș. на. [2]) V. съмртнѧ. [3]) V. царьскын. [4]) Lipsește în V. [5]) T. лѫкав'ство. [6]) In V. lipsește по малѣ. [7]) V. седмъ. [8]) T. жь. [9]) V. дарие еднйъ, сынъ; cf. orig. v. 886. [10]) Toate treĭ codicele aŭ această formă. [11]) Lipsește în V. [12]) V. рассѫдишѫ. [13]) T. greș. поръгавь. [14]) V. вьсиѫ-. [15]) T. землѧ. [16]) T. свѣтоу-. [17]) T. ѹставы [18]) T. пиканыни. [19]) V. мльнїѧ, T. млъныѫ. [20]) T. съсѣдшѫ. [21]) V. T. перскомоу. [22]) V. прѣемъ. [23]) Lipsește în V. [24]) T. greș. сыщныѧ. [25]) V. асиѧ. [26]) T. къѧ. [27]) V. елены. [28]) V. приѫтъ.

ЦАРСТВО ѮЕРѮОВО [1].

(vv. 911 — 915)

S. 51 v. По дарїи же сего сынъ ѯерксъ [2]) персы облада, иже и
брани [3]) съставль съ елинъı [4]) по морю и по сѹхѹ, съ пѣшцъı [5])
и кон"никъı и съ въсѣкъıм ѹмъıшленїемъ [6]), и воѧ [7]) по-
гѹби и самъ въ ладїи едва вѣжавъ [8]) и ѹтек лютѣ не-
дѫгова.

ЦАРСТВО АРТАѮЕРѮОВО [9].

(vv. 916 — 923)

По ѯерксѣ [10]) же царствова дльгорѫкъıи артаѯерксъ [11]),
и по сих бъıшѧ дрѹѕїи мноѕи персωм начѧлници, и врагωвъ
V. 27. своих приведошѧ множаишѧѧ въ работѫ [12]), дондеже алеѯандр
пришед македωнскъıи великъı [13]) перское раздрѹши начѧло, и
облада силоѫ [14]) их, въ лѣто достигшее [15]) ωт пръваго [16])
кира [17]) .сл., ıакоже въ книгах пишет древнїих.

ЦАРСТВО АЛЕѮАНДРА [18]) МАКЕДОНСКАГО.

(vv. 924 — 937)

Сьи персы дрьжа, сьи [19]) индїанъı облада, семѹ по-
T. 122. кинѫшѧ сѧ сирїа и финикїа и въсѣкъ ѧзъıкъ [20]) и въсеѫ [21])
земѧ странодрьжци [22]) и сатрапи, ωт конецъ въсточнъıих
до запад послѣднъıих. ıакоже ѹбω и семѹ чловѣкоѹ сѫщѹ
V. 27 v. съмрътноѹ естьствомъ подобааше дльг мрътвнаго есть-
ства [23]) ωтдати, отрокем [24]) вω съставленωм ωт земѧ его
въсхъıти смрът. толикое же величьство царства его въ .і.
прѣложи сѧ мѫж [25]) храбрѣишїих [26]), ıавѣ ıако въ алеѯан-
дровъı [27]) вельмѫжѧ [28]), разсѣкшѹ [29]) сѧ и раздѣлишѹ на .і.
чѧстїи. ов вω облада сирїеѫ [30]) и финикїеѫ [30]), ов же господ-

---

[1]) V. ксерксово. [2]) V. ксерксъ. [3]) V. врань. [4]) V. елены. [5]) V. пѣ-шьцы. [6]) V. всѣкыимъ ѹмышленыемъ. [7]) In T. lipseşte и воѧ. [8]) T. вѣжа. [9]) V. артаксерксово. [10]) V. ксерксѣ. [11]) Pentru V. cf. nota precedentă. [12]) Miniatura IX în cod. V. [13]) T. -ыи. [14]) V. -оѧ. [15]) T. достигше. [16]) V. -ааго. [17]) T. кыра. [18]) V. александра. [19]) V. сьи и. [20]) V. ж-, T. greş. ѧзыкы. [21]) V. -еѧ. [22]) T. въсе земаѧ странодрьжцїи. [23]) V. are în locul acestor trei cuvinte дльгъ съмрътныи: orig. τὸ χρέος τῆς θνητῆς φύσεως (v. 929). [24]) T. greş. отровень. [25]) V. мѫжъ. [26]) V. -шихъ. [27]) V. -ве-. [28]) V. вель-. [29]) V. рассѣкшѹ. [30]) V. -еѧ.

стваа землѧ [1]) ѳрачьскоѫ [2]), дрꙋгꙑи же пафлагонїѧ [1]), асїа же дрꙋгаго [3]) имѣ.

ЦЯРСТВО ПТОЛЕМЕЯ ПРЪВЯГО.

(vv. 937 – 946)

Птолемеи [4]) же земѧ прѣѧт егѵпетскѫѫ [5]), ѡт негоже и пакꙑ егїпетъ [6]) приѧтъ начѧток дръжавѣ. сего тихꙑма [7]) възрѣ чѧсть [8]) очима, и въсе възꙑде на ꙋмъ семꙋ птолемеѹ. съи нападе на многꙑ странꙑ и на палестинѫ [9]), и бꙑстъ многозлатенъ и кꙑпѧ богатъствомъ. ѡбладавшеи же по немъ егѵптомъ, чѧсти и славѣ ревноѹжще егоvѣ, звати сѧ въси хотѣхѫ ѡт сего птолемеи [10]).

Ѿт сего птолемеа до клеопатрина царства бꙑстъ .і. дрꙋгꙑих царии въ егѵптѣ, иже и [11]) нарицахѫ сѧ въси птолемее [12]). V. 28.

ЦЯРСТВО ПТОЛЕМЕЯ ФИЛОПОНЯ [13]).

(vv. 947 – 956)

Пръвомꙋ же птолемеꙋ житїе оставлъшоѹ еже по нем филаделфа нарицаемаго птолемеа егѵпет имѣ [14]) начѧлника, иже пръвꙑи въ царих алеѯандровѫ [15]) постави книгѫ многꙑим матере / бесчислъно бѡ число глаголѧтъ книг емоѹ събравшꙋ', T. 122 v S. 52.
ѩко въ всѧ .м. тъмъ доспѣвкажщѫ. имѣ же оѹбѡ сице доброчьстнѣ птолемеова дръжава, и пакꙑ имѣше егѵпетъ славѫ царствїа. нѫ не бꙑстъ ничьсоже, ѩкоже мнѧ [16]), непрѣложно въ жизни сеи. ни богатъство, ни царскаа дръжава, ни сила./ V. 28 v.

ЦЯРСТВО КЛЕОПЯТРЫ ЦЯРИЦѪ.

(vv. 957 – 970)

Въ дроѹгꙑим бѡ дръжателем земѧ егѵпетскꙑѫ [17]) и клеопатра царица егѵптоѹ бꙑстъ, при неиже десницеѫ [18]) рим-

---

[1]) V. -еѧ. [2]) T. на землеѫ ѳрачьскоѫ. [3]) V. -даго. [4]) T пто-ломии. [5]) V. прѣѧтъ земѧ египетъскѫѧ: orig. τὴν γῆν ἐσφετερίσατο μόνος τὴν τῆς Αἰγύπτου (v. 938). [6]) T егѵпет. [7]) V. тꙑхꙑма. [8]) T. часть. [9]) V. -нѧ. [10]) Miniatura X în cod. V. [11]) Lipsește în V. [12]) V. птолемеи, f. 27 v. T. n'are această glossa, din semnul unei cruci cu cerneală roșie se vede însă că copistul a avut de gînd s'o scrie, dar a uitat-o. [13]) T. филоопна. [14]) V. имѣѧ: orig. ἔσχεν (v. 949). [15]) V. -вс-. T. алеѯандрьвѫ. [16]) T. мнѣ. [17]) V. -ꙑѧ. [18]) V. -еѧ.

скоѫ [1]) царстко късѧто кыстъ, кесароу секаст8 сїе прѣемшоу. и ѡт сего пакы оскѫдѣшѫ егѵпетскаа скиптра, къ лѣтѣх късрастшаа [2]) и достигша .сѕ. не тъкмо же егѵпет късѧшѫ римлѣне [3]), нѫ и късѧ земѧ къ коупѣ ѩже [4]) под лоунoѫ.

(v. 966) И сїа оубѡ ѩкоже кыстъ късможно съписашѫ
V. 29. сѧ словомъ къ кратцѣ и извѣстнѣ, ѩкоже ми сѧ мнит [5]). подобает же, ѩкоже мнѧ, и хѫдожьстка не имам [6]), къспомѣнѫти къ малѣ [7]) и кещен елинъскъıих [8]), и ѧзъıкъ [9]) подати екреѡм.

О ЕКРЕИХЪ.

(vv. 971 1020)

Глад тѧжък постиже иногда хананеѫ, и късѣхъ попадааше злъıи [10]) тъ огнь, и къ прочїим іакѡвокъ дом имѣше кесь. и 8бѡ божьсткнъıи ізраиль [11]), сице кѡ [12]) прѣложи сѧ
T. 123. имѧ его, око 8бѡ оуслъıшакъ о иѡсифѣ рождеиѣм [13]) ѡт рахилъı, ѩко обладаетъ съ фараѡном надъ егѵпетскоѫ [14]) страноѫ [15]), око же и нщѫ раздрѣшенїе обрѣсти ѡт страсти, 8мъıсли прочее ѡт землѧ [16]) скоѫ тамо прѣселити сѧ. събрак же скоѧ рабъı и сънновъı и кн8къı, късѣх .о. доушъ, сънидe къ егѵпетъ, и кидѣнъ кыстъ фараѡном др8голюбнѣ и сѫщими под нимъ, а прѣжде инъıх же късѣх келикъıи сего іѡсиф кидитъ [17]) сладкъıма [18]) ѕѣницама [19]). къ земи же гесемстѣи късели сѧ, странъı аракїнскъıѫ. и поживе къ благъıх [20]), и насъıти сѧ хлѣба къ съıтость, и ѡт зѫбокъ гладнъıих пагубнъıх избѣже. а ѩже по сих каа
V. 29 v. 8бѡ; оумираетъ прѣстаръıи и двоенадесѧтедѣтнъıи Їакѡвъ [21])
S. 52 v. къ послѣднѧѫ [22]) старость достигъ,/ а по нем іѡсиф, и по них [23]) фараѡни, др8гъıи же къстаетъ кладъıка къ егѵптѣнѡх [24]). и сего имѧ фараѡнъ· егѵпетскъıим бѡ кнѧѕемъ [25]) бѣше къ [26])

[1]) V. -оѧ. [2]) V. късрастъıша. [3]) T. римлѣнъı. [4]) V. елико, T. ѩкоже: orig. τὴν (v. 965). [5]) Miniatura XI în cod. V. [6]) V. имамъ. [7]) V. и къ малѣ. [8]) V. елинскъıих, T. елин'-. [9]) V. T. ѫ-. [10]) V. злъıи, cu ъı. [11]) V. ісраилъ (scris întreg). [12]) Lipsește în V. [13]) V. рождениѣмь. [14]) V. египетъскѡѧ, T. -ъскоѫ. [15]) V. -оѧ. [16]) V. земѧ. [17]) V. видѣ; orig. βλέπει (v. 983). [18]) T. greș. садакъıма. [19]) V. ѕѣ-. [20]) V. T. благъıихъ. [21]) V. двоенадесѧтнъıи дѣтем іакѡвъ. [22]) T. -ѫѧ. [23]) T. по сих. [24]) T. greș. егѵптѣном. [25]) V. кнѧѕемъ. [26]) V. на.

поχвалѫ єжє нарицати[1]) сѧ фараѡни, прискоѫщим себѣ фа-
раѡновѫ славѫ прьвааго[2]) бывьша[3]) дрьжателѣ єгіптоу,
ꙗкожє и римстіи царіє вь послѣднѣа лѣта кєсары вьси хо-
тѣхѫ[4]) сєбє имєновати[5]), /вь прьваго кєсара єдиновластво- T. 123 v.
вавшаго[6]) вьводѧщє себє родь и вь оногоѫ чѧсть[7]). сьи
оубѡ фараѡни род жидовьскын[8]) прѣоумножаѫщ сѧ зрѧ и
вь множьство грѧдѫщь ꙗко цвѣты дрѣвєсь[9]) доброцьв-
тѫщіих[10]), и ꙗко пѣсьвь морскын, ꙗрѧ сѧ на них рас-
трааше на нѧ[11]) лѫкавьства[12]). и за прьва ꙋбѡ запокѣдаашє
бабамь да ꙋмарѣѫть[13]), вь новѣ исходѧщаа отрочѧта из
матєрніихь ложєснь[14])· да ꙗкожє ꙋбѡ нє вьмѣсти сѧ вь
оумь злокьзньноє сьпаєтєніє, дрꙋгыи сьвѣть сьвѣща-
ваєть[15]),/ єжє плин҃ѳы творити[16]) єврєѡм и град ѕидати v. 30.
тврьд ємꙋ принѫждаєть. вь дѣло жє бѣ повєлѣноє[17])· и
троуждаахѫ сѧ, и страждаахѫ, и плин҃ѳы творѣахѫ, и дѣ-
лаахѫ, и грады ѕиждахѫ[18]). бѣхѫ жє имь над дѣломь
лютии приставници· и отѧгчаваахѫ, и множахѫ озлобленіа имь,
и сь проста рєщи, ꙗко на врагы нападаахѫ на[19]) окаан҃ныѧ.
злострастніи жє и окаан҃ніи жидовє оумилєнымн вьзьпишѫ
гласы вь богоу живомоу, и избавителю ѡт бѣд прошаахѫ
ємоу быти. прѣклони жє сѧ богь вьздыханіємь их, и видѣ
троуд тѧшкын[20]), и ꙋщєдри и смили сѧ, и посла имь мѡѷсєа
великаго боговидца[21]), ѡт бѣд/ избавлѣѫща, и облєкчаѫща[22]) T. 124.
болѣзни, и ѡт горєсти изводѧща и оуꙗзвѣѫща єгипєт.

О МѠѶСЄИ[23]).

(vv. 1021 – 1074)

Сьнидє жє мѡѷси[24]) и фараѡноу вьзвѣсти повєлѣноє
ѡт бога, и ізраилтѣны[25]) ѡтслати[26]) сьвѣтꙋєть и нє дрь-

---

[1]) T. нарицаєт. [2]) V. прьвоє. [3]) T. выкша. [4]) T. -ѣахѫ. [5]) V. сєвє хотѣхѫ имєновати: orig. ἤθελον αὐτοὺς ἐπονομάζειν (v. 996). [6]) V. -властьствовавшаго. [7]) T. чѧсть. [8]) V. T. жидовскын. [9]) V. дрѣвєсь. [10]) T. -цѫвтѫщіих. [11]) V. нихь. [12]) T. лѫкавства. [13]) T. greş. ꙋматрѣѫт. [14]) V. T. ложєснь (T. -ь). [15]) V. сьвѣщаваєть сьвѣт; orig. βουλὴν βουλεύεται (v. 1006); T. greş. сьвѣщаєт. [16]) T. творыти. [17]) V. -ѣнноє. [18]) V. ѕи-, T. ѕиждаахѫ. [19]) Lipseşte în T. [20]) T. тѧжкын. [21]) V. моисєа боговидца вєликаго: orig. Μωϋσῆν τὸν μέγαν, τὸν θεόπτην (v. 1018). [22]) V. ѡблєгчаѫща. [23]) V. мѡисєи. [24]) V. T. моиси. [25]) V. ісր-. [26]) T. greş. ѡтсласти.

жати к томѹ. неꙋмолен же бысть фараѡн словесы пророко-
8. 53. V. 30 v. вѣми, ниже ѹбоа сѧ [1]) божиих въсемощныих [2]) рѫкꙋ, мно-
гажди [3]) же обѣщав сѧ ѿпꙋстити слъга толикожде, и бы-
вааше ӕкы прѣпъстръ и приземенъ львъ [4]). ѿ сего при-
нѫжденъ бысть пророкъ боговидецъ, тако богѹ повелѣвшѹ,
еже навести ӕзвы. ехиднинъи же ѿродъ фараѡнъ, злобѣ
въспитаніе, ӕзвам ѹбѡ врѣщѣ наводимом смѣрѣаше сѧ,
и мѡѷсеа [5]) молѣаше [6]) тихо прѣклонити сѧ на раздрѣшеніе
злобѣ, и болѣзнъноѫ [7]) тѧготоѫ трꙋждааше сѧ, и бога
съ плачем молѣаше [6]), и раздрѣшеніе обѣщавааше [8]) сѧ дати
еврѣѡм· ӕзвам же ослабенѡм [9]) бывшимъ жестоковыӕвъ
бывааше, и непрѣклоненъ и невъдатенъ, и не тъижде
обѣщаваемыи. послѣди же лютоѫ [10]) ӕзвоѫ, въсѣх тѧш-
чаишеѫ [11]), пръвороднъим горкоѫ [10]) съмрътїѫ [12]) ѿтръ-
женѡм бывшим' [13]) свободѫ дарова родѹ жидовъскомѹ. и
T. 121 v. пакы раскаа сѧ, и воѧ [14]) въорѫжи на колесницах и коних,
орѫжноносцѧ и бран''никы, сам же въсѣд на колесницѫ зла-
V. 31. токованѫѫ [15]) въ слѣд них женѣше ӕко бѣжѫщихъ, ӕко
да пак [16]) въ егѵпетъ еврѣѫ [17]) възвратит. ѿ сего бысть
раздѣленіе чръмномꙋ морю и разлитїе воко, и людем про-
веденіе ӕко по срѣдѣ сꙋшѫ, и погрѫженіе [18]) чиноначѧлник
гръдообразныих [19]) и фараѡнѹ злотворикомꙋ и дръзосръ-
домꙋ, и гробъ водостланенъ орѫжнѣи крѣпости. погрѧзошѫ
бѡ вси въ глѫбинѣ, трїстоѫщїи и конеӕздъци [20]), и ры-
бам бышѫ пища живѫщїимъ [21]) въ мори· и ни понѣ вѣстник
о бѣдѣ не оста. ѿ сего бышѫ повѣднаа богѹ ликостоанїа·
и величааше сѧ богъ, а моѷси [22]) въспѣваше сѧ. и свѣт
въсїавааше [23]) еврѣѡм веселїа, егѵптѣны же тъма помрачааше.
извѣгшїих же изъ егѷпта ізраилтѣнъ тогда [24]) .ѯ. тъм чис-
лом вѣше мѫжїи. кромѣ дѣтїи и жен и отрок' младыих.

[1]) Lipseşte în T. [2]) V. -мощныих. [3]) V. многащи. [4]) Orig. χαμαιλέων (v. 1027). [5]) V. моисеа. scrierea obicînuită în acest codice. [6]) V. молѣше. [7]) V. -оѫ. [8]) V. ѡбѣщааше. [9]) V. ѡслабленомъ. T. ослабленом. [10]) V. -оѫ. [11]) V. тѧжчѣишеѫ. [12]) V. -їѫ. T. съмртиѫ. [13]) V. бывши. [14]) V. воѫ. [15]) V. -аннѫѫ. T. -анѫѫ. [16]) V. пакы. [17]) V. -еѫ. [18]) T. погрѫженїе. [19]) V. -ныхъ. [20]) T. трїистоѫщїи. конеѧздьци. [21]) V. -щимъ. [22]) V. мѡисии. [23]) T. въсїаваше. [24]) V. тогда ісраилтѣнь: orig. Ἰσραηλῖται. τότε (v. 1058).

водѣше же моѵсн селикое[1]) множьство, и рьпта/нїа тръ- 8. 53 v.
пѣше ѿт злаго народа, и досады их ношааше ꙋсръднѣ[2]).
вождаше же их по пꙋстынѣх и непроходныих[3]), богоу сїе
повелѣвшꙋ и ра/зсѫдившꙋ[4]) на ползѫ./ вода же ис камене T. 125. V. 31 v.
течаше, и скотом' поквашаше[5]) плъти, ман"нѫ дааше им, и
пищеѫ[6]) кръмлѣше ангелскоѫ[7]), ꙗкы орелъ прикрывааше ор-
линчищы бесперыѧ. идѣхѫ же неꙋклонно въ земѧ обѣтова-
нѫѫ[8]), ѿт егїпетскыѧ же землѧ[9]) до прѣдѣлъ палестин-
скыих[10]) за .м. лѣт прѣидошѫ. и весь злоратныи ѧзык[11])
и страшен и род весь[12]) иноплемен"ныи[13]) и плънъ зловѣрїа
ꙗко жѫтелїе плѣноужище пожѫшѫ ис корене.

О ІСꙊСѢ НАВЇИНѢ.

(vv. 1075—1087)

Нѫ и божьствныи моѵсн[14]) житїе остави, многѫ о
себѣ оставль жалость своеплеменникѡм, и закон давъ имъ
ѿт бога на скрижалех[15]) написан, ꙗко дьньница же[16]) под
земѧ съкры сѧ. по моѵсеи[17]) же навїинъ[18]) сынъ ісоусъ
начѧлствова[19]) събором' и облада еврейскым сънмомъ. сьи[20])
наслѣдїе дарова имъ земѧ палестинскѫѫ[21]), ѧже обѣща богъ
прѣотьцемъ божьствьныимъ[22]), и племеню раздѣли кое-
мꙋ/ждо прилежное, кромѣ племене[23]) левїина въ мѣсто бо V. 32.
егова ждрѣбїа[24]) ꙗже божиа богъ наслѣдова. сьи силныѧ[25])
хананскы искорени ѿт них мышцеѫ[26]) великоѫ[27]).

О СѪДЇАХЪ.

(vv. 1088—1106)

/Семоу же прѣшедшꙋ[28]) море житенское, сѫдїѫ[29]) T. 125 v.
обладаахѫ людми и вьсѣ[30]) правлѣахѫ до илїѫ[31]) и самꙋилѣ
пророка. до нелиже оубѡ прѣбывaахѫ въ законѣх божиих и

---

[1]) T. селико. [2]) V. оусръдни. [3]) T. непрѣходныих. [4]) V. расс-. [5]) V. -дааше. [6]) V. -еѧ, T. пищѫ. [7]) V. -оѧ, T. -ьскоѫ. [8]) V. -аниѫѧ. [9]) V. египетьскѫѧ же земѧ. [10]) T. -ьскыих. [11]) V. ѫ-. [12]) V. весъ. [13]) V. greș. иноплемнныи. [14]) T. моиси. [15]) T. скрижалех. cores din скрежалех. [16]) V. ꙗкоже деница. [17]) V. моисии, T. мѡисеи. [18]) T. навиин. [19]) V. -лъствова. [20]) T. сь. [21]) V. -ѫѧ. [22]) V. божьствныимъ. [23]) T. племень. [24]) V. T. жрѣбиа (T. -їа). [25]) V. greș. силныиѧ. [26]) V. -еѧ. [27]) V. -оѧ. [28]) T. -шю. [29]) V. -нѧ, T. -їѧ. [30]) V. всѣ. [31]) T. илїѧ.

бога чьтѣхѫ срьдцы несоумѣннъıми[1]), ѩзыка[2]) вьсѣкого прѣбъıшъши и рода съблюдаахѫ сѧ[3]). а егда ѹклонїшѫ[4]) сѧ къ идолослѹженниоу[5]) и прилагаахѫ сѧ богомъ бездѹшнъıнмъ и сѹетнъıм[6]), абїе прѣдаеми бѣхѫ врагωм къ работѫ. до самѹилѣ бω сѫдїѫ[7]) обладаахѫ ими, а по том царѣ просив'шим имъ дастъ сѧ ωт племене венїаминова саѹлъ, сынъ кїсовъ. а по том дакыдъ великыи въ пророцѣх и родѹ своемѹ быкаетъ кладыка, пастырь[8]) сын тогда. и по рѧдѹ бъıстъ царен[9]) .гı. до нехонїѫ[7]), при немже трїщи
V. 32 v. пришед навоуходоносоръ/ град пожеже и цръковь божьст-
S. 54. внѫѫ[10]), а люди прѣсели къ странѫ вавилωнскѫ[11]).

ЗДЕ ПОВѢДОУЕТЬ КАКО [ВЕЧЕРНЇИ] ЕЛИНИ[12]) [И] ВЪСТОЧНЇИ МЕЖДОУСОБНѪѦ РАТ[13]) С[Ъ]ТВОР[И]ШѪ ВЕЛИКѪ НѢКОГДА[14]).

(vv. 1107—1441)

Дакыдоу же обладаѫщоу еще иноплеменнъıими[15]), ıаже къ троıамъ[16]) брань[17]) елинъı[18]) съставлена бъıстъ, ради еленъı[19]) женъı сѫщѫѫ[20]) менелаовъı. сиѫ[21]) азъ въсхотѣвъ брань съписати ıакоже писавшїими[22]) прѣжде пишет сѧ о
T. 126. V. 33. нен[23]), и хотѧ/ глаголати[24]) не ıакоже омиръ съписѹетъ, прощенїа просѧ ωт благоразоумнъıих[25]) омир бω сладкыи ѩзыкомъ[26]) и доброѹмнъıи различнъıими[27]) шаровы прѣмѫдрости оукрашаетъ словеса, нимѫдѹ же много обращаетъ и прѣлагаетъ. нѫ се оубω прочее сиа да съповѣмы.

(v. 1118) Царевоу сыноу[28]) ωбладаѫщомѹ[29]) троемъ приамоу съпрѫжница бѣше екава дъщи висова[30]), и мати бъıстъ

---

[1]) V. чьтѣхѫ гласы несоумѣнными и срьдцы: orig. καρδίαις ἀδιστάκτοις (v. 1092). [2]) V. ѫ-. [3]) Versul 1094 lipsește. [4]) T. -шѧ. [5]) T. -слоужениїю, V. вь идолослѹжение. [6]) V. -ыимъ. [7]) V. -їѧ. [8]) V. пастырь. [9]) T. царїи. [10]) V. T. -ѫѧ. [11]) Miniatura XII în cod. V. [12]) V. елине. [13]) V. рать. [14]) T. n'are acest titlu: în locul luĭ o mînă maĭ nouă a scris la margine ω трωадѣ. Intregirile din parenteze sunt luate din cod. V. [15]) V. -ыми. [16]) V. троамъ. [17]) V. бранъ. [18]) In V. lipsește, T. greș. елин. [19]) T. елины. [20]) In V. lipsește, T. сьщѫѫ. [21]) T. greș. сиаѫ. [22]) V. -шими. [23]) T. о не. [24]) V. adaogă aci ω нен. [25]) V. -ыхъ. [26]) V. ѫзыкωмь. cu ѫ, ca maĭ totdeauna în acest codice. [27]) V. -ыми. [28]) T. сыноу: orig. τῷ Λαομέδοντος παιδὶ (v. 1118). [29]) V. ωбладаѫщоу: orig. τῷ φυλαρχοῦντι (ibid.). [30]) V. виссова.

ѡт сего многъıим[1] дѣтемъ. имащи оубѡ въ чрѣвѣ и близъ рождьства сѫщи страхованми оустраши сѧ нощнъıих сънѡвъ· видѣти бо мнѣше сѧ главнѧ горѧщѫѧ огнемъ ис чрѣва еѫ[2] пронизѧщѫ, и попалѣѫщѫ град весь въ коупѣ[3]. оуслъıша же сїа прїамъ, и влъхвѡм прѣдложи· разоумѣ же ꙗко полезно емоу естъ и градоу, аще раждаемое ѕвѣремъ[4] въдано бѫдетъ или въ огнь полѧщїи на погъıбѣль въвръжено бѫдет. по малѣ же алеѯандръ изъıде на свѣтъ, младенецъ радостенъ, благолѣпенъ[5], доброобразенъ[6]. подобааше оубѡ прїамоу не разложити никакоже[7],/ нѫ абїе проник'шее ис чрѣва отрочѧ погоубити[8]. он же естьствомъ по- V. 33 v.
бѣжден бъıвъ пощѫдѣ рождъшее сѧ. мнѧ же прѣмѫдрити T. 126 v.
дръзост добръıѧ[9] чѧсти, инъıимъ[10] на въспитанїе пометнѫ е[11] на селѣ, еже от самого парида парїемъ прозваное[12]. поврьжено оубѡ бѣ небрѣгомо. обрѣтошѫ же е[13] пастырїе, и оущедришѫ[14], и възѧшѫ, и пощѫдѣшѫ отрочѧ, и ꙗко младенца въскръмишѫ е парїемъ нарекше. приближившоу же сѧ емоу юношъскаго възраста прїамъ съобѣдника его приѧтъ[15], мнѧ ꙗко избѣгнѫлъ естъ ѧже[16] ѡт него пакости. нѫ бѣхѫ неразсоукана[17] прѧдена добръıѧ чѧсти, и единоѫ речен"номоу[18] немощно бѣ погъıбнѫти. алеѯандръ бо нѣкого ѡт сродник си оубивъ,/ неволнъıми[19] оубѡ стръм- S. 54 v.
ленми нѫ обаче съдѣла оубїиство, отиде къ менелаоу ѡт троꙗ[20] въ спарть. приѧт[21] же сего добрѣ онъ ꙗко дроуга, почьте его и оугости, и вьсѣчьскы[22] полюби. зде твоа игра, мѫчителю вьсѣхъ рекъ[23], зде твоа игра и враждное сѣмѧ, тѣмже/ въжеглъ еси великѫѫ[24] пещь брани. отиде же V. 34.
менелае, а оста единъ парїе, и видѣ менелаовѫ въ клѣ/ти T. 127.
женѫ. бѣ же жена прѣкрасна, добровѣждна, доброзрачна,

---

1) V. -ъıмъ. 2) V. еѧ. 3) Aci lipsesc din traducere cuvintele: καὶ τὰ τῆς Ἴδης ὕλας (v. 1125). 4) V. ѕвѣ-. 5) V. благоѡбразенъ: orig. εὐπρεπές (v. 1131). 6) V. добролѣпень: orig. ἀστεῖον τῷ προσώπῳ (ibid.). 7) V. никако. 8) Versul 1134 lipsește. 9) V T. -ъıѫ. 10) T. greș. инъıих. 11) T. ѧ. 12) V. -анное. 13) Lipsește în T. 14) T. -шѧ. 15) V. приемъ: orig. παραλαμβάνει (v. 1143). 16) V. ꙗже. 17) V. -расс-. 18) V. реченомоу. 19) V. неволними. 20) V. T. троа. 21) V. приѫт. 22) V. вьсѣчьскъıи. 23) Orig. Ἔρως (τύραννε πάντων Ἔρως, v. 1152). 24) V. -жѧ.

доброличнꙗ и доброобразна, голѣмоока и ꙗкы снѣгъ бѣла, и
дарѡвъ исплънена множьствомъ сѫщи[1]). видѣ оубѡ сиѭ[2])
алеѯандръ и въсхыти сѧ добротоѫ еѫ[3]). и что много длъ-
гословити[4]) и писати; въсхыти ѫ[5]) хотѧщѫ, и бѣга сѧ
ѧтъ[6]). и бѣганиꙗ[7]) не могы инако[8]) ѹтолити, въ корабь
въшедъ моръскыи[9]) отиде въ финикь[10]), ѡт вѣдѫщаго
оуклониве сѧ шествиꙗ[11]) въ трои· гоненїе бѡ[12]) ожидааше
ѡт обидѣнъıих. обьѧт[13]) же бывъ вѣтры крѣпкыми и
многомѫтныими едва въ нѣкое приста оустїе нилово, ка-
новикъ нарицаемое въ лѣтѣх послѣднїихъ[14]), идеже създан
бѣ храмъ ирол иракле, потрѣбѫ подаваѫ чловѣкѡм[15]) не-
скѫднѫѫ[16]). въ сеи оубѡ храмъ прибѣгше ѡт нѫждѫ бѣ-
жавшеи съ нимъ пѫтници и сънлававшеи многыми его обла-
V. 34 v. гаахѫ досадами и поношеними,/ обличаѫще злаа сътворенаа ѡт
него, поржганїе и нечьстие[17]) еже въ стран"ноприемовавшомѹ[18])
T. 127 v. его, показа[19])/ о въсхыщени[20]) женѣ, паче же и[21]) о имѣни.
оуслыша же сїа воевода обладаѫи мѣстомъ тѣмъ[21]), оу-
слыша[22]) же и протевсъ царь егѵпетъскыи[23]), и вывоетъ
приведенъ парїе къ немоу[24]) съ женоѫ и съ имѣнїемъ и съ
съпѫтникы[25]). и онъ ѹбѡ въпрашааше «кто естъ жена и
чиꙗ ѥстъ[26]), и ѡт кѫдѹ въземъ ѧ сѫдѹ блѫдиши»; але-
ѯандръ же съставлѣаше[27]) лъжнаа словеса. протевсъ[28]) же
оувѣдѣвъ ꙗже о еленѣ, сицеваа къ алеѯандрѹ изрече словеса
S. 55. «аще сѧ не бих прѣжде обѣщалъ и проѹставилъ/ еже ни еди-
ного стран"на оубивати ѡт вѹрѧ трѹждаемыих'[29]) лютыѧ
и зде примѣтаемыихъ[30]), великыми тѧ оубѡ бих' и лю-
тым[и][31]) мѫками обложилъ, неблагодѣтноу ти бывшѹ[32])

---

[1]) Versurile 1160—67, cu descrierea amănunțită a frumuseților Elenei, lipsesc din traducere. [2]) T. сїѧ. [3]) V. еѧ. [4]) T. -славити. [5]) V. ѧ. [6]) V. жтъ. T. ѧты. [7]) V. T. -їа. [8]) V. инако не могы; orig. ἀδυνατῶν ἄλλως (v. 1171). [9]) V. морскыи. T. мор'-. [10]) V. финикъ. [11]) T. -на. [12]) T. гоненїемь, în loc de гоненїе бѡ. [13]) V. obъѫт. [14]) V. -ниxъ [15]) T. и чловѣкѡм. [16]) V. -жѧ. [17]) V. -нїѫ. [18]) V. страннопрїемовавшомоу. T. -приемоу-. [19]) In original nu se află (v. 1185). [20]) T. въс-. [21]) Lipsește în V. [22]) V. оуслышав. [23]) V. егыпетскыи. [24]) V. кь немоу парие: orig. ὁ Πάρις πρὸς ἐκεῖνον (v. 1188). [25]) V. T. пѫтникы; orig. σὺν τοῖς συνεπομένοις (v. 1189). [26]) T. чиꙗ есть. [27]) V. -вше. [28]) T. противсь. [29]) V. -ыхъ. [30]) T. прѣмѣтаемыих. [31]) V. лютми, T. лютым'. S. лютъıм. [32]) Lipsește în V.

о благодѣтєли и оустакы попракшꙋ [1]) и дрꙋжнѫѫ [2]) лю-
бовь [3]). нинѣ жє ти имѣнїа и женѫ синѫ нє дамъ, аще и
многъıми мѧ обыдєши подхыками,/ єлиноу жє ѫ [4]) тобоѫ V. 35.
напасткованомꙋ [5]) съблюдѫ· ты же ѡт неѫ [6]) остани сѧ, и
ѡт єгѵпта бѣжи». протекєсъ [7]) оубѡ съ прѣщєнми ѡтгна парїа.
он жє/ тъщами къзврати сѧ рѫками къ отєчьсткꙋ [8]) си, T. 128.
сластн къкоусикъ краємъ пръста тъкмо, и къ къздꙋхꙋ
досѧжѫщїи пламенъ къжегъ.

(v. 1200) Ибѡ по ѡтшєстки єго [9]) ѡт спартѣ и по єле-
нинѣ [10]) късхыщєни сицєваа приключишѫ сѧ. къзврати сѧ
менелає ѡт ошєствиа, и оукѣдѣкъ быкшєє, разтръѕа [11]) ризъı
своѧ [12]), и съ нимъ дарєи отьцъ єлєнинъ. по срѣдѣ жє при-
ведошѫ єлинъскыѧ [13]) пръкыѧ [14]) одрани лицы сѫща и по-
чрънєна [15]), и клѧтъкъ [16]) късномѣноужтъ [17]) страшнъıих [18])
онѣхъ, имижє заклинаахѫ сѧ єлини къси, ꙗко аще приклю-
чит сѧ [19]) ѡт нѣкого [20]) єлєнѣ късхыщєнѣ быти, къси свои-
ми тѣлєсы о нєи да борѧт сѧ. много оубѡ моликшє [21]) сѧ
и припадакшє оукѣщашѫ єлинъı коєкати. на троꙗнъı [22]). и
оубѡ мноѕи [23]) сътєкошѫ сѧ ѡт островъ, и ѡт соушѫ [24]),
къскран сѫщїи морѣ, и далєчє ѡтстоѫщє, ѡт аѳинъ и то-
зємци, и ѡт късѣкого мѣста, ѡт ѳєталїѫ [25]),/ и [26]) ѡт ахїѫ, V. 35 v.
и ѡт късєѫ [27]) єладъı [28]). бѣхѫ жє имъ и островн [29]) пособ-
ници, родос, иѳакь [30]), скиръ и саламь [31]), и съ ними [32]) прѣкє-
ликъıи критъ. коринѳѣнє ꙋкѣдѣшѫ, и аргїанє съпо/собьстко- T. 128 v
каахѫ [33]), и стол' тъмами състакленъ тѣмъ състаклѣашє сѧ.
бѣшє мєнєсѳєс [34]) ѡт аѳинъ, нєсторъ ѡт пила, ѡт иѳакѣ дисєк-
съ [35]), ѡт саламина єа, ѡт крита жє бѣ идомєнєксъ, тлиполєм жє
ѡт рода, къси родъ имѧщє ѡт благороднъıих кръкїи, мѫжо-
лѣпни [36]), доброродни, храбри, добли, добри и ꙗролькни [37]),

---

[1]) V. поправышꙋ. [2]) V. -жѧ, T. -ѫж. [3]) V. любокъ. [4]) V. ѧ. [5]) V. -анномꙋ. [6]) V. неѧ. [7]) T. протиксъ. [8]) T. отєчєсткꙋ. [9]) V. ѥго. [10]) T. єлєн'нѣ. [11]) V. -ꙁа. [12]) V. своѫ. [13]) V. єлинскыѧ, T. єлиньскыѫ. [14]) V. T. -ыѫ. [15]) T. почрънєна. [16]) V. клѧткъ. [17]) V. помѣноужть. [18]) T. и страшныих. [19]) V. прилоучит сѧ. [20]) V. нѣкоєго. [21]) In V. lipșeste -шє. [22]) V. троаны. [23]) V. мноꙁи. [24]) T. сѫшѫ. [25]) V. -їѧ. [26]) Lipsește în V. [27]) V. късєѧ. [28]) V. єлладъı. [29]) In V. lipsesc и островн. [30]) V. иѳакъ. [31]) V. саламъ. [32]) V. нимъ. [33]) V. -собстко-. [34]) T. мєнєсѳєс. [35]) T. дєсєксь. [36]) T. -лѣпнїи. [37]) T. ꙗролъкли.

S. 55 v. мѫжїе вльки вьси[1]. евѳїанин же ахилеи[2] сїаше[3] паче вь-
сѣх, чловѣкъ ратемъ побѣдник, силенъ и крѣпкорѫкъ. и
оубω събравше многочисльнѫѫ[4] рат[5] царѣ поставишѫ
ратиначѧлника и военачѧлника, мѫжа храбра и добра, ирωа
крѣпкаго[6], и добротоѫ сїаѭща[7] и мышцеѫ[8] силы. ωт
отечьствъ оубω своих исходѧт и дроугωвъ и сьродник, ωро-
стїѫ[9] же опольчаѫт сѧ на брань. и оубω вьси сьвѣщавше
сѧ разсѫдишѫ[10] быти добро еже плѣновати и разсыпо-
вати[11] сѫщаа под областиѧ[12] трою, ıако да и симъ бѫ-
V. 36. деть на потрѣбѫ и троıанωм[13] ославѣеть помощь. посланъ
оубω выкаеть ахилеи и ωт храбрыих дроузи[14], и на остро-
T. 129. вы нападошѫ, и поплѣнишѫ соушѫ, и до конца затры-
шѫ[15] елика бѣхѫ сьпостатнѣа. оуслышано же бысть елины[16]
ıаже о еленѣ, ıако протевсъ[17] царь ωтнѧтъ[18] ѧ ωт парѣ,
и ıако оу него хранит[19] сѧ вь градѣ мемфѣ· нѫ тьщахѫ
сѧ окрьсть напасти троıа, слышѫще[20] о немъ ıако съкро-
вищы златыми испльненъ ıесть[21], и многым богатьст-
вомъ[22] кыпитъ. хотѣхѫ же и ωтмьстити оскрьбив-
шїимъ[23] их· нехраброствь вω и смѣренїе[24] и слабωсть
непщевааху еже не ωтдати поношенню своемоу мѫжы[25] до-
стоиныѧ. ıакоже оубω троане видѣшѫ толикѫѫ[26] рать, и
множьство сьмотришѫ кои пришедшїих[27], ωт вьсѫдоу себѣ
събравше пособникы, кары, ликїаны, мисы и меωны и
фригы, и придроуживше весь асїискыи родъ и ѧзыкъ[28],
елико на соуши и[29] елико вь примори[30], противѫ изведошѫ
число кои бесчисльное. и врѣмѧ проводишѫ много на брани[31].
града же того жителїе троıа бѣхѫ[32] вѧщ"шее[33] .н. тысѫщь[34]
T. 129 v. мѫжии. и за прьва оубω крѣпко опльчаахѫ сѧ на брань[35],
V. 36 v. храбросрьдыми сьплѣтании плькы развиваѭще да ıакоже

[1]) V. вси. [2]) V. ахиллеи. [3]) V. greș. сиıаше. [4]) V. -жѧ. [5]) V. рать. [6]) V. крѣпькаго. [7]) V. сиıа-. [8]) V. -еѧ. [9]) V. -їѧ. [10]) V. расѫдишѫ. [11]) V. расыповати. [12]) T. -їѫ. [13]) V. троанωмь. [14]) V. дроуѕи, T. дроуѕи. [15]) T. заоутрышѫ. [16]) V. еллины. [17]) T. противсь. [18]) V. ωтѧть. [19]) In T. lipsește -ни-. [20]) T. слышаще. [21]) T. испльнена есть. [22]) T. богатством. [23]) V. -шимъ. [24]) V. -ние. [25]) V. мѫжь. [26]) V. -жѧ. [27]) V. -их. [28]) V. ѧзыкъ. си ы. T. ѧзык. [29]) T. greș. им. [30]) T. приморю. [31]) V. много бранно: orig. ἐν τῷ πολέμῳ (v. 1267). [32]) V. бѣхѫ же. [33]) T. вѧщьшее. [34]) T. тысѧщь. [35]) V. бранъ и.

искꙋсишѫ до въсна ахилеово стрьмленїе и искꙋсное и топлое видѣшѫ подвизанїе[1]), и хра бросτь и мѫжьствъиѫѫ[2]) дрь- 8. 56.
зость, сѣдѣхѫ при стѣнах заключивше сѧ и никакоже елинωм съпротивити сѧ смѣѭще, дондеже всѣ развращаѭщиꙗ[3]) и всѣ възмѫщаѭщїа и всѣм мати злынимъ, зависть глаголѧ, ахилеово притѫпи стрьмленїе дрьзостное и троаны дрьзостны сътвори[4]) оному ослабѣвшоу. скрьби же вина сего прогнѣвавшон паламидово ꙋбїиство бысть бес правды погыбшꙋ[5]). како же бысть, и кто сътворивы[6]) е, скажѫ.

(v. 1284) Нисиотѣнинъ дисеvсъ хранѣше на паламида враждьнѫѫ[7]) ненависть[8]) и злобѫ въ срьдци, зане елинωм[9]) бѣ паламидь слава и въси ꙗкы богоу внимаѭще ономоу срьдечнѫѫ[10]) къ немꙋ хранѣахѫ[11]) любовь[12]). ибω проꙋвѣдѣ гладнъιи[13]) огненосныи лѫкъ, и всѣмъ провъзвѣсти елинскымъ воеводамъ,/ и всѣмъ ωт тоѫ злобы горцѣ погыбаѭщимъ/ ты съблюде елины[14]) невреждены, око прѣдлагаѫ и словесы растраѧ[15]), око же и вещьми наказꙋѫ ихъ полезномꙋ. ωт сего ꙋбω дисеvсъ раставаше завистиѫ[16]), видѧ прѣлюбима всѣми паламида, того же непщꙋема ꙗкы единого ωт народа. тѣмже и льсти растраꙗше[17]) и зловъзнъна[18]) съплѣтанниꙗ[19]), и съставлѣаше съвѣты плъны клеветами[20]). и оубω врѣпкорѫкомꙋ ахилеови сѫщꙋ тоу бездѣлни бѣхѫ съвѣти сына лаертїина, и всее[21]) съставлѣемое на паламида и съшиваемое бѣше ꙗкы паѫчин’’ное[22]) прѧдено
да ꙗкоже ахилеи посланъ бысть съ дрꙋгыми[23]) храбрыми[24]) съставити брань съ пособникы троꙗ[25]) града, съпѫтьствꙋѫща[26]) съ собоѫ и[27]) паламидѣ имѣше, желааше бω присно съ нимъ быти, ωт сего ꙋбω прѣдрьзыи онъ мѫжь обрѣть ωтрадѫ цареко ꙋкрадаеть слабоꙋмїе за прьва, и ꙗвлѣѫ сѧ[28]) ꙗко прѣлюбити его «хощеши ли»[29]) рече «ω царю,

T. 130.
V. 37.

---

1) V. подвизанїе. 2) V. мѫжьствнѫѧ, T. мъжьствнѫѫ. 3) V. -щна, T. -щїѫ. 4) V. створи. 5) T. погыишꙋ. 6) Pentru V. cf. nota 4. 7) V. врѣждниѫѧ. 8) T. нинависть. 9) T. еленом. 10) V. -ѫѧ. 11) T. хранѣхѫ. 12) V. любовъ. 13) V. гладны. 14) V. елены. 15) V. разстраж, T. растраж. 16) V. -нѧ. 17) V. -ааше. 18) V. -вьзньнаа. 19) V. -на, T. съплѣтѣниꙗ. 20) V. клеветъ. 21) T. въси. 22) T. паѫчинно. 23) V. -ыми. 24) V. -ыими. 25) V. троа. 26) T. greș. съпѫтствоѫща. 27) Lipsește în V. 28) T. ꙗвлѣи сѧ. 29) Greșală de traducere: orig. ἐρᾷ (v. 1311).

T. 130 v. V. 37 v. кmasти елинъстѣи[1]) крѣпкорѫкъıи ахилеи· бѫдет бѡ/ юность.
S. 56 v. и паламида ꙗкоже ѥстъ зло рещи облъсти и прѣкѣтника
и съпоспѣшника на сїе прїемлетъ. по малѣ же приидѫтъ
брани съкрѣшенѣ бъıкши, и тебѣ ѹбѡ волокъı привеѫт и
стада овчиа[2]), сами же ѹдръжѫтъ имѣнишмъ късѣ[3])
скровища имиже елинъскъıѧ[4]) силникъı прѣткорѧтъ[5]) же и
на тѧ подвигнѫтъ, ꙗко да ѿт власти ѿпаднеши». ѹслъıша
же сиа царь, и вѣрова и съвъсхъıти сѧ, и льсти разстроителю[6]) приоп'щает[7]) сѧ на съвѣтъ. и абїе призванъ бъıстъ
паламидь[8]), и ѹединен бъıкъ[9]) въ сѣти въпадаетъ враждънꙑѧ[10]). и оболганъ бъıстъ ꙗко троꙗнѡм хощетъ елинъı
прѣдати, и бъıваетъ каменїемъ[11]) побїенъ, ѡ горе, каковаа
твориши зависти, ино ничьсоже[12]) рекъ развѣ глаголъ сьи
«ѡ ѹбогаа истино, тебе плачѧ сѧ и стенѧ· тъı бѡ прѣвѣе
мене погъıбе и ѹмрѣтъ». възъıде ѹбѡ ѳетидъ съ свѣтлъıми
побѣдами, ѹвѣдѣ же бъıвшее, и ȣщедри[13]) паламидѣ[14]), и
V. 38. тѧщїцѣ[15]) проплака и поскръбѣ, а елинѡм порѫчи да оставѧтъ брати сѧ/ и съпособьствовати[16]) имъ. ѿт сего бъıстъ
T. 131.
дрьзость екторȣ и того пособникѡм, и съставлѣѫтъ съ
елинъı брани крѣпкоратнꙑѧ[17])· ѿт толи бъıшѫ ѹбїиства и
заклания и пролитїа кръвемъ, мѫжоȣбїиства и веплеве и езера
кръвавая. и падаѫтъ ꙗкоже класїа елинъскаа[18]) тѣлеса, и
смѣрѣѫт сѧ, и лютъıми многъıми обьѧти[19]) бъıвше въ
раскаании бъıшѫ о прѣгрѣшени их. и иже прѣвѣе въıсокоȣмнїи
словесъı молебнꙑими[20]) молѣахѫ[21]) ѳетида съмилити сѧ на
них. нѫ не вънѧт ахилеи симъ, ни прѣклони сѧ, дондеже
падъ патрокание, егѡже велми люблѣаше[22]), из рѫкȣ крѣпкою и доблою екторовою, того принѫди потещи на троꙗнъı[23]).
изъıде ȣбѡ ахилеи на бран' огнемъ дъıхаѫ. и развиваетъ

---

1) V. елин'стѣи. T. еленстѣи. 2) V. овча. 3) Lipseşte în V.; orig. ὅλας θήκας (v. 1317). 4) V. елин'скꙑѫ. T. елинскꙑѧ. 5) V. прѣмогѫт. 6) V. T. рас-. 7) V. -общ-. 8) V. паламидъ. 9) V. ѹедненъ бысть; orig. μονωθεὶς (v. 1323). 10) V. враждныѫ, T. -ꙑѧ. 11) T. каменїеа, a dela sfîrşit pare a fi recent. 12) V. ничсоже. 13) T. ощȣти, cores din ѹщетри. 14) V. паламида. 15) T. тѫжцѣ. 16) V. -собъство-. 17) V. T. -ꙑѫ. 18) V. елинскаа. 19) V. обьѫти. 20) V. молебними. 21) V. молѣхѫ. 22) V. люблѣше. 23) V. троаны.

плъкꙑ, и побиваєтъ пръвоборцѧ и съ ними єктора, стлъпа троискаго, мѫжа тѧшка[1]) и храбра, въ орѫжих въсипитана, ꙗзвꙑ носѧща на пръсєхъ бєсчислънꙑѧ[2]), имиже съплѣтааше
сѧ съ юнцꙑ дивїими/ прѣждє дажє нє бѣхѫ єлини[3]) при/- V. 38 v. T. 131 v.
шли и съставили[4]) брань[5]).

(v. 1351) Оубїєноу/ жє бꙑвшоу єкторȣ дръзосръдомоу призва S. 57.
прїамъ на помощь амазѡнꙑ[6])· и пакꙑ брань крѣпка и оу-миражтъ въси[7]). ѡт въсѣх оубѡ поустъ бꙑвъ[8]) окааннꙑи[9]) старєцъ къ давꙑдȣ царю їȣдєнскомȣ посилаєтъ, рѫкѫ просѧ помощи ѡт нєго. нѫ давꙑдъ нє дастъ ємȣ, или ѡт сєго съпротивлѣѫ сѧ ѧзꙑкѡм иноплємєн'нꙑимъ[10]), или и[11]) нєнавидѧ єлинꙑ и варварꙑ ꙗко нє вѣдѧщїих[12]) бога нѫ їдолѡм слȣжѫщїихъ, и боѫ сѧ ꙗко да нє въпаднѫтъ въ прѣльсть жидовє, аще послани бѫдѫтъ ѡт нєго на помощь сѫщїимъ въ трои, на злобѫ имѧще доброволнаа єстьства. тавтантїа жє їндїискаго царѣ прїамъ[13]) оумоли, и съ множьством посилаєт сѧ мємнонъ бєзчислънаго[14]) числа. воиска жє бѣ їндїанє въсє чрънообразнїи· ихжє видѣвшє єлинє въ стран''нꙑихъ зрацѣхъ, и ȣбоꙗвшє сѧ ѡт зрака их и орѫжїа,
и ѡт ѕвѣрїи[15]) оустрашившє сѧ ихжє їндїа кръмитъ[16]),/ V. 39.
нощиѫ[17]) бѣжати мꙑшлѣахѫ и оставити трои./ нѫ обачє T. 132.
ополъчишѫ сѧ противѫ чрънообразнꙑимъ[18]), и[19]) їндїискꙑми кръвми очръвишѫ[20]) никїа, и скамандровꙑ стрȣѧ[21]) оброщишѫ[22]) кръвми.

(v. 1377) Въ сих жє наста жрътвноє[23]) єлинѡм тръжьство, пачє жє и варварѡмъ, и въсѣм' бѣ покои ѡт ратєи и трȣдѡвъ. и оубѡ вои єлинстїи[24]) и троискоє множьство въ єдино съмѣшаахѫ сѧ сѫдѣати ничьсожє[25]) нє смѣѫщє. бѣ жє храмъ при стѣнах[26]) добронꙑрнааго[27]) троꙗ, идєжє

---

[1]) T. тѧжка. [2]) V. T. -ꙑѫ. [3]) T. єлинꙑ. [4]) T. съставилꙑ în loc de и съставили. [5]) Versul 1353, care se repetă întocmaĭ după v. 1360, lipseşte aci din traducere. [6]) T. амазони. [7]) Orig. πᾶσαι (v. 1356). [8]) V. вꙑстъ. [9]) Orig. ὁ Δαρδανίδης, sc. γέρων (v. 1357). [10]) V. din greşală иноплєннꙑимъ. [11]) Lipseşte în V. şi T. [12]) V. -их. [13]) T. прїꙗм. [14]) V. бєсчислънааго. [15]) V. ѕвѣ-. [16]) T. greş. нє кръмитъ. [17]) V. -нѧ. [18]) V. -ꙑмъ. [19]) Lipseşte în T. [20]) V. очръвишѫ сѧ; orig. ἠρύθρωσαν (v. 1375). [21]) V. стрȣѫ. [22]) V. оброщи сѧ; orig. ἐφοίνιξαν (v. 1376). [23]) V. жрътвноє. [24]) V. єлин'стїи. [25]) V. ничсожє. [26]) V. станах. [27]) V. -аго.

чѧсто приходѧ ахилеи видѣ полиѯенїѫ [1]). он же оувѣщавати сѧ отаи творѣше сѧ, и сиа льстїѫ дѣахѫ дїифовъ и парїе. ꙗкоже оубѡ вънидошѫ въ црьковь аполѡна алеѯанина клѧт-вами съвѧзоужще ꙗже о полиѯенїи, дїифовъ [2]) оубѡ прис-нѣе люблѣаше пилеа, филѣ [3]) жениха сестрѣ своеи нарицаѫ его, близ же ставъ алеѯандръ прободе его, и ѡтскочивъ из-бѣже съ дїифовомъ. ахилеи же падъ на издыхании бѣ по-слѣднїимъ [4]). ощꙋти же сїа дисексъ, ꙗздѣше бѡ съ нимъ [5]),
S. 57 v. V. 39 v. и съ нимъ дїогенъ [6]) еа теламонѣнин. въ кꙋпѣ же оубѡ въ црьковь въскочивше обрѣтошѫ ирѡа лежѫща кръвми обли-
T. 132 v. ꙗна [7]) и оугасша, дыхаѫща едва, и движѫща ѧзык и хо-тѧщамъ [8]) покрыти сѧ очима его [9]) тьмоѫ [10]). ꙗкоже оубѡ видѣста и, проплакаста и напад на пръси его еа великыи съ плачемъ къ пилеꙋ рече «ѡ ратемъ раздрꙋшителю и исполине [11]) врѣпкоржкыи [12]), кто погꙋбити тѧ възможе лькоꙗростна-аго [13])». он же едва прогласи [14]) и рече «оубиста мѧ дїифовъ и парїе льстиѫ [15])». и сиа рекъ издъше толикыи ирѡе. еа же на рамо възложивъ тѣло ахилеово горцѣ въ воискѫ принесе плачѧ сѧ.

(v. 1413) Ꙗкїе же призвашѫ [16]) пира ахилеова, новаго пто-лемеа, сѫщааго [17]) ѡт дїидамїѫ [18]). и пакы бышѫ оубїиства и закланїа, пакы мѫжоꙋбїенїа, и пакы кръвми облиана тро-искаа полѣ, и пакы окръвавлены бышѫ скамандровы [19]) стрꙋѧ [20]), дондеже [21]) влъхви имъ пророчьскомъ изрекошѫ ꙗко нѣстъ моцно възѧти по рати [22]) трои, ни рѫками, ни по мечю, нѫ тькмо льстїѫ [23]) единоѫ. и абїе съдѣлашѫ [24])
V. 40. T. 133. конѣ дрѣвѣна, и затворены въ немъ мѫжѫ вълoживше/ отити творѣхѫ [25]) сѧ къ отечьскомъ своимъ. и конѣ оубѡ

---

[1]) V. -їѧ. După полиѯенїѫ lipsesc din traducere vv. 1384 — 88. [2]) Toate cuvintele dela и парїе și până la дїифовъ inclusiv lipsesc în T. [3]) Gr. φίλης (— νυμφίον ἀδελφῆς. v. 1394). [4]) V. -нимъ. [5]) V. с нимъ. [6]) Gr. διογενής (v. 1399). [7]) V. обливанна. [8]) T. хотѧща, cores din хотѧщамь. [9]) V. очима его покрыти сѧ: orig. καλύπτεσθαι τὰ βλέφαρα (v. 1403). [10]) T. -оѧ. [11]) T. исполеин. [12]) V. врѣпкоржкън. cu ън cores din он. [13]) V. -аго. [14]) T. погласи. [15]) V. -нѧ. [16]) V. принесе: orig. μετεπέμψαντο (v. 1413). [17]) V. -аго. [18]) V. -їѧ. [19]) T. скаман-дрꙋви. [20]) V. T. стрꙋѫ. [21]) V. greș. донде. [22]) V. по рати възѧти: orig. ἑλεῖν ἀπὸ πολέμου (v. 1419). [23]) V. -їѧ. [24]) V. съдѣлашѫ [25]) T. -ѣахѫ.

оставишѫ тоу оу пристаница, сами же творѣхѫ сѧ пло-
вѫще въ тенедскъıи[1]) островъ. видѣшѫ[2]) же троꙗне при-
ключившее сѧ, видѣшѫ пристаница поуста. конѣ же единого
видѧще недооумѣахѫ и дивлѣхѫ сѧ[3]). и за пръка оубѡ
мнѧще бъıти въсе прѣлесть погоубити конѣ оустръмлѣахѫ
сѧ[4]), и огневи прѣдати или покрѣщи низ стѣнѫ или въ
глѫбинѫ морскѫѫ[5])· таже, понеже оубѡ[6]) приспѣло бѣ трою
възѧтїе тогда, въ домъ оувѣщашѫ[7]) вънести конѣ ꙗкъı
образъ и користь[8]) ѡт съпротивнъıих[9]). и ови оубѡ въне-
сошѫ его, и питиѡм и играмъ себе въдавше оусъıпаахѫ
глѫбокъıимъ[10]) сънѡм. мѫжїе же кръıѧщеи[11]) сѧ, и на сїе
ловѧще, изъшедше малъкѡм пламень въздвигошѫ велик./ иже S. 58.
видѣвше еллини[12]) проѡтплоувшеи въ скорѣ пловѫще прииде-
шѫ[13]) къ трою, и кратѡм ѡткръстом бъıвшимъ ѡт прѣд-
въшедшїихъ[14]) ꙗкъı вода въліашѫ сѧ ѕѣло[15])/ нѣкако на- V. 40 v.
водникшиꙗ[16]) сѧ./ T. 133 v.

О ПРѢѦТИ[17]) ТРОИ ГРАДА.

(vv. 1442 — 1475)

Твръдонъıрномоу же сице прѣѧтоу[18]) бъıвшоу трою женъı въсхъıщаемъı бѣхѫ ис чрътогъ ноконасажденъıих, землѣ наводнѣема бѣ кръвми падаѫщїихъ, младенци напръснїи оударѣеми[19]) бѣхѫ о стѣнѫ. и съ проста рещи ꙗко въ малѣ, плачь въсѣ съдръжааше, и въсе лютое и горкое испль-нѣаше град. рѫцѣ кръвми каплѣахѫ[20]), и чрьвлѣахѫ[21]) сѧ мечи· землѣ же оброщи сѧ, и попираеми бѣхѫ младенци. и ꙗкоже оубѡ нѣкогда насъıтишѫ сѧ въсхъıщаѫще и оубиваѫще, огневи прѣдаѫтъ и попалѣѫтъ ѡт основанїи еже въ градовѡх прѣкраснаго и прѣизрѧднаго.

(v. 1453) Иже оубѡ о рати сии[22]) имѣшѫ[23]) образъ[24])·

---

[1]) V. -вскъıи. [2]) T. видѣше. [3]) V. недооумѣѫще дивлѣахѫ сѧ; orig. ἠπόρουν, ἐθαμβοῦντο (v. 1427). [4]) V. покоушаѫще сѧ; orig. ὥρμηντο (v. 1429). [5]) V. -жѧ. [6]) Lipseşte în V. [7]) Gr. προσῆκον ἔδοξεν αὐτοῖς (v. 1432). [8]) V. користъ. [9]) V. -ъıх. [10]) V. -ъıмъ. [11]) V. кръıѫщеи. [12]) V. еллине. [13]) T. прииве-дошѫ. [14]) V. прѣдъвъшедшихъ. [15]) V. ѕѣло. [16]) V. -шїа. [17]) T. прѧти. [18]) V. прѣѫтоу. [19]) V. оударїми. [20]) V. -ѣхѫ. [21]) V. чрьвлѣхѫ. T. -ѣахѫ. [22]) V. си. [23]) T. имѣше. [24]) După acest cuvînt urmează în cod. V. miniatura XIII, iar la f. 41 şi 41 v. miniaturile XIV şi XV.

чѧсть[1]) же прѣтъкнѫвши сѧ единоѫ ѡ менелаа дрѹгъıми вокъıми истаетъ окаан"наго болѣзньми. и пакъı плаванїе длъжавше[2]), и воеванїе морско дрѹго, и болѣзни прѣемѧтъ[3]) ветхъıѧ[4]) вокъı и кораблѧ еланспонтъскъıѧ[5]) егѵпетъскъıѧ[6]) глѫбинъı[7]). ѿходитъ ѹбѡ къ егѵптѹ, и лютаа измѣрѣетъ
T. 134. морѣ, и обѹренъ и овлъненъ бъıвъ[8]) вѣтръı тѧшкъıми[9])
V. 41 v. и страшнъıми едва приспѣ къ немѹ. къдеже же къ протеѹ[10]) царю. и обрѣте и съпрѫжницѫ тамо въ мемфѣ, и ѹгощенъ и почьтенъ бъıвъ[11]) приемлетъ еленѫ, и съ трѹдомъ доволнъıимъ[12]) приспѣваетъ къ отечьствѹ си, по тронстѣмъ плѣнени осмомѹ лѣтѹ текѫщѹ по заблѫждени[13]) еже къ протеѹ. обрѣтаетъ и сърoдника си окааннѣ погъıбша лъстнѧ злъıѫ женъı, ехиднъı прѣлѫвакъıѧ[14]); обрѣтаетъ братока си съıна ореста растаавша, отьчин посрамившаго род и сърoдство, и съ нимъ безстѹднѫѫ[15]) матере нареченѫѫ[16]) обрѫчницѫ[17]).
(v. 1472) Съврьши же сѧ ѹбѡ иже о трои въ кратцѣ и
S. 58 v. V. 64. извѣстнѣ. и ѹбѡ прочее да съпишем тврьдѫѫ[16]) и[18]) крѣпкѫѫ[16]) римскѫѫ силѫ, ѿ кѫдѹ[19]) начьнше землѧ дръжашѫ късѧ[20]).

ПОВѢСТИ О ИЗВѢСТОВАННЫИХ ВЕЦЕИ ЕЖЕ О КРАЛЕХЪ ПРИЧѦ И О РОЖДЕНИХ И ПРѢБЫВАНИИХ.

(Cod. V., ff. 42—63).

Бѣше въ прьвое врѣмѧ единъ крал, иже сѧ зовѣше именемъ пришедъ крал, и бѣше ѕѣло богатъ, и поиде въ нѣкои дьнь ловъ ловити, понеже драго мѹ бѣше ловити, и доиде на морскыѫ отокы, и обрѣте единъ ѿ отокъ лѣпъ и красенъ вельми, ѹ коего штока ѿ единѫ страны течаше

---

[1]) T. чьсть sau чьсть. [2]) V. длъжанше. [3]) T. прѣимѧт. [4]) V. ветхы. [5]) V. корабѧ еланспонскыѫ. T. кораблѣ еланспонскыѧ. [6]) V. -ыѫ. [7]) T. егупетскыѧ глѫбины. [8]) V. бывъ и овлъненъ. [9]) V. крѣпкыми: orig. βαρυθρόοις (v. 1460). [10]) T. простеѹ. [11]) V. бысть: orig. ξεινισθεὶς καὶ τιμηθεὶς (v. 1463). [12]) V. -ымь. [13]) T. заблѫждены. [14]) V. -ыѫ. T. прѣлькавыѧ. [15]) V. бестѹднѫѫ. [16]) V. T. -ѫѧ. [17]) Orig. μητέρα Κλυταιμνήστραν (v. 1471). [18]) Lipseşte în T. [19]) T. ѿ кѫдѹ. [20]) Această frază (vv. 1473—75 din original) se află în cod. V. după „trojanska priča" (f. 64).

великоє морє, а ѿт дроугыѫ страны течашє рѣка, коа сѧ
именовашє камантоушиа рѣка, а ѿт третиѧ страны течашє
того отока морє, коє сѧ зовѣшє пелешино морє, а ѿтъ[1])
четврътыѫ страны того отока стоашє лѫгъ, єжє сѧ зовѣшє
доудома лѫгъ, а ѿт пѧтыѧ страны того отока стоашє жин-
долъ[2]), на коємъ растѣхѫ цвѣти многоразличнии. и видѣ
то пришєдъ кралъ, ꙗко добро єсть, и начѧ ѕиздати град,
и съѕизда градъ до старости своєѧ, и наречє имѧ градоу
томоу своимъ именемъ, да мꙋ є имѧ прижїа градъ. по томъ
прїишєдъ крал остарѣ, и роди сына своєго именемъ оилоушиа
кралѣ, и порѫчи ємоу ѕиздати градъ, а самъ почи ѿт съ-
мрътї[3]) своєѧ./ и вои краль оилꙋшиа сътвори сыльноє дѣло, v. 43 v.
вѧщє призизда ѿтьца своєго по съмрътї єго, и що пакы
съѕизда оилоушиа кралъ, то именова своимъ именемъ, да
моу бѫдєтъ имѧ илиѡнъ градъ. и по томъ оилоушъ кралъ
рѡди сына своєго ламєѡдона, кралѣ великаго, и порѫчи ємоу
ѕиздати грады, а самъ почи ѿт съмрътї своєѧ. и ламєдонъ
кралъ великыи и тои именова на своє имѧ грады своѫ ла-
мєдониа градъ, и по сємъ ламєдонъ кралъ великыи остарѣ,
и роди сына своєго именемъ шарикоушa кралъ, и заповѣда
ємоу ѕиздати грады, а самъ почи ѿт съмрътї своєѧ. по
томъ шарикоушa кралъ сътвори сильно дѣло, вѧщє приѕизда
по съмрътї отьца своєго, и що бѣ зиздалъ, своимъ име-
немъ да моу є имѧ шарикоушїа градъ. и по томъ шари-
коушїа краль рѡди сына дарданꙋша кралѣ, и речє ємоу ѕиж-
дати градъ, а самъ почи ѿт съмрътї своєѧ. и дарданоушa
кралъ сътвори велико дѣло, вѧщє приѕизда по съмрътї
бащинѣ си, и наречє на своє имѧ дарданїа град. и по томъ
дарданꙋша кралъ роди сына троилоушѫ кралѣ, и речє ємꙋ/ v. 43.
съѕиздати град, а самъ почи ѿт съмр'ти[4]) своєѧ. и по
томъ троилоушa кралъ сътвори велико дѣло, вѧщє призизда
ѿт отьца своєго, и наречє троꙗ град̓ъ. троилоушь жє кралъ
роди прѣꙗмоушa кралѣ.

И прѣꙗмоушь краль имѣшє женѫ, именемъ ꙗкоупа гос-

---

[1]) M. ѿт(ъ). [2]) M. жиндол(ъ); de cetit, se 'nțelege, ждолъ. [3]) M. смрътї. [4]) M. съмр'ти.

пожда. и въ единѫ нощь видѣ сънъ ꙗкоупа госпожда и
оужасе сѧ и въста от съна своего и проꙗви сънъ мѫжоу
своемоу прѣꙗмоушоу кралю, и рече емꙋ· родихъ главнѧ, и
възыде на небо и пакы възвратив сѧ паде въ море, и изле-
тѣшѫ из морѣ искры и падошѫ на трон, и погорѣ троꙗ
град. и слышавъ[1]) то прѣꙗмоуша краль и мыслѣше, що
хощеть то быти. и призва вьсѧ пророкы и вльхвы, мѫдръ-
цѧ и болѣры и нижнѧѧ люди, малы и великы, троадьı града,
да рекѫть емоу о сънѣ. и рекошѫ емоу пророци его сие·
господине кралю, родит сѧ ѡт жены твоеѧ сынъ, за коего
хощет изгорѣти троа градъ и разоритъ сѧ, и не останеть
камень на камени. слышавъ то прѣꙗмоуша кралъ и иде въ
полатѫ и рече женѣ своеи· ѡ ꙗкоупо госпожде, егда родиши
V. 43 v. сына, не храни его, нѫ повели да оубиѫтъ его. и рече емоу
ꙗкоупа госпожда· господине кралю, велми рада есмъ семоу
быти. и по томъ егда роди ꙗкоупа госпожда сына своего
и видѣ его лѣпа и красна велми, и съмили сѧ матери своеи,
и не може его погоубитъ, нѫ пови его въ брачини и с нимъ
много добытка, сребра и злата, и дастъ его единомоу юноши,
и рече емоу нести и поврѣщи его далече ѡт троѫ града. и
створи отрокъ тако. и обрѣте его ѡвчарь старъ, емоуже
бѣ жена родила сына, и несе его пастыръ женѣ своеи и рече
еи· въсхрани ми отрока сего. и бысть тако. и растѣше тако
скоро велми. и егда сътвори .з. лѣт, тогда идѣхѫ отро-
чѧти овѣ на поле съ ѡтьцемъ своимъ и играахѫ около
добытка. и ѡбрѣтенаго отрока нарече парижь пастыревичищь.
парижь сваждааше два волы, и водѣхѫ сѧ, и кои прѣма-
гааше, томоу виаше вѣнецъ ѡт цвѣтїа, а кои не прѣмагааше,
томоу виаше ѡт сламы, и полагааше имъ на рогоу. и егда
бѣше юноша париж, хождааше съ добрыми витезы и игра-
V. 44. аше и прѣмагааше их въсѣкои[2]) игрѣ. и тоу проводе еди-
ного вит[е]ѕа[3]) за щитъ прѣд кралемъ априлежемъ. и к то
врѣмѧ женѣше сѧ[4]) фелешь краль, госпождѫ им тишомъ, и
призва въ себѣ фелешь краль, где чюаше добрыѫ витезы и
юнакы, и парижа пастыревичища и добрыѫ госпождѫ по хо-

[1]) М. слишавъ. [2]) М. всакои. [3]) М. витеѕа. [4]) М. се.

рѣ тои. и ѹвѣдѣвше то три вилы пророчицѫ, коѫ бѣхѫ
нанлѣпѣ[и]шѫѧ вь морскыихъ[1]) отоцѣхъ, и доидошѫ на оно
веселие развѣ единѫ госпождѫ не зва, зане бѣше свадлива,
именемъ диекошькордиа. где идѣше, все свадѫ строаше. за
то не хотѣхѫ ѧ звати, да моѹ не бѫдетъ свады междоѹ
сватовы и болѣры на веселиихъ[2]). и ѡна госпожда мыш-
лѣаше на сръдци своемь, коѫ би могла свадѫ вьнести тамо
за онози незвание. и искова златѫ аблъкѫ и написа на неи
книжна писма, и она слова глаголахѫ: коꙗ есть ѡт васъ
триехъ госпождь и пророчицъ полѣпшаа, тои бѫди проро-
чи[ци] сиа златаа[3]) аблъка. и даде ѧ отрокоѹ своемоѹ и рече
емоѹ: иди и вьвръѕи ѧ вь овопцници фелеша кралѣ. и вь-
земѣхѫ ѹброѹсы ѡт стола,/ и идѣхѫ добрїи витезие, игра- V. 44 v.
ахѫ на фарижохъ, а добрыѫ госпождѫ градѣхѫ вь овощ-
никъ пелефа кралѣ, и градѣхѫ на прѣждь три вилы и про-
роч[и]цѧ, и обрѣтошѫ онѫ златѫѧ аблъкѫ и прочьтошѫ на
неи она словеса, иже глаголахѫ: коа есть нанлѣпа ѡт васъ
три[е]хъ сестрѣницъ, тои бѫди сиа златаа аблъка. и раска-
рашѫ сѧ оноѧ ради аблъкы и позвахѫ сѧ въ троѫ прѣдъ
тевоха бога и прѣдъ ипитера пророка. и сташѫ прѣд нима
и вьпросишѫ ихъ и рекошѫ: коа есть ѡт нас нанлѣпа, тои
даите сиѫ аблъкѫ. и рече имъ тевохъ богъ и ипитеръ про-
рокъ: госпождѧ, не можемь вамъ ѡ семъ сѫдитъ, нѫ пои-
дѣте тамо на опѧть прѣд парижа пастыревичица, тамо сѧ
е обрѣло, и тамо да сѧ и расѫдитъ. и възвратишѫ сѧ ѡт
троѧ и доидошѫ прѣдъ парижа пастыревичица[4]), и рекошѫ
емоѹ: господине, обрѣтохмы сиѫ златѫѧ аблъкѫ въ ѡвощ-
ници пелеша кралѣ и прочьтохмы на неи книжних словесъ,
и сико сказоѹетъ: коа есть ѡт вас лѣпшаа, тои/ бѫди сиа V. 45.
златаа аблъка. да повѣждъ нам коꙗ есть ѡт нас нанлѣпшаа,
тои пророчици даждь сиѫ аблъкѫ златѫѧ. и рече имъ па-
рижь пастыревичищь: поидѣте, госпождѧ, и съвлѣцѣте сѧ
зане бѣше на них бисерие и злато и драгое камение и свилна
роѹха. и поидошѫ вь овощникъ пелеша кралѣ и съвлѣкше сѧ
придошѫ в ризах прѣд него, и начѧть юнаа говорити пари-

---

[1]) M. морскынхъ. [2]) In ms. веселийхъ, ceea ce ar indica lectura веселн ихъ. [3]) M. злата. [4]) Ms. парстыревичница.

жѹ: присѫди мнѣ сиѫ златѫѧ аблъкѫ и повѣждь мене
наилѣпшѫ, и областна есмъ богатьствомъ, да не бѫдет чло-
вѣкъ побогать ѡт тебе. и пакы втора велѣше госпожда,
еиже имѧ палешь, рече парижѹ: присѫди мнѣ сиѫ златѫѧ
аблъкѫ и повѣждь мене полѣпшѫѧ, и областна есмъ вите-
жьствомь, да не бѫдет храбрѣиша витеѕа ѡт тебе. и пакы
третїа рече, еиже имѧ кеноѹша госпожда, парижѹ пастыре-
вич[ниц]ю: присѫди сиѫ златѫѧ аблъкѫ и покѣждь мене
наилѣпшѫѧ, областна бо есмь любокиѫ, да ти дамъ добрѫѧ
любокъ, да тѧ любокнѧ имѧть добрыѫ госпождѧ, и да ти
дамъ добрѫѧ госпождѫ еленѫ, царицѫ гръчьскѫѧ, менела-
V. 45 v. ѹша/ царѣ женѫ, коа е наилѣпѣиша кь всѣх грьцѣхъ, ка-
кото ѫ си и пръкое чюлъ, и да ти дамъ ноко имѧ, да ти
бѫдетъ имѧ алеѯандръ фарижь, и да ти повѣмъ отьца и
матере· ѡтьцъ ти есть прѣамоѹшь краль и мати ѥкоѹпа
госпожда троа града, а нѣси ты оногози старца сынъ. и
слышакъ то фарижь пастырекичниць и присѫди кеноѹши гос-
пожди златѫѧ аблъкѫ, и възкесели сѧ келми кьсѣмъ сръд-
цемь скоимъ. и како чю и исправи ѡт кеноѹшѫ госпождѫ
кралекъ сынъ, и поиде и кьзѧ прощенїе ѡт старца ѡтьца
скоего, които моѹ сѧ ѡтьцъ бѣ нарекль, и поиде къ троѫ
градъ, и приближи сѧ под троѫ на рѣкѫ нарицаемѫѧ ка-
шантоѹша и тоѹ ѡбрѣте кенеоѹшь госпождѫ на неи, и при-
шедь рече кь неи: госпожде кенеѹшь, люби мѧ, да тѧ любѧ.
и ѡткѣща емоѹ оинешь: ѡ алеѯандре фарижю, нинѣ мѧ лю-
бишь, нѫ прїидеть крѣмѧ и остакиши мѧ. и рече еи алеѯандръ:
ѡ госпожде оинеѹше, не хощѫ азъ тебе остакити· егы ли тѧ
ѡстакѧ, тогы сиази рѣка кашантоѹша кьспѧтъ [1]) да потечетъ.
V. 46. и постаки с неѧ прькое любке и кьзѧ ѡт неѫ кѣнецъ и поиде
кь троѫ, и изыдошѫ противѫ емоѹ троистии китези и тро-
искыѫ госпождѫ и самъ прѣїамоѹша краль и ѥкоѹпа госпо-
жда троискаа, и приѫста го и кькедоста кь полатѫ, и весе-
лѣхѫ сѧ кьсѣмь срьдцемь ѡ немь.

Призка же прѣамоѹшь краль всѧ пророкы и крачевы и
кластелѧ и нижнѧѧ люди троискыѫ, и рече: кто ми хощетъ

---

[1]) M. кьспѧть.

помагати вь тронскомь дѣлѣ, азъ дамъ емоу три долы
злата. и слышаста то два днавола земнаа и придоста прѣд
кралѣ и рекоста емоу: мы хоцевѣ створити троѫ, да нама
даси и наю знаи. и начѧста ѕиздати троѫ. и тевоушь бѣ
гѫслъникъ и гѫдѣше въ гѫсли, и ѕиздаше сѧ троа кѫдоу
ѡни речахѫ. а нептенакоушь именемъ идѣше вь море и но-
сѣше из морѣ варъ и камение пригонѧ и водѫ. и ѕиздаахѫ
троѫ кѫдоу ѡни речахѫ. и егы съвръшїста высе дѣло трон-
ское, и придоста прѣд прѣамоуша кралѣ и рекоста емоу:
даждь нама наю ѡтвѣтъ, еже на си реклъ. и слышавъ то
крал и показа имъ три шѫпы рѫкоѫ/ и рече имъ: да вы V. 46 v.
сиѫ долы насыпѧ до крала, сиѫ бо вы ѡбѣщахъ. и видѣста
она ꙗко ихъ прѣвари, и разгнѣваста сѧ и рекоста емꙋ: мы
есвѣ створила троѫ град, мы хоцевѣ и оумыслити како го
и расыпати. и поидоста ѡнѣмзи пророчицамъ, коѫ сѧ ра-
зьгнѣвахѫ[1]) за ѡнѫзи аблъкѫ, и начѧшѫ прорицати о злѣ-
мъ дѣлѣ троѫ града, како би троа не стоалъ[2]) до врѣмене,
нѫ да сѧ бї разорил вь прѣꙗмошево врѣмѧ. и по сихъ
идѣше кащрандра госпожда на рѣкѫ шимонишеви, и тоу при-
ближи сѧ къ неи ипитерь пророкъ и рече еи: кащрандро гос-
пожде, приди къ мнѣ, да ти повѣмъ высѧ таины трои-
скыѫ, що хоцет быти, нѫ сѧ не похвали тронскамъ гос-
пождамь, како си бесѣдовала съ ипитеромь[3]) пророкомь·
аще ли сѧ похвалишь, да хоцѫ тѧ сътворитъ, да тѧ не
вѣроуѫть. и она пріиде тронскымъ госпождамъ и начѧ про-
рочьствовати и глаголати: хоцетъ поити мои братъ але-
ѯандръ фарижь въ гръкы на слоужбѫ къ менелаоушоу царю,
и хоцеть ѡт онѫдоу довести еленѫ царицѫ гръчьскѫѧ гос-
пождѫ, менелаоуша царѣ женѫ,/ коа е наилѣпа вь всѣх гръ- V. 47.
цѣх, и хоцет еѧ ради погорѣти троа градъ. и ѡна се гово-
рѣше, а они еи не вѣроуахѫ. и просѣше сѧ алеѯандръ парижь
оу ѡтьца своего прѣꙗмоуша кралѣ на высѣкъ дьнь, глаго-
лѫщи[4]): поусти мене вь гръкы на слоужбѫ къ менелаоушоу
царю, и пакы хоцѫ ѡт онѫдоу скоро пріити. а прѣамоушь

---

[1]) S'ar putea ceti și разъгнѣвахѫ. [2]) M. сталъ. [3]) M. нинтеромъ.
[4]) M. глаголющи, în ms. гл҃щи.

крал нє хотѣшє єго поустити, и нє можє єго ȣдръжати, нѫ
поусти єго вь гръкы на дворбѫ слоужити мєнєлаоушоу царю.
и направи алєѯандръ фарнж корабь свои и вьзємъ многочє-
стнаа роуха и злата и бєсєрнє[1]) и ина многа различна даро-
ванїа и вьнидє самь вь корабль съ[2]) отрокы своими.

И ѡтринѫ сѧ вь морє и отидє вь гръкы и приста под
дворъ мєнєлаоушєвъ, и оувѣдѣвъ то мєнєлаѥ царь и изыдє про-
тивѫ ємȣ далєчє и цѣлова єго, и рєчє ємоу алєѯандръ фариж:
ѡ господинє царю, да ȣвѣсть царство ти, азь нє прїидох
слоужити тєбѣ злата ради или срєбра ни на иномъ добыт-
цѣ, нѫ да видѧ коа ѥсть чьсть на твоємъ дворѣ или коа
довол на чьсти двора царства ти. и слышавъ то мєнєлаѥ
царь и обвєсєли сѧ сръдцємь, и поѫтъ єго вьвєдє вь пола-
V. 47 v. тѫ царскѫѧ къ єлєнѣ/ царици, и сѣдшє на єдинои трапєзѣ,
и пиахѫ чръвлєна вина триглѣна изь єдинѫ чашѫ мєнєлаоу-
шь царь и алєѯандръ фарижь и єлєна царица. и по томь
єгда приємахѫ оуброусъ и омыкалницѫ ѡт стола, тогда на-
писоваашє алєѯандръ фарижь чръвєнѣм виномь на бѣломъ
оуброусѣ и тако говорѣшє: єлєно царицє, люби мѧ, да тѧ
любѧ. и єлина царѣца оумѣашє книгѫ, а мєнєлаѥ нє познава-
ашє ни слова. и поусти мєнєлаѥ царь братоу своємоу агамєноу
царю и рєчє ємȣ: оувѣждь, братє мои, како ми ѥсть[3]) богъ
пособилъ, и хотѧтъ моа дроужина мнѣ слоужити, и бѫди
о сємь вєсєлъ. и слышавь сє агамєнъ царь и озлоби сѧ сръд-
цємь и рєчє: азъ о сємъ вєсєлъ єсмъ, ıако єсвѣ самодръжца,
а о сємь нѣсмъ вєсєль, єжє наю дроужина слоужити намь.
да блюди сѧ того, да нє принидєт чюждєє добро, и вьзмєть
нашѫ чьсть, и бѫдєт томоу вєлика чьсть, а нама вєлика
срамота. и поусти братоу своємоу. слышавъ сє мєнєлаѥ царь
и озлоби сѧ сръдцємъ и рєчє: како нѣсть драга моа чьсть
братоу моємоу. и на всѣвь дьнь писаашє алєѯандръ чръвє-
нѣмь виномъ на бѣлом оуброусѣ, а єлєна царица мльчашє.
V. 48. и вь єдинь дьнъ призва єлєна царица алєѯандра къ полатѫ
и рєчє ємоу тихыми бєсѣдами: ѡ алєѯандрє фарижоу, остави
дръзость своѫ ѡт мєнє, аще бо оувѣсть господинь мои мє-

---

[1]) M. висєрнє. [2]) M. сь. [3]) M. єсть.

нелае царъ, то хощет тѧ оуморити злѣ. и рече еи алеѯандръ: ѡ госпожде моа елено, да вѣси, о моеи слоужбѣ нѣсть инъ оброкъ, нѫ ми еси ты оброкъ. азъ нѣсмь пришелъ, да слоужѫ на златѣ или бисрѣ, зане троискаа полата едина вѧще иматъ злата и сребра нежели гръчьскаа дръжава. и егы би видѣла троискыѧ витезы, не би рекла витези сѫтъ, нѫ господини и властеле. да госпожде моа елено, готовъ есмъ приѧти мѫкы нежели длъго мѫчимъ бѫдѫ по твоеи лѣпотѣ. и рече емꙋ елена царица: ѡ алеѯандре, не оставлѣмъ тебе вь кривинѣ, нѫ ѥсть[1]) подобно рещи таковомоу витезоу, кои видитъ селикѫ лѣпотѫ, и любитъ. въ дьнъ тъи приде глас менелаоушоу царю, ꙗко ѡтвръже сѧ роусагъ каакинискыи, и рече менелае царь[2]) по грьцѣх силѫ воискѫ събрати и поити на палагїнскыѫ роусагы. и ꙋвѣдѣ то алеѯандръ фарижь и створи сѧ боленъ и леже въ царскои полатѣ, и та полата
бѣше опѧта роухомъ скилным и златом/ и бисром. и рече V. 48 v.
емоу менелае поити съ ним[3]) на воискѫ. и рече емоу алеѯандръ: ѡ господине царю, немощень есмъ до ѕѣла, да аще станѫ, радъ есмъ послѣдовати царствоу ти. и по сихь отиде менелае царь на воискѫ. и вь нѣкыи дьнь поведе елена царица дѣвицѧ хоро играти и съ гръчьскыми госпождами по градоу. видѣвъ то алеѯандръ фарижъ и рече своимъ отрокомъ: привезѣте ми бръзжѧ катръгѫ и да видѧ знамение мое, егы привезете. и примькошѫ егови юнаци бръзыи корабъ еговъ и двигнѫшѫ златыи хилемъ его на копи. и видѣвъ алеѯандръ и възѧтъ еленѫ царицѫ под пазоухѫ своѫ, и влѣзь с неѧ вь бръзы корабь свои съ отрокы своими и ѡтринѫ сѧ на море, и доплоу под троѫ градъ и приста на шимошевѣ брѣзѣ. и оувѣдѣвше троистїи витези и троискыѧ госпождѧ и не хотѣхѫ изыти противѫ емоу, ни единъ витезъ, ни единъ ѡт отрокъ, зане вѣдѣхѫ колика сѧ[4]) ще кръвъ пролиати под троѫ за еленѫ царицѫ. и изыде противѫ емоу ѡтьцъ его прѣꙗмоушь кралъ и мати егова ꙗкоупа
госпожда и ѧтъ прѣамоушь алеѯандра за рѫкѫ,/ а ꙗкоупа V. 49.
госпожда еленѫ царицѫ и вьведошѫ ѧ въ полатѫ своѫ.

---

[1]) M. есть. [2]) Ms. царѣ. [3]) M. ними, in ms. ни^м. [4]) M. сѫ.

И слышавъ менелаоушь царь, ꙗко вьзѧ алеѯандръ фа-
рижь еленѫ царицѫ, и ѡтринѫ сѧ вь море и отиде под трѡѫ,
и озлоби сѧ срьдцемъ велми и вьзврати сѧ въ калкїнскыѫ
дръжавы. и оувѣдѣвъ сиа брат его агамено царь и сьбрав
сѧ скоро приде къ менелаоушоу царю. и жаловаста велми гла-
голѫще: колика срамота двигнѫ сѧ нама. и сьбравша силнѫ
конскѫ, поити подъ трѡѫ, и приде напрѣд аꙗкшь, шоломо-
ничевь сынъ[1]), съ .л. катрьгы на помощь мене[ла]оушоу[2])
царю безъ заповѣди. и по томь прїиде паламидешь, приди-
чевъ сынъ, съ .л. корабли без заповѣди. и по сих бѣше един
чловѣкъ мѫдръ, оурекшешь именемъ, лартѣшевичь сынъ. и
оувѣдѣ то и створи сѧ бѣсенъ и начѧ пѣськъ орати и соль
сѣати, да сѧ толико не причѧстить троискои кръви. и бѣше
дроугыи чловѣкъ мѫдръ, именемъ паламедежно, прїидичевъ
сынъ, иже пристѫпникъ рече царема: вь истинѫ е оурекшишь
мѫдръ чловѣкъ, и ѡтмѣтает сѧ таковоѫ хытростиѧ, да
v. 49 v. сѧ не причѧстить троискои кръви./ да поусти, да връгѫтъ
сына его прѣд оралом, да аще бѫдетъ бѣсенъ, то прѣорат
си щетъ сына, аще ли нѣсть бѣсенъ, то съставитъ си щетъ
воловы не ѡрати. и поустиста оба царѣ аꙗкша соломонича,
и оухыти моу сына и поврьже го прѣдъ раломъ, и оурек-
шишъ състави воловы не ѡрати. и поведе го наиꙗкшишь
прѣд оба царѣ, и рече оурекшишь вь царемъ: волил бих ти-
цати сь бѣсным пьсомъ по свѣтоу за .г. лѣта нежели ви-
дѣти троискыѫ кръве, колика щетъ быти за еленѫ царицѫ.
бѣше же и ацилеешь храбрыи паче вьсѣх грькъ, ферелешев
сынъ. и ѡдѣва сѧ вь жен'ское[3]) роухо и поиде съ госпождами
по градѣхъ, еда сѧ тако оутаитъ, да сѧ не причѧститъ
троискои кръви, зане вѣдѣше колика сѧ щет кръвь пролиати
за еленѫ царицѫ. по семъ исчьтоста оба царѣ конскѫ, ко-
рабльи тысѫща и .ро., и ѡтринѫшѧ[4]) сѧ вь море и поидошѫ
под трѡѫ и присташѫ къ единомъ ѡт отокъ красенъ ѕѣло,
именемъ акакоумъ, и вь томъ отоцѣ бѣше една лѣпа ко-
v. 50. шоута вилы и пророчицѧ именемъ фелешѫ госпождѫ,/ коа обла-

[1]) M. с(ы)нъ, in ms. сынъ, си ъы. [2]) M. мена(ла)оушоу. [3]) M. же-н(ь)ское. [4]) M. ѡт(ь)ринѫшѧ.

даше морскыми влънами и вѣтром, и ѹбишѫ онѫ кошоутѫ витези агамена царѣ, понеже знаахѫ. и ѹвѣдѣ то фелеша госпожда и разгнѣва сѧ велми и поусти великыѫ влъны на море, да погоубить вса кораблѧ грьцкыѫ до конца. и присташѫ въ томь отоцѣ, и озлоби сѧ менелае царь велми, и призва попа калкаша и въпроси его глаголѧ: по что бысть се, и хощемъ погыбнѫти въ отоцѣ семь; и рече емоу попъ калкашъ: оубиле сѧ витези обрѣтше кошоутѫ вилы пророчицѫ[1]) фелешѫ госпождѫ, и прогнѣвала сѧ е на них и поустила е влъны на море, да погоубить вьсѧ[2]) грьчьскыѫ кораблѧ. а тиези витези сѫтъ агамена царѣ, иже погоубишѫ кошоутѫ фелешѫ госпождѫ, и тако велитъ: до колѣ ми не бѫдет дыщи агамена царѣ цвѣтаны госпождѫ прѣлѣпыѫ, не хощѫ ихъ поустити. и слыша то менелае царь и сказа брат8 своемоу агаменоу царю. и оувѣдѣвь агаменъ озлоби сѧ велми, и не смѣаше ни единъ прїстѫпити витезъ к немоу, зане бѣ гнѣвен. и пристѫпи к немоу единъ чловѣкъ námъдръ вь в[с]ѣх грьцѣх[3]), именемь ѹревшь, и рече: о царю господине, остави V. 50 v.
гнѣвъ свои и поусти за своѫ дъщере цвѣтаны госпождѫ, и подаи ѫ за ωны кошоуты, понеже си пошелъ съ братомь[4]) своимъ, да наидешь чьсть а срамотѫ да оставишь. и кои сѧ сѧ двигнѫле грьцкыѫ воеводы и сарацинстїи оурове и ка- акїнстїи и палагїнстїи и рагоуилъстїи витези, да сие себѣ сѫтъ нашле съмрьть, а тебѣ срамотѫ, и нашло сѧ е много госпождь вь вдовичьство, аще толико не поустишь за своѫ дъщеръ. и слышавъ то агамень царь и ωстави гнѣвъ и срьдбѫ своѫ, и поусти за своѫ дъщерь цвѣтаны госпождѫ. и ωтпоустиста оба царѣ оуревшиниша[5]), лартѣшева сына, и направи оуреевшинишь свои бръзыи корабь, кои провиваше[6]) силныѫ морскыѫ влъны и доплоувъ приста подъ дворъ агамена[7]) царѣ, и доиде клѫтомещрици царици, и рече еи: направи своѫ дъщерь и даи ѫ повести под троѫ. и рече царица: како се можетъ быти еже повести дыщерь моѫ тамо; и рече еи: ω госпожде царице, да оувѣси, ꙗко ѹмиришѫ сѧ и съединишѫ сѧ троане съ грькы и повратишѫ V. 51.

[1]) In ms. și la M. пророчицѫ. [2]) M. всѧ. [3]) M. грцѣх(ъ). [4]) M. братомъ. [5]) M. оуревиша. [6]) M. провивше. [7]) M. агмена.

єленѫ царицѫ бєз ръкани, и хощємь дати цвѣтанѫ госпо-
ждѫ нашѫ за єлєноушa, прѣıамоушєва сына, вь трoѫ. и
слышавъ то царица и обвєсєли сѧ срьдцємь вєлми, и на-
прави своѭ дьщєрє, и дасть ѧ оурєкшю повєсти под трoѫ. и
вньжє дьнь повєдє ѧ, вь тьи дьнь прѣсташѧ вльнєниа морю
и вь тыѫ нощь приидє пєлєша госпожда къ агамєноу царю
и рєчє ємоу: остави ми без боазни своѭ дьщєрь вь [1]) сєм
отоцѣ, азъ бо милостива єи хощѫ быти и хранити довол-
нѣ. и єгда бысть за ȣтра, опоишѧ ѧ вино и оуспишѧ ѧ и
оставишѧ [2]) ѧ спѧщѫ, и штринѫшѧ сѧ гр'чьстіи [3]) корабле
под трoѫ на ратъ.

И напрѣд идѣшє нанакша, сынъ шоломоничєвь, и оу-
рєкшєна, лартєшєва сына. и изыдє противѫ имъ прѣмогыи
витєзъ єкторъ краль и с нимъ троистіи витєзи анцидєшъ и
єтєноръ и єношь, и стрѣлѣашє єкторъ краль стрѣлоѫ габило-
тоѫ, и вь єдино поущєніє потаплѣашє три корабла грьцкыѧ, и
щитѣшє и аıакшь, шоломоничєвь сынъ, своимъ щитомъ зорѣ-
V. 51 v. нымъ, и защи'ти .зı. корабєи грьч'скых [4]) шт живого шгнѣ
нєкторова. и по томъ изыдошѧ грьчьстіи витєзи на ратъ,
и изыдє противѫ и єлѣноушь, прѣıамоушєвь сынъ, братъ
алєѯандрьвъ, и начѧ сѧ бити [5]) подь трoѫ, и оурва єлѣноу-
шь [6]) тивоурцєра, дицєва [7]) сына, и лєжашє вь троискомъ прасѣ
повлѣдѣвъ шт съмрътнаго страха, и близ нєго бѣ оурєк-
шишь, и нє смѣ єгш отѧти, нѫ го изѧ аıакшь, шоломони-
чєвь сынъ. и по томъ изыдошѧ грьчьстіи витєзи и воєводы
под трои и поставишѧ чръвєны заставы и бѣлыѫ тєнты,
и сташѧ под трoѫ. и подє мєнєлає царъ и оурєкшь на вѣрѣ
прѣıамоуша кралѣ и начѧста говорити прѣıамоушоу кралю
вратити на опѧть єлєнѫ царицѫ бєз ръкани, да нє за
нєѧ ради пролѣєт сѧ вєлика кръвь, и мнoѕи витєзи погыб-
нѫть. и хштѣшє краль вратити ѧ. и оувѣдѣ то алєѯан-
дръ фарижь, и доидє, и хотѣшє погоубити мєнєлаоуша царѣ
V. 52. и оурєкшиша, аще нє би их прѣıамоушь застѫпилъ. и оувѣдѣ
то лоиниша [8]) госпожда и доидє на фарифа алєѯандра и
начѧ сѧ карати сь нимь, и рєчє: ш алєѯандрє, помѣни

[1]) М. в. [2]) М. оставишѫ. [3]) М. гр(ъ)ч(ь)стіи. [4]) М. грьч(ь)скых(ъ).
[5]) М. вити. [6]) М. єлєноушь. [7]) М. дичєва. [8]) М. лоиниша.

тозн, егда азь течах своима босама ногама по морскомоу
остромоу пѣскоу без покрывала [1]) нс твоего [2]) плавогривѣстого
прꙋсца, и рѣх ти: алеѯандре фарижоу, нинѣ мѧ любишь а
по томъ прїидет врѣмѧ како мѧ хощешь оставити. и ты
сѧ мнѣ клънѣше: не щѫ тебе оставити, егы ли тѧ ѡста-
вѧ, тогы снази рѣка да потече вьспѧтъ. тогы вьзѧ еленѫ
царицѫ, а мене єси оставилъ. да се хощет сѧ еѧ ради велика
кръвъ пролнати под троѫ, и мнози погыбнѫт. а егы ты
идѣше къ гръкы на дворбѫ менелаоу царю, тогы сѧ аз мо-
лѣхъ морскон [3]) вилѣ, да оуставитъ морскыѫ вльны, да ты
идеши съ веселемь сръдцемь. а когы бих видѣла, пожл си
еленѫ царицѫ и [4]) идешь, то пакы ꙋмолила бих вилѫ, та
бихѫ твои корабле потонѫле. и остави оннешь госпожда але-
ѯандра и поиде на еленѫ царицѫ карати сѧ с неѫ [5]), и рече
ен: помѣни, егы то ны [6]) три сѣдѣхомь вь морскомъ отоцѣ,
и дон[д]е тезнишь витеѕъ [7]) и вьзѧ/ тебе измеждѫ [8]) нас, и V. 52 v.
по том тѧ е кьзѧлъ менелаоушь царь, а сези си вь третиѧ
постелѧ прѣлюбы сьтворила, а мене изгнала. да се хощет сѧ
за тебе великаа кръвъ пролнати. и слышавь то менелае царь
и оурекшь и изыдоста из троѫ и доидоста вь гръцкыи
станъ и казаста вьсѣмъ, коа им бѣ съмрть обща ѡт але-
ѯандра ѡтлѫчена. и призваста оба царѣ попа калкаша и на-
чѧста его вьпрашати: повѣждь нама, коа сѧ зданїа трѣбѣ
трои на ръкань, како ли можемъ троѫ прѣѧти; и рече имъ
попь калкашь: пръвое трѣбѣ довести ацилееша, ферлешева
сына, и дроугое трѣбѣ привести пилоташа, петичева сына,
стрѣлоѫ габилотоѫ, и до колѣ стоить дѣло на стража на
высокомъ кастели и образь минѣрве госпождѫ, и до колѣ
стоитъ камень великы надъ враты, тако сѫтъ пророчицѧ
прореклы, не может сѧ троа прѣѧти.

И слышавь то оурекшешь и заложи своѫ главѫ на срѧ-
щѫ, и створи ременнемъ [9]) стльбѫ, и закрьже ѧ и влѣзе
нощиѧ вь троѫ дело на стража на высѡкомь кастели,/ и вьзѧ V. 53.

---

[1]) M. покрнвала. [2]) De cetit оус твоего (conjectura luĭ Miklošić). [3]) M. мор(ь)скон, în ms. мо҇ркон. [4]) In ed. luĭ M. lipseşte и. [5]) M. нея. [6]) De cetit мы. [7]) M. витезъ. [8]) M. presupunea aci o greşală a copistuluĭ săŭ, în loc de измеждоу; ms. are însă -ж. [9]) M. ременемъ.

образь минѣрве госпождѫ и доиде на троискаа врата, на их
бѣ рендешь кралъ, и ѹбистъ его, и изведе бѣлого фарижа
рендеша кралѣ, и доиде вь грьч'скыи[1]) станъ съ великоѫ
чьстиѧ. и вьзвеселишѫ сѧ оба царѣ и всѧ воеводы и ѹрѡве
грьцьсти. и поустишѫ наиꙗкша, да ищет ацилеша, и иска
его вь мнозѣхъ мѣстѣхъ и отоцѣх и градѣхъ, и не може
го наити, и доиде на единъ ѡт оток лѣпъ и красенъ велми,
кои сѧ зовѣше калкадиновь оток, и вь томъ отоцѣ бѣше
пиргос красень[2]), и вь томъ пирѕѣ бѣше краль именемь воета
краль, и ȣ того бѣ кралѣ .е. дьщерїи и .ѕ. ацилешъ. и вьз-
врати сѧ под троѫ, и исповѣда имъ, ꙗко искаx его по всѣх
градох и не могох обрѣсти его. и ѡзлобиста сѧ оба царѣ и
вьси вел'мѫже[3]) грьчьсти, и поустиста пакы ѹрекшеша ис-
кати[4]) ацилееша, и направи ȣрекшешь свои корабль много-
чьстнымь бисеромь и златомь и роухы златыми и красныѫ
V. 53 v. юнакы, и поведе бѣлого фарижа рендеша кралѣ/ и прѣложи
на немъ свѣтлое ѡрѫжие и щитомъ, на коем бѣ писано
образъ пространного свѣта, сльнце и мѣсѧцъ и ѕвѣзды и
боурѣ и лакомыи мечь ореша кралѣ, кои вьсегда желааше
троискыѫ кръве. и ѡтринѫ сѧ на море, и поиде искати аци-
леешa, и приста на тоижде отокъ, вь немже бѣ воета краль,
и оувѣдѣ то воета краль, и изыде противѫ емоу, зане моу
бѣ ближнїи, и вьведе его вь полатѫ, и ѡбѣдовахѫ на единои
трапезѣ. и по ѡбѣдѣ рече оурекшишь кралю: ѡ господине,
да вѣсть[5]) кралев'ство[6]) ти, поустишѫ мѧ оба царѣ и дашѫ
дарѡвы твоимъ дьщерѣмъ а моимъ сестрамъ що е кои
драго. и повелѣ краль изыти вьсѣмь госпождамь из двора
на море. и начѧшѫ вьзимати що коа любить, а ацилеешь
стоаше поглѧдоуѫ на фарижа ꙗко соколь на птицѫ, и минѫ
мимо него, и рече: сьи фарижъ подобенъ есть подоброго
V. 54. витеза, и сие орѫжїе на еговѣ широцѣи плещи и сьи щить
на еговѫ крѣпкѫѧ мышцѫ. и слышавъ то ȣрекшишь и по-
ложи емоу свои мь рѫцѣ на рамѣ его, и рече въ ацилеешоу:
ѡ божина[7]) дѣвице, не оустрашаи сѧ ѡт троѫ, ожидаетъ
тебе троа на разорение. и тоу прѣвари оурикшешь ацилееша,

[1]) M. грьч(в)скыи. [2]) M. красенъ. [3]) M. вел(ь)мѫже. [4]) M. искатъ.
[5]) M. вѣ. în ms. вѣ̑. [6]) M. кралевьство. [7]) De cetit божина.

и поведє єго под трѡѧ. и дондоста на приндєжьскыѫ отокы, и вь томь ѡтоцѣ бѣшѫ витєзи нєктора[1]) кралѣ, сѹличникъ фєлєспонъ съ ними, и хотѣхѫ да погѹбѧть ацилєєлєша и ꙋрєкшєша[2]), и пондє противѫ ацилєєшь на бѣломь фарижи, и ѹби фєлєпона сѹличника и єговѫ дрѹжинѫ, жєрєбона витєза и скадришна и нєчьстиваго нєрмѡна. и вьзѧ ацилєєшь тєлєспона сѹличника дьщєрє брижєнда[3]) госпождѫ, коа бѣшє наилѣпа вь тронскахъ странах, и поведє ѧ под трѡѫ, и дондоста кь грьчьстїи станъ съ великоѫ чьстиѧ, и обвєсєлиста сѧ ѡба царѣ и вси вєлмѫжиє и вси ѹрокє гр'цтїи[4]) и сраци'нстїи[5]) и калкїистїи и рагѹилъстїи витєзи. и творѣшє брань нєкторъ кралъ, и поражаашє множьство грьчьскыих витєзь на всѣкъ дьнь, и мно/гыѫ вєл'мѫ[жє][6]) погѹблѣашє, и боашє V. 54 v.
сѧ гласа ацилєшєва.

И єгда бысть къ нѣкыи дьнь, и направи сѧ ацилєшь и пондє под своѫ арматосиѧ и своимъ знамєниємъ противѫ єкторѹ кралю, и ставша сѧ полюбиста сѧ и ѫста сѧ за рѫкѫ и вь тъи дьнь нє хотѣста сѧ бити. и бѣхѫ плѣнилє грьчьстїи витєзи тронскыѫ страны и привєлє бѣшѫ рижєѹша попа дьщєрє рижєѹдѫ госпождѫ, коа бѣшє наилѣпшаа къ тронскыхъ странахъ. и видѣвъ ѫ агамєно царь лѣпѫ и краснѫ вєлми, и вьзѧ ѧ сєбѣ. а арижєѹшь[7]) бѣ попъ сынъ тєбѹха бога. и ꙋвѣдѣ то тєбѹх богъ и разгнѣва сѧ вєлми и пѹсти своим вьшвєниємъ вєликъ нєдѫгъ вь грьчьскѫѧ воискѫ, и мноѕи помирахѫ. и вьпроси ацилєшъ калкаша попа: по что разгнѣва сѧ на нас богъ, и хощємъ погынѫти; и рєчє калкашь попъ: занє є агамєнъ царъ рижєѹша попа дъщєрє възѧлъ[8]), а рижєѹшь[9]) попъ сынъ ѥсть тєбѹха бога, и рєклъ є тєбѹх богъ: дондєжє нє повратѧть рижєꙋдѫ[10]) госпождѫ ѡцѹ єѧ,/ нє хощєть съи нєдѫгъ прѣстати ѡт грьчьскыѫ V. 55.
воискы. слышав жє сє ацилєшь шєдъ рєчє мєнєлаѹшѹ царю причѧ сиѫ. и ємъ за рѫкѫ ацилєшь рижєѹдѫ госпождѫ и вьзврати ѫ кь оцѹ єи[11]). разгнѣвавъ жє сѧ агамєнъ царъ вьзѧть жєнѫ ацилєшꙋ, и разгнѣва сѧ ацилєшь и нє хотѣшє

---

[1]) M. нєкрора. [2]) M. ꙋрєкша. [3]) M. крижєнда. [4]) M. гр(ъ)цтїи. [5]) M. срацинькстїи. [6]) M. вєлмѫ(жє). [7]) Je cetit а рижєѹшь. [8]) M. възѧло. [9]) M. арижєѹшь. [10]) M. рижєѹдѫ. [11]) M. оцѹ є. и.

изыти на рать на ектора, и поустиста ѡба царѣ оурекшеша
и тивоучера къ ацилешоу, и рекоста ацилешоу: господине,
остави свои гнѣвь и вьзми орѫжие и поиди противѫ екто-
роу кралю, да би сѧ оставилъ грьцкыѫ воискы. ацилешь же
ничьсоже ѡтвѣщаваашe. и поустиста ѡба царѣ ацилешоу
брѣжеидѫ госпождѫ, да разговоритъ его. и начѧтъ бесѣ-
довати кь немоу: поустила мѧ ста оба царѣ, да мѧ прїи-
мешь на опѧт, и остави гнѣвь, та изыди под трохѫ на брань,
дакно би ѡделѣ[лъ][1]) некторю кралю. а ацилешь ничтоже
ѡтвѣща. и направи сѧ анакшь и поиде на нектора, и вьзѧ
V. 55 v. анакшь камен, коего не могѫтъ два витеза двигнѫти,/ и на-
ꙗзди и оудари ектора кралѣ, и поклѧкнѫ екторъ и егова фарна
на земѧ, и обращь сѧ рече: нѣсть сьи оударъ ѡт грьцкыихъ
оударъ, нѫ есть прижинскыхъ кръвїи. и вьпроси ѥго: кто
еси ты; и рече емъ[2]): азъ[3]) есмь нанакшь. и екторъ рече: право
реклъ еси, нѣси ты ѡт грьчьскых витезь, нѫ си ты ѡт при-
жискыѫ кръви, а ежеона госпожда мнѣ есть сестра. и даде
моу, екторoу, своего златого[4]) меча, и рече моу: опоаши сѧ
симь златымь мечемъ по орѫжию своемоу, да егда идеши
на рьвань, да азъ ѡт тебе не погынѫ, а ты ѡт мене. и поиде
екторъ вь трохѫ. и пришед рече братоу своемоу алеѯандроу
фарижоу: не тебе ради ли приде брань сиа, на трохѫ, и азъ
тебе ради кръвъ своѫ проливамъ, а ты не хощеши никогы
съ мноѫ изыти на рьвань. и рече поити. да егы ста за
оутра, и направи сѧ алеѯандръ и поиде на брань. и оувѣдѣ
менелаоушь царь[5]), ꙗко алеѯандръ фарнж идеть на рьванъ,
и нарѧди сѧ менелаꙋшь царъ и поиде противѫ емоу, и на-
ꙗздиста сѧ, и ꙋрва менелае алеѯандра фарижа, и лежаше къ
V. 56. троискомъ прасѣ./ и вращь сѧ менелае царь и хотѣше его
погꙋбити до конца, и приспѣ веноуша госпожда и створи
великѫ мъглѫ, и не може го ѡбрѣсти, нѫ ꙋвѣже въ трохѫ.
и видѣ его елина царица и рече емоу: ѡ алеѯандре фарижоу,
вѣдѣ говорѣх ти, противѫ не исходи менелаоушоу царю,
зане бо е похраберъ ѡт тебе. а ты еси почьтенъ господинь
и подобръ игрецъ играти и веселити сѧ съ госпождами.

---

[1]) M. ѡдолѣ(лъ): în ms. ѡделѣ. [2]) De cetit емоу. [3]) M. аз(ъ).
[4]) M. златаго. [5]) M. царъ.

видѣх бо, ꙗко твои жльтїи власи лежахѫ вь троискωмь прасѣ, аще не би братъ твои екторь кралъ възбранилъ грьчьскымъ витезом, да приидеши въ трож.

И абие екторъ крал виаше грьцкыѫ вож. ацилешь же сѣдѣше и глꙙдаше. и приде отрок ацилешевь именемъ потриколѹшь дончикъ, кои бѣше съ нимъ едино млѣко салъ, и рече емѹ: ω господине ацилешѹ, прими свое ωрѫжие и свои фарижь и поиди под своимъ [1]) знаменниемъ противѫ екторѹ
кралю./ аще ли не хощеши, да пѹсти мене, и направи мꙙ въ V. 56 v.
твоемъ ωрѫжи и под твоимъ знамениемъ, дакно сꙙ би възвратилъ екторъ краль ωт нас. и пѹсти его ацилешь, и видѣ екторъ краль знамение ацилешево, и ѹбоа сꙙ и еговъ фарижъ, и начꙙ бѣжати, и пакы кратив сꙙ рече: нѣсть ми срамота ωт добра витеза ѹмрѣти. и начꙙста сꙙ бити. и ѹби екторъ потроколѹша, и привꙙза его фарижѹ его къ опаши и повлѣче его вь трож. и радѹаше сꙙ, мнꙙ, ꙗко ацилеша ѹби. видѣвъ то ацилешь и жалостенъ бысть велми, и пѹсти матери своеи тетиши госпожди вь елины, и рече ей: допѹсти ми онаквози оржжие, каквото ми бѣ и прѣжде дала. аще ли ми не даси, да понест' [2]) щѫ моѫ главѫ голѫ под троискыи ѕиздь, и к томѹ мене не видиши. и слышавъ то тетиша госпожда и поиде въ горѫ кал'канѹшѹ [3])
ковачю, под коимъ бѣ .т. малых дїавол,/ и даде емѹ много V. 57.
злата и рече емѹ поскоро исковати всѣка ωрѫжиа. и искова орѫжиа добра и пѹсти тетиша госпожда ацилешѹ сынѹ своемѹ под трож. и въ кои дьнь принесено бысть ωрѫжие то, въ тыѫ же нощь видѣ сънъ жена ектора кралѣ евтропїа госпожда, и разбѹди сꙙ ωт съна своего и начꙙ плакати жалостно, и ставши иде прѣдъ [4]) ложницѫ своего прѣꙗмоѹша кралѣ. и слышавъ то прѣꙗмоѹшь [5]) краль и рече: кто [6]) юсть прѣдъ моѫ ложницѫ въ полѹнощь и толико плачеть; и рече госпожда: господине, еко смь азъ сама, и нѣсмь прьвое приходила ни говорила, и нинѣ ти говорꙙ и молꙙ тꙙ, не ωтпѹщаи сына своего въ ѹтрѣшныи дьнь на

---

[1]) La M. lipsește своимъ. [2]) M. понест(ъ). [3]) M. кал(ъ)каноѹшѹ.
[4]) M. прѣд. [5]) M. прѣꙗмь. [6]) M. е кто.

ръванѣ на ацилєша, занє го нє щє[шь] на опѧтъ дочакать. и слышавъ то прѣꙗмȣшь начѧ ѧ выпрашати вьставшє. и сказа ємоу сънъ, єжє видѣ: изыдє из троѧ велика мєчка а
V. 57 v. из гръчь скыѧ воискы вєпрь, и начѧста сѧ борити, и посѣчє вєпрь мєчкѫ, и лєжашє на троискомъ прасѣ, и вьвлѣчє ѧ вь гръчьскыи околь, и к томоу нє видѣхъ, камо сѧ дѣнѫ. да ащє поустишь нєктора, то нє щєшь го видѣти. и слышав то прѣꙗмоушь краль и начѧ ѧ тѣшити тихыми бєсѣдами: ѡ господинє[1]), нє злосръди сѧ, мы хощємъ створити что єсть добрѣ. и проводи ѫ вь ложницѫ єѫ. и єгы бысть за оутра, и направи сѧ єкторъ краль на брань, и изыдошѫ противѫ ємоу троискыѧ[2]) госпождѧ и мати єгова ꙗкоупа госпожда и жєна єгова андрофіа госпожда и сєстры єго кацрандра и поликшєна, и възбранѣхѫ ємоу, да нє би исход[и]ль[3]) на брань. он сѧ нє хотѣшє оставити, и вьзѧ жєна єгова сына єго и мєтнѫ прѣд фарижа єгова, давно сѧ би
V. 58. вьзвратилъ. а он сѧ[4])/ нє хотѣшє вьзвратити, и рєчє ємоу жєна єго андрофина госпожда: о єкторє, почакаи мєнє мало. и шєдъ в ложницѫ своѫ съвлѣчє съ сєбє свилноє роухо и облѣчє чръны ризы и идє прѣд нєго и ста прѣд фарижомъ, и рєчє: ѡ єкторє кралю, да вѣси, ащє сѧ нинѣ нє вратишь, то синкови щѫ роухо носити по тєбѣ. и тако єкторъ нє врати сѧ, нѫ поидє противѫ ацилєшоу. и съставиша сѧ нє биста сѧ въ тъи [дьнь][5]), нѫ постависта срокъ бити сѧ за оутра. и вь тонзи дьнь оуби єкторь .з. оурокъ гръчьскых. и за ȣтра изыдє єкторъ краль, и начѧста сѧ бити съ ацилєшєм, и наꙗзди ацилєшь єктора и ȣрва єго и прободє, и мртвъ падє на зємѧ, и вьзѧ го ацилєшь и занєсє на свои станъ. и видѣвшє троистии вєлмѫжє и и госпождѫ и начѧшѧ жалостно плакати. и вьзѧ прѣꙗмоушь краль на сєбє вищѧ и хȣды ризы и гѫсли и поидє вь гръчьскѫѧ воискѫ
V. 58 v. и начѧ пытати ацилєшєва катоуна: коєго є днєс богъ почьлъ, да мѧ напоитъ и накръмит[6]) грѣшнаго и страннаго. и доидє

[1]) In loc de ѡ госпождє. [2]) M. троискыѫ. [3]) Ms. исхоⷧлк. [4]) Fila 58 e numerotată în cod. V. cu 57, din pricină că fila precedentă rămăsese nenumerotată. [5]) [дьнь] e pus de M. [6]) M. наръмит, poate o simplă greşală de tipar.

на ацилєшєвъ катоунъ, и начѧ гѫсти въ гѫсли жалостно
вєлми, и даашє ємоу ѡт вєчерѧ своѫ ꙗсти и пити. и єгы
бысть по вєчєри и лєгошѫ пиани спати, оуснѫшѫ и стражиє,
и вьставъ прѣꙗмоушъ и начѧ искати сына своєго нєктора
кралѣ, и обрѣтє єго на постєли мр'тва[1]) съ ацилєшємъ лє-
жѫща, и видѣвъ єго прѣꙗмоушь мрътва и вьздъхнѫвъ
ѡт сръдца вєлми. и видѣв то ацилєшъ и оустраши сѧ и
рєчє ємоу: кто єси ты; и рєчє он'[2]): азъ єсмъ прѣꙗмоушь
крал и ищѫ сына своєго єктора кралѣ. и рєчє ємоу ацилєшь:
аще ты єси прѣꙗмоушь, то азъ ѡт страха твоєго мрътвъ
єсмъ. и рєчє прѣꙗмꙋшь: нє бои сѧ, господинє, ѡт млада
того нѣсмъ сътворилъ[3]), да спѧща витєза погоубла, нѫ
прошѫ сына своєго єктора. и рєчє ємоу ацилєшь: да азъ то
створѧ, да азъ понє|сѫ єктора на своєю плєщоу въ троѫ по V. 59.
вѣрѣ и клѧтвѣ прѣꙗмоушєвѣ, да здраво вьнидѫ и пакы
изыдѫ. и за ꙋтра вързємь ацилєшь єктора кралѣ и понєсє го
въ троѫ, и прѣдашѫ го троискымъ госпождамъ, и начѧшѧ
єго плакати, и рєчє прѣꙗмоушь ацилєшоу: поидѣвѣ вь цръ-
ковъ[4]) клѧти сѧ дроугъ дроугоу, зло нє мыслити, да би
сѣмѧ ѡставилъ в'[5]) трои, и да ти вьдамъ моѫ дъщєрь по-
л[и]ксиєнѫ госпождѫ, коато є наилѣпша вь всѣхъ госпож-
дахъ троискых. и поидоста въ цръковь[6]), и клѧ сѧ прѣꙗ-
моушь прьвоє и ѡтстѫпи, и поклѧкнѫ ацилєшь клѧти сѧ,
ꙗко нє ръвати[7]) троѫ. и тоу сѧ бѣ скрылъ єлѣноушъ, прѣꙗ-
моушєвъ сынъ, и оудари ацилєша ꙗдовитоѫ стрѣлоѫ вь
пѧтѫ, занє бѣ вєсъ арматосанъ, толико ходила єго бєз жє-
лѣза. тогда ацилєшь пад на зємѧ издъшє. и видѣв то
прѣꙗмоушь краль озлоби сѧ вєлми, и сьвлѣчє прѣꙗмоушь
с нєго арматосъ вcѧ и ѡтпоусти обѣма царєма, и сказа има,
како има вѣрѫ изломишѫ. да ащє вєлита, да тѣло| єго V. 59 v.
принєсѫ к вама. и плакашѫ вєлми, видѣвшє орѫжиє аци-
лєшєво. и порѫчиста прѣꙗмоушоу кралю сьжєщи тѣло єго и
вьсипати въ крьчагъ, да створимъ гробъ єго на далєч-
нои зєми. и слышав'[8]) то прѣꙗмоушь крал и сьжєжє пль-

---

[1]) M. мр(ъ)тва. [2]) M. он(ъ). [3]) M. створилъ. [4]) M. цр(ъ)квъ.
[5]) M. в(ъ). [6]) M. цр(ъ)квь. [7]) M. ръваты. [8]) M. слышав(ъ).

ть[1]) єгѡ и вьсыпа[2]) вь злат кръчагъ и ѡтпѹсти царєма.
и видѣвша царѣ и ȣровє гр҆цтїи[3]) дивїшѫ сѧ глаголѫщє:
ѡ сило и славо ацилєшєва, како тѧ нє съвзємѣхѫ в҆си[4]) гради
и отоци, а нинѣ єдинь злат кръчагъ нѣсть тѧ плънъ.

И начѧ ѹрєкшинишь просити орѫжиє єго, и нє даваше
го[5]) нанакишь, нѫ рєчє: ѡ гръч҆стїи[6]) цариє и вєлмѫжє и
ȣровє саракин҆стїи[7]) и клакинистии и палагїистїи и рагѹилъ-
стїи витєзи, нє даваитє ȣрєкшинишѹ орѫжїа ацилєшєва, нє
ȣмѣєт бо с нимь вамъ работати, нѫ є даитє анакшѹ, които
ȣмѣєтъ и носити. и помѣнѣтє, когы азь прїидох съ .л. ко-
раби на помощь вамъ бєз заповѣди, а ȣрєкшиш сѧ бѣ створилъ
бѣсєнъ, та пѣськъ орѣшє а соль сѣашє, да сѧ нє
V. 60. причѧсти троискои кръви. и пакы ѡтвѣща ѹрєкшинишь и
рєчє: ѡ ѹрѡкє гръчьстїи, нє даваитє анакшѹ орѫжиє то,
нѫ помѣнѣ[тє], єгы хтѣхмы вь ѡтоцѣ ономь ѡт злыѫ бѹ-
рѧ погынѫти за онѫ кошѹтѫ, и нє смѣ поити нанакшь на
опѧт въ гръкы за цвѣтаны госпождѫ, нѫ поидох азъ и
привєдохъ ѧ, и сташѫ вльнєниа морскаа, и вы поидостє съ
вєсєлѣмь под троѫ. да присѧдитє ѹрєкшинишѹ орѫжє то. и
рєчє нанакшь: ѡ гръцтїи ѹрѡвє, нє присѫждаитє ѹрєкши-
шѹ того ѡрѫжиа, присѧдѣтє є анакшѹ[8]), кои хощєть по-
чьстно сь нимь вамь работати. и помѣнитє то, єгы дои-
дохмы под троѫ на брань, и ȣрка єлѣнѹшь, прѣамѹиєвъ[9])
сынъ, тивѹцєра, дицєѹшєва сына, и близ нєго бѣ ѹрєк-
шєшь, и нє смѣашє єго отѧти, и отѧх бо го азъ анакшь.
даднтє мнѣ то орѫжїє. и рєчє ѹрєкшєшь: ѡ гръчьстїи ѹ-
рѡкє, помѣнѣ[тє] то, єгы азь заложих своѫ главѫ на срѧщѫ,
и поидох вь троѫ нощиѧ, и створи[хъ] всѣ намъ єжє на
похвалѫ, и изведохъ бѣлого фарижа рєндєша кралѣ, а того
V. 60 v. погѹбивша, и доидох/ къ вамъ съ вєликоѫ чьстиѫ. даитє
мнѣ то орѫжиє, и нє даваитє є нанакшѹ, кои нє ѹмѣєтъ[10])
ни єдиноѫ вамь чьсти сътворити. и рєчє анакшь: ѡ гръ-
чьстїи ѹрѡкє, помѣнѣтє то, єгда поидох противѫ єкторѹ
кралю, и вьзѧхъ вєликын камєнъ, коликаго нє можахѫ двиг-

[1]) M. пл(ъ)ть, in ms. плⷮк. [2]) M вєыпа. [3]) M. гр(ъ)цтїи. [4]) M. в(ь)си. [5]) M. єго. [6]) M. гръч(ь)стїи. [7]) M. саракин(ь)стїи. [8]) M. акшѹ. [9]) M. прѣамѹшєвъ. [10]) M. ѹмѣтъ.

нѫти два витеѕа ѡт землѧ, и ѹдарихъ ѥктора кралѣ, и
поклѧкнѫ ѥкторъ и ѥговъ фарижъ на землѧ. да присѫдите
мнѣ сие орѫжие, а не даваите е ѹрекшоу на плѣшивѫѧ главѫ.
и начѧ говорити ѹрекшь тихыми бесѣдами: ѡ господина
царѣ и кьси ѥгови[1]) велмѫжие и ѹрѡве, да вѣсте, азь ничь-
сого прошѫ, нѫ мене поустисте, да доведѫ ацилеша, и приве-
дохъ го къ вамъ. да нинѣ ѥго прошѫ вамъ, дадите ѥго мнѣ,
само да ѡтведѫ и поставлѧ, где того смь и взѧлъ. тогда
царь и ксѧ воеводы и ѹрѡве грьчьстии, кои сѣдѣхѫ вь
коулѣ[2]), и начѧхѫ поглѧдовати дроугъ на дроуга, и не имѣхѫ
что ѡткѣщати ѹрекшишоу, и дашѫ ѥмꙋ орѫжие ацилешево, V. 61.
да имъ не би просилъ ацилеша. и кидѣ то аиакшь и изѧ
скои малыи мечь и прободе сѧ на томь мѣстѣ за жалость
скоѫ. и озлоби сѧ о томь вьсѣ воиска грьцкаа и оба царѣ, и
кидѣ то ѹрекшешь, како сѧ озлобиста оба царѣ и вси бо-
лѣре ѥго[3]), и рече ѹрекшешь обѣма царема: не злобита сѧ, гос-
подина[4]) моа, нѫ да вѣста извѣстно, азь камь хощѫ то
створити, како хощемь троѫ прѣѫти льстиѧ.

И кидѣк то ꙗкоупа госпожда троискаа, ꙗко хощет сѧ
троа скончати, и напраки сына скоѥго меншѥго, коѥго зокѣше
полидкороушь, и поусти ѥго на ѡнъ полъ морѣ полинещероу
кралю, кои кралюкааше по ксеи пагажи, и многа[5]) сь нимъ
злата и сребра, давно сѧ би сѣмѧ ѹхранило ѡт троѫ. и
ѹмысли ѹрекшишъ и царема покелѣ поустити кь грькы и
донести мѣдь и стькло и коськъ, и скори ѕѣло красна
фарижа сѣра, и избра .т. витезъ храбрыихъ и арматосакъ
по садн вь нем, и кьстакъ[6]) коиска зашед ськры сѧ, и кораблѥ V. 61 v.
потаишѫ сѧ вь мимошекѣх[7]) брѣзѣхъ. и изыдошѫ из троѫ
на[8]) околица грьчьскаа, и видѣшѫ фарижа лѣпа и красна
келми, и повѣдашѫ троискымь госпождамъ и рекошѫ: аще
би сьи фарижь былъ вь трои, помного моу би лѣпоты
прибыло. и рекошѫ троискыѫ госпождѧ: прикедѣте ѥго намъ,
да го видимъ. и сьтворишѫ противѫ ѥмоу сѣни и по-
кезохѫ ѥго кь троѫ, и доидошѫ до вратъ градоу, и не

---

[1]) De cetit ѥю (M.). [2]) Probabil greșală, în loc de кь коупѣ (M. 9). [3]) De cetit ѥю (M.). [4]) M. господа, în ms. гн҃а; cf. maĭ sus ѡ господина царѣ. [5]) De cetit много. [6]) M. вьста. [7]) M. мимоншевѣх(ъ). [8]) M. а.

може вьнити едино оухо вь врата, и бѣше великъ камень
надъ враты градоу. и хотѣхѫ wтбити оухо фарижоу, и не
дадохѫ троискыѫ госпождѫ, нѫ рекошѫ сътльщи камень,
иже бѣше надъ враты, и пакы хощемь, рече, заѕиздати подо-
брѣ, а фарижа не дѣите обрѫбити. и растлькошѫ врата и вьве-
зошѫ фарижа въ град. да егы бысть вънѧтръ, тогда воини
разьбишѫ стъкло мечными главами, и напрасно искочивше и
V. 62. исѣкошѫ множьства людїи и прѣемше градъ, и при/спѣшѫ
морстїи корабле и ꙗже по соухоу вонскы, и испльнивше градъ и
начѧшѫ сѣщи троискыѫ витезы, а дроугыѧ изметашѫ вь
море. и изведошѫ алеѯандра фарижа и еленѫ царицѫ из вы-
сwкого пиргоса прѣдь менелаоуша царѣ, и рече емоу елена
царица: w господине царю, ты бысть вѧще кривъ, чемоу
мене остави съ алеѯандромь фарижомъ, да мене своимъ не-
вѣрьствомь прѣвари. и wтвѣща еи царь и рече: w господине[1])
елено, да вѣси, ꙗко wт сели да сътворѧ азь, да инь никто
тебе не прѣваритъ ни прѣльститъ. и повелѣ обѣма сь алеѯан-
дромъ главы оусѣкнѫти, и тако скончашѫ сѧ. и изведошѫ
ꙗкоупѫ госпождѫ и вьсѧ троискыѧ госпождѫ, и посѣкошѫ
поликшенѫ госпождѫ на ацилешевѣ гробѣ, ꙗко тоѫ[2]) ради
погынѫ. а ꙗкоупѫ матере еѧ дадошѫ на дѣлбѣ оурекшишоу,
и поведе ѧ съ прочими госпождами, и каждо своего поведе.
и начѧхѫ плакати троискыѫ госпождѫ, и тѣшаше их ꙗкоупа
кралица глагол[ѫ]щи: мльчите, чѧда моа, не плачите сѧ, азь
V. 62 v. имамь, кто ще нашѧ слъзы/ оутолити.

И оувѣдѣ то полинещерь краль, како сѧ скончa троа,
и повелѣ заклати полидвороуша, прѣꙗмоушева сына, и рече
метнѫти юго вь море. и тоу присташѫ корабле гръчьстии,
и вьзѧ ꙗкоупа вѣдро почръсти водѫ, и обрѣте сына своего
мрътва и вьзпи гласwмь великмъ плачѧ сѧ. и слышавъ то
полинещеръ кралъ и изыде на оутѣшение ꙗкоупѣ, и приближи
сѧ троискымь госпождамь на оутѣшение. тогда тыѫ въставше
на нь и ножевы его сьбодошѫ. и видѣвше то граждане и
побишѫ ихъ каменнемь. и възврати сѧ царь менелаоушь съ
вьсѣми грькы съ великоѫ чьстиѧ, стоавше под троѫ .i. лѣт

---

[1]) Greşală. în loc de w госпожде. [2]) M. тоѧ.

и. з. мѣсѧць. и тако скончa сѧ троискоє кралєв᾿ство[1]) прѣждє рождьства христова на .тѯ. лѣть, єндїктїѡна .з. -го. и тако богъ смѣрѣєтъ вьзносѧщих сѧ, и сѣмѧ нєчьстивых потрѣбитъ, ꙗкожє пророкь провьзвѣсти глаголѧ: видѣх нєчьстиваго прѣвъзносѧща сѧ и высѧща сѧ, и мимо идох, и нє обрѣтє сѧ мѣсто к томꙋ, ꙗко богъ праведенъ, и правдѫ вьзлюби, а пѫти нєчьстивых потрѣби, и своєѧ мышцєѧ V. 63.
грьдымъ противит сѧ, а право ходѧщимъ даєтъ благодѣтъ, и нє лишить добра ходѧщих нєзлобѫ. ꙗко томоу подобаєтъ вьсѣка слава, чьсть и покланѣнїє ѡтьцоу и сыноу и свѧтѡмꙋ доухоу, нинѣ и присно и в вѣкы вѣкѡм, амин[2]).

Црьство єлин[3]) вєчєрнїихъ ижє въ Римѣ[4]). S. 58 v. V. 64.

(vv. 1476 — 1607)

По троистѣмъ плѣнєни єн᾿᾿нїа сынъ анхисовъ, или избѣгъ или раздрѣшєнъ бывъ ѡт ратникъ, прѣсєли сѧ съ вьсѣм родомъ въ зємѧ италїискѫѫ[5]), ѧжє нѣцїи оубѡ написашѫ сицє нарєчєнѣ быти ѡт итала обладавшаго странами[6]) вєчєрнїими[7]), дрꙋѕїи[8]) жє ѡт вины рєкошѫ таковыѫ[9]) T. 134 v.
имѣти званїє. вєликыи ирѡє иракліанин[10]) гирионскыѧ воловы въ чрѣдѫ събравъ жєнѣшє гнѣвомъ. єдина жє ѡт них юница[11]) сѫщи ѡт чрѣды, избѣгши, ꙗкожє глаголѧтъ, из говѧдъ, въ тоу сѫщѫѫ[12]) вьшєдши пѫчинѫ[13]) морьскѫѫ[14]) въ италїѫ[15]) възможє прѣпловати, ономꙋ жє по нємжє[16]) миновааше вьсѣкомъ мѣстѣ выпрашаѫщꙋ, аще кто ѡт них видѣ вола заблѫдивша, ови[17]) нє разꙋмѣѫщє єлин᾿скаго[18]) ѧзыка оуитꙋл᾿ юницѫ нарицаахѫ своєзємьскы[19]). ѡт скота оубѡ[20]) оного ꙋїтоулїа вьсѣ страна єликѫ говѧдо протєчє V. 64 v.
оно нарєчєна бысть, по врѣмєни жє прѣложи сѧ на имѧ италїискоє[21]).

---

[1]) M. кралєв(ь)ство. [2]) După acestea urmează în cod. V. miniaturile XVI (f. 63) și XVII (f. 63 v.). [3]) V. єллин. [4]) T. n'are acest titlu; în V. el e scris cu aur la începutul f. 64. [5]) V. италїискѫ. [6]) T. странами. [7]) V. -ними. [8]) V. дрꙋѕїи. [9]) V. -ыѧ. [10]) T. -їи-. [11]) V. юнница. [12]) V. -жѧ. [13]) V. глѫбинѫ. [14]) V. морскѫѧ. T. -ѫѫ. [15]) V. италиѧ. [16]) V. по нємоужє. [17]) T. ви. [18]) V. єлин᾿скаго. T. єлинскаго. [19]) V. своєзємскыи, T. своєзєм᾿скы. [20]) T. вѡ. [21]) T. италискоє.

(v. 1495) Ѥнїа[1]) оубѡ съ троꙗны исплꙋвшїими съ ним
пророчьствїа прїем плавѣше въ италїѫ[2]). писанїа же велѣхѫ
на западъ ѿплꙋти емоу, дондеже имъ ключит сѧ постиг-
T. 135. нѫти село, къ немже наплънѧтъ своѧ трапезы / вънегда же
сїе бѫдетъ, четврѣного прїимѫтъ наставити их на пѫтъ,
идеже же[3]) аще падет животное ꙋтрꙋдик сѧ ѿ пѫти, тоу
да съѕиждѫт[4]) град. сиа прїемше писанїа въ лорентъ при-
ходѧтъ· поле же лорентъ ѥстъ италїиско. и тꙋ въдръзвивше
жилища питаахѫ сѧ ѿ полѣ. селины же бѣ поле въсе по-
слано[5]), и то на потрѣбѫ трапезы их наплънѣаше. скончанию
же бывшемъ прѣдпоставленънимъ[6]) селино нѣкто въ-
кꙋси, а по немъ дрꙋгыи, и по томъ съобѣдꙋѫи, и по немъ
S. 59. ближика. и нѣцїи възъпишѫ[7]) «нашѫ съ пищами изѣдены /
V. 65. бышѫ и трапезы». плищъ же оубѡ о семъ бысть, ꙗко про-
рочьствию сѫщомоу[8]) о них на конецъ достигшоу. таже
жрѣти хотѧще трѣбище творѣахѫ[9]), и женскыи полъ при-
ведошѫ на жрътвѫ свинъ чрѣватѫ сѫщѫ[10]) и близъ рож-
дьства. хотѧщим же прасцемъ изыти, потрѧсши[11]) она рѫцѣ
T. 135 v. дръжѫщих[12]) ѧ избѣже и въ нѣко[13]) бръдо оустръми сѧ /
текѫщи. енїа же гонѣше ѫ[14]) стопами спѣшныими, и мало
остакъ ѿ неѫ волеѫ, ꙗко да не пѫтноѫ бръзостиѫ[15]) стѫ-
живши си[16]) животное ѿ пѫтнааго шествїа оурѫтит[17]) сѧ·
разоумѣ бѡ ꙗко пророчьство[18]) сїе четврѣного[19]) рече. и ова
оубѡ сѣдѣше ѿ теченїа многаго[20]) оутроудивши сѧ[21]), ибѡ
до .д. текла бѣ пъприща. енїа же свинїѫ[22]) видѧ скончав-
шѫ сѧ, и мѣсто[23]) прилежно на съставленїе градоу, великы
вины[24]) на прорекшїих[25]) налагааше[26]). сице же на нѧ гнѣ-
вающоу сѧ и рыщѫщоу глас ѿ нѣкѫдоу[27]) невидимо слы-
шанъ бысть[28]) исходѧщъ, иже и прѣбывати тоу глаголааше

[1]) V. енина. [2]) V. -нѧ. [3]) T. n'are pe же, iar V. are în locul lui оуво. [4]) V. -ѕиждѫт. [5]) V. постлано. [6]) V. -енымамъ. [7]) V. възпишѫ. [8]) T. сьщомоу. [9]) V. -ѣхѫ. [10]) T. сьщѫ. [11]) V. -трѧсьши, T. трѧсьши. [12]) T. дръжѧщих. [13]) V. нѣкое (e are o ştersătură), T. нѣкоем. [14]) V. ѧ. [15]) V. -нѧ. [16]) T. стѫживши си. V. стѫжив си; orig. θορυβη-θὲν (v. 1522). [17]) T. оурѧтит. [18]) T. пророчьствꙋ. [19]) T. четврѣногамь. [20]) V. многа. [21]) T. оутроудивше сѧ. [22]) V. -їѧ. [23]) T. мѣстꙋ. [24]) T. вины. [25]) V. -шихъ. [26]) T. налагаше. [27]) T. нѣкъдоу. [28]) V. слышанъ бысть невидимо; orig. ἐξ ἀφανοῦς ἠκούσθη (v. 1531).

и град ѕидати·/ на въселеніє ѹбѡ тѣмъ нинѣ быти семѹ, V. 65 v.
тажє ѹбѡ по врѣмени и лѣтѣх равночислъныихъ[1]) нхже
аще свиніа породит младꙑ братеницѧ, дрѹгыи тѣми създанъ
быти велнколѣпнѣиши[2]). и ѹбѡ свиніа породивъ [въ]сѣхъ
.л. въ єдино[3]), и по лѣтѣх толикождє ѡт сѫродник єніевѣх[4])
град алва създанъ бысть красенъ и прѣизѧщенъ./ тогда же T. 136.
єніа[5]) гласѹ божьственомꙋ[6]) надѣѫ[7]) сѧ тамо здати начѧтъ
град леѹнь[8]). и нѣчто ѹбѡ приключи сѧ чюдно и повѣсти
достоино. пръвѣє ѹбѡ огнь очивѣсто из мѣста самъ издасть
сѧ, тажє влък искачѧ нѣкѫдꙋ ис хлъма и сѫчіє[9]) възємѧ
сꙋхо въ ѹстѣх полагааше на нь[10]). орел же пріл ѣтаѫ[11]),
птицъ великокрилен, крилꙑ въжиѕааше огнь раздꙋваѫ. ли-
сица же нѣкаа лѫкава сим съпротивлѣѫщи сѧ/ и въжиѕа- S. 59 v.
ѫщим[12]) огнь закидѧщи, ꙋгасити тъщаше сѧ єго и ѹвѧ-
дити[13]), опашь[14]) своѫ/ повлашаѫщи въ водах рѣчныих[15]) V. 66.
и сеѫ[16]) порѫшаѫщи[17]) дръ[во]съвѣдныи[18]) пламень. и ово-
гда ѹбѡ въжиѕаѫщеи[19]) прѣвъзмагаахѫ, овогда же одолѣ-
вааше[20]) имъ хотѧщіа погасити єгѡ· конєчнѣє же оби по-
бѣдишѫ, си же отиде бѣжѫщи. сїа ꙋбо єніа видѣвъ завистнꙋ
быти градꙋ томꙋ прорече, много же пострадавшѹ єдва нѣ-
когда съ дльгыми трѹдꙑ прѣвышъшꙋ быти ємѹ ѡт съ-
противныих[21]).

(v. 1560) И сїа ѹбѡ съдѣашѫ сѧ єніеви живѫщи[22])· а
понєже и тъи остави мѧтежное житіє, сынъ єго присныи,
асканіє именемъ, ѡт креꙋсꙑ родивыи сѧ дъщере пріамовꙑ,
къ град алвѫ въсели сѧ съ оставшими. и въ нем царствова

---

[1]) V. -ыхъ, T. -чьслъныих. [2]) V. -ѣиши. [3]) T. въ един. [4]) V. єнииовѣ. [5]) V. єниа. [6]) V. вожєственомѹ. [7]) V. -ѣѧ. [8]) V. леѹнъ. [9]) T. сѫчіє. [10]) V. нъ. [11]) V. -аѧ. [12]) V. възжизаѫщимъ. T. -щих. [13]) V. и ѹвѧдити єго: orig. καὶ μαρασμὸν ἐπάγειν (v. 1550). [14]) V. ѡпашъ, cores din ѡпашь: după своѫ mai vine încă odată опашь. [15]) V. -ых. [16]) V. сеѧ. [17]) T. порошаѫщи, cores din порѫшаѫщи. [18]) V. тръснѣдныи. T. дръвѡсъвѣдныи, aci ѡ este pus deasupra de o mînă mai recentă: orig. ξυλοφάγον (v. 1552). [19]) V. въжизаѫщеи. T. въжизаѫщи, cores din -щє. [20]) V. оделѣвааше. [21]) V. -ыхъ. [22]) V. T. живѫщꙋ (T. -ѹ).

T. 136 v. амȣліе съ прочими,/ неметорȣ просіенȣ[1]) скиптра ѡтемъ. бѣ же брат старѣишіи неметоръ амоулинȣ, егоже до конца въсхотѣвъ[2]) род погȣбити сына его ȣби, а дъщере ıереѫ[3]) сътвори цръкве естиннъı. ȣзакони же сѧ чистамъ їереамъ
V. 66 v. быти/ дѣвицамъ[4]), и чистам и бракȣ непричѧстнам. сеи нѣкогда къ ареовоу хлъмȣ идѫщи съкрык сѧ нѣкто нападе на нѧ, и смѣсив сѧ съ отроковицеѫ[5]) непразднѫѫ[6]) сътвори. да ꙗкоже ȣвѣдѣно бысть се стриемъ еѫ[7]) царемъ, тогда оубо стрѣгома бѣ до врѣмене[8]) рождьства младенцȣ· и понеже врѣмѧ наставши, еже[9]) проȣстави естьство, ѫтробѣ[10]) тѧготѫ разрѣши[11]), близнъца же бѣста младенца, и овѫ ȣбѡ затворивъ тврьдо царь дрьжаше, новорожденым[12]) же съмрьть ȣмысли младенцем, и въдасть ȣбогла въврѣщи[13]) въ водѫ. въврьженѣ же[14]) бысте въ корытѣ. и абіе, божии промыслъ, ꙗвѣ бысть[15]) и[16]) крѣпкаа твоа сила, и рѫкы твоеѫ[17]) дрьжава. корыто ȣбо прѣврати сѧ, и извръже[18]) младенца. и лежаста ȣвалѣна и овалѣна[19]). ꙗви же сѧ влъчица ѿ нѣкѫдȣ дожщіа и въ новѣ рождьши[20]), отѧгчена имѫщи съсца млѣчным[21]) множьством,
S. 60. V. 67. и съсца/ къ оустом младенчіимъ[22]) приносѧщи, и калъ облизааше ѧзыкомъ своимъ чловѣколюбезнѣ· бѣхѫ бѡ има
T. 137. овалѣнѣ лицамъ доброты[23]). видѣ же пастырь[24]) бывшее, и младенцѧ спасает, ѿнесе бѡ их къ женѣ своеи, и обрѣте ѫ[25]) печалȣѫщѫ, зане мрътво породи. оутѣши же ѫ[25]), и дасть еи ꙗкы своа младенца она кръмити. кръмлѣше оубѡ их матерьскы[26]) она и любезнѣ, и паче надеждѫ мати бысть

---

[1]) In toate treĭ codicele: o formă pricinuită de nepriceperea grec. προσήκοντι, pe care traducătorul l-a luat drept nume propriŭ (v. 1566: Νεμέτορι προσήκοντι τὰ σκῆπτρα παραρπάσας). [2]) V. въсхотѣ; orig. βουλόμενος (v. 1568). [3]) V. -еѧ. [4]) In ms. дѣвица. [5]) V. -еѧ. [6]) V. непразнѫѧ, T. -ѫѫ. [7]) V. еѧ. [8]) In T. lipsește -не. [9]) T. же. [10]) V. ѫтровѣ. [11]) T. раздрѣши. [12]) V. -рожденным. [13]) V. greș. въврѣтищи. [14]) Lipsește în V. [15]) V. бысть, божии промыслъ, ꙗвѣ: orig. θεία πρόνοια. κατάδηλος ὑπῆρξεν (v. 1584). [16]) Toate treĭ codicele aŭ aci ѡ în loc de и: cf. orig., v. 1585. [17]) Pentru V. cf. nota 7. [18]) T. извръжи. [19]) V. оувалѣна. [20]) V. рождьшина. [21]) V. -ьнимъ, T. -ых. [22]) V. младенчим. [23]) V. имъ овалѣна лицамь доброта; orig. ἦσαν γὰρ σφῶν κατάπηλα τὰ κάλλη τῶν προσώπων (v. 1592). [24]) V. пастырь. [25]) V. ѧ. [26]) V. матерьскыи.

блнзнъцемъ младенцемъ иже прѣжде мала ни единого не имѧ-
[щ]їа. дроуѕїи же не клъчицѫ глаголѧтъ въскръмикшѫ [1])
младенца, самѫ же съжителницѫ фестила пастырѣ, иже
опицѫ тѣлеснѫѫ [2]) добротѫ ткорѧщи лѹпа нарицааше сѧ
ѧзыкwм отечьства си, еже по тлъкѹ елинъскомѹ [3]) глаголе-
тъ етера, по нашемѹ же гостниа [4])· понеже ѹбw и клъчицѫ
обычаи естъ лѹпѫ нарицати, поношенїе жены нѣцїи не [5]) ра-
зоумѣкше клъчицѫ рекошѫ [6]) съсцы своими младенцѧ [7]) въс-
кръмикшѫ.

О създании Римя градя [8]). Царство Ромиля, пръвяго царѣ Римѹ [9]).

(vv. 1608–1641)

Како же любо аще въскръмиста сѧ, нѫ обаче на въз-
растъ прїидоста [10])/ и рwмъ наречена быста отрока и ромилъ, V. 67 v.
и житїе имѣаста [11]) съ пастырми векѣждами и говѧдарми.
невѣдѣнїем же неметорова [12]) стада озлоблѣаста [13]), иже бѣ
отьцъ матери ихъ [14]), оуловлена [15]) же быста разбоиничьствѹ-
жща нѣкоторыимъ ловѧщим. къ дѣдоу же приведена бык-
ша и познакша [16]) и познана [17]) бывша wт царства алва-
нwм амѹлїа обнажаета, и мечемъ заклашѫ и без стражѫ [18])
обрѣтша,/ своемоу же дѣдѹ дароваста скиптра./ сима дѣдъ T. 137 v. V. 68.
дарова имѣниоу [19]) обилїе и всѣко потрѣбное давъ посла их
на въселение [20]). и [21]) ѹбw ромилъ дошед до нѣкоего градца,
wт ѕиздца [22]) паланта палантомъ нарицаемаго, образъ
градѹ томѹ [23]) написоуетъ, юница тврьда и юницѫ съ-
прѧгъ [24]), wт нихже юнец оубw потѧжаше внѣ на поле [25]),
съпрѧженаа же съ ним юница къ градоу [26]). образно [27]) же

---

[1]) V. въскръмикшжѧ. [2]) V. -жѧ. [3]) V. елинскомѹ. [4]) V. -на. [5]) Lipseşte în T. [6]) V. din greşală реко. [7]) V. младен'цѧ. [8]) T. градь. [9]) Al doilea titlu lipseşte în T.: se găseşte numaĭ semnul cruceĭ unde era să fie scris. [10]) Miniatura XVIII în cod. V. [11]) V. T. имѣста. [12]) V. неметерева. [13]) V. wзлобѣаста. [14]) In cod. S. aceste cincĭ cuvinte sunt scrise cu litere foarte micĭ deasupra şiruluĭ. [15]) V. din greşală оуловле. [16]) In V. lipsesc и познавша. [17]) T. greş. познна. [18]) T. безь стражджж. [19]) V. именїоу. [20]) T. не веселенїе. [21]) Lipseşte în T. [22]) V. ѕиздца. [23]) Indreptat în cod. S. din тамѹ: T. тамо. [24]) V. выпрѧгъ. [25]) V. на поле внѣ: orig. ἔξω πρὸς τὸ πεδίον (v. 1624). [26]) V. градъ. [27]) T. и образно.

мол ѣше сѧ рѡмилъ о сихъ мѫжемъ оубѡ градскꙑимъ бꙑти
S. 60 v. къ вънѣшнꙑимъ [1]) страш'/нꙑм, женам же вънѧтръѧдоу· [2])
многоплоднамъ, вѣрнам же и помощницамъ, и хранител-
ницамъ вънѧръш'нїимъ [3]). таже камень рѫкоѫ въземъ
вънѣѧдꙋ [4]) връже въ град, молѧ сѧ прѣизобилнѡм бꙑти
имѣнию м [5]) градскꙑим [6]) ѡт чюждїихъ. и сїа завѣщавъ
трѫбоѫ назнаменꙋетъ имѧ градꙋ, и римъ нарицаетъ его. и
множьство събравъ ѡт окрѣстнꙑихъ странъ, мѫжѫ и
женꙑ и дѣти, вънѧтрънꙑѧ жителѧ градꙋ поста[в]лѣетъ и
въселѣетъ въсѣхъ [7]).
V. 68 v. (v. 1638) /И прьвꙑи сьи царь бꙑваетъ римлѣнѡм, и по
семъ нꙋма, а по томъ тилъ, и по сихъ маркїе нареченꙑи [8])
аггила, ибѡ клъка емꙋ ножнаа бѣ нездрава [9]), того ради
сице нареченъ бꙑстъ [10]).

ЦАРСТВО ТАРКИНЇЕВО, ИЖЕ ПѦТЪІИ БЪІСТЪ ЦАРЬ ПО РОМИЛѢ ВЪ РИМѢ [11]).

(vv. 1642 – 1644)

И по томъ царствова таркинїе, пѧтꙑи ѡт рѡмила [12]),
ничимъже емоу прилежѫще прїемъ царство· ибѡ сꙑновѡм
T. 138. достоино бѣ царствовати/ маркїа царѣ.

ЦАРСТВО ТИЛЇЕВО.

(vv. 1645 – 1750)

И по томъ зѧть таркинїевъ тилїе царствова, иже из
дѣтъства, ꙗкоже глаголѧтъ, и ѡт прьваго възраста наре-
V. 69. ченъ бꙑстъ сервїе, ꙗко родив сѧ ѡт рабꙑ· тлъкꙋет бѡ сѧ/
сервїе рабъ римлѣнꙑ. сьи припрѧже своѧ [13]) на бракъ дъ-
щере [14]) съ царевѣмъ сꙑнѡм левкїа таркинїа, еюже единѣмъ

---

[1]) V. -ниимъ. [2]) V. вънѧтрьѫдоу. [3]) V. -нимъ, T. вънѧтр'ьшнїимь. [4]) V. вънѣѫдꙋ. [5]) V. имѣнием'ь. [6]) V. град'ьскꙑм'ь. [7]) V. всѣхъ. [8]) V. -енꙑи. [9]) T. низдрава. [10]) Miniatura XIX în cod. V. [11]) T. n'are acest titlu. [12]) V. по рѡмилѣ. [13]) De aci 'nainte deosebirile de întrebuinţare ale luĭ ѫ-ѧ, ъ-ь în cod. V. nu se maĭ însamnă decît acolo unde se constată vre-o abatere dela regulele generale adoptate de acest codice; variantele citate până aci sunt suficiente, pentru ca cine-va să-şĭ facă o idee exactă despre diferinţa dintre cod. V. şi S., în ce priveşte întrebuinţarea literilor ѫ-ѧ, ъ-ь. [14]) V. д'ьщерь своѫ на бракъ; orig. τὰς αὐτοῦ πρὸς γάμον θυγατέρας (v. 1649).

съвѣтомъ и разѹмомъ ѹвїнистъкнъıимъ[1]) и живота и власти
окаан"нъıи лишенъ бъıстъ[2]). и съвѣтомъ опщїимъ сѹнервъ
нарече сѧ· грьдаго же по тлъкѹ их сице нарицаѫтъ. въ
семоѹ таркиниѹ[3]) прїхождааше жена нѣкаа, книгъı девѧт[4])
носѧщи[5]) пророчьства сивилина, продати же хотѣаше[6])
цареви книгъı. и понеже искомое еѫ ѡнъ не дааше, огнемъ
.г. ѡт них съжеже. и пакъı пришедши цѣноѫ продааше то-
ждє оставшѧѫ. нѫ възнепцева сѧ несъмъıслъна о семъ
тѹ сѫщїими[7]), и пакъı .г. ѡт книгъ съжеженъı бъıшѫ ог-
нем. прїиде же третицеѫ къ немѹ, и цѣноѫ тожде трї да-
кааше оставшѫѧ[8]). ѹдивль же сѧ о сих царь, и влъхвъı S. 61.
въпросивъ искоѹснъıѧ, повелѣ дати женѣ злато. онои же
въземши въданое ен, и съ прилежанїемъ блюсти книгъı
рекши, не видѣ ж никтоже к томѹ· книгъı же/ бъıшѫ спа- V. 69 v.
сенїе градѹ. семѹ цръковь здати въ римѣ въсхотѣвшѹ и
ѹвѡ ровъ копаахѫ/ на основанїе под землеѫ, и семѹ иско- T. 138 v.
паваемѹ и на много множьство происходѧщѹ обрѣтена бъıстъ
долѹ глава въ новѣ заклана чловѣка, кръвь топлѫ и новѫ[9])
точѧщѫ ꙗклѣѫщи сѧ[10]), и лице прилично имѧщи къ жи-
въıимъ. еже ѹвѣдѣвъ ентиринїе[11]) искѹснъıи знаменииѡм съ-
мотритель рече, ꙗко град съи глава многъıимъ[12]) ѧзъıкѡм
бѫдетъ, нѫ по мечю[13]) и закланию и пролитию многъıихъ
кръвїи. ѡт сего тарпїинова нарече сѧ могъıла ѡт ꙗклъшѫѫ
сѧ главъı капитолинова могъıла, капиа бѡ наричет[14]) сѧ
глава римъскъıимъ[12]) ѧзъıком.

(v. 1684) Въ лѣтѣх же ѹбѡ доволнъıих римъскъıи[15])
град великъıи вѣше под царьми. а понеже беззаконова сънъ
таркинїевъ и лоѹкритїѫ посрамоти цѣломѫдрънѣишѫѫ[16]),
колатиновѫ женѫ, мѫжа благороднѣишааго[17]), тогда ѹбѡ
въси въ кѹпѣ римлѣне сшедше сѧ разоренїе ѹвѣщакаѫтъ
/царскои дръжавѣ, ѹставишѫ же да избираѫтъ на вѣко[18]) V. 70.

---

[1]) V. ѹвїнистнымъ. [2]) Aci lipsesc din traducere vv. 1653—54.
[3]) T. таркенїоѹ. [4]) V. .ѳ. [5]) T. носѧщїи. [6]) V. -ѣше. [7]) T. сѫщїими.
[8]) T. ѡставшѫѫ. [9]) V. новѫ и топлѫ: orig. θερμὸν καὶ νεαρόν (v. 1676).
[10]) V. ꙗвлѣщи сѧ. [11]) Orig. ἐν Τυρρηνοῖς (v. 1678). [12]) V. -ымъ, T.
римскыим. [13]) T. мечѹ. [14]) T. наречет. [15]) T. римскыи. [16]) V. цѣломѫ-
дрънѫѧ. [17]) V. T. -ѣишаго. [18]) T. въсѣко.

лѣто консилиѫ, еже сказꙋетъ по нашемꙋ ѧзыкꙋ съвѣт'никы
или пръвосъвѣтникы [1]), нхже елини нарекошѫ ипаты по-
слѣди, величьство сана их видѣвше. ѡтгнанѡм же бывшемъ
ѡт рима мѫчителемъ, пръвѣе ѡт иных приѧшѫ ипатъскыи
санъ [2]) таркиніе левкін [3]), мѫжъ лоукритіинъ, и невкіе ꙋнь [4]),
T. 139. егоже нарицаахѫ брꙋт. нѫ да повѣм и ꙗже о [5]) броутѣ.

(v. 1700) Маркіе бѣ нѣкто благороден' мѫжъ въ римлѣ-
нѡх, и богатъствомъ кыпѧ [6]) многымъ и чьстіѫ [7]) прѣ-
въсходѧ. семꙋ позавидѣвъ [8]) злыи таркиніе богатъствꙋ са-
S. 61 v. мого оубѡ мечевн [9]) прѣдаетъ,/ и съ ним сына его, доблес-
тъвна [10]) сѫща [11]) и добра и ревнива о въсемъ [12]) ꙗвлѣѫща [13])
прѣдстоаніе [14]) доуши храбросръдѣи, и аще въ житіи би
былъ, не би тръпѣлъ еже не въздати мѫкы оубившіимъ
отьца его. и оубѡ самого маркіа таркиніе ꙋбиваетъ, а бо-
гатъство его прѣноситъ въ дворы царскыѧ. броут же ꙋбѡ
сън, сынъ сыи [15]) маркіевъ, и видѣвъ отьчее [16]) закланіе
V. 70 v. неправе/дное, и разоумѣвъ ꙗко цѣломѫдръ ꙗко пострадати
имат съ отьцемъ своимъ и съ братомъ и ꙋмрѣти, съвѣтъ
съвѣщаваетъ добръ· сътвори бѡ себе бꙋꙗ и безꙋмна, и симъ
избѣже чаемыѧ злобы, ѧже ѡт меча съмръти. тѣмъ и
нареченъ бысть невѣдѧщими [17]) брꙋтъ· сказаетъ же сѧ по
тлъкꙋ боуи и ꙋмомъ врѣжденыи. прѣведе же оубо сего тар-
киніе въ царскыи дворъ, хранити его ꙗко сродника си и
ѡт тожде връви, твoрѧ себе ꙗко печет сѧ и милꙋетъ
броута, а еже истиннѣе хотѧ [18]) да играетъ съ чѧды его ꙋтѣ-
хы ради, съ нимиже и сыи [19]) смѣхы и игры творѣаше [20]).
посланѡм же бывшемъ нѣкогда таркиніевѣмъ сынωвѡм въ
T. 139 v. делфоус, ꙗко да /въпросѧтъ [21]) о гоубителнѣм недѫꙃѣ [22]),
посилаем бѣ и броутъ веселѧ нхъ играми [23]). и оби оубѡ

---

[1]) Traducere liberă a versuluĭ 1692: ὅπερ δηλοῖ καθ' Ἕλληνας συμβούλους ἢ προβούλους. [2]) V. ипат'скыи приѧшѫ санъ; orig. ἔλαβον ὑπατικὴν ἀξίαν (v. 1696). [3]) V. левкие. [4]) V. їоунъ. [5]) T. к. [6]) V. кипѧ. [7]) T. чьстыѫ. [8]) T. позавидѧвъ. [9]) T. мечиви. [10]) V. доблествна. [11]) T. сѫща. [12]) V. всемъ. [13]) V. ꙗвлѣѫщи. [14]) V. прѣдь-. [15]) V. сьи. [16]) V. ѡчее (fără semnul prescurtăriĭ). [17]) T. невѧдѧщими. [18]) T. хотѣ. [19]) Pentru V. cf. nota 15. [20]) V. творѣше, T. творѧаше. [21]) T. въспросѧт. [22]) V. недѫꙃѣ. [23]) T. играими.

аполѡна дары почитаахѫ, вроут же жезлъ дрѣвѣнъ изкръ-
тѣвъ весъ ꙗко скирѣль[1]) златъ въ немъ съкры жезлъ,
и сии даръ даровл фикоу. нѫ сии доброкъзнънѫѫ прѣмѫ-
дрость крутовѫ и твръдое и съмыслъное никакоже разоу- V. 71.
мѣвше рѫгаахѫ сѧ емꙋ, понашаахѫ и смѣахѫ сѧ, таковыи
принесшꙋ емꙋ пророкоу даръ. хотѧще же изъ делфꙋскаго
храма изыти въпрашаахѫ[2]) аполона кто обладати иматъ
римлѣны. он же ѡтглагола ꙗсно, иже[3]) пръвѣе приспѣетъ
матере облобызати. разоумѣ же оубо крꙋтъ, она же не ра-
зоумѣста что пророчьство сказоуетъ. оба же хотѧща имѣти
власть же и вѣнецъ въ кꙋпѣ съвѣщаста сѧ скоѫ пригръ- S. 62.
нѫти матере. и оубѡ облобызаста ѧ[4]). крꙋт же изъшедъ из
ладиѫ[5]), ницъ падъ на землѧ[6]) онѫ облобызааше.

(v. 1745) Имѣше же оубѡ приложено крꙋтъ себѣ боуи-
ство[7])· да ꙗкоже прослꙋ сѧ приключивше сѧ[8]) о лоукритїи,
въсе обличи, и пръвыи ꙋстръми сѧ и съзвавъ народъ и
словесы въорѫживъ раздрꙋшенїе навести възможе мѫчите-
лемъ, таркинию[9]) глаголѧ и еговѣм чѧдѡм.

ЦАРСТВО БРОУТОВО И КОЛАТИНОВО[10]) И ИНЫИХ МНОГЫИХ[11]) ДО ГАЇА[12]).

(vv. 1751 — 1760)

По раздроушени оубо их[13]) ипати пръвїи въсѣх рим-
лѣнѡм бышѧ броутъ и колатинъ, а по них[14]) дроуѕїи, и по V. 71 v.
нихъ въсѣцїи, касїи и кикероне и лекколи и катли, катоне T. 140.
и скипионе, помвили и скаври. таковаа же сила и толикаа
дръжава въ лѣтѣх четыри ста и шестьдесѧт и .д.[15]) сице
праклѣше сѧ[16]) даже до гаиа кесара, иже ипатъство[17]) на
царство[18]) прѣтвори[19]) и ꙋсилїе.

---

[1]) V. скирѣлъ. [2]) V. -шахѫ. [3]) V. ꙗже. [4]) V. матерь. [5]) T. greș. ладиѫ. [6]) T. землѣ. [7]) V. имѣше же вроутъ себѣ приложено боуиство; orig. εἶχε μὲν οὖν προσποίητον ὁ Βροῦτος τὴν μωρίαν (v. 1745). [8]) V. прилоучившее сѧ. [9]) V. -ню. [10]) T. врꙋтовъ и колатиновъ. [11]) V. -ыхъ. [12]) V. гаиа. [13]) V. тѣхъ. [14]) T. сих. [15]) V. .ѯд. [16]) Lipsește în V. [17]) T. ипътьство. [18]) V. царьство. [19]) V. прѣложи.

ЦЯРСТВО ГАЇЯ КЕСАРЯ И САМОДРЪЖЦЯ[1].

(vv. 1761 — 1830)

Аще ли же когда бѫдѣше[2]) вещемъ несъстроеніе[3]) и
многое развратное ихъ и чѧсти[4]) зло наслѣдіе, опщінмъ съ-
вѣтомъ, наче же и[5]) ипатъскынм[6]), диктаторъ — дикта-
тор[7]) правител или строител[8]) — единъ бывааше въсѣмъ
владыка самодръжецъ, непокорнѫѫ же власть слово кажетъ
и самодръжавное всѣх строеніе· малѣвѣ же вещемъ распро-
стрътѣ бывши дръжава отлагааше сѧ самодръжъства. гаіе
же быв диктаторъ самодръжецъ, и побѣдив безчислъныѫ
ѧзыкомъ началникы[9]), и римъскѫѫ[10]) крѣпость даже до
самынхъ гадиръ и до слънечнынхъ въстокъ распространивъ,
и по побѣдахъ въз"завидѣнъ[11]) быв и по раздрꙋшеніихъ, и
v. 72. ѡт нѣкынх оувѣдѣвъ, ѡ ле каковаа/ творишн, зависти[12]),
ѡт вещен понѫдив сѧ оустръмлѣет сѧ на мѫчительство[13]),
и събрав сѧ съ въстаѫщими на нь, и побѣдив' ихъ и въ-
сѣми обладавъ, дръжавоѫ прѣпоасꙋет сѧ самодр'жьства[14]).

(v. 1780) Сьи кесаръ[15]) въ дѣтъствѣмъ[16]) сьи възрастѣ
S. 62 v. въ/ снѣ мнѣше[17]) сѧ видѧ[18]) вещь ѩвлѣѫщѫѫ бѫдѫщее,
ѩко съ матеріѫ своеѫ смѣшает сѧ и съвезчинъствꙋетъ[19]).
T. 140 v. роди же сѧ знаменіе/ въ лакиніахъ его кобылнынх[20]), конь
говѧждими пазнокти нозѣ[21]) имѣѫ обоувенѣ, тъкмо же
самого пріемлѣше гаїа въсадника, ѩкоже и алеѯандра[22]) конь
волꙋѫ[23]) главѫ имѧщіи.

(v. 1787) Семоу кесароу опщее таковое нѣчто приключи сѧ[24]).
жена нѣкаа епафродита[25]) съпрѧжена бѣ мѫжеви· нерѡнъ же
сеѫ бѣ мѫжъ[26]), она же нарицааше сѧ іꙋліа. тон рождьшн

[1]) T. n'are acest titlu. [2]) V. вѣше, T. бѫдѣше. [3]) V. нестроенне.
[4]) T. чьстн. [5]) Lipsește în T. [6]) V. -ымъ. [7]) T. дектаторь. [8]) V.
-торъ. -тель (f. 71 v.): in cod. T. glossa e intercalată în text, după ипать-
скынм (f. 140). [9]) V. началнъкы (cu ъ în penultimă). [10]) T. римскѫѫ.
[11]) In V. lipsesc " între зз. [12]) Aci lipsește din traducere v. 1775: ὡς
κατ' αὐτοῦ κεκύρωται ψῆφος ἀδικωτάτη. [13]) V. -ъство, T. -ство. [14]) V.
-дръжъства. [15]) V. кесарь. [16]) V. дѣтствѣмъ. [17]) V. мънѣше. [18]) V.
T. видѣ. [19]) T. -чинствоет. [20]) V. -ыхъ. [21]) V. нозѣ. [22]) V. -кс-.
[23]) V. коулоуж. [24]) V. приключи сѧ нѣчто; orig. τι συνέβη (v. 1787).
[25]) Gr. ἐπαφρόδιτος (v. 1788). [26]) V. мѫжь.

нєронꙋ мѫжєви своємꙋ[1]) отрочѧ и пакы зачьнши[2]) къ чрѣвѣ и ложєсна исплънивши и зачѧтию[3]) тєкѫщꙋ шєстомꙋ мѣсѧцꙋ, кєсаръ/ хотѣашє прнѧти ѫ на приопщєнїє[4]) бракꙋ[5]),и нєрѡна V. 72 v.
принѫждаашє[6]) томꙋ привєсти жєнѫ своѫ и отєчьскы[7]) сиѫ ꙗко нєвѣстѫ ѹкраситн. послꙋшіа жє[8]) нєрѡнъ, и нєволєѫ и дастъ[9]) жєнѫ своѫ. она жє наставшоу[10]) врѣмѧню[11]) раждаєтъ отрочѧ мѫжьскыи полъ. и сєго ради извєдє сѧ людска[12]) прича[13]) «доброчѧстынимъ[14]) и краснынимъ и трїмѣсѧчны[15]) дѣти».

(v. 1800) И ѹбѡ ꙗжє о кєсарѣ въсѣмъ[16]) написанѡм прочєє да скажѫ ѡт кѫдоу[17]) прозва сѧ кєсаръ. ови глаголѧтъ ꙗко матєри єго къ чрѣвѣ имѧщи и нє доспѣвши родити, нѫ ѹмєрши, прорѣзашѫ съродници чрѣво єѫ, и жива ѡт тѫдꙋ и дыхаѫща младєнца изємшє кєсара нарєкошѫ и ꙗко изрѣзана. дрꙋѕїи жє пакы глаголѧтъ ꙗко главнѫѫ косѫ T. 141.
римлѣнє зовѫтъ кєсарь[18])· кєсар жє нарєчєнъ бꙑстъ гаїє ꙗко доброкос, пачє жє ꙗко чѧстокосъ[19]). дроуѕїи[20]) жє римъскаа[21]) писавшє сънисанїа рєкошѫ ꙗко родитєль[22]) кєсара гаїа прѣхаберъ[23]) ꙗвик сѧ, єгда[24]) съ кархидонѣны римлѣнє[25]) борѣхѫ сѧ, и копїємъ прободъ сънротивнааго и ѹꙗзвикъ V. 73.
на єлєфантѣ[26]) сѣдѧща твръдопръсѣмъ того на зємѧ[27]) низвръжє съ[28]) єлєфантомъ, и ѡт сєго имѣ кєсарскоє краснoє званїє· кєсари бѡ єлєфантє финикїаны наричѧт сѧ. ѡт прѣдѣда ѹбѡ храброкавшааго кєсари нарєкошѫ сѧ[29]) сърод- S. 63.
ници єго, чьсть вєликѫ сєбѣ ѡт сєго[30]) прилагаѫщє.

(v. 1822) О сих ѹбѡ доволно єстъ· мы жє да въскратим сѧ на повѣсть словꙋ. хотѧщꙋ бѡ ꙋмрѣти добропобѣдномꙋ

---

1) V. мѫжєви своємꙋ нєрѡнꙋ; orig. Νέρωνι τῷ συνοικοῦντι (v. 1790). 2) V. зачєнши, T. зачнєши. 3) V. -їꙋ. 4) V. -ов-. 5) V. брака. 6) V. принѫждаєть. 7) V. ѡтьчьскыи (scris ѿчьскыи), T. отєчьскыи. 8) V. послꙋшашє. 9) V. дасть. 10) T. наставщꙋ. 11) V. врѣмєню, T. врѣмѣню, cores din врѣмєню. 12) T. людскаа. 13) V. притча. 14) T. -чьстыим. 15) V. -ыи, T. трїмѧсѣчны. 16) Lipsește în V. 17) T. ѡт кѫдꙋ. 18) V. кєсаръ. 19) T. чистокось, cores recent în чѧстокось. 20) V. дроуѕїи. 21) T. римскаа. 22) V. -єлъ. 23) V. T. прѣхраберъ (T. -рь). 24) V. ꙗко єгда. 25) T. рымлѣнє. 26) V. єлєфанти. 27) T. зємлѧ. 28) T. сѧ. 29) După сѧ urmează în cod. V. un ѡт. 30) V. ѡт сєго сєбѣ; orig. ἑαυτοῖς ἐντεῦθεν (v. 1821).

и ткръдосръдомꙋ, мнѣше сѧ зрѣти жена[1]) его къ сънѣ на главѣ его падшоу домꙋ его, мѫжа же обаїана кръкми бык-ша оумиленѣ пасти на лонѣхъ еѫ. закланъ бѡ[2]) бъістъ окаанѣ[3]) по срѣдѣ села, нападшимъ на нь крѣпцѣ касноу же и кроутоу.

ЦЯРСТКО ЯКГЖСТЯ КЄСЯРЯ.

(vv. 1831—1934)

Гаїоу же кесароу сице погъібшꙋ сестричищъ[4]) присъі-неник' тогокъ, кесаръ секастъ нареченъіи, прѣѧтъ скиптра' имѣ же сїе имѧ[5]) до осмолѣтнаго къзраста ıако сѫщее[6]) из млада, акгоустъ же по сихъ нареченъ бъістъ ıако къз-
V. 73 v. T. 141 v. расте. сьи бъістъ самокластенъ, на много продлъжикшꙋ сѧ и жикотꙋ, и кластн его на конецъ земи достигъши[7]). сего мати раждаѫщи кидѣ къ сънѣ младенцꙋ еѫ късхъіщенꙋ и на небеса летѧщоу. къ нокѣ же проничѧщоу[8]) из матерних ложесънъ[9]), мнѣше[10]) сѧ кидѣти отьцъ его къ сънѣ, ıако из нѣдръ късїа того сѫжителници слънце веселѧщее чловѣ-къі келикъіи дьню начѧлникъ. ıакоже оубѡ изъіде до късна из дома тогда, съ звѣздосъмотрителем бесѣдокакъ къпроси его о кинѣ. ономоу же рождьстко отрочѧте изрекшꙋ[11]) тѧ-щѣ проплакакъ[12]) келикъіи онъ ѕвѣздоблюстель «чловѣче, что сътворилъ еси»; къзъпи из глѫбинъі «кладъікѫ поро-дилъ еси намъ и царѣ». отрокꙋ же ид҄ѫщоу[13]) на прѣдспѣ-нїе[14]) къзраста, и на селѣх прѣбъікаѫщоу съ сродникъі, и веселѧщꙋ сѧ съ жѫтели[15]) и съ кѧжѫщимї класъі[16]), и рѫками дръжѫщоу[17]) хлѣкъ и ıадѫщоу, къне3аапѫ слетѣкъ орелъ исхъітити емꙋ хлѣбъ[18]). и понеже оубѡ на царскїа късотѫ
V. 74. къзъіде, ıаръ бѣ, крѫпосръд, гнѣкликъ къ скорѣ, и пакъі благооукѣтликъ бъікаше и кротъкъ[19]). ıакоже ꙋбѡ сѣдѣше нѣкогда праклєнїа ткорѧ и сѫдѧ и съмрътъ изрече на мно-

---

[1]) V. женѣ. [2]) Lipseşte în V. [3]) V. T. окааннѣ. [4]) T. -чьщь. [5]) T. имѧ же сїе имѣ. [6]) V. сѫще. [7]) T. достигши. [8]) V. проничѧщоу. [9]) V. T. ложеснь. [10]) V. мьнѣше. [11]) V. изрекьшꙋ. [12]) V. плакавь. [13]) T. идѫдоу. [14]) V. прѣдьспѣание. [15]) V. жѧтели, T. жители. [16]) T. greş. класы. [17]) V. дръжѧщоу. [18]) Aci lipsesc din traducere vv. 1856—57. [19]) V. T кротокъ (T. -ь).

гъіѧ чловѣкъі, мѫжъ[1]) нѣкто прѣмѫдръ/ микинїе[2]) не S. 63 v.
могъі приближити сѧ и наказати кесара, ѡт народа бѡ/ съм- T. 142.
нѣше сѧ, на хартїи[3]) наиисоуетъ писанїе и печатиѫ назнаме-
ноуетъ. глаголахѫ[4]) же писанїа «оубїице, прѣстани сѫдѧ».
съматрѣетъ оубѡ добрѣ, и книгѫ помѣтаетъ. кесар же сїѫ
видѣвъ писанїе разгънѫ[5]), и написанаа прочьтъ въстаетъ
съ прѣстола, и полагает несъкръшена всѣ обѣщан"наа.

(v. 1871) Съ симъ прѣбъікааше оучитель алеѯандрѣнинъ
родомъ, званїемъ аѳинодоръ, въсѣкоѫ прѣмѫдрости испль-
ненъ, и нравъі доволнъіми оучити и наказовати. съи по-
хотїѫ одръжима кесара вѣдъі и въсего сѫща блѫдлива, а
еже въсѣхъ горшее, желанїе имѧща на женъі[6]) припрѧженъіѧ
мѫжемъ, и[7]) съжителемъ ихъ слѹжити ненависти владъі-
чьскъі/ повелѣваѫща и мѫчительскъі[8]), ѡтлѫчити его[9]) тъ- V. 74 v.
щаше сѧ ѡт нагоубъі[10]) страсти сеѫ. и понеже не оставше сѧ
кесаръ злаго житїа, чюднъіи онъ наставникъ таковое нѣчто
оухъіщрѣетъ. видѣвъ плачѧща сѧ чловѣка и ръідаѫща сѫща
ѡт синглита и краснъіх и благочьстнѣишїихъ, ибѡ пове-
лѣно бѣ емѹ въ носилѣ покръвенѣ женѫ своѫ затворити и
дръжѫщомоу послати, ѡн же оутѣшаетъ его не плакати ниже
стѫжати си, нѫ въ мѣсто женъі своеѫ[11]) того затворити въ
носилѣ и послати къ кесароу. «се бѡ естъ на ползѫ[12]) тебѣ»
рече. едва же оувѣща его./ а иже по сих вла; въходитъ аѳино- T. 142 v.
доръ, въходит[13]) мечь носѧ. послан же бъістъ къ кесарѹ
запечатлѣнъ вьівъ печатїѫ. кесар же прїемлетъ, и раздрѣ-
шаетъ печати. изъіде оубѡ аѳинодоръ мечемъ потрѧсаѫ. оу-
дики же сѧ кесаръ видѣвъ, и ѡт страха измръзе. и клѧт-
вами себе съвѧза к томоу сїе не сьдѣати[14]), ниже чюжди-
ми[15]) прочее осквръннти сѧ ложи.

(v. 1897) Съи много/ съ кесаром поживъ врѣмѧ и хотѧ S. 64. V. 75.
отити въ изнесшон егѡ, понеже вѣдѣше кесара гнѣвлива и
ıара и въ скорѣ изрицаѫща мѫчнъіѧ образъі, въ скорѣ же

---

[1]) V. мѫжь. [2]) V. миникие. [3]) T. хартїа. [4]) V. глаголаше. [5]) V. разгънѫвъ; orig. ἀναπτύσσει (v. 1868). [6]) T. жень. [7]) Lipsește în V. [8]) V. -ьскъін, T. -скъі. [9]) V. сего. [10]) V. нагоубнъіѧ: cf. orig. τῆς λύσσης τῆς τοῦ πάθους (v. 1879). [11]) T. своѫ. [12]) V. ползѫ, T. ползѫ. [13]) Lipsește în V. [14]) V. сътворити. [15]) V. чюждъіми.

пакы ѹганаѭща ѩростнѫѫ[1]) пещь и въ образы прѣлагаѭща сѧ чловѣколюбнꙑѧ[2]), приникнѫвъ къ того ѹшима ѩко облобызати его, «ѡ кесаре» рече «севасте, се ти не достаетъ едино· не пръвѣе осѫжденїа изричи до нелиже въ себѣ си речеши число двадесѧте и четырехъ[3]) словъ». он же въздъх'нѫвъ[4]) из глѫбины и на оного възрѣвъ «еще ти трѣбоуѫ добраго» рече[5]) «наказанїа, и пакы бѫдеши съ мноѫ, и рим тѧ имѣти иматъ».

(v. 1910) Сьи кесаръ ѡтганѣаше ѡт себе глоумотворцѧ, еднѣх почитаѫ прѣмѫдрыих чьстми[6]) прилежнꙑими[7]). толико же любимъ бѣ ѡт сѫщїихъ под нимъ, ѩкоже житїе
T. 143. хотѧ нѣкто мѫжъ[8])/ римлѣнинъ оставити запокѣда своимъ чѧдѡм и наслѣдникѡм благодарнꙑѧ[9]) богомъ их приносити жрътвы, зане, рече, севаста жива оставлѣѫ.

V. 75 v. (v. 1917) Ѩкоже ѹбѡ и кесаръ хотѣаше/ отити ѡт здешнїихъ, прѣдставивъ себѣ болѣры и ипатꙑ «калѣнъ» рече «обрѣтъ римъскꙑи[10]) град, добронырѣна сътворихъ и камѣн"на[11]) и твръда. и понеже прѣставлѣѫ сѧ ѡт малъвы житенскꙑѫ, събрати сѧ велѧ многꙑим[12]) на кончинѫ моѫ и съставити смѣхы и въсплескати рѫкама ѩкы на глоумцовѣ[13]) кончинѣ смѣхлива и[14]) игръца». и сїа завѣщаваашe житию семоу рѫгаѫ сѧ.

(v. 1928) Семоу кесарѹ начѧла скиптрѡм дръжѫщѹ съприсносѫщное отьцоу и мирѹѕиждителное[15]) слово, вьшед въ ѧтробѫ[16]) чистѫѫ отроковицѫ нетлѣн"нꙑѫ, плъть примѣси себѣ ѡт тоѫ кръвїи[17]), и съ неѫ и тоѫ ѩви сѧ чловѣвѡмъ, божьствомъ прѣсъвръшен' и естьствомъ чловѣчьскꙑимъ[18]).

При сем кесарѣ авгѹстѣ въплъти сѧ и роди сѧ господъ наш ісоусъ[19]) христосъ[20]).

[1]) T. ѩростнѫ, poate în loc de ѩростнѫ. [2]) T. -ыѫ. V. образъ — чловѣколюбныи: orig. τρόπους—φιλανθρωποτέρους (v. 1902). [3]) V. .вд.-рех. [4]) V. въздъхнѫ; orig. στενάξας (v. 1907). [5]) V. are pe рече după ти. [6]) V. чьстьми. [7]) V. -ыми. [8]) V. мѫжь. [9]) V. -ыѫ. [10]) V. рим'скыи, T. римскы. [11]) T. камен'на. [12]) T. -ым. [13]) T. глоумцовъ. [14]) Lipsește în T. [15]) V. мироѕиждителное. [16]) V. ж-. [17]) V. кръви. [18]) V. -ымъ. [19]) V. ісоу, seris întreg. [20]) S. f. 63 v., V. f. 74., T. f. 142.

ЦАРСТВО ТИВЄРЇА КЄСАРѦ.

(vv. 1935—1990)

Сєвастꙋ жє кєсарѹ житиє оставльшѹ прѣємлєтъ власть
тивєрїє./ сьи жє[1]) тивєрїє за пръва ѹбѡ кротъкъ[2]) бѣ и S. 61 v.
благъ и нравомъ даролюбивъ, нѫ послѣди ѹклони сѧ къ
обычаи ѹбїиствънъıи[3]) и[4]) въ разѹмъ злыи и/ скврьно- V. 76.
дѹшиє[5]). за пръва жє[6]) ѹбѡ въшєд[7]) на царство сицє
прѣлюбим бѣ[8]) сѫщими под рѫкоѫ єго вьсѣми, ꙗко бєз[9])
стра/жїи и хранитєль и орѫжноносєцъ ходити камо любо, въ T. 113 v.
нощи жє и въ дьни. аще жє нѣкомѹ даровал би воєводство[10])
града нѣкоєго или врѣмєнємъ власть[11]), нє въ малѣ врѣ-
мєни ѡт власти измѣноваашє и воєводства[12]) єго. въпрашаєм
жє о сємъ приповѣдаашє[13]) глаголѧ въпрашаѫщим. чловѣкъ
нѣкъıи бѣ нєдѫжєнъ, ногами острѹплєнъ, и гноємъ испль-
нєнъ многыимъ злосмраднъıимъ и нєисцѣлнъıмъ[14]). мꙋхы
жє[15]) въдварѣхѫ сѧ въ строѹповохъ онѣхъ[16]), и съ гнитїа
сѹчахѫ[17]), и гнои пїахѫ. болѣзньми жє одръжимъ и страждѫ
болѧщїи[18]) нє ѡтганѣашє лютыѧ[19]) и дръзыѧ мꙋхы. да ꙗ-
вожє нѣкто ѹщєдри єго прѣклоник сѧ страстиѫ[20]) и мѹ-
хы ѹбѡ хотѣашє ѡт нєго ѡтгнати, страждѫи вьзьпи «чло-
вѣчє, остани сѧ ихъ, да нє како симъ ѡтгнаным бывшємъ
болѣзнь ми исходатаиши· сиѫ бѡ ми насыщьшѫ сѧ/ ѡт V. 76 v.
ѹдъ гнилыихъ малы мѧ оскръблѣѫтъ, аще ли жє напад-
нѫтъ дрѹгыѧ, приложившє сѧ нѫждьнѣє множає мѧ озло-
бѧт»[21]). сїа глаголаашє[22]) тївєрїє о властєхъ, вьснѣти[23]) гла-
голѧ имъ подобаєт, ꙗко да насыщьшєм сѧ имъ кротчаи-
шє[24]) нападаѫтъ на сѫщѧѧ под областиѫ их. аще ли жє
кого ѹвѣдѣашє ѡт бєрѫщїихъ дани на множає про/стираѫща T. 114.
сѧ ѡт ѹставлєнаго[25]) и тѧшка[26]) сѫща єго и нєкротка, въ
мѫкы вълагаашє єго лютыѧ, вьпнѧ и зовы дрꙋгѫѫ при-

---

[1]) T. жи. [2]) T. кротокь. [3]) V. -ствныи. [4]) Lipsește în V. [5]) V. вь скврьнодѹшнє. [6]) Lipsește în V. [7]) V. въшєд. [8]) T. вѣ. [9]) V. вєс. [10]) V. воєводьство. [11]) V. власть врѣмєнє; orig. τὴν τῶν φόρων εἴσπραξιν (v. 1945). [12]) V. из воєводьства; cf. orig. καὶ τῆς ἡγεμονίας (v. 1946). [13]) T. проповѣдаашє. [14]) V. -ыимъ. [15]) T. мꙋх жє. [16]) V. єго; orig. ἐκείνου (v. 1950). [17]) V. -аахѫ. [18]) T. голѧщїи. [19]) T. -ыѫ. [20]) T. страстнѫ. [21]) Miniatura XX în cod. V. [22]) V. -лашє. [23]) T. вьснѣєти. [24]) T. кротцаишє. [25]) V. ѹставлєннаго. [26]) V. тѧжка.

чѧ[1]) «рѹно остриѕати[2]) хощѫ овцамъ, нѫ не пристриѕа-
ти[3]) лютѣ даже до кожѫ». таковъ вѣ въ началѣ, нѫ не
V. 77. до конца·/ ибѡ мѫчаше горцѣ многы ѡт неповин”нынх[4]),
S. 65. немилостивно/ ѹбиваѫ. и толми вьзненавидѣнъ бысть,
ꙗко нарицати сѧ емѹ калъ кръвми размѣшенъи. мѫжѹ бѡ
ѡт инатъ и ѡт благороднъинхъ главѫ ѡтѧтъ и съ неѫ бо-
гатьство, сїе тъкмо прирекъ, ꙗко образъ мои носѧ въ нѣ-
дрѡх и въ скврън”наа и мотълнаа мѣста шед тѧжесть[5])
чрѣвнѫѫ испразнилъ[6]) еси, си рѣчь за прохода своего
сѣлъ еси.

(v. 1980) Тиверїѹ же семѹ обладаѫщѹ римлѣны ісѹса[7])
моего сладкаго и живота сровище на крьстѣ пригвоздишѫ
еврєїе и пилат. адово же раздрѹшенїе[8]) и лютыѫ съмрьти
по еже из гроба въстани ѕиждителевѣ[9]) и по еже въ плъти
възнесени ѡт нижнїнхъ даже до рима тече магдалини[10]) ма-
рїа ѧзык простираѫщи на беззаконовавшїих, и тиверїевѫ ꙗ-
рость толми въжеже[11]) ꙗко тѧшкоѫ[12]) и лютоѫ всѣхъ ѹ-
V. 77 v. мѫчити съмрьтїѫ, іереѫ и книгочїѫ[13]), паче же и пилата.

При сем тиверїи[14]) распѧт сѧ господъ наш ісѹ-
съ христосъ, и въскрьсе и вьзнесе сѧ на небеса[15]).

ЦАРСТВО ГАЇЄВО.

(vv. 1991 – 2007)

T. 144 v. /Ꙗкоже ѹбѡ тиверїе нѣкогда въсхыщенъ бысть съ-
мрьтїѫ, на гаїа прѣпаде римъскаа дрьжава, ѡт дъщере ро-
дившаго сѧ тиверїа кесара· иже и сын сквръненъ житїемъ[16])
и ѹбїица нравомъ дѣвы оскврьни ближикы своѧ[17]) и ѡт
врьве его, играаше же съ гѫдцы[18]) до ѹтра. съ съвѣд-
никы же своими нѣкогда прѣбываѫ въ галїахъ и злѣ про-
враждаѫ и лютѣ живѫ въ игрѣ сеи, и сровищохранителѣ
си видѣвъ[19]) тѧщѣ[20]) ѹныкаѫща, зане вьсе истъщило сѧ

[1]) V. притчѧ. T. причѫ. [2]) V. остризати. [3]) V. пристриѕати. [4]) V. ѡт неповинныих многых: orig πολλοὺς τῶν ἀναιτίων (v. 1972). [5]) T. тѣжесть. [6]) T. и испразнилъ. [7]) T. ісѹса же. [8]) T. раздрѹшиніє. [9]) V. ѕи-. [10]) V. магдалыни. [11]) V. вьзжеже. [12]) V. тѧжкоѫ. [13]) V. книжникы. [14]) T. тиверїа. [15]) V. f. 76., T. f. 144. [16]) V. adaogă своимъ. [17]) V. своѫ. [18]) T. гѫдца. [19]) V. видѣ: orig. βλέφας (v. 2000). [20]) V. тѧщѣ.

вѣ скровищное злато, въставъ[1])/ повелѣ пожѫти мечем'[2]) V. 78.
многы златомъ кыпѧщїихъ и обилїемъ богатьства. ѡт
тѫдꙋ же почръпе многа злата езера. сьи видѣвъ нѣкогда
калъ въ ꙋлици римъстѣи[3]) въ нѣдра ꙋеспесїана воеводѫ
повелѣ въсыпати[4]) его· бѣше бѡ градꙋ правитель.

ЦАРСТВО КЛАВДЇА[5]) КЕСАРЯ[6]).

(vv. 2008—2017)

Ꙗкоже ꙋбѡ заклан быстъ гаїе по срѣдѣ царскыихъ[7])
дворѡвъ, клавдїе владычьствова прѣемъ дръжавѫ· иже тако
слабосръдъ и страшливъ бѣ, ꙗко приходѧщѫѧ къ немꙋ/ ис- S. 65 v.
тѧѕовати[8]) повелѣваѫ, ꙗко да не како въ нѣдрѡхъ ключит
сѧ нѣкомꙋ мечь крыти. аще ли же когда пиръ веселїа тво-
рѣаше[9]), прѣдстоахѫ[10]) емꙋ въорѫжени и орѫжноносци.

ЦАРСТВО НЕРѠНОВО.

(vv. 2018—2043)

Клавдиꙋ же/ ꙋмершꙋ ѡт отровїи нерѡнъ матере своѧ[11]) T. 145.
ꙋбивыи прѣѧтъ злѣ римскаа скиптра. бѣше же безстꙋ-
денъ[12]) и мръзъкъ[13]) и плънъ блѫда, ꙋгаждаѫ чрѣвꙋ и
чрѣвнымъ[14]), винолюбивъ и пїаница. сьи многыимъ на-
веде съмръти горкыѧ, и матери своеи съ нимъ. и еже аще
речетъ въ правдѫ кто[15]), вьсѣко/ злое въведе сьи сѫщїимъ V. 78 v.
въ жити. и понеже ꙋбѡ закла съ материѫ и съпрѫжницѫ
своѫ. въ злыихъ же множѫ злаа, и прилагаѫ горшаа, скон-
цемъ примѣси сѧ въ блѫдное примѣшенїе. радоваше же сѧ
съ гѫдцы и съ женами[16]) плѧсаѫщими, и вьсе злое и вьсе
скврънъное и мръзко[17]) испълнѣаше съ игръцы и смѣхо-
творцы и глꙋмцы обѡрѫжеными. тогда и парѳи власть
перскыѧ[18]) силы къ себѣ ѡттръгошѫ персы поработив-
ше[19]). ꙗкоже ꙋбѡ многыихъ скврънъныи нерѡнъ прѣдааше

---

[1]) Miniatura XXI în cod. V. [2]) Lipsește în T. [3]) T. рим'-стѣи. [4]) V. въсипати. [5]) V. клаѵдїа. [6]) T. n'are acest titlu. [7]) V. ца-рьскыихъ. [8]) V. истѧѯовати. [9]) V. творѣше. [10]) V. прѣдъ-. [11]) V. своѫ. [12]) V. бест-. [13]) V. мръзкъ. [14]) T. чрѣвныими. [15]) V. аще кто речетъ въ правдѫ; orig. εἴποι τις ἂν δικαίως (v. 2023). [16]) V. greș. женамъ. [17]) V. мръское, T. мръзкое. [18]) V. -ыѫ. [19]) T. поработывше.

мечю, ꙗко скврън"наа и оуҁалѣнаа[1]) скинїа неоудръжанїемъ питажщи сѧ, ѡт въсего ненавидим бѣ[2]) народа ненавистїж съвръшенож, и въси ѡткращаахж[3]) сѧ и ѡт зрака егѡ скврън"но бѡ въсе дѣаше по срѣдѣ позора. не тръпѧще же римлѣне сїа зрѣти, ниже работати могжще правленїа развращажщомꙋ мамоу[4]), нападошж на нь[5]) оубитї его хотѧще. се
T. 145 v. же оувѣдѣвъ нерѡнъ, сам сѧ прободе,/ сїе рекъ на кончинѣ
V. 79. «ѡ ле, како/ емоу же припрѧжена ѥстъ[6]) съ гѫдцы жизънь[7]), бѣдж[8]) пострадꙋетъ».

ЦЯРСТВО ГЪЛКИНО, ѲѲОНОВО И ВИТЄЛЇЄВО[9]).

(vv. 2044 — 2051)

Семоу же злѣ скончавшꙋ сѧ[10]) галка[11]) облада по нем, и по том' оѳонъ, а по них вителїе, иже ѕвѣздоблюстелем[12]) пропокѣданїа прѣдложи бѣгати ѡт италїж· они же съ противъ прѣдложишж «бѣга и ѡт житїа, кесаре», и дьнь на-
S. 66. писавше/ вънже оубїенъ бѫдетъ.

ЦЯРСТВО ОУЄСПЄСЇЯНОВО[13]).

(vv. 2052 — 2071)

Сим же оставлъшемъ власть[14]) и съ неж жизънь[15]) коннъство[16]) оуеспесїана избираетъ владыкж, добротж гоубѧщоу емоу жидовъскыѧ[17]) земѧ тогда. и онъ оубѡ ѡтхождааше по морю къ римоу, храбросръдаго же сына своего тита їероусалимъ плѣновати остави съ силож, нарекъ его кесара и прѣемника дръжавѣ· иже по троудѣхъ довольныихъ[18]) и мжжооубїиствохъ и по пролити[19]) чѧстыих кръвїи и оубїенїихъ, имиже очръвишж сѧ сїѡнскаа полѣ, и копїа бышж кръвїж оброщена и мечи, щитове окръвавлени и обро-
V. 79 v. щены длани[20]), конечнѣе прѣемъ град прѣславнын/ твръдаа

---

[1]) V. оуҁалѣннаа. [2]) V. greş. ненаводѣнъ высть. [3]) T. -щахж. [4]) Aceste treĭ cuvinte traduc pe ἠνιοστρόφῳ μίμῳ (v. 2039). [5]) V. нъ. [6]) V. есть. [7]) V. T. жизнь; T. maĭ repetă încă odată pe есть după жизнь. [8]) T. бждж. [9]) T. вителїе. [10]) T. скончавшж ѧ. [11]) T. калка. [12]) V. ѕвѣздо-. [13]) T. юусписїаново. [14]) V. властъ. [15]) Cf. nota 7. [16]) V. воинство. [17]) V. greş. жидовъскжѧ. [18]) T. -ных. [19]) V. пролитии. [20]) In ms. greş. даани; T. длани.

зданїа и нъıрѧ краснъıѧ огнемъ съжеже и цръковь разори,
много многажди о семъ въздѫхнѫвъ и прослъзив сѧ, и
град прѣкраснъıи и твръдъıи омраченъ сътвори[1]) и дъı-
момъ/ истлѣвшїи, ıако прѣложити сѧ многомѹ ономоу[2]) на- T. 146.
родоу въ поустое и скиѳское запоустѣнїе.

ЦАРСТВО ТИТОВО, СЫНА ВЕСПАСІАНОВА.

(vv. 2072 – 2087)

Ослабѣвшѹ же самодръжцоу ѿт старости и въ недѫ-
ѕѣ[3]) скончавшѹ и житїе[4]) и дръжавѫ, титъ прѣѧтъ сїѫ[5]),
божьственъ[6]) мѫжъ и вротъкъ[7]), мѫжъ[8]) даролюбивъ и
раздаваѫ имѣнїа, и власти достоинъ и господствоу, и аще
бишѫ и дроугъıѧ множаишѧѧ власти и царствїа, и тѣхъ
съıи достоинъ правити и дръжати. сего бѣ изрѧдное и чюд-
ное оно слово «еже не бъıхъ царь дьнес ни господинъ, ни
единого бѡ не напльних стрѹıамы благодѣтелнъıми». сегово
вѣ пакъı много пѣтое оно и доблое «еже не подобаетъ ви-
дѣвшомѹ[9]) лице цареко възвратити сѧ печалноу и свѣто-
ван"нъıмъ лицемъ». нѫ прокъсхъıти недѫгъ съмрътнъıи
прѣжде врѣмене доблаго[10]).\/ V. 80.

ЦАРСТВО ДОМЕТІАНОВО.

(vv. 2088 – 2130)

Прѣхожденїе же чѧсти злѣ дометїаноу дръжавѫ въ-
рѫчаетъ, рождьшомѹ сѧ оубо ѿт тогожде сѣменѣ ѿт не-
гоже и тит,/ ничьсоже же имѫща обещно ни братьско[11]) съ S. 66 v.
тїтом, ıако бъıти приповѣдоуемомѹ[12]) истин"нѹ ономѹ «сръпъ
и чаша ѿт тожде искръı»[13]). бѣше бѡ желаѫ имѣнїа, кръч-
моуѫ добъıткъı, жѫдаѫ кръвїи/ и закланїа, раздраблѣѫ чло- T. 146 v.
вѣкъı, и на[14]) оудъı съсѣцаѫ немилостивно[15]), ръıкаѫ ıако
львъ. семоу прорече нѣкъıи мѫжъ прѣмѫдръ ѕвѣздочьтецъ[16])

---

[1]) V. омраченыи створи. [2]) In T. lipsește о dela început. [3]) V. недѫѕѣ. [4]) T. greș. и жиѣ. [5]) T. сїѧ. [6]) V. божьственыи. [7]) V. T. вротовъ (T. -ь). [8]) V. мѫжь. [9]) V. видѣвьшомѹ. [10]) V. доблаго. [11]) T. братско. [12]) T. проповѣдѹемомѹ. [13]) Versul 2094, care se repetă întocmai după versul 6030, e lăsat aci afară. [14]) T. ны. [15]) T. ни-. [16]) V. ѕвѣздочьтецъ прѣмѫдръ; orig. σοφὸς ἀνὴρ ἀστερολέσχης (v. 2098).

когда и како ѹмретъ, и кто по немъ обладаетъ· он же по-
ставивъ близъ себе ѕвѣздочьтца[1]) рече «тебѣ же колико
естъ жизни, чловѣче, врѣмѧ, и како и когда скончаеши сѧ,
и какова естъ[2]) твоа кончина»; оному же повѣдавшѹ ꙗсно
и истин"нолюбнѣ ꙗже того ѹчаше теченїе ѕвѣздное[3]), царь
льстьца хотѧ того показати[4]), огнь[5]) повелѣваетъ мно-
гыми дръвы въжещи, и свѧзанѹ быти врѣпцѣ блѧдо-
словцѹ и въвръженѹ въ нь[6]) разгорѣвшѹ сѧ. въжизааше
же сѧ ѹбо сковрада, и възвышааше сѧ высоче пламень,
V. 80 v. прѣщааше страшнѣ, и ѹстрашааше и далнїихъ[7])· страшно
рыкааше огнь и въздѹхъ оглашааше[8]). ѕвѣздочьтецъ[1])
же свѧзанъ бывъ лежаше ницъ на земли. что же по сихъ
приключившее сѧ; въздвиже сѧ нѣкый облакъ, и небо по-
мрачи, отъмни въздѹхъ. теменъ вѣ, почрънненъ, мокръ и
дъждоносенъ· ꙗкоже би реклъ кто ꙗко рѣкы наводненыѧ
водами. по сем же въгрьмѣ громъ, и шѹмъ огласи сѧ,
T. 147. и вьси отидошѫ, и вѣжашѫ[9]) врѣпцѣ, царь и зрѧще и
кнѧѕи[10]) и дароносци, пѣць подживлѧющен[11]) и народи[12]).
и конечнѣе дъждъ великъ низъшед пламень погашаетъ, и
пси пристѫпльше и азы ѡтгризше[13]) ѕвѣздочьтца[1]) раз-
дрѣшаѫтъ[14]) много бога призывающа. и сїа ѹбѡ съвръ-
шишѫ сѧ о мѫжи семъ. тьи же хотѧ скончати сѧ ѕвѣрь
лъвоꙗростньи въ сънѣ зрѣти мнѣше сѧ ꙗко на кони вра-
нѣ царскы[15]) ꙗздѣше огражденъ сыи орѫжїемъ, ѡтрѣвак-
ним' же[16]) сѧ ѡт него орѫжиамъ[17]) самохотнѣ въ ровъ
S. 67. земный[18]) и/ въ пропасть окааннѣ низведенъ бысть сам
же и съ конем и одеждеѫ, и до конца погыбе[19]).

V. 81. ## Царство нерѹва царѣ.

(vv. 2131—2141)

И ѹбѡ семѹ дѹшѫ издавшѹ нѫждеѫ, нерѹна цар-

---

[1]) V. ѕвѣ-. [2]) V. есть. [3]) Pentru V. cf. nota 1. [4]) V. того лѣстьца хотѧ показати: orig. φεναχιστὴν θέλων αὐτὸν ἐλέγξαι (v. 2105). [5]) V. огнь. [6]) V. вь нь. [7]) T. далныих. [8]) T. ѡглаголааше (seris ѡгл҃ааше). [9]) T. вѣжаше. [10]) V. кнѧѕи. [11]) V. подживлѧющен. [12]) T. народы. [13]) V. ѡтгрызше. [14]) V. рѣздрѣшаетъ. [15]) V. царскыи. [16]) Lipsește în V. [17]) V. орѫжнемъ. [18]) V. земльныи. [19]) Miniatura XXII în cod. V.

скаа скиптра прѣемлетъ, благъ мѫжъ[1]) и милостивъ, и ограждень многыми дарокы, иже възненавидѣвъ изрѣзованїа мѫжьскыих таинъих[2]) ѹдовъ, си рѣчь скопленїа, не оставлѣаше бытi въ римлѣнѡх[3]) каженика, нѫ и изрѣзоѹжщїихъ[4]) ѡтганѣаше мѫчѧ. и скопленаа[5]) съмыслъно съсѣцааше нагы мечи, ово ѹбѡ мнѣти ꙗко да видит аще сѣкѫтъ добрѣ мечеве, а еже истин"нѣе, не бож сѧ аще абїе ѹмретъ· ничьсоже бѡ глаголааше[6]) зло томоѹ вѣдѣти.

ЦѦРСТВО ТРѦЇѦНОВО.

(vv. 2142 — 2172)

/Нѫ и сего съмрътъ въ скорѣ въсхытивши /траiана V. 81 v. T. 147 v.
постави самодръжца, мѫжа воинична и побѣдоносца, трънѣлнка и благосръда, добла и храбра, въ сѫдѡхъ неоѹклон"на ꙗрма правдѣ. сьи гетскыѧ[7]) смѣри непрѣклон"ныѧ выѧ, съи стрьмленїа съсѣче парѳѣнѡм[8]) люборатнъимъ[9]).
ибѡ тогда въ пространьство дошедше они велми ѹбѡ расплѣнишѫ[10]) асїискыѧ прѣдѣлы, и вьсѧ[11]) земѧ ѡптекошѫ ѹбиваѫще и попалѣѫще, и жилища поставишѫ на ефратскыихъ[12]) строѹіахъ. сътвори же ихъ чюждъі траїанъ[13]) новодръзновен"нѣ[14]), и стрьмленїа парѳьскаго[15]) ѹвѣдѣвъ дръзость, ѡт конецъ земли до конца земли въ скорѣ прѣходитъ[16]), и съпает сѧ и тѣхъ разоривъ[17]) плъконачѧлїа, и полѣ тамо сѫщаа сътворивъ[18]) тѣлесы настлана[19]), клѧтвами принѫди ихъ прѣбывати въ своих си, и парѳскаа жилища въспѧтивъ и стѣснивъ[20]) доброповѣдник въскрати сѧ, побѣдителнаа празнꙋѫ. съи съпострадꙋаше съ страждѫщими, болѣше съ недѫгоѹжщими, страннъих милоѹаше, дроѹгы оѹтѣшааше, бе/з"зловивѣ[21]) тръпѣше вьсѣко поно- V. 82.

[1]) V. мѫжь. [2]) V. таинныих. [3]) V. вь римлѣнѡхъ быти: orig. γίνεσθαι Ῥωμαίους (v. 2136). [4]) V. -щихъ. [5]) V. скопленое. [6]) V. -лаше. [7]) V. гет'скыѧ. [8]) V. парѳѣнемь. [9]) In T. lipseşte -мъ. [10]) In T. lipseşte -с-, V. распалишѫ; orig. κατενεμήσαντο (v. 2151). [11]) T. вьсѣ. [12]) V. ефрат'скыихъ, T. -ьскыих. [13]) V. траiанъ.—In cod. S. ї şi а din траїанъ sunt unite printr'o liniuţă în amîndouă locurile. [14]) V. are şi el aci ". [15]) V. парѳскаго. [16]) V. прѣходитъ вь скорѣ; orig. ὀξέως μεταβαίνει (v. 2156). [17]) V. разори: orig. ῥήξας (v. 2157). [18]) V. сътвори; cf. orig. v. 2158. [19]) V. greş. настнана. [20]) T. стѣснивъ. [21]) V. безловивѣ.

S. 67 v. шеніє, подобаєтъ цареви, глагол҄ѧ, подобити/ сѧ богоу и
T. 118. оуста тръпѣти поносликаа и хоулѧщаа[1]) єго. сѫщим же и сыкѣтникѡм тоу и народоу въсемꙋ мечь обнаживъ дастъ єпархоу римскомꙋ «пріими мечь[2]) съи» рекъ «и аще безаконнѣ[3]) владѫ, оудри мѧ мечемъ, и не пощѫди живота мои, аще ли законно и добрѣ и съ правыимъ сѫдомъ, то за мѧ имѣи[4]) мечь, еже ѿтмъстити[5]) мѧ».

ЦАРСТВО АНДРІАНОВО.

(vv. 2173 – 2189)

Нѫ съи оубо исчезе[6]) въ многыихъ пожитъ побѣдах, андріаноу же затеки своемоу остави господство. съи въ книгахъ веселѣше сѧ елинскыих[7]) и словесы питааше сѧ, и въсѣхъ ихже видѣаше вѣдокы словоу многодарныими дарокы часто почитааше. мѫжѫ же видѣше мѫдръцѧ томꙋ послѣдоущѧщѫ[8]) на вонстѣ, и въ домоу, и на въсѣкомъ пѫти, и въсѧ земѧ испълнѣаше несказдными дарокы[9]). въсѣм же бѣ прѣлюбимъ, и сывѣтникѡм и народоу. съи злоправныѧ[10]) еврѣѫ[11]) ѿтстѫпльшѫ ѿт него и ѿт ярма ѿтвръгшим
V. 82 v. сѧ римскыѧ/ крѣпости вовакъ на нѧ погоуби до конца, гладемъ[12]) и мечемъ и огнемъ въсѣх затрывъ въ коупѣ, и град ієроусалимъ ѿт основанїа раскопав єлїѫ нарече яко
T. 118 v. погоубленъ имъ. нѫ да прѣложимъ въ дроугыимъ слово./

ЦАРСТВО АНДѠНИНА ЦАРѢ.

(vv. 2190 – 2195)

Красником бѡ скончавшоу андріанꙋ жизънь[13]) своѫ[14]), на андѡнина по немъ скиптра прѣходѧтъ, иже и благочьстивъ нареченъ бысть благыих ради нравъ.

ЦАРСТВО МАРКА АНТОНИНА[15]).

(vv. 2196 – 2229)

И по немъ дръжа марко андѡнинъ. съи въ всѣкои

---

[1]) T. greş. холѧщаа. [2]) T. мече. [3]) T. въ законнѣ, îndreptat recent din безаконнѣ. [4]) T. имѧи. [5]) T. ѿтмѫстити. [6]) V. нщезе. [7]) V. еллин'скыих. T. еленскыих. [8]) V. T. -жщѫ. [9]) T. дарови. [10]) V. -ыѫ. [11]) V. еврены. [12]) T. градем. [13]). T. жизнь. [14]) V. скончавшоу сѧ андріанꙋ. fără жизнь своѫ: orig. ὑδέρῳ καταλύσαντος Ἀδριανοῦ τὸν βίον (v. 2190). [15]) V. андонина: T. царство марко андѡнинь.

въспита сѧ прѣмѫдрости и наказани, и дары добродѣ-
тѣлнꙑми испльненъ бѣше, и въсѣми блистааше[1]) добро-
дѣтѣлнꙑми образꙑ· тѣмже и приопщааше[2]) сѧ въсѣмъ
прѣмѫдрьцемъ чьстно, и присно испльнѣаше иⷯ великꙑми[3])
даровꙑ. сего глаголѧтъ древнее сьписавше[4]) писанїе, на-
шедшимъ ѿт въсѫдоу многꙑимъ[5]) ратникѡм и въсѧ
земѧ[6])/ римскѫѫ[7]) разарѣѫщим и плѣноужщимъ, имѣнїемъ S. 68.
скѫдна сѫща и стѧѕаема[8]) нищетоѫ и не имѧща чимъ воѧ[9])
оборѫжити, оукрашенїе[10]) царское на трьговищи прѣдло-
живша, одеждѫ въсѣкѫ злато/тканнѫѫ[11]), и багрьнꙑѧ[12]) V. 83.
ризꙑ[13]) и вѣнцѧ бисернꙑѧ и постелѧ каменїемъ обни-
занꙑѧ[14]), и самѫѫ же въсѧ краснѫѫ одеждѫ царичинѫ[15]),
и въсѣкомꙋ хотѧщомꙋ проповѣдати рекшꙋ ѿт народа коу-
повати прѣдлежѫщаа ничимже сьмнѧща сѧ. коупоахаѫ же
хотѧщеи[16]), и имѣнїа събрашѫ сѧ [17]). царь же/ коемъ T. 119.
расточивъ злато противѫ изꙑде врагѡм и бран' съставивъ
съ многꙑимъ дрьзновенїемъ врагꙑ низлагааше, и обративъ
въсѣхъ на бѣгъ и ꙋбивъ и поплѣнивъ, многа ѿт тѫдꙋ
скровища притѧжа[18]) имѣнием, и пакꙑ добытькъ[19]) прѣд-
ложивъ по срѣдѣ трьговища проповѣдааше, иже хощет да
прїиметъ злато, а коупленое[20]) аще хощет пакꙑ да възвра-
тит. сьи и левкїа еже съ нимъ дрьжѫщаго зѧтѣ своего по-
силаетъ бранъ[21]) съставити съ парѳꙑ люборатнꙑими[22]), пар-
ѳѣнꙑ обладаѫщоу тогда коулогесоу[23]). вѣ же добръ левкїе
и тѣломъ и нравомъ[24]), красенъ възрастомъ и доброзра-
ченъ, лѣпъ и роусокосъ и чрьвенообразенъ· иже и съврак
сѧ/ съ врагꙑ прѣвъзносѧщими сѧ мноѕѣмъ[25]) сѫщимъ V. 83 v.

---

[1]) T. блистїаше. [2]) V. -ов-. [3]) V. -ꙑими. [4]) V. сьписавшеи, и este adăogat cu cerneală roșie deasupra luĭ е. [5]) V. -ꙑмъ. [6]) T. землѧ. [7]) T. -жѧ. [8]) V. стѧꙁаема. [9]) T. воѫ. [10]) V. оукрашинїе. [11]) V. -тька-. [12]) T. багрьнꙑ. [13]) V. рꙑзꙑ. [14]) V. ѡвнизанꙑ. [15]) V. и самѫѧ ѡдеждѫ краснѫѧ царичинѫ; orig. αὐτήν τε πᾶσαν τὴν λαμπρὰν στολὴν τῆς βασιλείας (v. 2210). [16]) T. хотѣщеи. [17]) V. имѣнию съвравшоу сѧ; orig. καὶ χρήματα συνῆκτο (v. 2213). [18]) In T. lipsește -жа. [19]) V. добꙑтокъ, T. добитꙑкъ. [20]) V. -енное. [21]) бранъ. [22]) V. -ꙑми. [23]) T. коулоугесоу, V. коулогесоу тогда: orig. τότε τοῦ Βολογέσου (v. 2224). [24]) In T. lipsește -мъ. [25]) V. мноꙁѣмъ.

коемъ бесчисльнымъ и тоулоносцемъ, конечнѣе[1]) же побѣди лѫвоносныи ѧзыкъ.

ЦАРСТВО КОМОДОВО.

(vv. 2230 — 2251).

Нѫ оубо зде бывъ теченіемъ слова, дивлѧ сѧ злородно-
моу чловѣчю родоу, и како неприкладны сѫтъ дѣти своимъ
отьцемъ. присно бо львоꙗростнаго щенца львъ питаетъ, и
пардосъ тожде ꙗростна, и тигріе тигра· въ чловѣцѣхъ же
въсходѧтъ чѧда на родителѧ. ꙗвѣ же ꙗко самовольство
8. 68 v. бываетъ симъ вина. по что же сїа изрекохъ и выи образ'/
T. 119 v. словоу[2]); марко ꙋбо естьствьныи/ подѧтъ обычаи[3]) и вре-
V. 81. міе ѡтдаде заимовавшомоу естьствꙋ[4]),/ сынъ же его комодъ
възыде на царство, отрокъ немѫдрьствоуж[5]) отьчаа ника-
коже, ниже прилично что имѣѫ въ маркоу рождьшомоу и
наказавшоу[6]) его. съ игрьцы бо веселѣше сѧ присно[7]) и
позорищными зрѣнми, и съ женами злодѣлателными и
мѫжми[8]) и піаничными, и мечь имѣше готовъ срѣзовати
оуды и заклати силныѧ и великыѧ и добрѣ живѫщѧѧ.
тѣмже и кончинѫ обрѣте достоинѫ житию своемоу· отрок-
ми бо извръже доушѫ своѫ оувїнствьнѫѫ[9]), и живота ѡт-
паде недорастъ и прѣжде врѣмене.

ЦАРЬ ПЕРТИНАѮ[10]).

(vv. 2252 — 2254).

Римлѣны же царствова по немъ пертинаѯъ[11]) прѣстарыи, иже ни[12]) понѣ достигъ възвести[13]) въ царскыѧ дворы дѣти и женѫ своѧ[14]) беззакон"нѣ[15]) оубіенъ бысть.

ЦАРСТВО ІОУЛЇАНОВО.

(vv. 2255 — 2261).

Бѣ же нѣкто іоулїанъ дидїе нарицаемъ· сьи, ꙗкоже би

1) T. кончинѣ. 2) T. слово. 3) V. подѧтъ естьствныи обычаи: orig. τοῖς φυσικοῖς ὑπέκυψε νομίμοις (v. 2238). 4) Miniatura XXIII în cod. V. 5) T. немѫдроствоуж. 6) V. наказавшомоу. 7) V. вынѫ. 8) и. pus în toate trei mss. după злодѣлателными. îşi are locul său după женами: cf. orig. καὶ γυναιξὶ καὶ φαυλουργοῖς ἀνδράσι (v. 2245). 9) V. T. -ств-. 10) V. пертинаксъ. T. царство пертинаѯъ. 11) V. -аксъ. 12) T. не. 13) T. възвѣсти. 14) T. своѫ. 15) T. беззаконѣ.

рещи, кѫпла стѧжа себѣ вѣнецъ, чиноначѧлникꙑ коемъ имѣніемъ областивъ. нѫ не[1]) наслади сѧ царскꙑѫ чѧсти,/ V. 84 v. секирѫ бо ливиѫ въставшѫ на нь мечю сънѣд бꙑваетъ и злѣ ѹмираетъ[2]), многоревниваа же того оставлъши чѧсть въ секирѫ засміа сѧ и радостно възрѣ.

ЦѦРСТВО СЕКИРОВО.

(vv. 2265 — 2269).

Сего кажѫтъ[3]) съ/здавша банѧ зевѯипокѫ[4]), великое T. 150. и прѣчюдное[5]) византіиское чюдо, и самое позорище еже града въсего доколнѡе покрꙑвати родоначѧланіа[6]), по немже на веселіе текѫтъ бръзіи[7]) коне.

ЦѦРСТВО ѦНДѠНИНѦ[8]) КИРѦКИЛѦ.

(vv. 2270 — 2278)

Секир же доколнѣ поживъ въ дръжавѣ и хотѧ ѹ-мрѣти сꙑновѡмъ своимъ скиптра остави, /еюже прѣвꙑ[9]) V. 85. имѣше[10]) званіе андѡнинъ каракалъ[11]), вторꙑи же гетъ ис прѣва нареченъ бꙑстъ родителемъ своимъ[12]).

ЦѦРСТВО ДЇОКЛИТЇѦНОВО И МѦѮЇМЇѦНОВО[13]).

(vv. 2279 — 2311).

Скиптрѡм же перо многажди прѣпадаѫ съ дрѹгꙑми да/рова самодръжьство и дїоклитїанѹ безаконномѹ, иже при- S. 69. дрѹживъ тожде мѫдръствѹѭщаго маѯїмїана еркѹлина, сатанина сꙑна, дръжавѣ обещника, ѡ ле тръпѣнию ти, слове, и сътекшем[14]) сѧ въ едино двѣма злома великꙑма[15]), кое зло не бѣ тогда, кое ли не дръзнѣше сѧ. закланіа и ѹбіиства въсѫдѹ, и пролитіа кръвем'. и мрачное темници имѣше многꙑ свѧзнѧ, наипаче же еже ѿ христа званіе имѫщѧѧ, V. 85 v. си рѣчь христїанꙑ дъхнѫвше[16]) бо вѫщъше вѣтръ тѧ-

---

[1]) Lipseşte în T. [2]) Miniatura XXIV în cod. V. [3]) V. глаголѧтъ. [4]) V. зевксїпокѫ. [5]) T. greş. прѣчладное. [6]) V. -на. [7]) T. бръзни. [8]) T. андонинъ. [9]) V. прѣвꙑи. [10]) T. имѣаше. [11]) V. каракала s. каракал (scris каракⷧа). [12]) Miniatura XXV în cod. V. [13]) V. -кс-, T. дїоклитїановъ и маѯимово. [14]) T. сътекшим. [15]) V. двѣма злома великꙑма въ едино; orig. εἰς ταὐτὸ δύο κακῶν μεγάλων (v. 2285). [16]) V. -нѫвъше.

шкодъıхажщїихъ[1]) благочьстїа садъ нокончасажденъ сын тъщаста сѧ нс корене изтръгнѫти[2]), ꙗко стъбль нокосажденъ и ꙗкы[3]) младо дрѣко. ѡт сего ѧзы и кѧзанїа, и пролитїа
T. 150 v. кръкемъ, и плътем'/ раздробленїа ꙗкоже къ разъмницн[4]). нѫ разъꙗрикша сѧ кезслокеснѣ[5]) о семъ, и къ соуе наскочикше ꙗкы[3]) бѣснїи псн, имѧ же христоко погаснти не къзмогша, разгнѣкавше сѧ тръокаан"наа пометнѫста[6]) кѣнецъ, къ чин же съкедоста себе смѣренїа, и крътоградаре и насадителе окощинам' и окопателе бъıкаета, и зелноу[7]) прилежаста. късприѧти же пакы късхотѣкша дръжакѫ, и ѡт пронзколенїа погрѣшиста и хотѣнїа, и доушѧ[8]) изкръгоста съмрътми тѧшкыми.

(v. 2307) Сиꙗ къзѧста зѧтѣ[9]) скоимъ дъщерѣмъ, нарекша нхъ кесары ꙗкы своа чѧда, пръкын оубѡ галерїа на калерїѫ[10]), маѯїмїан же кѡнстанта[11]), клакдїека сына, еже прѣ-
V. 86. жде/ мала класти прѣпоасакшаго сѧ дръжакоѫ[12]).

ЦАРСТВО КѠНСТАНТА[13]), ОТЬЦА ВЕЛИКАГО КѠНСТАНТІНА[14]).

(vv. 2312—2319).

Имѣше же кѡнста[15]) женѫ еленѫ слакнѫѫ, из неѧже[16]) великыи покѣдитель пронде кѡнстантинъ[17])· нѫ оубѡ прѣможен' бъıкъ[18]) величьсткомъ мѫчителѣ сиѫ[19]) остакикъ припрѧже сѧ θеодѡрѣ, маѯимїановѣ дъщери, и дѣти породи, съ нимн[20]) же и кѡнстантїа[21]) галока отьца и законопрѣстѫпокакшаго и нечьсткокакша іоулїана мръскаго и проклѧ-
S. 69 v. таго[22]).

---

[1]) V. тѧшкосръдна дыхажщих: orig. ἀνέμων βαρυθρόων (v. 2290). [2]) V. нс-, T. изь-. [3]) V. ꙗко. [4]) V. размницн. [5]) T. кезь-, V. кесловеснѣ. [6]) V. пометнѫкша. [7]) V. -ню. [8]) V. T. доушѫ. [9]) T. зѣтѣ. [10]) T. -їѧ. [11]) T. костанта. [12]) Miniatura XXVI în cod. V. [13]) T. костанта [14]) T. костантина.—Pe lîngă titlul cel lung, scris pe marginea de jos, cod. S. maĭ are încă unul după дръжакоѫ: царь кѡнстанта. [15]) V. кѡнстанта. [16]) T. неѧже. [17]) T. костантин. [18]) V. прѣсиленъ бысть; orig. δυσωπούμενος (v. 2314). [19]) T. сиѧ. [20]) T. ним. [21]) V. кѡн'стантїа. [22]) V. -аго.

ЦѦРСТВО ВЕЛИКѦГО КѠНСТѦНДИНѦ[1], ПРЪВѦГО ЦѦРѢ ХРИСТЇѦНѠМ.

(vv. 2320—2355)

Кѡнста'нтин[2]) жє ѹбѡ кѡнстантовѫ[3]) чѧсть приємъ T. 151.
ѩкы отьчѫѫ[4]), и зрѧ римъскаа[5])/ злѣ растачаєма мъками V. 86 v.
междȣсобнꙑими[6]), ѩко власти на многꙑ начѧткꙑ раздѣ-
лєнѣ бꙑвши, приѧт бѡ власть маѯєнтїє и съ нимъ сєвиръ
и маѯиминъ съ ними съ галєрїємъ, въздвиѕаєтъ[7]) ѹбѡ
брань на нихъ, и побѣждаєтъ въсѣхъ, и царь бꙑваєтъ
и владꙑка самодръжєцъ, и питатєль бꙑваєтъ христова
чьстнаго стадоначѧлїа, пръвѣє въ царихъ христови прилѣ-
пив сѧ прилєжно. сьи низложи трѣбища, и затвори храмꙑ,
въ нихже приношаахѫ єлини бѣсѡм жрътвꙑ, и мръскꙑихъ
нєчистотъ и скврън"нꙑих трѣбъ потрѣблєнїє сътвори[8]) и
въсєѫ мрьзости. и бꙑстъ прѣвєликаа трѫба срєбромъ око-
ван"на, ѡт конєцъ зємли до конєцъ гласѧщи и въпиѫщи[9]),
и по въсѫдꙋ[10]) трѫбѧщи ѧжє въ ѕиждитєлю[11]) вѣрѫ. гра-
дꙋ жє въсхотѣвъ ѕиждитєль[12]) бꙑти, слѣпꙑих постижє
халкидѡнскꙑи град. и здати начьнъ вєщь[13]) видѣ страннѫ
нѣвѡ вєликокрилнїи птицєвє прилєтѣвшє и камєнїє въсхꙑтив-
шє прѣнєсошѫ ѡт тѫдꙋ въ град византїискꙑи прѣкраснꙑи.
богоноснꙑи жє царь кѡнстан/тїнъ[14]) нє ѡт чѧсти познавъ V. 87.
ни ѡт самохотїа[15]) приключити сѧ бꙑвшомꙋ сємꙋ о ка-
мєнихѡх, прѣшєд ѡт тѫдꙋ прѣлагаєтъ мꙑслъ[16]) въсѧ въ
византїискомȣ/ прѣславномȣ градꙋ, и град славнꙑи градѡм' T. 151 v.
въ нємъ въздвизаєтъ[17]), град вєликꙑи градѡм, град но-
вꙑи[18]) римъ, римъ крѣпкꙑи и николижє нє старѣѫщїи сѧ,
римъ вꙑнѫ подмлаждаѫщїи сѧ, и присно обнавлѣємꙑи,
римъ из нєгожє проливаѫт сѧ благодѣтнїи тоци, єгожє обьєм-
лєтъ[19]) и сȣша, и морє[20]) обьгръноуєтъ[19]), распростръте под-

---

[1]) V. кѡнстантина. [2]) V. кѡн'стантин', T. кѡстандин'. [3]) T. костантовѫ. [4]) V. отьчѧѧ. [5]) V. T. римскаа. [6]) V. -ꙑми, T. междособнꙑими. [7]) V. -двиѕаєтъ. [8]) V. створи. [9]) T. въпїѧщи. [10]) V. всѧдꙋ. [11]) In loc de въ ѕиждитєлю cod. V. are въ христа: orig. εἰς τὸν κτίστην (v. 2336). [12]) V. ѕи-. [13]) T. вєщи. [14]) V. кѡн'-, T. костандин. [15]) T. самогохотїа. [16]) V. мꙑсль. [17]) Pentru V. cf. nota 7. [18]) T. новꙑ. [19]) V. обь-. [20]) V. и морє, и сꙋша; originalul are versiunea cod. S. (v. 2353).

ѥмлетѣ[1]) длани ѥврепїнскыѧ, облобызоужт же сего инждоу асїнскаа ѹстна[2]).

При кωнстандинѣ[3]) келицѣм цари бысть прѣкыи[4]) съборъ .тиі.[5]) богоносныих отьцъ[6]).

ЦАРСТВО КОНСТАНТЇЕВО, СЫНА ВЕЛИКАГО КОНСТАНТЇНА[7]).

(vv. 2356—2379).

Нж оубω похвалы сего царскааго града къ иномъ слокѣ и врѣмен'нѣмъ числѣ написашж[8]) сѧ· къ повѣсти же пакы да възкратим сѧ. ꙗкоже бω прѣтихꙑи хотѣаше[9]) кωн-
S. 70. стандинъ[10]) ωт/ пръсти растокарити сѧ и бренню ωтдати заемованныи[11]) ωт них тѣлесныи[12]) сжделъ[13]), кωнстантїа
ктораагo[14]) си сына поставлѣетъ въсеи въсточнѣи странѣ
кладыкж, сынокωм же своимъ дроугыимъ, бѣхж же имена
V. 87 v. их кωнста и кωнстантїнъ[15]),/ дароуетъ кечернжж[16]) страны
и римъ и галиж. нж сїа[17]) оубω оугасоста въ скорѣ и прѣжде крѣмене, бранѣ[18]), ω горе, междоусобнжж[19]) дроугъ съ дроугомъ съставлъша[20]) и дроугъ дроугѹ хотѧща ωтѧти
власть[21]). на единого же кωнстандїа[22]) късѣ прѣиде власть,
иже за пръва оубω кесара постави галїа, анепсїа[23]) своего,
T. 152. кωнстантинова[24]) сына. въцарикша же сѧ того ѹвѣдѣвъ и
на мжчительство[25]) оустръмлѣжща сѧ и късѣчьскы[26]) къз-
V. 88. ноужща еже по/лоучити желанїе, главж ωтсѣче емоу, късѣкого
стръмленїа прѣдварикъ· брата[27]) же галока, свинїж скврън"нжж, ѥулїана законопрѣстжпнаагo[28]) кесаръскынмъ[29]) оукраси[30]) кѣнцемъ.

---

[1]) V. T. подемлетѣ. [2]) V. -на. [3]) V. кωстандинѣ. [4]) V. .а. [5]) In ms. .тиі.. V. .тии. [6]) V. f. 87. T. n'are această glossă. [7]) T. кос-. [8]) T. -шѧ. [9]) V. хотѣше. [10]) V. -тїнъ, T. кωстандин. [11]) V. заимованныи. [12]) V. тѣлесны. [13]) V. -елъ. [14]) T. кωстантїа втораго. [15]) T. костантинъ. [16]) T. -жж. [17]) V. сиа. [18]) V. бранъ. [19]) T. -жж. [20]) V. съставльша дроугъ съ дроугомъ, depărtîndu-se de original (v. 2370). [21]) V. властъ. După acest cuvînt urmează miniatura XXVII în cod. V. [22]) V. -антїа, T. костан'дїа. [23]) V. анепсеа. [24]) T. кос-. [25]) V. -тел'ство. [26]) V. късѣчьскыи. [27]) T. greş. брака. [28]) V. -наго. [29]) V. -ымъ. [30]) V. оукрасе; orig. ἐκόσμησε (v. 2379).

ЦѦРСТВО ІѮЛЇЯНѦ ЗАКОНОПРѢСТѪПНАГО.

(vv. 2380—2398).

О немже разгрѣдѣвъ вънѧтрьѧдꙋ законопрѣстѫпнъıи, и одеждѫ его показоѹѫ[1]) чръвленичнѫѫ, оно приказоѹемое[2]) глаголааше[3]) ближникам[4]) си «чрьвленичнаа[5]) съмрьть[6]) постиже и чѧсть», ꙗко въ плащанници чрьвленѣ и галоѹ оѹмершꙋ. по малѣ же ѡтмѣтает[7]) сѧ бога и царѣ, ѡтрицает сѧ ѡт вѣры ѧже[8]) имѣше къ ѕиждителю[9]), и прилѣплѣет сѧ бѣсѡм въсегоѹбителнъıимъ[10]), кръвми же омъıваетъ, ѡ горе, банѧ божьствнѫѫ, орѫжїа въздвизаетъ[11]) и брань на спасшааго[12]) и, и възлагаетъ на сѧ самодръжьство. ꙗже оѹвѣдѣвъ кѡнстандїе[13]), и ꙗростиѫ[14]) разждег[15]) сѧ, въ недѫгъ въпадаетъ лют и по малѣ оѹмираетъ, сиꙗ трї злаа съдѣан''наа при нем рыдаѫ[16]) горцѣ и носѧ на ѧзыцѣ, рода своего погоѹбленїе без[17]) правды бывшее, вѣрѣ развращенїе и обновленїе, и въздвиженїе оного богоненавистнааго.

ЦѦРСТВО ІОѴВЇЯНОВО[18]).

(vv. 2399—2415).

/Нѫ обаче не въздрѣма на длъѕѣ[19]) сѫдъ, ниже въ- V. 88 v.
севидѧщее око смъжари сѧ на длъѕѣ[19]), нѫ въздвиже бръ-
вно свое, и видѣ ѡтстѫпника, видѣ/ жрътвы и животнаа T. 152 v.
закалаема[20]), кръвнъıѧ[21]) рѫкы/ и чловѣчьскаа оѹбїиства, и S. 70 v
въсесквръное и мръзкое[22]) и плъно сѫщее злочьстиꙗ[23]) съ-
дѣваемое имъ, и възненавидѣвъ гоѹбительство персѡм прѣ-
дастъ ꙗко львѡм дивїимъ свїнїѫ окалѣнѫѫ горцѣ растръг-
нѫти. и падаетъ[24]) оѹбѡ злочьстивъıи врашно ꙗклъ сѧ мечю.
землѣ же не приѧтъ тѣло скврън''наго[25]), нѫ трѫсомъ и
колѣбанїемъ из долоѹ извръже, нечьстиа по трѫсомъ съ-
мѫтившаго тварь. и пакы въсїа свѣтло вѣры благодѣть
іоѹвїаноѹ вѣнецъ царствїа прїемшоѹ.

---

[1]) V. показаѫ. [2]) T. показꙋемое. [3]) V. -лаше. [4]) T. ближникам. [5]) V. -нична. [6]) V. съмрътъ. [7]) T. ѡтметает. [8]) V. ѫже. [9]) V. ѕи-. [10]) V. -ымъ. [11]) T. -двизает. [12]) V. T. спасшаго. [13]) T. костандїе. [14]) T. -нѧ. [15]) V. раждег, T. раждег'. [16]) V. greş. рыдыи. [17]) V. вес. [18]) T. їꙋвїано. [19]) V. длъѕѣ. [20]) V. -аа. [21]) V. -ыѫ. [22]) V. мръское. [23]) V. T. -їа. [24]) T. greş. подает. [25]) V. -ааго.

ЦАРСТКО ꙊАЛЄНТИНІАНОКО, ꙊАЛОКО И ГРАТЇАНОКО[1]).

(vv. 2416—2453)

Нѫ и семоу въ малѣ добрыѫ[2]) чѧсти въкоусившоу и прѣшедшоу[3]) къ скорѣ и ѡт земѧ прѣстаклъшꙋ сѧ, на оуалентиніана[4]) же скиптра прѣходѧтъ, иже братоу своемꙋ ꙋалꙋ кѣнецъ къзложи и късточнѣи[5]) странѣ кладыкѫ показа, до-
V. 89: браго же гратїана старомоу римоу,/ еже ѡт секиры жены его рождьшаго сѧ. оуал же злочьстивыи приложикъ сѧ арїоу еже на владыкѫ моего злѣ къзшѧтавшомꙋ сѧ[6]), и люди благочьстикыѧ огор҆чикъ и оскръбивъ, огневи сънѣдъ[7]) не по мнозѣ[8]) бывает въсеꙗдцоу, въ плѣвницѫ вышед егда
T. 153. ѡт скиѳ бѣжаше. добрыи же гратїанъ оуале/нтоу падшоу, и въсеи оуже власти на него падши, ибѡ оуалентиніанъ ѡтдастъ длъжное, си рѣчь оумрѣтъ, иже сего на свѣтъ произведыи, благъ мѫжъ, благочьстивъ, крѣпокъ къ бранехъ, прѣкраго Ѳеодѡсїа обладати на въстоцѣ посилаетъ, мѫжа добла и храбра, ѡт испанїѫ[9]) сѫща, не дарокакъ оубѡ емоу дръжавѫ съвръшенѣ, нѫ давъ емоу побѣдныѫ[10]) почьсти на варвары прѣвъсходѧщѫѫ[11]) пѣсъкъ[12]) иже въскраи морѣ, богомъ же съблюдаемъ побѣди их доблыи. дръжавныи же гратїанъ того въцаривъ и сѫщїимъ на въстоцѣ съвръ-
V. 89 v. шена самодръжца поставикъ, страны вечернѧѫ[13])/ и римъ себѣ оставлѣетъ.

(v. 2445) Сьи, глаголѧтъ[14]), царь женѣ пришедши къ немоу нѣкоеи и вадѧщи емꙋ на сѫпрѫга своего,/ ꙗко раны и вїенїа на нѧ чѧсто наводитъ, «ничьсоже, ѡ жено, мнѣ» рече «о семъ прилежитъ». онои же женѣ абїе прирек҆ши и на самого гратїана навѣты творити мѫжоу еѫ[15]), пакы противѫ еи ѡтвѣща «и что юстъ тебѣ о семъ жено»; правѣ же

[1]) Afară de acest titlu comun, S. mai are la început: царь ꙋалентїніан; V. are trei titluri separate: царство оуалентиніаново, царство оуалово, царство гратїаново; T. are titlul comun, cu varianta ꙋалентїаново. [2]) V. T. -ыѧ. [3]) T. -шю. [4]) T. оулентїаїана. [5]) T. въстꙋчнѣи. [6]) V. въз-шѧтавшоу сѧ. [7]) V. сънѣдь. [8]) V. многѣ, T. мноѕѣ. [9]) T. -їѧ. [10]) V. T. -ыѧ. [11]) T. -ѫѧ. [12]) T. пѣскь. [13]) V. -ѧѧ, T. -ыѧ. [14]) V. глаголетъ, scris гл҇е; orig. φασίν (v. 2445). [15]) T. еѧ.

тако глаголѫтъ гратїаноу стрѣлѣти, ꙗкоже глаголати людемъ ꙗко разоумъ имѫтъ гратїановꙑ стрѣлꙑ.

ЦАРСТВО ѲЕѠДѠСЇЯ ВЕЛИКАГО[1].

(vv. 2454 — 2466)

Семоу же заклаоу[2]) бꙑвшоу немилостивнѣ ѡт нѣкоего/ T. 153 v.
мѫчителѣ, дрьжавнꙑи ѳеодѡсїе римъ постизаетъ[3]), и оубїиць оухвати и римскѫѭ дрьжавѫ на іоуалентинїана новаго прѣложи, брата гратїана царствовавшаго. и пакꙑ дроугаа млъва, пакꙑ тѧшкошоумѧщїа[4]) боурѣ, властиѭѭ покоушаѭщи сѧ потопити ладїѫ[5]). евгенїе бѡ нѣкто мѫчительствова, и царь обѣсив сѧ жалостнѣ жизънь[6]) своѫ испрометнѫ. и пакꙑ ѳеодѡсїе воева на мѫчителѣ. оухващен же бꙑстъ
мѫчитель[7]) и свѧзанъ рѫчнꙑми оковꙑ, и дръз новении[8]) V. 90.
своемоу ѡтмъщенїа прїемлетъ и начинанию, и живота и власти окааннѣ ѡтпадаетъ[9]).

ЦАРСТВО ОНОРЇЕВО И АРКАДЇЕВО.

(vv. 2467 — 2489)

И царь онорїе стараго рима и владꙑка показоует сѧ съ отьцем̀ царствоѫ, иже ѡт плакилꙑ роди сѧ сꙑнъ ѳеодѡсїевъ. ѳеодѡсноу же житїе оставльшу, аркадїе приемлетъ хорѫгви въсточнꙑѧ, ѡт еднѣх родивꙑ[10]) сѧ сѣменъ съ онѡрїемъ. тогда нерадивше ꙗко о мѧкосрьдѣ[11]) обладаѭщимъ вечернеѫ страноѫ кръвопїицѧ[12]) готѳи, ѧзꙑкъ злоратнꙑи и радоуѭщ[13]) сѧ о мѫжоубїиствохъ, на прѣдѣлꙑ нападаѭтъ стараго[14]) рима, и богатъство царское[15]) алерихъ
възѧтъ коупно же и плакидїѫ[16])/ сестрѫ сѫщѫѭ царевн[17]), V. 90 v.
ꙗже избѣгши[18]) къ скорѣ из рѫкоу варварьскою[19]) тъща- T. 154.
нїемъ къ онѡриоу[20]) братоу своемоу въстицаетъ, къ равенъ

---

[1]) V. T. -лаго. [2]) In ms din greşală закааноу. [3]) V. постизаетъ. [4]) T. -шоумѣщїа. [5]) T. -їѧ. [6]) V. T. жизнь. [7]) T. мѫчителе (scris м^ч тле). [8]) V. -ию, T. -їю. [9]) Miniatura XXVIII în cod. V. [10]) V. родивꙑи. [11]) V. мѧкосрьдѣмъ. [12]) T. -цѫ. [13]) T. радуѭщи. [14]) V. стараго. [15]) T. богат'ство царство. [16]) T. плакꙑдїѧ. [17]) T. цръкви (scris цр҇кви). [18]) T. избѣкши, V. избѣже: orig. φυγοῦσα (v. 2480). [19]) T. варвар'скою. [20]) V. -ню.

твръдонырныи град прибѣгшꙋ емоу, и костантїеки[1]) при-
S. 71 v. пражаѥт[2]) сѧ спасшомоу ж҇ из нею же іоуалентинїанъ[3]) но-
выи роди сѧ, иже по сихъ царь показавы[4]) сѧ римоу. ꙗкоже
оубѡ пръсть аркадїе ѡтложи[5]) тѣлеснѫѫ, на въсточныихъ
ѳеодѡсїе посаждает сѧ прѣстолѣхъ[6]), егоже царь аркадїе за-
чѧтъ ѡт евдоѯїѫ[7]).

ЦАРСТВО ѲЕОДОСЇА ЦАРѢ[8]) МАЛАГО[9]).

(vv. 2490—2762)

Ѳеѡдосїе же оубѡ своѫ дъщере посилаетъ къ валенти-
нїаноу на приопщенїе[10]) брака. нѫ сластолюбивое сего юношѫ
и слабость[11]) неоудръжан"наа плътолюбїю[12]) жизни лиши егѡ
и царства, и блѫдоу обещника низведе въ поржганїе. како
же се бысть, сказати имат сѧ въ скорѣ.

(v. 2497) Маѯимъ[13]) бѣ нѣкто ипатъ въ римѣ пръвыи
сын. сьи имѣше женѫ прѣкраснѫ зракомъ, добротѫ бесчис-
лъннѫ имѫщѫ, вретоградоу съпротивна лѣпотоѫ[14]). оукра-
шааше же женѫ цѣломѫдрїе наипаче. ѧже видѣвъ царь, въс-
V. 91. хыти сѧ добротоѫ, и въсѣкѫ вънзнь[15]) въздвизаетъ[16])
еже полоучити желанїе. и оубѡ съ мѫжемъ жены оноѫ съвъз-
кращаѫ сѧ и прѣвышъши ꙗкль сѧ, не носѧ злата, възи-
маетъ пръстенъ златыи его, на извѣщенїе быти емоу хо-
T. 154 v. тѣнию. посилает же пръстенъ къ женѣ знаменїе, прїити
велѧ еи[17]) къ царици. вѣрова же симъ жена, познавши зна-
менїе, и прїиде въ царскаа. что же по сихъ; поемъ ѫ царь
осрамоти нѫждеѫ. оувѣдѣ же сїа маѯимъ[18]), и оуꙗзви сѧ
сръдцемъ, на враждѫ въоржжи сѧ, и лѫкавства въсѣка[19])
съшивааше, и конечнѣе[20]) оумарѣетъ мечемъ царѣ, ѡт стражїи
и добрыих кои[21]) пръвѣе[22]) того лишивъ, осрамоти же и женѫ
его евдоѯиѫ. царица же съжали си о срамотѣ, и поскръбѣ,

[1]) V. костандиеви. scris însă greşit костандивне. [2]) V. припражаєт. [3]) T. юулен-. [4]) V. показавыи. [5]) V. ѡтдастъ. [6]) V. на въсточныихъ странахъ ѳеодосїе посаждает сѧ: orig. τῆς ἔω Θεοδόσιος ἐγκάθηται τοῖς θρόνοις (v. 2488). [7]) T. -иѧ. [8]) In T. lipseşte. [9]) V. -аго. [10]) V. -об-. [11]) V. слабостъ. [12]) T. -їꙋ. [13]) V. -кс-. [14]) V. добротоѫ: orig. κάλλους (v. 2499). [15]) V. T. вънзнь. [16]) V. -двиꙁаетъ. [17]) Lipseşte în T. [18]) V. -кс-. [19]) V. -аа. [20]) T. кончинѣе. [21]) T. вое. [22]) Lipseşte în V.

и посилаетъ къ гизерихоу оуандалскомоу ризѣ, на римъ прїити оного ѹстрълмлѣѭщи[1]). прииде оубѡ гизерихъ, и прѣѩтъ римъ, поработи[2]) горцѣ, и пороби самѫѫ царицѫ и тоѫ дѣвицѧ[3]).

(v. 2523) И оубѡ римъ къ малѣ еще царствовавъ дръжавы царскыѫ[4]) до конца лиши сѧ, и вар варъскыим[5]) рига- S. 72.
мъ повинѫ сѧ и ѩзыконачѧлникѡм, и дланми ихъ лютѣ смѣри сѧ[6]). въцари бѡ сѧ маѯимъ иже тогда враждевавъıи, V. 91 v.
и[7]) по томъ анѳемїе[8]), оливрїе[9]) великыи· а по оливрїи[10]) дръжа маиѡръ, и[7]) по томъ гликерїе[11]), и по томъ пакы непотїанъ, таже оресть[12]), и по орестѣ сынъ его рѡмилъ власти причѧсти сѧ послѣднїи сыи. и град великыи въ градохъ, римъ рѡмила имѣвъ въ началѣ оузаконена царѣ, и пакы приставльши дръжавѫ къ рѡмила к томоу правле-
нїа не имѣ ѡт цареи, варварѡм же подклоник сѧ и попранъ T. 155.
бывъ[13]), и сих лютѣ орѫжїемъ прѣѩтъ бывъ, ригы[14]) видѣ кнѧѕѧ[15]) въ себѣ, странамъ владыкы и сатрапы. и
лишик сѧ злѣ ипатъ/ же и дръжатель и правитель и съвѣт- V. 92.
никъ, еще же и патрикїи, на рамо възѧтъ[16]) ıарем' варварьскыи[17]). и бывъ[18]) пръвѣе колъ чрѣдныи невъпрѧженъ, въ покорѣ бысть силныимъ орачемъ[19]) и земныими браздами мѫчити сѧ осѫжденъ бысть.

(v. 2536) И сїа оубѡ приключишѫ сѧ старомоу римѹ· нашъ же новыи царград доитъ и раститъ, крѣпит сѧ и омлаждает сѧ, бѫди же емѹ и до конца расти, еи царю въсѣми царствѹѫи, сицеваго прїемшѹ свѣтла и свѣтоносна[20]) царѣ, великаго владыкѫ и изрѧднаго побѣдоносца, коренѣ сѫща іѡана прѣизѧщнаaго[21]) царѣ влъгарѡм асѣнѣ, алеѯандра глаголѧ прѣкроткаго и милостиваaго[22]) и мнихолюбиваго, нищїимъ кръмителѣ и великаго ца-

---

[1]) In loc de оного ѹстрълмлѣѭщи V. are оустрълмлѣетъ; orig. ἐκεῖνον παρορμῶσα (v. 2519). [2]) и e corectat aci dintr'un ы. [3]) V. T. дѣвицѫ. [4]) T. -ыѧ. [5]) T. варварскым. [6]) Miniatura XXIX în cod. V. [7]) V. а. [8]) V. анѳемъ. [9]) V. олимврїе. [10]) V. олимврїи. [11]) V. кликерїе. [12]) V. оресът. [13]) V. бысть; cf. orig. ὑποκύψασα καὶ χωροβατηθεῖσα (v. 2537). [14]) V. рыгы. [15]) V. кнѧѯѧ. [16]) V. възем ъ; orig. ἤνεγκε (v. 2543). [17]) V. T. варварскыи. [18]) V. бысть; orig. χρηματίζουσα (v. 2543). [19]) T. greş. ѡмрачем. [20]) V. свѣтоносца. [21]) V. T. -наго. [22]) T. -иваго.

рѣ блъгарωм[1]), егоже дръжавѫ слънца безчислънаа[2]) да исчьтѫтъ.

(v. 2553) Нѫ и пакы на пѫть слово наставлено бѫди, и да скончает сѧ оставшее слово съписанию.

(v. 2555) Новомоу θеодωсїѹ еще младоу сѫщѹ, проважда-
жщѹ же юнъıи и пръвъıи възрастъ, аркадїе посади на цар-
S. 72 v. V. 92 v. T. 155 v. скъı/иχ прѣстолѣχъ[3]), /и хранителѧ пристави егово̂у/ царствоу
еже въ синклитѣ пръвыѧ и мѫдрѣишѫѧ, и съ ними
кнѧѕа перскааго[4]) издигердѣ· иже[5]) и оукѣдѣвъ навѣтъ на
θеодωсїа ωт нѣвъıиχ съшикаемъ мѫжїи любомѫчитель, за-
прѣтї имъ наити даже и до византїѫ[6]) съ многъıми рат-
никъı крѣпкъıми и орѫжноносцъı. и оубо навѣтоваваиеи на
царѣ сътрѧсше сѧ доушами ωт страχа варварова, злоѹмїе
ωтвръгошѫ и злонравїе, и ωт съвѣта осташѫ сѧ злаго и
начинанїа. ıакоже ѹбω благообразное да би понѣ къ пога-
V 93. нъıиχ, и дроужьство невръждено[7]) и междѹсобнѫѫ любовь
вѣстъ мѫжъ иноѧзъıчнъ без съмѫщенїа χраннти· доброе
бω ωт естьства въсѣмъ въсѣано[8]) бъıстъ.

(v. 2573) Бѣше же[9]) сестра семоу θеодωсиѹ чистообразна и чиста житїемъ, именемъ поулχерїа[10]), добротоѫ сїаѫщи[11]) тѣлесе доброобразнаго, и съвтѧщи сѧ дарми вънѧтрънѣго благолѣпїа· ıаже дѣвоѫ съблюсти себе произволивши и чистотѣ невраждомо χраннти съврокнще[12]), мѫжьскаго ωтрече сѧ въсѣчьскъı[13]) веѣдованїа, чистомѹ же радоваше сѧ и красномѹ житию, и топлотѫ ıавлѣаше на въсѣко благое дѣло. не тъкмо же свое сице ѹкрашааше житїе, нѫ и брата своего
T. 156. въсѣкъıми възъними[14]) на добродѣтѣлʼ привлачааше и нра-
въı добръıѧ[15]). ıаже и приведе емѹ на прнопщенїе[16]) брака добротами съвтѧщѫѫ[17]) сѧ въсѣкъıми евдокїѫ[18]), ıаже оби-
лїе имѣаше[19]) добротъı личнъıѫ· бѣше же ωт аθинъ вели-

---

[1]) Cuvintele subliniate înlocuesc versul 2551 din original: Κομνηνιάδην Μανουήλ. πορφύρας χρυσοῦν ῥόδον. [2]) V. T. вес-. [3]) Miniatura XXX în cod. V. [4]) V. -скаго. [5]) T. нжи. [6]) T. -їѧ. [7]) V. -енно. [8]) V. въсѣано. [9]) Lipsește în T. [10]) T. пѹрχерїа. [11]) V. сиıаѫщи. [12]) V. скро-внще. [13]) T. въсѣчьскь. [14]) V. T. възньми. [15]) V. на въсѣкѫ добродѣ-тѣль и нравы добрыѧ привлачааше: orig. εἰς ἀρετὴν ἐρρύθμιζεν καὶ τρόπους φιλοκάλους (v. 2584). [16]) V. -ов-. [17]) T. -ѫѧ. [18]) T. евдокыѧ. [19]) V. имѣше.

кꙑих, къ византїискомѹ же красномѹ прїиде градѹ, ꙗко да
ѡпадаетъ[1]) своѧ[2]) присныѧ братиѫ[3]), ꙗко ѿ отьчаго имѣ-
нїа не дажщимъ еи ничьсоже, много же паче корнстно бес-
прикладное обрѣте./ а еже како сїе бъість, словесы малыими V. 93 v.
скажѫ.

(v. 2594) Бѣше въ аѳинѡх нѣкто мѫжъ, леѡнтїе нарица-
емъ, въ/ конецъ достигъ въсѣкыѫ[4]) фїлософїѫ[5]), и словес- S. 73.
ныѫ[4]) и естьствьныѫ[6]) и ѕвѣздочьтныѫ[7]). семѹ ѿ един-
ныѫ жены родишѫ сѧ трї дѣти· двѣ же бѣстѣ мѫжьскыи
полъ, а третїе дъщи, дъщи свѣтообразна и весела. аѳина же
наречена бъість отьцемъ своимъ отроковица. ꙗкоже ѹбѡ
житїе хотѣаше оставити въсѣавы ж, съмрътное съставлѥ[8])
и конечное писанїе, отроком ѹбѡ остави стѧжанїе свое, елико
въ ризахъ и елико въ златѣ, въ домовех же и въ скотѣхъ,
въ съсѫдѣхъ[9]) и въ рабѣхъ· бѣше бѡ велми богатъ и ѿ
многоимѣнныихъ[10]). дъщери же повелѣ, и сїе ѿ любови,
тъкмо единѣхъ сто златик[11]) даровати въ наслѣдїе, чѧсть
прѣкра/снѫѫ[12]) рекъ довол'нѫ еи бъти, въсѣкѫѫ прѣвъсхо- T. 156 v.
дѧщѫ женскѫѧ[13]) доброты. и онъ ѹбѡ рекъ испи съмрът-
нѫѫ чашѫ, отроковицѫ же братїа злонравни ꙗвлъше сѧ
въсе прѣмшѫ отьчее достоанїе и въсѣчьскы безъ ждрѣбїа[14])
оставишѫ юнотвѫ. о нихже съжаливши си и дѹшеѫ ѹꙗз- V. 94.
влъши сѧ къ матере своеѫ[15]) сестрѣ пристѫпи аѳина отро-
ковица, сказѹетъ ꙗже о себѣ, и бѣдѫ ꙗвлѣетъ, болѣзнъ-
ными въздыхании обличаетъ страсть. ѹщедри[16]) же отро-
ковицѫ лелѣ еѫ[17]) плачѧщѫ сѧ, о сестринѣ си[18]) дъщери
ѹꙗзви сѧ сръдцемъ, и съ неѫ въставъ отиде къ град
првкы[19]) градѡм и град дръжавныи. къ пѹлхерїи же при-
стѫпистѣ благодѣтми ѹкрашенѣи, посѣщенїа ѿ неѫ проси-
тѣ и помощи отроковици ѿ своих неправеднѣ[20]) лишенои.
ѹдиви же сѧ отроковичнѣи царица добротѣ, почюди сѧ

[1]) T. ѿпадает. [2]) V. T. своѫ. [3]) T. -нѧ. [4]) T. -ыѧ. [5]) T. -їѧ.
[6]) V. T. естьствныѧ (T. -ыѫ). [7]) V. ѕвѣ-. [8]) V. ѡставлѥ; orig. συνθήκς
(v. 2602). [9]) T. сѫсѫдѣх. [10]) V. -имѣньныихъ. [11]) V. .р. златикъ. [12]) V.
прѣкраснѫ. [13]) T. -ѫѫ, V. жен'скыѧ. [14]) V. жрѣвїа. [15]) T. своеѧ.
[16]) T. ѡщедри. [17]) T. еѧ. [18]) V. же. [19]) V. T. пръвыи. [20]) V. не-
праведно.

свѣтоноснꙑимъ дарѡм лица еѫ, оудиви сѧ благоразоумиꙋ
и великоумию[1]) еѫ, и въпроси еда кто растлилъ естъ дѣ-
вьство[2]) еѫ. и оувѣдѣвши ꙗко неискꙋсна ѥстъ[3]) ложꙋ отро-
S. 73 v. ковица и добротѫ нескврън''нѫ съхранила естъ/ чистотѣ,
абїе банеѫ[4]) очищаетъ ѧ чьстноѫ, си рѣчь кръщаетъ, и
имѧ ей прѣлагаетъ, и нарицаетъ добрѫѫ[5]) отроковицѫ евдо-
T. 157. кїа, прииземлѥт[6]) же ѫ/ цареви и причитаетъ на бракъ, съ-
пособьствовавшꙋ[7]) наипаче о семъ и павлиноу, иже въ прѣ-
V. 94 v. вꙑихъ вьчиненъ бѣ царскꙑих дрꙋгѡх./ ѡт сїѫ оубѡ ѳеодѡсїе
роди евдоѯїѫ, ѧже[8]) оуалентїнїанꙋ скиптра дръжѫщомꙋ[9])
рима стараго посла на приимѫженїе житиоу.

(v. 2640) Нѫ ничьсоже ѥстъ, ꙗкоже мнѧ, доброчѧсто
въ жити боури и скрьби[10]) непричѧстно, ниже ѥстъ кое
добро[11]) овоціе не имѫщее съ собоѫ растѫще и трънїе[12])·
ибѡ и шипокъ благоѫхан''нꙑи творитъ чѧсто трънїе[13]).
слънечное[14]) же врѣвно помрачаѫтъ облаци, и вражда въз-
ращаетъ на творѧщїих доброе, и всѣко доброчѧстїе чьст-
ное и въсе красное въ житїи иматъ и злочѧство[15]) раз-
мѣшено съ собоѫ.

(v. 2648) Нѫ оубѡ чемоу хощетъ поглашенїе слова сего;
царица оубѡ плакааше[16]) въ мори житеистѣмъ[17]) ꙗснꙑми
и тихꙑми вѣтрꙑ носима· безмлъвно провождааше плаканїе
добраго[18]) житїа, ꙗкоже корабль отоваренъ прилежнꙑимъ[19])
вѣтромъ плакаѫ. нѫ напрасно дъхнѫ ꙗкꙑ боурѣ вражда, и
вѣтръ съмѫти море и боурѣ· облакъ разсѣде[20]) сѧ мѫтенъ
и низведе боурѧ[21]), съмѫти и сътрѧсе ладїѫ[22]) ꙗкꙑ листо,
и ·млъвꙑ въздвиже лютꙑ[23]) и съмѫщенїа тѧшка[24]), и ла-
V. 95. дїѫ оубѡ съкроуши,/ на возѧщѫѫ же сѧ[25]) оуста люта ѡт-
връзе ѕїанїа злоплакнааго. ѡт сего ꙋбѡ царица горести на-

[1]) V. -ноу. [2]) V. дѣвъство. [3]) V. есть. [4]) T. банѣж. [5]) T. до-
брж. [6]) V. прииземлѥт. [7]) T. съпособьствовавшꙋ. [8]) V. жже. [9]) V. дръ-
жѫщоу. T. дръжѧщомꙋ. [10]) V. чѧсти. [11]) V. добро кое: orig. τῆς εὐποτμίας
(v. 2641). [12]) T. трънное. [13]) V. трънїе чѧстое; orig. φρίσσει ποικίλαις
ἀκάνθαις (v. 2643). [14]) V. слънечьное. [15]) T. злочьство. [16]) In T. lip-
sește -ше. [17]) V. житеисцѣмъ. [18]) V. -ааго. [19]) T. -ꙑм. [20]) V. рассѣде.
[21]) V. T. боурѣ. [22]) T. -їѧ. [23]) V. лютꙑѧ. [24]) V. тѧшкаа. [25]) Lip-
sește în V.

плъни сѧ и съ искоушенми бра сѧ тѧшкобѣднъıими[1]). что T. 157 v.
же бѣ нападшее на нѧ слово скажетъ.

(v. 2663) Θеодωсїꙋ царю живѫщомꙋ съ неѭ аблъко добро
и прѣвелико велми принесе нѣкто. он же доброзрачню оудиви-
вль сѧ овощномꙋ, красотѣ почюдив сѧ паче же и величьст-
воу, ꙗкъı нѣчто ново даръ царици посилаетъ· еже великъıимъ
бъıстъ начѧтокъ злобам, горшее бѡ бъıстъ завистн вражд- S. 74.
нъıѫ аблъко, еже принесе на зло нѣкто тогда разсѣцаѫ-
щее[2]) брачнъıѧ съѧзъı[3]) θетида и пилеа. каковаа бѡ и при-
ключишѫ сѧ за аблъка сего. оудиви бѡ сѧ царица възорꙋ
овощномоу, паче естьства въмѣни добротѫ аблъчнѫѫ, и
любочьстие[4]) имѧщи въ свѣтломꙋ павлиноу ꙗко съпоспѣ-
шъствовавшоу[5]) ей възъıти на въıсотѫ царства[6]), аблъкомъ
горкотворивъıимъ мѫжа почьте. он же цареви даръ въспꙋ-
щаетъ, не вѣдъı[7]), ꙗкоже достоитъ, ѡт кѫдꙋ принесено
бъıстъ· ключи бѡ сѧ не бъıти съ царемъ тогда окаан"но- V. 95 v.
мꙋ егда θеодωсїе приемлааше аблъко, адоко[8]) горкое, аще речет
кто, овощїе съмрътно, емоуже насадитель съмрътъ и садо-
дѣлатель адъ[9]). видѣ же аблъко дръжѫи, и позна овощїе,
съкръı оубѡ аблъко оу себе, и мльчанїемъ[10]) оудръжа, въ-
проси женѫ своѫ где юстъ аблъко· онои же рекши ꙗко изѣ-
доҳъ е, клѧтвами обвѧт ѧ[11]). она же чѧсти горцѣи, ꙗкоже T. 158.
подобаетъ[12]), погрѣшивши заклѧт сѧ ꙗко изѣдоҳъ. что же
по сиҳъ; въ помъıслъı царь недобръıѧ впадаетъ, показа
авїе съкръвеное, и обличи ѧ лъжѫщѫ, разꙗри сѧ и про-
гнѣва сѧ, и омрази, и възненавидѣ[13]) царицѫ. ѡт сего възмѧ-
мѫти сѧ страстїи[14]) влъна и бѣдамъ море и злобамъ боу-
рѣ· ѡт сего несътрьпимѫѫ[15]) видѣ слънце страсть. и оубѡ
павлинъ съмрът обра ѡт сего, и мечь кръвопїица опои сѧ
оубїиствомъ· царица же ненависть оувѣдѣвши царевѫ[16]) въ

[1]) V. -ъıми. [2]) V. рассѣцаѫщее. [3]) V. съѫзъı. [4]) T. любочъстие,
V. любочьстиѫѧ; orig. φιλοτίμως ἔχουσα (v. 2675). [5]) V. din greşală
съпоспъствовавшоу. [6]) V. царствиа. [7]) V. вѣдъıи. [8]) V. greş. адако. [9]) T.
адъı. [10]) T. мльчанїе. [11]) V. обвѫжт ѫ. [12]) T. greş. подоет. [13]) In ms. възна-
видѣ. [14]) T. страсти. [15]) V. нестрьпимѫѧ. [16]) T. оувѣдѣвши ненависть
царевѫ: orig. τὸ μῖσος δὲ γνοῦσα τοῦ βασιλέως (v. 2698).

градъ ієрѹсалимъ въ скорѣ ѿходитъ, и тамо прочеє скон-
чавши житїа[1]) єстьства ѿдастъ дългъ земнаго.

(v. 2702) Сьи Ѳеодѡсїє въ дрѹгыих ѹбѡ вѣ благоразѹ-
V. 96. менъ,/ радостенъ, великодаровитецъ, въ книгахъ[2]) присно
ѹпражнѣѫ сѧ, нѫ съ прѣдсѣнїи[3]) сими имѣше въсходѧ-
щъ[4]) и нѣкыи зълъ[5]) плѣвелъ ѩко житенскѫѫ чѧсть. аще
вѡ кто каковѫ любо[6]) нѣкогда принесѣше ємѹ хартиѫ[7]), чръ-
S. 74 v. вениими[8])/ шары сиѫ[9]) назнаменовааше[10]), не расмотривъ ни
ѹвѣдѣвъ какова сѫтъ написанаа. сице ничьсоже цѣло въ
чловѣчи єстьствѣ, ничьсоже проказѹ непричѧстно ѿпаде-
ниѡм. и ѹбѡ благодѣтми вѣнчанаа[11]) и божьствънаа[12]) пѹл-
херїа много показоваше тъщанїє о цари, избавити сѧ хо-
T. 158 v. тѧщи томѹ ѿ прѣгрѣшенїа того· ѩкоже ѹбѡ многа и
чѧста съвлетиш наказанїа и словесы въразѹмивши[13]) цѣло-
мѫдрьными вѫщьше ничьсоже полѹзева[14]), ѹмъшлѣетъ
нѣчто таково, ѹлавлѣет же брата възьньными ѹмъшлен-
ми[15]). съписа вѡ писанїє ѩкы ѿ самого царѣ равѫ дарѹ-
жщѹ тои царицѫ своѫ· дастъ же сїє братѹ своємѹ. и ѹ-
моли царѣ ѩко да назнаменѹєтъ писанїє словы царскыими.
и онъ ѹбѡ прѣклони сѧ єи о сем молѧщи сѧ, и трьстъ
акїє вьстъ въ рѫкѹ царевою[16]), и чръвленоображными ша-
V. 96 v. ры[17])/ хартїѫ ѹвѣрѣваше. она же писанїє назнаменано ѩкоже
приоврѣтенїє възємши, ѩкы равѫ сревромъ кѹпленнѫѫ[18])
имѣше царицѫ. ономѹ же рѫгаємѹ рекшѹ о семъ, сїа[19])
царское изношааше писанїє, и ѿ того глаголааше єи право
глаголати. разѹмѣ же царь и ѹстыдѣ сѧ, и засрами. и
остави сѧ прочеє таковаго безѹмїа. и сїє ѹбѡ въ благѫѫ
постиже кончинѫ, ѩкоже ѹбѡ благоговѣнїє и чѧсть доврагo

[1]) V. житїє. [2]) T. гнигах. [3]) V. прѣдъвспѣанїи. [4]) Lipseşte în V. [5]) V. T. злъ. [6]) T. анвѡ. [7]) V. принесѣше ємѹ нѣкогда хартиѫ: orig. ἄν γάρ τις οἷον δήποτε τούτῳ προσήξε χάρτην (v. 2706). [8]) T. чръвлеными. [9]) T. сиѫ. [10]) V. -ѹвааше. [11]) V. -аннаа. [12]) V. T. божьствънаа. [13]) T. adaogă la sfîrşit un и. [14]) V. полезева. [15]) V. възньными ѹмышленїи. [16]) V. царевою рѫкѹ: orig. ἐν ταῖς χερσὶν τοῦ βασιλέως (v. 2723). [17]) Cod. V. are aci f. 96) următoarea însemnare: ѡ царю небесныи, помози н|амъ| на безбожныѫ варвары хотѧщи бранемъ. [18]) V. кѹпленѫ. [19]) V. сиѩ.

житїа доброумнымъ чловѣкωмъ и чистѣ жити любѧщїимъ а не оскврънѣѫщїимъ дроуголюбїе.

(v. 2736) Еще же хорѫгви дръжѫщу семоу цареви, пробоудивше сѧ ıавишѫ сѧ ѡт съна дльголѣтнаго седьмъ[1]) крѣпчаншїи мѫченици юношѧ[2]). ѡт бѣсовьства бω бѣжѫще злочьстиваго декїа[3]), къ вртъопъ[4]) самоизсѣченъ[5]) къ коупѣ
съкъшедше въ прѣдѣлѣх при/лежѫщїи града ефескаго, глѫ- T. 150.
бокыимъ и длъгоусъпнымъ[6]) бѣхѫ спѧще сънομъ[7]). пробоудивше же сѧ тогда и вѣр'/нъıми оувѣдѣвше сѧ и почь- S. 75.
тени бывше ѡт них и царем, съкрьшенымъ оуспошѫ и послѣднїимъ сънομъ.

(v. 2746) Трѫ/соу же лютомоу земѧ подвизаѫщоу[8]) не ко- V. 97.
рене и сътрѧсаѫщоу доушѧ[9]) чловѣчьскыѫ[10]) и колѣблѧщоу, и множьствоу благочьстивыихъ бога молѧщоу, вънезапнѫ[11]) отроча въсхыщено бывше[12]) до самыих въздоухъ горѣ пѣснь трїсвѧтѫѫ[13]) оуслыша ѡт ангелъ[14]). пакы же съведено бывше, ѡ ле страшныѧ крѣпости, по срѣдѣ вьсѣхъ како подобаетъ пѣснь плести[15]). бѣхѫ бω не прѣжде многа сего[16]) погрѣшивше.

(v. 2754) Сьи Феодωсїе ѡт хрисафїа прѣлъщенъ быв и прогнѣвак сѧ на поулхерїѫ многыми многажди сїѫ оуıазви трънїи вьсѣми оукрашенѫѫ добродѣтѣлными образы. скопецъ же[17]) бѣ хрисафїе, нечьстивъ и злообычаенъ, лѫкавенъ и оубїица и мръзъкъ[18]) нравы егоже злобѫ послѣжде ıако оувѣдѣ самодръжецъ, оплѣнивъ проклѧтаго[19]) и нища сътворивъ къ изгнанїе лютое посла осѫдивъ[20]) его.

ЦАРСТВО МАРКЇАНОВО.

(vv. 2763 – 2852)

И оубω длъгъ[21]) опщїи Феодωсїу давшу и тѣлесныи

---

[1]) T. седмь. V. .з. [2]) V. T. юношѫ. [3]) V. декеа. [4]) V. вьртопъ. [5]) V. -исѣченъ. [6]) T. -усыпныим. [7]) V. сьномь бѣхѫ спѧще: orig. ἦσαν ὑπνοῦντες ὕπνον (v. 2742). [8]) V. -двиѕа-. [9]) T. доушѫ. [10]) V. доушѫ чловѣчьскыѧ. [11]) V. T. вьнезаапѫ (T. въ-). [12]) V. высть. [13]) V. тръсвѧтѫѧ. [14]) V. аггелъ. [15]) T. плещи. [16]) V. сего многа: cf. orig. οὐ πρὸ πολλοῦ πρὸς τοῦτον (v. 2753). [17]) Lipsește în T. [18]) V. мрьзкъ. [19]) V. -ааго. [20]) V. пославъ осѫждена: orig. παρέπεμψεν ἐνδίκως (v. 2762). [21]) T. длъго.

кал҆ въ зема ѡтложившоу҆, въ поулхеріѫ[1]) добрѫѫ дръжава
V. 97 v. прѣходитъ[2]), ꙗже[3]) мѫдрѣ и разоумнѣ ѕѣло[4]) размыслившн
ꙗко царѣ трѣбоужтъ имѣніа римскаа, призываетъ благаго
T. 150 v. маркіана кънезаапѫ, мѫжа чистыми[5])/ съвтаща са и бого-
любезными нравы, и сказавши его страшными и боголю-
бивыми[6]) клатвами некрадомѫ съблюсти тоѫ[7]) чистотѫ, и
оувѣщаваема обрѣтши и мѫжа, вѣнецъ възлагаетъ томꙋ
царскыи, хрисафіа же горкоѫ съмрътіѫ[8]) оумарѣетъ.

(v. 2776) Въсѣчьскы же не безврѣменно, ниже хытрости
V. 98. кромѣ, еже рещи о маркіанѣ ѿт кѫдоу и кто бѣ./ ниц" бѡ
бѣ и смѣренъ, нѫ благъ нравы, не ѿт рода славна, ни ѿт
S. 75 v. нарочитыихъ, въ чи/ниѡх же причьтен бѣ воинничьстѣх.
нѣкогда же облакоу крѣпкыѫ брани ꙗкльшоу са и персѡм
прѣгръдынимъ[9]) плѣноужщимъ грькы, недѫгѡмъ обьатъ[10])
бывъ маркіанъ съмрътіѫ[11]) прѣтащіимъ въ нѣкоеи веси
свѣтлыѫ[12]) ликінскыѫ[12]) епархіѫ[13]) прѣлежа тѣлеснаго ради
недѫга. идеже любовь стажавъ къ нѣкыимъ братьскѫѫ[14]),
бѣше съ ними и прѣбывааше ꙗкы гость оу гостеи,
и потрѣбномꙋ ѿт них промышленню сподоблѣаше са. сим
же на ловъ нѣкогда идѫщимъ и маркіанъ съ ними идѣше
ловꙋ приношцаѫ[15]) са. ꙗкоже оубѡ мокри ѿт многынх[16])
бышѫ потокъ[17]), въ бръдѡм въстичаще злопроходнынимъ
и ѕвѣра кръмащіимъ[18]), и скозѣ адоліа протичаще и
троуждаще са, припадше на зема ташкыим҆ сънмъ[19]) спѣ-
хѫ. един же ѿт братенецъ онѣх проспав са скорѣе видитъ
V. 98 v. T. 160. храплаща маркіана еще и имаща глѫбокыи сънъ на очию/
птица же великокрилна и птицами владѫщаго[20]) по въздꙋхоу
прѣлѣтажща и крилѣ свои распростерша и творяща сѣніѫ[21])
томꙋ покои. тако ти естъ великъ и чьстенъ царскыи санъ. и

---

[1]) T. -іа. [2]) Miniatura XXXI în cod. V. [3]) V. поулхеріа же; orig. ἥτις (v. 2767). [4]) V. ѕѣло. [5]) T. чьстыми; orig. σεμνοῖς (v. 2770). [6]) V. -ынми. [7]) T. тоа. [8]) T. горкоа съмрътіа. [9]) T. прѣградныим. [10]) V. -жтъ. [11]) V. съмртиа. [12]) T. -ыа. [13]) T. -іа. [14]) V. любовъ къ нѣкоимъ стажа братьскжа; orig. φιλίαν ἐσχηκὼς πρός τινας αὐθομαίμους (v. 2786). [15]) V. приновщаа, T. приношцаа. [16]) T. -ых. [17]) V. бышѫ ѿт многыихъ потокъ; orig. ὡς οὖν διάβροχοι πολλοῖς γεγόνασιν ἱδρῶσι (v. 2791). [18]) V. звѣрамъ кръмащимъ. [19]) T. и сънем. [20]) T. владащаго. [21]) T. сѣніа: în V. lipsește.

тѣмъ досточьстенъ животнымъ безсловеснымъ[1]· сице
чьстенъ естъ и птицѡм плътоꙗдцемъ иже симъ прѣподасати
сѧ богомъ произбран"ныи. видѣв же онъ почюди сѧ бывшо-
моу, и брата своего възбоуди и показа емоу чюдо, и оудивиста сѧ
оба, и възбъноужвшоу[2] маркїаноу по малѣ ѿт съна скиптро про-
повѣдаста томоу самодръжьства прѣѩти, и тѣхъ въспомѣ-
нѫти оумалѣѭтъ[3] мѫжа. он же прѣклонѣет[4] сѧ и благыми
обѣщавает сѧ има. и оубѡ злато доволно тѣма давшима
емоу, ѿтшед къ визан'тїйскомоу прѣславномоу градоу къ ар-
давоурию пристѫпаетъ многозлатномоу. бѣ же кнѧѕъ[5] ардавоу-
рїе въ всѣм чиновомъ, съвоинъствоующа арпага[6] и съвоевод- S. 76.
ствоующа имѣѩ, съ нимже и ѿтплоу на гизериха. бѣ же[7] кнѧ-
ѕъ[5] гизерихъ ливїйскымъ[8] оуандалѡмъ./ сегѡ борѧщоу аспароу V. 99.
по земи и по морю, конникы и пѣшцы и по морю плавающими,
и врѣйцѣ рати ливїанъ бывши, гръчьскомоу же плъкоу на бѣгъ
оустръмившоу сѧ, оухващенъ бываетъ[9] и маркїанъ съ дроу-
гыми не малыими,/ стрѣгом же бѣ съ ними къ домоу гизери- T. 160 v.
ховѣ. въсхотѣв же гизерихъ видѣти плѣненыѩ[10], съ выше
ѿт[11] высоты мѫжѫ съматрѣаше, и видѣ вещь едва вѣроуемѫ,
маркїана спѧща и самосъставленѫ сѣнь томоу творимѫ ѿт
крилъ орлїихъ. семоу оудиви сѧ видѣвъ, и божествьна[12] нѣ-
коего оумышлѣетъ мѫжа быти и власти достоина гръчьстѣи
и дръжавѣ. и еже оубити оубѡ безчловѣчно[13] ѥстъ[14] мѫжа
таковаго разсѫждаетъ[15], произбран"наго съ выше на высотѫ
царствїа божиими бѡ зрѣн'ными съблюдаемаго дланми[16]
кто ѿт мрътвьныих[17] възможетъ погоубити прѣжде часа;
аще божиа великомощнаа рѫка тѫ[18] съблюдаетъ, не оубоиши
сѧ орѫжїа, не оусъмниши сѧ меча, ни огнѣ, ни ѩролютнаго
и оубїиствьна[19] обычаа./ призвавъ же его клѧтвами обьем- V. 99 v.
летъ, аще римлѣны обладаетъ, аще прїиметъ дръжавѫ, да
не борит сѧ съ ливїаны, ни брань съставитъ. сице и пога-

---

1) V. T. вес-. 2) T. възвжнжвшоу. 3) V. оумолѣѭтъ. 4) T. прѣкланѧет. 5) V. кнѧѕъ, -ѕь. 6) Orig. Ἄσπαρα (v. 2815). 7) T. бѣше in loc de бѣ же. 8) V. -ымъ. 9) V. бысть. 10) T. -ыѧ. 11) V. съ. 12) V. T. -ствна. 13) V. безчловѣчное. 14) T. есть. 15) V. расѫ-. 16) V. рѫками съблюдаемаго; orig. φρουρούμενον παλάμαις (v. 2833). 17) V. мрътвьныхъ. 18) V. тѫ рѫка; orig. χείρ σε (v. 2835). 19) V. -ствна.

нинѣ мѫжь стыдит сѧ царства, и богомь почьтенныѧ[1])
и ѕвѣрообразныи[2]) обычаи почитаеть, чловѣколюбезно на
сихъ възираѫ. ѿт тѫдȣ ѹбѡ поѹщень бывь ѿт гїзериха
къ кѡнстандиноѹ градоѹ абїе въстицаеть, и ѿт земѧ прѣ-
ставльшоѹ сѧ ѹже ѳеодѡсїоѹ царь[3]) нарицает сѧ сѫдомь
T. 161. поѹлхерїѫ[4]) и земи гръчьстѣи владыка и дръ/жатель само-
S. 76 v. дръжецъ. вѣ же благь и съмысленъ,/ разоѹмень, цѣломѫ-
дрь, дрѣво благодѣтми напльнено. садъ дрѣвесъ благо-
образенъ.

ЦАРСТВО ЛЕОНТЯ ВЕЛИКАГО.

(vv. 2853 – 2934)

Ꙗкоже ѹбѡ пръсть въспроси естьство ѿт сего и въ
гробѣ затвори земнороднѫѫ пльть, синглить съ аспаром
тогдашнїимь[5]) патрикїемь на леонта прѣлагаѫть самодръ-
жьство, на некѫщаго сѧ и строѫщаго аспарово имѣнїе,
обѣщавшоѹ сѧ емоѹ ꙗко да единомȣ ѿт сынѡв его вѣнцемь
V. 100. кесаръскынмь[6]) главѫ вѣнчает: нѡ не подобааше аспарȣ са-
модръжьство прѣѧти[7]) вѣством[8]) одръжимоѹ арїа мръс-
каго. сице множицеѫ смѣрены съдѣваеть прозрѣтенїе, сице
надежды[9]) льстѧть чловѣчьскыѧ[10]) ѹмы. семоѹ нѣкогда
леонтȣ добрѣ благочьствоѹѫщоѹ мѫжь нѣкто прѣмѫдрости
сокровище оклеветань бысть ꙗко елинь ѥсть, званїемь исо-
касїе, саном же кїесторь ѿт сего ȣбѡ обнажень бывь ѿт
чьсти и имѣнїа епархȣ градскомȣ вьдань бываеть на сѫд.
ꙗкоже ѹбѡ вьводимь бываше нагь ꙗкы рабь бїем, свѧ-
зан рѫками ꙗко разбойникъ, и сътѧгнѫть, сѫдїа възы-
вааше, възвѣщаѫ страсть, «вѣси ли, исокасїе, ѿт кѫдȣ изыде
и где тѧ нинѣ съведе коло чѧсти»; он же съ прѣдстоа-
нїемь[11]) срьдца свободна благоразȣмны сътвори семоѹ ѿт-
T. 161 v. вѣты[12]). «ѹвѣдѣхъ много прѣльстное чѧсти нестоѫщѫѫ,
и раскаах сѧ к томȣ зло[13]) не сътворити мрътвеныим[14])

---

[1]) T. почь-. V. почетеныѧ. [2]) V. ѕвѣ-. [3]) T. царь. [4]) T. полхе-
рїѧ. [5]) T. тогашнїим. [6]) V. кесарскыимь. [7]) V. прѣѧти. [8]) V. вѣс-
твомь. [9]) V. надеждѧ. [10]) V. -ыѫ. [11]) T. прѣстоанїемь. [12]) V. благора-
зȣмныимь отвѣща отвѣтомь: orig. εὐθήκτους ἐποιήσατο τούτῳ τὰς ἀπο-
κρίσεις (v. 2875). [13]) V. зла. [14]) V. -тви-.

бѡ обложенъ сꙑи и земнꙑимъ сѫщьством въпадохъ и въ страсти естьства чловѣчьскаго. тꙑ же оувѣдѣв теченїе и коло житеиское/ изнеси сѫдъ мнѣ таковъ сѫдимомоу, ꙗков V. 100 v.
же сѫдѧ съ мноѭ зговоръ показоваше»[1]). народъ оубѡ прѣдстоѭщїи[2]) оудивлъше сѧ мѫжоу, и прѣмѫдростномоу ѡтвѣтоу его почюдивше сѧ ꙗко дроуга свободна въ вȣпѣ и плъна дръзновенїа,/ ѡт тѫдȣ[3]) въсхꙑтивше съ рѫчнꙑми S. 77.
оковꙑ въ цръковь[4]) приведошѫ его съ веплемъ и хвалами и банеѭ божьствноѭ съврꙑшишѫ. ꙗвѣ бѡ ꙗко[5]) весъ добрꙑѭ[6]) дѣтѣли образъ трѣбоуетъ, инороденъ и тороденъ, елинъ, иновѣрник, скиѳ· єдина бѡ можетъ красити любѧщих ѧ и спасти.

(v. 2892) И оубѡ исовасїе сице ѡт зла избави сѧ. аспар же прикасаѫ сѧ хламидѣ[7]) царевѣ «ѡ царю» глаголааше съ великꙑимъ безстȣдъствомъ[8]), «не подобаетъ носѧщомоу багрѣннѫѭ[9]) плащаницѫ лъжѫ глаголати и съплѣтати въ соуе съставлена словеса. исплъни ми обѣщанїе имже ми сѧ древле обѣща, рекъ възвести єдиного ѡт сꙑнѡвъ моих на вꙑсотѫ кесарства и на тамо сѫщѫѭ славѫ». къ немоу же ѡтвѣщаваше мѫдрѣ царствоуѫи «не подобаетъ одѣаномоу въ багрѣннѫѭ плащаницѫ[10])/ обла/даемȣ бꙑти ѡт нѣкого V. 101. T. 162.
и рабȣ бꙑти».

(v. 2903) Сьи царь[11]) скровища обрѣтъ многобогатнаа[12]), вьсѣ морѣ аще речет кто или рѣкꙑ имѣниѡм, брань самохотнѫ и рат страшнѫ и столъ многосъбранъ и по глѫбинѣ шестъвнꙑи[13]) народъ и рои[14]) мокрѫѭ прѣходѧщъ и множъство морьскꙑихъ[15]) кораблеи на ливїанꙑ съставлѣетъ и на гизерїха, и воеводѫ приставлѣетъ обладаѫща ратїѫ[16]) брата женꙑ своеѫ[17]) веринꙑ василиска. рать оубѡ си оустрашааше и далнїихъ[18]), покрꙑвааше же море вѣтрилꙑ корабнꙑими[19]), исплъннѣваше море корабми водоплокнꙑими[20]). бѣ-

---

[1]) T. показȣвааше. [2]) V. прѣдъ-. [3]) Indreptat în ms. din сѫдȣ. [4]) V. цръковъ. [5]) T. како. [6]) T. -ꙑѧ. [7]) T. храмидѣ. [8]) T. безьстоудством, V. бестоуднемъ. [9]) V. багрѣнѫѧ. [10]) V. въ багрѣнѫѧ ѡдѣанномоу плащанницѫ; orig. τὸν περικείμενον τὴν πορφυρᾶν χλαμύδα (v. 2901). [11]) T. царъ. [12]) V. -богатна. [13]) V. шествнꙑи. [14]) V. роа. [15]) V. T. -рск-. [16]) T. -нѧ. [17]) T. -еѧ. [18]) T. далнꙑих. [19]) V. -ꙑми. [20]) V. -ꙑми, T. водѫплованꙑими.

хѫ бѡ стрѣлци[1]), мечници, водни ратници и по сѹши,
паче пѣска множъствомъ, дръзостїѫ[2]) же ꙗко ѕвѣрїе[3]). нѫ
мѫчителнѣиша[4]) ѥсть дръзость златꙋ, нѫ силнѣиши бес-
числънъıих коинъствъ. сїе и град добронъıрѣнъ ѿт осно-
ванїи раскопаваетъ, сїе и зданїа разарѣетъ, сїе и въ бранехъ
въсѣмъ ѧзъıкѡм погѹбленїе творити можетъ, и въсѣ мо-
S. 77 v. жетъ възмѫщати и развращати и размѣшати. неиз/бѣжна
V. 101 v. ѥстъ стрѣла, и въходит къ сръдце, и рѫчна оковъ зло-
раздрѣшена[5]), и нераздръкана съѧза ножнаа. можетъ ѧзъıкъ
безгласенъ ѹстроити доброглаголивъ и ѹста ꙗснѣишаа въ
безгласїе прѣтворити. се пособника въземъ гизерих прокаже-
T. 162 v. нъıи[6]) толикѫѫ[7]) възможе потопити/ рать. василискъ бѡ
многъıимъ ѹꙗзвенъ бъıкъ[8]) златомъ пръвъıи поглѧда на
бѣгъ по съвѣщанию, и ѿт толи въспѧтишѫ[9]) сѧ имѣнїа
гръчьскаа[10]), и індїанъı ѹстрашившаа и сѫщїихъ[11]) въ вре-
танїи и въсѣвъ ѧзъıкъ и въсѧ земѧ и рать страшнѫѫ единъ
блъсъкъ злата възможе погꙋбити, без рѫкѹ и безъ стрѣлъ
и безъ орѫжїа.

ЦАРСТВО ЛЬВА МАЛАГО.

(vv. 2935 – 2950)

И сїа[12]) ꙋбѡ приключишѫ[13]) сѧ римлѣнѡмъ, си рѣчь
V. 102. гръкѡм, въ ливїи[14]). / гръчьскъıи же царь[15]), съи львъ, не
полꙋчивъ мѫжьскомꙋ полꙋ отьцъ бъıти, дъщере своѧ при-
прѧѕаетъ[16]) зинонꙋ патрикїꙋ[17]), ѿт исаврїѫ имѫщѹ корень
роднъıи. дъщери же царевѣ имѧ бѣ ареаднїа. ѿт тоѧ ѹбѡ
зинонꙋ мѫжьскъıи полъ отрочѧ роди сѧ леонъ нарицаемъ,
тъзоименитъ дѣдꙋ своемꙋ егоже и въземъ дѣдъ его царь,
и прѣзрѣвъ зинона и любовь дъщерьнѫѫ[18]), върѫчаетъ внꙋкѹ
своемѹ хорѫгви царствїа. нѫ съи[19]) ѹбѡ въ малѣ въќѹ-
сивъ власти, ѿт земла[20]) отиде въ скорѣ, зинона отьца
своего оставль[21]) намѣстника самодръжъствѹ.

[1]) T. стрѣлцы. [2]) T. -нѧ. [3]) V. ѕвѣрїе. [4]) V. мѫчителнѣиши.
[5]). V. -разрѣшена. [6]) V. проказъıвъıи. [7]) T. толикѫ. [8]) V. высть. [9]) T.
-шѧ. [10]) гръчьскаа. [11]) V. сѫщихъ. [12]) V. сиѧ. [13]) T. -шѧ. [14]) Miniatura XXXII in cod. V. [15]) T. царь. [16]) V. -прѧѕа-. [17]) V. -ию.
[18]) V. дъщернѧѧ. [19]) T. сѫи. [20]) V. земѧ. [21]) V. оставивъ.

ЦАРСТВО ЗИНѠНА ЗЛОЧЬСТИВАГѠ [1].

(vv. 2951 — 2961)

Сьи зинонъ не добрѣ бѣше въ вѣрѣ, и ѹбѡ многа и люта наведе озлобленїа въсемоу исплъненню благочьстиваго [2]) стада.

(v. 2954) Тогда мнѕи въ кѹпѣ по/страдашѧ на различнъıих [3]) мѣстох. въıпадошѧ бѡ въ бѣдъı мнѕи [4]) ѿт цареи. кавадь бѡ въ персѣхъ, непїе же въ вечернїих странахъ, зинон же въ грьцѣхъ ѿтпадошѧ ѿт дръжавъı. нѫ зинонъ възможе пакъı въспрїѧти [5]) въıсокостепен”нъıѧ власти, паче же и кавадїе непота же не поглѧда тихъıма очима [6]) чѧсти тое пакъı /възвращенїе. T. 163. S. 78.

ЦАРСТВО ВАСИЛИСКОВО.

(vv. 2962 — 2977)

Накѣтовавшїи на нь/ златолюбивъıи же онъ василискъ и на зинона ıадъ излїа злобъı, и ѿт василиска бъıстъ горчаншїи [7]) дѣлъı, и приобрѣтъ съпособникъı и поборникъı нападааше на зинона [8]) огнемъ ıарости разждиѕаѫ [9]) сѧ. зинѡн же страхомъ обънѧтъ [10]) бъıвъ и подвиг [11]) сѧ ѹмомъ съ ареаднеѫ женоѫ своеѫ бѣжа въ исаврїѫ о доуши бѡ печаше сѧ, а не о имѣнинх. ıакоже ѹбѡ чьстнѣишее [12]) доушѫ ничтоже въ чловѣцѣхъ, ни власть царскаа, ни тъчнаа морю имѣнїа [13]). без болѣзни же василискъ въшед, никогоже бѡ [14]) бѣ възбранѣѫща емѹ, вѣнцемъ одѣа сѧ и владъıка бъıстъ. нѫ ѹбѡ не тръпѧтъ имѣнїа множицеѫ прѣбъıвати на длъѕѣ [15]) съ хотѧщими въсхъıщати их, нѫ прѣлагаѫт сѧ въ скорѣ [16]) и бѣжѧтъ [17]) ѿт нихъ, ıакъı познаваѫща по времени своѧ [18]) владъıкъı. V. 102 v.

---

[1]) V. злаго, T. злочъстиваго. [2]) T. greș. -чъстиваа. [3]) T. -ıх. [4]) V. -зн. [5]) T. въспрїѧти. [6]) T. очи. [7]) T. горчѣишїи. [8]) Cuvintele на зинона lipsesc în V. [9]) V. раждиѕаж, T. раждизаж. [10]) V. -ѫтъ. [11]) V. подвиг же. [12]) T. чъстѣишее. [13]) V. иманїа. [14]) Lipsește în T. [15]) V. длъѕѣ. [16]) V. вь схорѣ. [17]) T. бѣжѧт. [18]) V. своего.

ПАКЫ[1] ЦАРСТВОВА ЗИНѠН.

(vv. 2978 — 3007)

Въ двѣю[2] бѡ лѣтѹ[3] тъкмо самовластвовавъ[4] ва-
T. 163 v. силискъ злыи ꙗви сѧ,/ зинонꙋ пришедшѹ и всѣхъ прѣ-
кратившѹ надеждами любочьстными[5], и съ ними воево-
дѫ, армат же тьи бѣ, егоже сына обѣща сѧ кесаръскыимъ[6]
V. 103. вѣнцемъ вѣнчати, ѡт всѫдѹ же недоѹмѣѫ и не имы
что сътворити, съ зинонїѫ женѫ своѫ божьственомѹ храмꙋ
притѣкаетъ. ихже тамо изъшед царь зинѡнъ, и свѧзавъ
себе клѧтвами страшныими ꙗко да не наведет ѹбїиствьныи
мечь на выѧ[7] ихъ, въ изгнанїе посла ихъ съ твръдыми
стражами, идеже затворивъ ихъ въ нѣкоемъ пыри твръдѣ,
и каменїемъ прѣвеликыимъ въход затворивъ, гладем и ме-
чемъ злыих злѣ погѹблѣетъ. добрѣ же ѹтврьдив' свое
царство арматїа ѹбѡ лютѣи съмрьти ѡтдаваетъ, прѣда-
телѣ злокъзнъна ꙗвльшаго сѧ своемꙋ владыцѣ, исплънѣет
же обѣщанїе и вѣнчаваетъ сына его кесарьскыимъ славныимъ
S. 78 v. вѣнцемъ. не по мнозѣ[8] же и томꙋ/ власы остригъ поста-
влѣетъ кизикꙋ архїереа нѫждеѫ.

(v. 2999) Семѹ нѣкогда цареви прорече звѣздочьтецъ[9],
ꙗко скончаеши сѧ по малѣ, твое же царство прѣиметъ и
женѫ ѡт синклита[10]. сїе ѹвѣдѣвъ царь погѹби множай-
шѫ[11] ѡт синклита красныѧ и доброчьстныѧ. нѫ непобѣди-
V. 103 v. мѫѫ[12] крѣпость божиа промысла/ никтоже възможет зем-
T. 164. нороденъ бездѣлнѫ показати[13]./

ЦАРСТВО АНАСТАСЇ ЦАРѢ[14]

(vv. 3008 — 3099)

Зинон” бѡ остави житїе и вѣнецъ, на анастасїа же прѣиде римскаа дръжава, иже разноокъ нарицааше сѧ. едино бѡ око имѣше чръно, а дрꙋгое бѣлозрачно. иже ареаднѣ припрѧг сѧ прьвѣи царици, и възнепщевавъ сѧ по законꙋ

[1]) T. пакь. [2]) T. двою. [3]) T. нѣто. [4]) V. самовластьствовавъ. T. самъ властвовавь. [5]) V. -ыми. [6]) V. кесарскымъ, T. кесар'скыим. [7]) V. выж. [8]) V. мноꙁѣ, T. мнозѣ. [9]) V. ꙁвѣ-, T. звѣ-. [10]) T. сингланта. [11]) V. -жѧ. [12]) V. непобѣдимаа. [13]) Miniatura XXXIII în cod. V. [14]) V. царство анастасїево, ĭar într'o glossă marginală cu litere foarte micĭ царство анастасїа царѣ.

бꙑти въ вѣрѣ, но малѣ изкрьже злобное[1]) рождьство и
въсѣвъ злꙑи обꙑчаи[2]) изнесе на срѣдѫ· вѣше бѡ из на-
чѧла сѣмена въ срьдци имѣѫ евтихїевꙑ[3]) ереси трьокаан''-
наго. ѡт сего облакъ теменъ и бѹрѣ свер҄ѣпаа и[4]) влънꙑ
тѧшкꙑѧ и мльвꙑ и бѹрѧ корабль сътрѧсошѫ православїа. V. 104.
ѡт сего благочьстивїи архїерене[5]) ѡт прѣстолъ свонхъ ѡт-
ганѣахѫ сѧ ꙗко развоинници злотворивїи. ѡт сего вѣхѫ
чѧстїи[6]) плачеве и рꙑданїа[7]), въсѫдѹ вепление и въздꙑха-
нїа, въсѫдѹ пръсемъ вїенїа. множьство же вѣрнꙑихъ толи-
вѫѫ[8]) злобѫ видѧ[9]) понашаахѫ царевн и рѫгаахѫ сѧ. сице
не ѹмѣетъ благочьстивꙑи стꙑдѣти сѧ царѣ, егда на бла-
гочьстїе вѣда въстицаетъ, ниже прїемлетъ лица, ни сил-
нꙑих[10]) трѧсет сѧ. и ѹбѡ анастасїе въспомѣнѫвъ прило-
жити пѣсни трїсватѣи[11]) злочьстиа ꙗдъ, и всѣ множьство
видѣвъ ѹстрьмившее сѧ[12]) авїе и каменїемъ ѡт цръкве
епарха[13]) ѡтгнавше, и въжегшее[14]) злочьстивꙑих домовꙑ[15])
великꙑих болѣръ, и исвлакше многꙑ застѫпникꙑ прѣльсти,
хотѧ и не хотѧ/ прѣста ѡт стрьмленїа и дрьзновенїа, ꙗко/же T. 164 v. S. 79.
конь нѣвꙑи тврьдоѹстъ[16]) дꙑхаѫ дрьзостїѫ[17]) и ѹ-
мѧкчив сѧ, аще ѹздѫ въложѫтъ[18]) въ ѹста его тѧшкѫ.

(v. 3030) Семѹ спѧщѹ приключи сѧ видѣти въ сънѣ
мѫжа страшна дрьжѫща ха/ртиѫ[19]) въ рѫкѹ, и сїѫ[20]) раз- V. 104 v.
гънѫвша и анастасїево имѧ обрѣтша и къ немѹ рекша съ
лютостїѫ «благочьстїе ѹбѡ богъ видѣвъ іезекїево почьте
его животомъ дльгꙑимъ и избавленїемъ ѡт врагъ и про-
страньствомъ[21]) житїа[22])· твоѧ[23]) же злобѫ възненавидѣвъ
и мрьзкꙑѧ[24]) нравꙑ, ѡтсѣцаѫ ѡтсѣче теченї[25]) живота
твоего, и лѣта ѡтѧтъ .дı.». и си рекъ ѡттрꙑ их ѡт хар-

---

1) V. злобно. 2) T. обꙑчаи, cores din обичаи. 3) V. ев-. 4) Lipseşte în T. 5) V. архїереи. 6) T. чьстїи. 7) T. радапїа. 8) T. толикѫ. 9) V. видѧще. 10) T. силнꙑх. 11) T. трїсватѣ. 12) Lipseşte în V. 13) V. епарха ѡт цръкве; orig. ἐκ τοῦ ναοῦ τὸν ἔπαρχον (v. 3003) 14) T. въжегши. 15) T. greş. злочьстивꙑх домовь. 16) V. тврьдоѹстъ нѣвꙑи: orig. τὶς σκληρόστομος (v. 3037). 17) T. дрьзостїѧ, V. врьзостнѧ: orig. ὑπὸ θράσους (v. 3037). 18) T. вложѧт. 19) T. дрьжѧща хартїѧ. 20) T. сїѧ. 21) T. простран'ством, V. пространствомь. 22) V. житиѧ. 23) V. твоѫ. 24) V. мрьскꙑѧ. 25) V. течение.

тїѫ[1]). ꙗзкоѫ[2]) оубѡ царь оуꙗзвенъ бꙑвъ пагоубноѫ и ѿ
млънїи съкрѫшенъ бꙑвъ прѣмѣни жизънь[3]) своѫ, си рѣчь
ѿ млънїи и громов ѕмрѣ[4]). въ гробѣ же затворенъ
бꙑвъ по нѣкꙑихъ дьнехъ велѣ испоустити ѿ долѹ из
гроба и въздꙑханїе горко ѿ оумилена сръдца, милости
просѧ ѿ стрѣгѫщїихъ[5]). и молѧ сѧ имъ ѿ тѫдоу из-
вести его. онѣм же ѿвѣщавшим ꙗко дроугꙑи владꙑка
ѥстъ, онъ противѫ рече «никоеже ми ѥстъ о семъ слово·
тъкмо ѿвръзѣте[6]) ми темнꙑи съи гробъ, ꙗко да слад-
кѫѫ виждѫ зарѧ слънечнѫѫ». нѫ не бѣ никогоже[7]) милѹ-
V. 105. жица ни щедрѧща[8]) его· злъним бѡ понѣ на кончинѣ въси
T. 165. съпротивлѣѭт сѧ[9]). ключи же сѧ не по[10]) мноѕѣ[11]) гробоу
его ѿврѣсти сѧ и мрътъвца[12]) окаан҇наго въсѣмъ ѿ-
крꙑти. и бѣ видѣти оумилено нѣкое видѣнїе и достоино
слъзъ· обрѣте бѡ сѧ изѣдъ ножнꙑѧ[13]) сандалѧ и мꙑшицѧ
своѧ[14]) ꙗкꙑ чюждꙑ. нѣцїи же глаголѧтъ зинѡнѹ приклію-
чити сѧ таковꙑимъ· множицеѫ бѡ[15]) недѫгомъ обьѧтъ
бꙑвааше конечнꙑм, и оумрѣти мнимъ пакꙑ бѣ въ жи-
вꙑих.

(v. 3072) Нѫ оубѡ не весѣ[16]) злаа сѫтъ въ чловѣцѣх,
нѫ растварѣѭт сѧ нѣкогда и болшаа съ злꙑми. мръзъкъ[17])
S. 79 v. бѡ злочьстивꙑи съи царь ꙗвль сѧ нѫ обаче искона сад ѿ
въсеѫ землѧ гръчьскꙑѧ. егоже и плод горъв[18]) бѣ и съ-
мрътъ коренїе· ꙗкоже[19]) аще не би прѣтъкновенїе еже о вѣрѣ
ꙗко мрачнꙑи въсе покрꙑвалъ облакъ, сїе тъкмо добро могло
би покрꙑти въсѧ сквръни и нечистотꙑ его и въсѧ стрѹ-
пꙑ гноинꙑѧ ꙗкоже цѣлителное бꙑлїе исцѣлити[20]). вѣ же
оукраненїе безакон҇наго не корене издръванїе дѣанїа скврън҇-
V. 105 v. наго, еже глаголетъ сѧ златонеръвръно мѫжми дани[21]) ве-
рѫщими. что же и каково реченое, слово съпишетъ. въсѣкꙑи
мѫж же и жена, и дѣвица юноша и младенецъ, равъ и сво-

[1]) T. -їѧ. [2]) V. greș. ꙗзво. [3]) V. T. жизнь. [4]) V. оумрѣт. — T. n'are această glossă. [5]) V. -щиихъ. [6]) V. -ѕѣте. [7]) In T. lipseşte -же. [8]) V. щедрѧщаго. [9]) V. съпротивлѣѭт сѧ вьси: orig. πάντες ἐπεγκοτοῦσι (v. 3063). [10]) Lipseşte în T. [11]) V. мноѕѣ. [12]) V. мрътвьца. [13]) V. -ꙑѫ. [14]) V. T. своѫ. [15]) Lipseşte în T. [16]) V. вьсѣ. [17]) V. мръзвъ. [18]) T. горькь [19]) V. T. ꙗко. [20]) T. ицѣлити. [21]) Lipseşte în V.

ѣодѣ, вь новиновени сыи и вь неповиновени[1]), прохода ради
своего гноинаго и воднаго смрада єдинъ сребрънъ динарь[2])
даваше вь скровище царево. си[3]) же и скотѡм належаше
тѧгота, во/ловѡм и мъскам же, паче же и конемъ. за всѣ- T. 165 v.
кого же пса и за ослѧта .ѕ. фолїи даваше господинъ скотꙋ.
анастасїе же ѹмоленъ бывъ мѫжми иночьскоє и чистоє про-
ходѧщими житїе, толикѫѫ тѧготѫ прогна и таковѫѫ мръ-
зость, ис корене прозѧбенїе[4]) злаго приобрѣтенїа истръгъ и
огневи давъ[5]) на потрѣбленїе.

При анастасїи[6]) цари начѧшѫ[7]) блъгаре поємати
земѧ сїѫ[8]), прѣшедше ꙋ бъдынѣ, и прѣжде начѧшѫ
поємати долнѧѫ земѧ охридскѫ[9]), и по томъ[10])
снѧ[11]) земѧ късѧ[12]). ѡт исхода же блъгарѡм до
нинѣ .ѡо. лѣтъ[13]).

ЦАРСТВО[14]) ІОУСТИНА ПРЪВАГѠ.

(vv. 3100—3119)

И понеже ѹбѡ анастасїе отиде злѣ, напрасно прїемлетъ
правила самодръжьствоу[15]) и хорѫгви царствїа пръвый іоу-
стин прїем бѡ, ꙗкоже глаголѧтъ, много злато ѡт аман-
дїа, бѣ же препоситъ амантїе[16]) ѡнъ, и повелѣно бысть ємꙋ
ѡт него ꙗко да є раздастъ/ чинѡм воинскыимъ, ꙗко да V. 106.
сътворѧтъ царѣ ѳеокрита, сѫщаго ѡт кръвїи[17]) амантїе-
вѣхъ, он же чюждыимъ себѣ приобрѣте царство, коупивъ[18])
доброе имѣнїем чюждыимъ[19]). сице въсѣмъ ѥстъ драго
скиптрѡм дръжанїе[20]), и въ семъ тъкмо обидѣти никтоже
облѣнит сѧ, аще и въ дроугыих[21]) праведенъ обрѣтает сѧ
и цѣломѫдръ./ бѣше же благовѣренъ и мѫдръ старецъ іоу- S. 80.
стин, ревностиѫ[22]) же раждизаѫ[23]) сѧ благочьстивыѧ вѣры на

---

[1]) V. и не въ повиновени: cf. orig. οἰκέτης, οὐκ οἰκέτης (v. 3088). [2]) V. динаръ. [3]) V. сиа. [4]) V. проꙁѧбление. [5]) V. дасть; orig. δοὺς (v. 3099). [6]) V. T. анастаси. [7]) V. -шѧ. [8]) V. T. сїѧ. [9]) V. и прѣжде пожишѫ охридскѫѧ земѧ. [10]) V. сем. [11]) V. снѫ. [12]) Lipseşte în V. [13]) S. f. 78 v., T. f. 164 v., V. f. 104; în acest din urmă codice fraza a doua a glossei lipseşte. [14]) T. царствꙋ. [15]) V. самодръжьства. T. -дръжьствоу. cores din -ва. [16]) V. амандїе. T. аманти. [17]) V. кръве. [18]) T. покоупивь. [19]) T. чюжыимь, cores din чюждыимь. [20]) V. скиптродръжание: orig. σκηπτροκρατορία (v. 3110). [21]) T. дроугоуих. [22]) T. -тыѧ. [23]) V. -ꙁаѫ.

манихеанъі[1]) гор҆кѫѫ[2]) брань кѫжеже, и гоненїе тѧшко на
помѣнѹѫщїихъ[3]) хранѧщѫѧ[4]) гнилъіѧ[5]) блѧди несто-
рїекъі[6]).

V. 106 v. ## ЦЯРСТВО ІОУСТИНЇЯНОВО.

(vv. 3119—3296)

Т. 166. Ꙗкоже оубѡ и семоу[7]) носѧщоу дебелство мрътъв-
нъіѧ[8]) плъти дльжно бѣ дльгъ мрътъвнаго естьства ѡт-
дати, на іоустинїана[9]) дръжава прѣходитъ, създавшааго[10])
цръковь онѫ прѣвеликѫѫ[11]) свѧтъіѧ[12]) сѡфїѫ, си рѣчь
прѣмѫдрости господнѧ, великолѣпнѣишаго царей прѣ-
въіихъ, иже братовъ сънъ присньіи бѣше іоустиноу. сьи
акїе въ началѣ самодръжьства своего брань състави на
оуандилъі[13]) и на ригѫ гелимера мѫчителѣ. любовь бѡ чистѫ
и прѣжде царства имѣѫ къ ин҆дерихоу оуандалъскомȣ[14])
кнѧзȣ[15]), и писанїа прїемъ ѡт него ꙗко лѫкавъіи гелимеръ
въсталъ естъ на нь и затворилъ юстъ самого индериха и
женѫ и дѣти его, а власть ѡтѧтъ вьсѧ индериховѫ[16]), сїа
оувѣдѣвъ царь, оуıазви сѧ срьдцемъ и много поболѣвъ о
страждѫщимъ злѣ, рать на гелимера многомѫжнѫ[17]) поси-
лаетъ, рати же началника поставлѣетъ и воеводѫ брани ве-
ликаго велисарїа, грьчьскѫѫ рѫкѫ[18]), еже вьсѧ съкрывшаго
воеводъі и плъкѡм началникъі твръдостиѫ оума и добръі-
V. 107. ми съвѣтъі. иже събравъ множьство морскъіихъ ратникъ
и сȣшнъіихъ, пѣшцѧ, орѫжникъі, мечникъі[19]), конникъі и
стрѣлцѧ, волѧщїихъ и тъщѫщїих[20]) сѧ прѣд нимъ оумрѣ-
ти, и ѡт нѫждѫ освѣнѣѫ сѧ[21]) неправеднъіих хъіщенїи[22]),
Т. 166 v. и вьсѣх дръжати твора праведнаа дѣанїа, вьсѧ побѣди
ликїнскѫѫ власть, и въіѧ[23]) непрѣклон҆нѫѫ прѣклони ȣан-

[1]) Т. манахеанъі. [2]) V. крѣпкѫ и горкѫ: orig. ἄσπονδον (v. 3115). [3]) V. -щихъ. [4]) V. -ѫѫ. [5]) Т. гнилъі. [6]) Miniatura XXXIV în cod. V. [7]) V. greș. семо. [8]) V. мрътвнъіѫ. [9]) V. оустинїана. [10]) Т. създавшаго. [11]) V. прѣвеликъіѧ. [12]) Т. свѧтїѫ. [13]) V. оуандалъі. [14]) V. -лск-, Т. -л҆ск-. [15]) V. Т. кнѧзоу. [16]) V. анде-. [17]) V. рать многомѫжнѫ на гелимера: orig. στόλον κατὰ Γελίμερος μυρίανδρον (v. 3136). [18]) V. дръжавѫ; orig. χεῖρα (v. 3138). [19]) Т. мечникъ. [20]) Т. тъщ҆ьщїих. [21]) V. ѡт нѫждѧ освѣнѣѧ: în cod. S. сѧ este scris deasupra șirului. [22]) Т. хъіщенїе. [23]) V. въіѫ.

дилскѫѫ[1]), самѣм' на сїе лютымъ ликїаншм колѧщимъ и
тъщѫщим[2]) сѧ обладати сѧ велисарїемъ. сицева ти есть
вещь злоратна праводѣанїе, и дроугы вѣсть творити прѣжде S. 80 v.
ненавидимыѧ, привлачит же врагы[3]) ꙗкы желѣзо магнит.
образомъ благости своеѫ и нравом члокѣколюбнымъ. въс-
хыти бѡ нѣкто ѡт воинъ кокошъ сѣдѧщѫ, и въздвиже кра-
молѫ въ коуиѣ въземъ кокошъ. оуслыша же велисарїе, и про-
гнѣва сѧ о бывшим, и изобрѣте хыщника. ревностїѫ[4]) же
раждег сѧ люто сѫдѣа прѣщенїе ѡт мала велико' повелѣ бѡ
окаан"наго бити и таковыи сѫд прїѫти[5]) неправедномоу
нравꙋ[6]) своемꙋ. аще бѡ и прилагааше сѧ[7]) къ народꙋ члокѣ-
колюбнѣ и медом сладкымъ словеса растварѣаше, нѫ и V. 107 v.
горка себе нѣкогда ꙗвлѣаше по искоусныихъ[8]) и врачехъ и
многохытрѣишїихъ[9]). ѡт сего воинѡм оубѡ[10]) страхъ нанде
великъ, и боазнїѫ измръзе народоу сръдце, а ѡт ликїанъ
съпостат любовь приложи сѧ, и вьси тъчно богоки воеко-
дѫ хвалѣахѫ[11]). ѡт сего прѣвъзможе паче[12]) крѣпкыих
стражъ и всѣкого града красна, добромырна и твръдомыр-
на. самыи же прѣкрасныи град кархїдѡнъ врата ѡтвръзе
вьси бѡ ꙋсръднѣ люблѣхѫ[13])/ велисарїа ꙗкы отьца чѧда. T. 167.
обрѣт же царскаа гелимерока тамо богатъствомъ[14]) морѣ
почръпе и рѣкы имѣниѡм, и воемъ расточи плѣнъ дроу-
гочьстнѣ. съ самѣм же гелимеромъ съставль бранъ[15]) и кръ-
вїѫ[16]) напльнена сътворивъ[17]) ликїнскаа[18]) полѣ, и всѣко
кръвїѫ[16]) оброщено орѫжїе показавъ, и варваръскыми мръ-
твецы[19]) земѧ прикрывъ[20]), ꙗвлъшѫ сѧ трꙋпїемъ постлан...
оубїеныихъ[21])· по многыих же бранехъ и мѫжеꙋбїенїихъ[22]),
и по многыихъ съ/плетенїихъ и кон"ныих ратехъ и по ко- V. 108.
пїиныхъ[23]) съкроушенїѡх[24]) и сътренїѡх щитныих, конечнѣе
и самого гелимера съ женоѫ и съ дѣтми оумилеными окра-

---

[1]) V. -далскѫѧ. [2]) T. тъщъщим. [3]) V. врагъ. [4]) T. -нѧ. [5]) T. принѧти. [6]) T. нраво. [7]) Lipseşte în T. [8]) T. -ых. [9]) T. -шиих. [10]) V. оубо воиномъ. [11]) V. -ѣхѫ. [12]) V. паче прѣвъзможе. [13]) V. -ѣахѫ. [14]) T. богатством. [15]) V. бранъ съставль гелимерѡмъ: orig. αὐτῷ δὲ τῷ Γελί-μερι συμμίξας πλεονάκις (v. 3177). [16]) T. -їѧ. [17]) V. сътвори. [18]) V. ликїнска. [19]) V. мрътвъцы, T. мрътвъци. [20]) V. покрывъ. [21]) V. -ых. [22]) V. мѫже-. [23]) T. копынных. ы cel dintîi cores din и. [24]) V. -енїихъ.

зы поемъ плѣнены, ѡт тѫдꙋ ꙗко многопобѣдныи възврати
S. 81. сѧ воевода, воевода доброратныи, побѣ/дами многыми сїаѫ[1]).
емꙋ же чьсть въздаваѫ добрѣ самодръжавныи[2]) владыка
своимъ имѣнїемъ златыимъ и сребрьныимъ орѫжника назнамена орѫжїемъ ограждена, и почьсти обличенїе[3]) съриистанїемъ коньскыимъ сътвори прѣхраброму[4]), въ немже прѣдидѫщь бѣ емꙋ и гелимеръ. оустраши сѧ сегова копїа хозрои
перскы[5]) кнѧѕъ[6]) и многострьмное и мѫжьскыѧ[7]) брани·
и съ симѹ бѡ[8]) състави крѣпкоратнѫѫ брань, и толико оустраши его ꙗко въсхотѣти хозрою миръ сътворити въ
мѣсто бранеи храбрыихъ. и римъ прькыи градѡм, старыи,
T. 167 v. грькѡмъ/ възврати, бѣше бѡ готѳы възѧтъ· ихже и ригѫ
великаго[9]) и страшнаго оухватикъ, желѣзныими окована имѣ
V. 108 v. рѫчныими/ оковы. тогоже самого царѣ хотѧща пострадати
и ѡт живота и власти окаан"нѣ ѡтпасти, ѡт срѣды исхытити
из рѫкоу злаго народа. ибо множаишїи ѡт народа събравше
сѧ, егда съпрѧѕаѫтъ[10]) конѧ колесницами въорѫжены и на
теченїе готоватъ бръзое, вепла испоустишѫ на самого досадныѧ дръжѫщаго[11]), и хоулнаа изрекошѫ бесчислънаа словеса. злыим же зла[12]) приложивше и меншїимъ вѫщьшаа,
царѣ поставишѫ и показашѫ самодрьжца патрїкїа ипатїа,
мѫжа ѡт нарочитыихъ, анастасїева сърѡднїка прькѣе царствовавшааго[13]). о семъ велисарїе оуꙗзвлѣет[14]) сѧ сръдцемъ
и въорѫжает[15]) сѧ крѣпцѣ и тръѕаетъ[16]) мечь, и съ орѫжионосцы многыими, тврьдыми и храбрыими[17]) и съ нарситомъ деѯїѡм[18]), санъ ѥстъ деѯїѡс[19]), си рѣчь офик,
и храбрѣишїимъ ꙗко львъ дръзосръдыи вьскочи въ срѣдѫ, и боуꙗго[20]) народа съсѣче плъкъ, ꙗкоже моѵси[21]) мадїама и ꙗкы ісоусъ[22]) хетеаны. оубои же кръвми свои мечь,

[1]) V. сиꙗѫ. [2]) V. -дръжавьныи. [3]) V. ѡбличеннемъ. [4]) V. храброму. [5]) V. T. перскыи. [6]) V. кнѧѕъ. [7]) V. -ыѫ, T. мѫжьскыѧ. [8]) V. же. [9]) V. -ааго. [10]) V. -ѕаѫтъ. [11]) T. дръжѧщаго. [12]) V. злаа. [13]) V. -шаго. [14]) T. оуꙗзвѣет. [15]) T. въорѫжѣет. [16]) V. тръзаетъ. [17]) V. съ орѫжионосцы тврьдыми и храбрыми многы многыми: orig. καὶ δορυφόροις σὺν πολλοῖς ἀλκίμοις ὑπερθύμοις (v. 3217). [18]) T. десвиѡмъ: orig. τῷ Ναρσῇ τῷ δεξιῷ (v. 3218), cetit de traducător τῷ Ναρσίτῳ Δεξιῷ. [19]) T. деѯиѡсь. [20]) T. боуаго. [21]) T. моиси. [22]) V. иисоус.

и прѣложи сѧ веселїе въ скрьбь бесчисльнѫѫ, и дьнь тръжь- V. 109. ‖
ствьнꙑи[1]) въ дьнь плача/ падшїих бѡ множьство обрѣте S. 81 v.
сѧ исчитаемо до .ле. хилїадъ вьсѣхъ. и ѹбѡ множьство
ѹтоливше сѧ прѣста ѡт бѹи/ства своего, самодрьжьствѹжи T. 108.
же избѣже ѡт сѫщѫѫ при ногахъ его бѣдꙑ.

(v. 3229) Бѣ же сїе храбрьство[2]) краснѣише паче прѣвꙑ-
нихъ, и великъ велисарїе бѣше въ храбръствох'. нѫ ѹбѡ сїа[3])
не бѣхѫ ѹгодна зависти злои. тѣмъ и горцѣ възрѣ на
воиновѫ[4]) славѫ, и вьсѣми обрати сѧ стрьмленїи на того-
вѫ славѫ· зависть бѡ, ꙗкоже глаголѧтъ, не вѣсть полез-
наго. ѡт сего многославнꙑи и великꙑи военачѧлникъ, иже
хозроꙗ ѹстрашивꙑи[5]) великаго[6]) персѡм кнѧѕа[7]), иже царѧ
приведꙑи под ꙗремъ работꙑ, иже мечемъ прѣемꙑи ливїн-
ское царство и ѩзꙑкъ, иже рати раздрѹшаѫи, иже прѣвѣе
въ бранехъ львоꙗростенъ, завистиѫ повоеванъ бꙑвъ[8]), лю-
тꙑимъ звѣремъ[9]), безъ кони' и ратникъ и тѹлоносецъ,
паде паденїемъ страшнꙑим, достоинꙑимъ[10]) слъзъ. бꙑстъ,
ѡ горе, окааненъ, и нажаншїи вьздѹха· испи ѹбꙑ напа- V. 109 v.
стнѫѫ прѣвеликѫѫ чашѫ· обнаженъ бꙑстъ[11]) ѡт своихъ
ꙗкꙑ бѣгѹнь рабъ· сѣдѣше[12]) воина, ѡ ле страсти, ожидаѫ,
когда мечемъ того вꙑѧ[13]) ѿсѣчетъ. ѡ зависти, звѣрю[14])
лютꙑи, разбоинниче, гонителю, скорпїе многожѫлнаа, тїгрю
чловѣкосънѣднꙑи[15]), змїе[16]) ꙗдовитаа, вꙑлко съмрътнаа,
стрѣло безжелѣзнаа, копїе вьсѣхъ острѣишее, каковаа твори-
ши и мѫчительствѹеши, и каковаа зла сьшикаеши. прѣпо-
бѣждает мѧ страсть, и съмѫщает мѧ плачь, и призꙑваетъ
слъзѫ из моею/ очию. до колѣ, гѹбителю, сице възможеши; T. 108 v.
до колѣ, злодѣю[17]), житїе съмѫщаеши, мѫчителю злокъз-
нънꙑи, ѹбїице, вьсѣх враждѹѫи. и аз бѡ, ꙗкꙑ непотрѣ-
бенъ, въ твоѧ[18]) въпадъ длани и[19]) искѹсив твоѧ[18]) стрѣ-
лꙑ лежѫ елѣ дꙑшѫ.

[1]) V. -ств-, T. -жьст'вныи. [2]) V. T. храборство. [3]) V. сиꙗ. [4]) T. воиновѫ. [5]) V. -шивꙑ. [6]) V. -ааго. [7]) V. кнѧꙁа. [8]) T. завистиѧ повоевак бꙑвь. [9]) V. ꙁвѣ-. [10]) V. -ꙑмъ. [11]) T. бꙑвь; orig. ἐγύμνωτο (v. 3245). [12]) T. сѣдеше. [13]) V. вꙑѫ того: orig. τὸν αὐτοῦ τράχηλον (v. 3247). [14]) V. ꙁвѣрю. [15]) V. -снѣдныи. [16]) V. змїе. [17]) V. злодѣѹ. [18]) V. T. твоѫ. [19]) Lipseşte în V.

S. 82. (v. 3260) И сїа ѹбѡ речена бъі/шѫ нами въ произведенїе
горесть бѡ дѹшевнаа глаголати принѫждает нъі. царь же
ревнитель[1]) сьіи благовѣриоу[2]) брань въздвиже[3]) на зловѣр-
V. 110. нъіихъ, наипаче же на еллинъі комолоховъі прѣльсти[4]),/ аще и
послѣди прѣлъщенъ бъівъ нѣкъіими скврън"нъіми, аф-
ѳартодокитскѫѫ принѧтъ злѫѫ вѣрѫ, си рѣчь нетлѣнно-
мнѧщїих.

(v. 3267) Сьи црьковь създа свѣтоноснѫ[5]) и великѫ, бога
моего храмъ, небо нижнее, егоже мнѧ[6]) и серафїми дивѧще
сѧ чюдѧт сѧ. аще бѡ волит богъ жити въ рѫкотворе-
нъіих[7]), въ семъ въсѣчьскъі прѣбъіваетъ· и где бѡ имат
инде; аще бѡ кто приложитъ крѫгоу ꙋбѡ[8]) небесномоу град
прѣславнъіи градѡм, кѡнстан'диновъ[9]) град, храмъі же свѧ-
щеннъіѧ ѕвѣзднъім[10]) свѣтозаренїѡм[11]), никакоже истинъі
тъи погрѣшитъ. въси бѡ[12]) сїаѭтъ несвѫднъіми свѣтлост-
ми[13]), и блистаѭтъ благодѣтми и тваръ озарѣѭтъ, и въі-
ваѭт свѣтлостми[13]) земнъіѧ[14]) звѣздъі[15])· слъньце же въ-
зъіде свѣтло и прѣкрасно, и въсѣмъ съкръішѫ сѧ ѕвѣз-
дамъ[16]) блистанїа. прѣсїает бѡ свѣтло, ꙗкъі въ малъіих
T. 169. ѕвѣздахъ[17]), въ свѧщеннъіих/ цръквахъ дрѹгое слъньце ве-
лико, богозданнъіи храмъ, доброта земи[18]) въсеи.

V. 110 v. (v. 3281) Оу сего бѣ царѣ съпрѫжница Ѳеодѡра,/ едино-
ревника, единонравна, великолѣпна. сїа храмъ въздвиже ѿт
коренъ послѣдниїхъ господнимъ оученикѡмъ, по прьвѣмъ
прьвъіи. свѣтозарнѫѫ аще кто речет въ црьквахъ лоунѫ,
еѫже доброта тьчна естъ[19]) свѣтозарномꙋ слъньцоу.

(v. 3290) Нѫ таковъіми дарми цареви испльнѣемоу не бѣ
оу него дъщере, ни съіна, ни намѣстника родꙋ. тѣмже и
хотѧ оумрѣти и ѿт земѧ[20]) прѣставити сѧ, на братова

---

1) V. -тель. 2) T. -їю. 3) In ms. въздвиже. 4) Orig. τῆς βωμολόχου πλάνης (v. 3246). 5) V. -жѧ. 6) V. мнѫ. 7) T. рѫкоу-. 8) Lipsește în V. 9) T. костандинов. 10) V. ꙁвѣ-, T. ѕвѣзднъіим. 11) V. -заренїемъ. 12) Lipsește în V. 13) V. свѣтлостьми. 14) V. -ꙑѫ. 15) T. ѕвѣздъі; V. are în acest cuvînt pentru з cel dintîi o literă curioasă, ce se aseamănă cu β grecesc cursiv și pare a sta în locul lui ꙁ. 16) V. ꙁвѣ-. 17) V. звѣ-. 18) T. земли, cu л recent. 19) V. ѥсть тьчна. 20) T. землѧ, cu л recent.

сꙑна възрѣ іоустина и того самодръжца и царѣ пока-
зꙋетъ[1]).

ЦАРСТВО ІОУСТЇНА МАЛААГѠ[2]).

(vv. 3297 — 3459)

Бѣ же благъ и праведенъ новꙑи іꙋстїнъ, и[3]) неправдѫ
ненавидѧ и злонравїе, добролюбивъ, красолюбивъ, свѣтло- S. 82 v. V. 111.
доушенъ, доброобразенъ, о имѣнїих не радѧ, ненавидѧ пра-
знословїе. показанїе же свѣтлости его и великолѣпию[4]) зла-
тꙑи же и чьстнꙑи въ царскꙑихъ дворохъ дом юстъ,
благодѣтнꙑми блистаѫ добротами и осїаваѫ въсѣ.

(v. 3305) Бѣше же сице красенъ царь[5]) и кротъкъ[6]) и лѫ-
кавьства ненавидѧ[7]), имѣѫ и обꙑчаи правдивъ. нѫ много-
болѣзньное живота его и еже чѧсто въпадати въ недѫгꙑ
различ'нꙑѧ произволенїе ѿсѣцааше праводѣанїа. не исхож-
дааше бѡ чѧсто изъ[8]) царскꙑих. ꙗко да имѧтъ вако
хотѧщеи въ немоу бесѣдовати и на неправеднꙑѫ[9]) глаго- T. 169 v.
лати чловѣкꙑ и хꙑщникꙑ, нѫ имѣше того недѫжна одръ
и полата, ꙗкꙑ нѣкое дрѣво добродно въпѧщее[10]) плодꙑ
краснꙑми и въсѣмъ произносѧщее богатно овощїе, зимоѫ
же и стоуденꙑимъ истаемо[11]) мразомъ и запинаемо еже
оузоритї е. ѿ сего тъщѫщеи сѧ неправеднꙑимъ обꙑчаемъ
чюждаа[12]) възимати и своа възвращати[13]), по мнозѣмъ[14]) V. 111 v.
невъзбранени ѿ колѧ их ꙗснꙑми[15]) възиражще[16]) очима
на чюждаа, разбиваахѫ, въсхꙑщаахѫ, ѿимаахѫ ближнїи-
мъ[17]) ихъ и млъва бѣ въсѫдоу и стенанїе съ въздꙑха-
нїемъ, и рꙑданїе и плачь и пръсем' вїенїе. град же въ коу-
пѣ оубѡ плънъ бѣ чѧстꙑихъ вадилъ, въ коупѣ же прѣис-
плънѣваше сѧ вопль и слъз'. сна[18]) самодръжецъ ꙗко оу-
слꙑша, доушеѫ оубѡ оуꙗзви сѧ, не имꙑ же что сътвѣрати,

---

1) Miniatura XXXV în cod. V. 2) V. малаго. 3) Lipseşte în V. 4) V. -ноу. 5) T. царъ. 6) V. T. кротокъ (T. -в). 7) V. ненавидѧ лѫкав'ства: orig. μισοπόνηρον (v. 3306). 8) V. ѿт. 9) V. T. -ꙑѧ. 10) T. въпѧще. 11) T. истаемо. 12) V. чюждꙑимъ. 13) V. възвращати, T. възращати. cores din -вращати. 14) V. мнозѣмь, T. мнозѣм. 15) V. ꙗснꙑма. 16) T. възиражщи. 17) T. ближнꙑм. 18) T. сна.

сътѧѕаахѫ[1]) бѡ его недѫѕи[2]), прѣщенми оустраши едиными
злогнѣвнꙑѧ[3]), ꙗкоже звѣрь[4]) прѣматоръ безврѣменень и
прѣстаръ видѧ щенцѧ своѧ[5]) лютѣ въсхꙑщаемꙑ, и никакоже
инако могꙑ тѣмъ помощи, страшнаа испоущаетъ ла-
ніа ѿт сръдечнꙑѧ[6]) срѣдꙑ. нѫ не ползеваше царь ничь-
8. 83 соже[7]) къ сих. любоимѣн”ное бѡ и скврън”ное сръдце не
стꙑдит сѧ оуставъ междоусобнꙑѧ[8]) любве, не боит сѧ
T. 270. очесе божиа, самодръжецъ не стꙑдит сѧ, не милоуетъ сте-
наніе[8]) и съкроушеніе сръдца.
V. 112. (v. 3330) Да ꙗкоже оубѡ злоба прѣвъзмагааше[9]) кѫщьше
и по въсѫдоу мръскꙑѧ[3]) простираше пленицѧ[10]), и въсѧ
поꙗдаахѫ злобнаа оуста, а царь въздꙑхааше, печаловааше,
скръбѣше. нѣкто ѿт властелъ пришедъ на срѣдѫ съ
дръзновеніемъ «ѡ царю» възꙑваше «аще хощеши из рѫкоу
злобною избавити своѧ[11]) люди, мнѣ ѿтмъщенію връжчи
мечь. и аще оубѡ ѿтсѣкѫ главꙑ лихоимъствꙋ[12]) и нравоу
любохꙑщномоу истръгнѫ кореніа, похвала ми прѣдлежитъ
ѿт тебе и ѿт прочїихъ вьсѣхъ. аще ли же ни, то не по-
щѫди мѧ, царю, нѫ ꙗко посрамотившомоу тѧ мечемъ ми[13])
вꙑѫ ѿтсѣци въ правдѫ». оуслꙑша же сїа[14]) царь, и въ-
нѧтъ авїе, похвали же чловѣка того[15]) о чловѣколюбнѣм
его разоумѣ, и власть незазорнѫѫ[16]) дастъ доблемоу, епарха
же обꙑчаи естъ нарицати сїѫ[17]) имѫщаго. и вьсѣми образ-
ми наказа егѡ пещи сѧ о правдѣ. и овъ оубѡ прѣпоаса сѧ
тавовоѫ силоѫ, и ревности многꙑ напльник[18]) сѧ прилежа-
аше дѣлоу. приключи же сѧ не по мнозѣ[19]) бꙑти нѣчто
V. 112 v. таково, словоу и памѧти достоино и писанию прѣдати. жена
T. 170 v. пристѫпи оубога, въ вдовъствѣ[20]) живѫщи, съ въздꙑха-
ніемъ и вепльмъ и жалостїѫ, въпїѫщи на нѣкого ѿт наро-
читꙑихъ и славнꙑх[21]), сродника сѫща[22]) цареви, саном же

---

[1]) V. -ꙃаахѫ. [2]) V. -ꙃи. [3]) V. -ꙑѫ. [4]) V. ꙃвѣрь. T. ѕвѣрь.
[5]) T. своѫ: în V. lipseşte. [6]) V. -ꙑѫ. [7]) V. ничтоже. [8]) V. -ніе.
[9]) T. -могааше. [10]) V. пленницѧ, T. пленицѫ. [11]) V. T. своѫ. [12]) V.
лихоимьствꙋ, T. лихоемствоу. [13]) V. din greşală мечеми. [14]) V.
сиа. [15]) V. того чловѣка: orig. τὸν ἄνθρωπον (v. 3353). [16]) V. неза-
зорнѫ. [17]) T. сїѧ. [18]) T. напълнин. [19]) V. мноꙃѣ, T. -ѕѣ. [20]) T.
вдовствѣ. [21]) V. T. -ꙑихъ (T. -х). [22]) V. сѫщи.

магистръ, и неправєдн҄ыи єго нравъ оклеветаѫщи, ꙗко достоанїє[1]) єѫ вьсє расхытивша. ѹслышꙗ же сїа ревнитель[2]) ѡнъ правдѣ, и вънѧтъ въздыханїа, и ѹщедри женѫ, посла же призвати магистра на сѫдъ. магистръ же не послоуша, нѫ небрѣже о сѫдѣ, и порѫга сѧ сѫдїи, и сѫдъ прѣзрѣ. и S. 83 v.
вечерѧ многоцѣн"нѫѫ[3]) творѧщꙋ самодръжьцоу съобѣдоуѫ[4])
съ нимъ съ дроугыими[5]) ѡтиде. а еже по семъ что и
како; разгнѣва сѧ сѫдїа и отиде къ царскаа и показа сѧ
самодръжцꙋ[6]), видѣ тлъстотрапезнѫѫ[7]) по срѣдѣ гозд-
бѫ[8]), видѣ же сѣдѧща съ гостми[9]) оного живѫщаго съ
лихоемноѫ мрьзостїѫ. да ꙗкоже видѣ его, раждеже сѧ ревностїѫ срьдечноѫ, и дрьзнѫвъ рече къ їꙋстинꙋ «аще прѣбываеши, царю, въ проѹставлен҄ыих тобоѫ и хощеши хыщникѡм приходи|ти на сѫдъ, и азъ съ радостїѫ[10]) да V. 113.
творѧ ꙗже проꙋставих· аще ли же ти нѣкое раскаанїе о нихже
съдѣалъ еси наиде, ꙗко епаршьскѫѫ[11]) ми сїѫ власть давшоу,
се зде пакы прѣд тобоѫ естъ еже възѧтї ѫ. аз бѡ не повиненъ
есъмъ[12]) тебѣ творѧщоу гостѧ лѫкавыѧ и сквр҄ѣныѧ[13]) и немилостивыѧ, и прїемлѧщꙋ ихъ съпирникы и съобѣдникы T. 171.
члокѣкы[14]) злонравныѧ и злотворивыѧ». противѫ же симъ
прѣтихыи и кроткыи їꙋстинъ пристрастнѣ нѣкако и тѧщѣ
и из глѫбин҄ы[15]) въздъхнѫвъ[16]) «аще азъ» рече «самъ неправедно съдѣахъ что, нинѣ мѧ сметни ѡт царскаго[17]) прѣстола·
аще ли же кто ѡт съобѣдникъ съвъзлежѫщїихъ[18]) съ мноѫ,
се ти велѧ творити еже прѣжде съвѣща». ѡ ле тихости и благости твоеѫ, самодръжьче прѣкрасн҄ыи, правдохранителю кроткыи. рече оубѡ сїа[19]) царь, магистръ же акїе въсхыщенъ быв҄ъ
сѫдїеѫ съ влѣченїемъ нѫждн҄ыимъ ѡт трапезы и пищѫ и
съобѣдник, ѡт пира многоцѣннаго[20]) и великопищнаго ведѣше сѧ на сѫдище сѫдъ приꙗти хотѧ. прѣдста же сѫдищꙋ V. 113 v.
трепещѫ[21]) ѡт страха иже прѣжде прѣвъзносѧи сѧ, гръдыи и лют҄ыи. и пакы оубѡ жена ꙗкоже прѣжде вадѣше,

[1]) T. достоанїю. [2]) V. -тель. [3]) V. -цѣнѫ. [4]) In V. lipsește -ѫ. [5]) V. -ымн. [6]) T. -жьцꙋ. [7]) V. -трапезнѫѧ. [8]) V. гоздъбѫ. [9]) V. гостьми. [10]) T. -нѧ. [11]) V. епарскѫѧ. [12]) V. есмъ, T. есмь. [13]) V. -ыѫ. [14]) T. greș. чл҄кы. [15]) T. глѫбини. [16]) T. въздѫхнѫвъ. [17]) V. -аго. [18]) V. -щихъ. [19]) V. сиѥ. [20]) V. -цѣннаго. [21]) V. трепѫщѫ.

произношааше рас'хъıщенїе и обличааше злобѫ· он же[1]) млъ-
в. 84. чаше и вола/ на ѩзъıцѣ имѣше, иже прѣжде свѣрѣпообраз-
нъıи, и прѣвѣе шѧтажи сѧ. сице недръзновен''на[2]) сѫтъ
злокъзн'наго[3]) ѹста. ꙗкоже оубѡ изъıскавъ извѣстно[4]) и
испъıтав'[5]) великоѹмнъıи сѫдїа и правдохранитель, обрѣте
пострадавшѫ бѣдъı тѧшкъıѧ пришедшѫѫ[6]) ꙗко рѫками не-
Т. 171 v. праведнъıми обранѫ, сѹровѣми жиламиговѧждими волѣ-
рина оного повелѣ бити, таже остриѕаетъ[7]) брадѫ его
до самъıѫ[8]) кожѫ, остриже[9]) же и космъı[10]) его, и лице
посрамоти, и на хѹдѫ и едва стѫпаѭщѫѫ всадивъ[11])
скотинѫ, показѹетъ злое по срѣдѣ тръговища, и обличаетъ
срамотнѣ того[12]) и ꙗвлѣетъ, и достоанию его госпождѫ
съдѣваетъ еже ѡт него многа зла пострадав'шѫѫ и огорче-
V. 114. нѫѫ[13]). сице ничьсоже тъчно свободномѹ разоѹмѹ·/ сице не-
имѣн''нолюбникъ и непорабощенъ и благодръзновененъ[14])
мѫжъ ни лица прїемлетъ[15]), ни боит сѧ въıсокъıихъ, ни
единого[16]) же стъıдит сѧ, ꙗкоже птицъ, аще[17]) речеши,
орелъ, доброкрилен и въıсоколѣтенъ, ни единѣмъ дръжимъ
ѡт земнъıих вещеи. аще имаши разоѹмъ[18]) чистъ[19]) ѡт
приобрѣтенїи въıшнїи, аще не осквръиѣеши[20]) си дѹшѫ
притѧжанїа скврънами, не оубоиши сѧ цареи, ни оусъмниши
сѧ сѣвѡра, не оустрашиши сѧ владѫщїихъ, ни велико сила-
нъıихъ.

(v. 3435) Нѫ да въскратим сѧ къ съписанию[21]). сие многъı
оустраши, сїе многъı въспѧти ѡт произволенїа и стрьмленїа еже
на лихоимьство[22])· неоумоленое бѡ и страшное въ сѫдѣхъ
сѫдїино[23]) сътрѧсе въсѣмъ срьдца. ѡт сего бѡ отишїе по
въсѫдѹ праводѣанїа въ мѣсто вѹрѧ и лютъıих влънъ
Т. 172. прострѣ сѧ. въ мѣсто же влънъ и млъвъ засмиꙗ[24]) сѧ

---

[1]) T. greş. о нем же. [2]) V. недръзновеньна, T. -дръзновена. [3]) V. зло-възинаго, T. -нънаго. [4]) V. извѣсто. [5]) T. изыскавь и извѣстно испытавь. [6]) T. -жѧ. [7]) V. -ѕаетъ. [8]) T. -ыѧ. [9]) T. остриж. [10]) T. космы. cores din космн. [11]) V. всадивъ. [12]) V. того срамотнѣ: orig. δυσκλεῶς τούτου (v. 3422). [13]) V. оугорченѫѧ. [14]) V. благодръзновенъ. [15]) V. приѥмлетъ. [16]) V. ѥдиного. [17]) T. и аще. [18]) In V. lipseşte -мъ. [19]) T. чьсть (seris ч͠тъ). [20]) T. -ни-. [21]) T. писанїю. [22]) T. -имство. [23]) T. съдїино. [24]) V. -їа.

тишина, и пѫчина безъ сѫмѫщенїа плавааше сѧ житеискаа. доухъ бѡ божии прѣмо дыхаа/ше сладкодыханенъ, и оуто/- S. 84 v. V. 114 v.
лѣваашe лютыѧ и многомѫтныѧ[1]) боурѧ.

(v. 3447) Оу сего же бѣ царѣ сѫжителница именем' сѡфїа, мѫжеоумна, великодоушна, великодаровита. ıаже оувѣдѣвши народ печалоуѫщъ и скръбѧщъ[2]), ıако дльгы отѧгчен бѣ ıакы ѫзами неизбѣжнынимн[3]), събравши длъжнаа вьсѣ писанїа, ова оубѡ съжеже, а заимодавцемъ ѡтдастъ длъгы ѡт имѣнїи своихъ. елицѣми же дроугыми благыми и великодарованїи царь и царица наплънишѫ грады, вьсѣмъ ıавѣ естъ оувѣдѣти ѡт малыих[4]) сихъ· ибѡ и малъ вьсоусъ вьсѧ делвѫ, и одеждѫ добротканънѫѫ[5]) вьскрилїе покаꙁꙋетъ[6]), и львъ великодоушнын[7]) ıавѣ юстъ ѡт новтїи[8]). V. 115.

ЦАРСТВО ТИВЕРЇА ЦАРѢ[9]).

(vv. 3460 – 3497)

И понеже не бѣ дъщере ни сына има[10]), царь притворенїемъ тиверїа ıакы сына извравъ, люта на конинъство сѫща, пръвѣе[11]) оубѡ[12]) кесарскынмъ[13]) оукрашаетъ вѣнцемъ, по малѣ же въ коунѣ събравъ народъ, синклитъ и иерѣѫ и вьсѣх сѫщїихъ[14]) въ саноу, и поучениїи многыми божьствнымн разъстроивъ[15]), скиптра прѣдаетъ емꙋ самодръжьства, еще живѫи сын а не конечнѣ[16]) дыхаѫ. нѫ обаче оуспе мало поживъ сънемъ невъстаѫщїим'[17]) и опщїимъ иже ѡт съмръти[18]), и каменъ прикры толикааго мѫжа· ни бѡ зла ни добра естьство[19]) милоуетъ, въ коунѣ же вьсѣхъ полагаетъ въ гробѣ погребены. T. 172 v.

(v. 3475) Ѩкоже оубѡ тиверїе прѣиде въ самодръжьство, ѡт пръваго ıавѣ начрътанїа показа надеждꙑ непогрѣшившꙋ

---

[1]) V. многомѧтежныѧ. [2]) T. печалоуѧще и скръбѧщь. [3]) V. -ымн. [4]) T. -ых. [5]) V. -тъканнѫѫ. [6]) V. показаетъ. [7]) T. -доушно. [8]) Miniatura XXXVI în cod. V. [9]) S. și T. maï aŭ un al doilea titlu: царь (T. -ръ) тиверїе. [10]) V. има ни сына; orig. οὐδ' υἱὸς ἐκείνοις (v. 3460). [11]) V. пръво. [12]) Lipsește în V. [13]) V. -ымъ. [14]) T. -щих. [15]) V. T. растроивъ (T. -ь). [16]) T. кончинѣ. [17]) T. -щим. [18]) T. смрти. [19]) T. естьствоу.

о немъ произбракшомоу єго. ивѡ кеѧикодарокитѫѫ царицѫ
сѡфїѫ тъмами[1]) почьтє благодѣанми, подъ областїѫ жє єго
сѫщїимъ тѫчѧ[2]) источи благоткоренїа, и къзрѣкъ ѡткрьзє
злато нєскѫдно. на оутѣшенїє жє нєдѫгомъ боримꙑимъ и
S. 85. V. 115 v. троуждаємꙑим, лютоѫ и многоболѣзньноѫ старостиѫ хра-
мꙑ къздкижє многꙑ и нищокрьмилница. и пръкꙑи положи
коренїє храмоу .м. христокѣхъ добропобѣднꙑихъ мѫченикъ.
о дкѣю же колѣблѧ житїє[3]) дъщерю ѡт сєю єдинѫѫ при-
прѧжє макрикиоу на бракъ, мѫжꙋ храброу, родомъ кападо-
кѣнина[4]), и хотѧ бракъ[5]) некѣстѣ сътворити постаклѣєтъ
кєсара отрококичнина[6]) женнха. по малѣ же скончa сѧ прѣждє
крѣменє и прѣждє часа, ни старости прикоснѫк сѧ, нижє
кидѣкъ класъ къзраста скоєго зрѣлъ и трѣбоужщъ сръпа.
абїє жє приємлєтъ макрїкїє скиптра, тикєрїоу разсѫдикшоу[7])
мѫжоу царсткокати.

ЦАРСТКО МАКРЇКЇА ЦАРѢ[8]).

(vv. 3498 — 3596)

Сьи затѣ[9]) на сестрѫ фїлїпика къзѧтъ, мѫжа добла
T. 178. и благодръзостна, и велика къ храборсткиx[10]), и богатъст-
комъ кꙑпѧща и сїаѫща[11]) разоумомъ, къ нокѣ остаклъша
старꙑи римъ и къ кѡнстантиноу[12]) градоу прѣшєдша. сєго
скѣтла бꙑкша къ побѣдахъ и разорикша[13]) перскоє шѫта-
V. 116. нїє грьдоє и побѣдикша бранми страшнꙑми[14]) нєпщєкааше
маврикїє[15]) ıако кьцарити сѧ иматъ и късхꙑтити само-
дръжькстко. бѣшє же ємоу кина такокомоу нєпщєканию, ıако
нѣцїи ѡт излихꙑихъ[16]) и прорицаѫщїихъ макрикиоу[17]) при-
нєсошѫ блѧдинѣ какокꙑ бабъскꙑѧ, ıако житїє и класть
ѡтѧто ємоу хощєтъ бꙑти ѡт нѣкоєго имѧщаго ф[18]) слоко
къ имени. ѡт сєго скѣтлꙑи и великꙑи къ бранєхъ краждь-

---

[1]) T. тъмамꙑ. [2]) T. тъчѧ. [3]) T. greş. житїю. [4]) V. каппа-.
[5]) In V. бракъ e scris de două ori. [6]) V. отрококична. [7]) V. расѫдик-
шоу. [8]) V. mai are un al doilea titlu: царстко макрикиєко. [9]) T. зѣтѣ.
[10]) V. T. храборъсткиx. [11]) V. сиаѫща. [12]) V. -диноу. T. кѡстантиноу.
[13]) In T. lipseşte -рик-. [14]) T. страшними, cu и cel din penultimă
recent. [15]) V. -ию. [16]) V. излꙑхꙑихъ. [17]) T. -ню. [18]) V. are pe lîngă
ф glossa marginală фръкт.

нож, ѡ горе, обꙟат бꙑкъ мрѣжеж, прѣоблачит сѧ чръ-
нож въ мѣсто свѣтлꙑ одеждеж, и власꙑ главꙑ его желѣзо
проходит многочьстнаго и слакнааго[1]) и твръдосръдааго.

(v. 3518) Нж вѣхж оубѡ земнороднꙑих погрѣшивше оуми[2]),
и на бѫдѫщаа ослѣплени помꙑсломъ зѣница[3]). къ что/ S. 85 v.
оубѡ постиже и кончинѫ какокѫ имѣ влъшвеніе и лъщеніе
влъхвоужщіихъ[4]), послѣдніими оуvѣстъ сѧ и реченꙑими.
ибѡ хаганъ приложик сѧ гръчьскꙑимъ стражамъ, бѣше же
хаганъ царь скиѳѡмъ полоуднинꙑимъ[5]), и градꙑ прѣемъ
твръдꙑ съ нападаніемъ, и вьсѧ сѫщѫѫ окрѫстъ истра,
си рѣчь доунака, странѫ поплѣникъ, и показавъ кръ-
віѫ размѣшенꙑ рѣчнꙑѧ[6]) строуѧ[7]), /и мечь въсѣкъ и копіе V. 116 v.
оубіиствомъ покѫпак', ко/нечнѣе же много събравъ плѣн"- T. 173 v.
никъ множьство, до два на десѧте[8]) исчитаемо вьсѣх тꙑ-
сѫщъ мѫжіи, посилаетъ къ маврикіоу самодръжьцоу гръ-
кѡмъ, принѫждаѫ его свободити плѣненꙑѧ, имѣніемъ из-
мѣнити[9]) их число оурекъ. нѫ не прѣклони жестокоѹміе его,
ни скиѳскаго соурокъства[10]) свѣрѣпьство и вѣтво, ни дивіе
стръмленіе хагана варвара, ни рꙑданіе, ни плачь плѣненꙑих
ни слъзꙑ' съѧз вѡ имѣаше нерѣшимъ любостѧжаніе. и
пакꙑ триварварнꙑи онъ хаганъ посилаетъ къ маврикиоу[11])
похоуда словеса по долоу и число низводѧ имѣнию. да ꙗ-
коже бѣ аспида царь оуши затꙑкаѫщіа[12]) ни понѣ тръпѧ-
щи слꙑшати гласа окаваѫщіихъ, разъꙗри сѧ, ѡ горе, ꙗко
пардосъ и ꙗко тигръ каганъ, и ѡтрече горкѫ[13]) на толико[14])
мѫжьство съмръть, и пожѧтъ оубꙑ мнѣ мечи множьство
толикое, и вьсе лице земное троуніемъ прикрꙑ' и полѣ тамо
сѫщаа показа кръвіѫ очръвлена, распростеръ ꙗко тръніа вев-
кѡмъ мрътвечьска тѣлеса. V. 117.

(v. 3550) Ѡ злато гонителю, мѫчителю, прѣдръзꙑи[15]),
лѫкавьствѹ[16]) съплетеніе, градопрѣемниче, орѫжию помет-
ниче, поколѣбателю стѣнамъ, градоводъ стѣнопотрѧсниче,

---

[1]) T. слакнаго. [2]) T. оумꙑ. [3]) V. ꙁѣ-. T. ѕѣ-. [4]) T. -ѫщіих. [5]) V. полоудненнꙑимъ. [6]) V. -ꙑѫ. [7]) V. строуѫ. [8]) V. .ві. [9]) T. имѣніем змѣнити. [10]) T. соуровьства. [11]) V. -ню. [12]) T. затꙑкаѫщіа. cores din затн-. [13]) V. ѡтрече сѧ горкоѫ: cf. orig. v. 3545. [14]) T. толикѫ. [15]) V. прѣ-гръдꙑи: orig. παντόλμε (v. 3550). [16]) T. лѫкавствоу.

S. 86. подкнижниче ѕиздокомъ, како кѣми злобами земнъıхъ троуж-
T. 174. даеши и мѫчиши. ничьсоже съпротивит ти сѧ ѡт кенцеи
житенскъıхъ, ничьсоже[1]) тъчно ти естъ ѡт късѣхъ зем-
нъıхъ[2]). оумѧкчаеши неоумѧкченаго[3]), а мѧк"каго ожесто-
чаеши, ѧзък' ѡткръзаеши безгласномоу, а глаголикомоу за-
тъıкаеши оуста, ткориши късна бръзаго, а късънаго ꙗкъı[4])
птица. блъскаеши бѡ сѧ и желаніе приносиши на сръдца[5]),
и обакаеши приклѣченіи неизбѣжнъıми чюкъстка[6]), нѫ ми
доброзрачїе си ꙗко ехїдна ꙗдокито ткориши. оустакъı и за-
конъı попираеши и опашъ гониши. гробъı раскопакаеши[7]) и
стѣнъı прокопакаеши, продакаеши и прѣдаеши. блѧдъ[8]) ѥстъ
приказоуемое, ꙗкоже мнѧ, и прича, ꙗко ткръдаго оубѡ едка
крък' оумѧкчитъ· что бѡ ѡт тебе лютѣише ꙗко и каменїе
V. 117 v. мѧк"ко ткориши; что же ѡт прѣсилнъıѫ[9]) ткоѫ крѣпости
избѣгаетъ;

(v. 3569) До зде оубѡ сїа да прѣстанѫт ми, а ꙗже по
сихъ кла[10]); оубїистко многъıхъ мѫжїи царь оукѣдѣ и
поразоумѣ свое злое хоудословїе, помъısли бѣдѫ, и о стра-
сти къздъхнѫ[11]), и раскаанїемъ доушѫ си ѕıазки тѫıїчан-
шїимъ. ѡт сего слъзъı течахѫ чѧстъı изъ очию его и сте-
нанїа тѧшкокъздъıхателнаа ѡт сръдечнъıѧ срѣдъı[12]), и бїенїе
тѧшкогласно пръси[13]) оуıазкѣѫщее, и къздъıханїа и ръı-
T. 174 v. данїа[14]) и къ богоу молиткъı, ꙗко да не къ бѫдѫщїимъ
прѣщенїа нан' съхранитъ, нѫ да зде о прѣгрѣшени сѫдъ
прїимет. прѣклони же сѧ симъ богъ, и тѫчамъ[15]) слъзнъı-
имъ призрѣ, и оущедри молѧща сѧ оусръдно дръжѫщаго,
и къ прошенню его скоро кънѧтъ, съ бесчислънъıми же кои
ꙗки сѧ емоу къ снѣ и фѡцѣ оубїици покелѣкаетъ прѣ-
S. 86 v. дати его. бъıшѫ же сїа[16]), и по малѣ ѡт конскъı[17]) злъıи
приходитъ фѡка конниѡм, испрашаѫ нѣчто ѡт царѣ. и бїенъ
бъıкъ и ѡтгнанъ о нихже блѧдѣше къзкрати сѧ и показа

[1]) T. greş. оучъсоже. [2]) Fraza din urmă (v. 3556 din orig.) lipseşte în V. [3]) V. неоумѧкчаемаго. [4]) V. ꙗко. [5]) V. сръдце. [6]) T. чю-вства. [7]) T. greş. раскопакеши. [8]) V. блѫдъ. [9]) T. -ıѧ. [10]) T. greş. кла. [11]) T. въздѫхнѫ. [12]) V. срѣды сръдечныѫ; orig. καρδίας ἀπὸ μέσης (v. 3575). [13]) In T. lipseşte -си. [14]) V. -нıа. [15]) T. тъчамь. [16]) V. сиа. [17]) T. конски.

сѧ воєначѧлникѡм и плъконачѧлникѡм дꙑхаѫ гнѣкомъ и
ꙗростиѫ, и словєса износѧ хоулнаа, къздакаѫщаа конѧ не- V. 118.
наказаніа, и бѣстко изрꙑгаѫ пса лаѫщаго[1]). съжалишѫ же
си кои[2]) погрѣшивше надѣємꙑих[3]), и събракше сѧ къ коупѣ
воєкодꙑ и чиноначѧлници, царѣ, ѡ горе, бѣснаго керкера
поставлѣѭтъ, мѫжа разбоиника, лютогнѣкна, къ оубїиство
стръмна.

ЦѢРСТВО ФѠКꙐ МѪЧИТЄЛѢ И ЦѢРѢ[4]).

(vv. 3597 – 3663)

Да ꙗкоже оукѣдѣ макрикїє[5]) некѣрстко и злаго фѡкѫ
злѣ дръжѫща грькꙑ, оустрьми сѧ оубѡ бѣгъсткомъ[6]) оу-
красти спасенїє, избѣгнѫти же късемогѫщїихъ[7]) не късможе
дланїи ибѡ дръжателѣ гнѣкоу и праведномоу сѫдоу хотѣ-
ше неоудръжан''на сътворити даже и до пожѫтїа. и оубѡ V. 118 v. T. 175.
оухкащенъ бꙑсть бѣжѫ къ коупѣ съ царицеѫ и съ про-
зѧбшими[8]) из неѫ багрѣнороднꙑими[9]) кѣткъми[10]). бого-
ненакистнꙑи же и чловѣкооубїистъвнꙑи[11]) зьмїи късѣхъ
къ коупѣ събракъ прѣд лицемъ макрикїекѣмъ главꙑ имъ
ѡтсѣче звѣрообразнѣ[12]), пръвѣє оубѡ отрокомъ младꙑимъ
и новороднꙑимъ, тажє царици, и по нихъ макрикїоу. ѡ ле
тръпѣнню ти, слове.

(v. 3611) Въ сїє оубѡ изꙑдошѫ бланднкаа клъхкованїа и
пророчьсткїа лихомѫдръствоуѫщїихъ. да ꙗкоже прѣѧтъ[13])
фѡка дръжакѫ и скиптра, абїє ѡт пръкаго ꙗкѣ къзраста
обнажааше ѕвѣрѣ[14]) горкосръдааго кънѫтръ съкръвенааго.
бѣше бѡ нракꙑ оубїица, сластолюбикъ, скерѣпообразенъ, пїа-
ница, скорогнѣкликъ[15]), винопїица. ѡт сего кръви пити ꙗкꙑ
тѧшкооумнꙑи льв'[16]), и плъти сънѣдати погоублѣємꙑих
чловѣкъ питїє къ мѣнѣаше мъста сладчаишеє. съи нарсїа S. 87.
воєводѫ, гръкѡм оудикленїє, огню сънѣдъ сътвори, причѧ

---

[1]) T. greș. лаѫщасчо. — După acest cuvînt urmează în cod. V. miniatura XXXVII. [2]) V. вое. [3]) V. -ꙑх. [4]) и царѣ lipsesc în V. [5]) V. greș. макрикиа. [6]) T. бѣг'ством. [7]) V. -щихъ. [8]) T. -зѧв-, V. проѕѧбшїимн. [9]) V. -ꙑми. [10]) T. багрѣнороднꙑи и вѣтъвми. [11]) V. -ственꙑи. [12]) V. ѕвѣро-, T. звѣро-. [13]) T. прѣѧтъ. [14]) Pentru V. și T. cf. nota 12. [15]) V. -гнѣвникъ. [16]) V. T. лъвь.

же исплъни[1]), юношѫ доброобразна лиши ѿ очию, толика
V. 119. мѫжа воинична гръкы лишивъ и чѧ/сть[2]) потрѣбнѣвшѫѫ ѿсѣвъ ѿ въсѣхъ ѹдовъ, прѣдобраго злыи ѧглїе сътвори огню, еже и животѹ достоинааго, аще мощно, бесконечномѹ иже бесчислъныимъ достоиныи морѡм[3]) горкосъ-
T. 175 v. мрътны имъ. нѫ ѹбѡ стѫжи си землѣ наплънѣема ѹбїиствъ, и кръвава ѿ него на въсѧ часы бываѫщи и веплѧ испѹсти ѹмилены изъ ѹстъ безгласныхъ, и на тигропардоса възглагола[4]) бѣснаго. ѿвръзе бръвнѣ свои богъ, и видѣ злобѫ, и ѹщедривъ закланїа раздраблѣемыихъ сѫдъ изнесе на нь тождестрастенъ. ибѡ ѿ болѣръ великыих[5]) нѣции ѿ синклита, ѩко агнъцѧ видѧще чловѣкы горцѣ закалаемы[6]), и расхыщаемы немїлостивно, и лютѣ растръзаемы[7]), и огнь износѧщъ по въсѧдѹ пламень злосмраденъ и попалѣѫщъ краснѣишаа зданїѡм, и ѕвѣрѣ[8]) сѹровоѩдца пїѫща ѹбїиства, и никакоже насыщаѫща сѧ, нѫ жѫждѫща вѧщїше[9]), поболѣшѫ о них, болѣзни их видѧще, и въ воеводѣ въписашѫ африкїнскомѹ ираклиѹ рать съ-
V. 119 v. брати злоратнѫѫ корабли по морю плаваѫщими[10]),/ и поставити воеводѫ, кораблемъ начѧлника и ратиначѧлника сына своего ираклїана беззаконнагѡ. ѹслыша же сїа ираклїе[11]) и на брань ѹстръми сѧ, и рат[12]) водоплокнаа море исплънѣаше, и плаванїе бываше бръзо къ византїи. ѹвѣдѣ же сїа[13])
T. 176. фѡка и воѧ[14]) въорѫжи, и рать вѣтропернатѫѫ противѫ плаваѫщѫѫ ѹготовлѣетъ. нѫ поварѣаше и богъ и море на
S. 87 v. мѫчителѣ,/ и брань съставль злѣ побѣжденъ бысть врѣпко, и посрамощенъ бысть и погнанъ и ѹхващенъ конечнѣе. егоже и емъ ираклїе въ правдѫ закалаетъ, поношенїа[15]) стрѣлами прѣвѣе[16]) ѹѩзвивъ. сице дѹшѫ ѹбїиствьнѫѫ[17]) изврѫже нѫждеѫ коложерныи и мирскыи[18]), грътань въсе-

---

[1]) V. причѧ же сътворивъ исплъни: orig. καὶ τὸ τῆς παροιμίας (v. 3622). [2]) T. чьсть. [3]) V. greș. мирѡмъ: orig. πότμον (v. 3628). [4]) T. възв-. [5]) Lipsește în V. [6]) V. закалаемы горцѣ: orig. πικρῶς θυομένους (v. 3637). [7]) V. -заемы. [8]) V. ѕвѣрѣ. [9]) T. вѧщъше. [10]) V. плаваѫщими по морю: orig. θαλασσοπλόων (v. 3645). [11]) T. ираклїа. [12]) T. рать. [13]) V. сие. [14]) V. воѫ. [15]) T. и поношенїа. [16]) V. прѣвѣ. [17]) V. -ствнѫѧ. [18]) V. мръскыи: orig. (ἡ βόρβορος) ἡ κοσμική (v. 3659).

ꙗдный, иже съмрьти ближика[1] и дроугъ бѣсѡм᾿. абїє[2] же оусмнхнѫ сѧ дрьжава ираклїꙋ[3])./ V. 120.

ЦѦРСТВО ИРѦКЛЇЄВО.

(vv. 3664 — 3792)

Сємоу бѣ отєчьство кападокїнскаа[4] прѣславнаа страна, и родъ ѿт нарочитыих и кыпѧщїих богатьствомъ. бѣ жє коничєнъ и силєнъ, львоꙗростєнъ коинъ и крѣпокъ, дрьзорѫкъ и крѣпкорѫкъ. сына жє добывъ нє ѿтлична сєбѣ, ємоужє имѧ кѡнстандинъ[5], и понєжє царица єго житїє скончa, мартинѫ припрѧжє сєбѣ на приопщєнїє[6] брака. бѣ жє мартина царица по матєри анєпсїа ємоу, из нєѧжє сынъ ираклона роди сѧ ираклинꙋ[7]. и оубѡ послѣди ꙗко прѣльщєнъ быстъ чловѣкы злонравнꙑими[8] и прѣданїємъ подклони сѧ и оумоврѣдїѡмъ єжє на христа єдино хотѣнїє бладословившїихъ.

(v. 3676) Тогда хозрои, пєр᾿скыи прѣгрьдыи силникъ, всѧ прѣємъ асїѫ и поплѣникъ, дажє до[9] самыѧ[10] прїидє славныѫ византїѫ, прѣмного/ коиньство и грьдооумно[11] вєды[12], оградити єго щитовы хвалѧ сѧ и лѫковы, копїоносцы и сꙋлницами и орѫжноносцы, и родъ вєсь имы съ собоѫ мѫжьскыи ѿт мидѣнъ, ѿт халдєанъ, ѿт асирїанъ, ѿт пєрсъ, паличникы[13], парѳѣны, златомъ испьщрєны и грьды и всѧ тоулоносцѧ, понашаѫщѫ и рѫгаѫщѫ сѧ и прѣтѧщѫ и на T. 176 v.
конихъ златооукрашєнꙑихъ. ꙗкожє оубѡ видѣ царь ꙗко нємощно юстъ брати сѧ съ хозроєвѣми вои, пачє пѣска бѡ бѣхѫ, съвѣщаваєтъ[14] нѣчто хытро и пльно мѫдрости. и дѣвѣ и богоотроковици град прѣдаєтъ/ и сына своєго и[15] люди, сам жє ѿт тѫдоу изъшєд и събравъ вoѧ[16] по сꙋхꙋ и по морю[17], пѣшцѧ оборѫжєны и кон᾿᾿никы орѫжноносцѧ[18] и брьн᾿᾿никы, въ зємлѧ вьходитъ пєрскѫѫ, и приложи сѧ градомъ крѣпконырнꙑимъ и твьрдостѣн᾿᾿нꙑимъ[19] и крѣп-

(Marginal notes: V. 120 v. beside "тоулоносцѧ…"; S. 88. beside "и дѣвѣ и богоотроковици…")

1) Т. ближника. 2) Т. абїєє. 3) Miniatura XXXVIII in cod. V. 4) V. каппа-. 5) Т. костандинь. 6) V. -ок-. 7) Т. -ню. 8) V. -ꙑми. 9) Т. дажє и до. 10) V. -ыѫ. 11) Т. грьдоꙋмны. 12) V. вєдыи. 13) In orig. Βακτρίους (v. 3683). 14) Т. съвѣщаєт. 15) Lipseşte în T. 16) V. воѫ. 17) V. по морю и по соухоу; orig. ἐκ γῆς ἀπὸ θαλάσσης (v. 3691). 18) V. -носцы. 19) V. -стѣнꙑимъ.

кыимъ и добронырнымъ, и погѹби и разори и оплѣ-
ни[1]) вьсѣ сѫщаа под персы, ѕѣло[2]) прѣмѫдрѣ вьзньст-
вѹѫ[3]) єжє прѣвєсти ихъ ѿт византїѫ, ꙗко да симь прѣ-
можєтъ хозроєвы силы. и ѹбѡ пєрскыимъ градѡм обираахѫ
сѧ добротꙑ, сєла жє бышѫ огнєви сънѣдь многодрѣвно-
мѹ, въспѧщаахѫ сѧ горцѣ бєзкрѣмєннїи възвратници, жєны
доброкосыѧ[4]) и отроковицѧ и старицѧ и отроци припрьс-
T. 177. нїи и млѣко ꙗдѫщєн[5]) младєнци. омываахѫ жє сѧ кръвми/
гръчьстїи мєчєвє, вьсхыщаємии[6]) бываахѫ младєнци, и ма-
V. 121. тєрѧ бєсчѧдствовахѫ[7]) сѧ, и стєнанїє/ постиѕаашє[8]) пєрскѫѫ
странѫ и плачь. напрасноє бѡ ѿтмьщєнїа оптицаашє ѫ[9])
орѫжїє, и вьсѧ поꙗдаашє мєчь ꙗрости грады[10]). ѹслыша жє
сїа[11]) царь пєрскыи грьдыи, и выкажщаа ѹвѣдѣвъ ѿтхо-
дитъ ѿт византїѫ. прѣдидѣшє жє иракліє по срѣдѣ пєрси-
ды, а пєрскыи кнѧзъ[12]) идѣшє въ слѣд къ нємѹ. и бывши
по срѣдѣ крѣпкоратнѣи брани и смѣсившєм[13]) сѧ страшно
дрѹгъ съ дрѹгомъ ратємь, мрьтьвци[14]) ѹбѡ въ обоихъ
бышѫ мноѕи[15]), нѫ обачє прѣвышьши бѣхѫ гръчьстїи
пльци. видѣ ѹбѡ тогда и пєрсида ѿт византїѫ мєчь и
жѫтєлныи и всєрѣжѫщїи, срьпъ простираємь и грады гѹ-
бѧщїи[16]) и сєла разарѣжщїи. и пакы дрѹгоє съмыслъно
царь ѹхыщрєєтъ· бѣшє бѡ искѹсєнъ на брани и доброкъз-
нєнъ воєначѧлникъ. и мало оставь пѫть[17]) протвори пєр-
скои воистѣ[18]) кѹпно съ хозроємь, ꙗко да тєкѫтъ и воѧ[19])
S. 88 v. гръчьскыѧ мимо/идѫтъ, тьи жє онѣм бѣжѫщим поганѣва-
шє въ слѣд их', и многажди съвькѹпив сѧ с ними въз-
вратныими бран'ми[20]) и костми пєрскыими[21]) мєчѧ съкрѹ-
V. 121 v. шивъ варвары нє прѣсталаашє поганѣѫ и давѧ, дондєжє/ и
самїи сьродници єго[22]) и болшїи въ пєрсѡх и вьсє плємѧ

---

[1]) V. погѹбивъ и разоривъ и оплѣни; orig. φθείρει. πορθεῖ, ληΐζεται (v. 3695). [2]) V. ѕѣло. [3]) T. -оѫ. [4]) V. доброкоссыѧ. [5]) V. -ѫщєн. [6]) V. greş. -щаємии. [7]) V. бєсчѧдьствоваахѫ. [8]) V. -заашє. [9]) Lipseşte în T. [10]) V. мєчь грады ꙗрѡстиѧ; orig. σπάθη θυμοῦ τὰς πόλεις (v. 3707). [11]) V. сиꙗ. [12]) V. кнѧѕъ, T. -ѕь. [13]) V. смѣсившє. [14]) V. мрьтвци. [15]) V. мноѕи, T. многы. [16]) T. -щїих. [17]) V. пѫтъ. [18]) T. прѣтвори пєрьскои воистѣи. [19]) V. воѫ. [20]) V. възвратными ратми. [21]) V. костьми пєрскыми. [22]) V. ѥго.

єго и въси плъко/начѧлници и сынъ єго пръконасѣан"нꙑи T. 177 v.
и пръконзрастнꙑи сирои мръскаго и гнѫснаго хозроѡ[1])
възненакидѣвшиє ѧзами крѣпкꙑми сътѧѕаѫтъ[2]) многозїа-
ѫщаго[3]) ꙗко кита, и ꙗко лъва тѧшкосръда и пардоса ди-
вїаго, и гладємъ истаѫтъ и конєчнѣє ѹмарѣѫтъ. въ шес-
точислънѣмъ ѹбѡ слънєчнѣмъ тєчєни пєрскѫѫ странѫ и
мидскѫѫ ираклїє прошєдъ добропобѣдник възврати сѧ въ
царскꙑи град.

(v. 3738) И сїа ѹбѡ въ лѣтѣх събꙑшѫ сѧ послѣднїихъ[4]).
нѫ и єщє сѫщѹ въ пєрсѣхъ ираклиѹ, пєрскомѹ жє воинъ-
ствѹ борѧщѹ сѧ и ѕїаѫщѹ[5]) поглътити град прѣславнꙑи,
дрѹгаа жєстока и тѧшкорѹѫщїа[6]) и многовлъннаа бѹрѣ
въста, страшно рєвѫщїа ꙗкꙑ[7]) львъ[8]), и потопити прѣтѧ-
щи толикꙑи корабль[9]). къ пєрскꙑим бѡ скиѳскꙑѧ[10]) силꙑ
сътєкшє сѧ и плъци тъчни пѣскѹ ѕвѣровиднꙑих[11]) аваръ,
ꙗкꙑ потоци тѧшкорѹѫщєи съ шѹмомъ пролїавшє сѧ, ꙗ-
кожє смръ/чь градъ[12]) хотѣахѫ поглътити. пєрси бѡ ополъ- V. 122.
чєнїа имѣхѫ съ прѣмъ, нбѡ до дамалєа и до халкидона
тѣх силꙑ пролїашѫ сѧ тѧщє кричѧщє авари жє къ стѣ-
намъ прилагаахѫ сѧ и скиѳє, и въсє лютоє и зло видѣшє сѧ
прѣд очима. овѫдѹ бѡ възглашаашє страшнѣ скиѳꙑ кръ-
мимаа кѹчка[13]), овѫдѹ жє рꙑканїѹ[14]) разкръзаахѫ сѧ/ ѹ- T. 178.
ста, а по срѣдѣ трѹждаашє сѧ градскꙑи корабль[15]), и по
въсѫдѹ бѣда и ѡт въсѫдѹ[16]) бѹрѣ. врѣмѧ жє, ꙗкожє
мнѧ, тъщѫ сѧ[17]) тогдашнєє ино ничь/сожє[18]) оставити гор- s. 80.
шєє зло чловѣкѡм, и въсѧ сѫщѫѫ о таврѣ въздвижє ѧзꙑ-
коначѧлникꙑ кон"ничєцѧ многокрилнꙑѧ ащє кто рєчєт нє
погрѣшитъ. нбѡ смѣсившє по морю плаваѫщѫѧ корабли
таврьскꙑих скиѳ[19]) плъконачѧлници свєрѣпосръдꙑихъ и
множьство бєсчислъноє въ кораблихъ въложившє, идѣхѫ

---

[1]) V. T. -оа. [2]) V. -ѕаѫтъ. [3]) V. -знꙗѫщаго. [4]) V. -нихъ. [5]) T. ѕїꙗ-. [6]) V. тѧшько-. [7]) V. ꙗко. [8]) T. лъвь. [9]) T. кораблъ. [10]) V. -ꙑѫ. [11]) V. ѕвѣ-. [12]) T. greș. гръдь. [13]) V. кѹчька. [14]) V. -ню, T. -їю. [15]) V. T. кораблъ. [16]) Cuvintele бѣда и ѡт въсѫдѹ lipsesc în T. [17]) T. тъщъ сѧ; orig. φιλονεικῶν (v. 3758). [18]) V. ничьтожє, T. ничь-сожє. [19]) T. are la acest pasaj, în margine, glossa: taurica, вѣтри рѹсїи.

прикрыкажще лице морьское[1]) корабли чѧстыми и само-
V. 122 v. дрѣкнымн[2]) ладїами. сице ꙗзкы многы ѡт/ късѫдоу бѣхѫ,
и ѡт късѫдоу имѣнїа тѣсна царскомоу[3]) градоу. бѣше оубѡ
персѣнинъ ꙗкы горкаа скорпїа[4]) жѫлоноснаа, ꙗкы ехїдна же
ꙗдокитаа скиѳское[5]) дръзосрьдїе, ꙗкы пржѕи[6]) же такрьстїи
скиѳи хоудопери[7]) и длъгоноѕи. съ толикыми злобами бо-
рѣше сѧ византїискыи град, ѡт късѫдоу же бѣхѫ недо-
мыслъна[8]) ꙗже о помощи. нѫ защищааше его великомощ-
наа[9]) мышца[10]), нѫ бѣше помощница емоу длань крѣпкоржкаа.
и оубѡ дъхнѫ вѣтрь скверѣподыханенъ[11]), и боура въз-
движе и прѣкращенїа многомѫтна, и късе потопи бесчислъ-
ное ратоначѧлїе. погрѧзошѫ ꙗкы олово къ водѣ морьстѣи[12])
T. 178 v. иже лекцѣ плаващеи мокраа шесткїа, ꙗкоже древле/ грьдо-
образнїи фараѡнови трїстати[13]). ѡт сего просыпашѫ сѧ иже
пръвѣе оустрашенїи грьци и при стѣнах принрѣкше их. ꙗко
селевкидъı ꙗкишѫ сѧ[14]) пернатыим пржгѡмъ, ꙗко стики[15]) же
пернатыѧ[16]) змїамъ бышѫ. и пѣснь побѣднѫѫ въсклик-
нѫшѫ пожще и пѣсни коеводѣ съставлѣахѫ опщѫѧ[17]). сице
V. 123. ни исполинъ спасет сѧ множьствомъ/ крѣпости своеѫ[18]), ни
силнъıи ржками кои многосилныихъ аще бѡ богъ не въ-
држзитъ[19]) домоу основанїа, аще не стжгами[20]) крѣпкы-
ми зданїа обложиши, и късне непотрѣбна и на троуд
S. 80 v. троудн[21]).

ЦАРСТВО КѠСТАНДЇНОВО, СЫНА ИРАКЛЇЕВА.

(vv. 3793 — 3806)

Въ сїе оубѡ произыдошѫ имѣнїа грьчьскаа. и понеже
оубѡ иракліа[22]) принѫди естьство[23]) ѡтдати прьсть тѣлес-
нѫѫ земи[24]) заимовавшои, сынъ его прѣемлет скипра кѡс-
тантинъ[25]), иже въ малѣ нѣколицѣ показак сѧ единовла-

[1]) V. T. морское. [2]) V. -ынмн. [3]) V. царьскомоу. [4]) V. аспида; orig. σκορπίος (v. 3769). [5]) V. T. скиѳьское. [6]) V. пржѕи. [7]) T. -перы. [8]) V. -аа. [9]) V. -мощьнаа. [10]) V. мышца. [11]) T. -дыханинь. [12]) V. T. морстѣи. [13]) V. тръстатн. [14]) V. gres. ѡви сѧ. [15]) Orig. ἴβεις (v. 3785). [16]) V. -ыѫ. [17]) T. -ѫѫ. [18]) V. своеѧ. [19]) V. въдржѕїнтъ, T. въдрьзит. [20]) T. стжгжмн. [21]) Miniatura XXXIX in cod. V. [22]) V. иракліе. [23]) T. естьствꙋ. [24]) T. земли, cu л recent. [25]) V. -динъ.

стенъ самодръжецъ, съкры сѧ въ скорѣ, и исчезе[1]) прѣжде времене, ничьсоже памѧти достоино рекъ или сътворивъ, мацесѣ его, ꙗкоже глаголѧтъ, и пирꙋ[2]) растроившимъ[3]) о-трови емꙋ съмрътоносныѧ. пир же бѣ съи архїереи визан-тїискы[4]), гꙋбитель мѫжъ и злочьстивъ и отровникъ и чародѣи[5])./ V. 123 v.

ЦАРСТВО ИРАКЛОНЫ[6]), БРАТА ЕГѠ.

(vv. 3807 — 3814)

Да ꙗкоже оубѡ остави житїе земное костантинъ[7]),/ мар- T. 179.
тїна възыде на скиптродръжанїе, и съ неѭ ираклона сынъ еѭ, нѫ въ малѣ ни бѡ достигше въ малѣ дръжавоѭ про-глаголати божиа ѡтмъщенїа испиваѭтъ чашѫ, ино ничьсо-же приобрѣтше тъкмо еже зли ꙗвити сѧ. носа бѡ ираклона, а мартина ѧзыка лишивше сѧ[8]) ѡтведена быста въ из-гнанїе.

ЦАРСТВО КѠНСТЇНО[9]), СЫНА КѠНСТАНДЇНОВА[10]).

(vv. 3815 — 3844)

И[11]) по них прѣемлетъ кѡнста царство, иже ѡт кѡн-стантїна[12]) родивъ сѧ прѣжде сею[13]) царствовавшаго. иже
коренїе храня въ сръдци лѫкавое из начѧла злочьсти/выѭ[14]) V. 124.
ереси[15]) паче же лоудости оучащїихъ о христѣ волѧ единѫ[16]) глаголати, изнесе тогда[17]) и плоды, нѫ плоды горести, ѡт нихже мнози[18]) оубѡ сънѣдошѫ, нѫ елико ѥстъ оувѣдѣти каковѫ бридость плоди и горесть имѧтъ. маѯїм бѡ добро-побѣд'ныи, трѫба златокованаа[19]), нилъ златострꙋиныи православїа, до послѣднѧѫ[20]) сытости причѧсти сѧ горести· рѫка бѡ деснаа его пожѫта бысть мечемъ, и ѧзыкъ медов-н'ыи его ꙋвы мнѣ ѡтѧтъ бысть, мъста истачаѭщїи бо-жественнаго[21]) потокы.

- - - - -

[1]) V. ищезе. [2]) Inainte de и пирꙋ lipseşte în toate treĭ codicele мартинѣ; orig. Μαρτίνης καὶ τοῦ Πύρρου (v. 3803). [3]) V. растворившимъ. [4]) V. -ыи, T. визан'тинскыи. [5]) V. чѣродѣи. — După acest cuvînt urmează miniatura XL în cod. V. [6]) V. ираклонь, T. ираклони. [7]) V. -динъ. [8]) V. лишивше сѧ жзыка; orig. γλῶτταν ζημιωθέντες (v. 3814). [9]) V. кѡн'стїно. [10]) T. костан'динова. [11]) Lipseşte în V. [12]) T. костандина, V. -нд-. [13]) V. сего. [14]) T. -ыѧ. [15]) T. ересы, cu ы din и. [16]) V. единѫ волѧ; orig. θέλησιν μίαν (v. 3819). [17]) T. и тогда. [18]) V. мнoѕи. [19]) V. -аннаа. [20]) T. -жѧ. [21]) V. T. -ств-.

(v. 3839) Сън кωнста [1]) лѫкавꙑи присно изгнанїемъ о-
S. 90. скръби мартина епископа стараго рима ; папѫ же сего нари-
цати вѣстъ [2]) гръчьскꙑи ѩзꙑкъ. каиноу же оуподобль [3]) сѧ
T. 179 v. братоубїистомъ, и оубивъ Ѳеодωсїа еже ωт единоѫ/ никꙑ
и сѣменъ тѣх'жде [4]) съ нимъ прозѧбшаго [5]), въ сикелїѫ ωт-
плоу многодаровитѫѫ, градоу царскомоу ωтѧти хотѧ красотѫ
и власть даровати прѣстаромоу римоу, ꙗкоже аще [6]) кто до-
броукрашенѫѫ [7]) съвлѣчетъ невѣстѫ и старицѫ нѣкѫѫ прѣ-
старѫ оукраситъ. нѫ съвѣщанїа соуетна сѫтъ чловѣчьскаа,
аще не съпоспѣшъствоуетъ [8]) и богъ, и аще не хощетъ'
V. 124 v. топлꙑми бω водами мꙑѩщоу [9])/ емоу плъть своѫ, лютѫ
тамо чашѫ испи съмръти.

И мизїзїе царь нарече сѧ.

(vv. 3845 – 3849)

И прѣѧтъ [10]) мизизїе, мѫжъ ωт сїкелїѫ, мѫжъ радостнооκ' и красенъ лицемъ. нѫ обаче не на дльѕѣ [11]) наслади сѧ чѧсти [12]), нѫ оувѣнѫ въ скорѣ, и безъ ꙗвленїа съкрꙑ сѧ, ꙗкоже аще шипокъ прозѧбнетъ [13]) и въ скорѣ паднет [14]).

Царство кωстѧнтїна брадатаго.

(vv. 3850 – 3864)

Иво сꙑнъ кωнстантовъ [15]) въ новѣ прѣемъ скиптра, имѧ же вѣ [16]) цареви из млада кωстантинъ, ратїѫ тѧшкоѫ сикелїискꙑи постиже острок', и въсѧ оубїицѧ [17]) и навѣтникꙑ царѣ и отьца своего въ правдѫ закалаетъ, и съ ними мизїзїа мѫчительствовавшаго. сего самодръжьца люде [18]) народнїи нарицаахѫ погоната, зане, глаголѧтъ, ꙗко ωтходѧ
V. 125. на брань [19]) на/ мизїзїа юнота младообразенъ и безбрад [20])
отиде, ωт тѫдоу же възврати сѧ мѫж съвръшеноѫ брадоѫ.

---

[1]) V. кωн'ста. [2]) V. вѣсть. [3]) T. -бль. [4]) V. тѣхже. [5]) V. -зѧб-. [6]) Lipsește în V. [7]) T. оукрашенѫѧ добрѣ: orig. ἀβροστόλιστον (v. 3838). [8]) V. поспѣшьствоуеть. [9]) V. мꙑжщоу. [10]) власть sau un alt cuvînt care să traducă pe grec. τυραννεῖ (v. 3845) lipsește în toate trei codicele. [11]) V. дльзѣ. [12]) V. власти; orig. τῆς τύχης (v. 3847). [13]) Pentru V. cf. nota 5. [14]) Miniatura XLI în cod. V. [15]) T. кос-. [16]) T. бѧ. [17]) T. -цѫ. [18]) V. T. людие (T. -їе). [19]) V. брань. [20]) V. без брадꙑ. T. без брадѫ; orig. ἀπώγων (v. 3859).

сьи сьвькоупнвь сьбѡрь мѫжїи богоносньıихь отьчєє зло-
вѣрїє истрьжє ис корєнє, насадитєли благочьстивьıих вєлѣ- T. 180.
нїи наказань бывь[1]).

При кѡстантинѣ[2]) брадатѣм бысть свѧтьıи .ѕ. сьборь.

При сєм[3]) кѡстантинѣ[4]) цари прѣидошѫ бльгарє прѣз доунавь, и отѧшѫ грькѡм зємѧ сїѫ[5]), вь нєиже живѫт и до нинѣ, разбившє ихь· прѣждє жє нарицаашє сѧ зємѣ сїа[6]) мисїа· много[7]) жє бєсчисльни сѫщє, испльнишѫ[8]) и сїѫ[5]) странѫ дꙋнавꙋ, и онѫ до драча, и далє. ибѡ и[9]) власи и срьблє и прочїи вси[10]) єдино сѫть[11]).

ЦАРСТВО ІОУСТИНЇАНА, СЫНА ПОГОНАТОВА. V. 125 v.

(vv. 3865—3881)

Да ꙗкожє оумрѣти хотѣашє и сьнити вь зємѧ, сына своєго іоустинїана показꙋєть царѣ и владыкѫ поставлѣєт самодрьжьца зєми[12]) грьчьстѣи, ижє ѡт основанїи вьздвижє и ѡт/ корєнь послѣднїих храмь вєликыи и свѣтлыи ижє S. 90 v.
вь царскыих дворохь, златоблистаѫщими[13]) шарꙑ оукрасивь стѣнꙑ єго, а подь мраморїємь доброзрачньıимь, ижє и єщє ѕиждитєлѣ своєго имѧ имать.

(v. 3873) Царь жє вьзнєнавидѣнь бывь болѣрꙑ и простꙑми, и народомь сѫщїимь по сєлѣх· и вь царскомь дворѣ, ꙗко жєстокообꙑчєнь и ꙗко свєрѣп· и ꙗко наслаждаѫ сѧ о оубїиствохь[14]), наипачє жє ꙗко люгь ѡт своєволнаго разоума, бѣшє бѡ и соуємѫдрь и пльнь бєзоумїа, и на сьвѣтѣхь ни обєщника ни пособника имѣшє, вьсѣмь пльнь сѧ творѧ чловѣчьскыимь разоумомь, ѡт сєго оубѡ вьзнєнавидѣнь[15]) бывь достоино злобѣ своєи ѡтпадєнїє обрѣтє ѡт скип"трь.

---

[1]) Miniatura XLII în cod. V. [2]) V. -динѣ. [3]) V. сємь. [4]) V. -динѣ. [5]) T. сїѧ. [6]) V. сиꙗ. [7]) In T. lipsește -го. [8]) T. -шѧ. [9]) Lipsește în V. [10]) V. вьси, T. вьси. [11]) V. f. 125, T. f. 179 v./180. In V. amîndouă glossele sunt intercalate în text, cea dintîi cu cerneală neagră, a doua cu roșie, după cuvintele: наказань бывь. [12]) T. зємли. [13]) V. блистаѫщимь златомь; cf. orig. v. 3870. [14]) V. оубиствохь. [15]) In T. lipsește -дѣ-.

ЦѦРСТВО ЛЕОНТЇЕВО.

(vv. 3882 — 3910)

Мѫж бѡ нѣкто благороденъ[1]) ѡт сѫщїихъ ѡт синкли-
V. 126. та, патрїкїє саномъ, именем же леонтїє, ѡбрѣтъ съпоспѣ-
шъствѹѫщъ и тождемѫдръствѹѫщъ[2]) и народъ, къ ю-
T. 180 v. стинїанѹ бѡ хранѣхѫ въси[3]) мръзость, нападаєтъ /на царѣ
съ пособникы, єгда добробръвноє око и свѣтоносноє мъжа-
шє[4]) зашєд под зємлѧ[5]), си рѣчь слъньцє, и въси бѣхѫ по
домовѡх, и ємъ єго ꙗкы[6]) въ тонотѣ звѣрѣ[7]) ѡтсилаєт
понтскъıимъ[8]) морємъ въ хєрсонъ, носъ ємѹ пръвѣє ѡт-
рѣзавъ и лицє посрамивъ. нѫ нє прѣзрѣ ѹбѡ правдивоє
око, нѫ възрѣ правѣ[9]) и нападшомѹ равнъıми въздастъ и
тождєчислънъıми числы. разбоиникѡм бѡ плѣнѹѫщимъ
афрїкїискъıѧ прѣдѣлы[10]), араки жє бѣхѫ разбоини и ѡт
агарѣнъ, и въсє приморїє озлоблѣѫщим имъ и плѣнѹѫщи-
мъ, царь поболѣвъ о сємъ рать тѧшкѫ състави[11]) и посла
на разбоиникы сїѫ[12]) водоплавнъıѧ[13]). съ нимижє и бравшє
сѧ крѣпко корабнъıѧ[13]) силы онѣхъ ѹбѡ съ ꙗростиѫ и
дръзостїѫ нападаѫщїихъ ꙗкы козлы пѣны тѣщѧщѫѧ[14])
ѡтгнашѫ ѡт тѫдѹ, гръком жє цѣла възвратишѫ ꙗжє о
S. 91. кархидѡнѣ. нѫ ѹбѡ нє прѣсташѫ лютїи ѕвѣрїє[15]), нѫ пакы
V. 126 v. ополъчишѫ сѧ многочислъноѫ ратїѫ,/ и кѧщ"шєє[16]) съставльшє
брань съ гръчьскоѫ ратиѫ[17]) обратишѫ на бѣгъ корабєм на-
чѧлникы по морю плаваѫщѧѫ, и славнъıи град кархїдѡнскъıи
прѣємшє и поплѣнившє златъıи истръгошѫ власъ ливїанѡм.

ЦѦРСТВО ѦПСЇМАРѦ[18]) ТИВЕРЇѦ.

(vv. 3911 — 3968)

T. 181. Народ жє ѹбѡ корабничьскы[19]) и въси ратиначѧлници
ѫжє ѡт побѣды горкѫѫ[20]) нє тръпѧщє срамотѫ, исцѣлѣ-
ѫщє жє злоє дрѹгъıимъ зломъ вєликъıимъ, зачинаѫтъ сѣ-

---

1) V. доброрѡденъ: orig. εὐγενής (v. 3882) 2) T. -щa. 3) V. въси хранѣхѫ; orig. ἔτρεφον πάντες (v. 3885). 4) T. мѫжаше. 5) T. землѧ. 6) V. ꙗко. 7) V. ѕвѣрѣ. T. ѕвѣ-. 8) V. -т'ск-. 9) V. правѣ възрѣ: orig. ἐπεντράνισεν ὀρθῶς (v. 3893). 10) V. афрїкїискѫѧ странѫ; orig. Ἀφρικανῶν τοὺς ὅρους (v. 3895). 11) V. съставивъ. 12) T. сїѧ. 13) V. -ыѫ. 14) V. тѣщѫщѫѧ, T. тѧщѧщѫѧ. 15) V. ѕвѣрїє. 16) V. кѧщше, T. кѧщ'шєє. 17) T. -їѧ. 18) T. аспимара. 19) V. -ыи. 20) V. горкыѧ.

мена невѣрствїа, и къ критѹ пристависѩ прѣвеликомѹ остро-
вѹ, дрѹг же съ дрѹгомъ съвѣщавше сѧ и съединивше
сѧ тамо дръзости своеѫ[1]) изрыгаѫтъ тѧготѫ, и избравше
себѣ съѡтстѫпника единого, нарицаемаго аѱїмара, царѣ по-
ставлѣѫтъ его, иже съ ними кѹпно град опстѫпль[2]) и прѣ-
датела обрѣтъ прѣѧтъ византїѫ[3]). и за пръва ѹбѡ тїве-
рїа себе нарече, таже и леонтїа изведъ на срѣдѫ и ѡтрѣза-
нїемъ носа мѫжѫ емѹ разсѫдивъ[4]) въ темници затвори
его[5]) неизвѣжнѣ и горцѣ.

(v. 3927) Имѣ же ѹбѡ аѱїмаръ[6]) гръчьскѫѫ власть[7]), и
вѣтры ношаахѫ сѧ части[8]) тиходыхаѫщими. едино же
тъкмо ѹжасааше его и едино ѹстра/шааше, ꙗко да не на V. 127.
ѹстинїана пакы скиптра[9]) прѣидѫтъ[10]), и пакы възвра-
тит[11]) сѧ къ вѣнцѹ погѹбивъıи[12]) его прѣжде и съ нимъ
нос. ꙗкы звѣрѣ[13]) ѹбѡ водна и сѹшна неищеваше мѫжа,
наипаче же протлъкованїа и прорицанїа и лъжнаа словеса по-
слѹшаѫ звѣздочьтствѹѭщїихъ[14]). и ѹбѡ подвизааше[15]) къз-
ни, и рыıаше[16]) начинанїа, ꙗко да възбранитъ еговѣ еже
на лѹчьшее чѧсти. ѹвѣдѣв[17]) бѡ ꙗко припрѧже себѣ сестрѫ
хазарскаго кнѧѕа[18]) хагана ѳеодѡрѫ,/ и съ нимъ и ѹ него T. 181 v.
живетъ и прѣбываетъ, молбѫ посилаетъ люто/мѹ варварѹ S. 91 v.
хаганѹ, имѣнїѹ[19]) обѣщаваѫ емѹ късѣ морѣ, аще ѹсти-
нїана свѧзавъ ѫзами нерѣшимыми[20]) продастъ емѹ ꙗкы[21])
поробена раба, или аще главѫ его ѡтсѣкъ послетъ къ немѹ.
ѹслыша же сїа варваръ онъ хаганъ, и имѣнїа похотїѫ раж-
деже си сръдце[22]). и ѹбѡ трїварварныи хаганъ скиѳообыч-
ныи безчловѣчныи съвѣщаваетъ съвѣтъ и звѣровид-
ныи[23]) на сродника своего и на ничимже обидѣвша[24]) его,
и просѧщо/мѹ обѣщавает сѧ ѹбогаго продати. ѡ злато V. 127 v.
прѣдателю, прѣдръзыи, злонравныи злотворче, и дрѹго-
продателю и родѹ ѹбїице, что сїе; како вратиши сѧ и съ-

[1]) V. своеа. [2]) V. обь-, T. -плъ. [3]) T. -нѧ. [4]) V. расѫдивъ. [5]) V. его затвори; orig. καθείργνουσιν αὐτὸν (v. 3925). [6]) V. апс-. [7]) V. властъ. [8]) T. чѧсты, cu ы din и. [9]) T. скыптра. [10]) V. -идѧтъ. [11]) V. възвратит. [12]) T. -ы. [13]) V. ѕвѣрѣ, T. ѕвѣ-. [14]) V. -чьт'ств-, T. ѕвѣ-. [15]) V. -двиѕааше. [16]) Cuvintele и рыıаше lipsesc în T. [17]) V. ѹвѣдѣвше. [18]) V. кнѧѕа. [19]) T. їю. [20]) V. нерѣшимими. [21]) V. ꙗко. [22]) T. сръдци. [23]) V. T. ѕвѣро-. [24]) V. обыдѣвша.

кращаеши; како ли на многократнѫѫ волѧ прѣходиши не-
многокъзнънъı[1]) и прѣпростъı богомъ създан"нъıѧ[2]); нѫ
бѫдѫщее, ꙗкоже глаголѧтъ, и обѣщан"ное ни стѣна ѹдръ-
житъ желѣзнаа, ни огньнаа сила. ибѡ іѹстиніанъ льсти
хагановъı и съвѣтъı ѹвѣдѣвъ[3]) ѡт тѫдѹ избѣгаетъ, и
придрѹживъ себѣ[4]) многъıми ѹбѡ[5]) обѣщанми теркелѣ блъ-
гаръскаго[6]) кнѧза[7]), приходитъ съ нимъ на византіискѫѫ
странѫ[8]), блъгаръскъıѧ[9]) ведъı многъı легеѡнъı. малѣм же
ѡт них' съвѣтъ ѹвѣривъ и съ ними обрѣтъ соѹлинарѧ
T. 182. водоточнъıѧ еже въ град въходъ хътростиѫ ѹкрадаетъ,/
и второе въцари сѧ и прѣпоаса сѧ дръжавоѫ.

ВѦКЪІ ЦАРСТВОВА ІѸСТИНІАН.

(vv. 5969 — 4049)

Ꙗ жже въ сих напасти кое прѣдставитъ слово; блъга-
ръскомꙋ[10]) бѡ кнѧзѹ[11]) исплъни обѣщаніа и даровъı въз-
V. 128. даваетъ много/богатнъıими, огневи же прѣдастъ многъı ѡт
болѣрскъıихъ домовъ, и расхъıти имѣніа их и стада, ѡт
великъıих' же множаишѫѧ ѹмиленѣ[12]) закла. леонтіа же ѹби
съ апсімаромъ ꙗко разбоинивъı и татѧ еговѣмъ скиптрѡмъ.
сице зліи[13]) очима прѣдлежѫтъ сѫднъıма· и аще ис пръва
S. 92. ѹбѣгнѫтъ ѡт мѫкъı, нѫ послѣди пріимѫтъ/ вѧщ"шаа[14])
мѫченіа. не тъкмо же болѣромъ сицеваго мѫченіа потрѧсе
желѣзо ѡтмъстителѣ о нихже пострада, нѫ и калиника мѫ-
чикъ и обрѫгавъ архіереиствѹѫщаго[15]) цариградомъ, и дѣ-
темъ сътворивъ порѫганіе боѹимъ и младъıм, конечнѣе
ѹгаси емꙋ тѣлеснѣи свѣтилѣ· бѣше бѡ и повинен и съвѣт-
никъ и съобещникъ еже на іѹстиніана иногда дръзнѫ-
тъıимъ. не тъкмо же нѫ и въ ѹм' си въложивъ царь ко-
лицѣми почръпошѫ его чашами горкопивнъıими[16]) живѫщеи
въ прѣдѣлѣхъ[17]) понтъскаго херсона, егда живѣше ѹ нихъ

[1]) T. -ıи. [2]) V. -ıѫ. [3]) V. съ вѣдѣвъ, lăsîndu-se din greșală afară -вѣтъı ѹ-. [4]) T. се. [5]) Lipsește în V. [6]) T. влъгарскаго. [7]) V. кнѧꙁа. [8]) In V. съ нимъ se află după странѫ. [9]) V. -ıѫ. T. влъгарскъıѧ. [10]) T. влъгарскомꙋ. [11]) Pentru V. cf. nota 7. [12]) Lipsește în V. [13]) T. зльи, cu două puncte deasupra lui ь. [14]) V. вѧщьшаа. T. greș. вѧщъмаа. [15]) V. архиѥ-. [16]) V. -ıми. [17]) In V. lipsește -лѣ-.

изгнанъ бывъ ѡт дръжавы, овогда ѹбо досаждажще емоу,
овогда же[1]/ бесчьствоужще и стрѣлами поносными ѹꙗзвѣж- V. 129.
ще зложзычными, овогда же съставлѣжще/ съвѣты злокъз- T. 182 v.
нъны[2]), ꙗко да или жтробож[3]) его очръвжтъ меча своѧ[4]),
или свѧзана окаан"нѣ послати къ апсимароу, сїа ѹбѡ іоу-
стиніанъ въ помыслѣхъ написоуж, и въ себѣ съматрѣж и
начрътаваж мѣста, и огорчаемъ[5]) на нѧ, си рѣчь гнѣваж
сѧ, ꙗкы на варварообразны посылаетъ воѧ[6]) по морю пла-
важщжѧ, повелѣвъ имъ закалати весъ родъ въ коупѣ про-
оскръбльшїихъ его, и не пощждѣти ни женъ, ни младенецъ[7]),
ни старецъ[8]), ни юныихъ[9]), ни прѣстарыихъ· сице тѧщѣ[10])
клокоцаше[11]) иже на нѧ гнѣвъ. и ѹбѡ достоина быстъ плача
херсон"скыих[12]) житель[13]) страсть, и съподвиѕажщи[14]) на
рыданїе чловѣколюбивыихъ· прѣходѣше бѡ виѳлеемъскаа[15])
многовъздыхан"наа стенанїа и въздыханїа тѧшкоболѣзнъ-
наа[16]) и вепльѧ многостенаньиѧ. тамо бо младенечьскаа[17])
тъкмо юность ѹбїнствъвными[18]) закалааше сѧ дланми[19])·
/зде же прѣсѣдїи и цвѣтжщеи, юношж[20]), жены мѧк"кообраз- V. 129 v.
ны, и отроковицѧ, и младенци/ въ коупѣ раздраблѣахж сѧ 8. 92 v.
ꙗкы въ разъмници. рыданїе же по въсждоу и плачь веле-
гласенъ. и горы ѹбѡ съ противъ плачѧщїимъ възглаша-
ахж, брѣѕи[21]) же влънами потопленїи лютѣ съ прѣмъ шоу-
мѣхж. сице ѹбѡ въ скиѳское вънезаапж запоустѣнїе херсонъ
многочловѣчныи прѣтвори сѧ, и быстъ многозїажщи[22])
адова жтроба въсепрїемща и гробъ многомрътвечныи[23]) и
съмрътнаа врата./ царь[24]) же ѹслыша ꙗко над младенцы T. 183.
младыми и новородными милость быстъ нѣкакова, и раз-
ждеже[25]) сѧ болшее ꙗростїж, и разгорѣ сѧ гнѣвомъ. и ꙗ-
рость злопомнѣнїа на пощждѣвшїихъ[26]), и мжченїа на нихъ

---

[1]) F. 128 v. e lăsată goală în cod. V. [2]) V. злокъзнны. [3]) V. ж-. [4]) V. T. своѧ. [5]) V. огорчаѧ сѧ. [6]) V. воѧ. [7]) V. дѣтїи. [8]) V. старыхъ. [9]) V. юнныихъ. [10]) V. горцѣ; orig. βαρὺς (v. 4004). [11]) V. -дааше. [12]) V. -ьскыих, T. -ъскыих. [13]) V. жителъ. [14]) V. -ѕажщи. [15]) T. -емскаа. [16]) V. -болѣзн"наа, T. -болѣзнъна. [17]) V. младенечнаа. [18]) V. -ств-. [19]) V. длан'ми. [20]) In ms. юшж: tot aşa cod. T. [21]) V. брѣѕи. [22]) V. -зиѧжщи. [23]) V. въсемрътвечныи; orig. μυριόνεκρος (v. 4020). [24]) T. царъ. [25]) V. раждеже. [26]) V. пощждѣвшїи.

дроуга[1]) подвиꙁаше[2]). и пакы бѣше кораблем' оуготовленїе неоудръжанꙑимъ [3]) и скороплованꙑимъ [4]), и коннъство [5]) многочислъно ꙗко на брань, и съ нимъ фїлипикъ[6]), егоже
V. 130. нарицаахѫ вардань, прѣконача лъсткоуѫ воискоѫ и люди направлѣѫ[7]), ꙗко да извѡдѧтъ орѫжїемъ и младенцѧ, или абїе за прѣка възрѣло ест на добротѫ дьневнѫѫ, или млѣчнꙑимъ[8]) кръмимо ѥстъ токомъ младопитателнꙑимъ, и да разорѧтъ[9]) воловꙑ вьсѧ дроумꙑ ихъ, и раскопаѧтъ полѣ ихъ, и положѧт[10]) къ запоустѣнїе прѣвѣе цвѣтѫщѧѫ, и цвѣтꙑ ихъ въ нивїе класꙑ кꙑпѧщее, и град многонароднꙑ[11]) въ запꙋстѣнїе полѣ· сїе ꙁлꙑимъ вина бꙑстъ дръжѫщомоу[12]), и пакꙑ искоушенїа, и пакꙑ бѣдꙑ и боурѧ въздвигошѫ[13]) сѧ свѣрѣподꙑхателноѫ нѫждеѫ. ибѡ[14]) коннъскаа[15]) сила корабльми[16]) направленаа обꙑчаи его[17]) без"чловѣчнꙑи възненавидѣвши ꙗко тигрѣ свѣрѣпогнѣвна, и ꙗко влька кръвопїицѫ, обрѣтши же и херсонѣнꙑ ѡставшѫѧ ѡтметнѫвшѫ сѧ ѡт него и начьншѫ[18]) брань, ꙗко владꙑ оубѡ въмѣни-
8. 93. шѫ повелѣнаа[19]) имъ, сквръ нами бѡ не хотѣхѫ осквръните сѧ толицѣми, царѣ же и владꙑкѫ фїлїпика сътворишѫ, и
V. 130 v. T. 183 v. вѣнецъ въз'лагаѫтъ на нь скиптродръжанїа.

ЦАРСТВО ФЇЛЇПИКА ЦАРѢ.

(vv. 4050 — 4108)

Іоустинїан[20]) же смѫтив сѧ страхомъ[21]), и лекое плаванїе их и въснꙑи доходъ въ каковое бꙑстъ ѡтстѫпленїе расмотривъ ꙗко оумовитъ, самъ тъи исходитъ по сꙋхꙋ до синопѣ, коѧ ведꙑ[22]) съ собоѧ[23]) и орѫжникꙑ пѣшѫ, ꙗко да не прѣхꙑтрѧтъ его проѡтплоувшеи. и видѣвъ[24]) въ мори неоудръжан"наа[25]) весломъ пера и кораблѧ въ пѫчинѣ пловѫщѧ, и ладїѫ ратнꙑѧ[26]) по водахъ ходѧщѧ, въ скорѣ

---

[1]) V. мѫченїа дроугаа на нихъ: cf. orig. v. 4025. [2]) V. -двиꙁааше. [3]) V. -аннꙑимъ. [4]) V. -ꙑимъ. [5]) V. конн'ство. [6]) V. -пп-. [7]) V. направлѣѫ люди: orig. τὸν λαὸν κοσμήσων (v. 4029). [8]) T. млѣчнꙑм. [9]) V. T. разорѧтъ. [10]) T. положѧт. [11]) V. -ꙑи. [12]) T. дръжѧщомꙋ. [13]) T. -шѧ. [14]) T. ибо. [15]) T. коннскаа. [16]) T. корабльми. [17]) V. ѥго. [18]) V. начьншѫѧ. [19]) V. повелѣн"наа. T. повелѣна. [20]) V. иоу-. [21]) In V. lipseşte -мъ. [22]) V. воѫ водꙑи. [23]) V. собоѫ. [24]) V. видѣ: orig. βλέψας (v. 4056). [25]) T. неоудръжанна. [26]) V. -ꙑѫ.

идѫщѫ и прилежнꙑми вѣтрꙑ несомꙑ, подвиже сѧ оубѡ
ѹмомъ и доушеѫ оуꙗзви сѧ, и въспѧтъ идꙑ[1]) абїе въз-
врати сѧ текѫ, на конѣ бръза въсѣдъ летѧща и бръзонога,
и аще мощно, и крилатъ молѧ сѧ бꙑти. нѫ доухъ прилеж-
нꙑи скороплоѵѫщѫѫ чѧсти скоро прїити сътвори[2]) пон-
тъскꙑѧ[3]) кораблѧ. и оубѡ съ ратїѫ фїлїпикъ образомъ ско-
ростнꙑимъ прѣдвариvъ царскꙑи град оускоривъ, и прѣемъ
и въшед вънѧтръ въ[4]) царскаа. безносꙑи же царь оувъс-
нѣвъ/ и проходѧ по пѫтехъ непроходнꙑихъ и неисходнꙑ- V. 131.
ихъ и сквозѣ ѧдолнꙑѧ[5]) и вꙑсокꙑѧ[5]) брѣговꙑ, ополъчи сѧ
съ воискоѫ къ горамъ вꙑсокꙑимъ, ѧже по обꙑчаю нари-
цаемъ фаматрїискꙑѧ[5]). и абїе фїлїпикъ посилаетъ чинона-
чѧлникꙑ еже брати сѧ съ нимъ сѫпротивнꙑими/ ратми[6]). T. 184.
иже и видѣвше[7]), нѣкꙑѧ ѡт воискꙑ и люди сѫщѫѫ съ
нимъ развратившe лъжнꙑми надеждами, оухватишѫ тръока-
ан"наго. и ꙗже по сихъ каа; заклашѫ его ꙗкꙑ вола безгласна
при ꙗслехъ, и ꙗростное врѣнїе и гнѣвное стръмленїе въсе про-
ливаѫтъ на немъ окрьстъ оступлъше[8]) его, ꙗкоже львъ[9]),/ S. 93 v.
аще кто речетъ, гладенъ въкоусивъ жилъ еленїихъ. сꙑна же
его тиверїа достигше прибѣгъша[10]) къ църкви матере без-
мѫжнꙑѫ[11]) отроковицѫ, ѡттръгошѫ ѡт жрътвника, ѡ
горе страшнаго, бѣше же тиверїе еще младъ, и о прагъ оу-
дарищѫ тъчно щенцоу, и съставꙑ главнꙑѧ[5]) съмлѣшѫ
ꙗко пшеницѫ. течаше же мозъкъ его/ низоу, вещь оустра- V. 131 v.
шаѫщи зракъ, и земѧ покѫпа ꙗко вода текѫщи. сице до-
брѣ и разѹмичнѣ древнїими[12]) рече сѧ «ничьсоже вꙑше
мѣрꙑ, добро бѡ мѣра». ибѡ іоустинїанъ ꙗростнѫѫ[13]) пещь
раждегъ седьмъ[14]) седмицеѫ на херсонѣнꙑ, ненависти въ-
жеже на сѧ пламень[15]) ѡт рабъ своих ненавидит бѡ, рече,
богъ лихаа начинанїа.

(v. 4101) Фїлїпик же царь[16]) хранѧ въ сръдци нечьстїе и

[1]) V. идꙑи. [2]) V. створи. [3]) T. пон'скꙑѧ. [4]) Lipsește în T. [5]) V. -ꙑѫ. [6]) V. ратнꙑмї. [7]) Aci lipsesc din traducere vv. 4077—78, iar din 4076 e tradus numai οἱ βλέψαντες. [8]) V. опкстѫплъше. [9]) T. лъвв. [10]) T. прибѣгша. [11]) T. -ꙑѧ. [12]) T. древними. [13]) V. ꙗростънѫѧ. [14]) V. T. седмь. [15]) V. ненависти на сѧ въжеже пещьнꙑи пламень; orig. μῖσος ἐξῆψε καθ' αὐτοῦ φλόγα (v. 4097). [16]) V. царъ.

сѣмена многоразличныѫ[1]) злобы, очию не тааше сѧ божию въсевидною. тѣмже и очесныма его бръвнома избоденѣмъ бывшемъ, блѫдѧ и прѣтыкаѫ сѧ ѡкаанниѣ[2]) бѣ лазѧ въ тьмѣ, и свѣта и власти лишеніе рыдаѫ, въ малѣ нѣколико и хоудѣ времени поживъ въ власти[3]).

T. 184 v. ## ЦАРСТВО АРТЕМІА ЦАРѢ.

(vv. 4109—4133)

Філіпикоу же лютѣ сице ѡтпадшоу ѿт высоты власт-
V. 132. ныѧ[4]) и пострадавшоу[5])/ синклитъ[6]) артеміа поставлѣетъ самодръжца, званіе второ имѫща и имѧ анастасіе. сего поставишѫ гръкωмъ[7]) владыкѫ. бѣ же лютъ и дръзъ, и въ книгахъ въспитанъ, царскыи съвѣтникъ, егоже нарицаѭтъ асинкритъ. и оубѡ лютѣ васаѫ сѧ дръжавѣ ѡтмъститель філіпикоу и мѫчитель ꙗви сѧ, ослѣпившихъ очи его оумѫчивъ. агарѣны же разбоиникы оувѣдѣвъ пловѫщѫ, звѣрѧ[8]) соушныѧ[4]) и водныѧ[4]), морьскыѧ[9]) медвѣды[10]),
V. 132 v. корабла ратныѧ[4]) състави и ладіѫ пръвопловныѧ[4]), посылаетъ съставити брань съ агарѣны. иже даже до еллиспонта
8. 94. авіе доплоувше,/ скоронадѫще бо бѣхѫ вѣтры праводыхаѫщими, тамо ѡтметнѫшѫ[11]) сѧ ибо по рекшомоу ꙗко ненаказаніе корабниче огнѣ лютѣише ѥсть[12]). и за пръва оубо мечемъ съсѣкошѫ ратиначѧлника, и по томъ ѳеодѡсіа тамо дани берѫщаго въсхытивше не хотѧща царѣ поставлѣѫтъ[13]) и образы владычьства свѣтло оукрашаѫтъ, чловѣка слабодоушна[14]), невѣждѫ въ дѣлѣхъ, недръза и хоудосръда, и
T. 185. недостоина скиптрωмъ, и съ нимъ вели похвалныими[15])/ ѡтидошѫ възвратившѥ сѧ къ славномоу градоу.

ЦАРСТВО ѲЕОДОСІА ЦАРѢ[16]).

(vv. 4134—4181)

Царь[17]) же артеміе, възвѣщено бѡ[18]) бысть емоу о не-

---

[1]) T. -различныѫ. [2]) V. ѡкаан"иѣ. [3]) In T. lipsește -сти. [4]) V. -ыѫ. [5]) Miniatura XLIII în cod. V. [6]) T. синьклить, V. adaogă же. [7]) T. кръком. [8]) V. ѕвѣрѧ. [9]) V. морскыѫ, T. мор'скыѧ. [10]) V. медвѣдѧ. [11]) V. ѡтметънѫшѫ, T. -шѧ. [12]) T. есть. [13]) V. поставлѣѫ. [14]) T. -доушкна. [15]) V. -ыми. [16]) V. царство ѳеодосиево. [17]) T. царъ. [18]) Lipsește în V.

вѣръствѣ[1]), прѣславномѹ ѹбѡ и царскомѹ градѹ рать приста-
влѣетъ на съхраненїе и крѣпкы корабемъ начѧлникы, сам же
съвѣщавъ, ꙗкоже мнѣше, лоѹч''шаа[2]), ѡтиде ѹбѡ ѡт византїѫ·
въ виѳинїѫ[3]) же дошедъ/ въ никеискыихъ стѣнах' себе затвори, V. 133.
непщоѹѫ избѣгнѫти из рѫкоѹ въцарившаго сѧ· ибѡ ѡтпа-
денїе злосъвратныѫ чѧсти[4]) ѡтѧтъ ѡт доѹшѫ и ѹма его
еже «град твръдоныирныи аще не богъ съхранитъ[5]), то въ
соѹе троѹди сѧ сего стѣнохранитель». врѣменем'[6]) же малѣмъ
иже съ ѳеодѡсїемъ волѧ своѫ не испльнѣахѫ, ꙗко ныирнїи
хранителе съпротивлѣхѫ сѧ имъ[7]) крѣпцѣ, и понеже ѹныи-
шѫ ѡт многаго и въсегдашнѣго троѹда, ѹпоишѫ стражѫ
надеждныими чашами, и злато градопрѣемника нератна прї-
емше[8]), прѣвышьши[9]) бывашѧ ѡт съпротивныихъ, и но-
щїѫ вънѧтръмадоѹ вратъ ꙗко ѕвѣрїе[10]) вьшедше расплѣнишѫ
имѣнїа въсѣкого добра дома[11]), и живѫщѫѫ въ нихъ по-
казашѫ нищѫ ѡт богатства[12]), ѡт многозлатныих ѹбогы,
и нагы ѡт доброодеждьныихъ[13]), дръжавѫ же ѹкрѣпишѫ
ѳеодосїѹ, иже клѧтвы[14]) страхомъ[15]) плъныѧ посла въ ар-
темиоѹ[16]) страсти въсѣкои непричѧстна того съблюсти, аще
пръвѣе остри жегъ/ класы главы своеѫ, нѫ нанесе[17]) емоѹ S. 94 v. V. 133 v.
мѫкы даже/ и до изгнанїа. нѫ и сьи въ малѣ въкоѹсивъ T. 185 v.
власти славѫ царскѫѫ въ скорѣ оставлѣетъ. ибѡ ѕвѣрои-
менитыи[18]) ѡт исаврїѫ львъ[19]), иже и доѹшеѫ и именемъ и
нравомъ ѕвѣровидныи[18]), патрїкїискыимъ обогащенъ[20]) сьи
саномъ и воеводствѹѫ[21]) и военачѧльствоѹѫ въ чинѡх въ-
сточныихъ, невѣрство съвѣща на ѳеодосїа, съпособника и
помощника лѫкавомоѹ съплетенїю обрѣтъ артаказда, мѫжа
ѡт славныихъ, емоѹже и припрѧже своѫ на бракъ дъщере,
егда вьниде ꙁвѣрь[22]) въ гръчьскаа скиптра, сїѫ даѫ въз-
мездїе съпоспѣшникоѹ дръжавѣ. царь[23]) же ѳеодосїе левѫ
дръзость и ѕвѣроѹмнаго[18]) сръдца ѹбоав сѧ, оставлѣетъ

[1]) V. T. невѣрствѣ. [2]) V. лоѹчьшаа. T. лоѹчъшаа. [3]) T. виѳанїѫ.
[4]) T. чѧсты. [5]) V. съхраныть. [6]) V. T. врѣменемь. [7]) Lipsește în T.
[8]) V. прѣемше. [9]) V. -шии. [10]) V. ꙃвѣ-. [11]) V. дома добра; orig. λαμπρᾶς
οἰκίας (v. 4153). [12]) V. -ъства. [13]) T. -одеждныих. [14]) V. клътвы. [15]) Lip-
sește în V. [16]) V. -ию. [17]) In T. lipsește -не-. [18]) V. ꙃвѣро-. [19]) T. львь.
[20]) V. обложенъ; orig. καταπλουτῶν (v. 4166). [21]) V. -водъст-, T. -водьст-.
[22]) V. ꙃвѣрь. [23]) T. царъ.

мѫчителю прѣстолъ и вѣнецъ, колеѫ самохотноѫ ѹстѫпль[1]) безъ орѫжїа и брани, и въ чрънѫѫ[2]) облачит сѧ одеждѫ
V. 134. въ мѣсто багрѣнъıѧ[3]),/ ѹстнѣ си тъкмо медом властнъıимъ омазавъ[4]), а иже прѣвъıше[5]) над ѧзъıком' не възмогъ ѹсладити.

ЦАРСТВО ЛЬВА ИКОНОБОРЦА.

(vv. 4182 – 4321)

Да иакоже ѹбω на льва прѣидошѫ гръчьскаа имѣнїа злаго, ω ле божиихъ сѫдов'[6]), ωт толи подвиѕааше сѧ на цръковь[7]) боурѣ тѧшка ωт вѣтра люта и сверѣподъıхан''на[8]), и пакъı облакъ скръжещѫ[9]) гоубителнъıѫ нѫждѫ, и пакъı облакъ мраченъ раждажщи[10]) ѹбїиства чловѣком и
T. 186. пагоубъı, въ мѣсто же дъждовъ, кръви. иbω тръклѧтъıи сьи царь[11]) лео зачѧл[12]) бѣ, иакоже мнѧ, въ себѣ безмѣстнаа ѹмъıшленїа на христа и на чьстнъıѧ[13]) его иконъı, на свѣт же не имъı како извести злобное рожденїе, недръзновен''ное бω его принѫждааше хранитї е, да иакоже послѣди прїѫтъ[14]) врѣмѧ и дръзновенїе, изврьже рождьство' чрѣво
S. 95. бω развѣде[15]) сѧ и плод ехиднороденъ изъıде ωт/ тѫдѹ.

(v. 4197) Єстъ же не безврѣмен''ное же рещи кто бѣ и ωт кѫдоу и ωт какова корене проѕѧбе мръскъıи лео. ωт исаврїѫ
V. 134 v. ѹбω пленицѫ/ влѣчаше[16]) родоначѧлню, скинскъı[17]) живѫщїихъ[18]) и скврън''нъı имѣѫ родителѧ, и борѧщими[19]) сѧ съ гладнъıми гоубителнъıми[20]) вьзнъми. хоудъıѧ[13]) же прошедъ и прѣвъıѧ възрастъı[21]) проходѣше злѣ капилское[22]) и тръговъское[23]) житїе. иакоже ѹбо[24]) нѣкогда прохождааше съ коунїеѫ[25]) трѣвѫ идѫщее ослѧ отоварено поганѣѫ, овса николиже насъıщъшее сѧ, ни ѧчмъıка[26]) вькоусившее, приключи сѧ емѹ смѣсити сѧ съ коуницъı жидовъı, и при-

---

[1]) V. -пль. [2]) T. чрънѫ. [3]) V. -ыѫ. [4]) V. помазавъ. [5]) V. вышe. [6]) V. сѫдовъ. [7]) V. цръковъ. [8]) V. are şi el aci ". [9]) V. скрежещѫ. [10]) T. раждажщїи; orig. ἐγκυμονοῦν ὡς πνεῦμα (v. 4187). [11]) T. царь. [12]) V. зачѧл'. [13]) Pentru V. cf. nota 3. [14]) T. приѧт. [15]) V. рассѣде. [16]) T. влѣчѣше. [17]) V. скин'скыи. T. скиньскы. [18]) V. -щихъ. [19]) V. борѧщими. [20]) V. -ыими. [21]) V. и младыѫ въздрасты прѣвыѫ; младыѫ nu se află în original (v. 4202). [22]) Gr. παλιγκάπηλον (v. 4203). [23]) V. -овское. [24]) Lipseşte în V. [25]) V. коуниѫ. T. коунеѧ. [26]) T. ѧчьмыка.

оищик[1]) сѧ пѫтеки стрьпетнꙑихъ[2]) онѣхъ и прѣпочинѫвъ
съ ними оуспе ѡт троуда. и оубѡ зъмїонравнїи и богонена-
вистнїи жидове въ себѣ разсъмотривше[3]) и разоумѣвше
прорекошѫ семоу о власти и владꙑчьствѣ, или ѡт оученїа,
или ѡт злꙑѧ късни, или ѡт образъ нѣкꙑих вещь разсъ-
мотривше[4]). и проречнїоу[5]) своемоу прошаахѫ възмездїе, ıа-
ково же аще въспросѧтъ емоу прѣемшоу власть. оуслꙑша T. 186 v.
же сїа[6]) прѣдрьзꙑи и обѣща сѧ имъ оуслꙑшавъ/ на па- V. 135.
гоубѫ доуши своеи и грьчьстѣи чѧсти[7]). странами владѫ-
щїимъ[8]) же и мѣстнꙑимъ властеломъ[9]) познанъ бꙑвъ и
дрьзосрьдое свое по малоу ıакикъ, патрїкїе поставлен' бꙑстъ
и великꙑи чиноначѧлникъ[10]), и конечнѣе царь. не съвъз-
дꙑхаеши ли, сѫде; оувѣдѣшѫ же възведенїе злочьстивїи
жидове прорекшеи емоу самодрьжьство, и брьзꙑми до-
текше ногами ıакишѫ сѧ мѫчителю и обѣщан"ное просѧтъ
испльнити сѧ имъ. обаче ни злато, ни сребро просѧтъ. ни
каменїе, ни ино что ѡт смѣренꙑихъ и мирьскꙑихъ[11]), нѫ
низврьженїе[12]) чьстнꙑих икон"нꙑих написанїи, нѫ раздроу- S. 95 v.
шенїе образъ божьствнꙑихъ и досточьстнꙑихъ, съврьше-
ное разоренїе благочьстивꙑѧ[13]) вѣрꙑ стльпꙑ еѫ низврьѕа-
жщее[14]) ѡт основанїи. обѣща же сѧ имъ лѫкавꙑи злодѣа
злодѣемъ, ехїднинъ сꙑнъ аспиднинѣмъ воучѧтѡмъ, и при-
звавъ свѧщенносложителѣ, вѣ же[15]) прѣдстатель[16]) германъ
тогда/ благочьстию, и приоищикъ[17]) его злꙑимъ нравомъ V. 135 v.
тѣмъ, того же не повиноужща сѧ злоѵѣрноу[18]) его, нѫ паче
обличаѫща дрьзновенїе его и вѣство[19]), ѡт црькве изгна,
ѡ горе пастꙑрѣ вльвъ, керкеръ вѣснꙑи кроткаго стадона-
чѧлника. абїе же прїемъ овцамъ пагоубнꙑѧ[20]) вльвꙑ рас-
трьѕает[21]) лютѣ стадо, и потрѣблѣетъ образꙑ дѣвꙑѧ[20])
матере и христовѣхъ мѫчениѵъ, и ѡтимаетъ добротꙑ црь- T. 187

---

[1]) V. -ов-. [2]) V. -ꙑхъ. [3]) V. T. расмотривше. [4]) T. разсмотрив-
ше. [5]) T. -їю. [6]) V. сиа. [7]) T. чѧстꙑ, cu ꙑ din и, V. земи;
orig. τύχης (v. 4218). [8]) T. владѫщїим. [9]) V. кнѧземъ. [10]) In V. -никъ
este îndreptat din -нꙑкъ. [11]) T. мирскꙑихъ, V. земнꙑихъ; orig. τῶν κοσμι-
κωτέρων (v. 4228). [12]) T. незврьженїе. [13]) V. -ꙑѫ. [14]) V. -ѕа-. [15]) T.
вѣше, în loc de вѣ же. [16]) V. прѣдь-. [17]) V. -ѡв-. [18]) V. -ню. [19]) V.
вѣсьство. [20]) Pentru V. cf. nota 13. [21]) V. -ѕа-.

вкамъ и красоты храмомъ [1]), и мракомъ темнѣишїимъ
сего [2]) прикрываетъ, и проливаетъ теменъ дьнь мрачнѣишїи.
и еликъ оубѡ на христа и еговы мѫченикы ꙗдъ изрыгнѫ [3])
горѣкъ и мразъ лютѣишїи, из негоже проѕѧбе [4]) былїе съ-
мрътное, и еликыми иночьское проходѧщїихъ житїе [5]) зло-
бами оскрьби дроугы [6]) ꙗвль сѧ валтасар, книгы и съпи-
санїа имѧтъ чловѣкъ древнїихъ· аз же избравъ едино ѿт
V. 136. въсѣхъ сих [7]), гаврана чрьнѣишаго ѿт чръности покажѫ./

(v. 4257) Близъ храма божиѫ прѣмѫдрости цръковь кра-
сна създана бѣ древнїими цармн [8]), ꙗкоже врътоградъ, аще
кто речетъ, красенъ книгородныих дрѣвъ, пажить [9]) свѣтло-
насаждена многоразлич'ныѫ прѣмѫдрости· книгы бѡ бѣхѫ
въ неи нс пръва съкръвены [10]) до трїехъ тьмъ и трї ты-
сѫщъ досѧжѫщѫ. селикыи же врътоградъ и толикаа па-
S. 96. житъ божьствноу [11]) мѫжоу оувѣренъ бѣ, прѣимѫщоу прѣ мѫ-
дростїѫ и вѧщьше въсѣхъ зарѣми разоума сїаѫ [12]), дроугыи,
аще кто речетъ, адамъ божьствныи дрѣвохранитель, въ
едемъскыихъ [13]) наслаждаѫ сѧ доброрастныихъ дрѣвесѡхъ,
и садѡм дѣлатель не оувѧдаѫщїимъ [14]). съ симъ же бѣхѫ
дроуѕїи и съжителствовахѫ [15]) мѫжїе, ꙗкоже вои под хра-
брыимъ воеводоѫ, ѕвѣзды тьчносвѣтлыѧ [16]) и нощи озаре-
нїа. исплънѣхѫ же число живоносного [17]) крѫга, си рѣчь
T. 187 v. V. 136 v. .д. бѣхѫ./ бесцѣн''нїи же бѣхѫ каза/телїе желаѫщимъ слово·
ѿткрывааху бѡ покровъ темнословїа, си рѣчь сказаахѫ
съкръвенаа книгамъ, елика елиньскыѧ [18]) блѧдости и гни-
лости, и елика въ нашеи свѧщеннолѣпнѣишїи. тьи же въ
въсѣхъ [19]) сїаше [20]) ꙗкы слъньце. толико же бѣ прѣвъсхо-
дѧщи [21]) добродѣтѣль ихъ, ꙗко ни самїи царїе можахѫ что
съдѣлати или сътворити новолѣпно и кромѣ обычаа, аще
не приопщахѫ [22]) сѧ съвѣтоу они и разоумоу. сицевы оубѡ

---

[1]) V. цръквамъ и храмомъ; cf. orig. v. 4245. [2]) Orig. τούτοις (v. 4246). [3]) V. изрыгънѫ. [4]) V. -ѕѧбе. [5]) V. проходѧщїихъ иночьское житие, depărtîndu-se de orig. (v. 4251). [6]) V. -ыи. [7]) Versul 4255 a rămas netradus. [8]) V. древними царьми. [9]) V. пажитъ. [10]) V. съкръвены нс пръва; orig. προτεθησαυρισμέναι (v. 4261). [11]) T. божьствномꙋ. [12]) V. снiаѫ. [13]) V. T. едемскыихъ. [14]) T. оувѣдаѫщїимь. [15]) V. -тельствовахѫ. T. -аахѫ. [16]) V. -ыѫ. [17]) V. -ааго. [18]) V. елинскыѧ. [19]) T. всѣх. [20]) V. сиꙗаше. [21]) T. -ходѧще. [22]) V. -общаахѫ.

сѫщѫ чьстнообразны и чьстножителны и пролитїи наведнѣемы многоразличныихъ дарѡвъ, вънѧтрь свѣтїи своихъ обьѧти царь[1]) жѧдааше, и имѣти и тѣхъ причѧстникы бѣствоу злобожномоу[2]). да ꙗкоже подвигъ вьзни въсѣвкыѧ[3]) ѡтрази сѧ ни бѡ страшѫ нѝ прѣтѧ възможе сихъ оувѣщати, нѫ и злато прїемь пособника злоратна, позна сѧ гонѧ орла или хватаѫ ѕвѣздꙑ[4]), конечнѣе ѡтчаав[5]) сѧ. нѫ оубѡ како изрекѫ; съвѣтъ съ вѣщаваетъ лѫкавъ и безмѣстенъ и V. 137.
неподобенъ, иже ни скиѳъ дикїи, ни поганинъ съвѣщал би. дрѣвнѫѫ събираетъ грамадѫ[6]) окрьстъ храма, сѫчїе соухо, добрѣ горѧщее[7]), вороко, оусоушено[8]), и огнь въжеже великъ, и съжеже въсѣх мѫжѫ, ѡ горе, свѧщен''ныѧ[3]), и S. 96 v.
съ ними книгы. ѡ ле ѡ ле доброненавистнаа доуше, оувы разоуме ѕвѣровидныи[9]). ѡт ногтїи лютыи въсѣчьскы[10]) позна T. 188.
сѧ львъ[11]). бѣхѫ оубѡ тамо краснѣишаа въсѣхъ наказанїи, и свитокъ единъ чюденъ ѡт чрѣва змїева, писанїа[12]) омирскаа имѣѫ написана въ себѣ, илїадѫ глаголѧ и одисїѫ.

(v. 4304) Да ꙗкоже оубѡ въ лѣтѣхъ доволныихъ власти насладив сѧ звѣрь[13]) злоѣзнъныи мѧсоꙗдныи львъ[14]), злаа бѡ дльгымъ житїемъ и едва ѡтходѧтъ, хотѣше въ гробъ съкрыти сѧ и въ земли въсепрїемници, надеждꙑ не малы одрьжаахѫ сѫщїихъ тогда еже дрьжавѣ намѣстникꙋ милостивоу ꙗвити сѧ и разоумомъ кротчаишꙋ и не ꙋбїици. нѫ оубѡ ꙗкоже вирь малъ[15]), ꙗко неищꙋетъ, естьство[16]) V. 137 v.
въ своѫ проходы възвращаѫ сѧ радоует[17]) сѧ ибѡ оусыпаѫщоу львоу въ нѣдрохъ гробныихъ пардосъ искочи болшими гнѣвнѣиши, и съкрывшоу сѧ въ земли[18]) коренꙗ зломоу вѧщьшими горкоплоденъ стьбль[19]) проѕѧбе[20]), ибѡ мрьскыи онъ копроним, си рѣчь гноеименитыи кѡн- V. 138.
стандинъ[21]), изъ аспїды ехїдна, прилежно аще кто ре-

---

[1]) T. царъ. [2]) V. злобожьственномоу. [3]) V. -ыѫ. [4]) V. ѯвѣ-. [5]) T. ѡчаав. [6]) In T. lipsește -ма-. [7]) V. горѫщее. [8]) V. вороко и соушено; и lipsește în original (v. 4295). [9]) V. звѣро-. [10]) V. -ыи. [11]) T. львь. [12]) V. писанїна. [13]) V. звѣръ, T. ѯвѣрь. [14]) V. T. львь. [15]) Gr. ὥσπερ Εὔριπος (v. 4312) [16]) T. естьствꙋ. [17]) V. възвращает сѧ радоуѧ сѧ; orig. εἰς — ἀνθυποστρέφειν χαίρει (v. 4313). [18]) V. земи. [19]) V. T. стьблъ. [20]) V. -ѯѧбе. — După acest cuvînt urmează miniatura XLIV în cod. V. [21]) T. кѡстандинь, V. гноеиметнааго кѡнстандина.

четъ, и ѡт скорпїа зъмїи, дроугъіи калтасаръ безстоуд-
нъıи[1]).

Въ дьни сего царѣ[2]) ѡтвръже сѧ рим къ фрѫ-
гѡм, за ради хоулъ его[3]).

При сем цари лькѣ[4]) коумане нападошѫ на цари-
град и на късѧ земѧ[5]), иже и потонѫшѫ къ мори,
избїени гръкъı, а прочаѫ[6]) блъгаре съсѣкошѫ късѧ[7]).

ЦАРСТВО КѠСТАНТЇНА ГНОБИМБНИТАГО[8]).

(vv. 4322 — 4394)

Прѣѧтъ кластъ[9]) ненакистнъıи кръкопїица клъкъ, ѡ
късекидѧщее[10]) слънце, и царѧ и закон'[11]). члокѣкъ чаро-
дѣица, отрокникъ, о жикотнъıихъ закланихъ радоуѫ сѧ и о
T. 188 v. жрътвахъ мръскъıихъ и прѣльстнъıих, съпротїкнаа и къ
калѣ калѣжщїа сѧ и тинѫ ꙗдѫщїа скинїа. съи рабъ чрѣк-
нъıи и неоудръжанию что оубѡ не оумъıсли ѡт оскръбити
могѫщїихъ[12]), что ли же инъıми изъобрѣтено бъıвшее късра-
S. 97. стити не начи/нааше; некѣстѫ златооукрашенѫѫ и омлаждае-
мѫѫ, ѧже[13]) обрѫчи христосъ чистъıи[14]) женихъ, напрасно[15])
късхъıтикъ ѡт самъıих, ѡ горе, чрътогъ, кдокицѫ прѣстарѫ
показа и сѣтоужщѫ. лозѫ плънѫѫ гроздъ доброзрън"нъı-
нхъ козелъ нѣкѫдоу из лѫга късскочикъ длъгозѫбъ ис
корене ѡтрѣза, разби бѡ добротѫ, и раскопа ѡт цръкокь
скѧщеннъıѧ[16]) образъı, написа же къ тѣхъ мѣсто шарокъı
V. 138 v. и псифїами/ драгъıѧ[16]) лококъı и кон"наа тиցанїа. не тък-
мо же сїа[17]) дрьзнѫшѫ сѧ тръклѧтъıим'[18]) онѣмъ, нѫ и[19])
иночьстоужщїихъ ꙗкъı[20]) песъ нстѧѕаѫ[21]) ꙗко агнъцѧ за-
калааше[22]) лютѣ колеѫ закалаемъı. истъщакаахѫ сѧ оубѡ
храми чрънечьстїи, монастнре[23]) раскопакаахѫ сѧ ꙗкъı раз-

---

[1]) V. T. бес-. [2]) T. се царь. [3]) S. f. 95, V. f. 135, T. f. 186 v. [4]) V. лькѣ цари. [5]) T. късѣ землѧ. [6]) V. прочаѧ, T. прочѧ. [7]) S. f. 94 v., V. f. 137 v., T. f. 185 v. In V. glossa e intercalată în text, cu cerneală roșie, după cuvîntul проѕѫбе. [8]) V. adaogă си рѣчь копронима. [9]) V. власть. [10]) V. късѣхъ кидѧщее. [11]) V. законъ. [12]) V. greș. могѫщїи. [13]) V. ѫже. [14]) T. чьстнъıи. [15]) In cod. S. se află după напрасно literile късно, șterse așa că se pot ceti. [16]) V. -ъıѫ. [17]) V. сиа. [18]) T. -ъıмь. [19]) Lipsește în V. [20]) V. ꙗко. [21]) V. -ѕаѫ. [22]) V. закалаѫ; orig. κατέθυεν (v. 4342). [23]) V. T. монастъıре.

боиничьскаа скровница. испльнѣахѫ же сѧ темницѧ скѧзанꙑми, и ѿт въсѫдȣ прогонѣахѫ сѧ чрьнци ꙗкꙑ мрьзость.

(v. 4347) Ѥнцеваа ѹбѡ зрѧ артаваздъ онъ, егоже доспѣвъ прѣдсказа теченїе слова на бракъ припрѧгшаго себѣ левѫ
дъщере, и свердѣповарварное възненавидѣвъ мѫченїе, съ-
стави брань/ съ нимъ, и показа его бѣжѫща, и владꙑка по- T. 189.
каза сѧ грьчьскои земли и царь. и пакꙑ въсїашѫ лѹчѧ
благовѣрїа и пакꙑ облисташѫ зарѧ благодѣтнꙑѧ[1]) свѣтло-
сти. въобразишѫ бѡ сѧ чьстнїи, и[2]) въсїашѫ образи мѫченикъ христовѣхъ и того рождьшѫѫ.

(v. 4358) Нѫ испроси и пакꙑ лѫкавꙑи ізраилѣ избран"наа-
го[3]) ꙗко пшеницѫ съмлѣти[4]), не ѹбѡ, ꙗкоже мнѧ, довол- V. 139.
нѣ мѫченъ бꙑстъ, и пакꙑ воева благовѣрнꙑих[5]) мѫчѧ ꙗко ізраилѣ хѹрсасаѳемъ, сирскꙑи сатрапѡм начѧлник. что же и кое приключившее сѧ, слово съпишетъ.

(v. 4365) Не сътрьпѣ ѿпаденїе власти зьмїи. нѫ ѹнꙑ,
и пострада, и примѣси сѧ воеводамъ, и приложи сѧ льс-
тиѫ,/ и надеждами раждеже ихъ, и къ себѣ привлѣче мѣ- S. 97 v.
стнꙑѧ[1]) кнѧѕѧ и чиноначѧлникꙑ, и силѫ стѧжав' тѧшкѫ воинъствьнѫѫ[6]) рать съставлѣетъ крѣпкѫ и побѣждаетъ сънсостатꙑ, прѣодолѣ же артаваздȣ, и побѣди, и ѹхвати его жива, и стрьмленїе и ꙗрость и гнѣвнѫѫ лютость на окааннѣмъ и злострастнѣмъ неѹдрьжано проливаетъ, и очнꙑѧ[1]) его ѹгаси свѣтоноснꙑѧ свѣщѧ. и пакꙑ богомрьскꙑи[7]) облѣче сѧ въ багрѣницѫ, пакꙑ ѕвѣрь[8]) скиптра прѣѧтъ, пакꙑ грькꙑ облада, и бꙑвает лютѣишїи навѹходоносора. что сїе злосъкратное, непостоанное коло житїа;
/шипокъ едва процвитаетъ, въ скорѣ же ѿпадаетъ, трьно- T. 189 v.
носнꙑи же глогъ до многа младѣетъ. тїи вьдѣ тъкмо
дрьжавѣ цвѣ/тїе и въ скорѣ въсхꙑщенъ бꙑстъ не при- V. 139 v.
чѧстив сѧ овощию[9])· сьи же гнѫсноименитꙑи, гнои родѹ, бꙑстъ дльгоживотенъ, ѡ чѧсти негладкаа[10]), и овощїе вла-

---

[1]) V. -ꙑѫ. [2]) Lipseşte în V. [3]) V. -анааго. [4]) T. вьмлѣти. [5]) T. -ꙑх. [6]) T. воинствнѫѫ. [7]) V. -мрьзкꙑи, T. -мрьскꙑѧ. [8]) T. ѕвѧр. [9]) V. не причѧстив сѧ овощию и въ скорѣ въсхꙑщенъ бꙑсть; orig. καὶ τάχιον ἀνήρπαστο μὴ μεταςχὼν ὀπώρας (v. 4381). [10]). T. неглаткаа.

стноє пожѫтъ въ сытость. сьи прѣскврън"нын изведє ѿт житїа стєфана скѧщєннаго [1]), иночьствоужщїимъ вѣнєцъ· бѣшє бѡ крѣпокъ поборникъ скѧщєн"ныихъ иконъ, и ѕвѣрѣ [2]) лютаго [1]) прилєжно стрѣлѣѫ и вълагаѫ въ сръдцє єго стрѣлы обличєнїа. кости жє добропобѣдныѫ мѫчєницѫ єфимїѫ съ говѧждими костми [3]) и пєсїнми скврън"ныи смѣсивъ пламєню огньномоу прѣдастъ. [гдє] малъпїинаа [4]) стрѣла [5]);

ЦАРСТВО ЛЕѦ, СЫНА КОСТАНТЇНОВА [6]).

(vv. 4395 — 4396)

И понєжє изкръжє нѣкогда [7]) доушѫ оубїйствънѫѫ [8]), лъвъ [9]), сынъ [10]) мръскаго [11]), прѣємлєтъ [12]) скиптра [13]).

При сєм лъвѣ [14]) бъıстъ кнѧѕъ [15]) блъгарѡмъ
V. 140. кардам [16]).

ЦАРСТВО КѠСТАНТЇНА [17]), СЫНА ЛЬВОВА, И МАТЕРЕ ЕГѠ.

(vv. 4397 — 4517)

Нѫ и лъвъ [18]) въ скорѣ ѿт зємѧ [19]) прѣидє, принѫ съпрѫжницѫ своѫ и сына си рождєнаго [20]) из нєѫ кѡстан-
S. 98. тїна [17]) царѧ оставль закон"ны. сїа [21]) оубиѡ събравша мѫжѫ богоносныѧ [22]) тръпїє нє корєнє иконоборъства [23]) истръгошѫ [24]) прѣдложившє [25]) благочьстиваа сръдца, и въ браздпахъ [26])
T. 190. оладѣвшїихъ [27]) сѣмѧ въвръгошѫ православїа [28]).

(v. 4406) Въ коупѣ жє доволнѣ сынъ и мати обладаста,
V. 140 v. и мати бѣ, по дакъıдѣ, єжє въскрьмити отрока. а понєжє сынъ єѫ царь оужє растѣшє и юноша бѣ доброрастєнъ, на кѫсицѫ сѧ ємѧ, ибѡ отрокъ младъ остал бѣ ѿт родитєлѣ

[1]) V. -ааго. [2]) T. ѕвѣрѧ. [3]) V. костьми. [4]) T. малъпїнна. [5]) Intregită cu гдє după orig. τοῦ κεραυνοῦ τὸ βέλος; (v. 4392). [6]) V. -нд-, în T. lipsește -но-. [7]) V. нѣгда. [8]) V. -ств-. [9]) V. adaogă жє. [10]) T. сына. [11]) V. adaogă копронима: ambele adaose lipsesc în orig. (v. 4396). [12]) In T. lipsește -тъ. [13]) Miniatura XLV în cod. V. [14]) V. adaogă цари; T. лъвъ. [15]) V. кнѧѕь. [16]) V. f. 139 v., T. f. 189 v. In V. glossa e intercalată în text cu roșu, după cuvîntul скиптра. [17]) V. -нд-. [18]) T. лъвь. [19]) T. зємлѧ. [20]) V. -єннаго. [21]) V. сиа. [22]) V. T. -ыѫ. [23]) V. T. -борства. [24]) V. истръгша; orig. ἀνέσπασαν (v. 4403). [25]) V. прѣдложивша. [26]) T. бразнахъ. [27]) T. олѣдѣвшїихъ. [28]) T. православїа.

своегѡ, примѣсившем сѧ емоу лѫкавꙑимъ лъстцемъ[1]) и
сънѣдаѭщимъ[2]) сръдце его блазънми[3]), ıакоже дрѣвеса слад-
каа[4]) чръвїе дрѣвосънѣднїи[5]), и прѣвъзѧт сѧ и разгръдѣ
на царицѫ, самъ тъкмо правити имѣнїа възнепщевав' ѡт
царскꙑихъ изгнанѫ творитъ матере своѫ и съ неѫ въсего
мира миръ и отрокохранителѣ. ѡт толи же съврати сѧ на
неподобнаа дѣанїа, и остриже оубѡ съжителницѫ своѫ цѣ-
ломѫдрѫѫ, дроугѫѫ же на съмѣшенїе[6]) женѫ въ постелѧ
своѫ въведе, ибѡ капле въсегдаш'нѣа камень жестокꙑи про-
биваетъ[7]), и вѫсѣница[8]) дрѣвное листвїе погоублѣѭтъ, и
лъщенїа поıадаѭтъ чловѣкꙑ хоудосръдꙑ. нѫ въспренѫ до
късна нѣкогда ѡт конечнааго самолюбїа, разоумѣ же ıако
обьѧтъ бꙑстъ по срѣдѣ злъ послѣднїихъ, и пакꙑ царицѫ
оумоли матере своѫ/ еже кръмити доброкръмнꙑи царствїа V. 141.
корабл'. прѣклони же сѧ словесꙑ сꙑновнимꙑ[9]) царица ирїна,
/и пакꙑ бѣше съ сꙑномъ, и съ нимъ строаше царство и[10]) T. 190 v.
имѣнїа и гръчьскѫѫ чѧсть[11]). бѣше бѡ и ѕѣло[12]) власто-
любива и еже владати жѫждѫщи. нѫ възглаголавꙑ[13]) шъп-
танїемъ въ слоуха евїна, и злобнꙑи ıадъ въ доушѫ въ-
рꙑгнѫвꙑ, и сътворивъ ѧ въкоусити ѡт дрѣва доброплод-
нааго, и съмрьть наведꙑи въ мѣсто живота/ бесконечнаго, S. 98 v.
и красное прѣложивꙑ[13]) въ неоудръжанѫѫ[14]) горесть и слад-
кое въ жлъчь и веселѧщее въ болѣзнь[15]), и сим тръока-
ан"нѫѫ въ пѫчинѣ потопивꙑи[16]) и въ мори страстнѣмъ[17])
и влънѣ бѣднѣи, сице и тогда съвѣтник и навѣтникъ при-
нѣ царици бꙑвъ, и привлѣкъ сръдце еѧ единовластнꙑимъ
желанїемъ и единодръжанїемъ, сътвори ѧ на юношѫ сего
царѣ съвѣтъ съвѣщати лѫкавъ, ѡ горе, и безчловѣченъ,
егоже ни тигропардосъ,/ ни львъ[18]) рꙑкаѭщїи, ни медвѣдъ V. 141 v.
сверѣпосръдꙑи, ни змїи соуровоıадецъ не би съвѣщалъ.
зрѧщи бѡ сꙑна си нечьстно живѫща и на въсе носима
по воли своеи, самѫѫ же творити ничьсоже могѫщѫ,

---

1) V. льстьцемь. 2) V. снѣ-. 3) V. T. блазньми. 4) V. сладкаа дрѣвеса; orig. ὡς δένδρα τὰ γλυκόχυμα (v. 4413). 5) Pentru V. cf. nota 2. 6) V. смѣ-. 7) T. пробываеть. 8) T. въсѣницѧ. 9) T. сыновными. 10) Lipsește în V. 11) T. часть. 12) V. ꙃѣло. 13) V. -ын. 14) V. -аннѫѧ. 15) V. T. болѣзнь. 16) T. потопывын. 17) T. въ море страстнѣмь. 18) T. львь.

отьце[1]) навѣтнѫѭ ѡт сего винѫ[2]) обрѣтши, ꙗко не добръ царь[3]), нѫ и законопрѣстѫпнѣ очи ослѣпи братїамъ отьца его, подвиже сѧ лютѣ[4]) къ себѣ ѕвѣровиднꙑимъ[5]) обꙑча-
T. 191. емъ, и обрѣте въсѧ повиноущѧ сѧ, не прѣслоушаѭща[6]) же никого. и что бѡ не сѫдѣашѫ чрътогохранителїе скопци скврън"нодоушнїи, въсѣхъ злꙑихъ дѣлателїе; сътвораетъ навѣтъ[7]), ѡ горе, на възлюбленаго, и нравꙑ прѣдложи. что же по сих; спѣше оубѡ царь, нѫ сѫномъ тъмодавцемъ, сѫномъ по немже[8]) не хотѣше добротѫ слъньчнѫѭ видѣти· они же въскочишѫ ꙗкꙑ гаврани оконзметнїи, и очию его лютѣ свѣтъ помрачаѭтъ. и ѕѣницѧ[9]) оубѡ истицаахѫ из
V. 142. бръвноу его, и каплѧ/ кръвавꙑѧ[10]) окроплѣахѫ одеждѧ[11]) его, а градъ съхождааше ѡт оуѕїистка оупоущаемъ[12]). тъи же злострастнꙑи лежаше прѣмѣтаѭ[13]) сѧ, видѣнїе ѡ горе оумилено, творѧ плакати и влъкꙑ, тамо очима его изѧто-ма, тамо оугасшима[14]) ѕѣницама[15]) его, идеже прѣвѣе видѣ
S. 99. слъньчнꙑѧ[16]) зарѧ· пор/фирѫ же нарицаѭтъ полатѫ онѫ. кто толикѫѭ оуслꙑша тѧшкогнѣвнѫѭ[17]) ꙗрость матернѧ и мръзость на сꙑнѣ; ѡ ле страсти властолюбивꙑа. ни пар-досъ гнѣвает сѧ на щенцѧ своѧ[18]) сице, ниже тако дивїа-етъ на коучѧта своа тигръ, ни зѫбатꙑи и бѣснꙑи песъ. миндїѫ единѫ глаголѧтъ на чѧда своа навѣтовавшѫ, нѫ и сїѫ ѡт скиѳскаго[19]) неразоумїа. единѫѭ чюѭ[20]) рꙑбѫ мо-
T. 191 v. ръскѫѭ[21]) ѳинѫ пїѭщѫ по смръкомъ плод свои,/ ино же никое ни по водѣ, ни по соухꙋ ходѧщее. завъвенїе[22]) вѡ люто и матерѧ оумолити[23]). оугасошѫ свѣтлости тогда свѣ-
V. 142 v. тоносцꙋ слъньцꙋ[24]), /свѣт же не даваше свѣтозаренъ въсе-свѣтлꙑи свѣтилникъ, смѫжарѣаше си бръвно свѣтопита-телнаа ѕѣница[25]) лоуна, мракъ же распрострътъ вѣ глѫбокъ

---

[1]) Strecurat prin neînțelegerea grec. Πάτροκλον πρόφασιν din v. 4450. [2]) V. винѫ ѡт сего; orig. δῆθεν πρόφασιν (v. 4450). [3]) T. царъ. [4]) Lipsește în V. [5]) V. ꙃвѣровиднымь. [6]) T. послоушаѭща. [7]) Lipsește în V. [8]) V. понеже. [9]) V. ꙃѣницѫ, T. ѕѣ-. [10]) V. -ыѫ. [11]) T. одеждѫ. [12]) T. оупоущаем. [13]) T. примѣтаѫ. [14]) T. оугасъшима. [15]) V. ꙃѣ-. [16]) V. -ыѫ [17]) T. тѧшко-. [18]) T. своѫ. [19]) V. -ьскаго. [20]) V. слышѫ. [21]) T. морскѫѫ. [22]) T. завенїе. [23]) Trad. greș. a versuluĭ 4481: αἱ γὰρ Εἰλεί-θυιαι δειναὶ μητέρας δυσωποῦσι. [24]) V. слън'цоу. [25]) V. ꙃѣ-.

на многы денѧ[1]· и стихїѫ бѡ самы о бѣдѣ плакаахѫ. ѡ
страсти милоуємаа съ оусрьдїємъ и безъдоушныими[2]). сице
сїє съдѣавши прѣдрьзоє она облада и самодрьжьствова,
се бѡ и желааше, и єдина прѣпоаса сѧ самодрьжьствомъ[3]).

(v. 4491) Тогда и красномоу и старомоу римоу слоꙋ и па-
мѧти достоинаа вещь[4]) нѣкаа приключи сѧ. бѣше свѧщенно-
дѣиствоуѫ въ немъ свѧщенныѫ[5]) жрьтвы дроугыихъ прь-
вый архїереи градъскыихъ[6]) лео· папа же нарицает сѧ грь-
чьскым[7]) ѧзыкомъ. семоу лютѣ позавидѣвше мѫжїє[8]) нѣцїи
ѡт рима, сьродници андрїана прѣжде мала бывшаго папѫ,
и крамолнѫѫ боурѧ[9]) възмѫтивше тѧшькѫѫ, ѡт прѣстола
и града прогонѧтъ бѣжѫща. он же назнаменавъ писанїемъ
сїа царици и помощи оулꙋчити ѡт неѫ помолив сѧ посла. V. 143.
да ѩкоже разоумѣ сѧ вьсѣ въ соує начинаѫ и творѧ и пи-
сати єже глаголѧтъ начинаѫ на водѣ, и ѡт въсѫдꙋ ѡт- S. 99 v. T. 192.
чаав сѧ прибѣже къ карлоу, бѣ же[10]) фрѫжьскомꙋ племеню
кнѧз[11]) карꙋлъ онъ, ригы же своѧ[12]) кнѧѕѧ[13]) фрѫѕи[15])
нарицаѫт, и проси ѡт него рѫкы ѩко великомощны, ѩко да
поможетъємоу на обидѧщѫѧ єго. прїѧт же сего карꙋл·
бѣше бѡ ѡт дѣда и отьца христїанинъ нарицаѫ[14]) сѧ и
чьтѫ христовы[15]) законы· оусрами же сѧ молѧща сѧ свѧ-
щенносл8жителѣ, и подастъ ємоу пособнѫѫ[16]) и велико-
мощьнѫ[17]) длань, и пакы постави єго въ градѣ и на прѣ-
столѣ. ѡт сего възмездїє даѫ карлꙋ лео, поставлѣетъ єго
владыкѫ старомꙋ римоу, и вѣнецъ възложї ємоу грьчьс-
кыимъ закономъ. не тъкмо же нѫ и примѣсивъ законы
жидовѣскыѧ[18]) ѡт главы даже до ногоу масломъ сего по-
маза, не вѣмъ коими помыслы или кыими оумышлени[19]).
сице оубѡ прькыи съѧзъ градѡм раздра сѧ, сице междоу V. 143 v.
матере и дъщере вънидє мечь, раздѣлѣѫщи и сѣкѫщи съ
ѩростиѫ орѫжноѫ юноткѫ[20]) доброзрачнѫѫ[21]), новыи римъ,
ѡт враскаваго и ветхаго и прѣстараага рїма.

---

[1]) T. днѧ. [2]) T. вез-. [3]) V. самодрьжьствомъ прѣпоаса сѧ; orig. περιζώννυται τὴν αὐτοκρατορίαν (v. 4490). [4]) Repetat în T. și după нѣкаа. [5]) V. T. -ыѧ. [6]) T. градскыих. [7]) V. -ыимъ. [8]) V. людиє. [9]) T. боурѣ. [10]) T. жѫ. [11]) V. кнѧѕъ. T. -ѕь. [12]) V. своѫ. [13]) V. are în amîndouă casurile ѕ. [14]) V. -аѧ. [15]) T. христова (хв̄а). [16]) T. -жѧ. [17]) V. -жѧ, T. -мощнѫ. [18]) T. жидовскыѧ. [19]) V. -їи. [20]) T. юноткѫѫ. [21]) V. доброзрачнѫ.

(v. 4525) И сїа ѹбѡ полѹчишѧ таковꙑимъ образомъ ко-
нец҇· царица же ирїна много[1]) желаѫщи ненависть трїварвар-
нѫѧ онѫ потрѣбити и мръзость ѧже[2]) сътвори на сꙑнѣ
T. 192 v. ѡтмꙑти, имѣнїѡм въсѣ скро/вища истꙑщи градоѹ, и боѹрѧ
дльжнѫѧ прѣложи въ тишинѫ, веснѫ златѫ пролїавши ве-
ликꙑих[3]) даровъ. нѫ ѹбѡ видѧи таинаа и разоѹмѣваѫи
въсѣ, въсевидѧщее око и сръдца сѫдѧщее вънѧтъ и видѣ
и ѹзрѣ и възревнова и възъзавидѣ, и въ малѣ сласти[4])
властнꙑѧ[5]) вькоѹсившѫѧ пелꙑн҄нѫ и горкѫ почръпше ча-
S. 100. шеѫ[6]), и дрождїемъ гнѣва законопрѣстѫповавшѫѧ. въ-
ставшоѹ бѡ на нѧ нѣкоемоѹ ѡт синклита, ѡт нарочи-
V. 144. тꙑих҄ь и словѫщихъ[7]), емѹже имѧ никифоръ[8]), изгна-
на бꙑстъ ѡт властнаго добродрѣвнаго сада, и въ мѣсто
ницѫ обїраѥт ѹꙗзвѣѫщѫѧ[9]) сръдце[10]) болѣзни, болѣзни
ѹбѡ не рождъствьнꙑѧ[11]), нѫ напастнаа жѫла, горесть же
испиваетъ скръбнѫѫ[12]) ꙗко ницаа вдовица. сицеваа стръ-
нетное сьдѣваетъ житїа· сице въздаетъ богъ[13]) обидѧ-
щїимъ[14]).

Въ царство сего кѡстантина и матере его[15]) бꙑстъ свѧтꙑи .з. съборъ на иконоборцѧ[16]).

ЦАРСТВО НИКИФОРА ГЕНИКА.

(vv. 4548 – 4612)

Дръжавѣ ѹбѡ коло ѡт дроѹгꙑих на дрѹгꙑѧ[17]) прѣ-
V. 144 v. тръволик сѧ и прѣвратикъ[18]) по пѫтих неравнꙑихъ, до-
стиꙅаетъ[19]) нѣкогда горѣ възврътѣвши сѧ и никифора,
чловѣка ѹбїицѫ, злонравна, злообꙑчна, раба златоѹ, злато-
любца, люта, хоѹдословца, тъчна мидоѹ нѣкогда обладав-
шомоѹ фригїеѫ[20]), иже власти градскꙑѧ[21]) продааше, не на
T. 193. славѫ почьсти въ/даваѫ, нѫ на богатство[22]). имѣше ѹбѡ

---

[1]) In T. lipsește -го. [2]) V. ѫже. [3]) V. -ых. [4]) V. din greșală власти, T. сласты. [5]) T. -ыѫ. [6]) V. -еѧ. [7]) V. словѧщиихъ. [8]) T. некифоръ. [9]) T. -ѫѫ. [10]) V. срьдце. [11]) V. рождественыѫ, T. рождъствьныѫ. [12]) V. скръбнаа. [13]) Lipsește în T. [14]) T. обидѫщїимь. — După acest cuvînt urmează în cod. V. miniatura XLVI. [15]) V. при сем костандин[ѣ] и матери его. [16]) S. f. 97 v., V. f. 140, T. f. 189 v. [17]) V. -ыѫ. [18]) V. вратикъ. [19]) V. -ꙅа-. [20]) T. -еѧ. [21]) V. градьскыѫ. [22]) V. -ьство.

злато на ѹстнахъ, а вола на ѧзыцѣ[1]), злато на трапезѣ
его, злато къ сънѣ[2]) продааше. и ѹбѡ дрѹгынимъ сѣтенъ
и ѹнылъ мнѣше сѧ, аще ли же злата кто[3]) принесѣше зна-
менїе въ нѣдрохъ, тогда ꙋбо тогда весело око показоваааше
и свѣтованїа мъгла не бѣ на лицѡх. ѿ сего въсѣкы къзни
начинааше и нравы, и въсѧ копааше злообрѣтныѧ[4]) льсти,
ꙗко да аще где обрѣтает сѧ злато, истъщит сѧ и къ немꙋ
прѣнесет[5]) сѧ. ѡ ле имѣнолюбїѹ[6]). съи наложи тѧжкыи ви-
зантїаномъ товаръ, не легкыи ни доброповѣстенъ, ни ѹ-
добенъ понести, обновленїа ради стѣнъ обветшавшїихъ, еже
глаголѧтъ дикерато сего вира кластеле. сътѧꙅаѫ же въсѣ
ключи затварѣаше, не износѧ ни сребро ни злато, ни добро- V. 145.
ткан"ныѧ одежды[7]), и сїе глаголемое причами вънѣшними[8]),
многы слѣдовы показоѹѫ[9]) имѣнїи въходѧщїихъ, исхо-
дѧщїих же ни мало нї издаваемыихъ. лиши же и коѧ[10]) S. 100 v.
ѿ длъговъ ихъ, си рѣчь ѿ ѹрока их. ѿ сего бысть
рѹганїе[11]) злогласно и крамола гѹбителнаа, и сътекше сѧ къ
коѹпѣ съ веплемъ неподобнымъ царѣ варданїа тогда вое-
водствоѹѫщаго[12]) быти молѣхѫ, приносѧще[13]) и нѫждѫ.
он же не вѣды[14]) стрьмленїе окаан"ныѧ[4]) чѧсти, и скоро-
съвратнѫѫ ѥѫ волѧ[15]) ѹсъмнѣв сѧ, чловѣкоѹ божию[16]) T. 193 v.
нѣкоемоѹ приходитъ и богоносцоѹ и дѹховными свѣтлост-
ми богатно[17]) озарѣемоѹ, и ꙗвлѣетъ съкрьвенаа, и въсѣ
сказоѹетъ, и крамолѫ и мѧтеж и людскѫѫ нѫждѫ. ѹслы-
ша же сїа[18]) сѣдыи и ѹмомъ и власы, кикнос дѹховныи,
въспѣважи божьственаа птицї ѥсть[19]) имѧ кикнос[20]).
ѿтви же его, и наказа ничьсоже новотворити, «да не и оч-
ныихъ» рече «ꙅѣницъ[21]) лишиши сѧ, и въсѣ погѹбиши и
затрыеши». видѣ же озлобивша сѧ варданїа старецъ, и видѣ

1) T. ж-. 2) V. снѣ. 3) V. кто злата; orig. χρυσοῦ τις (v. 4559). 4) V. -ыѫ. 5) V. принесет. 6) V. имѣнно-. 7) V. одеждѧ. 8) V. вънѣшними. 9) V. показаѫ. 10) V. коѫ. 11) V. T. рѹгание (T. -їе). 12) V. -ьств-. 13) V. -носѫще. 14) V. вѣдыи. 15) In V. скоро se află după волѧ, transformîndu-se ast-fel скоросъвратнѫѫ, care traduce pe grec. ἀμφίρροπον, în съвратнѫѫ; orig. τὴν ἀμφίρροπον αὐτῆς θέλησιν (v. 4582). 16) V. -ноѹ. 17) V. din greşală вога (scris вг҃а). 18) Lipseşte în T. 19) V. есть. 20) S. f. 100 v., V. f. 145, T. f. 193 v. In T. glossa e introdusă în text, după божьствнаа. 21) V. ꙅѣ-.

V. 145 v. дрьжѫщѫѫ дилкꙑ конѣ его, и призвавъ абїе воеводѫ «тꙑ ѹбѡ прѣкраснꙑи» рече «и прѣвеликꙑи военачѧлниче, не полѹчиши власти, аще и тьмами трѹдиши сѧ· ѡт повинѹѫщїих же сѧ нѣцїи твоеи длани поасомъ[1]) прѣпоашѫт сѧ самодрьжьства. видиши ли твоѧ[2]) пособникꙑ онꙑ трї мѫжѧ[3]): имже сѫтъ имена лео, ѳѡма и михаилъ. ѡт сихъ мѫжїи лео пръвꙑи власть прѣиметъ, а по немъ въ михаилѹ дрьжава[4]) прѣидетъ, ѳѡма же третїи подрьзнетъ ѹбѡ ѹсрьднѣ и[5]) царствїа имѧ въ себѣ привлѣчетъ, нѫ обаче не на конецъ извести волѧ своѫ възможетъ, очнꙑим же зарѣмъ ѹгашенїе прїиметъ».

(v. 1607) И сїа ѹбѡ събꙑшѫ сѧ въ врѣменех своихъ, ꙗкоже дѹходвижна възгласи трѫба. хѹдословеснꙑи же царь

S. 101. T. 191. никифоръ съ блъгарꙑ ·ваиз'ь истра живѫщими браль врѣмѧ съставль, сънѣдъ[6]) орѫжнѹ бꙑстъ и бранно мечю, ставракїѹ сꙑнѹ своемѹ оставль скиптра.

Сьи никифоръ царь изꙑде на блъгаръскѫѫ[7]) землѧ при крѹмѣ[8]) кнѧѕи[9]), и за прьва ѹбѡ[10]) побѣди его и расхꙑти имѣнїе носимое имъ тогда[11])· по том же събрав сѧ крѹмъ съ своими оставшими ѡт разбоꙗ, нападе[12]) нощїѫ на царѣ, и не тькмо разби грькꙑ, нѫ и самомѹ цареви главѫ ѡтрѣза, и оковавъ[13]) връх еѫ сребромъ и вьливаѫ[14]) вино въ нѧ[15]), даваше блъгарѡм пити[16]).

ЦАРСТВО МИХАИЛА РАГАВЕА[17]).

(vv. 4613 — 4654)

Нѫ и ставракїе въ скорѣ скончα сѧ[18]), на тоиждe конїемъ прободенъ бꙑвъ бранi и ѡтпадъ ѡт врьви ран"-

V. 147. нꙑѧ[19]).| михаилѹ[20]) же засмїа сѧ рагавеѹ дрьжава, нїкифо-

---

[1]) T. пасом. [2]) V. T. твоѫ. [3]) V. T. мѫжѫ. [4]) V. власть. [5]) Lipseşte în V. [6]) V. сънѣдь. [7]) T. блъгар'скѫѫ, V. блъгарскѫ. [8]) T. крѹмѧ. [9]) V. кнѧѕи. [10]) Lipseşte în T. [11]) In V. lipseşte -гда. [12]) T. нападошѫ. [13]) V. T. окова. [14]) V. вливаѫ. [15]) T. сѧ. [16]) S. f. 100, V. f. 144, T. f. 192 v./193. [17]) V. михаилѹ рагавеѹ. [18]) V. ставракиѹ — скончавшѹ сѧ: orig. ἀλλὰ γὰρ καὶ Σταυράκιος τάχιον ἀποφθίνει (v. 4613). [19]) T. раннѫ. prob. pentru раннꙑѧ; V. бран'нꙑѧ; orig. ἔξαιμος, τραυματίας (v. 4615). [20]) Aci urmează în cod. V. miniaturile XLVII, XLVIII (f. 146), XLIX (f. 146 v.), L (f. 147).

роковы дъщере мѫжоу прокопїѧ. виде же тогда византїа
дьнь свободенъ, без кръвїи[1]) и закланїи и нѫжднъıихъ хъı-
щенїи, немраченъ и немѫтенъ и не темнеѫщъ мѫжоубїн-
ствьнъıимъ[2]) и мрачнъıим и мѫтнъıимъ облакомъ. виде
тогда[3]) византїа[4]) дьнь свободенъ и светлости благъıих
и[5]) дарѡвъ лоучѧ. беше бѡ добръıми михаилъ въсеми сїаѫ[6]),
и свободенъ мѫжъ и тихъ и кротъкъ[7]), не о кръвих ве-
селѧ сѧ, ни радоуѫ сѧ о оубїнствоухъ, нѫ ограда богонаса-
жден"наа, нѫ пажитъ благодетнаа, порода напаема[8]) вода- V. 147 v.
ми боготочнъıми.

(v. 4629) Нѫ и пакы[9]) ѡтпаде шипокъ прежде часа, ıакы[10])
злакъ росоѫ кръмимъ оускѧде и превиде, ıако цветъ ıави
сѧ ѡтпадъ, и ıако дъıмъ и ıако сънъ[11]). възъıде же пле-
велъ чѧстъıим растѫщи трънїемъ и глогъ сверепожѫленъ
оуıазвлеѫщи сръдца. льв бѡ злоименитъıи[12]) наскочи на вла-
сть, мѧсоıадца лютъıи христовехъ[13]) овецъ. и оубѡ царь/ T. 194 v.
мїхаилъ дръзость мѫчителевѫ[14]) и стръмленїе оуведевъ и
ѡтстѫпленїе, самъ волеѫ оустѫпаетъ ѡт многозавистнаго
престола, исплънеѫ и въ семъ[15]) христовъı законы божь-
ствнъıѧ, и гонителю ıавль сѧ тъченъ дроугъıи касторъ гла-
голѧт бѡ древнїих съписатель книгы ıако естъ звермь[16]) на
соуши касторъ нарицаемъ и сегова полѕоуѫтъ[17]) ıаица плод-
наа, си речь таинїи/ оуди[18]), на ѡтгнанїе некъıих стра- S. 101 v.
стеи[19]) неисцелнъıих еже ведѧще[20]) мнѕи ѡт ловѧщїихъ
звѣрѧ[21]) животное гонѧтъ мрежами ленолетнъıми, и псы V. 148.
бръзъıѧ[22]) прїемше съпоспешникы[23]), касторъ же ведъı[24])
враждънѫѫ винѫ, и видевъ ıако неизбежнъı[25]) ловѧщїихъ[26])
сети, семен"нъıѧ[27]) ѡтгризъ и детотворнъıѧ оудъı по-
метаетъ[28]) хотѧщїим[29]), он же ѡттичетъ бежѫ, ѡт сего

[1]) T. безъ кръви. [2]) V. мѫжеоубїнственынимъ. [3]) T. того. [4]) T. византїѫ. [5]) Lipsește în V. [6]) V. сиıаѫ. [7]) V. T. кротовъ (T. -ь). [8]) T. напаема. [9]) V. ıако. [10]) T. ıакь. [11]) V. сень; orig. ὡς ὄναρ (v. 4631). [12]) T. злоиминнытыи, cores din -злоиме-. [13]) In V. lipsește -хъ. [14]) V. мѫчителѧ (scris м҃телѧ). [15]) V. greș. всее: orig. κἂν τούτῳ (v. 4640). [16]) звѣръ, T. ѕвѣрь. [17]) V. полѕоуѫтъ. [18]) T. оуды. [19]) V. страстїи, T. страсте. [20]) T. ведѧще. [21]) V. ѕвѣрѧ, T. ѕвѣрѧ. [22]) V. бръзы. [23]) In V. lipsește -пос-. [24]) V. ведыи. [25]) T. -ıи. [26]) V. -щихъ. [27]) V. -ıѫ. [28]) V. пометаетъ. [29]) V. ловѧщїимъ; orig. τοῖς θέλουσιν (v. 4652).

ѹбѡ лиха късѣ, и теченїа и гоненїа и тонотнаа прѣплетенїа и песїа теченїа[1]).

Съ сим царемъ пакы[2]) кроум кнѧѕъ[3]) бран състави под одрином и разби его, ꙗко и самомꙋ цареви едва ꙋтещи, късе же царское имѣнїе блъгаре къзѧшѧ и гръчьское[4]).

ЦАРСТВО ЛЬВА АРМЕНИНА ИКОНОБОРЦА.

(vv. 4655 – 4707)

Сице и мїхаилъ оставлѣетъ вѣнецъ волеѫ ѕвѣрообразномоу[5]) львоу, злоименитомоу, иже бѣ ѡтрасль[6]) злорастна[7])
V. 148 v. ѡт прѣдѣлъ арменскыих[8]). и пакы оживе лютыи коренъ прѣкааго[9]) трънїа, пакы изнесе[10]) ѡтрасли острѣнишѧѫ[11]) прѣкыих и златыи плодъ запрѣти подавити, и пакы змїева
T. 195. опашъ подвиже сѧ. мрьзость глаголѧ иконоборства ꙗко змїи великъ поплъзѣ страшенъ зїаѫщь[12]), и поискиста поглътити пакы[13]) цръковь ꙗко птенцѧ гнѣздныѧ[14]) птици малоперѣи. свѧтыихъ бѡ и христовы[15]) иконы отрывааху сѧ, каромъ помазовахѫ[16]) сѧ, огнемъ съжиѕаахѫ сѧ, изъскааху сѧ врътии и жилища цръковнаа[17]) и храми доушъ живѫщїих ангельскы[18]), и весь прогонѣаше[19]) сѧ поклон"никъ чьстныих иконъ. рыдааше же тогда и сїѡнъ божиа дъщи, и слъзѫ капаѧщи плачнѫѫ носѣше[20]) ризѫ, въ мѣсто же красоты невѣстныѫ вдовъства одеждѫ. сѣтоваше тогда и ликъ ѕвѣздъ[21]) небесныихъ, и на землѧ[22]) възираше темныма очима.

(v. 4676) Сьи родъ мїхаиловъ тъщѫ[23]) сѧ затрыти[24]) плодотворныѧ оуды сына его изрѣза никиты, да не како дѣтѧ родитъ нѣкогда и семоу съпротивит сѧ. и оубѡ сынъ

[1]) Miniatura LI în cod. V. [2]) V. пак. [3]) V. кнѧѕъ. [4]) In V. и гръчьское e pus după имѣнїе. — S. f. 101, V. f. 147 v., T. f. 194. [5]) V. ѕвѣро-. [6]) V. ѡтраслъ. [7]) V. -аа, T. злоратна. [8]) V. армен'скыих. [9]) V. прѣкаго. [10]) V. изнесе тръние: orig. are numai βλαστούς (v. 4659). [11]) T. -шѫ. [12]) V. зиѫ-. [13]) Lipsește în V. [14]) V. гнѣзьдныѫ. [15]) T. христови. [16]) T. -аахѫ. [17]) T. цръковна. [18]) V. аггельскыи. [19]) V. -ѣше. [20]) V. носѧщи. T. носѣщи, cores din носѣше; orig. ἐφόρει (v. 4672). [21]) V. ѕвѣ-. [22]) T. землѧ, cu ѧ recent. [23]) T. тъщь. [24]) V. затрити.

мїхаи/ловъ скопленъ бꙑкъ по/слѣди архїереи нѣкомꙋ римꙋ быстъ, нареченъ бывъ[1]) игнатїе въ прѣложени житїа. S. 102. V. 149.

(v. 4682) Сьи ѕвѣрь[2]) лютыи, рыкаѫщїи львъ[3]), въспомѣноуѫ въ себѣ свѧщеннаа прореченїа дивнааго[4]) оного стар'ца, златоперааго[5]) кикноса, и боѫ сѧ мїхаила иже бѣ ѡт аморїа, да не къ немоу коло властное прѣпадетъ[6]), свѧзана затвори его въ темници твръдѣ, и разсъматрѣаше[7]) въ себѣ како погоубити его./ нѫ немощен вьсѣкъ чловѣкъ къ божиимъ дланемъ, нѫ маломощна[8]) крѣпость земнородныихъ[9]), богъ же великомощенъ и великомꙑшчанъ, и кто оубѡ прѣодолѣетъ силѣ егѡ; михаил же надѣѫ[10]) сѧ прореченꙑимъ доброѧзꙑчнꙑимъ старцемъ и пророкомъ, ѡткрꙑ и[11]) ꙗви и обнажа съкрьвеное въ хранителю домомъ царскꙑимъ, папїа же нарицает сѧ тъ по грьчьскомꙋ ѧзꙑкоу, и съ нимъ и тѣм' дѣло съставлѣетъ и чашѫ навѣтнѫѫ растраетъ дръжѫщомоу[12]). и оубѡ въводѧтъ нощїѫ съ пожщими щитникꙑ и копїиникꙑ[13]) мѫжѧ[14]) и орѫжноносцѧ, иже нападше на ѕвѣрѣ[15]) лютаго скончаваѫща слоужбѫ оутрьничнꙑихъ пѣсней, мечи съсѣкошѫ его и заклашѫ ꙗко агньца[16]). мїхаил же бꙑваетъ владꙑка въ мѣсто свѧзнѣ[17]) и свободенъ, не темницѧ[18]) царь и самодръжецъ. T. 195 v. V. 149 v.

Сь сим львом царемъ пак крꙋм бра сѧ въ ѳраки, и за прѣва ꙋбѡ блъгаре побѣдишѫ, гонѧщим же блъгарѡм грькꙑ неопаснѣ, възвративше сѧ они разбишѫ их, ꙗко мало и самъ крꙋмъ не ꙋхващен бꙑстъ, коню его падшꙋ[19]) под нимъ[20]).

ЦАРЬ[21]) ГРЪКѠМ МЇХАИЛЪ[22]).

(vv. 4708 — 4748)

И сїа[23]) оубѡ такова, а ꙗже по семъ каа; ненавидѣше оубѡ и мїхаилъ свѧтыѧ[24]) иконꙑ[25]), нѫ не ненавидѣше

[1]) V. кысть: orig. μετακληθεὶς (v. 4681). [2]) V. ѕвѣръ. [3]) T. лъвь. [4]) V. дивнаго. [5]) V. златопернаго. [6]) V. прѣпаднетъ. [7]) V. расматрѣаше. [8]) T. -мощнаа. [9]) V. -ыхъ. [10]) T. -ѣѧ. [11]) Lipseşte în T. [12]) T. дръжощомоу. [13]) T. копїенникꙑ. [14]) T. мѫжѫ. [15]) V. ѕвѣ-. [16]) Miniatura LII în cod. V. [17]) T. свѣзнѣ. [18]) V. -цѫ. [19]) V. падшю. [20]) S. f. 101 v., V. f. 148; T. n'are această glossă. [21]) T. царство. [22]) V. царъ михаилъ грьком. [23]) V. сиа. [24]) V. -ыѫ. [25]) T. иконь.

V. 150. покланѣѭщих сѧ имъ, ниже плъті ихъ ранами обарѣаше. къ
не малыих же ꙋбѡ погрѣшивъ бранехъ [1]) агарѣномъ [2]) и-
гра и поношеніе ꙗви сѧ, иже гръчьскыѧ [3]) плъкы разбива-
ѭще часто и плѣнены ѡтводѧще сихъ чиноначѧлникы, стра-
S. 102 v. шлива и мѧкосръда нарицааху дръжѧщаго. ѡт сего имѣше
T. 196. міхаилъ болѣзни сръдечныѧ [3]) и бѣды доушегоубныѧ [3])
и скръбныѧ [3]) горести лютыимъ бѡ и злотворныимъ зло-
вѣріемъ недѫговааше, ѡтрѣваѭщіимъ его ѡт божию очию.
многыим же злыим [4]) нападаѭщимъ на нь [5]) и образомъ
многомѫтнаго [6]) морѣ оустрашаѭщимъ его, лютѣишаа дъх-
нѫ великомѫтнаа боурѣ, и тогово [7]) сътрѧсе сръдце ꙗкы
ладіѫ [8]). ибѡ ѳѡма, егоже прѣжде слово въспомѣнѫ, чловѣкъ
многовъзниенъ и огнѣнъ дръзостіѫ [8]), конн'стъвнѫѫ [9]) съ-
бравъ крѣпость ѡт въсѫдоу, орѫжникы кръви [10]) рады [11]),
твръды и храбросръды, оубіицѧ, силны, благодръзновенны.
V. 150 v. дръзоратны, наскочи на міхаила съ великыимъ стръмле-
ніемъ [12]), ꙗко вепръ из лѫга и дѫбравы многодрѣвныѧ [3])
или щенецъ въ горахъ питаемыи лъвицѫ кръволюбныѧ [3]).
и въсѧ ѳрачьскыѧ [3]) об'стѫпиль [13]) градовы корабничьскыми
силами и рѫкоѫ пѣшіихъ ратникъ, и въсѣко озлобленіе наведъ
имъ тѧшко, и поработивъ ихъ и разоривъ [14]) и раздроушивъ.
до самого донде града славнааго [15]). нѫ аще богъ въсесилныи
мрътвеныимъ [16]) съпротивит сѧ, то съставоу [17]) пꙋчин"нꙋ
тъченъ весь [18]) съвѣтъ [19]) и дѣло. божьственое оубѡ ѳѡма съ-
пособьствоуѭще емꙋ не имы [20]), на пѣсцѣ навѣтныѧ [3]) стлъпы
T. 196 v. ѕиждааше [21]). и на нетврьдѣмъ въдрѫжааше своа основаніа.
тѣмъ и ѕиждемое [22]) ис корене въз рѫти сѧ [23]), и оубіиствы
оскврънивъ тоговѣ ратолюбнѣи рѫцѣ, и копіе въсѣко очръ-
V. 151. влено кръвми сътворивъ, конечнѣе оухващенъ бывъ [24]) ли-

[1]) T. бранех. cores din браних. [2]) V. агарѣнемъ. [3]) V. -ыѫ. [4]) V. злынмъ. [5]) V. нъ. [6]) V. -наго. [7]) T. того. [8]) T. -іѧ. [9]) V. -ств-. T. коннстѫвнѫѫ. [10]) T. кръвы, cores din кръви. [11]) V. ради, cores din рады. [12]) V. -ниемъ. [13]) T. ѡбьстѫпилъ. [14]) T. разоурнвъ. [15]) Pentru V. cf. nota 6. [16]) V. -тв-. [17]) T. съставо. [18]) T. и весь. [19]) V. съставъ: orig. βουλή (v. 4739). [20]) V. съпоспѣшьствоуѭщее не имы. apropiindu-se aci de originalul ὑπερμαχοῦν οὐκ ἔχων (v. 4740). [21]) V. ѕиздааше. [22]) T. ѕиждимое. [23]) V. ѕиждемое въз рѫти сѧ ис корене; orig. ῥιζόθεν ἀνετράπη (v. 4743). [24]) V. бысть; orig. ζωγρηθείς (v. 4746).

чнает сѧ очню, и ѹгасошѫ емѹ доброкѣтлїи скѣтилници
очнїи, и по семъ мечи лютѣ съсѣченъ бъıстъ[1]).

При сем цари въстакъ нѣкто грък, именем Ѳω-
ма, събра много число конскъı, ꙗко[2]) мала не късѧ[3])
гръчьскѫѫ земѧ, и прїиде[4]) хотѧ отѧти михаилѹ
царство· нѫ изъшед[5]) блъгаръскъıи[6]) кнѧзъ[7]) мѹр-
тагъ, разби его и побѣди, зане келикѫ[8]) любокь[9])
имѣше съ михаиломъ[10])/. S. 103

ЦЯРСТВО ѲЕОФЇЛЯ ЦЯРѢ.

(vv. 4749 — 4957)

Царь же мїхаилъ хотѧ житїе оставити, Ѳеофилѹ сынѹ
своемѹ скиптра връжчаетъ· иже дрѹгъıми късѣми[11]) море
житенское злочьстнѣ и съ млъвоѫ а не тишиноѫ плакаѫ,
сїе тъкмо добро обрѣте прѣславнѣ, въсечьстнѫѫ къ женахъ
и божьственѫѫ[12]) Ѳеодωрѫ, ꙗко бисеръ прѣскѣтелъ[13]), ꙗко
каменъ[14]) анѳрагъ[15]). синѫ ѹбω имѣкъ съжителницѫ, и сеи
припрѧгъ сѧ на бракъ, и дѣтем' бъıстъ отьцъ ꙗкъı[16]) къ
плоднѫѫ[17]) сѣѫ,/ и кѧщъшими бъıстъ доброчѧстъ адама V. 151 v.
пръкороднаго. оного бω из ребра израстъшїа и пръкаа мати
екка[18]) ωт пищнъıих едемъскъıихъ[19]) изкеде дрѣкесъ· си же съ-
жителѣ и обещнїка житию[20]) деснъıѧ[21]) сътвори и спасаемъıѫ[22])
чѧсти. и зде тъкмо давъıдова възгласи сѧ пѣснь ꙗже и
каменїе привлачѧщнꙗ добропѣснънаа гѫсль. ока бω ꙗклѣет[23])
сѧ богоки пожщи «единонравнъıѧ[24]) богъ къ домъ късе-
лѣетъ». зде же сътече сѧ гнои съ благовон"нъıимъ[25])/ ми- T 197.
рωм, и шипокъ багрѣнолистенъ съ плѣкеломъ тръноно-
нъıимъ, и шаръ чрънозрачень съ шаромъ чръвленъıимъ.
ока бω късѣкъıми добродѣтѣлми насажденаа[26]) бѣ ограда
и крътоград благодѣтнъıих[27]) ωтрасль и дрѣко благоѹкра-

[1]) Miniatura LIII în cod. V. [2]) T. ꙗк. [3]) V. всѧ. [4]) V. приде.
[5]) V. изшед, T. изъıшед. [6]) V. T. блъгарскъıи. [7]) V. кнѧѕъ. [8]) In T. lip-
sește -и-. [9]) V. любокъ. [10]) S. f. 102, V. f. 150 v., T. f. 195 v. [11]) V.
своими късѣми: orig. ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι (v. 4752). [12]) V. божьствнѫѧ,
T. божестнѫѫ. [13]) V. -тель. [14]) V. -ень. [15]) T. аѳрагъ. [16]) V. ꙗко. [17]) T. -жѧ.
[18]) T. екка. [19]) T. едемскъıих. [20]) V. -нѹ. [21]) V. -ıѫ, T. деснъıи. [22]) V. T. -ıѧ.
[23]) T. ꙗклѧет. [24]) Pentru V. cf. nota 21. [25]) V. благоконнъıмъ. [26]) V. -еннаа.
[27]) V. благодѣтнъıих цвѣтокъ: цвѣтокъ lipsește în orig. (v. 4772).

шеное, съ же село противно тръню злокѣрїемъ, и кѫпина
тръножѫловна и тръніе сръдечно[1]). небо отмѣтаѫ сѧ свѧ-
щен"щыих начрътанїи и образъ христовѣхъ и мѫченичьс-
кыихъ, несътръпимыми и лютыми озлоблении мѫчаше
V. 152. въздаѭщїихъ имъ прилежнѫѫ чьсть. нѫ и сїаѭщїихъ[2])
житїем и словомъ паче ѕвѣздънънхъ[3]) добротъ, и паче
сльнечныих зарен[4]), свѧщенаго[5]) ѳеодwра глаголѧ и божьст-
внаго ѳеофана, наведенми тѧшкоболѣзнънъіих мѫкъ оузз-
S. 103 v. никъ и кожѫ тѣла ихъ говѧждими[6]) жилами истѣнивъ,
оузники и чела их до самыихъ[7]) вѣжден, и слова начрътa
имъ[8]) намвїнскыми стихы съплетена.

(v. 4786) Иови оубw свободенїе личное яко вѣнецъ бисрѣнъ
каменїемъ сїаѭщъ[2]) ношаахѫ· царь же ѳеофїлъ о иконахъ оубw
и о начрътанїихъ[9]) свѧтыихъ образъ ѕѣло[10]) лютѣ и лѫ-
кавѣ и злообразнѣ живѣше, а о инъіих[11]) и свѣтлодоушенъ
бѣ и великооуменъ и о правдѣ певыи сѧ и сѫдныихъ за-
конѣхъ. знаменїе якестъвно[12]) великолѣпїю[13]) егw органwмъ
T. 197 v. любохѫдожьство[14]) злато съплескан"ныимъ[15]), из нихже въз-
даемо хытростиѫ[16]) дыханїе доброгѣснънаа[17]) и краснаа
възглашааше пѣнїа, и сладко пѣнїе любимо изношааше[18]). съ
V. 152 v. сими злата и сїаѭщаа дрѣвеса[19]), златыимъ лъщанїемъ
блъстѧща сѧ[20]) из далече[21]), на нихже птицѧ пѣсникыѧ[22])
златокован"ны сѣдѣхѫ, якы на вѣтвихъ тополныихъ или
певкохъ острокръхыихъ[23]), хытростиѫ[16]) издаѭща пѣсни ме-
довныѧ[24]), сице человѣкъ хытры сѫтъ многовъзнънъі-
ихъ[25]) рѫцѣ и подобѧт сѧ къ малѣ одоушевленомоу[26]) ес-
тьствоу.

(v. 4805) Аще ли кто извѣстнѣе навыкнѫти хощетъ ве-
ликодоушное его и миролюбїе, на близъ морѣ сѫщѧѧ[27]) да
възритъ ограды, аже[28]) красныи въ градовохъ окрѫжаѫтъ

[1]) V. сръдечное. [2]) V. сиа-. [3]) V. ѕвѣ-. [4]) V. лоучен. [5]) V. -ен-
наго. [6]) V. говѧждыми. [7]) In T. lipsește -хъ. [8]) T. емь. [9]) V. -нихъ,
T. начрътанїін. [10]) V. ѕѣло. [11]) V. -ыхъ. [12]) V. -ств-. [13]) T. -їю. [14]) V.
-хѫдожьства. [15]) T. -съплескавыим. [16]) T. -їѧ. [17]) V. доброгласнаа: orig.
εὐκελάδους (v. 4796). [18]) V. изнашааше. [19]) V. сими же злата и сиаѭща
дрѣвеса. [20]) V. лъщениемъ блъщѫща сѧ. [21]) T. далече. [22]) V. -ыѫ. T.
пѣсны въсѧ. [23]) V. -ыхъ. [24]) Pentru V. cf. nota 22. [25]) V. -възн"ныихъ.
[26]) V. -еномоу. [27]) T. -ѫѫ. [28]) V. ѭже.

градъ. зима бѡ скрѣпаа нѣкогда иꙁлїавши сѧ тѫшка, море
сътѧгнѫ даже до безмѣрныѧ[1]) глѫбины и водѫ окамени
съгѫстивъ теченїе ѥѫ, и сланое оукръсти[2]) зловѣтрънын
мразъ. по малѣ же въсїавше[3]) топлоты слънечныѧ[1]), съмѣ-
шенїе[4]) разбишѫ окаменившаго сѧ морѣ, ѡт сего разсѣдошѫ[5])
сѧ ледовныѧ оусѣли, и каменїе становитое прѣвъсходѧщѫ
величьством. и паче аще речетъ кто[6]) ꙗко връси великоглѫ-
бокыих/ горъ съ выше ѡттръзаѫщѫ[7]) сѧ и тръколѧщѫ[8]) S. 104.
сѧ съ/ клопотомъ,/ или каменїе[9]) прашеѫ метаемо и стѣны T. 198. V. 153.
разбиваѫщее, оглашаѫщее[10]) и тенкыи въздоухъ съ движа-
нїемъ. и оубѡ съходѧще ѡт пѫчины[11]) понтъскыѫ[12]) при-
разишѫ сѧ о стѣны сѫщѫѧ въскраи морѣ, и разарѣхѫ
твръдаа ныраа зданїа. иже видѣвъ царь раздроушенїе и
чѧстыѧ[1]) ꙗзвы, паче же разоренїе, съмѧте сѧ доушеѫ о
бывшимъ, и хотѧ показати любочьстїа богатъство[13]) ꙗко
шикады истъщи непотрѣбныѧ[1]) злато, и немощное оукрѣ-
пивъ и падшее въздвигъ, на стѣнахъ написа имѧ свое.

(v. 4831) И сїа[14]) оубѡ достоина сѫтъ ѧзыкоу похвалноу
аз же прѣоудивлѣѫ сѧ праводѣанию его и нелицемѣрнои въ
сѫдѣхъ воли. и оубѡ да прѣдложѫ'[15]) показанїе мало нра-
воу его, ꙗкы ѡт морѣ чашѫ и ѡт пиѳарѣ въкоусъ, и ꙗко
малѫ искрѫ ѡт сковрады многодрѣвныѫ. жена[16]) пристѫпи
оубога къ семоу ѳеофилоу, въпїѫщи[17]) на нѣкоего[18]) велико-
чьстна именемъ петронѫ за вигламн бѡ бѣ, егоже нарица-
ѫтъ грьци дронгарѣ и из глѫбины своѫ изрече ѳеофїлоу./ V. 153 v.
въпїаше же съ болѣзнїѫ и сълзы[19]) изношааше, ѡтмъсти-
телѣ ѥи дръжѫщаго[20]) быти молѧщи, и рѫцѣ подати ѥи
твръдѣ и ѡт петронина избавлѣѫщѫ ѥѫ неправеднаго обы-
чаа, зане малѫѫ хлѣвинѫ ѥѫ по/мрачааше, ꙗко да не тръ-
пѧщи имѣти толикѫѫ тъмѫ вѣтрънымъ[21]) ꙗвѣ дыханїе- T. 198 v.
мъ хлѣвинѫ оставитъ. оуслыша же сїа[14]) царь, и испыта

---

[1]) V. -ыѫ. [2]) V. оу'връсти. [3]) V. -сиѥ-. [4]) V. смѣ-. [5]) V. расс-. [6]) V. кто речетъ; orig. εἴπέ τις ἄν (v. 4817). [7]) V. -ꙁа-. [8]) T. тръколѫщъ. [9]) V. -нѥ. [10]) T. -ще. [11]) V. глѫбины; orig. πελάγους (v. 4821). [12]) T. понтскыѧ. [13]) T. богатство. [14]) V. сиѥ. [15]) T. прѣложѫ. [16]) T. жѫна. [17]) T. въпїѧщи. [18]) In T. lipseşte -ко-. [19]) V. T. слъзы. [20]) T. дръжѧщаго. [21]) V. -нимъ.

о вещи, и разѹмѣ злолюбное[1]) падаемаго. и ѹбѡ дом ра-
зори до основаніи нощь рѫкотворнѫѫ женѣ творѧщіи, того
S. 104 v. же по срѣдѣ извед тръговьскаго дроѹма[2])/ сѹровъıми го-
вѧждими жилами тоговъı ѹꙗзки[3]) плъти.

(v. 4851) Се мало въображеніе доѹшѫ ѳеофиловъı[4]), могѫ-
щее ꙗвестъвна[5]) и прочаа сътворити· ибѡ и ѧзъıкъ стра-
нъı, глаголѧт', царь егvпетскъıѧ[6]) ѡт бесѣдъı самъıѫ ново-
рожденаго младенца старѣишіи въсѣхъ ѧзъıкъ ѹмѣаше.
свободное же сръдца его на лихоимѣніе и еже не хотѣаше
злато имѣти ѡт кръчьмничьства, могѫтъ ѹвѣрити[7]) хо-
тѧщаа изрещи сѧ.

V. 154. (v. 4862) Ключи сѧ емѹ· съ въıше стоѫщѹ ѡт царскъıихъ
домовъ, идеже изваанъ[8]) бъıвъ краснѣ мраморъ снѣгозра-
ченъ[9]), вола великоребра въображаетъ и льва назнаменѹетъ
наскачѧща на вола и пиѫща[10]) кръвь· и бъıшѫ изваніа[11])
си мѣстѹ имѧ. тоѹ ѹбѡ царь стоѫ над морем очи про-
стеръ, тишина бѡ бѣше, и ѡт тѫдѹ· сѫщими дарми весе-
лѧ лице свое, корабь видѣ ѡтоваренъ къ сѹши приближаѫщ
сѧ. дъıхааше бѡ зефиръ дъıханіи тихъıими[12]), и приближаѫ
T. 199. сѧ къ вѣтрилнъıимъ пазѹхамъ вѣтръ, къ при/станищѡм
ведѣше корабль тихъıимъ. разѹмѣл же ѹбѡ би кто и из
далече стоѫ морѣ корабное прѣтовареніе пристаѫщаго· до
тріщи бѡ кораблѣ обрѣмененаго ѧжа[13]) море оскръблѣваше
носимъıих[14]) тѧготоѫ. да ꙗкоже ѹзрѣ, въпрашааше кто и
ѡт кѫдѹ и чіи юстъ[15]) корабль. ѹслъıша же ꙗко «царичинъ
юстъ[15]) корабль и брѣмена». скръб же доѹшѫ ѹꙗзвѣѫщѫѫ
V. 154 v. приѧтъ[16]) въ сръдци, и призвавъ ѧ[17]) и ѹвѣдѣвъ о корабли,/
«ѡ ле ѡ ле царице[18])» рече, «въ каково доспѣваѫ житіе; какоѫѫ
въ мѣсто каковъı доброчѧстъı измѣних чѧсть. брѣменемъ
кѹпецъ бъıхъ гръчьскъıи царь[19]), и кръчьмник[20]) бъıхъ, ѡ горе,
горшіи ѡт кѹпецъ». и си рекъ повелѣ пламенемъ огнѣ въсеꙗд-
S. 105. ца корабль многобрѣмен'/нъıи кѹпно съ брѣменемъ съжещи.

---

[1]) V. злобно; orig. τὸ φιλομόχθηρον (v. 4840). [2]) V. троѹма. [3]) V. ѹꙗзьви, T. ѹꙗзвити. [4]) V. ѳеофилови, T. ѳиѡфиловы. [5]) V. -ств-. [6]) V. -ыѫ. [7]) V. ѹвѣдѣти. [8]) T. изванъ. [9]) V. снѣговидень. [10]) T. пиѧща. [11]) T. изваніа. [12]) V. тыхыми. [13]) V. ѫжа. [14]) T. носимыих. [15]) V. есть, T. естъ. [16]) T. приѫть. [17]) V. ѫ. [18]) T. царици. [19]) V. царъ. [20]) V. гръчьмникъ, cu semnul ˆ deasupra lui ρ.

(v. 4888) Сьи царь[1]) меѳѡдїа великаго пославъ изгнана къ нѣкын островецъ, въ врътпѣ затвори его ѩкы[2]) въ гробѣ мр'гъвца[3]), ѩко[4]) въ сѫделѣ бисеръ, и ѩко въ трънии шипокъ, и съ нимъ два разбоинника злодѣа. ѿт сею единомоу разбоинникоу житїе оставльшоу и растлѣвъшоу[5]) ѿт естьствъныѧ[6]) неизбѣжныѫ нѫждѫ, злосмраднѫѫ вонѧ и того пагоубѫ крѣпкооумныи страдалец' онъ тръпѣше, ѧже[7]) ни самыи оубѡ възмоглъ би камень понести. а дроугыи поущенъ бывъ не хотѣше изыти, нѫ въ тои мрачнѣи пещерѣ T. 199 v.
прѣбывъ и ревнитель бывъ божьствномоу житию[8]) ѩко V. 155.
слънце облиста лоучами чистаго житїа. еще же въ темници сѫщоу божьствномоу меѳѡдїȣ, свободенїи къ чьстнаа лица богогласи, ихъже и въспомѣнѫ достигъ слово, нѫждеѫ женоми на из''гнанїе, мѫжа нѣкоего ловца рыбарѣ обрѣтше ловѧща, въписашѫ праведномоу малосложно писанїе иамвї-искынмъ[9]) числомъ, еже[10]) не добро мнѣвъ по нѣчьсомоу прѣминѫти[11]), самыѧ[2]) оны писанию прѣдаѫ іамвїнскыѧ[12]) стїхы. сѫт же си[13]). «живомоу мрътъвцоу[14]) и мрътъвцоу[14]) живоносцоу, живѫщоу на земли[15]) и ходѧщоу[16]) на небеси написанїи пишѫтъ свѧзни свѧзаномоу». къ нима же онъ въписанїе противѫ начрътавъ исписа «еже къ книгахъ небесныихъ званїемъ написаныимъ и на лицихъ цѣломѫдрьныимъ оуіазвеныимъ прирече живыи погребенъ ѩко къ съѫзникѡмъ». и си оубѡ златаа доброѧзычьныих[17]) глаголанїа, тъчна[18]) божьствномȣ[19]) мѣстоу искапаѫща[20]) строуѧ[21]). добрыи же подвижникъ меѳѡдїе великы прѣ- V. 155 v.
тръпѣвъ[22]) къ горцѣи и злотемничнѣи пещерѣ, н/ зѫбѡм S. 105 v.
его избїенѡм и съкроушенѡмъ челюстемъ, и весь иныи понесъ мѫчныи образъ, имиже того злочьстивїи мѫчахѫ[23]) безчловѣчнѣ ѩко твръдое желѣзо ковачьскыми омлатъı биѫще,/ конечнѣе же ѩко слънце свѣтозарное и ѩко свѣтилникъ T. 200.

---

[1]) V. царъ. [2]) V. ѩко. [3]) V. мрътвьца, T. мрътьв'ца. [4]) V. ѩкы. [5]) T. растлѣвшоу. [6]) V. -ыѫ, T. естественыѧ. [7]) V. ѫже. [8]) V. -ноу. [9]) T. -ым. [10]) T. е. [11]) V. прѣминѫ. [12]) Pentru V. cf. nota 6. [13]) V. сии. [14]) V. мрътвцоу: în T. lipsește и мрътъвцоу. [15]) V. земи. [16]) T. greș. исходѧщоу. [17]) T. -ѧзычныих. [18]) V. -аа. [19]) T. -номо. [20]) T. -ѧща. [21]) V. -оуѫ. [22]) V. прѣтрьпѣ; orig. ἐγκαρτερήσας (v. 4921). [23]) T. -ѣхѫ.

проникнѫ ꙗко ѡт нѣкоего корене ѡт тѫдоу, изволикшꙋ, ꙗ-
коже мнѧ, кидѧщомоу кездны и над херꙋвимы и серафи-
мы[1]) прѣкыше сѣдѧщомоу, ꙗко град ткрьдоныркнъ сего
на горѣ постакити, ꙗко да не толикаа добродѣтѣль ꙗкы
под спѫдомъ скѣщникъ темнꙑим и мрачнꙑим покрыка-
етъ сѧ крътномъ. царь бѡ ѳеофилъ къ книгахъ присно оу-
пражнѣѫ сѧ и стрьды разоумнꙑѧ[2]) воскомъ съставлѣѫ
из нихъ, ꙗкоже пчела троудолюбикаа ѡт цвѣтовъ пажит-
нꙑихъ, къ скѫпаа нѣкаа и неоудобъ сказанаа доиде, ихже
извѣстити скѫпое и темное ѡткрꙑти никтоже прави къз-
V. 156. може, пачеже и мноѕѣмъ[3]) сѫщимъ прослоутїе великои-
менито имѧщимъ къ прѣмѫдрости. велми же оубѡ царекн
тогда печалоужщоу едниъ ѡт сѫщїихъ къ постели его при-
стѫпи и ѡт келїѡт. и меѳѡдїа похвали, и късѣ испокѣда,
многоꙋчиное его и хꙑтрое и разоумъ и небошествнꙑи съ-
мꙑслъ и прѣмѫдрость. или ѡт бога подкигъ сѧ, или и
любокь[4]) хранѧ къ кꙑсокомоу оумомъ и богоносномоу мѫ-
жꙋ. оуслꙑша же сїа[5]) царь и прикеде меѳѡдїа скѧщен"наго,
изведъ ис пещеры ꙗкы ѡт шикадꙑ[6]) бисеръ, и ꙗко изъ
T. 200 v. ѡблакъ ѕвѣздѫ[7]) лоучѧ облистаѫща свѣтлꙑ огнемъ сїа-
ѫщѫ и тъмѫ ѡтгонѧща и мракъ невѣдѣнїа. ѧзꙑка оубѡ
его ѳеофилъ къкоусикъ късѣлѣетъ добрааго[8]) добрѣ къ цар-
скаа ꙗко имѣнїе многоцѣн"ное къ скровищѡхъ некрадо-
S. 106. мꙑихъ, ꙗко камень велик облистаѫщъ лоучѧ свѣтолїа-
нїи[9]). и тоу сѣдѧ[10]) царь ꙗко при златостроуинѣмъ[11]) ни-
V. 156 v. лѣ почрьпаапе множьство обилнѣ сладколитнꙑихъ строуи[12]).

ЦЯРСТВО МИХАИЛА[13]). СЫНА ѲЕОФИЛОВА.

(vv. 4968 – 5252)

Прѣвити же хотѧ рѣкѫ тлѣн"наго сѫщьства, ѧже[14]) късѣкомоу обложеноу тлъстотоѫ мрътвънꙑѫ плъти не-
мощно естъ не прѣвити, нападает бѡ естьство скорое раз-

[1]) T. серафими. [2]) V. разоумьнꙑѫ. [3]) V. мноѕѣмь. [4]) V. любовъ. [5]) V. сиа. [6]) T. are pe lingă acest cuvînt (f. 200) glossa: хиvади. свонка. ръдъчина мъргъритарюлꙋи. [7]) V. ѕвѣ-. [8]) V. добраго. [9]) T. -лїанїа. [10]) T. сѧдѧ. [11]) V. din greșală -строуинѣмъ. [12]) Miniatura LIV în cod. V. [13]) V. михаилово. [14]) V. иже.

дрѹшенїе, длъгъ просѧщи, вѣнцемъ ѹбѡ михаила ѹкра-
шаетъ сына своего, еще отрока млада сѫща възрастомъ.
юнее же отрока достоино съматрѣѫ, общницы емѹ[1]) быти
повелѣ матери его, ꙗко быти ей строителници царствѹ[2]) его. V. 157.
ꙗже до толи нощно[3]) имѫщї ѹченїе и чьтѫщи свѧщен"ныѧ[4])
образы[5]) въ таинѣ, ꙗкоже никодїмъ, аще кто речетъ, не-
храбросръд[6]) и страшлив' ѹмомъ, тогда ꙗсно възъпи и съ
дръзновенїемъ[7]), и трѫба бысть нарочита и златотрѫбна.
или паче доброгласнаа и младенцѧ кръмѧщїа птица, п҃тицы
своѧ[8]) прибиражщи ѡт въсѫдѹ бесперыѧ[9]), съкрывшѫѫ сѧ
дондеже ловецъ мимоидетъ, и сѣмена прѣдо/брородная имѧ- Т. 201.
щи въ сръдци, ꙗко нива доброплоднаа и оранъ тлъстобра-
зднаа, змѣ ѹбѡ належѫщи не въздаваше ѡтрасли, да ꙗко
прѣнде горесть зимнаaго[10]) часа а весна засмїа сѧ и лю-
тость разори сѧ, тогда ѹбѡ тогда и ѡтрасль изнесе много-
плоднѫѫ и нивѫ многокласѫѫ и плънѫ доброплодїа, ꙗко
дыханїи клатѧщѫ сѧ добродъхновен"ными[11]) зефировѣми.
дѹховными благодѣтми въсѣ съвръшаѫщаго. божьствъ-
ныѧ[9]) бѡ мѫжѫ събравши, копателѧ, аще речетъ кто, и
дѣлателѧ искѹсны, трънїе истръже иконоборства. топлѣ же
ѹмо/ливши богоносныѧ[9]) мѫжа[12]) о съпрѫѕѣ еѫ ѹмолити V. 157 v.
бога, и ѹвѣщавши ихъ и ѹвѣренїе съвръшено прїемши[13]) S. 106 v.
ꙗко ѡт мѫкъ[14]) тамо сѫщїихъ феофилъ избавленъ бысть,
съобѣдница бысть свѧщен"нымъ[15]) мѫжемъ краснѫ[16]) и
тлъстотрапезнѫѫ гоздбѫ съткоривши. бѣше же съ ними
и златын ѧзыкомъ феофанъ, иже лютѫѫ понесы ꙗзвѫ на
лици своемъ, нїкейскаго града сын пръвопастырь тогда.
ꙗкоже ѹбѡ възираaше феодѡра на нь и тръпосръдїе его съ-
матрѣаше дивѧщи сѧ, разѹмѣвъ онъ/ рече съ лютостїѫ V. 158.
и горестїѫ дѹшевноѫ «видиши ли ми личнѫѫ, царице, сїѫ
ꙗзвѫ; сеѫ[17]) ради съ твоимъ сѫдити сѧ/ имам мѫжемъ[18]). Т. 201 v.

[1]) V. ємоу. [2]) T. царства, îndreptat recent din царство. [3]) T. не мощно, în loc de нощно. [4]) V. T. -ыѫ. [5]) T. ѡбразн. [6]) V. нехраброс-тръд. [7]) V. -нїемъ. [8]) V. T. своѫ. [9]) V. -ыѫ. [10]) V. зимнаго. [11]) V. -еньными. [12]) V. T. мѫжѫ. [13]) V. приемши съкръшено: orig. πίστωσιν τελείαν δεξαμένη (v. 4990). [14]) T. мѫкъ. [15]) V. -ымъ. [16]) V. краснѫѧ. [17]) T. сїѫ. [18]) V. съ твоимъ сѫдити ми сѧ мѫжемъ имамъ; orig. πρὸς τὸν σὸν δικάσομαι γαμέτην (v. 5001).

идєжє сѫдїа опщїи и бєзмытныи сѫдитъ, и нє прїємлєтъ лица, ниже дарѡвъ ищєтъ, ниже багрѣн҇нѫѫ одєждѫ стыдит сѧ[1])». противѫ жє симъ прѣизѧщнаа къ жєнахъ она пристрастнѣ въздъхнѫвши[2]) из срѣдꙑ сръдца, и слъзами омочєно лицє своє[3]) съткорши, ꙗкꙑ источникъ нѣкꙑи синѧѫ[4]) водꙑ съ вꙑшє о камєнь строуѧ[5]) точѧщи воднꙑихъ проліатїи, глас испоусти оумилєнъ, къ знамєнїє вънѧтрънꙑѧ боурѧ. «сицєвла[6]) ли ми, чюдничє, о цари и тꙑ и вєсь съборъ съи обѣщавлашє»; тогда сладкоѧзꙑч҇нꙑи мєѳѡдїє божьствнꙑи, стадоначѧлъствоуѫ[7]) свѧщєн҇нꙑимъ стадомъ новаго рима, възрази многоє дръзновєнїє ѳєофаново, оутѣши жє добрѫѫ онѫ царицѫ, и слъзнꙑѧ[8]) тѫчѧ съ хꙑтростїѫ ѿтсѣчє, и оутиши тѧшкѫѫ боурѧ[9]) сръдца єѫ, словєса доушѫ оумѧкчаѫщаа ꙗкꙑ масло искапавъ и ѹтѣшивъ ѧ.

V. 158 v. (v. 5020) И оубѡ дондєжє бѣ сꙑнъ єѫ/ царь єщє младъ, бѣшє съ нимъ царица и мати єго[10]) ѳєодѡра, и вьсѣ творѣшє добрѣ. правѧщи краснѣ корабль многобрѣмєннꙑи скиптродръжанїа.

S. 167. а понєжє досѧжє мїхаилъ до юнотъства[11]), єдинъ/ въсхꙑща-

T. 202. аше сѧ на дѣла таковаа,/ дѣлꙑ приповѣдѹємоє[12]) показа истинъствоуѫщє[13])· ꙗко дроугꙑи[14]) бѡ самохотнѣ ꙗки сѧ младєнєцъ, на колєсници ꙗздѧ доброконнѣ и огнєколєснѣ, и гръчьскоє вьсє погоуби[15]) страноначѧлїє, сам жє из дѣднѧѫ[16]) и отьчѧѫ[17]) власти испадє и мрътвꙑ[18]) лєжє на лици и образѣ своємъ. ꙗви бѡ сѧ сластожитєлєнъ ꙗкꙑ дроугꙑи нєрѡнъ, пїаница, сластодоушєнъ[19]), блѫдникъ, винопїица, вьсѣ издаваѫ имѣниѡмъ множьства сънгръцємъ своимъ, смѣхотворцємъ и скврън҇нꙑимъ и на колєсницахъ ꙗздѧщїимъ игръцємъ, коупно изъ ѹтра гонѧщїимъ бєзмѣрнаа питїа, и житїємъ ласкръдꙑимъ живѫщїимъ и пиицнꙑимъ, съвращаѫщїим[20]) сѧ

V. 159. къ пищѫ добросънѣднꙑих брашєнъ,/ и съпрѣбꙑваѫщїимъ[21])

---

[1]) V. трѣбоуєтъ ни стꙑдит сѧ; orig. δυσωπεῖται (v. 5004). [2]) T. -дѫхнѫвши. [3]) V. лицє своє омочєно: cf. orig. v. 5007. [4]) V. синаѧ. [5]) V. строуѫ. [6]) T. сицєва. [7]) T. -начѧлствѹѫ. [8]) V. T. -ꙑѫ. [9]) T. тѧшкѫѧ боурѣ. [10]) V. юго. [11]) T. юнотства. [12]) T. дѣли пропoвѣдоуємоє. [13]) T. -истк-. [14]) T. дроугїи. [15]) V. погоуби вєє; orig. ἅπασαν ὤλεσε (v. 5029). [16]) V. -ѧѧ, T. дѣтнѫѫ. [17]) T. очаѧ: S. are deasemenea очаѫ, fără semnul prescurtării. [18]) V. мрътвъ. [19]) V. страстодоушєнъ; orig. μαλακόψυχος (v. 5033). [20]) T. -щим. [21]) V. -щими.

весь дьнь съ женами блѫдницами, и пїѫщимъ и глоумѧщим сѧ и любодѣѫщимъ, ꙗкоже прѣжде сарданапалъ нїномъ царствовавъıи. съ таковѣми же нѣкъıими[1]) прѣбъıваѫ развращенъıми[2]), пїанницами стоудодѣлатели[3]) и злодѣлатели, злобѣ творцемъ, съвъсѣдник бъıстъ бестоуднъıимъ орѫжноносцемъ[4]), и дїонисїакїнскъıми[5]) бестоудїи питааше сѧ. ѡт сего бъıшѧ пїанъства[6]) и ликове и лихаа питїа и чашѧ[7]), и бестоуднъıихъ[8]) и блѫ/дничьскъıихъ[9]) пѣсни възглашенїа, и игранїа смѣхотвориваа и въсе скврън"ное. притчѧ[10]) T. 202 v.
оубѡ актеона глаголѧтъ ѕвѣроубїицѫ ꙗко пси растръгошѧ и нападше ꙗкъı ѕвѣрѣ[11]). игръци же мїхаила окрѫжише, острижени брадами и помазани бѣлиломъ, въ каковъıи ровъ того злобнъıи не въмѣтаахѫ[12]); сам бѡ тъи въсѣдааше на колесницѧ златокованъıѧ[13]), и на четворницахъ ꙗздѣше и одрѡхъ златъıих./ скровища же по въсѫдоу имѣниѡм исчри- S. 107 v.
паахѫ сѧ/ и гръчьскаа въ тѣснотѫ имѣнїа[14]) достизаахѫ[15]), V. 159 v.
а глоумци имѣнїи несѫднъıми[16]) наплъньхахѫ сѧ и одеждами мѧкъıми[17]) и ризами златоткаными[18]). сице мокрѣ и слабѣ мїхаилъ живѣше. многажди же никоеиже належѫщи емоу потрѣбѣ, безъ[19]) хранителеи и стражѫ и безъ орѫжноносецъ самъ тъи едини прохождааше[20]) по срѣдѣ дроумовъ, безстоуднѣ[21]) позорствоуѫ, и радоуѫ сѧ о кон"нъıихъ оутицанїихъ. бъıст же и отьцъ[22]) дѣтемъ по доухоу, и гречьскъıѧ[23]) дѣти и колесничьскъıѧ[24]) ꙗкъı[25]) отьцъ дроугољубивъ носѧ на рѫкоу[26]) из банѧ проничьцѫ[27]) пакъı порожденїа. ѡт сего, оубѡ не довлѣахѫ[28]) жилъı златнъıѧ[23]) на толикъı проходъı изливаемъı[29]) гноинъıѧ[24]), тѣмъ и злато/кован'наа оукрашенїа древнїихъ цареи и дрѣвеса златаа, и T. 203.
птицѧ пѣсникъıѧ[24]), и львове кованїи и въ златѣ оустро-

---

[1]) V. T. -ъıми. [2]) V. -енъıми. [3]) V. din greşală стодо-. [4]) Gr. Μαινάδων θυρσοφόρων (v. 5044). [5]) T. are la acest cuvînt glossa: дїонїс, идол бесієй. [6]) T. пианства, V. пианьствиа. [7]) V. чашѫ. [8]) V. -ъıхъ. [9]) In T. lipseşte -ни-. [10]) T. greş. притичѧ. [11]) V. ꙁвѣрѣ. [12]) Versul 5054 a rămas netradus. [13]) V. -ъıѫ. [14]) V. иманїа. [15]) V. -ꙁа-. [16]) V. несѫдъньıими. [17]) V. -кк-. [18]) Pentru V. cf. nota 1. [19]) T. без'. [20]) T. при-. [21]) V. бес-. [22]) T. ѡтець. [23]) V. -ъıѫ, T. гръчьскъıѧ. [24]) Pentru V. cf. nota precedentă. [25]) V. ꙗко. [26]) T. рокоу. [27]) V. T. проничѧщѫ. [28]) T. достахѫ. [29]) T. излъıваемъı.

єнїи[1]), и вьсє съ проста царскоє сїаѭщєє[2]) въ царском дворѣ;
ꙗжє иногда Ѳєофилъ сьдѣла любочьстнѣ въ похвалѫ[3]) прѣ-
V. 160. краснѫѫ сѫщаа[4]) грькѡмъ, развлкаахѫ сѧ и/ злѣ истъ-
щаваахѫ сѧ на мрьскыѧ[5]) и гнѫсныѧ[6]) проходы много-
различныѧ[6]). нє сїа жє тъкмо свин'скы[7]) живѫщїи дрьзнѫ,
нѫ на горшєє житїє прѣдспѣваѫ[8]) дьнь ꙗчє дьнь похѹли
злыи на таины свѧтыѧ[6]) и сєрафимы[9]) достоиночьтомыѧ.
и синапъ лютъ вьливаѫ въ потирь слꙋжбѫ страшнѫѫ со-
боѫ творѣашє[10]), играѫ ꙗвѣ съ неигран''ными[11]), и смѣѫ
сѧ съ нєдостоин'ыми смѣха.

(v. 5087) Сицє жє живѫща Мїхаила мати зрѧщи[12]) и игра-
нїє бывша царѣ грьчьскаго, ѫтробоѫ оуꙗзвѣашє сѧ и дꙋ-
шєѫ[13]) колѣблѣшє сѧ, и словєсы оуцѣломѫѫдрѣашє и поꙋ-
S. 108. чаашє и наказоваашє, и ѡт мрьскыихъ и скврън''ны ихъ
дѣлъ оувєсти єго покꙋшаашє сѧ. нѫ бѣшє ꙗкожє би рєщи
мрътъвцꙋ[14]) бєсѣдꙋѫщи, и при глꙋсѣ пѣѫщи похвалныѧ[6])
пѣсни. бѣ жє[15]) братъ матєри єго варда имєнꙋємъ, чловѣ-
къ злокъзнєнъ, водѧ и развращаѫ вьсѣ, ижє вьшєд въ Мї-
хаила ꙗкы чрьвїи въ сладко дрѣво, и сънѣдъ срьдцє єго
T. 206 v. и измъждивъ, сътвори єго/ царицѫ оубѡ ѡтгнати Ѳєѡдорѫ
V. 160 v. и рождьшѫѫ єго изринѫти ѡт царства,/ вѣнцємъ жє кєса-
рьскыимъ[16]) того оукрасити. пꙋста жє обрѣтъ окаан''наго
оного и єжє би рєщи ѡтсѣкша рѫкѫ своѫ дєснѫѫ, лѣва жє
на ратꙋѫщїихъ, пачє[17]) жє би рєщи бєз длани и бєз рѫкы
бывша, и по притчи вънѣшныѧ[16]) привовѣсти. овцѫ[18]) въ
бєзꙋми ꙗвлъша сѧ и псы ѡтгнавша съвѣтомъ вльчїимъ.
дрьжавѫ ѡт самодрьжьца въ сєбѣ прѣвлачашє[19]) и вьсѧ
творѣшє волѧ своѫ сьпротивнѣ ꙗкы самоцарь. нє тъкмо
жє нѫ и оуклони сѧ и въ бєзаконїє[20]). ꙗково жє нє би ни
скиѳин[21]) дрьзнѫлъ, ни пєрсѣнинъ, ни ѧзычникъ[22]), сына

---

1) V. -єни. 2) V. сиѧ-. 3) T. хвалѫ. 4) T. сѫща. 5) V. мърскыѫ. 6) V. -ыѫ. 7) V. свинскыи. 8) T. прѣспѣваѫ. 9) T. сєрафимы, îndreptat din -ми. 10) V. -ѣшє. 11) V. съ неигранными ꙗвѣ; orig. παίζων, φασὶν, ἐν οὐ παικτοῖς (v. 5086). 12) V. зрѧщи. 13) V. дꙋшеѫ. 14 V. мр'твцꙋ. 15) T. вѣшє. în loc de вѣ жє. 16) V. -арск-. T. -ар'ск-. 17) In V. lipseşte -чє. 18) T. овцѧ. 19) T. привлачѣшє. 20) V. -иѥ. 21) V. скинѳинъ. 22) V. ѫзычьникъ. T. ѧзычникъ. cu al doilea ы cores din и.

своѥго женѣ, о ле блѫднаго разоума[1]), примѣнаѫ сѧ ꙗкѣ
ꙗкы къ своѥи сѫпрѫжници. оуслыша же сїе злоѥ игнатїе
великыи тогда правѧ[2]) царскыи град римъ· бѣше бѡ повѣ-
доуѥмо на распѫтиѩхъ[3]) и въ домовохъ, и въсѣмъ опхо-
ждаше слоухы[4]) мръзость она. тѣм'же и оуцѣломѫждрѣаше
кесарѧ варда словесы страшнымн[5]) и прѣщенми блѫдѫщїихъ
мѫкъ, прѣщааше[6]) ѥмоу и поучааше и обличааше и наказо- V. 161.
ваше, и въсѣкѫ[7]) подвизааше[8]) къзнь на wтсѣченїе стра-
стїи, нѫ бѣше въсѣчьскы[9]) истин"на соломѡнова прича[10]),
обличати възбранѣѭщїа безоумныѧ[11])· обличенїа бѡ ꙗкы T. 201.
мозолїа сѫтъ нечьстивыимъ, и оуꙗзвѣѭтъ ꙗко стрѣлы
злотвориваа сръдца. ибѡ кесаръ разгнѣвав сѧ о поносныих S. 108 v.
глаголѣхъ, имиже досаждаѥмъ бѣ wт богоносца, не тъкмо
не радѣше о поученїихъ, нѫ и враждѫ хранѣаше на поуча-
ѭщаго[12]), и подобнѣ сѫдѣваѫ ꙗкоже нѣцїи строупми ис-
пълнениїи и лѣкоуѥмии нѣкыимъ, сами же wтскачѧще и паче
свирѣпоуѭще на благодѣѭщаго имъ. тѣмже оубѡ варда
пристѫпль нѣкогда къ божьственыимъ таинамъ[13]) и не по-
лоучивъ дара оного божьственаго, ибѡ приемлетъ и[14]) гнилъ
сѫсѫдъ[15]) благовон'наа[16]) мѵ̈ра[17]), и въ ꙗрость раждег сѧ
ꙗко львъ велми рыкаѭщїи, ꙗко пардосъ наскочи лютѣ на
праведнаго, и wттръже и низвръже[18]) ѥго wт прѣстола, въ[19])
мѣсто же ѥго поставлѣетъ фотїа, ѡ горе, въ мѣсто кого, V. 161 v.
когѡ. wт сего боурѣ страстнаа свѧщен"наго игнатїа пото-
пити покоушаѭщи сѧ. кесар бѡ дъхнѫ ꙗкы[20]) сѣверъ вел-
ми[21]) шоумѧщїи и ꙗко вечерникъ[22]) свирѣпыи и ꙗко зло-
дыхаѭщїи[23]) западникъ, и вълны[24]) въсташѫ[25]) тѧжкыѧ
и бѹрѧ[26]). и кто оубѡ възможетъ искоушенїа сказати ели-
кыми[27]) ѥго обложиста[28]) фотїе[29]) же и варда, ꙗко да съ-

---

[1]) V. greș. блѫднаго разоум. [2]) V. праван. [3]) In T. lipsește ра-. [4]) Lipsește în V. [5]) T. страшнымы. cu al doilea ы cores din и. [6]) T. прѣстааше. [7]) T. на въсѣкѫ. [8]) V. -ꙁа-. [9]) V. всѣчьскыи. [10]) V. притча. [11]) V. -ыѫ. [12]) V. поѹчаѭщаго. [13]) V. божьственомоу таинствоу: orig. μυστηρίοις (v. 5133). [14]) T. и приемлет. [15]) T. съсѫд. [16]) T. благовонна. [17]) V. мира. [18]) T. низвръжи. [19]) V. и въ. [20]) V. ꙗко. [21]) T. вельми. [22]) T. вечерьникь. [23]) T. -щеи. [24]) V. вльны, T. вльни. [25]) T. -шѧ. [26]) T. борѧ. [27]) V. елицѣми. [28]) T. ѡбложеста. [29]) T. фотеи.

T. 204 v. творитъ писанїе своима рѫкама ꙗко хотѧ оставлѣетъ свѧщенное свѧтительстко[1]). искорениста бѡ емоу зѫбы, челюсти же лютѣ сътрьшѧ и лице съкроушишѧ, ꙗкы мъстникꙋ и разбойникоу злодѣлателю. нага же и свѧзана, ѡ ле слъньце и земле, растѧгошѧ его въ стоуденѣ и мраморнѣ гробѣ, въ гнѫснѣ и плънѣ мотылъ[2]), имѧщимъ хоуліное тѣло копронимово. нѫ не до конца прѣзрѣ въсемогѫщїа длань. съ-
V. 162. шикатела бѡ злынимъ ѡтдастъ сѫдъ, и злынимъ растроꙗтель[3]) испи чашѫ гнѣвоу. ибѡ варда цареви ровъ копаѫ враждныи[4]) самъ тъи[5]) въ нь въ правдѫ въпаде сѧ, а злотворивыи фотїе ѡтгнанъ бысть ѡт прѣстола. сице ничьсоже
8. 109. ѡт очию божию оубѣзаетъ[6]), сице въздаетъ богъ гръдынимъ, ꙗкоже цѣвница въспѣваетъ дакыдова[7]) доброгласнаа.

(v. 5164) Царь[8]) же мїхаилъ о кон"ныих оуристанниихъ радоуѧ сѧ и бѣсѡв'скы[9]) веселѧ сѧ о драгыихъ ꙗздбахъ[10]). съпрѣбывааше и живѣше съ позорствоующимн[11]), самъ тъи дѣѫ колесничьнаа[12]) оутицанїа. и оубѡ нѣкогда четворницѧ[13]) добрѣ оуправивъ на теченїе и ѡт нѣкоего похваленъ бывъ, емоуже имѧ василискъ, почьте похвалившаго и ни каменїем', ни бисромъ, нѫ самоѫ царскоѫ высотоѫ одари егѡ. еже видѣвъ василїе македонскы[14]) великыи, иже ѡт
T. 205. тогожде мїхаила царь[15]) прѣвѣе поставленыи, и злосъвратнаго оума его оубоав сѧ, достоино быти оумысли[16]) прѣд-
V. 162 v. варити и прѣоускорити. тѣмже и оувїнстъвноѫ почрьпе[17]) мїхаила чашеѫ, и самодръжецъ бываетъ и владыка самовластец'. ни бѡ дъщи ни сынъ мїхаилови роди сѧ сѣмѧ бѡ, глаголѧтъ прѣмѫдрїи[18]), скоросъвратныихъ въ афродитскаа[19]) дѣла оустава не иматъ[20]).

(v. 5182) Сего глаголѧтъ царица нѣкогда видѣвши[21]), ꙗже и доушеѫ[22]) царица и чѧстїѫ[23]) феодѡра, сицевала рече

---

[1]) T. -телстко. [2]) T. мотил. [3]) T. растроатела. [4]) V. вражднаы. [5]) T. тъ. [6]) V. -ꙃа-. [7]) V. давыдова въспѣваетъ; orig. ἡ λύρα ψάλλει τοῦ Δαβίδ (v. 5163). [8]) T. царъ. [9]) V. бѣсѡвскыи. [10]) V. ꙗздъбахъ. [11]) V. -зоръствъ-. [12]) T. колесничнаа. [13]) V. -цѫ. [14]) In T. lipseşte -ке-. V. македоскыи. [15]) T. царъ. [16]) T. ꙋмысли. [17]) V. -чръпе. [18]) T. прѣмѫдрости. [19]) T. -вскаа. [20]) V. имѧтъ. [21]) T. видѣвши. [22]) T. -еѧ. [23]) T. -їѧ.

къ мїхаилоу. «ѡ царю и[1]) чѧдо, видиши[2]) ли мѫжа[3]) великаго сего и крѣпкагѡ, тобоѫ чьтомаго[4]) и прѣбывающаго с тобоѫ; сьи родъ наш҆, ѡ горе, ꙗкы зъмїи[5]) поглътитъ и погоубитъ и побиетъ и до конца[6]) затрыетъ, ꙗкоже кокоши хоудѣи младыѧ[7]) птенцѧ».

(v. 5190) Нѫ оубѡ достоитъ изрещи[8]) ꙗже о василїи, ѡт кѫдоу и ѡт кыихъ прозѧбе[9]) и цїи емоу родоначѧлници[10]). ѡт села ѹбѡ бѣ липра[11]), близъ сѫщааго[12]) пръваго града македонъскаго[13]), иже ѡт ореста[14]) имѧща пръвѣе званїе андрїанъ съзиздавъ[15]) гръчьскыи царь[16]) званїе дарова градоу своемѹ[17]). родителѣ же и насадителѣ добровѣтъвнаго[18]) сего дрѣва не ѡт многоимѣнъныихъ[19]) нѣци[20]), ни ѡт нарочитыихъ бѣста, ни овцѧ пасѫще, ни никїа и села имѧщїих[21]), нѫ самодѣлателѣ и нища и ѡт хоудѣ живѫщїихъ./ има же оставлъшема житїе[22]) и ѡт земѧ[23]) прѣставлъшима[24]) сѧ, и блъгаръскомоу кнѧзоу[25]) V. 163. S. 109 v. T. 205 v.
тогда кроумѹ[26]) оптекшоу[27]) въсѣ сѫщаа под гръкы и плѣнѡм наплънившоу своѧ[28]) воѧ[28]) и весь юношъскыи[29]) цвѣтъ погоублъшоу[30]), положившоу же и множаишѫѧ[31]) въ робьскѫѫ чѧсть[32]), плѣненъ бысть и василїе блъгаръскыма дланма[33]), ꙗкоже птищъ доброперъ лютоѫ[34]) мрѣжеѫ[35]) ловитъвноѫ[36]). ѡт злыихъ же избѣгъ сѣтеи блъгаръскыихъ[37]) прѣдста излетѣвъ абїе гръчьскыимъ[38]) прѣдѣлѡмъ, и на слѹженїе[39]) себе ꙗко нища наемъ, и пострадавъ и многы троудъı[40]) подъемъ[41]), и разоумѣвъ ꙗко въ бесплоднѫѫ[42]) земѧ[43])/ троуды своѧ[28]) сѣетъ, ѡтходитъ ѡт съ- V. 163 v.

[1]) Lipseşte în V. [2]) In T. lipseşte -ши. [3]) T. мѫжа. [4]) T. чътѫмаго. [5]) T. зъмиѧ. [6]) T. коньца. [7]) V. -ыѫ, T. млады. [8]) T. изрищи. [9]) V. -ꙁѧбе. T. -зѧбе. [10]) T. -начѧльници. [11]) (Gr. λουπρᾶς (v. 5192). [12]) V. сѫщаго. [13]) V. -аго. T. македонскааго. [14]) T. ориста. [15]) V. -зи-. [16]) V. царъ. [17]) V. свое, apropiindu-se de originalul τὴν κλῆσιν ἐχαρίσατο τῇ πόλει τὴν ἰδίαν (v. 5196). [18]) V. -тв-. [19]) V. -имѣнныхъ. [20]) V. нѣции. [21]) V. -щих. [22]) T. житїи. [23]) T. землѧ. [24]) V. -ставль-шема. [25]) V. благарскомоу кнѧꙁоу, T. кнѧзѧ. [26]) T. кроумо. [27]) T. ѡптекьшѹ. [28]) V. -оѫ. [29]) T. юношѧскыи. [30]) T. погоблъшоу. [31]) T. множаишѧи. [32]) T. робьскѫѧ (în ms. борьскѫѧ) чьсть. [33]) T. дланьма. [34]) T. лютоѧ (în ms. лотоѧ). [35]) T. -еѧ. [36]) T. -оѧ. [37]) V. -ых. [38]) V. -ымъ. [39]) T. -їа. [40]) T. троуди (în ms. троди). [41]) T. подьимь. [42]) T. -ѫѧ. [43]) V. T. землѧ.

родникъ и wт изнесъшѫѫ[1]) его, и въсѣ кънѣникъ прочаа
мала и хоуда, ꙗко къ произколениоу[2]) ведѣше сѧ къ визан-
тїнскомоу[3]) градоу: да ꙗкоже внѫтръꙗдоу[4]) бѫстъ нѫрекъ
доброздан'нынхъ, тоу добровъзнънын съвѣтъ показа, ꙗко
да прѣдложитъ коренїа вещемъ, и како чьстно естъ къ нем
царскын санъ. спѣше же оубw[5]) василїе сице небрѣгомъ, раз-
дранъıмн[6]) рѫбмн опѧтъ сын, ни сребра ни злата въ нѣ-
дрохъ[7]) носѧ, на единъı[8]) же своѧ[9]) длани възираѫ[10]), и
Т. 206. сихъ носѧ винѫ мно/гонѫждномоу[11]) си житиоу[2]). спѣше
же на нѣкоемъ каменозданнѣмъ[12]) одрѣ, близъ вратъ сѫ-
щимъ храма[13]) свѧтаго дїомидїа[14]). нѫ въ сихъ сънъ[15])
вѣлоперъ[16]) нападааше на ключарѣ[17]) тоу сѫщааго[18]), скоро
възбоуждаѫ[19]) его и повелѣваѫ емоу[20]) въвести царѣ[21]) въ-
V. 164. нѫтръꙗдоу. въскочи же wт постелѧ своѧ[9]) прозмонарь, и
прѣдъ храмъ скоро прїиде, и храпѧща и хоудѣ[22]) лежѫща[23])
василїа обрѣте, ница и неомъıвенѣ[24]) нозѣ[25]) имѧща, кал-
на[26]) и рѫбъı носѧща. прѣльсть же възнеп̑щевавъ[27]) ꙗклъ-
S. 110. шее[28]) сѧ емꙋ, wт тѫдоу wттече. и пакы сънъ нападааше[29])
на очи его[30]), и пакы видѣнїе прѣвое. се же бѫстъ даже
до трищи[31]). разоумѣ же и позна едва прозмонарь[32]), и съ-
твори[33]) василїа[34]) въведена абїе, и покоꙗ[35]) сподоблѣетъ
того достоинаго. бѣ же василїе добръ, храберъ, крѣпкорѫ-
въ[36]), добры длани имѣѫ[37]), твръдопрьсъ[38]), крѣпокъ,
крѣпцѣ мъıшици имѣѫ[39]). тѣмже и силное[40]) свое по малоу
обьıкнвъ въсѣмъ въ оустѣхъ бѣше въ саноу сѫщїимъ[41]).

---

[1]) Т. -жѧ. [2]) V. -ню. Т. -їю. [3]) Т. византїнскꙋмоу. [4]) V. -ъждоу. [5]) Lipseşte în V. [6]) Т. раздраними. [7]) Т. нѣдрахъ. [8]) Т. едени. [9]) V. -оѫ. [10]) Т. -аѧ. [11]) Т. мно|го|нѫждномо|у|. [12]) V. камѣно-, Т. -зданѣмь. [13]) Lipseşte în V. [14]) Т. днwмидиѧ. [15]) Т. сѫнь. [16]) V. вѣлоперъ сънъ; orig. ὄνειρος λευκόπτερος (v. 5228). [17]) Т. ключѣ|рѣ|. [18]) V. Т. -щаго. [19]) Т. възбо|у|жда|ѫ|. [20]) Lipseşte în V. [21]) V. царѣ вьвести; orig. συναγαγεῖν ἔνδον τὸν βασιλέα (v. 5230). [22]) Т. хоудѧ. [23]) Т. лежаща. [24]) V. greş. неомвенѣ. Т. неwмывеннѣ. [25]) V. ноꙃѣ. [26]) Т. кальна. [27]) Т. възнепьщ|ев|авь. [28]) Т. ꙗвлъше. [29]) V. нападе. [30]) V. юго. [31]) V. въ трищи, în loc de даже до трищи. Т. трище. [32]) V. -аръ. [33]) V. створи. [34]) Т. василїе. [35]) V. Т. покоа. [36]) Т. крѣпькоржвь. [37]) Т. имѣѧ. [38]) Cod. S. pare să aibă deasupra luĭ съ un т. T. are твръды прьсть. [39]) Т. крѣпьцѣ мишици имѣѧ. [40]) Т. сильное. [41]) V. -щимъ.

и что длъго и много словѧ; мїхаилѡмъ царемъ познанъ
бꙑстъ, и прьвѣе ѹбѡ понеченїемъ почтен'[1]) бꙑстъ конь-
скꙑимъ, си рѣчь комисъ поставленъ бꙑст[2]),/ таже и T. 206 v.
паракимȣменъ, еже ѥсть вещь въ грьковѣх велика, и коне- V. 161 v.
чнѣе царь и съ нимъ прѣбꙑваше. царѣ же мїхаила вьзне-
навидѣвъ ꙗко пїаницѫ и виноппїицѫ и о играїнхъ[3]) радоу-
жща сѧ и позорꙑ дѣжща, въ ѫтробѫ[4]) емоу вьнъзи мечь,
и власть вьсхꙑти прѣжде врѣмене[5]) и прѣжде года[6]).

При сем михаилѣ цари и при матери егѡ врьстишѫ сѧ блъгаре ѿт толи же до нинѣ лѣт .фіа.[7]).

Нѣкогда бѡ, не вѣм како, сестра блъгарьскаго[8]) кнѧѕа[9]) плѣнена бꙑстъ грькꙑ, и въ царскомъ дворѣ прѣдана бꙑстъ, и крьщена бꙑстъ и наȣчена[10]) книѕѣ[11]). въ царство же сих цареи мирȣ сѫщоу великȣ междȣ грькꙑ и блъгарꙑ, промѣнена бꙑстъ на нѣкоемъ болѣринѣ Ѳеодѡрѣ кȣфарѣ. пришедши же она, не прѣсташе ȣчѧщи[12]) брата своего о вѣрѣ христовѣ, дондеже и крьсти его..ономȣ же крьстившȣ сѧ, вьсташѫ блъгаре на нь[13]) хотѧще[14]) ȣбити его ꙗко вѣрѫ их оставльша и ѫ тъи изъшед[15]) на брань побѣди их, и ѿт толи[16]) крьсти обѣхъ волеѫ, а дрȣгꙑих[17]) и нѫждеѫ[18]).

ЦАРСТВО ВАСИЛЇА МАКЕДОНѢНИНА.

(vv. 5253 — 5357)

Сьи акїе фотїа изгна ѿт црькве, и пакꙑ ѿтдастъ прѣстолъ игнатїеви. вьсхотѣвъ же и народоу имѣнїе раздати[19]) и изъисвакъ[20]) домовꙑ златохранѧщѧѧ, иже прьвѣе

[1]) V. -че-. T. -чьтень. [2]) Filele 204-206 din cod. T. începînd cu лѣвȣеми нѣвꙑим și terminînd cu поставлень бꙑсть sunt scrise de o mînă maĭ neexercitată, ceeace explică și multele greșelĭ în raport cu restul manuscrisuluĭ; însemnez pe acest scriitor cu B. [3]) V. граниіхъ; în S. и dela început este adaos cu roșu deasupra șiruluĭ. [4]) T. ж-. [5]) T. врѣмень. [6]) Miniatura LV. în cod. V. [7]) T. .фаі. — S. f. 106, V. f. 156 v., T. f. 200 v. [8]) V. T. блъгарскаго. [9]) V. кнѧѕа. [10]) T. наȣченѣ. [11]) V. книѕѣ. [12]) V. ȣчити. [13]) V. нь. [14]) T. хотѧщи. [15]) T. изшед. [16]) V. din greșală ѡ толи. [17]) V. T. -ꙑх. [18]) S. f. 106 v.-107. V. f. 157 v., T. f. 201-201 v. In S. și T. glossa e despărțită în două: cea dintîĭ se termină cu кȣфарѣ. [19]) V. ѿтдати. [20]) V. изыскавъ.

V. 165. сътѧзаахѫ/ имѣнишмъ множьства, и видѣвъ въсѧ празны
и ничьсоже имѫщѫ, скръбѣше, тѫжааше[1]), печаловааше, ѹ-
нывааше, не имѣше что сътворити си, ѡт въсѫдѹ недо-
ѹмѣваше сѧ· царь бѡ не имѣѫи[2]) имѣнїа многобогатнааго[3])
подобенъ естъ орлѹ прѣветхѹ и прѣстарѹ, не имѫщѹ
перїа и ноктїи и клюна. сего ради и василїе печаловааше и
тѫжаше, иbѡ царь[4]) мїхаилъ въсѣ истъщивъ и глѹмцемъ
раздавъ съигръцемъ скоимъ и съпирникѡмъ, не тъкмо
грипсосы дастъ на разоренїе златыѧ[5]), нѫ и добросъкова-
S. 110 v. нѫѫ[6]) тополѫ[7]) златѫѫ[8]), на неиже сѣдѣхѫ[9]) многора/зли-
чныѧ[10]) птицѧ златыѧ[11]) и пѣсни възглашаахѫ ѩкы ѡт
T. 207. жи/ва[12]) ѩзыка, и слышѫщїимъ ихъ ѹдивленїе творѣахѫ[13]),
чюдѧщим сѧ новѣи хытрости оной. и еже плачю достоиное
и рыданиѹ[14]) и слъзамъ, повѣдѣти[15]) слово приходитъ и
V. 165 v. тѧшїцѣ[16]) въздыхаѫ. прѣхытрыи въ философохъ лъвъ
добролюбивомѹ михаилѹ родителю и царю страненъ съ-
дѣла съсѫдъ зрьцала, имже подавааше видѣти цареви на
въсѧ[17]) часы[18]), по срѣдѣ живѫщѹ емѹ царскыихъ до-
мовъ, аще нѣгде начинааше сѧ что ново въ арапѣхъ или въ
сирѣхъ. творѧщѹ же мїхаилѹ нѣкогда колесничное ѹри-
станїе, сирскыѧ[19]) конскы нашествїе ѡт нѣкоего възвѣщено
бысть емѹ съ тѧшкыимъ и многыимъ и крѣпкыимъ
стръмленїемъ[20]). еже ѹслышавъ мїхаилъ и ѹболѣ сѧ да
не народъ ѡт слышанїа възмѫщенъ быкъ позорище ра-
зорит сѧ, абїе хѫдожьство[21]) оно повелѣ съкрѹшити. ѡ горе
прѣлъсти его, ѡ горе ѹмокрѣднѫ[22]). ѹвы ѹвы, каково скро-
вище погѹби грьвѡмъ чловѣкъ скврън"ножителенъ, пїаница
и объѩдникъ.

(v. 5280) И сїа ѹбѡ доколѣнѣ мноѫ оплака сѧ слово· царь
V. 166. же василїе разсъмотрив'[23]) ѹже въ тѣснотѫ[24]) достигшѫ

---

[1]) V. тѫжаше. [2]) T. имажи. [3]) V. -наго. [4]) V. царь. [5]) T. златыи.
[6]) T. -жѧ. [7]) T. тополѣ. [8]) V. златѫѧ тополѫ: orig. πλάτανον τὴν χρυ-
σέαν (v. 5268). [9]) T. сѣдѣхѫ. [10]) V. -ыѫ. [11]) V. -ыѫ, T. -иѧ. [12]) Cu-
vintele dela на разоренїе până la жи- din жива inclusiv sunt scrise în
cod. T. de copistul B. [13]) V. -ѣхѫ. [14]) V. -ию, T. -їю. [15]) V. повѣдати.
[16]) V. тѧжцѣ. [17]) V. всѧ. [18]) T. часа. [19]) Pentru V. cf. nota 10. [20]) In T.
lipsește -мъ. [21]) V. T. -жьство. [22]) V. -їѹ. [23]) V. рас-. [24]) T. тѧснотѫ.

гръчьскѫѫ[1]) чѧсть и трѹждающѫ сѧ пасти сѧ окаан″нѣ
ницъ, пачє жє би рєщи скончавшѫ сѧ и дыхающѫ єдва[2]),
подобати ѹмысли царскѫѫ въспрнѧти прѣмѫдрость/ и T. 207 v.
спасти єжє прѣждє мала мрътвѫѫ жє[3]) и погрєбєнѫѫ[4]). ѡт
сєго ѹбѡ трѹдовє чѧстїи и пєчали[5]) и грижѧ[6]), и щитовє
напръснїи и жєлѣзнаа одѣанїа, и брани[7]) кръвопролитныѧ[8])
и чѧстыѧ[9]) пєчали, и житїє брън″ноє и шлѣмовє и копїа, и око
къ кѹпѣ спѧщєє и нє приємлѧщєє въ сытость съна. тѣмъ и
възврати имѣнїа гръкѡмъ и чѧсть[10]) състарѣв/шѫѫ сѧ и S. 111.
обраскавѣвшѫѫ добрѫ и младозрачнѫѫ[11]) сътѣла отроковицѫ.
познашѫ жє[12]) тогда варвари[13]) звѣрѣ[14]) прѣждє спѧщаго хра-
брѣ въстающа на обидѧщѫѫ єго, и вьси въстрєпєтавшє ѡт-
бѣгошѫ въ раздолїа, и пакы ѹкрѣпи сѧ гръчьскыи жєзлъ.

(v. 5309) И понєжє ѹбѡ вѫрѧ избѣжє игнатїє житєнскѫѫ,
къ добра и тиха нє[15]) достигъ пристанища, глѫбокоѹ/м- V. 166 v.
ныи фотїє присно жѫдаѫ прѣстола и тъщѫ[16]) сѧ прѣѧти
пакы[17]) цръковь, сицєвоє нѣчто глѫбокообразно и лѫкаво
ѹхыщрѣєтъ. имєнємъ начѧла приємлєтъ тъкмо царєвѣхъ
сынѡвъ, пачє жє и царичино, и причѧ съставки, и сїє про-
тлъковавъ, тогда сѫщїимъ прѣмѫдръцємъ вєщи исходата-
икъ, въснєпщєва сѧ царємъ быти вєликъ[18]) къ прѣмѫдро-
сти, и пакы многорєвникыи[19]) прѣѧтъ прѣстолъ.

(v. 5320) Нѫ ѹбо ѹмъ до конца погрѣшитєлєнъ єстъ
вьсѣхъ зємнородныих', и обычаѥ съвъзрастни[20]) по єсть-
ствѹ нѣцїи сѫтъ въ чловѣцѣхъ. икѡ[21]) многыи въ ра- T. 208.
зѹмѣ съи царь ѡт нѣкыих' прѣможєнъ бывъ[22]) мѫжїи
змиообразныихъ[23]), ижє льсти съшиваѫтъ и възни съплѣ-
таѫтъ[24]) и любимаа разлѫчаѫтъ ѡт отєцъ[25]) чѧда, ѡт

---

1) T. -жѧ. 2) V. єдва дыхающа: orig. πνέουσαν τὰ λοῖσθια (v. 5294). 3) Lipseşte în T. 4) T. погрєбєнижѧ. 5) T. чѧстїѧ пєчали. 6) V. грижѫ. 7) Cuvintele deia и спасти până la брани inclusiv sunt scrise în cod. T. de copistul B. 8) V. -ыѫ. T. -пролытныѧ. 9) Pentru V. cf. nota precedentă. 10) V. чѧстъ. 11) V. din greşală мрадо-. 12) Lipseşte în V. 13) T. варвары. 14) V. ѕвѣрѣ. T. ѕвѣрѣ. 15) In V. нє este şters: cf. orig. v. 5310. 16) T. тѫщѫ. 17) V. T. пакы прѣѧти (T. -ѧ-); orig. ἐπιτεύξασθαι πάλιν (v. 5312). 18) V. greş. вєли. 19) V. -рєвныикыи. 20) T. -растны. 21) T. икѡ пакы. 22) V. бивь. 23) V. -ыхъ: T. мѫжїє змиообразних. 24) и възни съплѣтаѫтъ lipsesc în T. 25) T. разлѫчаѧт ѡт ѡтьца.

матерє же дъщерє и ѿ женихa[1]) некѣстѫ, ıакоже сантака-
рииъ[2]) онъ злокѣсныи[3]), затвори[4]) бѡ въ темници[5])
V. 167. лвка сына своего ıако на отьца своего сѣти[6]) съставлѣѫща
оувїнствениꙑѧ[7]), мѫжа прѣмѫдрѣнїıа[8]) и разоумомь въ-
сѣвꙑнимь[9]) испльнена и въ[10]) въсѣвꙑнихь[11]) оученїихь[12]) на-
казана, егоже нанастила нец҃ и злокѣ грънило злато пока-
занѫ[13]) ничьсоже мѣдно имѫща[14]). ѿ сего рꙑданїа[15]) и
плачеве матери жалоущи[16]) и молѧщи сѧ о сынѣ оувоѕѣмь[17])
къ отьцоу нѫ вѣ онъ лютъ и неоумѧвченъ[18]) ıако камень[19]),
и на инѣвъ естьствьнꙑи[20]) дроугꙑи жестокъ адамантъ.
S. 111 v. вѣхѫ оубо тамо плачѧщѫѧ и гласѧщѫѧ женꙑ[21]) горцѣ
рꙑдаѭщѫ[22]) о вѣдѣ онои. домъ же онъ плача[23]) вѣ и въз-
дыханїа[24]) домъ, и птица пѣсникаа[25]) тамо въ домоу вѣше,
идеже горкꙑи[26]) плач҃ и рꙑданїе възглашааше сѧ, ıаже
слꙑшѫщи[27]) чѧсто гласꙑ плачевнꙑѧ[28]) и велѧ навꙑкши[29])
жалостнꙑѧ[30]) онꙑ, плачаше[31]) съ ними о юнощи[32]) и при-
T. 208 v. глашааше лвка, и рꙑдаѭщимь[33]) подобѣше сѧ. сиѫ[34]) нѣ-
V. 167 v. когда васлїе оуслꙑшавъ птицѫ гласѧщѫ и лвка зовѫщѫ[35])
въ оустѣхъ, и прѣдстоѭщїихъ[36]) емоу топлꙑѧ[30]) капѧщѫ
слъзꙑ видѣвъ, вѣ же тьстотранезнꙑи оуготовилъ[37]) имь
обѣдъ тогда[38]), оужаса сѧ и оумѧкчи сѧ ѿ жестокооу-
мїа, оустꙑдѣв҃ сѧ, ıакоже мнѧ. да не како по естьствоу немило-
стивѣи ѿ самꙑѧ[30]) ıавит сѧ птицѫ. и оубѡ изведе его ис
темницѫ и отечьскꙑ[39]) възрѣ на нь. и хотѧ оуже скончати сѧ
и снити въ гробъ, на[40]) сего царскѫѫ власть прѣложи[41]).

При семъ васлїи цари кръстишѫ сѧ роуси[42]).

[1]) T. женеха. [2]) T. санктакарени. [3]) V. злокѣсныи онъ: orig. ἐκεῖνος ὁ δυσδαίμων (v. 5327) [4]) T. затворе. [5]) T. темницѫ. [6]) T. сѣте. [7]) V. -ствиѫ. [8]) T. -мѫдрѣниѧ. [9]) T. въсѣвыемь. [10]) Lipsește în T. [11]) V. -ыхь. [12]) V. -нихь. T. greș. оучичежейих. [13]) T. показанѧ. [14]) T. имѣща. [15]) T. ридаанїа. [16]) T. матере жалоуѧще. [17]) V. -ѕѣ-. [18]) T. неоумѧвченъ. [19]) V. каменъ. [20]) V. -тв-. [21]) T. плачѧщаѧ и гласѧщаѧ жени. [22]) T. рыдаѧща. [23]) T. плачѧ. [24]) T. -їе. [25]) T. пѣсневаа. [26]) T. горвыи. [27]) T. слышѧще. [28]) V. -ыѫ; T. гласи плачевныѧ. [29]) T. навыкше. [30]) Pentru V. cf. nota 28. [31]) T. плачѧше. [32]) T. юношѧ. în loc de о юноши. [33]) T. ридаѧщем [34]) T. сиѧ. [35]) T. зовѣщѫ. [36]) V. T. -щихь (T. -х). [37]) V. оуготовлак. [38]) F. 208-208 v. șirul 4 din cod. T. (până la обѣдъ тогда) de scriitorul B. [39]) V. -ки. [40]) V. и на. [41]) Miniatura LVI în cod. V. [42]) S. f. 110, V. f. 164 v., T. f. 206 v.

Царство львѧ прѣмѫдраго, сына василїева. V. 168.

(vv. 5358—5403)

Семоу нѣкогда цареви происхожденїе творѧщоу и въ
црькви мѫченика мокїа бывшоу[1]), наскочи нѣкто на нь
свирѣпъ ѩкы бѣсноужщ[2]) сѧ, чловѣкъ лютъ и образомъ и
възоромъ, и жезломъ въ главѫ царѣ оудари ѩзвоѫ лютоѫ.
оухващенъ же бывъ и принѫжденъ повѣдѣти[3]) вѣдѧщїих,
не имѣше что рещи страстиѫ бо дрѫчимъ бѣ. чловѣкъ
же нѣкто[4]) свѧщенныи доухомъ божьствнынмъ[5]) сїаѫ[6]) и
благодѣтми прѣоукрашенъ, именемъ марко, видѣвъ оуны-
ваа тѧщѣ[7]) велми царѣ и нѣчто сътворити зло томоу
оумыслившоу, лѣчбѫ цѣлебнѫѫ словеса прѣдлагаѫ проро-
чьскы[8]) възывааше оусты доброѧзычными «ѡ царю, ни-
какоже ми сѧ кончины надѣи, ниже печалоуи[9]) о съмрьти; T. 209 V. 168 v.
десѧт бо лѣтъ живота и царства ѿ вышнѧѫ[10]) рѫкы да-
рованѫ ти сѧ». и овъ оубо рекъ сїа оумлъче, царь[11]) же S. 112
авїе и ѿ ѩзвы свободи сѧ и ѿ печали. марково же про-
реченїе не бысть въ соуе.

(v. 5378) Сїи львъ четыремъ женамъ припрѧже сѧ, не
сластиѫ[12]) побѣждаемъ, нѫ желаѫ[13]) чѧда и дѣти хотѧ
видѣти ѿ того прозѧвшѫ[14]) чрѣслоу. и оубо ѿ четврь-
тыѫ[15]) и послѣднѧѫ[10]) породи сына багрѣнородна именемь
кѡнстандина[16]). нѫ оубо недостоино божиимъ слоугамъ мнѣше
сѧ творимое ѿ царѣ, еже бракъ въвести четврътыи, и осквръ-
нити нетлѣннѫѫ и чистѫѫ невѣстѫ црьковь. и оубо ни-
колае, прьвыи сьи прьвопастырь и кѡстандиновъ град
правѧ тогда, глаголааше[17]) дрьзновенїемъ, испльнѣѫ про-
рочьскыи глаголъ, глаголѧ божиа свѣдѣнїа прѣд цармми, и
ѩже ѿ нихъ прѣщенїа не боѫ сѧ ни трепещѫ. сице страхъ
божии изгонит далече страхъ иже ѿ чловѣкъ сѫдѧщїих[18])
и владѫщихъ[19]). тѣмъ и ѿгонит сѧ ѿ стада и прѣ- V. 169
стола, и осѫжденъ бываетъ на ѿгнанїе. дроугыи же въ

1) V. вывша. 2) V. -жщ'. 3) V. повѣдати. 4) Lipseşte în V.
5) V. -ымъ; T. божьствьнынм. 6) V. сиаж. 7) T. тѧщѧ. 8) V. -ыи.
9) T. начѧлоуи. 10) V. -мѧ. 11) T. царь. 12) T. -їѧ. 13) T. жжлаж.
14) V. прозѧвшѫѧ. 15) T. -ыѧ. 16) T. вос-. 17) V. глаголаше. 18) V. -щих.
19) T. владѧщїих.

мѣсто єго къходит сѧ, многъ мѫжъ о божьствнꙑихъ[1]), иже ѡт ноктїи младꙑх҄ и ѡт пръваго възраста[2]) ꙗремъ божьственꙑи понесъ мнишъскаго житїа, жилище имѣше олим-
T. 209 v. бъ иже въ мисїи, и благодѣтми облиста бѫдѫ/щаа проꙗ-
влѣѫ. сьи богоу̂ повелѣвшоу̂ съедини цръковь, раздѣливша[3]) сѧ на многа разсѣченїа[4]) и раздѣленїа о законопрѣстѫплени четвръталаго[5]) брака[6]).

Сьи львъ царь[7]) вѫгрꙑ изведе по низмѣ на сї-мешна[8]) царѣ блъгарѡм, понеже вонскѫ єго многа-жди разби, иже[9]) и развивше єго поплѣнишѫ[10]) блъ-гарꙑ, а тои затвори сѧ въ дръстрѣ. симеѡн же па-кꙑ[11]) воевавъ на вѫгрꙑ[12]), поплѣни земѧ[13]) их, а самѣхъ разби, и възкращ сѧ ѡт тѫдꙋ пакꙑ[14]) бран състави съ грькꙑ и побѣди ихъ[15]).

V. 169 v.

ЦАРСТВО АЛЕѮАНДРА, БРАТА ЛЬВОВА, И КОСТАНТИНА, СЫНА ЛЬВОВА.

(vv. 5404 – 5569)

Прѣмѫдрꙑи же въ царихъ львъ впадъ въ єсть-ствънꙑѧ[16]) тѣлеснꙑѧ[17]) болѣзни[18]) и недѫгомъ дрѫчимъ съмръть[19]) наводѧщїимъ[20]), и разоумѣв си съмръть и ѡт тѣла разлѫченїе, владꙑкꙑ показоуетъ самоцарѧ и само-дръжцѧ алеѯандра[21]) брата своего и костантина сына[22]) своего, сїе тъкмо прорекъ на издꙑханиих[23]) послѣднїих «виждѫ и
S. 112 v. алеѯандра ꙗко злодателѣ[24]) врѣмѧ по трина/десѧтїихъ мѣ-сѧцихъ», съпротивнѣ сие глаголѧ, ꙗко толика бѫдетъ дръ-жава алеѯандрова.

(v. 5416) Ибѡ не ѡтпаде слово, ни погрѣши[25]). алеѯандръ бо въ пиицахъ оу̂празник сѧ и питїихъ и о единомъ покои

---

1) V. -ыхъ. 2) V. възраста пръваго: orig. καὶ πρώτης ἡλικίας (v. 5397). 3) V. -жѧ. 4) V. расѣ-. 5) V. -таго. 6) Miniatura LVII în cod. V. 7) T. царь. 8) In cod. S. seris симеѡ^н. 9) T. иже. 10) V. поплѣнивше. 11) V. пак (seris па^к). 12) V. вѫгрѫ, T. вѫгры. 13) T. землѫ. 14) T. пак. 15) S. f. 111 v., V. f. 168, T. f. 208 v. In toate trei codicele glossa aceasta e despărțită în două; a doua începe cu симеѡн. 16) V. -твныѫ, T. єстьствъныѧ. 17) V. -ыѫ. 18) T. болѣзны. 19) V. съмрътъ. 20) T. наводѧщїим. 21) T. алеѯандра. 22) Lipsește în T. 23) V. -їих. T. издыхании. 24) V. -дѣтелѣ, T. -дѣлателѣ. 25) In T. lipsește -ши.

тѣлеснѣмъ[1]) попек сѧ, о ином же ничимже достоинѣмъ
толицѣи власти ни начьнъ, ни рекъ, ни имѣвъ на сръдци,
ꙗко цвѣтъ ѡтпаде ѹвѣнжвъ ѡт слънца, и скоро исчезе[2])
недѫгы растлѣв' лютыми. и кѡстантинъ[3]) бывает само-
властныи самодръжецъ, еще дѣтѧ младо и юно сын и цар-
ствїа правити корабль не ѹ/вѣды[4]), ни могыи' ибѡ въз- V. 170.
растоу седмое женѣше лѣто. еже и многымъ вина бысть
злобамъ и скръбноѫ напои горестїѫ царѣ, аще и конец' до-
бръ искоушенииѡм бысть. ꙗкоже бо саждено[5]) въ новѣ и
младо/растное дрѣво, ни мраза стоуденаго понести могѫщее, Т. 210.
ни дыханїемъ прилогы свирѣпыихъ и злыихъ вѣтръ, ниже
тѫчныѧ[6]) дъждовы[7]), ни зноинаго вара, ни граднаго на-
шествїа, ни ледовнаго сѫгѫщенїа, вѣтрове нѣцїи тѧшкопоу-
мѧщїи[8]) дъхнѫвше[9]) или граднаа[10]) приражениа[11]) изъ облакъ
нашедша троуждаѫтъ и водѧтъ и прѣкланѣѫтъ на зем-
лѧ[12]), и оуꙗзвѣѫтъ младость его, и ѡт въсѫдоу прилагаѫт
сѧ ꙗкы на градъ, и покоушаѫт[13]) сѧ до корене[14]) садъ
съкроушити. аще ли ѡт мѧтежъ[15]) възможетъ избѣгнѫти[16])
злодыхателныихъ[17]) и ѡт боурѧ тѧшкыѫ[18]) и ѫже[19]) ѡт
сихъ нѫждѫ[20]), бывает искоусно ꙗко много бракии[21]) сѧ
обоурено лютыми и злыми[22]) врѣменми. садъ бѡ въ вѣ-
трохъ възрастъшїи[23]) и искоушенъ быкыи вѣтры/ множае V. 170 v.
твръдо[24]), ꙗкоже глаголѧтъ, естьство имать. сице и онъ
хоудыи възрастом' царь, сынъ багрѣнородныи львовъ кѡ-
стантинъ[25]), едва нѣкогда[26]) по дльгыихъ слънечныихъ[27])
теченїихъ[28]) бѣд/ныихъ[29]) избѣгъ напастеи и искоушенеи[30]) S. 113.
нашествїа и скр'беи болѣзнѣныихъ, разоумъ приплоди[31])
множае оутвръжденъ, ꙗкоже корабникъ искоушенъ бывъ

[1]) V. тѣлесномъ [2]) V. нищезе. [3]) V. -нд-. [4]) V. кораблъ царствїа правити не оувѣдыи; orig. καὶ βασιλείας κυβερνᾶν τὸ σκάφος οὔπω σθένων (v. 5425). [5]) V. сажденое. [6]) V. -ыѫ, Т. тьчныѧ. [7]) V. дъждевы. [8]) Т. тѧшко-. [9]) Т. дъхнѫвьше. [10]) Т. въ градѣ, in loc de граднаа. [11]) V. -ниѧ. [12]) V. земѧ. [13]) Т. -аѧть. [14]) Т. коренїе. [15] Т. мѧтеже. [16]) V. избѣгнѫты, Т. -ы. [17]) Т. злодыхаѧтелны. [18]) Т. -ыѧ. [19]) V. жже. [20]) Т. нѫжда. [21]) Т. бравше. [22]) Т. злымы. [23]) Т. възрастьшїа. [24]) Т. твръдостїѧ. [25]) V. -нд-. Т. костаньтинъ. [26]) Т. нѣкто. [27]) V. слънечныихъ дльгыихъ: orig. μετὰ μακροὺς ἡλίου περιδρόμους (v. 5449). [28]) Т. теченїехъ. [29]) Т. бѣдьниихъ. [30]) Т. искоушенїе. [31]) Т. приплоды.

T. 210 v. многовлън҆ноѫ[1]) бѹреѫ[2]) и едва въ добро и тихо при-
станище достигъ. за прѣва бw врѣмены[3]) онъ веста итинъ[4]),
егоже имѣти родителѣ глаголѧтъ андроника дѹкѫ, рѫкѫ
многѫ събравъ добрыми орѫжникы оуправленѫ[5]), напрасно
нападаетъ на багрѣнороднааго, младости его въсѣчьскы[6])
невѣргъ. нѫ лъжѫ[7]), ıакоже давыдъ поетъ, на спасенїе конь
высоковыıавъ и връзъ, высоконогъ и сверѣпъ. и онъ бw
испадъ wт сѣданїа коньнааго[8]) падаетъ на землѧ[9]) низвръ-
V. 171. женъ бывъ, и авїе орѫжїе въвоушаетъ плъти его и очръ-
влено бываетъ врьвїѫ[10]). въ скорѣ же сеи лютѣи зимѣ[11])
мимошедши дроугаа въстаетъ тѧшчаишаа[12]) оноѫ, множае
прѣвыѫ лютѣишїа[13]) и мимошедшѫѫ бѹрѧ. ибw фѹка[14])
магистръ, емоуже имѧ лвъ, мѫжь величьством тѣла и
силоѫ изѧщьствоуѫ и всѣмъ тогда оувѣренъ бывъ гръ-
чьскыимъ военачѧлїемъ. видѣвъ почитаема[15]) царемъ стар-
ца[16]) романа иже wт лаканы, корабиничьстѣи воистѣ дроун-
гарѣ[17]) сѫщаго тогда, и не прѣва оубw стран҆ное зачьнша
мѫчительство[18]) и сънискаѫща въ себѣ wтстѫпленїе, нѫ
обаче таѫща[19]) стрьмленїе свое, не вѣ бw врѣмѧ емоу. тогда
же врѣмѧ прїемъ, ıакоже хотѣаше, прилежно извръже ро-
T. 211. ждьства тѧготѫ злороднаго[20]) и из'[21]) чрѣва ехиднѫ изнесе
на свѣтъ, и хранѧ не прѣва въ немъ искрѫ зловѣрїа тогда
скврадѫ вѫжеже пещи огнѣноумѧщаго. и оубw творѧ сѧ о
цари всѣчьскы тъщѫ сѧ и творѧ полезнаа емоу ıако рома-
номъ[22]) поволевана быша, въорѫжает сѧ съ вои[23]) сътек-
V. 171 v. шими сѧ wт въсѫдоу, wт ликаонъ, из ѳракїѫ, из колохъ,
S. 113 v. из иверъ, wт памфилїѫ, wт мисїѫ, wт сирїѫ, wт киликїѫ,
и плъвы събравъ ıавы морьскыи[24]) пѣсъкъ, мѫжѫ храбры
орѫжоносны и силны, огнь въ бранехъ дыхаѫщѫ и мѫжѫ
ратны, и ополъчает сѧ оу хрисополѣ, прѣмо византїискомоу

1) In T. lipseşte -го-. 2) Dela вѣтрове T. f. 210 până la бѹреѫ f. 210 v., scriitorul B. 3) V. врѣмены. 4) V. T. -ид-. 5) V. -енѫ. 6) V. T. -ьскыи. 7) V. лъжѫ. 8) V. T. коннааго. 9) T. землѧ и. 10) T. врь-выѫ. 11) T. зимѣ. 12) V. greş. тѧшчаа. 13) T. -їа. 14) V. фока. 15) T. почитаемь. 16) In cod. V. pus după лаканы. 17) T. дроунгарѣ. 18) T. зачьнша мѫчителство. 19) V. adaogă вь себѣ. 20) T. -наго. — Dela величьствомь până la злород- din злороднааго inclusiv, scriitorul B. 21) V. не. 22) V. greş. романа. 23) съ вои lipsesc în V. 24) T. морскыи.

градоу лежѫщимъ[1], иже аще кто небесн҄ыи град наречетъ не погрѣшитъ. и напльнѣетъ полѣ храбрыихъ[2] мѫжїи, и късѧ земѧ[3] желѣзомъ. облистакаахѫ конїа, сїаахѫ[4] же шлѣмове, и щитове зорѣахѫ сѧ, и къздоухъ облистакааше сѧ соулнцами. бѣхѫ оубо тамо златощитници, бѣхѫ тоулоносци[5], доброкон"ници и желѣзноодеждници[6], и къси желѣзноносци. оубоали сѧ оубѡ бишѫ[7] и исполини плъка такокаго[8]. самъ оубѡ царсткоу и на кладѫщаго[9] късѣ сышикаѫ и ткорѧ не хотѣаше[10] до конца· тогда же оубѡ кишѫ романа обрѣтаѫ ткорѣше сѧ на романа коюѫ и толикыи къздкизаѫ[11] плъкъ коннъстъкныи[12], подобѧ сѧ лисици ѕѣло[13] злокъзнънѣ[14]· не късѣчьскы/ кѡ опашъ имѣше послѣдоужщѫ. старецъ кѡ рѡманъ корабнъıми кои обладаѫ и ѡт тѫдоу обложен' сыи силоѫ не малоѫ, кидѣкъ клонѧще сѧ само и онамо царстко[15] и клъноуемо лютѣ ѩкы корабль неоуправленъ, егоже кѣтри боурнїи разкращаѭтъ и колѣблѧтъ[16] и клъны скерѣпыѧ[17] и кихри кѣателнїи, и грьчьскаа падаѫща лютѣ и злообразнѣ ѩко рѫкоѫ дрьжима отрочѧте млада, царекы опходитъ[18] пристѫпникы и келиоты, иже наипаче приателїе мними бѣхѫ самодрьжьсткоуѫщомоу, и прионщикъ имъ съкѣты съкрькеныѧ[17] и съкѣщак сѧ сь ними и лѫкакъстка сынлет' и къзни многообразныѧ[17] бѧгрѣны и глѫбокосъкѣтны, ѩклѣаше сѧ начинаѫ нѫждное мѫчительстко и късѣко кодѧ и къперѣѫ на сїе ратоначѧлїе, ѩкы/ шоумъ ѡт T. 211 v. V. 172.
сего скерѣпъ и злошоумѧщее[19] клъненїе ткорити и къжиѕати[20] къ царскыихъ. и късѧ колѣбати боуреѫ похоти скоеѫ, дондеже късѣ разкращаѫщее злодыханїе житейское прикѣа рѡмана къ дворѡмъ царскыимъ ѩкы къ пазоухы тихыѧ[17] пристаѫ[21]; нѫ ѡт кѣтръ[22]. прькосъкѣтникы кѡ V. 172 v.

---

[1]) V. -щїимъ. [2]) V. -ыхъ. [3]) T. късѣ землѧ. [4]) V. greş. сиаахѫ. [5]) T. тѫлоуносци. [6]) T. желѣзо-. [7]) V. бышѫ. [8]) V. такокаго плъка: orig. παρεμβολὴν τοιαύτην (v. 5500). [9]) V. -дѧ-. [10]) V. -ѣше. [11]) V. -заѫ. [12]) V. -стк-, T. коннсткиыи. [13]) V. ѕѣло. [14]) V. T. злокъзнкнѣи: orig. κακομηχάνοις (v. 5506). [15]) T. царсткѫ. [16]) T. колѧблѧт. [17]) V. -ыѫ. [18]) V. об-, T. обк-. [19]) T. -щїе. [20]) V. -ѕати. [21]) T. къ пазоухыѧ пристаѫ. [22]) Traducătorul a cetit pe ἀλεξάνεμον din v. 5528 ca ἀλλ' ἐξ ἀνέμων.

послоушавъ паче же навѣтникы царь рѡмана ꙗко[1]) любима
присвоꙗетъ[2]) и живот8 и власти своеи хранителѣ поста-
T. 212. вѣетъ его, ꙗкоже аще кто речетъ не неприлежнѣ, ниже не-
подобнѣ[3]), трохила крокодилъ, или пина прѣколажѫ. львъ же
оубѡ фѡка, егоже прѣжде въспомѣнѫхъ, рѡмана обладаѫща
царемъ оувѣдѣвъ и водѧща и съвращаѫща[4]) по непщеванию
ꙗко раба царѣ младаго птенца багрѣници, непщоуаше сѧ
ꙗкы[5]) болѧ о немъ и волѧ[6]) на помощь егѡ ведъı бла-
гооувѣтнъıимъ закономъ, а еже истин"нѣе въ себѣ привла-
чааше царство. нѫ хѫпаѫ и прѣмѫдрыѧ[7]) въ коварьствихъ[8])
и съвращаѫ и помышленїа и съкръвенаа вѣдъıи възни
львовы на сѫпротив'ное прѣтвори, и вълкъ въ соуе зинѫ-
въı лъвъ[9]) ꙗви сѧ. съвѣты бѡ рѡмановы послоушаѫ царь
писанїе чрьвленїѫ назнаменано въ воистѣ посилаетъ, ѡсѫжда-
ѫще фѡчино ꙗвѣ мѫчительство, о рѡманѣ же благаа при-
V. 173. свѣдѣтельствоуѫщее. ѡт сего бъıстъ сьмѫщенїе въ воистѣ
зло и мльва, и мракїа странопера[10]) бъıстъ фока лъвъ. пи-
санїа бѡ царева, ꙗкоже мнѧ, оусъмнѣвше сѧ ѡтбѣгошѫ
вьси, поуста окаан"наго оставльше. оухващен же бъıстъ фока.
и оугасишѫ емоу ѕѣници, и свѣтилѣ очнѣи емоу ослѣпишѫ
и помрачишѫ. и пакы бѣше романъ водѧ и строѧ[11]) вьсѣ.
(V. 5556) Нѫ обаче ꙗко мати прѣемъ[12]) хранение юнаго
S. 114 v. абїе ꙗви сѧ мащеха злооумнаа[13]) въ мѣсто добромыслѧ-
щѫѫ, и сїе приповѣдоуемое испльнѣѫ, ѡтганѣѫ вълкы, ꙗко
T. 212 v. да/ овчѧ самъ растръгнетъ[14]) и оуꙗзвитъ. царь бѡ романа
благооумна възнепщевавъ[15]) бъıти и благодѣтелѣ животоу
и хранителѣ дръжавѣ его, прьвѣе[16]) оубѡ саномъ магистра
почьте его великъıимъ етериаршьством[17]), таже къ славѣ
прилагаѫ другѫѫ славѫ лоучьшѫѫ и къ высотѣ възносѧ
его ѡт низости, отьца и хранителѣ творитъ его царствоу
своемоу. и болшими привлачѧ романа въ любовь[18]) себе на
обрѫченїе брака въдает сего дъщери[19]). и оуже бракоу съ-

[1]) T. ꙗкы. [2]) T. -своает. [3]) V. are şi aci неприлежнѣ. [4]) V. раз-
вращаѫща. [5]) V. ꙗко. [6]) V. волѫ. [7]) V. -ыѫ. [8]) V. коварьствихъ. T. ко-
варствих. [9]) V. are înainte de лъвъ un и. [10]) V. странно-. [11]) V.
строѫ. [12]) T. прием. [13]) V. -оумна. [14]) V. разс-. [15]) V. вьзнепщева. [16]) V.
прьвое. [17]) V. -арьшьствомь. [18]) V. любовь. [19]) V. дъщери его; orig.
τῇ τούτου κόρῃ (v. 5567).

казанїе хотѧ некѣстѣ съвръшити, тестѣ своего царскыимъ V. 173 v.
кѣнцемъ оуказаетъ[1]).

При сем кѡстантинѣ[2]) цари симеѡн царь блъгаръскыи[3]) вънидe по мирꙋ въ цариград, и благослови сѧ ѡт патрїарха, и обѣдова съ царем и съ ним. изъшед[4]) же ѡт тѫдꙋ, начѧт плѣновати[5]), и брани бывши, побѣди злѣ грькы по двацн[6]).

ЦАРСТВО РѠМАНА ЛАКАПИНА.

(vv. 5570 – 5613)

Сїа оубѡ царь къ рѡманоу творѣаше[7]), оного приклачѧ, ꙗкоже можааше[8]), къ любовь[9]). глѫбокооумныи же роман' многовъзнъствовавъ и оукрѣпивъ себѣ по въсѫдоу; V. 174.
дръжавѫ, ꙗко цареви и ꙗко владыцѣ припрѧгъ дъщере
своѫ, ѡт высоты властны[10]) лютѣ отъчѫѫ[11]) и дѣднѧѫ
багрѣнороднѫѫ[12]) ѡтрасль зѧтѣ своего на земѧ[13]) съвръже,
и тък'мо[14]) даровавъ имѧ царствиꙗ[15]) еже оубо злочѧстомоу и злочѧстѣ того присвоившомоу[16]), самъ прїемлетъ[17])
скиптромъ[18]) дръжанїе[19]), и царь нарицааше сѧ романъ въсѣми ѧзыкы, а кѡстантинъ[20]) никакоже[21])· чѧсть бѡ възбранѣаше и покрываааше его ꙗкоже ѕвѣздѫ[22]) облакъ. и оубо
къ сытость/ прїемь таковѫѫ пищѫ не до сего оставиласкръдъство разоума своего, нѫ весь[23]) чюждїи хлѣбъ[24]) T. 213.
въсхытивъ[25]) насыти своѧ, имѧщаго хлѣб' оставль[26]) алчѧща· ибѡ дѣти своѧ и хрїстофорова сына сына своего прѣвороднааго[27]) самодръжьцѧ пропоиѣда и царѧ самовластны.
и еже печалнѣишее и кѧщѣиши въ горесть и востїи касаемое S. 115.
самыих и сръдца, прѣвѣншѫѫ полагааше въсѧ ѡт вѡ-

[1]) T. оказаеть. — După acest cuvînt urmează în cod. V. miniatura LVIII. [2]) V. -нд-. [3]) V. T. блъгарскыи. [4]) V. изшед. [5]) T. начѧ плѣнꙋвати. [6]) S. f. 112 v., V. f. 173 v., T. f. 209 v. In V. glossa e intercalată în text, cu roșu, după оуказаетъ. [7]) V. -ѣше. [8]) V. можаше. [9]) V. любовъ. [10]) In ms. lipsește -л-. [11]) T. -ѧѧ. [12]) T. -роднѫѧ. [13]) T. землѧ. [14]) T. тъкьмо. [15]) V. T. -їа. [16]) T. -шꙋмꙋ. [17]) T. прїемлет. [18]) T. скиптрꙋм. [19]) V. скиптродръжание. [20]) V. -нд-. [21]) Dela дръжавѫ până la никакоже inclusiv, T. f. 212 v., scriitorul B. [22]) V. ѕвѣздѫ. [23]) V. весь. [24]) V. хлѣбъ. [25]) V. въсхитивъ. [26]) V. ѡстави: orig. καταλιπὼν (v. 5587). [27]) V. -наго.

V. 174 v. стантина[1]) въ проповѣданиих./ въ писанїихъ и на прѣстолѣхъ. бѣ же[2]) ѹбѡ многоглавен въ царствїихъ[3]) змїи, и нива въсхождааше сѧ прѣмо царскаа, ꙗкоже приповѣсти земныѧ[4]) прича съставлѣетъ прозѧбаѭщѫ[5]) ѿ змїа мѫжѫ зѫбонасажденны[6]), а по срѣдѣ бѣше злострастныи багрѣничныи[7]) власъ[8]), ꙗкы шипокъ подавлѣемъ трънїемъ островръхыим.

(v. 5600) Нѫ єгда всѣ ромaнъ имѣше ѹтвръждена и стѣнѫ семирамидѣ тъчнѫ[9]) основа или стлъпъ исполинны създанъ халанскыи[10]) ѹтвръди, тогда над ницъ лице[11]) съкроуши си, и ѿ власти ѿпадъ окааннѣ пострада. нбѡ багрѣнородныи царь вѡстантинъ[1]) ѹже юнотъскаго[12]) дошедъ и мѫжьскаго[13]) възраста, єгда мѫдростнаа зарѣ чловѣкѡмъ облиставаєтъ, прѣвосъвѣтникы прїємъ мѫжѫ добронравны[14]), змїиныѧ[15]) главы єхидниины пожѫтъ[16]) и

T. 213 v. въ себѣ скиптрѡм прѣвласти творит, девелыи[17]) же и мѫтныи ѿгнавъ облакъ чистѣишѫѧ властныѧ[15]) лѹчѧ облиставаєтъ.

Сего царѣ внѹкѫ петръ царь блъгарскы[18]) имѣ женѫ[19]).

При сем цари романѣ блъгаръскыи[20]) царь сїмеѡн многажди до самого цариграда плѣни, паче же и царскыи дворъ пожеже, и одрни прѣѧтъ, и при сем цари ѹмрѣ[21]).

ЦАРСТВО КѠСТАНТЇНА[1]) БАГРѢНОРОДНАГО, СЫНА ЛЬВОВА[22]).

(vv. 5614—5617)

V. 175. Прѣвѣє вѡ романъ[23]) ѹже въ старость[24]) достигъ и

---

[1]) V. -нд-. [2]) T. вѣше, în loc de бѣ же. [3]) V. -ихъ. [4]) V. -ыѫ. [5]) V. прозѧбаѭщѫѧ. [6]) V. -енны. [7]) V. багрѣничныи. [8]) T. greș. влась. [9]) V. тъчна. [10]) V. халан'скыи. [11]) T. лици. [12]) V. -тск-. [13]) V. мѫжьскаго. [14]) Versul 5609 a rămas netradus. [15]) V. -ыѫ. [16]) T. пожѧт. [17]) T. девелии. [18]) V. -ыи. [19]) S. f. 114 v., V. f. 173 v., T. f. 212 v. [20]) V. T. блъгарскыи. [21]) V. T. ѹмрѣтъ. — S. f. 114 v., V. f. 174, T. f. 212 v. [22]) Miniatura LIX în cod V. [23]) T. рѡмана. [24]) V. старости.

прѣстаръ бꙑкь дльгож старостїж, и много проводикь вь
власти врѣмѧ, всѣх[1]) же напльникь даровь и всѣмь
добро сьтворь, ѿт сꙑновь своихь извржень бꙑсть ѿт
прѣстола, и власꙑ острижажть[2]) емоу[3]) прѣвѣе вѣнцемь оу-
крашенꙑѧ[4]), ꙗкоже аще кто речеть, заходѧ[5]) старородньи
вронь. таже чѧда[6]) романова зловьзньнаа багрѣнородньи
оухватикь царь кѡстандинь[7]), изметнж ихь сьтворь вьне-
заанж островѣнꙑ, си рѣчь вь островꙑ ѿтславь ихь.
и тогда прьвѣе видѣ старицж царство ꙗко отроковицж V. 175 v.
златооутворнж[8]) и ꙗко висроносніжж, ꙗко новоѡдеждиж и S. 115 v.
краснж, и ꙗко младѧщж сѧ и смѣжщж сѧ тихо и весѣ-
доужщж сь нимь, и примѣшаащж сѧ невѣстьскꙑ на дѣ-
тородїе.

(v. 5639) Сьи вардж фокж военачѧлника постави, егоже схо-
ломь доместика нарицажть грьци, своица же васнаїа, еди-
ного ѿт изрѣзаньнихь, родившаго сѧ лаканиноу из равьнѧ,
паракимомена[9]) и хранителѣ царскои постели. а понеже вар-
дѣ оугасе ꙗже на бранехь топлота и скорострьмное напада-
нїе[10]), оувѣнж [вѡ][11]) старостїж, вь никифора фѡкж воена-
чѧлїе прѣлагаеть, ꙗкоже аще кто речеть, ѿт львa на тогова T. 214.
щенца. сꙑна же видѣти полоучивь ѿт своею чрѣслоу, иже
изь еленꙑ романовꙑ дьщере прозѧве[12]) емоу, нарече его ро-
мана. достигша же его[13]) до вьзраста и женѣ приирѧже, и
видѣвь ѿт сꙑна своего чѧдо васнаїа великаго вь повѣдахь,
и младенца на рѫкоу поносивь толикааго[14]), и хотѧ ѿтрѣ-
шити сѧ ѿт естьствьнꙑихь[15]) сьвѧзь, грькомь царѣ по- V. 176.
стави рѡмана, сꙑна своего[16]).

ЦАРСТВО РОМАНА, СЫНА КОСТАНТИНА[17])
БАГРѢНОРОДНАГО.

(vv. 5648 – 5717)

Нж сьи вьсѧ врѣмость и вьсѧ силж звьнавь и хоу-

---

[1]) T. greș. вѣсѣ. [2]) V. -жа-. [3]) Lipsește în V. [4]) V. T. -ꙑж. [5]) Orig. ὑπὸ Διὸς (v. 5621), cetit de traducător ὑποδῖος. [6]) T. чада. [7]) T. -антинь. [8]) T. -оутворьнж. [9]) V. T. -кимоумена (T. -ѕ-). [10]) T. нападенїе. [11]) Lăsat afară în toate trei mss.; cf. orig. v. 5636. [12]) V. прозвѣе. [13]) Lipsește în T. [14]) V. толикаго. [15]) V. естественыхь. T. естьствнꙑих. [16]) Miniatura LX în cod. V. [17]) V. -нд-.

доумнъıмъ ємноухомъ[1]) прѣдакъ, самъ о ловленїиҳ'[2]) пе-
чаше сѧ и бѣсовъскъı[3]) вънимааше на песїа теченїа. тогда
критъ злочьстивъıмъ аракωмъ прѣемшимъ и крѣпко оубѣ-
жище положившимъ островъ и озлоблѣѫщим соушѫ и въсѣ
плѣноуѫщимъ, никифоръ фока, сън лютъ въ бранеҳъ и
стръмленїемъ искоусенъ и крѣпокъ рѫкама, ратиначѧлникъ
V. 176 v. /показа сѧ, и прѣдана бъıстъ емоу[4]) брань. тѣмъ и ис'-
плънѣетъ море кораблеи добророатнъıиҳъ и доброплавнъı-
иҳъ, и на ѕвѣрѧ посилает сѧ. сїѫ водосоушнъıѧ[5]), и рать
S. 116. състакль крѣпкѫ, побѣди съпостатъı и погрѧзи[6]) раз-
боиничьскъıѧ[5]) насадъı аракωм, оухвати же и разбоюна-
чѧлника прѣдръзаго оного и исполинорѫкааго ıако мла-
T. 214 v. денца обьѧтъ. ωт тѫдоу же[7]) възвратив сѧ съ свѣт-
лъıми[8]) побѣдами многочьстнъıми и свѣтлъıми позорищъı[9])
обличаетъ.

(v. 5666) Тогда и град прѣкраснъıи[10]) антїоховъ, благо-
роднъı[11]) и благолѣпнъıи и ıако невѣстѫ оукрашенъıи, измаи-
латѣне[12]) оубїиствънїи орѫжїемъ[13]) въземше ıако прѣрабѫ
посрамишѫ и ıако напѫтнѫѫ блѫдницѫ. и пакъı прѣхраб'-
рънı прїемлетъ фωка орѫжїе, пакъı подвизает[14]) сѧ на вра-
гъı врьки радъıѧ иноплемен"никъı[15]). и побѣди тоуждепле-
мен"никъı[16]), а своеплемен"никωмъ пособъствова, и пакъı
V. 177. доброзрачнѫѫ и доброобразнѫѫ отроковицѫ възвращаетъ
матери доброчѧднѣи.

(v. 5675) Єще же тогда фωцѣ на брани борѧщоу сѧ царѣ
рωмана сьмрът въсхъıти, женѣ своеи ѳеофанѣ власть оста-
вльша и дѣтемъ еѫ младороднъıмъ сѫщемъ. оувѣдѣ же
сїа и фωка, и ωт тѫдоу въстече и въ великомоу градоу въ
скорѣ достиже, и пакъı показа сѧ въсточнъıи[17]) чиноначѧл-
никъ, клѧтвами страшнъıми оувѧзанъ бъıвъ царицеѫ, ıако
да не бѫдетъ навѣтникъ романовѣмъ дѣтемъ, и пакъı
посланъ бъıваетъ въ сирїѫ. нѫ оубω не починя лютъıи

---

[1]) V. євноухомъ. [2]) T. ловленыиҳ. [3]) V. -ыи. T. бѣсовскы. [4]) V. ємоу бысть. [5]) V. -ыѫ. [6]) T. погрѧзи. [7]) Lipseşte în V. [8]) V. свѣ-тлыми. [9]) V. позорищи. [10]) V. прѣкрасныи град (fără и): orig. καὶ πόλιν τὴν καλήν (v. 5666). [11]) V. -ыи. [12]) V. ис-. T. измаилътѣне. [13]) V. -ниемъ. [14]) V. -ѕа-. [15]) V. иноплеменныѫ. [16]) V. -племенникы. [17]) V. -ы.

ѕвѣрь[1]) вражда, иже земнородныихъ срьдцосьнѣдныи медвѣдь. ибѡ нѣкыи скопецъ ѡт сѫщїихъ въ царскыих, иже тогда вьсѧ власть горѣ и долоу обращажи, трьнїемь враждныимъ оузки всѧ на ко/кодѫ, и толикыи[2]) оуспѣхъ T. 215.
чѧсти не трьпѧ[3]) зрѣти никифороу[4]) фоцѣ вь оурїахъ[5]) коюжщоу, писанїа къ цимисхиоу[6]) доброперa[7]) начрьтаваетъ,/ S. 116 v.
цимисхиеви же имѧ бѣ[8]) из млада іwанъ[9]), дѣло орѫжию V. 177 v.
фwкѫ положити подвизажщи[10]), самомоу же вь византїж[11]) прїити принѫждажщи, ıако быти емоу царю и дрьжателю грькwм[12]). приѧт[13]) же епистолиѫ онѫ[14]) іwанъ цимисхи[15]), и прочьте написаныѧ[16]) образы, и разоум злоненавистень имы[17]) и благообычень вьржчаетъ[18]) сїа фоцѣ и вещь исповѣдоуеть. омрази же оубїиствьное[19]) оного скопца. бѣ же добрь цимисхи[15]), доброзрачень, доброобразень, добрикось, трьпѣливь, храбросрьд и добросрьд[20]), мѫжеоумень и[21]) ратникь непобѣдимь и сьвѣтникь остроумень, чловѣкь великодоушень[22]), цѣлоумень, храберь, кротокь, и копїемь потрѧсати наоучень, и лѫк тѧглнти вь тѧтивахъ[23]) стрѣламь[24]) кьноушенамь, мѫжь простодоушень, не хранѧ въ себѣ враждѫ[25]), ниже злобѣ гнѣздо сьдѣваѫ срьдце си[26]), ниже желаѫ лютѣнше велбѫда тѧщѣ храмлѧщаго[27]). подобает же малыми дльгаа и многаа[28]) ıакити, одоушевлень бѣ раи,/ благодѣтнаа садовїа хранѧ[29]), ограда многыихъ V. 178. T. 215 v.
благь насаждена овощїемь, божиими напаема дланми садорастныими[30]), доухокныими накаждаема водами злато-

[1]) V. з-. [2]) T. толикы. [3]) T. трьпѣ. [4]) T. некифороу. [5]) Orig. οὐρίοις (v. 5692). [6]) T. цимисхыѹ. [7]) V. T. писанїе — доброперо; orig. γραφὰς — εὐπτέρους (v. 5693). [8]) V. бѣ имѧ: orig. κλῆσις ἦν (v. 5694). [9]) V. іwаннъ. [10]) V. -за-. [11]) V. византинѧ. T. -нѫ. [12]) Dela -водѫ din воеводѫ până la грькwм, T. f. 215, scriitorul B. [13]) In T. lipsește -ѧ-. [14]) V. послание оно: orig. τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην (v. 5698). [15]) V. -хїи. [16]) V. T. -ыѫ. [17]) V. имыи. [18]) T. вьржчѣеть. [19]) V. -ств-. [20]) V. добросърьдъ. [21]) Lipsește în V. [22]) V. adaogă: не хранѧ вь себѣ враждѫ; orig. n'are aceste cuvinte (v. 5706). [23]) T. тѣтивах. [24]) T. стрѣлами. [25]) V. злобы; orig. κότον (v. 5709). [26]) V. срдце свое сьдѣваѫ: orig. τεκταίνων τὴν καρδίαν (v. 5710). [27]) V. храмлѧщаго. [28]) T. многа. [29]) Dela стрѣлами până la хранѧ incl., T. f. 215, scriitorul B. [30]) V. -ыми.

строуѵинами[1]), въ немже ликоуаше добродѣтѣлїи[2]) хоро, противным же вѣщанїемъ въспѣваше благодѣтное ликованїе.

(v. 5759) Таков' же сын цимисхи и толикъ въ мѫжьствѣ, и тогда съ фокоѫ приключи сѧ коѭ и потрѣбѫ под рѫкоѫ сѫщїих воинъ съврьшаѫ емоу, вѣ же и сродникъ фоцѣ и wт тѣхъжде врьвїи, и оубw въ воинѣ рѫками писанїе имѣше wтврьвено и въ севѣ протече оумъ лежѫщїих въ немъ, и въ воеводѣ вьсѣ[3]) обличаетъ и «w горе» рече w воеводо грьчьскыѧ[4]) чѧсти, до колѣ царствїа корабль
S. 117. правити имѧтъ свонци женосрьдїи, стрьмнїи на злобѫ, вьсѣм же злыим обрѣтателїе и вьсѣм злыим дѣлателїе, чловѣци мѫк̈водоушнїи и свѫди лѫкавьствомъ[5]), неподобнымъ проходи, сопоти злодѣланию. оуслышa же сїа воевода, и въздвиже ıарости пламень, и wт сего спаи[6]) и въ горахъ
V. 178 v. врьмѧи сѧ[7]) львъ wтврьзе око и рыканїе испоусти, и страхъ оптече ѫдолїа и лѫговы и горы. и царь нарече сѧ, и постиже кwстантинъ град, и без пѫждѫ вънидѣ. и видѣвъ выстъ и видѣ и възвесели сѧ. вьсе множьство про-
T. 210. сыпаши сѧ, ѥлико въ дворѣ и ѥлико свѣтлотоѫ рода сїаше, ѥлико под работоѫ и ѥлико въ нарочитыихъ[8]). прѣжде же вьсѣх царица съ свѧщеннослоужители[9]), распрострѣтама подемлѧтъ[10]) дланима[11]) мѫжа, и свѣтомъ выкаетъ опщїимъ царь никифоръ.

(v. 5771) Бѣ же воиничень, благодрьзновенень, крѣпкорѫкъ, тр8ды неоумѫвчень, камень твръдъ въ болѣзнехъ. и принѧѣси сѧ Ѳеофанѣ прѣвѣи царици, и въ дѣтемъ рwмановѣмъ любовь[12]) отвчѧѫ[13]) показоуетъ.

При сем романѣ цари петръ царь[14]) блъгаръскыи[15]) оумрѣт, сынове же его борысъ и романъ таланика сѫща въ цариградѣ wтпоущена выста въ своа[16]).

---

[1]) T. -строинами. [2]) V. -дѣтѣлеи. T. -дѣтѣли. [3]) V. всѥ. [4]) V. -ыѫ. [5]) V. лѫкав'ствоу. T. лѫкавством. [6]) T. спѫи. [7]) V. врыѫи сѧ; cf. orig. ὁ κοιμώμενος ὀρεσιβάτης λέων (v. 5733). [8]) V. въ своводнихъ; orig. ἐν εὐπορίαις (v. 5740). [9]) In ms. urmează după и de la sfîrşit un ". [10]) V. подѣ-. [11]) T. greş драима. [12]) V. любовь. [13]) V. -ѧѫ. [14]) T. царь. [15]) V. T. блъгарскыи. [16]) V. своа си. — S. f. 115 v., V. f. 176, T. f. 214.

ЦѦРСТВО НИКИФОРѦ ФѠКѪ.

(vv. 5748 — 5867)

Тогда фока дѹшевное обычаи мѫжьстко и дрьзо-
срьдое[1]) и ѫже[2]) къ бранехъ топлотѫ[3]). имѣше бѡ прѣдстоа- V. 180.
ніе дѹшѫ благородныѧ[4]), и крѣпкое и трьпѣливое пока-
зѹваше из начѧла и хытраго кон''ника из далече обнажааше.
нѫ дѣланию силѣ прилежѫщи инынмъ тьи храбродѹшие
тааше въ глѫбинѣ, ѩкы главнѣ въ пепелѣ сѣмѧ огнѣ хра-
нѧ. да ѩкоже приѧтъ крѣмѧ и дѣланиѹ[5]) мощь, и вьсѣ
съвращаѫщеѥ коло злотекѫщаго житїа того самого постави
на доброорѫжныихъ колесницахъ, тогда ѹбѡ тогда и фока
ѩко млънїа разсѣде[6]) сѧ, и вьсѣ оптече племена варваръ-
скыихъ колѣнъ[7]), ѩкоже огнь, аще речетъ кто, въпадъ въ
ѩдолъ[8]) многодрѣвенъ и дѹхомъ гонимъ и по вьсѫ- S. 117 v.
дѹ[9])/ обходѧ и весь садъ поѩдаѫ и хлъмы попалѣѫ. ѹ- T. 216 v.
боашѫ сѧ его араки, и поклони сѧ сирїа, киликїа ѹсъмнѣ
сѧ, и финикїа покинѫ сѧ, и пакы[10]) приложишѫ сѧ гръ-
кѡмъ гръчьскаа. сице непобѣдим' фока бѣше сьпротивны-
имъ. коло бѡ добродѣтѣлное вѣнчаваше мѫжа, и вьсе
доброе просвѣщааше, и вьсе благое ѹкрашааше[11]) его,/ крѣ- V. 180 v.
пость, мѫжьство, съмыслъ, кротость, цѣломѫдріе. нѫ ѹбѡ
непороченъ никтоже ѡт земныихъ чловѣкъ, аще и на връхъ
добродѣтѣли постигнетъ. ибѡ доброкѣнчаныи фока толи-
кыи въ иныихъ ѹбо сїааше добротахъ тѣлесныихъ[12]), и
дѹшѫ ѩвлѣаше благодѣтми съвтѧщѫ сѧ ѩко невѣстѫ но-
воѹкрашенѫ[13]) и ѩко младѧщѫ[14]) сѧ. толико бѡ дѹшев-
ноѫ печаше сѧ красотоѫ, ѩко притѫжати[15]) тѣлѹ своемѹ
трънию подобными остротоѫ рѫбы, и одеждѫ жестокѫѫ
крыти багрѣницеѫ, и трапезъ ошаати сѧ мѧсоѩстныихъ.
и ѹбѡ въ прочїихъ свѣтиликъ бѣ свѣтозаренъ вьсѫдѹ
сїаѫ· нѫ обаче ѩко носѧ земнѫѫ и прьстнѫѫ плъть, имѣше

[1]) V. дръзосръдїе; orig. τὸ τολμηροκάρδιον (v. 5749). [2]) După ѫже urmează în cod. V. glossa despre Ruşĭ şi miniaturile LXI (f. 179) şi LXII (f. 179 v). [3]) T. топлотоѫ. [4]) V. -ыѫ. [5]) V. -їю. [6]) V. расѣде. [7]) V. ѫзыкъ; orig. βαρβαροφύλους (v. 5760). [8]) V. ѧдоль. T. ѫдоль. [9]) V. вьсѫдѹ. [10]) Lipseşte în V. [11]) V. -шаше. [12]) V. -ыхъ. [13]) V. -ениѫ. [14]) V. -щѧ. [15]) V. -тѧжати.

и скврънъı нѣкъıихъ прѣтъкновенїи, іако на одежди чистѣ
скврънъı злоиз҆мъвенъı. іакоже бѡ рекѡшѫ написавшеи прѣ-
жде врѣменъ древнѣишїихъ, еже по доухоу сърордство имѣѫ
T. 217. къ царици обаче и къ/ неи примѣшати сѧ и плътъскъı[1])
дръзнѣше. си пръвaa скврънa: вторaa же абїе си. недостои-
V. 181. но царeви имѣше хоудословїе, и даролюбное ѡт разоума его
ѡтстоаше, іакъı око ис тѣла[2]) и ѡт вевинѳа листъ. тѣмъ
и всe фочино начинанїе и доброта нелѣпотна іавлѣаше сѧ
и злообразно видѣаше сѧ. ибѡ ѡт тѣла истръгши сѧ ѕѣ-
ници[3]). весь[4]) трѹпъ потемнѣлъ естъ, и весь мраченъ съ-
S. 118. ѧзъ, іакоже ѡт сланѹтка младоу[5]) листоу ѡтвръшвшоу сѧ,
стъблїе невесело юстъ[6]) и коренъ дрѧхлъ. прѣдложено[7]) же
ми бѫди и сказанїе хоудоразоумию его. ибѡ[8]) лютостиѫ
зловноѫ народъ погъıбааше, и вси ръıдаахѫ ѡт гладнъıѧ
іазвъı: на златици бѡ вьвелъ едва[9]) продааше сѧ. вьзъıде
же сїа въ фѡцѣ, он же поскръвѣ оуслъıшавъ, и злое исцѣ-
лити собоѫ възревноватъ царскъıѧ[10]) исчръпати[11]) повелѣ
житница[12]), и по два на златицѣ продавати вьвла. сице
фока хѹдолѣпнѣ о вещи радѣше, паче же и многожитнъı-
ими[13]) богатъ сьıи житницами отоварениъıми тѧготоѫ[14]) и
пшеницами напльненъıми, ѡт нихже съкрьıшѫ[15]) сѧ прьвaa
V. 181 v. благодоушнa[16]), не възревноватъ великомоу васиаиоу въ семъ,/
еже по истинѣ сѫщааго[17]) царѣ иже[18]) ѡт македонїѫ, иже ви-
дѣвъ страждѫщъ византїискъıи народъ и гладь винѫ сѫщъ
T. 217 v. оувѣдѣвъ печали, доброкъзнънѣ съ противи[19]) сѧ с грасти зло-
ратнѣи, съ противъ[20]) брак сѧ храбрѣ съ храбрьıимъ, и погоу-
бль ѕвѣрѣ[21]) лютаго[22]) оудавами нѫждиъıими: дванадесѧт[23])
бѡ вьвелъ на златицѣ продаати повелѣ продаѫщим: пшеницѫ.
(v. 5820) И сїа оубѡ іакоже комоу волѣ да вьмѣнит: фока
же оуіазвив сѧ ѡт нѣкоего зазора, іако оубѡ въ цимисхноу
похотнъıи съѧзъ имать царица и творитъ съ нимъ прѣ-

[1]) V. -ми. [2]) T. greş. трѣла. [3]) V. ѕѣ-. [4]) V. вьсь. [5]) T. младо.
[6]) T. естъ. [7]) T. -ложено. [8]) Inainte de ибѡ a rămas netradus v. 5799:
λιμὸς τὴν γῆν ἐβόσκετο τὴν ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους. [9]) V. единъ. [10]) V.
-ыѫ. [11]) V. -чрь-. [12]) T. -цѫ. [13]) V. -житнъıми. [14]) V. greş. тоготоѫ.
[15]) V. съкрьıшѫ. [16]) V. T. -їа. [17]) V. -щаго. [18]) Lipseşte în V. [19]) T.
съпротивити. [20]) T. съ противѫ. [21]) V. ѕ-. [22]) V. -ааго. [23]) V. -ві.

лювъı, ѹвѣдѣв же и цимисхїа топлѣ въцарити сѧ желаѫ-
ща, вьсѣкоѫ власти лишаетъ его и силъı, и особъ[1]) ꙗкоже
хощетъ жити[2]) повелѣваетъ емоу, ино ничьсоже възрадова
сѧ[3]) мѫжоу сътворъ. нѫ царица тѧшко[4]) сїе вьмѣнивши, еже
цимисхїа не видѣти въ царскъıихъ дворохъ, творитъ фокѫ
призвати мѫжа[5]) пакъı и красотѫ въдати емоу прѣвѫѫ. и
оубѡ срѣдцемъ оуꙗзвеномъ възвратив сѧ[6]) онъ и носѧ
ꙗзвъı въ доуши лѫкавъıѧ[7]), и образомъ оубѡ бестрастенъ S. 118 v. V. 182.
и без҄ печали съıи, коварьствьнѣ[8]) ꙗвлѣаше сѧ и свѣтоо-
бразенъ показовааше сѧ. вьнѧтрьѧдоу же имъı и въ глѫби-
нѣ огнь вьсѧ копааше зловъзньнъıѧ[9]) навѣтъı. фока же
царь не вѣдъı свти и довитвъı сьвѣтъ[10]) съставлѣемъıихъ,
ꙗкъı орелъ пошааше сѧ перїемъ высокопарнъıимъ[11]) и лев-
цѣ[12]) възношааше сѧ въ добродѣтѣлїи[13]) въздоухоу. тѣмъ
и въ оустѣхъ его вѣ давъıдъ медовиньıи[14]), и лѣванїа же-
стокопостлаанаа[15]) нѫждньıихъ доловлѣванїи постелѧ же мѧ- T. 218.
конасланъı[16]) и вагрѣн҆ньıѧ[17]) одровъı и смѣшенїа пльтьскаа
и ꙗже въ смѣшенїихъ ни въ сънїихъ[18]) видѣаше[19]), по
рекшомоу же ꙗко ѕвѣздамъ[20]) подоблѣше сѧ вьсѣкъıмъ
слатводоушиемъ[21]). оудалѣѫ оубѡ оудали сѧ и ѡтбѣже вѣ-
гаѫ, и особѧщииа[22]) сѧ на здѣ бъıстъ птица и нощнъı[23])
вранъ без съна на зданїихъ. нѫ бѣхѫ неоугодна сїа царици
трѣбоваше вѡ пригрьновенїи и пльтьскъıихъ сьмѣшенїи.
вьспрїемши же оубѡ[24]) цимисхїа благоврѣмен҆нѣ, и привѧ-
закши сѧ емоу любовїѫ, вѣ же и онъ зломъıслѧ на царѣ, V. 182 v.
възводитъ того съ многъıми отаи орѫжноносцъı, и прѣд-
поставлѣетъ[25]) ловцѧ львовоу ложоу, и прѣдаетъ врагѡмъ,
ѡ горе[26]), съпрѫжника си, ꙗко самѱона[27]) далида оубїи-

[1]) V. ѡсѡбь. [2]) In T. lipsește -ти. [3]) Introdus prin inlocuirea lui ἄχαρι din v. 5827 cu ἐχάρη în orig. trad. bulg. [4]) T. тѧшько. [5]) T. призвати же мѫжа. [6]) V. възвратив сѧ: în S. въ este lăsat afară; orig. ἐπανελθών (v. 5832). [7]) V. -ыѫ. [8]) V. T. -ствнѣ. [9]) V. -ыѫ. T. -нѧ. [10]) T. сьвѣсть. [11]) T. -пâрьнынм. [12]) T. левьцѣ. [13]) V. -дѣтѣли. [14]) T. медов-ниє. [15]) V. greș. -постланы. Dela емѹ, ино până la жестокопостлаанаа incl., T. f. 217 v./218, scriitorul B. [16]) V. мѧвко-. [17]) V. вагрѣны. [18]) V. сьнихъ. [19]) V. видѣше. [20]) V. ѕ-. [21]) V. сладко-, T. сласто-. [22]) T. -їа. [23]) V. нощныи. [24]) Lipsește în V. [25]) V. прѣдъ-. [26]) V. ѡ горе. врагомъ; orig. ἐχθροῖς φεῦ (v. 5858). [27]) V. сам҆псона.

стъкнаа[1]), ıако тиндарида съжителѣ своего, храбраго ироа. каа оубѡ щен'цѧ кръмѧщїа львица дръзнѫ таковое; или кыи тигропардосъ или злогнѣкнаа мечка[2]); къ текошѫ же фокѫ слѣдѧщеи[3]) пси, и обрѣтошѫ его на хоудѣ лежѫща долоулѣгани, и оубиваѫтъ его имѧща[4]) къ оустѣхъ божьсткнаа.

При семъ никифорѣ цари плѣнишѫ роуси блъгаръскѫѫ[5]) земѧ[6]) по двацın[7]), къ двѣю лѣтоу, цареки[8]) никифороу изкедшоу свѧтслава[9]) на[10]) них[11]).

969-76 ЦАРСТВО ІѠАННА ЦИМИСХЇА ЦАРѢ.

(vv. 5868 — 5908)

И кръвь оубѡ по земли течаше праведнаго[12]), ıако аве-
S. 119 лова древле ѡт рѫкоу братооубїистъ/вною[13]) каиноуоу, и къ
T. 218 v. богоу въспоу/щааше вепль плачевнъıѧ[14])· цимисхи[15]) же въз-
ложи на главѣ[16]) своеи вѣнецъ, и пакы аравлѣне того ви-
дѣшѫ воюѫща[17]), и пакы сирѣне въкоусишѫ острѣнша меча,
пакы хавданъ книѕъ бѣгааше спѣшно. съи царь на врагы
V. 183. /мечь потрѧсъ и въсѧ гръкѡмъ прилежѫщѫѧ варвары оу-
страшивъ гръдооумїе ихъ сътвори ѡтложити, и сътѣснив-
шѫ[18]) сѧ ѡт съпостатъ гръчьскъıѧ прѣдѣлы распространї
странами бесчислънъıихъ селенїи[19]), и даже до строуи[20])
тигровѣхъ въдрѫзи[21]) дворы. оустрашишѫ[22]) сѧ сегова
копїа киликїистїи страже[23]), въстрѧсошѫ сѧ ѡт крѣпости
его аравъстїи[24]) военачѧлници. финикїанин' оусъмнѣ сѧ ис-
коусною[25]) его рѫкоу, блъщаше сѧ бѣжѫ ѡт копїа его си-
рѣнинъ. едесъ видѣ его и ефратскаа полѣ· гръчьстїи же
V. 183 v. кone напо/ишѫ сѧ водъ ефратскъıихъ[26]), и скаканїи напль-

---

[1]) V. -ств-. [2]) Versul 5863 a rămas netradus. [3]) T. слѣдѧщии. [4]) T. имѣща. [5]) V. блъгарскѫѧ, T. -ѫѫ. [6]) T. землѧ. [7]) In ms. два^щ; V. двацы. [8]) T. greș. цри. [9]) V. скѧтцлава. [10]) Lipsește în T. [11]) S. f. 117, V. f. 178 v., T. f. 216. [12]) V. течаше праведнаго по земли; orig. (καὶ τὸ μὲν αἷμα) κατὰ γῆς κέχυτο τοῦ δικαίου (v. 5868). [13]) V. -ств-. [14]) V. -ыѫ. [15]) V. -хїи, T. -хы. [16]) V. greș. глѣвѣ. [17]) T. воюѧща. [18]) In V. lipsește -сни-. [19]) T. селенїе. [20]) T. строи. [21]) V. вьгрѫзи; orig. ἔπηξε (v. 5880). [22]) Dela цимисхы până la оустра- din оустрашишѫ inclusiv, T. f. 218 v., scriitorul B. [23]) V. стражие. [24]) V. арав'-, T. аравстїи. [25]) V. искоусное. [26]) T. -ьскыих.

нинѫ того грьдыихъ. видѣ сєго доунавъ и сиѡ близъ истра живѫщїи [1]) плъкы съсѣцаѫща и развиваѫща воєводы, и[2]) оубиваѫща и гонѧща[3]) и побѣждаѫща съпостаты[4]), ıакоже нѣкыи львъ въпадъ[5]) въ воловы великоребрыѧ[6]) налѣгаѫ и растръѕаѫ[7]) и оуıазвѣѫ нѫждно. тогда и строуѧ[8]) рѣчныѧ[6]) въ кръвь[9]) прѣложишѫ сѧ, и бысть кръвнѧ[10]) T. 219.
очръвленъ[11]) доброводныи истръ, си рѣчь доунавъ. грьци ликовааху въ полихъ истровѣхъ, срьдца же варварскаа страхъ оуıазвѣаше.

(v. 5897) Єиковъ бѣ цимисхи пастырь[12]) ѕвѣропрогон"никъ[13]), хранилища творѧ[14]) своимъ овцамъ, бъдръ, ни бръвна[15]) на сънъ прѣкланѣѫ, и челюсти[16]) съкроушаѫ ѕвѣрїи[17]) крѣпконокътныих[18]). въ ѡтрадныих же[19]) врѣменехъ кротокъ, сла/докъ, веселъ, око радостнобрьвно и око каплѧ- S. 119 v.
ще веселїе, образъ кротости, рѫка любодаровитаа[20]), срьдце великодоушно и великолѣпно, дроугыи[21])/ раи божии четыри[22]) V. 185.
воды истачаѫ, правдѫ, мѫдрость, мѫжство[23]), цѣломѫдрїе, ıакоже аще не би скврьноѫ оубїиства оскврьнил сѧ, ѕвѣзда[17]) оубѡ би по истинѣ свѣтозарнаа и животворивaa.

Сьи цимисхїи царь[24]) прѣѧть прѣслав[25]) и възем всѧ[26]) царскыѧ[27]) бѣлѣгы, и самого бориса ѡтвед[28]) въ цариград съвлѣче єго тамо съ царскых и сътворї[29]) єго магистра· се же ѥсть[30]) санъ велик въ грьцѣхъ. по прѣѧти же прѣславьстѣмъ[31]), свѧтославоу кнѧѕоу[32]) роускомоу поплѣнившоу[33]) блъгарскѫѫ землѧ и под себе сътворшоу, и въ дръстрѣ ємоу сѫщоу, шед тамо цимисхи съ многыми ратми побѣ-

[1]) T. -щїих. [2]) Lipsește în V. [3]) T. гонѫ. [4]) V. съпостаты и побѣждаѫща; orig. τρέποντα τοὺς προμάχους (v. 5890). [5]) T. падъ. [6]) V. -ыѫ. [7]) V. greș. растръѕа. [8]) V. -ѫ. [9]) T. въс кръвь. [10]) Lipsește în V. [11]) V. чръвленъ: orig. λυθρόφορτος (v. 5894). [12]) V. -ръ. [13]) V. ѕ-. T. greș. ѕвѣровидноинникъ. [14]) V. творѧща. [15]) T. кръвна. [16]) In V. lipsește -лю-. [17]) Pentru V. cf. nota 13. [18]) V. -нокътныихъ. [19]) Lipsește în V. [20]) V. -даровалаа. [21]) După acest cuvînt urmează în cod. V. miniaturile LXIII (f. 184) și LXIV (f. 184 v.). [22]) V. -д. [23]) T. мѫжьство. [24]) V. царь цимисхи. [25]) V. T. прѣслав. [26]) V. всѧ. [27]) V. царскы. [28]) V. ѡтведе. [29]) V. створи. [30]) V. єсть. [31]) T. прѣславьстѣм. [32]) V. кнѧѕоу. [33]) T. greș. полѣнившоу.

ди его, самого же своеволнѣ ѡтивсти[1]) нѫ и тъи
дошед къ печенѣгы, тамо скончасѧ съ всѣми[2])
своими[3]).

ЦАРСТВО ВАСИЛІЯ И КОСТЯНДИНЯ[4]), СЫНѪ[5]) РОМАНЯ ЦАРѢ.

(vv. 5900 — 6022)

Да ꙗкоже нѣкогда и[6]) цимисхіа извед житіа общіи[7])
длъгъ естъствъннъıѧ[8]) нѫждѫ, прозѧбе[9]) василіе коупно съ
кѡстантиномъ[10]), багрѣнороднїи ѡтрасли романа прѣжде
гр'къı обладавшаго, сына кѡстантинова[10]). иже отьчее и дѣд-
нее съкрыкшее сѧ царство и къ лѣтѣх прѣсѣкшее сѧ фѡкы
и цимисхіа пакы извeдоста на свѣтъ, пакы съвъкоуписта.
T. 219 v. V. 185 v. плевницѫ аще кто златѫ речетъ[11]) влѣкѫща сїе. сицевое бо
приключи сѧ нѣчто багрѣнороднъıима, ꙗкоже аще дрѣво оу-
вѣнетъ зимѣ нашедши, и пакы прорастетъ и пакы про-
цвътетъ пролѣтнои свѣтлости сладцѣ оусмих'нѫвши сѧ,
или ꙗкоже аще ѕвѣзда[12]) доброзрачнаа съкрыет сѧ и по-
мѫтит сѧ и покрыет сѧ скоростиѫ[13]) облака, и пакы въ-
сїаетъ разорши сѧ тъмѣ.

(v. 5926) И оубо пръвородны[14]) багрѣничнъıи стъбль по-
ревновавъ пръвомоу дѣдоу своемоу македонѣниноу и тръ-
пѣливомоу ирою ираклеоу, пища оубо ѡтвращааше сѧ и до-
брострастїа и житїе поконицное ѡтринѫ и слабое, жестокое
же и бритвое дѣло троудныихъ[15]) орѫжїи и щитовы и
шлѣмовы и меча[16]) и стрѣлы възлюби паче мъстныихъ
оуслаждаѫщїихъ каналь. тѣмъ и новоткан"нѫѫ одеждѫ не-
S. 120. навидѣше и трапезѫ прѣоукрашенѫ лъстѧщѫѧ зракы и
одръ багрѣнасланъ[17]) и бисрѣнаа одѣанїа, щитныа[18]) же
клопоты и ѕъвнѣвы[19]) орѫжныѧ паче органъскыихъ[20])
V. 186. гласов слатвопѣснънъıихъ[21]) възлюбивааше. тѣмъ и мышцѣ-

[1]) T. ѡтивсты. [2]) T. късѣми. [3]) S. f. 119, V. f. 183, T. f. 218 v.–219. In S. și T. glossa e despărțită în două: a doua parte începe cu по прѣꙗти. [4]) T. -нт-. [5]) T. сына. [6]) Lipsește în V. [7]) V. ов-. [8]) V. -ствныѫ, T. естъствныа. [9]) V. -ѕѧве. [10]) V. -нд-. [11]) V. речетъ златѫ: cf. orig. v. 5918. [12]) V. ѕ-. [13]) V. -на. [14]) V. -ыи. [15]) V. -ыхъ. [16]) V. ме-чевы. [17]) T. greș. врѣнонасланъ. [18]) V. -ыѫ. [19]) V. ѕ-; ѕъвнѣвы e în toate trei codicele în loc de ѕъвновы. [20]) T. органскыих. [21]) V. сладко-.

ница[1]) и лъстове желѣзнїи[2]) и конїа ратнаа бѣхѫ емȣ любимѣниша. нѫ обаче чѧсть завистнꙑи образъ наложивши сѫпроти-
влѣаше сѧ и ратоваше таковꙑи разоумъ/ и топлотѫ оувѧдѣ- T. 220.
аше[3]) и стръмленїе възражааше. ибѡ въздвигши[4]) на ѡтметнѫтїе вардѫ оного лютаго и великаго въ крѣпости, мѫжа ратна, благодръзновен"на, гръда, ѡт кръвии же тогожде рода царева рождена[5]), подвиже ꙗкы дроугаго адера оубїицѫ. и жизнь възмѫти царевѫ ꙗкы ладїѫ изъ облака нѣкѫдоу издрав[6]) сѧ вѣтръ боурень. на мнозѣ[7]) же ѡт свира[8]) рати бывающи и имѧщимъ власть напастемъ междоусобнꙑимъ, асїа оубѡ погоублена бꙑсть аравъскꙑимъ[9]) мечемъ и гръчьстїи прѣдѣли сирѣнꙑ сътѧѕаахѫ[10]) сѧ, блъгаре же нападаахѫ на подоунавїа и ѳракїѫ[11]) плѣноваахѫ близъ прѣдѣлъ ихъ сѫщѫ[12]). по срѣдѣ же вѣ царь ꙗкы въ пѫчинѣ ладїа, ꙗко птичїи младенецъ
/въ оустѣхъ ѕъмїинѣхъ. нѫ вънезаапѫ въсїа ѡт зимꙑ V. 186 v.
весна, и въ мѣсто боурѧ дъхнѫ нѣкаа глѫбокаа тишина, сладкодыхателнѣ[13]) наводѧщи вещемъ[14]) тишинѫ. и варда[15]) оубѡ подклони[16]) сѧ под дръжѧщаго[17]) жезлъ, и вьси повинѫшѫ[18]) сѧ царюѭщеи, имѣше же абїе[19]) васнлїа аравъское ѧзꙑконачѧлїе и фасидъскаа сладкаа[20]) ивиронинцнаа строуꙗ[21]) и земльѣ финичьскаа видѣвши[22]) его ꙗко огнѣ.
оустрашишѫ сѧ сего ивири и оубоашѫ сѧ/ таврьстїи скиѳи, T. 220 v.
грьдꙑи побѣже онъ[23]) иверскꙑи кнѧзъ[24]). сице въ скорѣ[25]) S. 120 v.
вьсѧ протече асїѫ[26]). не дастъ покоꙗ[27]) свонма вранїама, ни връкма дрѣманїе, ни ѕѣницамъ[28]) сънъ, дондеже[29]) влъкꙑ прогна овцѧ растръзаѭщѫѧ[30]). оувѣдѣшѫ сего крѣпость силнїи блъгаре[31]), очръвишѫ сѧ кръвми ихъ полѣ,

[1]) T. -цѫ. [2]) T. желѣзни. [3]) V. оувѧдааше. T. оувѣ-. [4]) T. въздвигъше. [5]) V. рожденна. [6]) T. издав. [7]) V. -ѕѣ. [8]) T. влира; gr. τῷ σκληρῷ (v. 5951). [9]) V. -ымь. T. арав'скыимь. [10]) -ѕа-. [11]) -їѧ. [12]) T. сѫща. [13]) V. сладко-, T. сладько-. [14]) T. наводѣще вещьмь. [15]) T. варьда. [16]) V. T. подъ- (T. -ь). [17]) T. дръжащаго. [18]) T. |повн|нѫше. [19]) Lipsește în V. [20]) T. фаситьскаа сладькаа. [21]) T. строуа. [22]) T. |зе|млѣ финъскаа видѣше; înainte de -млѣ ms. are фаси-, trecut din șirul precedent. [23]) T. побѣжень pentru побѣже онъ. [24]) V. кнѧѕъ, T. -ѕь. [25]) T. скорѧ. [26]) T. про|те|че асїѧ. [27]) T. покоа. [28]) V. ѕѣ-. [29]) T. доньдеже. [30]) V. -ѕа-. T. растръзаѫщаѧ. [31]) T. блъгари, V. силнии блъгаре крѣпость: orig. ἐπέγνων τούτου τὴν ἰσχὺν οἱ δυνατοὶ Βουλγάρων (v. 5973).

трѹини джбиїи бышѫ сихъ мрътвьци[1]), блата събрашѫ сѧ
въсѫдꙋ ѿт истекшїихъ кръвїи. тогда коннъство[2]) грьчь-
V. 187. ское, въорѫжено и невъорѫжено, по Ѳракїи/ ликоваше стопа-
ми свободнами· по вьсѫдѹ бѡ постилаахѫ сѧ блъгаръ-
скаа[3]) тѣлеса[4]), не меншими ꙗкоже тѣлеса древле дарданскаа[5]),
трои град[6]) сѫщїи[7]) близъ скамандра[8]) плѣнѹжщѹ ахилеѹ.
ѹдръжа ѹбѡ варвар' дръзость въ малѣ· ибѡ коннъствв-
нѫѧ[9]) крѣпость видѣ погыбшѫ. и пакы въсликнѫ[10]) гла-
сы ратнꙑѧ[11]) и пакы гласы трѫблѣаше[12]) знаменїе брани,
и пакы касилїе възложи на сѧ мечь, и всѣко желѣзо по-
ꙃьвнѣ[13]) тѧшкоклопотнꙑми щиты, ꙗкоже ратопобѣдникъ
и храбрꙑи арїе, и всѣко абїе окована желѣзомъ бꙑсть
поле. ибо не въдварѣаше сѧ въ ложницахъ царскꙑихъ, ꙗкꙑ[14])
T. 221. млада дѣвица зракъ мѫжь скꙑихъ[15]) ѿтбѣгаѫ, нѫ покка-
шаахѫ[16]) ѹтрьнѧѫ[17]) тоговꙑ класꙑ росꙑ[18]), ѧже множае
напоишѫ[19]) древле багрѣничнаа мира. и пакы брани злорат-
нꙑ, пакы мѫжоѹбїенїа[20]), и дръзость свирѣподѹшнѫѧ
варваръ[21]) показоваше, ꙗкꙑ козелъ копїинѫ сѹлицѫ[22]) имѣѫ
V. 187 v. въ ѧтробѣ. и ѹбѡ въорѫжишѫ сѧ вое съ обою странѹ, и
вьси бѣхѫ дыхаѭще гнѣвомъ ꙗрости[23]) и брани, и вьси[24])
желѣзомъ одѣани и[25]) мѣдноѱитни конїаници[26]). стрѣлꙑ
ношаахѫ вьси желѣзнꙑ. трѫба ратнѣ възглашааше и бран''-
S. 121. нѣ, и брань обоѧдѹ[27]) гѹбѧщїа мѫжѫ[28]) състави сѧ ко-
нїами, и съкрѹшенїе и паденїе съ обою странѹ воемъ. ни о
сем же ѹмѫдришѫ сѧ блъгаре и грьци, нѫ нападошѫ ꙗко
льви и ꙗко пѣнꙑ тѣщѧщеи[29]) козли, и орѫжїе вьсѣко но-
шааше сѧ, и рѫцѣ не почиваастѣ[30]), длани же очръвлѣахѫ

[1]) V. мрътвци. [2]) V. кон н'ство. T. коннство. [3]) T. блъгарскаа. [4]) V. простираахѫ сѧ, fără блъгаръскаа тѣлеса. [5]) T. дарданьскаа. [6]) V. троиска града. [7]) T. сѫщїе. [8]) F. 220 și 220 v. din cod. T., până la ска- din скамандра incl., de scriitorul B. [9]) V. -ств-. [10]) T. въсв[л]икнѫ. [11]) V. -ꙑѫ. [12]) V. трѫбѣаше. [13]) V -ꙃьвнѣ. T. -ꙃьвнѧ. [14]) T. ꙗко. [15]) T. мѫжьскꙑихь. [16]) T. поввашѧахѫ. [17]) V. -ѧѧ. [18]) T. класи рѹси. [19]) V. напоишѫ множае. T. на множае напоишѫ. [20]) T. -ѹбїенїе. [21]) T. варьварь. [22]) T. сѹлица. [23]) T. ꙗростꙑ. [24]) T. вьсе. [25]) Inceputul f. 221 din cod. T., până la одѣани и. de copistul B. [26]) V. мѣдноѱитно-: orig. χαλκάσπιδες, λογχῖται (v. 5999). [27]) V. обоѫдѹ. [28]) V. мѫжѧ. [29]) V. тѣщѫщеи. [30]) V. не почиваастѣ рѫцѣ: orig. χεῖρες οὐκ ἠρέμουν (v. 6006).

сѧ надаѫщїихъ кръвми[1]), и щитное развїенїе и копїиное[2]) съкроушенїе клонотъ испоущааше тѧшкошоумѧщїи и скверѣногласѧщи[3]). и василїе сѫщїихъ под ним' ꙗкы кокошъ опхождааше[4]) подвиѕаѫ[5]) на тѧшкооумнъıѧ[6]). конечнѣе же блъгаръстїи[7]) кое бѣжахѫ[8]) къдакше плєщи, гръчьстїи же плъци T. 221 v.
поганѣахѫ къ слѣд, побиваѫще[9]) заднѧѫ[10]) и свалѣѫще и попираѫще и гонѧще кнѧѕа[11]) ихъ, и конемъ жилы подсѣцаѫще, и жилица/ въсхыщаѫще и о плѣнѣхъ[12]) веселѧще сѧ. V. 188.

(v. 6017) Сице царь шѫтанїе разори[13]) блъгаръское[14]) и връвно низкръже прѣвъзвышеное[15]). сице псы штгна вѣднъıѧ[16]) wт кошарєи своихъ и wт стадоначѧлїа' .еі. вw тъıсѫщ' мѫжїи ослѣпи, кромѣ избїенъıихъ. сице смѣренъı гръдъıѧ, сице страшливы шѫтаѫщѫѫ[17]) сѧ болѣзньми чѧстыми сътвори, и рабы[18]) въ мѣсто свободных'[19]).

Съи василїе царь разви самоила царѣ блъгаром по .в.-щи, и прѣѧтъ бъдъın и плискѫ и великъı[20]) прѧслав и малъıи и прочѧѫ[21]) градовъı многъı нѫ и скопїе прѣдано бъıстъ емꙋ романом, съıна петра царѣ, тамо бо бѣ далъ емꙋ самóилъ царь[22]) владати. ибw блъгаре до охрида и до драча и дале царствовашѫ[23]).

Съи царь[24]) василїе многъı и бесчислъны плѣновъı сътвори[25]) блъгарwм и развоѧ[26]) лютъı ибw разбивъ самоила царѣ .еі. хилїадъ блъгаръ ослѣпи, на въсѣко[27]) сто[28]) единого оставлѣѫ съ еднѣм[29]) оком, и wтсла их къ самоилꙋ[30]). видѣв же их онъ, wт ꙗда ꙋмрѣтъ[31]).

[1]) V. врѣвми надаѫщиихъ: orig. τοῖς τῶν πιπτόντων λίθοις (v. 6007). [2]) T. копїино. [3]) V. -щїи. [4]) V. опхаждааше. [5]) V. -заѫ. [6]) V. твръдооумныѫ. [7]) T. блъгарсти. [8]) V. бѣжашѫ. [9]) V. побиваѫщї. [10]) V. -ѧѧ. [11]) V. кнѧꙃа. [12]) V. greș. плѣнѣахѫ. [13]) V. разори шѫтание: orig. φρύαγμα παρέλυσε (v. 6017). [14]) T. блъгарское. [15]) V. -енное. [16]) V. -ыѫ. [17]) V. -щѫ. [18]) T. рабь. [19]) V. -ыих'. [20]) T. великыи. [21]) V. -ѧѧ, T. -ѫѫ. [22]) Lipsește în V. [23]) S. f. 119 v., V. f. 185, T. f. 219 v. [24]) T. царъ. [25]) V. створи. [26]) V. -оѫ. [27]) V. всѣко. [28]) V. .р. [29]) T. [е]днѣм. [30]) V. adaogă царю. [31]) S. f. 120, V. f. 185, T. f. 220.

Ѿ сего василїа бꙑсть блъгарьское[1]) царство под областїѫ гръчьскоѫ, даже и до[2]) асѣнѣ[3]) царѣ блъгарѡм прѣвааго[4]).

САМОДРЪЖЬСТВО ЦАРѢ КѠСТАНТИНА[5]), БРАТА ВАСИЛЇЕВА[6]).

(vv. 6023 – 6050)

И понеже не щѫдитъ никогоже адъ всеıадца, обьѧшѫ и василїа челюсти съмрътнꙑѧ[7]), и гръчьское оутвр'жденїе съмлѣшѫ[8]) ıако пшеницѫ, нѫ обаче въ глѫбоцѣ и мноѕѣ[9]) и дльголѣтнѣ старости. царскаа же крѣпость и гръчьскꙑѧ[10]) хорѫгвꙑ[11]) въ братоу его кѡстан'тиноу[5]) тече. нѫ бѣше истинъствоужщи[12]) всѣчьскꙑ[13]) прича· поданиптиръ и винелъ ѿ тѣхжде[14]) прьстїи[15]). житїа бѡ братенцоу сею бѣстѣ разнѣ, дроугъ дроуга ѿстоѫщи многочислънꙑми
S. 121 v. числꙑ. елико бѡ васи/лїе сласти ѿринѫвъ поучение о бранех
T. 222. V. 188 v. творѣаше[16])/ житїе свое, мѫжѫ[17]) присно прѣдпочитаѫ доброкон"никꙑ и орѫжноносцѧ и желѣзнꙑѧ[18]) щитникꙑ и на брани оуготовленꙑ, толико же пакꙑ кѡстандинъ[19]) ни тръпѣше зрѣти лꙑстнꙑѧ[18]) оклопꙑ и желѣзнꙑѧ сапогꙑ и одеждѧ[20]), ни[21]) клепотъ орѫжнꙑих слꙑшати понѣ въ снѣ, ни трѫбнꙑи вепль ратнѣи, ни кричанїи[22]) мѫжьскꙑихъ, ни глас злопланищнꙑих[23])· въ пищахъ оупражнѣаше сѧ присно и тлъстꙑихъ трапезахъ, и о женахъ радоваше сѧ присно бестоуднꙑихъ и игръчивꙑихъ, любѧщїихъ ликованїа и сви-
T. 224, sir. 8. рѣли и гѫсли, паче же и много врѣмененъ сꙑн[24]) и сѣдъ и прѣстаръ. доушѫ же страшливосръдѫ и трѧсѫщѫѫ сѧ имꙑ ѿ хоуда помꙑсла множаишѫѫ ослѣплѣаше, облъгоуж[25]) ихъ

---

1) V. T. блъгарское. 2) V. даже до. 3) T. асанѣ. 4) V. .а. -го. — S. f. 121, V. f. 187 v., T. f. 221 v. 5) V. -нд-. 6) V. василїѕ. 7) T. съмрътнꙑѧ. 8) V. greș. съмꙑшлѣѧ; orig. ἠλόησαν (v. 6025). 9) V. мноѕѣ. 10) T. -ꙑѫ. 11) V. T. хорѫгви. 12) T. -ньств-. 13) V. -ꙑи. 14) V. тѣхъжде. 15) Versul 6032 a rămas netradus. 16) V. -ѣше. 17) Lipsește în V. 18) V. -ꙑѫ. 19) V. костандинь пакꙑ; orig. ὁ Κωνσταντῖνος δ' ἔμπαλιν (v. 6039). 20) T. одеждѫ. V. и желѣзнꙑ одеждѧ и сапогꙑ; orig. κνημίδων περισφύρια καὶ σιδηροῦς χιτῶνας (v. 6040). 21) In ms. нн, V. T. ни. 22) T. кричѣнїи. 23) V. злоратнопланищнꙑх, T. злопищнꙑих; orig. κακόθρουν, sc. κέλαδον (v. 6043). 24) T. сꙑ. 25) V. greș. облъгоужщѫ; cf. orig. v. 6050; облъгоуж ихъ e un adaos al traducătorului.

ꙗко копаѭщѫ лѫкавьства[1]) ѡтстѫплению[2]). о двѣю же ко-
лѣблѧ[3]) житїе дъщерю, и ѡт нѣкого оувѣдѣвъ ꙗко по немъ
властъ[4]) на романа прѣидетъ, на единого ѡт синглита, под-
рекломъ аргиропоула, принѫждаетъ мѫжа обрѫчнїцѫ своѫ V. 189.
и женѫ прѣвѫѫ[5]) ѡтложити[6]) и припрѧщи сѧ зои багрѣно-
роднѣи. и сїа оувѣщавъ прѣходитъ ѡт житїа, въ малѣ
самодръжнꙑѧ власти насладив сѧ[7]).

ЦЯРСТВО РѠМЯНЯ ЯРГИРОПѪЛЯ.

(vv. 6060—6089)

Рѡман же въсѣдаетъ на царскꙑѧ прѣстолꙑ, мѫжъ
прѣмѫдръ, богочьстивъ, поѹчаѧ сѧ въ божьствнꙑихъ и
о книгах радоуѧ сѧ много и стоанїихъ[8]) въсенощнꙑихъ·
иже ѕѣло[9]) великолѣпенъ богородици отроковици създа хра-
мъ, емоуже званїе периклепътъ[10]). и оубѡ царица юностїѫ T. 224 v.
цвътѫщи и влокотꙑ плътьскꙑми[11]) распалѣема, и видѧ-
щи рѡмана особнѣ живѫща и ни помѣноуѫща ꙗко привѧ-
занъ естъ женѣ, ниже ꙗко живетъ съ женоѫ, паче же и юноѫ, 8. 122.
лѫкавꙑми нѣкꙑми[12]) и злꙑми помꙑслꙑ оуꙗзвѣаше сѧ.
бѣ же нѣкто благообразенъ и доброзраченъ юноша, имѧ же
емоу мїхаилъ, родомъ ѡт пефлагонъ. томоу оубѡ мїхаилоу
радостнообразномоу[13]) въ царскꙑихъ дворѣхъ живѫщоу ца-
рица похотнꙑи възложивши взоръ и личнꙑѧ его видѣв- V. 189 v.
ши добротꙑ и зарѧ, бѣше бѡ младообразенъ, благозраченъ,
радостен, бѣлъ и роумѣнъ, похотнꙑми каплѧ росами, по-
хотнѣ же примѣшааше сѧ[14]) и прилежно[15]) обꙑмааше[16]) ѡт
лица михаилова благодѣтнꙑѧ[17]) цвѣтꙑ. и оубѡ нѣкогда
рѡманоу царю плъть оупокаѫщоу банеѫ и оутѣшаѫщоу, мѫ-
жїе нѣцїи радоуѫщеи сѧ злоу оубїнствнѣ[18]) нападше оуда-
вишѫ и, ꙗкꙑ змїѫ обивше[19]) сѧ о вꙑѧ[20]) его, не вѣдѣ

---

[1]) T. лѫкавства. [2]) V. лѫкавьство ѡтстѫпленна; orig. δόλους ἀποστασίας (v. 6050). [3]) T. колѧблѧ. [4]) V. власть по немъ; orig. μετ' αὐτὸν τὸ κράτος (v. 6052). [5]) T. пръвѫ. [6]) V. ѡтложити пръвѫѧ; orig. τὴν πρὶν ἀποβαλέσθαι (v. 6055). [7]) V. самодръжьственаа насладив сѧ; orig. τῆς αὐτοκράτορος ἀρχῆς παραπολαύσας (v. 6058). [8]) V. -нихъ. [9]) V. ѕѣло. [10]) V. -влепть. [11]) V. плътьнꙑми. [12]) V. -ꙑими. [13]) V. -образнѣ. [14]) Dela дворѣхъ până la примѣшааше сѧ incl., T. f. 224 v., scriitorul B. [15]) V. прилежнѣ. [16]) V. обнимааше. [17]) V. -ꙑѫ. [18]) V. -ств-. [19]) T. обꙑвше. [20]) V. вꙑѫ.

како на злое или ѡт кѫдѹ наведени бъіше, или, ꙗкоже
глаголѫтъ, и зои царици на сїе изволивши, или и невѣдѧщи
V. 190. никакоже, ибѡ не имамъ что рещи[1]).

ЦАРСТВО МИХАИЛА ПАФЛАГОНИЯ.

(vv. 6090 – 6116)

Рѡманѹ же житїе земное оставльшѹ, михаилъ въцари
T. 225. сѧ и прѣѧтъ скиптра, иже прѣжде мала неꙗвленъ и смѣ-
ренъ[2]) родомъ, сїѫ мъздѫ[3]) обрѣтъ любодѣиныимъ[4]) дѣ-
ломъ. бѣ же добръ мїхаилъ не тъкмо образомъ, нѫ сїаше
и благодѣтми, ихъже добродѣтѣли раждаѫтъ, дѹшевныѧ
красоты и ѹмнаа свѣтила. разѹмѣаше бѡ ꙗко съмыслевъ
и къ себѣ съматрѣаше ѡт каковаго смѣренїа възыде на
T. 222, șir. 11. царство, и ѡт каковыѧ[5]) хѹдости на каковѫѫ высотѫ въ-
зѧт сѧ. тѣмже вѣше благоѹвѣтливъ, негръдѣливъ, смѣ-
реномѫдръ[6]), прѣкланѣѫ сѧ къ милость и щедрѧ злостра-
ждѫщїихъ[7]), ѹтѣшаѫ ѹбогыихъ[8]) и обогащаѫ нищиихъ, и
ѹвѧдшѫѫ злобоѫ неимѣнїа ожилѣѫ и посѣщаѫ и грѣѫ,
S. 122 v. и златостроуиныими водами напаѫ жѫждѫщїих. никтоже[9])
бѡ того видѣвъ ѡтхождааше слъзы точѧ, никтоже[10]) по-
моливъ сѧ възврати сѧ скръбѧ[11]). нѫ ѹбѡ съдръжааше[12])
V. 190 v. сѧ недѫгом лютыимъ[13]), ꙗкоже слоулъ лѫкавоѫ ѹдавоѫ
бѣсовьскоѫ[14]), и житїе болѣзнъно имѣше и вѣдно, или ѡт
болѣзнъныихъ врѣнїи[15]) омрачаѫ сѧ и падаѫ, или нѫжд-
T. 222 v. ныимъ мѫчителемъ бѣсом боримъ. множицеѫ бѡ на землѧ
без гласа помѣтааше сѧ, пѣны тѣщѧ[16]) изъ ѹстъ и сли-
ны[17]) точѧ[18]), ѹстнѣ имѣѫ синѣ и очи развращенѣ, и гла-
сы испѹщаѫ злы и неподобны ꙗко овчѧ и аще не приклю-
чаахѫ сѧ нѣцїи помагаѫще емѹ о страсти, бїаше о стѣнѫ
главѫ своѫ[19]) ꙗкы чюждѫ. ѡт сицевыѧ ѹбѡ[20]) страсти

[1]) Miniatura LXV în cod. V. [2]) V. adaogă чловѣкъ. [3]) T. мѫздѫ.
[4]) V. -ымъ. T. любодѣиныим. [5]) V. -ыѫ. [6]) In V. lipseşte -ен-. [7]) V.
-щихъ. [8]) V. -ыхъ. [9]) T. и никтоже. [10]) V. adaogă бѡ. [11]) T. скръ-
бѣ. [12]) V. -ꙃа-. [13]) V. лютом. [14]) T. бѣсовскоѫ. [15]) V. greş. врѣменїи;
orig. βραχιῶν (v. 6111). [16]) V. T. тѣщѫ. [17]) V. слины. [18]) T. точѧщ.
[19]) V. главѫ своѫ о стѣнѫ; orig. τειχοκρουστῶν τὴν κεφαλήν (v. 6118).
[20]) Lipseşte în T.

многаждн въспренѫвъ, топлѣнишїи[1]) бывааше добродѣтѣли
дѣлатель, и множае прилежааше еже ѿт сихъ здравию и ино-
чьское житїе паче жѫдааше. бѣхѫ же емоу единокрьвници и
ѿт тѣхжде сѣменъ, си рѣчь братїа, мѫжїе злонравни[2])
нѣцї[3]) и люти и хыщници, мѫжїе сластолюбиви, скотни[4]) и
злообычни[5]), паче же и свиножители и говѧдопасци и го-
вѧдаре, мѫжїе овчаре[6]) живѫще въ безоумии и церовѣмъ пло- V. 191.
домъ пекѫще сѧ и дѫбовынимъ желѫдомъ[7]). таковѣмъ оубѡ
братїамъ сѫщимъ царевѣмъ, и къ злыихъ пръвѣньствo-
вааше[8]) иже и рождъствомъ бѣ пръвыи, скоплен' сыи из
далече дѣтотворныѧ[9]) оуды, чловѣкъ злодѣлатель нравомъ,
лѫкавъ, скврънноуменъ, иже прїем' попеченїе гирокомъства[10])
и прочаа всѣ власти водѣаше[11]) горѣ и долоу и дръжѫ-
щомоу тъчeнъ iавлѣаше сѧ строитель. сьи оубѡ оувѣщавaетъ
мїхаила присыненика сътворити царици[12]) братова си сына
зон./ бѣхѫ же сїа такова, а иже по сихъ каа:/ царь оубѡ T. 223. S. 125.
мїхаила анепсеа своего, сице бо нарицааше сѧ, женѣ своеи
присынѣетъ, и кесарскыимъ вѣнцемъ скотнааго оукрашаетъ,
тъчнааго скини оумомъ. сам же придавлѣѫ сѧ страстиѫ
обычноѫ въ одеждѫ облачит сѧ лоучшѫѫ[13]) багрѣницѫ,
доуховныимъ чрънилoмъ ризы своѫ очрънивъ, и къ ти-
шинѣ притекъ ѿт многомѧтежнaго житїа.

ЦАРСТВО МИХАИЛА КАЛАФАТѢ.

(vv. 6147 — 6224)

Ѿт толи оубѡ/ царица прїѧтъ попеченїе власти, и дѣ- V. 191 v.
верова си сына мїхаила оного царскыми не добрѣ оукраша-
етъ образы, чловѣка злочьстива, и скинїѫ, вецоумнаго,
и по естьствоу оубѡ имѫща соуровъство[14]) съвъзрастно,
юности же того на множаишаа приклачѧщи испльовaѫщомоу
ѹздѫ коню подобѧща[15]) сѧ, и пїанъскыѧ[16]) игры и ска-

[1]) V. greș. топлинїин. [2]) V. greș. злоравни. [3]) V. нѣцїи. [4]) T. скотны. [5]) V. -обычнїи. [6]) V. овчѣре. [7]) V. желѫдемъ. [8]) V. пръвѣньствовав-шаго, T. пръвѣн'ствовааше; orig. ἐπρώτευεν (v. 6130). [9]) V. -ыѫ. [10]) V. T. гирокомства. [11]) V. водѣше. [12]) In V. царици e pus după сына. [13]) T. лоучьшѫѫ. [14]) T. соуровство. [15]) V. подобѧщи. [16]) V. пиань-скыми.

каніа весчин''наа[1]) любѧща наче въздвигшѫѫ его кръмил-
ницѫ по въспріѧтіи кръмы и пищѧ[2]) въ сытость. и сіє
тъкмо зоіа[3]) багрѣнороднаа не позна некѣдѣніє скръби мно-
гы почръпши, іако зъміа грѣаше на сръдци си положивші,
и царскыи съсєцъ зъмиѹ подаваашє[4]). и понєжє ѹбѡ прѣ-
ѧтъ вещи толикыѧ[5]) чловѣкъ юнъ, несъвѣтливъ, грѫдъ,
T. 223 v. іаръ іакы вино въ новѣ ѹтъптано шѹмѧ[6]) и влековщѫ, и
чѧсти кротость не възможє понести· тѣмъ[7]) и въ глѫбо-
кыи съкрати сѧ ровъ. слово бо тѧшковрѣмен''но, глаго-
V. 192. лѧтъ, санъ, и аще не приключит сѧ врѣнов носѧн[8])/ тѧготѫ
его, ницъ помѣтаетъ на земѧ[9]) того и съкрѹшаетъ. за
прѣва ѹбѡ дворъскыѧ[10]) прѣвыѧ[10]) властелы[11]) и прѣвосъ-
вѣтникы варкаръскы[12]) мѫчаашє[13]) дѣтородныѧ[10]) ѹды[14])
изрѣзоѹѫ. іакоже мнозѣмъ[15]) измѣнникшемъ[16]) мѫжьскоє єс-
тьство полоѹчловѣквѡм бyти и некѣдомомъ естьствомъ.
S. 123 v. сице авіє ѡт начрьтаніа прѣваго зла іаки сѧ· лѫкавоѹм-
ныѧ бѡ и злыѧ[10]) єдинѣмъ, іакоже глаголѧтъ, дьнемъ по-
знаетъ кто. таже въспріемъ младосъвѣтникы[17]) отрокы и
прѣвосъвѣтникомъ примѣшаѫ сѧ юныи юнымъ. іакоже
древле ровоамъ соломѡновъ сынъ. царицѧ[18]) изгна зоѧ и
θеодѡрѫ[19]), и въ острокы ѡтславъ ихъ остриже. еже и лю-
тыѧ[10]) мѧтежѧ въздвиже на окааннаго, іакы вѣтръ на море
корабоплавноє нападъ и долоѹ из глѫбины сіє възмѫщаѫ.
тогда мощно вѣ разсъмотрити[20]) ѡт іавленыихъ[21]) вещїи
какова вѣ народоѹ любовъ въ наставникоѹ, и колико можетъ
царь и кнѧѕъ[22]) и воєвода и владыка отечьскѫ любовъ
V. 192 v. имѣѫ ѡт сѫщїихъ[23]) под рѫкоѫ его и ѡт нихъ любимъ
T. 224 сыи іако ѡт чѧдъ/ своихъ. понежє вѡ въноѹши народъ та-
коваа, іако царицѧ самодръжецъ изгнаны сътвори[24]). и

---

[1]) V. скаваній весчинкиы. [2]) V. T. -щѫ. [3]) V. зоа. [4]) T. даваашє. [5]) V. -ыѫ. [6]) V. кыпѧ: orig. ὕβριζον (v. 6163). [7]) In V. lipsește -мъ. [8]) T. врѣнио носѧн. [9]) T. земля. [10]) V. -ыѫ. [11]) V. властелѫ. [12]) V. T. варварскы. [13]) V. мѫчашє. [14]) Lipsește în V. [15]) V. -ѕѣ-. [16]) T. из-мѣнникшє. [17]) V. -съвѣтныѫ. [18]) T. -цѫ. [19]) V. царицѫ и зоѫ θеодорѫ изгна: orig. τῆς βασιλίσσης ἐξωθεῖ Ζωὴν καὶ Θεοδώραν (v. 6179). [20]) V. расмотрити. [21]) V. -ыхъ. T. -їахъ. [22]) V. кнѧзъ. [23]) V. -щїихъ. [24]) V. створи.

класы ихъ не хотѧщамъ имъ пожѧтъ нѫждеѫ, и ꙗко
одеждѧ[1]) ихъ къ чрънило прѣобрази[2]), ꙗростнымъ къз-
горѣ сѧ огнемъ, каменїе же абїе късхытнишѫ и дрѣвїе[3]) и
късе приключившее сѧ, соулнцѧ, орѫжїа, мечѧ, късрѫжаахѫ
сѧ и жены прѧслицами ꙗкы копїами, и съ кеплемъ и го- T. 225, gir. 7.
воромѣ къ дрьжѫщомоу течахѫ, царицѧ[4]) нищѫще късѣми
рѫками и разоумы, и хоулѧще мїхаила кепли скврѣныими.
тогда оубѡ тогда тренетенъ[5]) заѧцъ кидим[6]) бѣ зьмїи
прѣжде грьдообразенъ сын и лькъ приземный[7]). дрьзость[8])
остави и грьдость[9]), и брьзоплокными[10]) ладїами прикеде
царицѧ[4]), и пакы кьдасть има дрьжавѫ еже ѿт прѣроди-
телей сьроднѫѫ има и ѿт дѣдѡкъ. нѫ и пакы пламень
крамолны[11]) кьжизаашe[12]) сѧ, пакы кьздкизаашe[12]) сѧ на
обрѫгателѣ. и оубѡ неизвѣжнѫ кидѣ злыи нѫждѫ, /и ѿт S. 121. V. 193.
късѫдоу опстѫпаема[13]) себе ꙗко медвѣда сѣтми, покоушает
сѧ живот оукрасти ногама бѣгоуныма, и ѿтбѣгаетъ ꙗко
заѧцъ[14]), аще кто речеть, къ каменю, и трапезѫ таинѫ вѣ-
гьстко творить[15]). нѫ народъ раждег сѧ единоѫ на гнѣв'
и самыи[16]) огнь, ꙗкоже мнѧ, прѣминѫ[17]) шоумѧцїи[18]): къ-
нѧтрьѧдоу бѡ скѧтьныхъ и некъхо/диныхъ кънедние ѿт T. 225 v.
тѫдоу исхытишѫ[19]) окаан''наго кънїѫзца[20]) съ къздыханми
срьдечными и слъзами топлыими[21]). и ѕѣници[22]) извѣдо-
шѫ емоу ножевы. и съ нимъ злочьстиваго стрша[23]) его
ослѣпишѫ, чловѣка злонрава, лѫкава, люта, късемоу злоу
дѣлателѣ[24]). и пакы царицѧ вѣнцы одѣкаѫт сѧ, и пакы
прѣдѣднѧѫ[25]) власть наслѣдоуетѣ. коури бѡ страстнѣи ѿт-
гнанѣ бывши делече, дьхнѫ зефир' сладокъ и оусмїа сѧ
тишина.

[1]) Т. одеждѫ. [2]) Т. прѣобразы, cu ы îndreptat din и. [3]) V. и дрѣвие късхытишѫ: и дрѣвие este scris de două ori; cf. orig. vv. 6194—95. [4]) V. -цѫ. [5]) Т. трепе|те|нь. [6]) Т. заѧць видым. [7]) V. -земны. [8]) V. грьдость. [9]) V. дрьзость: orig. τοῦ θράσους — καὶ τῆς ἀλαζονείας (v. 6201). [10]) Т. -ыими. [11]) V. -ын. Т. крамольны. [12]) V. -ѕа-. [13]) Т. опистѫпаема. [14]) V. заѧць. [15]) Т. |тко|рит. [16]) Т. самы. [17]) V. прѣмин-нѫшѫ. [18]) Т. шоумѧцїа. [19]) V. исхитишѫ. [20]) Т. кънїѧзца. [21]) V. -ыми. [22]) V. ѕѣ-. [23]) Т. стрыа. [24]) Т. злодѣлателѣ. [25]) V. -дѣднѧѧ.

ЦАРСТВО КѠСТАНТИНА[1]) МОНОМАХА.

(vv. 6225 – 6322)

Нѫ царица зоıа[2]) грьчьскѫѫ власть самодрьжьца мѫжа
трѣбовати оумысливши, и дѣтемь вьсрїѧтї[3]) єи рождь-
ства жѧждѫщи и желаѫщи дѣторождна оуслышати сѧ
V. 193 v. чѧдомь мати, ѿ дѣвѭ бѡ врьтоградарю ıако дрѣво на-
поившии сѧ драхлѣ[4]) страждаше[5]) вес племене цѣла быти
тѣмь и мѫжа нѣкоего красна, именемь кѡстантїна[1]), из
лезвѣ приводитъ корабли вѣтрилоперными, егоже мономахъ
нарицаахѫ отьчинимь порекломь[6]). ибѡ осѫжден бѣ вь томь
жити островѣ[7]) ѿ прѣвлаго[8]) мїхаила царствовавшаго[9]),
по ниныхъ оубѡ ıако царство поводшаѫщ сѧ вьсхытити[10]),
обоѧдоу[11])бѡ оудрьжашѫ сѧ ıаже о немь прослоутїа, ıакоже
бѡ дрѹѕїи[12]) рекошѫ, имже нелъжень ѧзыкь, ıако зане[13])
T. 226. примѣси сѧ похотнѣ зои царици. вь лезвь[14]) оубѡ осѫ-
ждень быв сьи кѡстантинь[1]), и вь малѣ не пострадавь и
S. 124 v. ѹгашенїемь очными, вьнезаıанѫ[15]) падшоу вьспѧть колоу
чѧсти и скѫделоу[16]) еѫ инако прѣврьгшоу[17]) сѧ царь пока-
за сѧ, и владыка сыи прѣвѣе рабь, самовладыка бысть осѫ-
жденыи и самодрьжець свѧзаныи, и царицѫ зоѧ[18]) оунев-
щаеть на бракь. сице неисправлено[19]) есть земнородныхь[20])
V. 194. житїе сице имѣниıа[21]) коло горѣ и долоу текѫщи валѣеть
вьсѣ мрьтвнаа[22]) и раз'мѣшена творить. похвалы же вь-
образоужть сего мономаха на бранехъ оубѡ неискоусна и на
орѫжноносїе, а вь иныхь[23]) великолѣпна, даролюбива[24]),
весела, свѣтлодоушна, красолюбива[25]), милостива правы, да-
ролюбию море, езеро пиканию, из негоже вьспрїѧшѫ многи[26])
потокы доброкаплъныѧ[27]), из негоже почрьпошѫ многи[26])
воды живопитателныѧ[28]) пролитїа бѡ по вьсѫдоу[29]) ис-

[1]) V. -нд-. [2]) V. зоа. [3]) T. -прїѧти. [4]) V. драхлѧ. [5]) V. -даше. [6]) In V. lipsește -л-. [7]) V. вь томь островѣ жити: orig. ταύτην οἰκεῖν τὴν νῆσον (v. 6234). [8]) V. прѣвгаго. [9]) V. -ааго. [10]) V. -хитити. [11]) V. -оѫ-. [12]) V. -ѕ-. [13]) V. зане ıако. [14]) V. лезвь. [15]) V. T. -аа-. [16]) V. скѫделю. [17]) V. -врьгьшоу, T. -врьвшѹ. [18]) V. зоѫ. [19]) T. неисправлень. [20]) V. -ыхь. [21]) V. имѣнїа. [22]) V. T. -тв-. [23]) V. -ыхь. [24]) T. даро-любиваа. [25]) In ms. кросо-. [26]) V. многи. [27]) V. -каплыѫ. [28]) V. -ыѫ. [29]) V. всѫдоу.

точикъ ıаки сѧ златопроходнъıи пактолос[1]), инаъ сребро-строунинъıи. познашѫ сего и людїе длани любодаровитъıѧ[2]), оувѣдѣшѫ сего и[3]) храми красолюбнъıѧ[2]) рѫцѣ. нищїи напои-шѫ сѧ и почрьпошѫ въ сытость, вьсѣкъ храмъ въсприѧтъ напоенїа златоточна. сице оница бѣ рѣка вьсѫдоу нався-нѣема издаваеше бо дарѡмъ нескѫднопролитнаа излїанїа, ıако въ нетрен"нъıѧ[4]) проходъı въ обиднмъıѧ[2]). ибо ѯерѯъ T. 226 v.
гърдъıи[5]) онъ персѡм кнѧѕъ[6]) под добрѫѫ тополѫ въс-клоник сѧ ıако въ жѫтвѫ красотами бездоушнъıими[7])
садъ почиталше. кокого же и каменїа и садовїа и островн и V. 191 v
пристаниица дарми оупоишѫ[8]) сѧ добророснъıми и присно-текѫщими. сице богатѫ доушѫ, сице велнкѫ имѣше. и аще кто разоумѣти хощетъ великодоушие его, добросъзданнъıи и храмъ оувѣрит емоу вещь, егоже ѡт основанїи въздвиже и ѡт корен' прѣвъıиx божьствномоу хрїстовоу мѫченикоу и S. 125.
побѣдоносцоу геѡргїоу[9]). нъ оубѡ сице[10]) добрѣıими цвѣ-тъı паче кедра, сице свѣтлѧ сѧ добродѣтѣлми листвїемъ ıако финикъ, ѕѣло[11]) недѫженъ пактїѫ вѣше[12]) прѣстнеѫ, по-гоболїем' бо тѧжкыим съкрушаше сѧ ногама ıако желѣзъı твр'дъıими[13]) и ıако нерѣшимъıимъı[14]) оковъı. и оубѡ прѣ-бъıваше весь днь въ мѧк"къıихъ постелѣхъ[15]), оупокаѧ[16]) свои недѫжнѣи нозѣ[17]). ѡт сего разсѣдошѫ[18]) сѧ на нь многъı влънъı и напастемъ и вѣдамъ вѣтри боурнїи. слъı-шит сѧ вьсѣчьскъı[19]) лютъıи онъ[20]) манїакъ[21]), мѫжъ не-поланиорѫвъ, бръзорѫвъ, мѫжеоубїица, дръзосрьд и добро-срьдъ, дъıхаѫ стрьмленїемъ оусрьднъıимъ. тъи оубѡ събравъ V. 195.
мѫжѫ ратнъı, шлѣмоносцѧ и конїиникъı, мѫжѫ исполинъı T. 227.
тѣломъ, доброрастенъ възрастъ имѫщимъ тѣла, паче то-полїи воднъıихъ[22]) высотѫ имѫщихъ, ıако облакъ над гла-вѫ ста царевѫ[23]), дебелъ и мраченъ и мѫтенъ и чрънѣи-

---

[1]) V. -лос'. [2]) V. -ıѫ. [3]) T. и сего, în loc de сего и. [4]) V. трен-нъıѧ. [5]) T. грьдъıи. [6]) V. кнѧѕъ. [7]) V. -ъıми. [8]) T. оупоишѧ. [9]) T. гїѡргїꙋ. [10]) Lipsește în V. [11]) V. ѕѣло. [12]) V. вѣше пактиѧ: orig. σαρκὸς εἶχε (v. 6278). [13]) T. тврьдъıми. [14]) V. -ъıми. T. нерѣшъıмъıми. [15]) V. greș. пестелѣхъ. [16]) V. T. -аѫ. [17]) V. нозѣ. [18]) V. расс-. [19]) V. -ъıи. [20]) V. онъ лютъıи. [21]) V. -акъ. [22]) V. -ъıхъ. [23]) V. ста царю над главѫ: orig. ὑπὲρ κεφαλῆς ἔστη τοῦ βασιλέως (v. 6292).

шїи[1]) смолы, дъжды тѧшкыми[2]) прѣтѧ, нє водными жє
дъжды, нѫ строуꙗми кръкиными, нѫ кръвными пролитїи.
постижє оубѡ оубѣжища, постижє градовы. идѣшє прѣтѧ
ꙗростїѫ и дыхаѫ пачє кєнтавръ, ꙗко капанєвъ вєлерѣчиѫ[3]),
и гръдѧ сѧ ꙗко антєи. и кто оубѡ надѣашє сѧ избѣгнѫти
ѿт злобы толикыѧ[1]): нѫ стрѣгомыи божинма дланма нє
оубоит сѧ исполинъ, ни ѕвѣрїи[5]) оустрашит сѧ, нижє въс-
трєпєщєтъ желѣза ни каркиновѣхъ[6]) оустъ· иматъ бѡ по-
борника бога пачє въсѣкого тѧшка[7]) камєнѣ[8]), пачє тигръ-
скаго ѕвѣрогонителѣ[5]) минда. тѣмъ и слъньцє свѣтлыѧ
въсїа лоучѧ[9]) и разори тьмѫ и прогна облакъ, и видѣшѫ
S. 125 v. свѣтъ бєзъ облака царь[10]) и градовє, быстъ бѡ въ рєбра
прободенъ злыи ѕвѣрь[11]) и въси избѣгошѫ ѿт соуровоꙗд-
V. 195 v. ныихъ єго чєлюстїи. пакы жє торникь[12]) дроугоє зло про-
ничє, дроугыи[13]) ѕвѣрь[5]), єгожє данїилъ провидѣ дрєвлє,
попираѫ въсѣ и развѣваѫ и ногами сътрыкаѫ а оставшаа
съкроушаѫ зѫбы. нѫ и сєго къ скорѣ[14]) въсхыти сѫдъ.
T. 227 v. нєизбѣжными стрѣлами того състрѣлѣвши и ѕвѣрѣ[5]) оу-
ꙗзвивши ꙗзвами напрасными[15]). и тогда обьѧтъ[16]) само-
дръжьца тишина нємѫтнаа, нє имѧщи[17]) приражєнїа боурнаго.

САМОДРЪЖЬСТВО ѲЕѠДѠРЫ ЦАРИЦѪ[18]).

(vv. 6319 — 6332)

Да ꙗкожє притѫжаахѫ ємоу лютїи нєдѫѕи и брєнїа тѣлєснаго єстьство прошаашє, на багрѣнороднѫѫ абїє Ѳєодѡрѫ, зоинѫ сєстрѫ, царство прѣходитъ, ибѡ царица зоꙗ[19]) прѣждє оумръла бѣ. ꙗжє на властнѫѫ къ малѣ въсѣдши колєсницѫ, и исхождєнїє своє разоумѣвши єжє ис тѣла, бѣшє жє, ꙗкожє глаголѧтъ, нєискоусна плътьскыимъ[20]) свръи-

[1]) V. -ши. [2]) V. тѧшкыми дъжды: orig. ὄμβρους ῥαγδαίους (v. 6294). [3]) V. -юѧ. [4]) V. -ыѫ. [5]) V. ѯ-. [6]) In V. lipseşte -хъ. [7]) T. тѣшка. [8]) V. камєнє. [9]) V. вьсиа слъньцє свѣтлыѫ лоучѧ; orig. ἥλιος φαιδρὸς ἀνέτειλεν ἀκτῖνας (v. 6305). [10]) T. царъ. [11]) V. ѯвѣръ. [12]) V. -къ: T. are la margine glossa romînească торнєкю. [13]) T. дроугїи. [14]) In cod. V. къ скорѣ lipseşte. [15]) V. greş. напрасными: orig. περιστερνίους (v. 6316). [16]) V. обьѫтъ. [17]) V. имѫщи. [18]) V. -цѧ. [19]) V. зоа. [20]) V. -ымъ.

нам҄ъ [1]). мѫжа нѣкоѥго дльгоживша и сѣда и трѧсѫща [2])
сѧ възводитъ въсадника на колѥсницѫ [3]) толикѫѫ.

ЦАРСТВО МИХАИЛА СТАРЦА.

(vv. 6333 — 6401)

Ѥмꙋже имѧ михаилъ, иже лѣтнꙑми оубѡ многожител-
нꙑми/ оукрашааше сѧ връхꙑ [4]) дльгостаростнꙑми [5]), въспѧтъ V. 196.
оуже достигшїихъ [6]) къ западѡмъ житїа ѡт слоуженїа
оубѡ ѥго рать [7]) погꙑбе, въ инꙑихъ же и добронравенъ и
измѧщенъ бѣ [8]). нѫ оубѡ не възможе срьдечнꙑѧ [9]) ѡтрасли
на свѣт произвести и показати сѫщїи въ глѫбинѣ власъ·
ибѡ обдръжаахѫ [10]) вьсѧ власть ѳеодѡрини сьродници/ прь- T. 229.
вꙑѧ [9]) царицѫ, небрѣгѫще о мїхаилѣ подобнѣ ꙗко безврѣ-
мен҄нѫѫ зелкѫ безлиствьнѫ [11]) и старѫ и оуже ꙋвѧдшѫ [12]),
понеже и свѧзан бѣ страшнꙑми клѧтвами, ꙗко да прѣдастъ
имъ вьсѣ и словесꙑ правити и вещми [13]). бѣше оубѡ
тьи ꙗко сѣнь [14]), и словесꙑ тъкмо/ царъ, а прочаа вьсѣ S. 126.
рѫками онѣх правлѣахѫ сѧ, ихже пѣстоунꙑ мїхаилоу остави
ѳеодѡра и хранителѧ и строителѧ и власти ѥго отьцѧ· дво-
пѣстоун҄ни бѡ сѫтъ старци по причи. тѣмъ и приходѧ-
щеи [15]) и пристѫпаѫщеи къ нимъ и по вьсемоу по воли ихъ
оустроѥни сѫще почрьпаахѫ [16]) обилїа даровъ. чловѣци же
коннъствьнїи [17]) и ратемъ искоусїи и ѡт корень [18]) слав-
нꙑих прозѧбшеи [19]) и до бровѣтьвнꙑихъ [20]), имже добра V. 196 v.
отечьства и прѣродителїе и родъ ѡт храбрꙑихъ, ꙗкꙑ сь-
сѫдъ нѣкꙑи скѫделен҄ и бесчьстенъ [21]) помѣтаахѫ сѧ [22]).
оувѣрити же иматъ глаголемое комнинъ онъ ѥмоуже имѧ
исаакїе, иже въ храборьствїихъ [23]) имѧ [24]) имѣше и прослоу-
тїе велико· имѣше бѡ рѫцѣ влаѕѣ [25]) на бран҄наа дѣла и

---

[1]) V. T. скврьнамъ (T. -м). [2]) V. трѧсѧща, T. трѧсъща. [3]) T. ко-[ле]сницѫ. [4]) T. влъхꙑ. [5]) T. -старосньимн. [6]) V. -шихъ. [7]) V. ратъ. [8]) In T. бѣ este cores din бѧ. [9]) V. -ыѫ. [10]) V. adaogă сѧ. [11]) V. -ств-, T. безьлистовнѫ. [12]) T. оувѣдшѫ. [13]) V. вещьми. [14]) V. сѣнъ. [15]) V. приходѧще. [16]) V. T. -чръ-. [17]) V. -ствни. T. конньствнїи. [18]) V. коренъ. [19]) V. -ѕѧбшеи, T. ѕѧбшеи. [20]) V. -тв-. [21]) T. бесчестень. [22]) V. скѫделани и счѫстенъ прѣмѣтаахѫ сѧ, unde счѫстенъ este o greşală în loc de бесчѫстенъ = бесчьстенъ: cf. orig. v. 6357. [23]) V. T. -рст-. [24]) Lipseşte în V. [25]) V. влазѣ.

пръсты доброоуказаны на рати. иже пристѫпль къ мїха-
илоу и плодныѧ[1]) троуды[2]) богаты ѡт него пожѫти[3])
възненцевавъ, и надеждѫ не полоучивъ ни пожѫвъ цвѣты.
нѫ и паче порѫганїа обрѣтъ трънїе ѡт злыихъ крътогра-
V. 228 v. дарь[4]) властныѧ[1]) оградꙑ, и гнѣвенъ бывъ възрѣ/ на
ѡтметнѫтїе, и придроуживъ доукѫ кѡстантина[5]) и мно-
гыѧ[1]) ины великыимъ[6]) богатьствомъ[7]) кыпѧщїихъ[8]) и
родоу начѧла свѣтла имѫщїихъ[9]), и събравъ воѧ[10]) изъ асїѫ
орѫжникы[11]), нападе на царѣ хотѧ его съ прѣстола низврѣ-
щи[12]). оуслыша же сїа мїхаилъ трѧсѫщїи сѧ старецъ, и сѫ-
дивъ паче себе недостоина быти саноу ѩкы гробна оуже
V. 197. старца/ и гнила, готовъ бѣ слѣсти съ прѣстола и оу-
стѫпити. нѫ иже корабль властныи правити[13]) оустроенїи,
не хотѧще[14]) спасти его[15]) нѫ и[16]) потопити и погрѫзити
богатѣишїи[17]) влънами тѧжкошоумѧщими, на брань и не
S. 126 v. хотѧща[18]) старца подвизаѫтъ[19]) и въ малѣ не погребенаго
на ополъченїе[20]). ѡт сего брани междоусобныѧ[1]), и десницѧ
гръчьскыѧ на грькы соулицѧ острѧще и копїа и омакаемы
кръвми междоусобными· и срьпъ простираше сѧ раздѣлѣѫ
съединеныѧ[1]), и дроугаго на дроуга подвизаѫ[21]) ѩко въ
мрацѣ, и чѧда единого отьца дроуга на дроуга разсверѣ-
пѣѫ[22]). бываетъ же оубѡ[23]) комнинъ изѧщнѣи въ брани, и
градъ прѣвыи градѡмъ постигъ бесперноѫ брьзостиѫ, и
вѣнецъ възложивъ на сѧ самодрьжецъ показа сѧ.

ЦАРСТВО ИСАКЇЯ[24]) КОМНИНА.

(vv. 6402 -- 6420)

T. 229. Прикасаше же сѧ власти[25]) вецми вьсѣми, и вьсѣмъ
приношааше сѧ по величию, и ближнимъ и далнимъ и еже

---

1) V. -ыѫ. 2) V. троудны. 3) T. пожѧты. 4) V. -аръ. 5) V. -иа-. 6) V. -ымъ. 7) T. богатством. 8) V. кипѧщихъ. 9) V. -щихъ. 10) V. воѫ 11) T. орѫжникы. 12) V. съврѣщи. 13) Lipsește în V. 14) T. хотѧще, îndreptat din хотѧщи. 15) Dela кыпѧщїих până la спасти его. T. f. 228 v., scriitorul B. 16) Lipsește în V. 17) Traducere greșită a grec. τὸν ταλάντατον (v. 6380). 18) In V. lipsește -тѧ-. 19) V. -ѕа-. 20) Versurile 6383—90 aŭ rămas netraduse. 21) V. подвижѫ. 22) V. расверѣпѣѫ. 23) Lipsește în V. 24) T. исаакїа. 25) T. власты.

въ властехъ,/ и сладопивное и злое ласканїе и того кръмле- V. 197 v.
нїа ѿт доушѫ ненавидѣше. ѿт сего оубѡ тѧжъкъ многы-
имъ мнѣше сѧ, и вѫщьше достоиныѧ¹) имы гръдость.
нѫ обаче насладив сѧ власти не на длъгыхъ слъньцохъ,
нѫ еже би рещи ꙗко злак процъвтъ, и по малѣ оувѧдъ лю-
тыми недѫгы, и доукѫ оубѡ оукрашаетъ царствїа образы,
ꙗко ѿтвръзъша²) емоу многа имѣниѡмъ скровища и съпо-
спѣшьствовавша емоу на пръвое въцаренїе, сам же жестокое
житїа еже по боѕѣ въсприїемъ одѣа сѧ въ ризы чрънозрач-
ныѧ¹), и истаавъ себе дѣлы длъготрꙋдными³), многорев-
ностноѫ кончиноѫ житїе скончаваетъ⁴).

ЦѦРСТВО КѠСТѦНДИНѦ ДОУКѪ.

(vv. 6121 — 6495)

Доука же приемъ царскаа правила четворницѫ златѫѭ правлѣаше равнѣ, ниже оудръжаѫ стръмленїе еѫ въсѣчь-скы и съставлѣѫ⁵) и касаѫ сѧ стѫпанїи лев'выми⁶) и въс-ными, ниже пакы ѕѣло⁷) въдаѫ себе и беспѫтїемъ тичѧ, V. 198
нѫ и дръзости скорость въстѧѕаѫ⁸) и ѿтбѣгаѫ еже по брѣгохъ гонити непровидьнѣ/ и ѿт колесничныих бѣдъ оу- S. 127.
кланѣѫ сѧ. седмочисльными же чѧды домъ оутвръдивъ/ T. 229 v.
ꙗкоже стлъпы седмими извѣстно оутвръждеными и хотѧ прѣити ѿт житїа и житїискыихъ⁹), малъвѫ бесчисль-ныихъ¹⁰) печалїи имѣше въ срьдци¹¹) и боурѣми ношааше сѧ попеченїи различныихъ. люблѣше¹²) бѡ царицѫ и хотѣ-ше сїѫ быти чѧдомъ его хранителницѫ и власти причѧст-ницѫ, нѫ зазираше пакы младости възраста еѫ раждизан-ми бѡ и разгорѣнми плътьскыми цвѣтѣше. и мышлѣаше да не пакы на бракъ оуклонит сѧ и да не пакы мати бѫ-детъ дѣтемъ инородныимъ¹³), и ѿт сего проѕѧбшаа¹⁴) ѿт него оувѣнѫтъ, а въ инородныим¹⁵) дръжава прѣидетъ. таковыми оубѡ влъноѫ сѧ помышлении¹⁶) боурѣми, из- V. 198 v.
вести царицѫ ѿт тѫдꙋ покоушааше сѧ и дѣтемъ оставити

¹) V. -ыѫ. ²) V. -връзша. ³) V. -трꙋдными. ⁴) Versul 6120 a rămas netradus. ⁵) V. вьсѣчьскыи съставлѣѫ. ⁶) V. -вв-. ⁷) V. ѕѣло. ⁸) V. -ѕѧѫ. ⁹) V. житеискыхъ, T. -ных. ¹⁰) V. -ыхъ. ¹¹) V. имѣѫ на срьдци; orig. εἶχε (v. 6431). ¹²) V. любѣше. ¹³) V. -ымъ. ¹⁴) V. -ѕѧв-. ¹⁵) V. ꙗкы инороднымъ; T. инородиним. ¹⁶) V. помышленїи. T. -нїе.

свободно царство, дроугыѧ[1] тѣмь нѣстоуны поставивъ[2] ꙗко младѣмь. нѫ бѫдѫщомоу подобаєтъ въсѣ прѣмагати, и хвалити сѧ над помыслы, и побѣждати срьдца. ибѡ царица[3] сїа[4] ощоутивши[5] и вєсь[6] помыслъ оувѣдѣвши съпрѫжника своєго, клѧтвами сєбє страшными ꙗкы ѫзами сътѧѕоуєтъ[7] єжє к томꙋ нє сътворити[8] втораго[9] брака, нижє познати чрьтогъ жєнитвьныихъ[10], нѫ чѧдомь єго
T. 229. власть съблюсти.

(v. 6153) И оубѡ доуга ѫзами єстьствьными[11] обьѧт[12] бывъ и мрьтвьнѫѫ[13] и зємнороднѫѫ[14] ѡтложи тѧготѫ. євдокїа жє сьплоквница бѣ чѧдомь кораб'ница сѫщи доброкрьмнаго кораблѣ. нѫ вьнєзаапѫ разсвєрѣпѣвшє[15] плътьскыѧ боурѧ[16] въздвигошѫ зломѫтєнъ вѣтръ и влъны, и навєдошѫ мѧтєжѫ[17] люты и мрачны, и въспрѣтишѫ пла-
S. 127 v. вѫщїихъ положити вльнами потоплєны· глѫбина бѡ зло-
V. 199. боурнаа разврьзаашє оуста своа. что жє и коє приключившєє сѧ; прїиди[18] ми, слово, и вѣщаи, и нє прѣстаи цѣвницѫ гѫсльнѫѫ поѫ.

(v. 6185) Бѣшє романъ нѣкто воєвода, порєкломь дїогєнь, радостєнъ и доброобразєнъ, родомь кападокїанинъ, добрѫ имѣѫ добротѫ тѣлєснѫѫ, добрѣ жє и мышци[19], зракомь обогащаѫ сѧ красныимь, достоиныимь власти. сьи видѣвъ имѣнїа и силѫ грьчьскѫѫ[20] жєнѣ прилєжѫща, пачє жє и нєистовѧщои сѧ, и дѣтємь младыимь и маломощныимь[21], ꙗко змїи посвиста на птицы бєспєрыѧ[1], поглътити хвалѧ[22] сѧ оусты костосьнѣдными[23] самѫѫ птищомь матєрє и съ птєнцы· нє вѣдѣшє жє, ꙗко младовъ
T. 230 v. скрєбьтѣнъ[24] съклонєнъ[25] на зємѧ[26] помѣтаєтъ орла по аєроу лєтѧщаго[27], и тонотн оуловлѣѫтъ лєноплєтєнїи[28] мєдвѣды. нападъ оубѡ оу града ѳрачьскаго андрїанова, съ-

[1]) V. -ыѫ. [2]) In V. cores din поставывъ. [3]) Lipseşte în V. [4]) V. сиѩ. [5]) T. -ивьши. [6]) V. вєсь. [7]) V. -з-. [8]) V. створити. [9]) V. втораго. [10]) V. T. жєнитъвныихъ. [11]) V. T. -ств-. [12]) V. обьѫть. [13]) V. -тв-. [14]) T. -ѧѫ, V. зємноизроднѫѧ; orig. γηγενές (v. 6454). [15]) V. расвєрѣпѣвшє. [16]) T. боурѣ. [17]) V. мєтєжѧ. [18]) T. прїидє. [19]) T. мышцы. [20]) T. грьчѫскѫѫ. [21]) V. -ымь. [22]) T. хвалѣ. [23]) V. -снѣд-. [24]) V. T. -вт-. [25]) V. сьплєтєн. [26]) T. зємлѧ. [27]) T. лєтѫщаго. [28]) V. лєноплєтнїи, T. лєноплєтєнїє; orig. λινόπλοκοι (v. 6477).

бра множьство вои, и[1]) оустръми сѧ и ополъчи, рѫгааше же сѧ врътоградаремъ и дѣлателемъ винограда,/ расхыщение полагааше земнынмъ[2]) строителемъ. мало же нѣчто междоу симъ, и волъ рыкаѫщїи и великопръсыи оухващенъ быст псы, и приведенъ бысть мѫчити сѧ и приѧти дрьзновенню своемоу сѫдъ. видѣ же его царица и добротѣ оудиви сѧ и срьдце похотїѫ оуазвено имѣ ѿт видѣнїа, и въ ничьсоже дрьзость романовѫ положивши[3]) и оны прѣстѫпилъши страшнъıѧ[4]) клѧтвы, похотнѣ приплете сѧ и примѣси сѧ, сказаномоу[5]) къ мѣсто темницѫ ѿтврьзаѫщи чрътогы жениншъскъıѧ[4]), къ мѣсто желѣзъ дароуетъ емоу ризы[6]) висрѣнъıѧ[4]),/ и одръ царскъıи къ мѣсто хоудъıѧ[4]) постелѧ, и самодрьжьца оустраетъ ѿт съмръти избавльши къ адовы троуждаѫщаго[7]) сѧ челюсти вънасти. таковы ти сѫтъ твоѧ[8]) игры, игрьче коло житїиское[9]). V. 199 v. S. 128.

ЦАРСТВО РѠМАНА ДЇОГЕНѢ.

(vv. 6496 — 6618)

Да ꙗкоже оубѡ прѣиде романъ въ толикое величьство, ѿт стѫпанїа показа и ѿт прькаго течениа какова[10]) мѫжь-ства топлотѫ въ прьсехъ имѣше. не на пищы бѡ вънатъ плътьскъıѧ[4]), ниже[11]) приклѣк сѧ златозарноѫ и багрѣн''ноѫ одеждеѫ, чрьвїннѣмъ живѣше[12]) житїемъ окаан''наго и земѧ[13]) ꙗдѫщаго, темнѣ съкрыкаѫ себе въ чрътоѕѣхъ[14]) царскыихъ[15]), и бѣгаѫ ѿт враговъ[16]) и брани ѿтскачѧ, и на злыѧ[4]) и злотворивъıѧ[4]) не потрѧсаа[17]) мечь. нѫ ꙗрость въспрїемъ на агарѣны и ревностныи[18]) на нѧ истрьгъ мечь, и земѧ[19]) сихъ тѣлесы ꙗко снопїемъ прикрывъ[20]), и истекшими кръвми езера съставль, показа каково грьци хранѧтъ мѫжьство[21]) и каковы мышцѧ имѧтъ въ бранехъ. V. 200. T. 231.

---

[1]) Lipsește în V. [2]) V. -ымъ. [3]) T. приложивши. [4]) V. -ыѫ. [5]) V. -анномоу. [6]) V. рызы, T. greș. зызы. [7]) V. T. -аѫщаго. [8]) V. твоѫ. [9]) V. житеиское. [10]) T. какова, cores din каковѫ. [11]) T. неже. [12]) T. живѣши. [13]) T. землѧ. [14]) V. -ꙁѣ-. [15]) V. -ыхъ. [16]) V. ѿт враговъ вѣгаѫ; orig. φεύγων οἷον τοὺς ἐχθροὺς (v. 6503). [17]) V. T. -аѫ. [18]) V. ревностныи. [19]) T. землѧ. [20]) V. покрывъ. [21]) Dela ниже приклѣк până la мѫжьство incl., T. f. 231, scriitorul B.

и аще не би враждьнаа злоба въздвигла сѧ на доблаго. аще
не злобнаа[1]) ехидна сънѣла мѫжа, не би ни искра оубѣгла
орѫжїа штмьщенїю[2]). нѫ злобное трънїе и враждьнъи влъ-
чець оуязвишѫ его яко шт скорпїи жѧла. и ѕѣници изво-
дошѫ емоу очнѣи. бѣше бо, рече[3]). ршманъ жестокъ, гнѣв-
ликъ[1]), гръдъ, ярослюбивъ, самолюбивъ, самомѫдръ. тогда
V. 200 v. же вѫщьшими разгръдѣвъ шт багрѣницѫ и болшѫѫ лю-
T. 231 v. тость въсприемъ яко гръкшм царь, наче же и притѧжавъ
разоумъ неоустроенъ и нравъ мѧтеженъ. и всѣхъ не-
щоудѧ[5]) и въсѣмъ[6]) зазираѫ яко не своимъ и яко навѣт-
никшмъ и яко пѫтѫ емоу блюдѫщимъ. тѧжъкъ мнѣше сѧ
S. 128 v. и горъкъ[7]) не тъкмо под властїѫ сѫщїимъ[8]), нѫ и самои
женѣ и дѹшнѣмъ чѧдшмъ. шт сего бышѫ словеса неънет-
наа и размышенїа и лѫкавьствїа[9]). шт сего ненависть свое-
племен"на и ловитвы и сѣти. и врагшм мышлѣхѫ[10]) само-
дръжца прѣдати. нагонивъ и нетроуденъ лов' и готовъ.
растраше же чашѫ сїѫ прѣдателнѫѫ кесаръ брать кшстан-
тина[11]) доукѫ' сего во сынъ андроникъ бѣ тогда военачѧл-
никъ. пелобиции[12]) же воеводамъ и сыноу своемоу съвѣть. и
мрѣжа сьплѣтааше сѧ вѣднаа окаян"номоу. и одежда чръ-
норизна тъчаше сѧ съмрьтна. имѣше же оубш романа[13]) ли-
це византїиское ѕвѣрѧ гоубити оустрьмлѣѫща сѧ и гонити
V. 201. влъкы наскачѧѫщѫѫ на свѧщенныихъ овец' оградьы[14]). ле-
тѧщїа же голѫбица шт нѣкѫдоу прилетѣвши прнаде на
колѣнѣ его прилетѣвїи тихыими. не якоже прѣжде къ
ковчежномоу прилетѣвшїа покровоу и раздрѣшенїе възвѣ-
стивши на ходоу водномоу. и дрѣвѣныи листъ носѧщи. и
T. 232. оутѣшаѫщи ноя къ ковчеѕѣ[15]) съвръвенааго[16]) и втораго
родоначѧлника. нѫ ядоу изрыгателница. нѫ злымъ изо-
браженїе. зловъзвѣстница и чародѣица и злоклъхованаа
пророчица. и оубш царь птица посылаетъ къ царици. добро-

[1]) T. злобна. [2]) V. -ноу. [3]) Intrat aci prin confundarea lui φύ-
σει (v. 6517) cu φησί. [4]) V. гнѣвникъ. [5]) V. T. -оудѫ. [6]) V. всѣмъ.
[7]) V. горкъ. [8]) V. сѫщимъ. [9]) T. лѫкавства. [10]) T. -ѣахѫ. [11]) V. T.
-нд-. [12]) T. -опици. [13]) In V. романа urmează după византїиское: orig.
εἶχε μὲν οὖν τὴν Ῥωμαίων ἐπαρχία Βυζαντίου (v. 6537). [14]) V. оградьы овецъ;
orig. προβατοτρόφους μάνδρας (v. 6539). [15]) V. -зѣ. [16]) V. -енаго.

повѣстно знаменїе въѕнепщевавъ сего. ꙗже бѡ кто желаетъ
полѹчити, сїа [1]) и славитъ, и сїа въсѣмъ въ ѹмѣ, ꙗже и
къ помыслѣ. нѫ ѹбѡ ничтоже ѥстъ [2]) злосъмрътнѣе ѡт
чловѣка имѫщаго враждѹжщїихъ [3]) его въ своемъ домѣ.
аще бѡ ѹ себе имаши врагы и аще ѹ себе хранши ихъ,
не избавѧт тѧ ѡт бѣдъ ни вавилѡнъскыѧ [4]) стѣны, ни
иыреве семирамьстїи [5]), ни огньнаа тлъстота. аще прѣда- S. 129.
телнѫ дѹшѫ съжителницѫ полѹчиши, и аще живеши съ неѫ
къ нерѹшимѣмъ [6]) градѣ. прѣѧти бѫдѫт иыреве и несъ- V. 201 v.
храненъ град.

(v. 3560) Нѫ повѣсто бѫди ми ꙗже о дїѡгенѣ. тѧжка [7])
ѹбѡ брань обоѧдѹ [8]) просѣде сѧ, по срѣдѣ бѡ гръкъ и
персъ сверѣпъ шѹм възыде. темна въоржжааше ꙗрость
обоѧдѹ [9]) военачѧлїа [10]), и по въсѫдѹ оптицааше мѫжомъ [11])
гонитеа арен, връвми [12]) оброщаѫ и омакаѫ рѫцѣ, въсѣ морѣ
пожрѣти желаѫ връвемъ. царь [13]) же летѣше съсѣцаѫ и гонѧ [14])
и конїиными проводенми просънаѫ врагѡм чрѣва, ꙗкоже
птицоѹбитель, аще кто речетъ, ꙗстрѧбъ бръзыи, пти- T. 232 v.
цамъ хѹдоперыимъ простираѫ [15]) фръковы. млънїа ꙗвлѣаше
сѧ врагомъ огнемъ летѧщїа, съ выше съходѧщїа [16]) и про-
сѣдши сѧ изъ облакъ. быше изм꙽ьвены [17]) връвми длани
его, връвми же покапана десница его бысть и омазанъ мечь.
чръвленоѫ ризоѫ одѣа сѧ ѡт връвїи, ꙗкоже нѣкыи львъ
приложив сѧ страшливѹ скотѹ проколитъ ребра его нокът-
ми [18]) и омочитъ ѫтробоѫ и покажетъ очръвленѣ връвми
ѹстнѣ свои. паче же того твръдъ показа сѧ сторѫвъ. паче
о того желаѫ и горѧ дръзостїѫ, ѹвръвавленъ. твръдыи и V. 202.
неѹмѧкчинъ [19]) ꙗко камень.

(v. 6582) Бѣшѫ же сїа [20]), и призрѣ побѣда къ гръкѡм [21]),
и радостнѣ ѹсмїа сѧ, по врѣмени сихъ познавши. нѫ ѹбо
трїварварнаа она ненависть и злобныи мракъ и враждныи

[1]) V. сиа. [2]) V. есть. [3]) V. -ѫщихъ. [4]) V. вавѹлѡнскыѫ, T. ва-
вилонскыѧ. [5]) V. семирам꙽стїи, T. -рамстїи. [6]) In T. lipseşte не-. [7]) V.
T. тѧшка. [8]) V. обожадѹ. T. обьѧдо. [9]) V. -оѫ-. [10]) V. -начѧлїе. [11]) V.
мѫжемъ, [12]) In V. îndreptat din вровми. [13]) T. царъ. [14]) T. гонѣ. [15]) In
T. lipseşte -ѫ. [16]) V. -щиа. [17]) V. изъмьвены. [18]) V. нокътми. [19]) T.
неѹмѧгчень. [20]) V. сиа. [21]) T. връвом.

облакъ таковыи свѣтлоѹкрашен' помрачи дьнь. ꙗкоже бѡ
кесаръ ѹклони сѧ и бѣгъство начѧтъ, течахѫ вьси въ слѣдъ
его царѣ оставлъше. царь же ꙗко ѕвѣрь[1]) хоѹдъ бѣ окрѫ-
8. 129 v. женъ, и сѫдоѹ огладовааше и овѫдоѹ съматрѣаше, и единогѡ/
видѣше себе въ сѣтех злоизбѣжныих[2]). тѣмъ и въскочишѫ
пръвоначѧлници варварьстїи, сътѣкаѫще сѧ и прѣдтичѧще
и прѣдварѣѫще[3]) дрѹгъ[4]) дроѹга кто би ѧлъ романа жива.
и конечнѣе ѹхващенъ бысть царь, ѡ горе, варварьскыми[5])
T. 2[illegible] дланми,/ и бываетъ льв' ловитва ловцемъ пагоѹбныимъ[6]),
и нощныими гавраны орелъ ѹдръжанъ бываетъ златокри-
лыи[7]). варвар же онъ кнѧѕъ[8]) ѹхватныи его ненадеждиѣ
варварскѫѫ доѹшѫ ѹкроти и възрѣ чловѣколюбезно на царѣ
V. 202 v. щедрит/ бѡ и варваръ царѣ злостраждѫща. обличи же свое-
племен''ныѧ[9]) царевы прѣдателѧ, грькы трїварваръ и[10]) ино-
племенникъ тождеплеменникы бываетъ милостивѣишїи то-
моѹ и ѡт своихъ, и промыслънѣишии самыихъ сродникъ.
съмили сѧ и съжали си, и помощи дасть емоѹ рѫкѫ, и на
прѣѧтїе посилаетъ того царствоѹ. и скочи ѹбѡ романъ ꙗ-
кы[11]) ѕвѣрь[12]) ис тонотъ, и ꙗко ѡт сѣтеи орелъ[13]), и ꙗко
рыба ѡт ѫдицѫ, и пакы имѣше надеждꙑ въсхытити сѧ
на царство[14]). нѫ размѣси емоѹ надеждꙑ[15]) вражда писа-
нїа бѡ ꙗкы перната по вьсѫдоѹ постиѕаахѫ[16]), вьсѧ за-
тварѣѫще[17]) рѡманоѹ грады. тѣмже ѹбогыи поѹсть об-
хождааше[18]), нелюбимъ и безъ дрѹгов' и помощи, дроѹгыи
велерофонтъ ѡт царства ѡтгнанъ бывъ ꙗкы ѡт пигаса.

ЦАРСТВО МЇХАИЛА СЫНА ДОУЧИНА.

(vv. 6619 – 6663)

Нѫ ни пакы пламенъ враждьныи ѹгасе' ибѡ мїхаил
дѹка, сынъ кѡстантиновъ[19]), на възрастъ вышед ѹже[20])

---

[1]) V. звѣръ. [2]) V. неизбѣжныих и злыих: orig. δυσεκβάτοις (v. 6591). [3]) V. -ѣѧще. [4]) T. дроѹга. [5]) T. варварскыми. [6]) V. -ымъ. [7]) Versul 6598 a rămas netradus. [8]) V. кнѧѕъ. [9]) V. -ыѫ. [10]) Lipsește în T. [11]) T. ꙗко. [12]) V. звѣрь. [13]) V. орелъ ѡт сѣтеи; orig. ἐκ βροχίδων ἀετός (v. 6610). [14]) V. въсхытити царство: orig. ἀρθῆναι πρὸς τὸ κράτος (v. 6611). [15]) V. надеждѫ. [16]) V. -ѕа-. [17]) T. -ѫщи. [18]) V. оп-. [19]) V. -ид-. [20]) V. ѹво.

юношьскыи и на вѫсница[1]) емлѧ сѧ[2]) браднымѧ[3]), и ке-
сара прїем' стрица[4]) своего съпоспѣшника и силнымѧ[3]) и[5]) V. 203. T. 233 v.
воеводы, въсѣдаетъ абїе на прѣстолы отьца своего, и ро-
ждьшѫѭ его стенѧщѫ велми и рыдаѭщѫ ѿ оград царскы-
ихъ[6]) и не хо'тѧщѫ ѿгонитъ, и положи ѧ къ монасти- S. 130.
ри[7]), и острижe власы еѫ, ихже дарове обьѧхаваахѫ прѣжде
миропомазанїа, и чрьноризнѫ[8]) прѣвѣе златоризнѫ показѹ-
етъ. ѹвѣдѣв же и романа пакы въцарюѭща сѧ, и пакы
ѿ неѭже ѿпаде власти желаѭща, и ратное въздвизаѭща
жѫло ꙗкы[9]) скорпїино, посилаетъ брань съставити съ нимъ
и ѹхватити его. и пакы, ѡ горе, окан"ныи въ сѣти въ-
падаетъ, и ѹхващенъ бываетъ и очесне[10]) вркнѣ пога-
шаѭтъ емѹ, въ малоземен же и жестокъ вьмѣтает сѧ
островецъ.

(v. 66.18) Свободив же сѧ мїхаилъ ѿ настоѭщаго страха,
и невѹрнѫ властнѫѫ прѣемъ ладїѫ, мѧтежъ ѹбѡ и стра-
хованїи мѫжьскынхъ и брънѡношенїи и гласовъ ратныихъ
и трѹдъ и болѣзнен ни въ снѣ виждаше, въ книгахъ же
ѹпражнѣѫ сѧ въ нощехъ без сна прохаждааше. дрѹгыи
бѣше димосѳенъ или дидимъ мѣдночрѣвныи, алеѯандрѣ- V. 203 v.
нинъ родомъ, егоже сице нарекошѫ ꙗко радѹѭщѹ сѧ за-
кономъ без брашна прѣбывша на дьни многы. тѣмже про-
сѣдошѫ сѧ нашествїа варварьскаа[11]), и пакы дъхнѫшѫ вихри
ѿ въсѫдѹ и шѹмы въспѹщаахѫ и рѹꙗнїа[12]) творѣахѫ·
не бѣше бѡ корабника на сих помагаѭщаго, и ѿ землѧ[13])
проникошѫ прозѧбенїа[14]) плѣвелнаа· ибѡ селныи дѣлатель
живѣше кохлининымъ житїем', кохлїа наричет сѧ[15]) грь-
чьскы[16]) слинавец[17]), въ малѣ произходѧ и пакы съкры-
ваѫ сѧ и пакы проничѧ ис хызины[18]) ꙗко изъ бренїа, или
иаче ꙗко въ глѫбинѣ хранимаа пина пръсть ꙗдѫщїа, трѣ-
бѹѫ приходѧщаго на царскаа дѣла и ищѫ въспомѣнѹѫ-
щаго ꙗко грькы обладаетъ. ѿ сего пакы попльзѣшѫ змї-

[1]) V. -цѫ. [2]) V. adaogă ѹже. [3]) V. -ыѫ. T. сылныѫ, cu ы cel dintîĭ cores din и. [4]) T. стрїа. [5]) In V. și T. lipsește. [6]) V. -ыхъ. [7]) T. монастыри. [8]) T. -ризнѫ. [9]) T. ꙗко. [10]) V. очесне. [11]) V. -арскаа. [12]) V. рѹꙗнїа. [13]) V. земѧ. [14]) V. проꙁѧбленїа. [15]) V. глаголетъ. [16]) V. грьцкыи. [17]) V. f. 203 v. In T. lipsește această glossă. [18]) V. хизины.

S. 130 v. єкє зїажщє. и вєсь [1]) грьчьскьіи прѣдѣлъ присмръцаахѫ
ꙗко птєнцѧ младьі. бѣшє ѹбѡ тѧжъкь рьпєтъ [2]) на царѣ
и вьси страдаахѫ видѧщє грьчьскаа нє на колѣноу лє-
жѫща тькмо ни на ѹстѣхъ. нѫ ѹжє растлѣвша сѧ и ѹ-
вѧдша.

ЦАРСТВО НИКИФОРА ВОТАНІАТА [3].

(vv. 6664 - 6734)

V. 204. Бѣ жє нѣкто вєликородєнъ и ѿт прьво корєн"ньіих. до-
блѣиші, дльголѣтєнъ, дроугьіи ииліанинъ нєсторъ, вота-
ніатинъ зовѣхѫ єго никифоръ. искоусєнъ въ бранєхъ мѫжъ
и ѹранєнъ тѣломъ, и въ многьіих' пострадавъ бранєхъ
єщє [4]) из дѣтства. и вьць мѫжьскьіми испльнєнъ храборь-
ствы [5]). рѫвѫ съвиралєтъ многѫ помощи и достизаєтъ въ
никєи. и посилаєтъ къ дрьжѫщомоу писаніа ѹтѣшнаа ѿт
сихъ. того ѹвѣщаваѫ вєс врьвїи старцоу ѿт скиптръ ѹ-
стѫпити. самого жє ꙗко нєискоусна бранємъ жити въ вєс-
пєчали. и что много и лишє глаголати: постизаєтъ [6]) въ
визан'тїѫ и чрьвлєнницєѫ ѹбѡ тьи ѹкрашаєт сѧ златотка-
ноѫ [7]). прьвьіи жє царь міхаилъ бьіваєтъ чрьноносєць [8]).
нѫ и забьівъ сєбє жє и старость, старєць вєтхьіи сьіи ни-
кифѡръ жєнѣ міхаиловѣ приирѧзаєт [9]) сѧ законом брака.
пачє жє и старь сьіи младѣ [10]) и сѣдъ юнѣи' оному жє
T. 233 v., şir. 12. гнѣваѫщоу сѧ и нєгодоуѫщоу [11]) єфєсскомоу градоу пастьірѣ
поставлѣєтъ. троудьі жє оставль ратньіѧ [12]), сѣдѣшє златьі-
носѧ и ѹкрашаѫ сѧ одєждами лоучѧ испоущаѫщими бли-
V. 204 v. стѧщаго [13]) сѧ злата, бисєрмі и нитїи и пищами доброчѧ-
стѫѫ старость врьмѧ. ꙗкожє златонєрь. аще кто рєчєтъ.
виднось на зданїихъ. єгда заити хотѣшє и съкрьіти сѧ въ
гробъ. начинаѫ вєсєлити сѧ и ꙗвлѣти сѧ житїємъ, прѣста-
рьіи сладкожитєлєнъ питаѫ сѧ и врьмѧ. и ѹбѡ имѣніа рѫ-

[1]) V. вєсь. [2]) V. рьпєтъ вєликъ: orig. βαρὺς στεναγμός (v. 6663).
[3]) V. -ота. [4]) V. юще. [5]) V. храбор'ствн. [6]) V. -заєтъ. [7]) V. -анноѫ.
[8]) V. чрьнонось|ць бьіваєтъ: orig. γίνεται μελανοφόρος (v. 6677). [9]) V. -ꙁа-.
[10]) V. малѣдѣ. [11]) Dela и ѹхващєнъ (pag. 219, şir. 12) până la нє- din
нєгодоуѫщоу lipseşte în cod. T. întreg textul (vv. 6636 — 83 din orig.).
[12]) V. -ьіѫ. [13]) V. блищѧщаго.

кама кърѫчааше чловѣкъ карварствꙋѫщїим и гласомъ[1]) и S. 131.
ни понѣ правѣ бесѣдоуѫщимъ[2]), чашѫ въседьневнѫѫ съ-
ставлѣѫщимъ и пїѫщимъ, имже вѣ родъ ѡт прѣработ-
ныихъ[3]), и дѣдове и отьци тръкарвари, и доушеѫ варвари T 234.
и обычаемъ, и скиѳоѧзычныѧ[4]) глаголы злогласны весѣ-
доуѫще, ꙗкоже аще кто великобрѣмен"нѫ[5]) оукѣритъ ладїѫ
невѣждамъ и вꙋимъ и непотрѣвныимъ кръмителемъ[6]). сам
же одѣваѫ сѧ златосїаѫщими[7]) ризами и чръвленицами
златоткаными[8]), и висрїемъ обинизаными одеждами, и ва-
грѣницеѫ сїаѫщеѫ[9]) багрыимъ цвѣтомъ и златыим, и
шаромъ пъстрыимъ[10]) и разлнчныимъ, на высокыихъ сѣ-
дѣше прѣстолѣхъ сребрококан"ныих, оукрашаѫ саноvы вьсѧ V. 205.
приходѧщѫѫ къ немоу, ковачѧ, дръвосѣчцѧ[11]), златарѧ,
коупцѧ, земныѧ[4]) дѣлателѧ[12]), ѕиздьцѧ[13]), вѫжоплетцѧ[14]),
виноградомъ дѣлателѧ, и размѣшаѫ чьстнаа, и краснаа о-
скврьнѣѫ, и толикѫѫ[15]) славѫ низводѧ въ рѫкодѣлателѧ,
ѧже възмездїе даваахѫ царїе прьвїи храборьствїа рѫками
исправлѣѫщимъ велика, и сїа[16]) сѫщїимъ ѡт кръве и рода
красна и сѣмене. сицевыми дѣлы радоуаше сѧ, въ такоvы-
ихъ бъдѣше. и аще не нѣцїи прошаахѫ[17]) емꙋ саниѡм выso-
тѫ, злостраждѫ ꙗвлѣаше сѧ и пакость разсѫждаѫ[18]) си.
прочаа же вьсѣ вездѣлна и въ ничтоже вьмѣнѣаше, аще и
грьчьстїи[19]) прѣдѣли сътѣшнѣахѫ сѧ варвары, и аще прѣ-
ѧтїемъ многи[20]) градове разроушаахѫ сѧ. T. 234 v.

(v. 6722) Нѫ оубѡ прочее на мльчанїе[21]) оустрьмившии V. 205 v.
сѧ слово да прѣстанетъ· пѫчины бѡ неисчрьпаемыѧ[4]) про-
литїе изниче ми, храборьствїа красна[22]) доблыихъ[23]) цареи,
мѫжъ храбрыихъ, благородныих, крѣпкыихъ, великодоуши-
ныихъ, ихъже ни мощно/ естъ[24]) ѧзыкомъ житїа прѣплоу- S. 13 v.

---

[1]) T. варварствꙋѫщеим гласом. [2]) Dela возелити сѧ până la весѣдоуѫ-щим, T. f. 233 v., scriitorul B. [3]) V. -ыхъ. [4]) V. -ыѫ. [5]) T. великѫвръменнѫ. [6]) T. крьми|те|лемь. [7]) V. -сиа-. [8]) V. -тькаными. [9]) V. сиа-. [10]) T. шаропьстрыим. [11]) V. T. дрѣво-. [12]) V. greș. дѣтелѧ. [13]) V. зиздцѧ. [14]) V. вѫжо-. [15]) V. толикѫ. [16]) V. сиа. [17]) V. -шахѫ. [18]) V. расѫ-ждаѫ. [19]) V. грьчьсти. [20]) V. многи. [21]) V. на мльчание прочее; orig. λοιπὸν εἰς σιωπῆς ὅρμον (v. 6722). [22]) V. -аа. [23]) V. -ыхъ. [24]) Lipsește în V.

ти. оуже бѡ прочее проничѧтъ трїе храбри царие комнини самодръжци, великодѣлателїе доблїи, езеры[1]) наводнѣемї побѣднымми[2]), ыже немощенъ ни самъ иракліе крѣпкыи[3]) прѣплоуги. и оубѡ да прикосним[4]) сѧ добрыхъ кръмилъ зде, корабное весло[5]) прѣложикше[6]) и съставльше вѣтрило· непрѣходна бѡ[7]), рече, гадиръскаа прѣхожденїа[8]).

Конец лѣтописца манасїа прѣмѫдраго[9]).

---

[1]) T. езере. [2]) V. -ыми. [3]) V. крѣпкы. [4]) T. приклоним. [5]) T. веслю. [6]) V. приложивше. [7]) T. непрѣходнаго, în loc de непрѣходна бѡ. [8]) Miniatura LXVI în cod. V. [9]) V. și S. n'aŭ aceste patru cuvinte.

GLOSSAR

GLOSSAR.

(Cuvintele cu * lipsesc în Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum al luĭ Miklosich).

А.

а num. (=прѣвꙑи) întîiul 2.

а conj. adversativă şi copulativă: dar, ĭar, ĭară, şi ἀλλά, δέ, καί, foarte des.

*авакоумъ m. Abakum **54**. N.-Sof. авакумъ 108; Pril. (отокь) авлида ем'-вронкь 126. = Aulis Euboica, după Wessel, Ist. rom. II, 70.

авїе adv. îndată, abĭa **61**. αὖθις 96. 108. 158. 175. αὐτίκα 122. 176. 178. παραυτίκα 87. αὖ 194. εὐθύς 25. 26. 27. 37. 104. 113. 147. εὐθέως 36. 144. 181. 210. παρευθύ 184. αἴφνης 186. corcsp. luĭ τοίνυν 143. авїе же въсѣдошѧ 29. ἅμα δὲ καθιππάσαντο. или авїе 142. κἂν ἄρτι. и авїе 70. ἐνταῦθα.

авлань f. măr μηλέα: sg. gen. -ни 4.

авлъка f. măr **49**. **50**.

авлъко n. măr μῆλον 103.

*авлъчєнъ adj. de măr, al măruluĭ μήλου: -чна доброта 103.

аварнинъ m. Avar Ἄβαρ 133.

*авгоустъ m. August Αὔγουστος 78. 80. — кесарь 78.

авеловъ adj. al luĭ Avel Ἀβέλ 12. 196.

*авелъ m. Avel Ἀβέλ 12. 13.

*авимелехъ m. Avimelech Ἀβιμέλεχ 18.

авраамовъ adj. al luĭ Avraam Ἀβραάμ 18.

*авраамъ m. Avraam Ἀβραάμ 18.

*агаланда v. анагаланда.

агаменъ m. Agamen (Agamemnon) **52**. **55**. **59**. агамено **54**. **59**. N.-Sof. агамен, агамено, агаменом; gen. агаламена 108; Pril. агаменон', агамен', аменон'; амананон', гаменон' 126; Pyp. агеменъ.

агарѣнинъ m. Agarean Ἀγαρηνός 144. ὁ ἐκ τῆς Ἄγαρ 144. 162. 215. ὁ ἀπὸ τῆς Ἄγαρ 138.

*аггила m. Ancus Ἄγκος: маркїе нареченꙑи — 72.

агнецъ m. mĭel ἀμνός 9. 130. 150. 161. ἀρνίον 26.

адамантъ m. oţel ἀδάμας 180.

*адамъ m. Adam Ἀδάμ 9. 10. 13. 15. 148. 163.

*адеръ m. Ader Ἄδερ 199.

адовъ adj. al ĭaduluĭ Ἅιδου 103. 141. 215.

адъ m. ĭad Ἅιδης 103. 202.

*аеропаренъ adj. ce sboară prin aer ἀεροβάτης 6.

аеръ m. aer ἀήρ 6. по аероу летѧ 5. ἀεροδρόμος.

азъ pron. eŭ ἐγώ 36. **50**. **51**. **52**. **57**. **60**. **61**. 119. 148. gen. мене μοῦ 42. **50**. **51**. **57**. **61**. **65**. **66**. dat. мнѣ μοί, ἐμοί **50**. **52**. **64**. 96. 109. 122; ми 1. 10. **48**. 81 (de două orĭ, odată în loc de мои μοῦ). 109. 114. 123. 129. 194. 217. 221. ac. мѧ μέ 44. **50**. 81. 119. 123. instr. мноѭ 80. 109. 123. v. мꙑ

анакшъ v. **аокшъ**.

***акинѳовъ** adj. de hiacint ὑακίνθου 5.

***актеонъ** m. Acteon 'Ακταίων 171.

***алва** f. Alba Ἄλβα 69.

***алванинъ** m. Alban 'Αλβανός 71.

***алерихъ** m. Alaric 'Αλάριχος 97.

алеѯандровъ adj. al luĭ Alexandru 'Αλεξάνδρου 30. 31. 182. **-дрьвъ** **56**.

***алеѯандръ** m. Alexandru 'Αλέξανδρος. — Machedoneanul 76. — Paris 37. 38 44. **50**. **52**. **53**. **57**. **60**. **66**. — Ioan, țarul bulgar 99. — împăratul bizantin, fratele luĭ Leo 182. — **македоньскыи** 30. — **фарижь** **50**. **51**. **52**. **53**. **60**. — **парижь** **51**. v. **парижъ**.

алеѯандрѣнинъ m. Alexandrin, din Alexandria 'Αλεξανδρεύς 79. 219.

алкати -чѫ -чешн a fi flămînd, a flămînzi λιμώττειν 187.

***алсеанинъ** m. Lucaris 'Αλσαῖος 44.

***амазоны** pl. f. Amazone 'Αμαζόνες 43.

***амандїе** v. **амантїе**.

***амантїе** m. Amantius 'Αμάντιος 115. gen. **-ндїа** ibid.

***амантїевъ** adj. al luĭ Amantius 'Αμαντίου 115: pl. gen. **-вѣхъ**.

***аморїе** m. Amorion 'Αμόριον: **мїхаилъ иже бѣ ѿ аморїа** 161.

***амоулїе** m. Amulius 'Αμούλιος 70. 71.

***анагалида** f. anagalidă ἀναγαλλίς 5. pl. **агалиды** 3. cf. grec. ἀγαλλίς un soiŭ de iris.

анастасїе m. Anastasie 'Αναστάσιος 113 115. 144. gen. **-сї** 112.

анастасїевъ adj. al luĭ Anastasie 'Αναστασίου 112. 113. 118.

ангелъ m. înger ἄγγελος 11. 22. 105.

ангелъскъ adj. îngeresc ἀγγέλων 35.

***ангелъскы** adv. îngerește κατ' ἀγγέλους 160.

***андонинъ** m. Antonin 'Αντωνῖνος 88. 91.

***андрїановъ** adj. al luĭ Adrian 88. **градъ** — 214. Adrianopol.

андрїанъ m. Adrian 'Αδριανός 88. 155. 175.

***андроникъ** m. Andronic 'Ανδρόνικος 184. 216. v. **доука**.

***андрофїа** f. Androfia (Andromache) **62**. N.-Sof. **андроѳѣи** 114; Pril. **андрона** 131. cf. Andronia în Trójumannasaga, ap. Wess., Ist. rom. II, 86.

анепсеи v. **анепсїи**.

анепсїа f. nepoată, vară ἀδελφόπαις 131.

анепсїи m. nepot, văr αὐτανεψιός 94. gen. **анепсеа** 205.

***антеи** m. Antaeus 'Ανταῖος 210.

***антїоховъ** adj. al luĭ Antioch 'Αντιόχου 190.

***антонинъ** m. Antonin 88. v. **марко**.

***анхисовъ** adj. al luĭ Anchises 'Αγχίσου 67.

***анцидешъ** m. Ancideš (Anchises) **56**. N.-Sof. **анцидешь** 109; Pril. **анцижеш**' 127.

***анѳемїе** m. Anthemius 'Ανθέμιος 99. V. **анѳемъ** ibid.

анѳраѯъ m. cărbune: **каменъ** — 163. λίθος ἀνθρακία.

аоннеша v. **оннеоуша**.

***аполонъ** m. Apollo 'Απόλλων 44. 75.

***апридежъ** m. Apridež (Priamus): instr. **-жемъ** **48**. N.-Sof. **апридѣжемъ** 103; Prim. **апнешемь** 183.

***апсимаръ** m. Apsimarus 'Αψίμαρος 138. 140. **аѱїмаръ** 139.

***аравїискъ** adj. din Arabia 'Αραβίας 32.

аравлѣнинъ m. Arab Ἄραψ 196.

аравъ m. Arab Ἄραψ 138. 190. 193.

аравъскъ adj. din Arabia 'Αράβων 196. 199.

***арапъ** m. Arab Ἄραψ: **въ арапѣхъ** 178. ἐν Ἄραψιν.

***арвакїе** m. Arbaces 'Αρβάκης 21.

***аргїанинъ** m. Argiv 'Αργεῖος 39.

***аргиропоулъ** m. Argiropul 'Αργυρόπουλος 203.

*ардавоурїе m. Ardaburius 'Ἀρδαβούριος 107.
*ареадна v. ареаднїа.
*ареаднїа f. Ariadna 'Ἀριάδνη 110. dat. -днѣ 112. instr. -днеѭ 111.
*арен v. арїе.
*ареовъ adj. al luĭ Ares Ἄρεος 70.
*арїе m. Ares Ἄρης 200. арен 217.
арїе m. Arie Ἄρειος 96. 108.
*арнжеоушъ v. рнжеоушъ.
*аркадїе m. Arcadius 'Ἀρκάδιος 97. 98. 100.
*аркадїевъ adj. al luĭ Arcadius 97.
*арматїе v. арматъ.
арматосати -аѫ -аеши a înarma (grec. ἁρματώνειν): -санъ 63. -савъ 65.
*арматось f. armatură, arme: съвлѣче с него арматосъ всѧ 63. il desbrăcă de toate armele. под своѫ арматосиѧ 59. subt armatura sa. cf. N.-Sof. instr. sg. арматосию 112.
*арматъ m. Armatius 'Ἁρμάτιος 112. gen. арматїа ibid.
армениnъ m. Armean 160.
арменъскъ adj. armenesc 'Ἀρμενίων 160.
*арпагъ m. Arpag Ἅρπαγος 25. 26. greș. арпага 107., în loc de аспара τὸν Ἄσπαρα (v. 2815).
*артаваздъ m. Artavazd 'Ἀρτάβασδος 145. 151.
*артаѯерксъ m. Artaxerxe 'Ἀρταξέρξης 30.
*артаѯерѯовъ adj. al luĭ Artaxerxe 30.
*артемваровъ adj. al luĭ Artemvar 'Ἀρτεμβάρου 25.
*артемваръ m. Artemvar 'Ἀρτεμβάρης 25. gen. -рѣ ibid.
*артемїе m. Artemius 'Ἀρτέμιος 144.
архїереи m. archiereŭ ἀρχιερεύς 135. 161. gen. -реа 112. pl. -реие 113. greș. дрѹгъıихъ пръвъıи архїереи градъскъıихъ 155. τῶν ἄλλων τε πρωτόαρχος ἱεροπόλων.
архїереиствовати -воуѫ -воуеши a fi archiereŭ, a face slujbă de archiereŭ ἀρχιερατεύειν 140.
*аръ m. Ares Ἄρης 4. 5. v. арїе.
асїа f. Asia 'Ἀσία 19. 22. 24. 29. 31. 131. 199. изъ асїѩ 212. 'Ἀσίηθεν.
асїискъ adj. asiatic 'Ἀσίας 20. 40. 87. 94. земѣ -скаа 24. ἡ γῆ ἡ 'Ἀσιάτις.
асиисритъ m. secretar, a secretis ἀσηκρῆτις 144.
*асирїа f. Asiria 'Ἀσσυρία 15. 19.
*асирїанинъ m. Asirian 'Ἀσσύριος 18. 19. 20. 22. 131.
*асирїискъ adj. asirian 'Ἀσσυρίων 8. 18. 19. 20. 21. 22. 27.
*асканїе m. Ascanius 'Ἀσκάνιος 69.
*аспаровъ adj. al luĭ Aspar Ἄσπαρος 108.
*аспаръ m. Aspar Ἄσπαρ 107. 108. 109. v. арпагъ.
аспида f. aspidă ἀσπίς 127. 149.
*аспидинъ adj. de aspidă ἀσπίδος: pl. dat. -нѣмъ 147.
*астиагь m. Astiages 'Ἀστυάγης 25. gen. -гѣ 24. 26.
*асоуръ m. Asur 'Ἀσσούρ 15.
асѣнь m. Asan: gen. -нѣ 99. 202.
*афеѳъ m. Iafet 'Ἰάφεθ 15.
*африкїискъ adj. african 'Ἀφρικῆς 130. 'Ἀφρικανῶν 138.
*афродитинъ adj. al Afroditeĭ 'Ἀφροδίτης 5.
*афродитъскъ adj. afrodisiac: афродитскаа дѣла 174. 'Ἀφροδίτης ὄργια.
*афръскъ adj. african Ἄφρων 19: dat. sg. f. афръскои.
*афѳартодокитъскъ adj. al Aphthartodochiţilor 'Ἀφθαρτοδοκητῶν 120. v. нетлѣнънոмнѧщїи.
*ахїа f. Achaia: ѡт ахїѩ 39. ἐξ 'Ἀχαιῶν.
*ахилеи m. Achile 'Ἀχιλλεύς 40. 41. 42. dat. -леоу 200, -леови 41.
*ахилеовъ adj. al luĭ Achile 'Ἀχιλλέως 41. 44.

*ацнелешъ v. ацнлешъ.

*ацнлеелешъ v. ацнлешъ.

*ацнлеешъ v. ацнлешъ.

ацнлешевъ adj. al luĭ Acileš (Achilles) 59. 61. 62. 63. 64. 65. 66. N.-Sof. ацелеешевъ, ацнлиешевъ; Pril. ацѣлншев'.

ацнлешъ m. Acileš (Achilles) 58. 59. 61. gen. -ша 58. 61. 65. dat. -шȣ 59. 61. instr. -шем, -шемъ 62. 63. ацнлеешь 54. 58. 59. gen. -леша 57. 58. 62. dat. -леешоу 58. voc. -леешȣ 61. ацнелешь 61. gen. ацнлеелеша 59. N.-Sof. ацнлѣшь, ацнлѣешь, ацнлеишь, ацнлеешь, ацелешь, ацелеушь; Pril. ацѣлнш'; greș. ацѣш' 132. cf. Acilles în Istorietta Trojana, ap. Wessel., Ist. rom. II, 65.

аще conj. dacă 65. εἰ, ἄν, foarte des. аще не dacă nu 55. 56. 61. εἰ μή, ἄν μή, foarte des. εἴγε μή 114. аще ли ĭar dacă 51. 54. εἰ δέ. аще ли же εἰ δέ, ἄν δέ. аще же εἰ δέ. аще бѡ, аще оубѡ ἄν, ἄν γάρ, ἄν οὖν, εἰ γάρ. аще и κἄν. и аще κἄν, κἄν εἰ. аще — аще ли же εἰ μέν — εἰ δέ: toate aceste de maĭ multe orĭ. аще бо — то dacă — atuncĭ 52/53. 145. ѩкоже аще ὡς εἰ 136. 198. ὡς εἴγε 114. 197. ὥσπερ ἄν 136. καθάπερ ἄν 198. ѩковъ же аще 147. ὁποῖος ἄν. аще кто речетъ, аще речетъ кто εἴποι τις ἄν, ἄν εἴποι (εἴπῃ) τις, εἴπῃ τις, εἰπέ τις ἄν, εἰπών τις, deseorĭ. ѩкоже аще кто речетъ 189. εἴποι τις ἄν. иже аще 29. ὅς τις. v. иже, идеже, кромѣ.

аѩкшъ m. Ajakš (Aiax) 54. 56. gen. -ша 54. dat. -шоу 64. аиакшь 60. 64. 65. наиакшъ 60. 64. наиакша 56. gen. наиѩкша 58. наиѩкшншь 54. аѩкшншь la M. Lex. și Pr. e greș. N.-Sof. аѩк'шь, аиак'шь, аиакшь, аакшь, наѩк'шь, наиакшь, ïаиак'шь, ѩиак'шь, ѩакъшъ, ѩак'шниш (ms. или ак'шниш), наиакша; Pril. аѣкш', deseorĭ; dat. аѣкшѣ 133. gen. ѣкаша 130. ѣкаша телемонища 126. ѣкша тѣлѣмонница 128; cf. аѣкшевь 133.

*аѱїмаръ v. аисимаръ.

*аѳина f. Atena, Athenaïs Ἀθηναΐς 101.

аѳини pl. m. Atena Ἀθῆναι: gen. аѳинъ 39. 100. loc. аѳинѡх 101.

*аѳинодоръ m. Atenodor Ἀθηνόδωρος 79.

Б.

баба f. babă, doĭcă μαῖα 33.

*бабьскъ adj. băbesc γραώδης 126. v. блѫдина.

*багренъ adj. porfiriŭ, de porfiră περιπόρφυρος 89. багръна паче шипокъ 3. περιπόρφυρα τῶν ῥόδων.

*багрозрачнѣ adv. de coloarea porfireĭ ἀλουργόχροος 9.

*багръ adj. porfiriŭ περιπόρφυρος 7. багрыимъ цвѣтомъ 221. πορφυρανθής.

*багрѣненъ adj. porfiriŭ πορφυροῦς 109. περιπόρφυρος 170. 215. πορφυραντός 195. sg. ac. f. -нинѫ 109. -н''нѫѫ 170. instr. -н''ноѫ 215. pl. ac. -н''ныѫ 195.

багрѣница f. porfiră πορφύρα 186. πορφυρίς 193. 205. ἀλουργίς 151. 216. βάμμα 221.

багрѣничьнъ adj. de porfiră ἀλουργίδος 188. πορφύρας 198. 200. V. багръничныи 188.

*багрѣнолистенъ adj. cu foĭ porfiriĭ, roșiĭ ἐρυθρόφυλλος 163.

*багрѣнонасланъ adj. întins pe porfiră πορφυρόστρωτος 198.

багрѣнороденъ adj. născut în porfiră 188. 189. πορφυρόφυτος 129. 198. πορφυροφύτευτος 188. πορφυροβλάστητος 181. 184. 198. 203. 210. πορφυρόρρηξ 189. -родна отраслъ 187. πορφυρόβλαστος.

f. багрѣнородная 206. τὸ τῆς πορφύρας ἔργος.
багрѣнъ adj. de porfiră πορφύρας 146. πορφύρων 185.
банѣ f. baie λουτρόν 20. 91. 95. 102. 109. 171. 220. λουτρά 203.
бащинъ adj. al tatăluĭ: по съмрьти бащинѣ си 47.
беззаконенъ adj. nelegiuit παράνομος 13. 130. παρανομώτατος 91. 114.
беззаконїе n. fără de lege παρανομία 172.
беззаконовати -оуѫ -оуеши a săvîrşi o nelegiuire, a lucra nelegiuit παρανομεῖν 15. 16. 73. 82.
беззаконьнѣ adv. pe nedrept ἀδίκως 88. ἀνόμως 90 (-ннѣ, -н"нѣ).
безбожєнъ adj. fără dumnezeŭ, nelegiuit 104 V.
безбрадъ adj. fără barbă ἀπώγων 136 (V. T. без брады, — брадѫ).
безврѣменєнъ adj. fără de vreme, impr. bătrîn ἄκαιρος 106. 146. ἔξωρος 122. ὑπέρακμος 132. -мен"на зелка 211. ἄνικμος κράμβη. v. възвратникъ.
безгласенъ adj. fără glas, mut ἄφωνος 110. 128. 143. ἄλαλος 130.
безгласїе n. amuţire ἀφωνία 110.
бездна f. afunzime, abis, bezna χάος 14. ἄβυσσος 2. 168. V. тьма бездна 14. χάος.
*бездрьвенъ adj. fără lemn ἄξυλος 4.
бездоушенъ adj. fără suflet ἄψυχος 17. 36. 155. 209. безъ- 155.
бездѣленъ adj. neputincios, zadarnic, deşert ἄπρακτος 112. πάρεργος 221. бездѣлни бѣхѫ 41. ἠπράκτουν.
*безжелѣзенъ adj. fără fier ἀσίδηρος 119.
*беззлобивѣ v. безъзлобивѣ.
*беззлиственъ adj. fără foĭ ἄφυλλος: ac. sg. f. -листвнѫ 211.
безмлъвенъ adj. fără sgomot, liniştit ἀτάραχος 102.
*безмьзденъ adj. nemituit, necorupt ἀδέκαστος 170.
безмѣренъ adj. nemăsurat ἄπλετος 28. 165. -мѣрно питїе 170. ἀκρατοποσία.
безмѣстенъ adj. afară din cale, fără cale, absurd ἔκτοπος 146. 149.
безмѫженъ adj. fără bărbat (ἄνανδρος): мати -жная 143. ἡ μητράνανδρος.
*безносъ adj. fără nas ῥινολώβητος 143.
безсловесенъ adj. fără raţiune ἄλογος 107.
*безсловесне adv. fără judecată, fără măsură ἀλόγιστα 92.
безстрастенъ adj. fără patimĭ ἀπαθής 10. 195 (бес-).
безстоуденъ v. бестоуденъ.
безстоуднѣ adv. fără ruşine ἀδεῶς 23. ἀσέμνως 171.
безстоудъство n. neruşinare, desfrîŭ ἀναιδεία 109. ἀκολασία 20 (бес-).
безоуменъ adj. nepriceput, fără minte κακογνωμονῶν 173. сътвори себе безоумна 74. σκέπτεται παράνοιαν.
безоумїе n. nebunie ἄνοια 172. ἀπόνοια 23. 137. ἀφροσύνη 104.
безоумнѣ adv. nebuneşte ἀφρόνως 15.
безчисленъ v. бесчисленъ.
*безчловѣченъ adj. neuman ἀπάνθρωπος 12. 107. 139. 142. ἀπανθρωπότατος 107. без"- 142.
*безчловѣчнѣ adv. neuman ἀπανθρώπως 167.
безъ, без, бес prep. cu gen. fără 54. 57. ἄνευ, ἄτερ, deseorĭ. — брашна 219. ἀπόσιτος; v. брашно. — гласа 204. ἄφωνος. — дроугов' и помощи 218. ἀβοήθητος. — одежды 27. ἀχίτων. — печали 195. μὴ βαρυθυμῶν. — правды 41. 95. ἀδίκως. — рѫкы 172. ἄχειρ. — стражѫ 71. ἀφύλακτος. — тръніа 7. ἀνάκανθος. greş. и безъ явленїа съкры сѧ 136. ἀλλὰ φανεὶς ἐκρύβη.
безъдоушенъ v. бездоушенъ.
безъзвѣзденъ adj. fără stele ἄναστρος 2.

*безъзлобивѣ adv. fără răutate ἀνεξικάκως 87 (-з"з-).

*бесеріе v. бисеріе.

бесконеченъ adj. fără sfîrşit, nesfîrşit ἀκατάλυτος 10. ἄλυτος 153. 130 (aci orig. trad. bulg. pare a fi avut ἀλύτου p. ἀλήθου ed. B., ἀλύθου M. v. 3627).

*бесперенъ adj. fără aripĭ ἄπτερος 212.

*бесперъ adj. fără aripĭ ἄπτερος 35. 169. ἀπτέρωτος 214.

беспечаліе n. odihnă, tihnă ἀπραγμοσύνη 220.

бесплоденъ adj. sterp ἀκάρπωτος 175.

бесплътенъ adj. fără carne ἄσαρκος 10.

бесприкладенъ adj. fără asemănare: бесприкладное 101. τὸ πάρεργον.

беспѫтіе n. drum greşit: беспѫтіемъ тичѫ 213. παραβόλως θέων. v. беке.

бестрастенъ v. безстрастенъ.

бестоудenъ adj. fără ruşine, neruşinat, desfrînat ἀναιδής 46. 150. ἀσελγής 19. 83. ἄσεμνος 20. 171. 202. greş. бестоуднъıнмъ орѫжноносцемъ 171. Μαινάδων θυρσοφόρων. v. орѫжноносецъ. безс' 46. 83. 150.

бестоудіе n. neruşinare, orgie βακχεία 171. ἀναιδεία 109 V.

бестоудъство v. безстоудъство.

бесцѣненъ adj. nepreţuit ἄμισθος 148.

бесчиненъ adj. fără rînduealǎ, neorînduit ἄτακτος 206.

бесчисленъ adj. nenumărat, nemăsurat 137. 201. ἀπειράριθμος 40. 133. ἀνάριθμος 128. μυρίος 23. 43. 76. 100. 110. τρισμύριος 130. ἀπειρόπλεθρος 196. ἄπλετος 2. 134. ἀμήχανος 98. ἄσπετος 14. ἀσύγκριτος 18. -слъна словеса 118. ἀπεραντολεσχία. -слъно число книг 31. ἀπειράριθμοι βίβλοι. съ множьством -слънаго числа 43. μετὰ πλήθους ἀπειραρίθμου. мл҄ъкѫ -слъныхъ печалїи имѣше въ срьдци 213. κλόνον ἀπειρομέριμνον εἶχε κατὰ καρδίας. въ скрьб' -слънѫѫ 119. εἰς λύπης ἀμετρίαν. безч- 76. 100. 128.

бесчьствовати -оуѭ -оуеши a necinsti, a ocărî δυσφημεῖν 141.

бесчьстенъ adj. fără cinste ἄτιμος 211.

бесѣда f. vorbă 52. 62. gîngăvit, gongănit ψέλλισμα 166.

бесѣдованїе n. vorbire, cuvîntare ὁμιλία 100.

бесѣдовати -оуѭ -оуеши a vorbi 60. προσομιλεῖν 121. 172. προσλαλεῖν 189. λαλαγεῖν 221. правѣ — 221. ὀρθορρημονεῖν. greş. съ звѣздосъмотрителем бесѣдовавъ 78. ἀστεροσκόπῳ ἐντυχών.

би, бихъ, бишѧ v. бъıти.

біеніе n. lovitură, bătae αἰκία 25. ῥαβδισμός 96. πάταγος 128. пръсем' — 121. στερνοκτυπίαι.

биръ m. bir, dajdie: сего бира властеле 157. οἱ τούτου τελωνάρχαι.

бисеренъ adj. de mărgăritar, în mărgăritare καταμάργαρος 3. 89. ἐν μαργάροις 21.

бисеріе n. mărgăritare 49. бесерие 52.

бисеръ m. mărgăritar 53. 58. μάργαρον 9. 163. 167. 168. greş. бисромъ 174. χρυσίῳ. instr. бисром, бисромь 53. 58. loc. бисрѣ 53.

бисріе n. mărgăritare (μάργαρον): бисріемъ обнизанъ μαργαρόστρωτος 4. μαργαροφόρος 221.

*бисроносенъ adj. purtător de mărgăritare μαργαροφορῶν 189.

бисрѣнъ adj. de mărgăritar καταμάργαρος 164. 215. бисрѣно одѣаніе 198. μαργαροφορία

бити, біѭ, біеши a bate, a biciui, a chinui, a tortura μαστιγεῖν 128. καταικίζειν 124. ἀνασκολοπίζειν 117. рабъ біем' 108. δοῦλος μαστιγίας. рогоы биѧ 9. κερατοπλήκτωρ. біаше о стѣнѫ главѫ своѭ 204. τειχοκρουστῶν τὴν κεφαλήν. биаше 61. bătea, punea pe goană.

—сѧ a se bate, a se lupta 56. 59. 62. V. ковачьскъ.

благоконенъ adj. cu miros plăcut εὔοσμος 7. 173. εὐώδης 163.

*благоврѣменънѣ adv. la timp potrivit, la vreme ἐγκαίρως 195 (-н"н-).

благовѣренъ adj. cuvios, credincios εὐσεβής 115.

благовѣріе n. cuvioșie, credință εὐσέβεια 120. 151.

благоговѣніе n. evlavie, fericire τὸ τρισεύδαιμον 104.

благодаренъ adj. mulțămitor, recunoscător χαριστήριος 80.

благодръзновененъ adj. îndrăzneț εὔτολμος 162. 192. 199. εὐπαρρησίαστος 124 (V. -дръзновенъ).

благодръзостенъ adj. îndrăzneț εὔτολμος 126.

благодоушіе n. bunătate de suflet, 'animus fortis' M. Lex., impr. belșug, fertilitate εὐετηρία 194.

благодѣаніе n. binefacere ἀγαθοεργία: pl. instr. -дѣаньми 126.

благодѣати -дѣѭ -дѣеши a face bine εὐεργετεῖν 173.

благодѣтеленъ adj. binefăcător εὐεργεσίας 85.

благодѣтель m. binefăcător, îngrijitor εὐεργέτης 39. κηδεμών 186.

благодѣтенъ adj. binefăcător χαρίτων 93. 121. 151. 159. 191. 192. 203. врътоград -дѣтнънх отрасль 163. κῆπος χαριτόβλαστος. -дѣтнаа сладоба χрана 191. χαρίτων φυτοτρόφος. v. свѣтлость.

благодѣть f. mulțămire, har 67. χάρις 8. 11. 95. 120. 169. 181. 204. -дѣтми вѣнчанъ 104. χαριτόστεπτος. -дѣтми напълненъ 108. χαριτοφύτευτος. -дѣтъ 67.

благозрачненъ adj. frumos la față εὔχρους 24. εὐχρούστατος 203.

благолѣпенъ adj. frumos εὐπρεπής 24. 37. 190. comparat. f. -лѣпнѣиши 24.

благолѣпіе n. frumusețe λαμπρότης 25. εὐπρέπεια 100.

благообразенъ adj. frumos, bun καλοπρόσωπος 203. εὐπρεπής 37 V. садъ — 108. ἄλσος χρηστοτροπίας. благообразнои 100. τὸ χρηστότροπον.

*благообычненъ adj. cu nărăvuri bune χρηστοήθης 191.

благопищенъ adj. nutritor εὔτροφος 8.

благоразоуменъ adj. priceput, isteț, cult, binevoitor, drept εὔθηκτος 108. ἀστεῖος 104. εὐγνώμων 36.

благоразоумїе n. pricepere, deșteptăciune (εὐσυνεσία): благоразоумїе и великоумїе 102. ἡ εὐσύνετος μεγαλογνωμοσύνη. v. великоумїе.

благороденъ adj. de neam bun, nobil εὐγενής 23. 25. 39. 73. 138. 190. 221. εὐγενέστερος 82. 193.

благословити -влѭ -виши a binecuvînta: благослови сѧ от патрїарха 187.

благосрьдъ adj. bun de inimă εὐκάρδιος 87.

благость f. bunătate χρηστότης 117. 123.

благотворенїе n. binefacere εὐποιΐα 126.

благооувѣтенъ adj. îndatoritor, binevoitor (εὔνους): -оувѣтнънмъ закономъ 186. εὐνοίας νόμῳ.

благооувѣтливъ adj. îndatoritor εὐέντευκτος 204. εὐμετάφορος ușor de înduplecat 73.

благооукрасити -шѫ -сиши a înfrumuseța (εὐκοσμεῖν): дрѣво -оукрашенное 163, 164. δένδρον εὐκοσμίας.

благоумненъ adj. binevoitor εὔνους 186.

благочьствовати -оуѭ -оуеши a crede, a fi credincios, evlavios φιλευσεβεῖν 108.

благочьстенъ adj. pios, fericit εὐτυχής 79.

благочьстивъ adj. credincios, pios εὐσεβής 88. 96. 111. 113. 137. 147. 152. φιλευσεβής 105. 113. θεοσεβής 96.

благочьстїє n. pietate εὐσέβεια 92. 147.

благоѫханенъ adj. cu miros plăcut εὔοσμος 3. 102. εὐώδης 7.

благоѫханїє n. miros plăcut εὐοσμία: pl. instr. -ѫханими 3.

благъ adj. bun χρηστός, ἀγαθός, deseorĭ. μειλίχιος 81. благо дѣло 100. χρηστουργία. благыихъ ради нравъ 88. διὰ χρηστοτροπίαν. благое 32. 193. τὸ ἀγαθόν. pl. благаа 32. 125. 159. 186. τἀγαθά.

блазнь f. lingușire κολακεία: pl. instr. блазньми 153.

блато n. baltă ἕλος 200.

ближенъ adj. de aproape: pl. ближнїи οἱ ἀγχοῦ 212. οἱ πέλας 121. οἱ πρόσοικοι 21. sg. ближнїи **58**. rudă.

ближика m. aproapele, rudă ὁ πέλας 68. 95. γνήσιος 82. иже съмрьти ближика 131. ὁ τοῦ θανάτου πρόσπολος.

близнецъ m. gemen δίδυμος: du. nom. -ньца 70. pl. dat. -ньцемъ 71.

близъ adv. și prep. cu gen. aproape, aproape de **56**. **64**. ἐγγύς 44. 148. — себе 86. ἐγγύς. — сын 175. προσγειτονῶν. — рождьства πρὸς τὸ τίκτειν 37. πρὸς τὸ τίκτειν οὖσα 68. — истра живы 158. ἰστρογείτων. сын — скамандра 200. σκαμανδρογείτων. — морѣ сын 164. θαλασσογείτων. — братъ сын 176. ἀγχιθυρῶν. — прѣдѣлъ ихъ сѫщи 199. ἀγχιτερμονοῦσα; v. прѣдѣлъ.

***блистанїє** n. strălucire, lumină: звѣздамъ блистанїа 120 ἀστέρων αἱ λαμπάδες.

блистати -аѫ -аѥши a străluci, a lumina στίλβειν 120. 121. καταγλαΐζεσθαι 89.

блъгаринъ m. Bulgar Βούλγαρος. deseorĭ, maĭ ales în glosse.

блъгарьскъ adj. bulgăresc Βουλγάρων 140. 175 și deseorĭ în glosse.

блъскати сѧ -аѫ сѧ -аѥши сѧ a străluci πυρράζειν 128 (ed. B. πειράζειν v. 3560).

блъскъ m. strălucire στιλβηδών 110. impr. grindină χαλάζωμα 9: pl. ac. блъсковы. блъсъкъ 110.

блъстѣти -щѫ -стиши a străluci πυρράζειν 8. — сѧ πυρράζειν 164. 220.

блъщати сѧ -щѫ сѧ -щиши сѧ a străluci, a fulgera λάμπειν 4. φωτοβολεῖν 5. στίλβειν 9. greș. блъщаше сѧ 196. ὑπόχλωρος ἐγένετο îngălbenea.

блюсти -дѫ -дѥши a păzi, a observa τηρεῖν 73. ἐπιτηρεῖν 216. — сѧ a se păzi, a se feri **52**.

блѧдивъ adj. guraliv φλήναφος 129.

***блѧдина** f. palavră: pl. ac. блѧдинѣ каковы бабьскыѧ 126. ὕθλους τινὰς γραώδεις.

блѧдословецъ m. guraliv, mincinos, impr. astrolog μετεωρολέσχης 86.

блѧдословити -влѧ -виши a cîrti φλυαρίζειν 131.

***блѧдость** f. minciună, înșelăciune τερθρεία 148.

блѧдъ f. palavră, minciună λῆρος: sg. nom. блѧдъ 128. pl. ac. блѧди 116. 142.

блѧсти -дѫ -дѥши a spune palavre, nimicurĭ ἀποφλυαρεῖν 128.

блѫденъ adj. curvăsăresc, desfrînat λάγνους 83. ἀκόλαστος 173.

блѫдити -ждѫ -диши a rătăci περιπλανᾶσθαι 38. 144.

***блѫдливъ** adj. curvar μάχλος 20. πορνικός 79. V. блѫдникъ 20.

блѫдникъ m. curvar μάχλος 170. λαγνός 20.

блѫдница f. curvă, desfrînată μαχλάς 20. πόρνη 190. ἀκόλαστος 171.

блѫдничьскъ adj. curvăsăresc πορνικός 171.

блѫдъ m. desfrîu, curvie ἀσωτεία 83. v. обещникъ.

бо conj. explicativă și conclusivă: dar,

decĭ, căcĭ γάρ, καὶ γάρ, deseorĭ. οὐκοῦν 169. бѡ и 103. καὶ γάρ. ꙗкѣ бѡ ꙗко 109. ὡς ἄρα (v. 2889).

боазнь f. frică **56**. δέος 117.

боати сѧ, боѭ сѧ, боиши сѧ a se teme **59**. **63**. φρίσσειν 122. δειλιᾶν 124. αἰδεῖσθαι 12. ὑποτρέμειν 9. πτήσσειν 181. δεδιέναι 28. 29. 43. 87. 161.

богатенъ adj. bogat πλούσιος 121.

богатно adv. bogat, coresp. luĭ πλούσιος 157.

богатъ adj. bogat **46**. πλούσιος 209. δαψιλέστερος 212. greş. τάλας ibid. — сꙑи 194. πλουτῶν. v. побогатъ.

богатъство n. bogăţie πλοῦτος 23. 31. 40. 74. 82. 97. 165. 212. ὄλβος 74. областна ѥсмь богатьствомъ **50**. sînt stăpînă peste bogăţiĭ. ѿ богатства 145. ἐξ ὀλβίων. на богатство 156. πλουτίνδην; v. на.

богатѣти сѧ -ѣѭ сѧ -ѣеши сѧ a se îmbogăţi πλουτεῖν 3.

боговидецъ m. cel ce vede pe dumnezeŭ θεόπτης 33. 34.

богогласъ m. cel ce mărturiseşte pe dumnezeŭ θεηγόρος 167.

*богозданенъ adj. făcut de dumnezeŭ θεοδόμητος: -зданънꙑи 120.

боголюбезенъ adj. ĭubitor de dumnezeŭ φιλόθεος 106.

боголюбивъ adj. ĭubitor de dumnezeŭ φιλόθεος 106.

богомръзъкъ adj. urît de dumnezeŭ μισόθεος 151.

богонасажденъ adj. sămănat de dumnezeŭ θεοφύτευτος: f. -насажденънаа 159.

*богоненавистенъ adj. urît de dumnezeŭ θεομισής 147. θεομισέστατος 95. 129.

богоносенъ adj. purtător de dumnezeŭ, dumnezeesc 94. θεοφόρος 168. θεοφόρητος 137. 152. θεοφρούρητος 93. θεσπέσιος 169.

богоносецъ m. purtător de dumnezeŭ θεοφόρος 173. θεοφορούμενος 157.

богоотроковица f. roabă luĭ dumnezeŭ θεόπαις 131.

богородица f. născătoare de dumnezeŭ θεοτόκος 203.

боготворити -рѭ -риши a crea dumnezeĭ θεοποιεῖν 13.

боготоченъ adj. ce izvoreşte dela dumnezeŭ θεόβρυτος 159.

богочьстивъ adj. cinstitor de dumnezeŭ θεοσεβής 203.

богъ m. dumnezeŭ θεός, deseorĭ. τὸ θεῖον 169. ѿ бога 168. θεόθεν. богомъ почьтенъ 108. θεόθεν τιμητός. бога творити 23. θεοποιεῖν. крѣпость богомъ 26. ἰσχὺς ἡ θεία. dat. sg. богови 15. 163.

божїи adj. dumnezeesc **58**. θεοῦ, deseorĭ. θεῖος 70. 135. 157. ἔνθεος 35. чьсть божиѭ тваремъ приносити 13. τὴν τιμὴν ἀντὶ θεοῦ τοῖς κτίσμασι προσφέρειν.

божьственъ adj. dumnezeesc θεῖος, deseorĭ. ἔνθεος 2. 125. 135. 148. 167. 173. ἀγχιθεάζων 169. божьственое 162. τὸ θεῖον. pl. божьственаа 157. 196. 203. τὰ θεῖα. f. божьствънаа 104. sg. gen. божествъна 107. божествънаго 18. 135. pl. dat. божьствънꙑимъ 35.

божьство n. dumnezeire θεότης 80.

боленъ adj. bolnav **53**.

болшее adv. maĭ mult πλέον 141.

болшїи adj. comparat. maĭ mare μείζων 216. болшїи въ персѡх 132. τῶν Περσῶν οἱ κρείττους. болшаа 114. τὰ βέλτιστα. v. болшее.

болшими adv. maĭ mult, şi maĭ mult πλέον 186. μάλιστα 1. — гнѣвнѣиши 149. πολλῷ θυμικωτέρα.

болѣзненъ adj. dureros, bolnăvicios κατώδυνος 204. περιπαθής 101. δακέθυμος 183. πόνων 34. ταλαιπωρίας 1. ѿ болѣзнънꙑихъ врѣнїи 204. ὀλαίων ἐκ βρασμῶν; v. врѣнїе.

болѣзнь f. durere, suferință πόνος 33. 46. 156. 192. 201. ὀδύνη, ὠδίνη 12. 81. 153. 162. ἄλγος 81. μόχθος 46. nevoe, primejdie ἀνάγκη 182. κίνδυνος 130. 219. без болѣзни 111. ἀπονητί. съ болѣзниѫ 165. περιπαθῶς. sg. nom. болѣзнъ 81. ac. болѣзънь 153.

болѣринъ m. boer, nobil **48**. **49**. **65**. 177. λαμπρός 124. ἄρχων 137. ἀρχηγός 140. greș. δημότης 80. болѣре велицїи 130. οἱ ἐν τέλει καὶ λαμπροί.

болѣрьскъ adj. boeresc, nobil τῶν περιλάμπρων 140.

болѣти, болѩ, болиши a suferi, a boli ὠδίνειν 6. κάμνειν 81. συγκάμνειν 87.

борецъ m. luptător αἰχμητής 19.

борисъ v. борысъ.

борити, борѩ, бориши a se lupta πολεμεῖν 107. недѫгомъ боримъ 126. νόσοις παλαιῶν. бѣсом боримъ 204. δαίμονι προσπαλαίων. — сѩ a se lupta **62**. παλαίειν 134. 146. συμπλέκεσθαι 77. ἀντιπολιορκεῖν 133. ꙗко о неи да борѩт сѩ 39. ὡς αὐτῆς ὑπερμαχοῦνται.

*боровъ adj. de brad δαδίτης 149.

борысъ m. Boris 192. gen. бориса 197.

бости -дѫ -деши a împunge, a întărîta κεντεῖν 42. κνίζειν 12. бодѣхѫ сѩ **48**. se împungeaŭ.

босъ adj. desculț: босама ногама **57**.

брада f. barbă γένειον 20. 124. πώγων 171. съкрушеноѫ брадоѫ 136. τελειοπώγων.

*брадатꙑи m. Pogonat (Πωγωνᾶτος) 136. 137.

браденъ adj. de barbă, al bărbiĭ: власовъ брадънꙑихъ не имꙑ 31. ἄθριξ λειοπώγων. навѫсница емлѩ сѩ брадънꙑѩ 219. χνοῦν ἐπαγγελόμενος ἰούλου τοῖς κροτάφοις.

бразднa f. brazdă αὐλάκισμα 99. ἄρουρα 152.

бракъ m. căsătorie γάμος 72. 77. 126. 181. 220. γάμοι 70. λέχος 102. 213. — сътворити 126. γαμοδαίσια ἑορτάζειν. еже не сътворити втораaго брака 214. μηκέτι παστοπήγια στῆσαι δευτέρου γάμου. v. приопщенїє, съвѩзанїє.

браненъ adj. de războiŭ, războĭnic: бран҄наа дѣла 211. πολέμων ἔργα. v. раненъ.

бранъникъ m. războĭnic, coresp. luĭ σακεσφόρος purtător de scut 34. v. брънъникъ.

бранънѣ adv. vitejește μάχιμον 200 (-н҄нѣ).

брань f. luptă, războiŭ **59**. 104 V. 177. 182. 187. μάχη, πόλεμος, deseorĭ. τὸ μάχιμον 208. συμβολή 117. на брань 40. κατὰ τῆς πολεμίας. ꙗко на брань 142. ὥσπερ εἰς πολεμίαν. брань съставити, — творити a se lupta; v. съставити, творити. оустраши сѩ мѫжьскꙑѩ брани 118. ἔφριξε τὰς ἀνδρώδεις φρένας.

братенецъ m. frate ἀδελφός 106. 202. greș. δελφάκιον purcel 69.

брати, берѫ, береши a lua, a aduna λέγειν, εἰσπράττειν 81. 114. 144. v. дань.

брати сѩ, борѭ сѩ, бореши сѩ a se lupta 161. μάχεσθαι 42. συμπλέκεσθαι 26. συμμίγνυσθαι 131. 138. παλαίειν 103. 183. съ противъ брав сѩ 194. ἀντιπαλαμησάμενος. на брани борѩ сѩ 190. τὴν μάχην συγκροτῶν.

братїа f. frațĭ 205. ἀδελφοί 101. 154. ὁμόγνιοι 101.

братовъ adj. de frate: — сꙑнъ ἀδελφόπαις 116. 120/121. ἀδελφιδοῦς 46.

братоненавистенъ adj. urîtor de frate μισάδελφος 12.

братооубїиственъ adj. omorîtor de frate ἀδελφοκτόνος: gen. du. -оубїистъвною 196.

братооубїиство n. omor de frate ἀδελφοκτονία 136.

братооубїица m. omorîtor de frate ἀδελφοκτόνος 12.

братъ m. frate ἀδελφός, deseorĭ. αὐθόμαιμος 202. ταυτόσπορος 216. —оть-

ца 154. πατράδελφος. — матери 172. μητράδελφος.

братьскъ adj. frățesc ἀδελφός (adj.) 85. αὐθόμαιμος 106.

брачьнъ adj. de căsătorie: брачни съмзи 103. γαμοδαίσια.

брачинъ m. scutec (M. Lex. și EWb. haĭnă de mătase): пови его въ брачини 48. O versiune rusească a pricei are ризи многоцѣнныѧ Sbornik VII, 233. cf. rom. bracină, brăcinar.

брашно n. mîncare βρωματισμός 158. ἔδεσμα 170. брашно ꙗвлъ сѧ мечю 95. ἔργον φανεὶς ῥομφαίας. без брашна 219. ἀπόσιτος.

бреньнъ adj. de lut πήλινος 9. ѿ брен"ныѧ тѧготы 8. ἐκ λυπροῦ βάρους.

бреніе n. lut πηλός 90. 94. 210. пронича нє хызниы ꙗко изъ бреніа 219. ἐλυτρούμενος τοῖς δόμοις ὡς ὀστράκοις.

бридость f. amărăciune τὸ στῦφον 135.

бридъкъ adj. amar: бритков дѣло 198. τὸ σκληρόν.

брижеида f. Brižeida (Briseis): ac. брижеида 59. брѣжендѫ 60. N.-Sof. брѣженда 112. брижеида (fiĭca luĭ делеспонъ) 111; Pril. брижеида 128. брижида, брижюнда 130.

бритков v. бридъкъ.

бръвно n. geană, sprînceană βλέφαρον 5. 95. 102. 130. 154. 197. ὀφρύς 201. бръвна вѣждамъ 11. κύκλοι βλεφάρων. очесьнѣи бръвнѣ 219. τῶν ὀφθαλμῶν οἱ κύκλοι. очесныма его бръвнома избоденѣмъ бывшемъ 144. τῶν ὀφθαλμῶν ἐκκεντηθεὶς τὰ κύκλα. du. ac. бръвнѣ 130. gen. бръвноу 154.

бръвь f. geană βλέφαρον: dat. du. бръвма 199.

бръдо n. deal, colină λόφος 3. 68. 106.

бръзоногъ adj. ĭute de picioare ταχύπους 22. ἀελλόπους 143.

*бръзоплов ьнъ adj. ĭute, plutind ĭute γοργοπλόος 207.

*бръзорѫкъ adj. ĭute de mînă ὀξύχειρ 209.

бръзость f. ĭuțeală τάχος 212. пѫтнож бръзостиѫ стѫжившии си животнов 68. τοῦ δρόμου τῷ γοργῷ θορυβηθὲν τὸ ζῷον. бръзостиѧ 113 V. e greș. în loc de дръзостиѧ.

бръзъ adj. ĭute 53. 55. ταχύς 130. ὠκύς 143. ὠκυπέτης 217. δρομικός 128. 159. σύντονος 6. ἁμιλλητήριος 118. ἁμιλλητήρ 91. εὔσκαρθμος 184. бръзыми дотекше ногами 147. ἀπτέροις φθάσαντες ποσί (v. 4225).

*бръзыи m. thynnus θύννος (germ. Thunfisch): львъ бѣше въ водахъ затворенъ, бръзыи на соуши 14. ὁ λέων ὑδατόκλυστος, ὁ θύννος ἐν τῇ χέρσῳ.

*бръненъ adj. înarmat cu za, cu platoșe, greș. ὑπασπίδιος, ἐπασπίδιος purtător de scut 179.

*бръноношеніе n. purtare de za θωρακοφορία 219.

*бръньникъ m. purtător de za, impr. σακεσφόρος 131.

брѣгорыи f. priveghetoare κόρυς 6.

брѣгъ m. deal, rîpă 53. 65. λόφος 143. ἀκτή 141. κρημνός 213. pl. instr. -говы 143. loc. -гохъ 213.

брѣженда v. брижеида.

брѣмѧ n. sarcină, greutate φορτίον 166.

брѣстіе n. ulmĭ πτελέαι 4.

боуи adj. prost, tîmpit, stîngaciŭ μωραίνων 118. σκαιός 221. боуи и младъ 140. μωρονήπιος. сътвори себе боуи 74. πλάττεται μωρίαν.

боуиство n. prostie, nebunie μωρία 75. μανία 119.

боуренъ adj. viforos, furtunos, ĭernatic θυελλώδης 199. κυματίας 209. χειμέριος 185. χειμῶνος 210.

боурѣ f. furtună (pe mare) 58. 64. κλύ-

δων, deseorĭ. κλυδώνιον 38. 155. ζάλη 102. 125. 170. 173. 184. 199. 207. 213. καταιγίς 102. 113. 214. χειμών 113. 124. 156. 183. φλοῖσβος 162. σάλος 133. greş. ἅλμη 173

бъдръ adj. veghietor ἄγρυπνος 197.

***бъдынь** m. Vidin 201. gen. **-нѣ** 115.

бъдѣти -ждѫ -дниин a veghia ἐπαγρυπνεῖν 221.

бывати -аѫ -аеши a deveni. a se face, a fi γίγνεσθαι, deseorĭ. **бываетъ царь** 72. 93. βασιλεὺς καθίσταται. **бываетъ владыка** 161. καθίσταται κράτωρ. greş. **и бываѫт свѣтлостми земныѩ звѣзды** 120. καὶ χρηματίζουσι φαιδροὶ τοῖς ἐπὶ γῆς ἀστέρες. **на мнозѣ же рати бываѭщи** 199. ἐπὶ πολὺ δὲ τῆς μάχης τριβομένης; v. **склиръ. бываѭщаа** 132. τὰ γινόμενα.

быліе n. plantă, leac βοτάνη 3. 6. 148. φάρμακον 114. **былїа ѩды** 6. βοτανηφάγος.

былка f. plantă βοτάνη 119.

быти, есмь, еси a fi, a deveni, a fi de faţă, a petrece εἶναι, γίγνεσθαι, deseorĭ. φύεσθαι 96. προσεῖναι 114. περιεῖναι 74. 125. καθίστασθαι 14. 75. ὑπάρχειν 2. 16. 18. 28. 29. 74. 78. 81. 83. 89. 92. 106. 115. 120. 134. 143. 183. χρηματίζειν 6. 11. 33. 34. 36. 81. 93. 99. 107. 109. 111. 169. 214. τυγχάνειν 21. 68. μένειν 70. 167. 208. 213. παραμένειν 24. διατρίβειν 133. **быти съ** — συνεῖναι 18. 36. 41. 74. 106. 125. 148. 169. 170. 179, şi altele. συμπαρεῖναι 103. παρεῖναι 91. 219. **не добрѣ бѣше къ вѣрѣ** 111. οὐ καλῶς εἶχε περὶ τὸ σέβας. **ѕѣло недѫженъ бѣше** 209. ἄγαν πονηρῶς εἶχε. **въ дѣтъствѣмъ сыи възрастѣ** 76. παιδικὴν ἄγων τὴν ἡλικίαν. **бѣше же отъ аѳинъ** 100. ὡρμᾶτο μὲν ἐξ Ἀθηνῶν. **отъ села оукѡ бѣ липра** 175. κώμης μὲν οὖν ἐξώρμητο λυπρᾶς; v. **липра. тишина кѡ бѣше** 166. γαλήνη γὰρ ἐγένετο. **бѣше просо модролиствъно** 3. εἶρπε κισσὸς μελάμφυλλος. **не доволно бысть емоу** 19. οὐχ ἱκανὸν ἐνόμισεν. **аще ли же когда бѫдѣше беѕчемъ несъстроенїе** 76. εἰ δέ ποτε κατήπειξε πραγμάτων ἀστασία. **послѣди архїереи бысть** 161. εἰς ὕστερον ἀρχιερεὺς ὤφθη. **аще и конецъ добръ искоушенимъ бысть** 183. εἰ καὶ τὸ τέλος αἴσιον τῶν πειρασμῶν ἀπέβη. = pt. **сыи** coresp. deseorĭ artic. grec.: **сыи тоу** ὁ παρών 29. 41. 73. 88. ὁ ἐκεῖ 176. ὁ μεταξὺ 67. — **по въсѫдоу** 19. ὁ πανταχῇ. **тамо** — 87. 127. 169. ὁ ἐκεῖ. — **тогда** 149. 179. ὁ τότε. — **отъ тѫдоу** 166. ὁ ἐκεῖθεν. — **о нихъ** 68. ὁ παρ' αὐτοῖς. — **подъ нимъ** ὁ ὑπήκοος 9. ὁ ὑπ' αὐτόν 32. ὁ ἀμφ' αὐτόν 201. — **съ нимъ** 143. ὁ σὺν αὐτῷ. — **въ житии** 83. ὁ ἐν βίῳ. — **отъ чрѣды** 67. ὁ ἀπὸ τῆς ἀγέλης. — **отъ синглита** 79. 138; v. **синклитъ.** — **по селѣхъ** 137. greş. ὁ ἐν ἀγορᾷ. — **въ асїи** 22. ὁ ἐν Ἀσίᾳ. — **въ бретанїи** 110. ὁ ἐν Βρεττανίᾳ. — **отъ дїидамїѫ** 44. ὁ ἀπὸ Δηϊδαμείας. **сѫщїа при ногахъ бѣда** 119. ὁ ἐν ποσὶ κίνδυνος. **въсѣ сѫщаа подъ персы** 132. πᾶσα ἡ ὑπὸ Πέρσας. **въсѣ сѫщаа подъ грькы** 175. σύμπασα ἡ ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους. **сыи отъ крьвїи амантїевѣхъ** 115. ὁ κοινωνῶν τῶν αὐτῶν αἱμάτων Ἀμαντίῳ. **еже сыи царь** 194. ὁ βασιλεύτατος. = pres. sg. **есмъ** 50. 52. 53. 63; **есмь** 50. 60; **есъмъ** 123; **смь: ево смь азъ сама** 61. **где того смь и взѧлъ** 65. **еси** 47. 49. 60; **си: нѫ си ты** 60. **си чюлъ** 50. **си бесѣдовала** 51. **си пошелъ** 55. **си сътворила** 57. **изгнала си, пожл си** 57. **естъ** 28. 86; **есть** 47. 49. 60; **ѥстъ,** deseorĭ; **ѥсть** 52. 59. 61; **е** 47. 50. 51. 54. 58. 60. 63. du. p. 1 **есвѣ** 52. p. 3 **ста** (= **ѥста**): **поустила мѧ ста ока царѣ** 60. pl. **сѫтъ** 53. 55. 57. 114. 137. 158. 179; **сѧ** (= **сѫ**) 55. 57. impf. **бѣше, бѣхѫ,** deseorĭ; la plusqpf. **бѣ:**

бѣ видѣлъ 21. бѣ далъ 201. бѣ родила **48**. бѣ дала **61**; бѫдѣше 17. 76; cf. neobulg. bъděše, bъdeše. aor. (a) du. p. 3 бѣста 70. 175. ἦν, ἦσαν; бѣстѣ 101. 202. ἦσαν. pl. бѣшѫ 10. 29. **59**. 217. ἦν. aor. (b) p. 1 бъіхъ 85. 166. p. 2 бъість **66**. p. 3 бъість **48**. **55**; бъістъ, deseorĭ. pl. бъішѫ, deseorĭ. condiționalul: sg. p. 1 бихъ: бих обложилъ, — прѹставил' 38. молил бих **54**. ѹмолила бих 57. p. 3 би: ѕвѣзда ѹбѡ би 197. ἀστὴρ ἂν ἦν. ꙗкоже ѹбѡ благообразное да би понѣ въ поганъіихъ 100. ὡς ἄρα τὸ χρηστότροπον ἔστι κἂν τοῖς βαρβάροις. осквръниль би, би ѹмѫчилъ 18. би бъілъ, не би тръпѣлъ 74. могло би 114. не би оскврънила сѧ 197. би ѹбѣгла 216. би ѧлъ 218. би могла **49**. би не стоалъ **51**. би застѫпилъ **56**. би сѧ оставилъ **60**. би възбранилъ, би възвратилъ **61**. би исходиль **62**, și altele; v. давно. pl. p. 3 бишѫ: и аще бишѫ 85. ѹбоали сѧ бишѫ 185; бихѫ **57**; v. потонѫти. паче же би рещи 179. μᾶλλον δ' εἰπεῖν. imperat. p. 2 și 3 sg. бѫди **52**. **49**. наставлено бѫди 100. ἀναγέσθω. бѫди расти 99. αὔξοιτο. pres. cu înțeles de fut. бѫдеши 80. бѫдетъ 40. **52**. **55**. 68. 190. 213. бѫдете 11. pt. pres. съіи 17. 22. 74. 76. 82. 85. 92. 120. 125. 183. 190 și foarte des la formele oblice, din care e de notat dat. pl. сѫщемъ 190. pt. trec. бъівъ, deseorĭ. бъівшее τὸ γενόμενον 39. 42. τὸ γεγονός 25. 70. τὸ συμβάν 107. τὸ τολμηθέν 26. бѫдѫщее 76. 127. 128. 140. 214. τὸ μέλλον. pl. бѫдѫщаа 182. τὸ μέλλον. бѫдѫщїихъ мѫкъ 173. τῶν μελλουσῶν βασάνων.

бѣганїе n. fugă φυγή 38.

бѣгати -аѫ -аеши a fugi φεύγειν 10. 28. 84. 196. 215. pt. бѣгаѫ 195. φυγαδεύων.

бѣгѹнь adj. fugar φυγάς 119. 207. φυγαδίας 22.

бѣгъ m. fugă φυγή 89. 107. 138. бѣга сѧ ѧтъ 38. φυγὰς ἀποδιδράσκει. v. на.

бѣгъство n. fugă, scăpare, asil φυγή 129. 218. καταφυγή 207.

бѣда f. nenorocire, primejdie, încercare, suferință συμφορά 34. 101. 103. 124. 128. 155. 162. 180. κίνδυνος 113. 119. 133. 213. 217. πάθημα 111. πειρασμός 209. бѣдъі и бѹрѧ 142. τρικυμίαι καὶ κλύδωνες. бѣдѫ приѧтъ 29. κεκινδύνευκε.

бѣденъ adj. sărac, nenorocit συμφορός 153. 183. κινδυνώδης 204. κηρεσιφόρητος 201. мрѣжа бѣднаа 216. δίκτυον κινδύνου.

бѣжати -жѫ -жиши a fugi **61**. φεύγειν, deseorĭ. ἐκφεύγειν 105. οἴχεσθαι 201. ἐκτοπίζεσθαι 9. pt. бѣжѫ φυγάς 34. 155. φυγαδίας 151. бѣжавшеи съ нимъ пѫтници 38. οἱ συμφυγόντες (sc. Πάριδι).

бѣлило n. suliman alb (ψίμμυθος Bleiweiss) 21. 171. v. помазати.

бѣлозраченъ adj. alb κυαναυγής 3. λευκαυγής 7. γλαυκόχρους 112.

*бѣлоперъ adj. cu aripĭ albe λευκόπτερος 176.

*бѣлосвѣтлъ adj. alb γλαυκόφωτος 4.

*бѣлострѹинъ adj. cu unde albe λευκόρειθρος 8.

бѣлость f. albeață λευκότης 9. кринѡм свѣтѣше сѧ бѣлость 7. κρίνων ἀντηύγει χρόα.

*бѣлоцвѣтенъ adj. cu florĭ albe λευκανθής 5.

бѣлъ adj. alb **52**. **56**. **58**. **59**. **64**. λευκός 2. κατάλευκος 203. ꙗкъі снѣгъ бѣла 38. χιονόχρους. sg. gen. -лого **58**. **64**. loc. -лом (-мь) **52**. **59**.

бѣлѣгъ m. semn, pl. insigniĭ 197.

бѣлѣти сѧ -лѣѫ сѧ -лѣеши сѧ a albi, a se lumina, a străluci ὑπολευκαίνεσθαι 3. λάμπειν 5.

бѣсенъ adj. turbat, nebun **54**. **64**.

λυσσητήρ 92. 147. λυσσητής 129. λυσσώδης 130. 154.

бѣсновати сѧ -ѹѭ сѧ -ѹеши сѧ a fi stăpînit de demonĭ: скрьбь ѩкы бѣснѹѭщ сѧ 181. ἄγριος κατὰ τοὺς δαιμονῶντας.

бѣсовьскъ adj. drăcesc, diavolesc δαιμονίου 204.

*бѣсовьскы adv. drăceşte δαιμονίως 174. 190.

бѣсовьство n. turbare λύσσα 105.

*бѣстьво n. turbare λύσσα 108. 127. 129. 147. 149. V. бѣсьство 147.

бѣсъ m. drac, demon, duh răŭ δαίμων 93. 95. 204. бѣси 131. Ἐρινύες.

В.

в num. (=въторъıи) al doilea 2. .в. -щи (=дващи) 201. de două orĭ.

*вавелъ m. Babel Βάβελ 16.

вавилонъ m. Babilon Βαβυλών 15. 16 (-вѵ-).

вавилонъскъ adj. din Babilon Βαβυλῶνος 22. 23 (-вѵ-). 24. 36. 217.

вавѵлонѣнинъ m. Babilonean Βαβυλώνιος 22.

вадити -ждѫ -диши a învinui, a acuza κατηγορεῖν 123. κατειπεῖν 96. impf. -дѣше 123.

*валентиніанъ m. Valentinian Οὐαλεντινιανός 98.

*валеріа f. Valeria Βαλερία 92.

*валтасаровъ adj. al luĭ Baltasar 23.

*валтасаръ m. Baltasar Βαλτάσαρ 23. 24. 148. 150.

валѣти -ѣѭ -ѣеши a rostogoli, a prăvăli κυλίνδειν 208. въ валѣ валѣѭ сѧ 150. τελματόβιος.

варваровъ adj. de barbar, al barbaruluĭ βαρβάρου 100.

*варварообразенъ adj. cu chip, cu naravurĭ de barbar βαρβαρότροπος 141.

варварьствовати -ѹѭ -ѹеши a vorbi ca barbariĭ: -ствѹѭ гласомь 221. βαρβαρίζων τὴν φωνήν.

варваръ m. barbar 104 V. βάρβαρος, desеorĭ.

варваръскъ adj. barbar βαρβάρων 97. 99. 117. 218. βαρβαρικός 197. 218. βαρβαρόθυμος 218. v. колѣно.

варваръскы adv. în mod barbar βαρβαρικῶς 26. 206.

*варда m. Bardas Βάρδας 172. 173. 189. 199.

*варданіѥ m. Bardanius Βαρδάνιος 157.

*вардань m. Bardanes Βαρδάνης 142.

варъ m. var **51**. τίτανος 160.

варь m. căldură καύσων 1. θάλψις 183.

василіѥ m. Vasilie Βασίλειος 180. 189. 198. 200; în glosse: 177. 181. 201. 202. coresp. luĭ βασιλεύς 201 (v. 6010). — македонскы 174.

василїевъ adj. al luĭ Vasilie 181. 202.

*василисковъ adj. al luĭ Basilisc 111.

*василискъ m. Basilisc Βασιλίσκος 109. 110. 111. 112. 174.

*василискъ m. basilisc βασιλίσκος (,an imaginary reptile‘ Soph.) 10.

вашь pron. al vostru ὑμῶν 10. ὑμέτερος 11.

вдовица f. văduvă χήρα 150. χερνῆτις 156.

вдовичьство n. văduvie **55**.

вдовьство n. văduvie χηρεία 160. въ вдовьствѣ живѫщи 122. χηρείαν ἀνατλᾶσα.

велбѫдъ m. cămilă κάμηλος 191.

велегласенъ adj. cu glas puternic ὀξυβόας 141. μεγαλοφωνότατος 28.

***велерофонтъ** m. Bellerophontes Βελλεροφόντης 218.

велерѣчевати -чюж -чюеши a se făli, a face gură μεγαλαυχεῖν 210.

велїи adj. mare: **гласомь великомъ 66**.

***великобедръ** adj. cu șolduri mari, greș. μεγαλαγκυλοχείλης cu cioc mare și încovoïat 6.

***великобрѣменіенъ** adj. greŭ încărcat μεγαλόφορτος 221.

***великоглжбокъ** adj. adînc βαθυφάραγξ cu văĭ, cu prăpăstiĭ adîncĭ 165.

***великодаровaнїе** n. dărnicie μεγαλοδωρία 125.

***великодаровитецъ** m. darnic μεγαλόδωρος 104.

великодаровитъ adj. darnic μεγαλόδωρος 126. μεγαλοδωρότατος 125.

великодоушенъ adj. cu suflet mare, darnic, îndrăzneț μεγαλόψυχος 125. 191. 197. μεγάθυμος 125. 221. **великодоушное** 164. τὸ μεγαλόψυχον.

великодоушїе n. dărnicie τὰ τῆς λαμπροψυχίας 209.

***великодѣлатель** m. săvîrșitor de fapte marĭ, eroŭ μεγαλουργός 222.

великоименитъ adj. cu nume mare, vestit μεγαλώνυμος 168.

великокриленъ adj. cu aripĭ marĭ, întinse μεγαλοπτέρυξ 6. 69. 93. τανυσίπτερος 106.

***великолантенъ** adj. cu ape marĭ μεγαλοχεύμων 8.

великолѣпенъ adj. măreț μεγαλοπρεπής 69. 116. 208. μεγαλοπρεπέστατος 120. 197. coresp. luĭ μεγαλοπρεπῶς 203.

великолѣпїе n. măreție μεγαλοπρέπεια 121. 164.

великомощенъ adj. puternic μεγασθενής 134. 155. 161. μεγαλαλκής 107. μεγαλοδύναμος 155.

***великомышчанъ** adj. cu brațe puternice μεγαλοβραχίων 161.

***великомжтенъ** adj. turburat, agitat, sgomotos μεγαλοκύμων 162. μεγαλόδουπος 10.

***великопищенъ** adj. îmbelșugat, bogat în mîncărĭ μεγαλοδάπανος 123.

***великопрьсъ** adj. cu pĭept mare μεγαλόστερνος 215.

***великоребръ** adj. cu coaste marĭ μεγαλόπλευρος 166. 197.

***великороденъ** adj. de neam mare μεγαλογενής 220.

***великосиленъ** adj. puternic μεγαλοδύναμος 124.

***великооуменъ** adj. înțelept, mărinimos μεγαλόνους 124. μεγαλογνώμων 164.

великооумїе n. mărinimie μεγαλογνωμοσύνη 102.

***великочьстенъ** adj. fruntaș μεγαλότιμος 165.

великъ adj. mare, puternic μέγας, πολύς, desеorĭ. μέγιστος 77. 99. 189. γίγας 120. ὁ πάνυ 99. 167. φοβερός 119. σφοδρός 162. λιπαρός 21. 37. 149. περίτρανος 211. προύχων 90. ὑπερέχων 25. βαρύς 220 V. περιλαλούμενος 100/101. **град великъıи градωм** 93. πόλις ἡ μεγαλόπολις. **град великъıи къ градоу** 99. πόλις μεγαλώνυμος. **римъскъıи град великъıи** 73. ἡ τῶν Ῥωμαίων πόλις, πόλις ἡ μεγαλόπολις. **велицїи** 140. **велицїи колѣре** 23. 113. οἱ μεγιστᾶνες. **велицїи дарове** αἱ μεγαλοδωρίαι 89. ἡ μεγαλοδωρία 156. **съ великъıимъ кезстоудъстомъ** 109. μεθ' ὅσης ἀναιδείας. În glosse și în prića ‚mare, mult': **велика, великаа кръвь** mult sînge **56. 57. великое море** oceanul **47**.

***велисарїе** m. Belisariu Βελισάριος 116. 117. 118.

величавъ adj. mîndru ὑπερηφανευόμενος 22.

величати -аж -аеши a preamări, a lăuda μεγαλύνειν 34.

величїе n. mărime, măreție: по величию 212. κατὰ τὸ μεγαλεῖον.

величьство n. mărime, vază, glorie μέγεθος 23. 30. 103. 165. 184. μεγαλεῖον 74. ὄγκος 215. κῦδος 92. ꙗко изѧщнꙑимъ величьствомъ (V. видѣниемъ) 9. ὡς ἐν μεγέθους ὄγκῳ.

велми adv. foarte, prea, deseori în Pr. πάνυ 103 (dacă cetim în v. 2664 εὐμέγεθες πάνυ p. εὐμέγεθες πένης ed. B.). μεγάλως 168. δεινῶς 181. πολλά 219. coresp. luĭ ὑπερ- și εὐ-: егоже велми люблѣаше 42. ὅνπερ ὑπερηγάπα; прѣвелико — 103. εὐμέγεθες. — лоучїи 9. πολλῷ κρείττων. — богатъ 101. μεγαλόπλουτος. — рꙑкаѫ 173. ἐριβρύχης. — оубо распленишѫ асїискꙑѧ прѣдѣлꙑ 87. πάντας κατενεμήσαντο τοὺς τῆς Ἀσίας ὅρους.

велмѫжъ m. boer, magnat **58**. **59**. **62**. **64**. **65**. greș. велмѫжи 30. οἱ πρῶτο. δορυφόρων. pl. nom. -же **58**. **62**. **64**. -жие **59**. **65** (вел'-).

велѣнїе n. poruncă δόγμα 137.

велѣти -лѭ -лиши a porunci, a spune **50**. **55**. βούλεσθαι 80. προστάττειν 68. ἐνδιδόναι 98. ти велѭ 123. σοὶ πάρεστι.

венеоушъ f. Veneuš (Oenone) **50**. N.-Sof. венєушь 104. cf. Iuno, Minerva et Veneus, într'o poveste latinească din sec. XIV, ap. Wessel., Ist. rom. II, 59. Numele provine din confusiunea Oenoneĭ cu Venus, confusiune ce se găsește și în alte povești medievale. Wessel., l. c., 55.

венїаминовъ adj. al luĭ Veniamin Βενιαμίν 36.

веноуша f. Venuša (Venus) **50**. **60**. gen. -шѫ, dat. -ши **50**. N.-Sof. венєуша 104. 113; Prim. венꙋш' 184; Pril. вѣнꙋш' 123. 124. венꙋш' 129. венꙋша, вѣнꙋша 124; Pyp. вѣноуша.

вепль m. strigat, vaet βοή, deseori. κραυγή 109. 157. 207. ὀλολυγή 114. impr. παιάν 121. sg. instr. -лемъ 109. 122. 157. 207. pl. nom. -леве 42. 113. gen. -ль 121. ac. -лѧ 118. 130. 141. 180. 196. instr. -ли 144. 207.

вепръ m. vĭer **62**. σῦς 162.

***верина** f. Verina Βερίνη 109.

веселїе n. veselie, desfătare τέρψις 91. 197. τὸ τερπνόν 119. εὐφροσύνη 34. пиръ веселїа 83. συμπόσιον γηθόσυνον. În Pr. nuntă **49**.

веселити -лѭ -лиши a înveseli τέρπειν 74. θέλγειν 153. ψυχαγωγεῖν 166. весела чловѣкꙑ 78. τερψίμβροτος. — сѧ a se bucura, a fi vesel χαίρειν 21. 88. 90. τέρπεσθαι 16. 78. 159. ἡδύνεσθαι 220. ἐντρυφᾶν 27. 174. 201. În Pr. a se bucura **50**. a glumi **60**.

веселъ adj. vesel, bucuros, plăcut, blînd **52**. **57**. **64**. προσηνής 157. ἐπιχαριτώτατος 101. ἀστεῖος 197. 208. съ веселемь, -ѣмь сръдцемь **57**. **64**.

весло n. lopată, vîslă κώπη 222. ни веслъ имѣѫ 14. οὐ κώπας ἐπαγόμενος. V. перо.

весна f. primăvară ἔαρ 156. 169. 199.

вести -дѫ -дeши a purta, a duce ἄγειν 131. 186. ἐπάγειν 140. ἀπείγειν 166. ѡт ведѫщаго оуклониве сѧ шествиѧ въ трои 38. ἐκ τῆς φερούσης ἐκτραπεὶς πορείας πρὸς τὴν Τροίαν. ведꙑ съ собоѧ 142. συνεπαγόμενος. ведѣше сѧ ἤγετο 123. ἐφέρετο 176.

весь f. sat κώμη: loc. sg. веси 106.

весь adj. tot, întreg, de tot felul πᾶς. ἅπας, σύμπας, ὅλος, deseorĭ. παντοῖος 159. вьсѣх .л. 69. ὅλη τριακοντάς. до два на десѧте вьсѣх тꙑсѫщъ мѫжїи 127. εἰς δώδεκα χιλιανδρίας ὅλας. весъ сꙑи блѫдливъ 79. ὅλος πορνικός. жезлъ дрѣвѣнъ изврътѣвъ весъ 75. βακτηρίαν δὲ ξυλίνην διατρήσας ὅλην δι' ὅλης. вьсѣми ѧзꙑкꙑ 187. ἐν ταῖς ἁπάντων γλώσσαις. вьсѣхъ мати 10. παντομήτωρ. вьсѣ пища 17. πανδαισία. дроугꙑми вьсѣми 163. ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι dealtmintrelea.

прикасааше же сѧ власти вещми вьсѣми 212. ἐφήπτετο τῶν τῆς ἀρχῆς πραγμάτων αὐθεκάστως. осїавая вьсѣ 121. πυραυγίζων πάντῃ. вьси съвѣщавше сѧ 40. κοινῇ συσκεψάμενοι. вьсе τὸ πᾶν 25. 45. τὰ πάντα 21. pl. вьсѣ 14. 16. τὸ πᾶν. по вьсемоу 211. πανταχῇ. все peste tot, numaĭ: где идѣше, все свадѫ строаше 49. sg. nom. весь de cele maĭ multe orĭ, весь 63. 75. 79. 109. 141. ac. f. вьсѧ 19. 29. 46. 87. 88. 89. 93. 115. 116. 125. 127. 150. 163. 185. pl. nom. вьсе индїане 43. вьсѧ воеводы 58. 65. вьси raportat la амазѡны, 43.

ветъхъ adj. vechiŭ, bătrîn παλαιός 155. παλαίτερος 46. παλαιγενής 220.

вечернїи adj. de apus 36. 67. ἑσπέριος 19. προσέσπερος 96. вечернѣа страна 97. ἡ ἑσπέρα. pl. вечерныѧ страны μέρη τὰ Ἑσπέρια 67. τὰ προσέσπερα 94.

*вечерникъ m. vînt de mĭază noapte, crivăț εὐροκλύδων 173.

вечерѣ f. cină 63. δεῖπνον 123.

вещь f. lucru, faptă 46. πρᾶγμα, deseorĭ. δρᾶμα 191.

видитель m. privitor θεατής 27.

видѣнїе n. vedere, vedenie θέα 215. ὅρασις 11. θέαμα 114. 154. ὄνειρος 176. видѣнїемъ ‚la vedere‘ τὸ φαινόμενον 9. ‚în nebunie‘ θεοβλαβῶς 27. v. величьство.

видѣти, виждѫ, видиши a vedea βλέπειν, ὁρᾶν, καθορᾶν, deseorĭ. ὑφορᾶν 130. θεᾶσθαι 29. 85. 174. 204. φαντάζεσθαι 195. 219. -дѣше сѧ, -дѣаше сѧ ἐφαίνετο 133. καθωρᾶτο 194. -дѣ сѧ 12. κατεφάνη. еже видѣти сѧ 27. τὸ φανῆναι. p. 1 pres. да видѧ 52. 53. виждѫ 182.

византїа f. Bizanț Βυζαντίς 131. 139. 159. 220 (-ни-). Βυζάντιον 100. 132. 191. ἡ Βύζαντος 145.

*византїанинъ m. Bizantin Βυζάντιος 157.

византїискъ adj. bizantin Βυζαντίων 93. 134. 194. Βυζαντίδος 91. 135. Βυζαντίου 216. Βύζαντος 93. 101. 107. (-ни-). Βυζαντίς (adj.) 140. 176.

вила f. vilă, nimfă: три вилы пророчицѧ, три вилы и пророчицѧ 49. коушоута вилы и пророчицѧ 54.

*вилъ m. Vil (Belos) Βῆλος 18.

вина f. pricină, causă, vină, pretext αἰτία 67. 78. 159. παραιτία 90. τὸ αἴτιον 41. ἀφορμή causă, ocasiune 176. πρόφασις 154. 185. învinuire: великы вины на пророкшїих налагааше 68. μεγάλαις αἰτιάσεσι τοὺς χρήσαντας ὑπῆγεν. coresp. luĭ παραίτιος vinovat: бѣше же емоу вина такокомоу неищеванию 126. ἦν δὲ παραίτιον αὐτῷ ταύτης τῆς ὑποψίας. сїе зълыим вина бысть 142. τοῦτο κακῶν παραίτιον γέγονε. еже и многыимъ вина бысть злобамъ 183. ὃ καὶ πολλῶν παραίτιον γέγονε κακοτήτων. и гладь винѫ сѫщъ оубѣдѣвъ печали 194. καὶ τὸν λιμὸν παραίτιον εἶναι μαθὼν τοῦ πένθους.

вино n. vin 52. 158. опоишѫ ѧ вино 56. o îmbătară cu vin.

виноградъ m. vie, viță ἄμπελος 4.

*винолюбивъ adj. ĭubitor de vin φίλοινος 83.

винопїица m. băutor de vin, bețiv πάροινος, οἰνόφλυξ 129. ἀκρατοπότης 170. μέθυσος 177.

виръ m. volbură, vîrtej, ochiŭ de apă, eurip: якоже — малъ 149. ὥσπερ Εὔριπος.

витежьство n. vitejie, putere: овластна есмъ -вомь 50.

витезъ m. viteaz, eroŭ, deseorĭ în Pr. -зъ 57. -за 48. 50. 65.

*вителїе m. Vitellius Βιτέλλιος 84.

*вителїевъ adj. al luĭ Vitellius 84.

вити, вїѭ, вїеши a împleti 48.

вихръ m. viĭor λαῖλαψ 219. στρόφος 185.

***виѳинїа** f. Bitinia ἡ Βιθυνῶν 145.

***виѳлеемъскъ** adj. din Vifleem Βηθλεέμ 141.

влаати -аѫ -аеши a purta deasupra undelor: **дъждевнꙑими влънами влаемо** (sc. **чловѣкъ родоначѧлїе**) 14; cf. ibid., nota 23.

влага f. umezeală νοτίς 2.

владати -дѫ -деши a stăpîni, a domni 201. ἄρχειν 19. 88. κρατεῖν 153. 181. ὑπερέχειν 124. **птицами владѫщїи** ὀρνεοκράτωρ 6. ὀρνεοκράτης 106. **странами** — 20. 147. χωράρχης. **ѧзꙑкꙑ** — 20. ἐθνάρχης.

владꙑка m. stăpîn, stăpînitor, domn 144. κράτωρ, deseorĭ. δεσπότης 9. 27. 78. 96. 111. 112. 208. ἄρχων 32. ἀρχηγός 108. ἄναξ 187. Αὐσονάναξ 99. **всѣмъ** — 76. πάνταρχος. **странамъ** — 99. χωράρχης. **оуеспесїана изкираетъ владꙑкѫ** 84. Οὐεσπασιανῷ ψηφίζεται τὸ κράτος.

владꙑчьскꙑ adv. cu puterea δεσποτικῶς 79.

владꙑчьство n. domnie, stăpînire ἀρχή 144. ἡγεμονία 147.

владꙑчьствовати -оуѭ -оуеши a domni ἡγεῖσθαι 83.

властелинъ m. boer, nobil, pl. οἱ ἐν τέλει 122. **мѣстнꙑи** — (V.— **кнѧзъ**) 147. κλιματαρχῶν. **пръвꙑи** — 206. πρόαρχος. **вира властеле** 157. τελωνάρχαι. v. **властель**.

властель m. nobil, boer: pl. nom. **-ле** 53. ac. **-лѧ** 50.

***властенъ** adj. de domnie, al domnieĭ κράτους 156. 161. 210. ἀρχῆς 23. 28. 97. 146. 151. 152. 156. 187. 188. 212. 219.

***властолюбивъ** adj. ĭubitor de domnie, de putere φίλαρχος 153. φιλαρχίας 154.

власть f. putere, stăpînire, domnie, ocărmuire, funcţiune κράτος 75. 110. 144. 149. 189. τὰ τοῦ κράτους 177. ἐξουσία 213. τὰ τῆς ἐξουσίας 18. κῦρος 29. ἀρχή, deseorĭ. δυναστεία 211. τυραννίς 214. κρατορία 94. 147. — **прѣѩти** 158. ἀρχηγετεῖν. **ѿ всѣкого племене и власти** 19. ἐκ πάσης φυλαρχίας. greş. **врѣменемъ** — 81. ἡ τῶν φόρων εἴσπραξις. **о властехъ** ibid. περὶ τῶν φορολόγων.

власъ m. buclă de păr, păr 61. βόστρυχος 138. 200. πλόκαμος 219. pl. τρίχες 112. 127. 145. 157. 189. 207. v. **браденъ**.

влахъ m. Romîn 137.

влъкъ m. lup λύκος 69. 142. 147. 150. 186. **твори плакати и влъкꙑ** 154. πεῖθον πενθεῖν καὶ λίθους v. 4467; trad. a cetit saŭ a avut în orig. λύκους.

влъна f. undă, val 14. 55. κῦμα 103. 124. 153. 212. κλύδων 113. λαῖλαψ 173. καταιγίς 185. **въздвигошѫ зломѫтенъ вѣтръ и влънꙑ** 214. ἐξήγειραν δυστάραχον ἄνεμον κυματίαν. pl. **влънꙑ** 124. θύελλα. **многꙑ влънꙑ** 209. πολυκυμίαι. nom. pl. **вълнꙑ** 173. v. **потопити**.

влъненїе n. undele măriĭ ‚fluctus‘ 56. 64. **шоумъ свирѣпъ и злошоумѧщее влъненїе творити** 185. θροῦν ἄγριον κακόθρουν κυματίαν ἐπικτυπεῖν.

влъновати -оуѭ -оуеши a răscoli undele, a turbura κυμαίνειν 185. pt. **влъноуѭ сѧ** 213. κυματούμενος.

влъхвованїе n. vrajă, inşelăciune τερθρεία 129.

влъхвовати -оуѭ -оуеши a vrăji τερατολογεῖν 127.

влъхвъ m. proroc, vrăjitor 48. μάντις 37. 44. 73. μάγος 25. 28. 29. nom. pl. **влъхви** 44.

влъчецъ m. băţ, ţeapă: **враждьнꙑи** — 216. τὸ τοῦ φθόνου πλῆκτρον ‚invidiae stimulus‘.

влъчїи adj. de lup λύκου 172.

***влъчица** f. lupoaĭcă λύκαινα 70. 71.

влъшвенїе n. prorocie, vrajă **59**. φοίβασμα 127.
влъшъскъ adj. magic Μάγων 29.
влѣсти -зѫ -зеши a intra **53**. **57**.
влѣченїе n. tîrîre: **съ влѣченїемъ нѫждънымъ** 123. σὺν ἑλκυσμοῖς βιαίοις.
влѣщи -кѫ -чеши a tîrî, a trage ἕλκειν 27. 146. ἁλυσιδοῦν 198.
внѹка f. nepoată 188.
внѹкъ m. nepot θυγατριδός 110. ἀπόγονος 17. ἔκγονος 15. ἔγγονος 13. 32. ἀπέγγονος 15. greş. δευτερότοκος. loc. pl. **-кохъ** 13.
внѹчѧ n. nepot γόνος: dat. pl. **внѹчѧтωмъ** 147.
вода f. apă **51**. **66**. ὕδωρ, deseorĭ. νᾶμα 159. 191. 196. 204. 208. ἅλμη 134. λιβάς 69. ῥεῖθρον 197. τὸ ὑγρόν 14. 24. ἡ ὑγρά 165. **єлико въ водахъ живетъ** 6. ὅσον ἐν ὑδροβίοις. v. **сѹша, ходити.**
воденъ adj. de apă, apos, apătos ὑδάτων 3. 5. 14. 216. ὑδάτιος 2. 210. ὑδρηλός 209. — **ратникъ** 110. ναύμαχος. — **смрадъ** 115. δυσοσμίας οὖρον. — **и сѹшенъ** 139. ὑγρόχερσος. **сѹшенъ и** — 14. 144. χερσόϋγρος. **воднаа мати** 8. ὑδατομήτωρ.
водити -ждѫ -диши a duce, a conduce ἄγειν 35. 172. 186. 205. φέρειν 185. 186. ἐπάγειν 88. κάμπτειν 183. ἡγεῖσθαι 35. impf. **вождаше** 35. **водѣше** 35. 88. **водѣаше** 205.
***водоплокенъ** adj. plutitor pe apă, pe mare ἁλίπλοος 109. ὑγροκέλευθος 130. ὑγροπόρος 138.
***водостланенъ** adj. acoperit de apă ὑδατόστρωτος 34.
***водосѹшенъ** adj. de apă şi de uscat ὑγρόχερσος 190.
водоточенъ adj. curgător, purtător de apă: **сѹлннарь** — 140. σωλὴν ὑδρορρόος. **-точна стрѹя** 6. ὑγροχεύμων ῥοή.
***воеванїе** n. războiŭ, expediţie: — **морско** 46. ναυστόλησις.

воевати -юѭ -юеши a se războ, a purta războiŭ 182. στρατεύειν 39. 185. ἐπιστρατεύειν 88. 151. ἐκστρατεύειν 22. στρατραρχεῖν 196. ναυστολεῖν 191. greş. συνομαρτεῖν a însoţi 192.
воевода m. duce, voevod **55**. **56**. στρατηγός, deseorĭ. ἡ στρ. ,ductrix‘ 134. στρατηλάτης 191. στρατηγέτης 148. 158. στρατάρχης 116. 118. 129. 151. 206. στρατιάρχης 41. στράταρχος 214. στρατηγικώτατος 83. πρωτοστράτηγος 192. greş. Σκυθάρχης 197. pl. **воеводы** 219. οἱ ἐν στραταρχίαις. gen. sg. **воеводѫ** 83.
воеводство n. conducerea oasteĭ στρατηγία, ἡγεμονία 81.
воеводствовати -ѹѭ -ѹеши a conduce oastea στρατηγεῖν 145. στραταρχεῖν 157.
***военачѧлїе** n. conducerea oasteĭ στραταρχία 184. 189. 217.
военачѧлникъ m. conducător de oaste, voevod στρατάρχης 19. 40. 119. 132. 158. 189. στρατιάρχης 196. 216. λοχάρχης 129.
***военачѧлъствовати -ѹѭ -ѹеши** a conduce oastea στραταρχεῖν 145.
возити сѧ -жѫ сѧ -зиши сѧ a umbla: **возѧ сѧ** 102. ναυστολούμενος.
вои pl. m. oaste **61**. στρατός, deseorĭ. στρατοί 128. στρατιά 21. 34. 40. 215. στράτευμα 129. 200. στρατεύματα 131. 200. greş. στρατηγοί 98. ὑποστράτηγοι 148. στραταρχία 175. **вое** 129 V. 200.
***воиниченъ** adj. războinic, bun de comandă στρατηγικώτατος 87. 131. 192. greş. στρατηγός 130.
воиничьскъ adj. ostăşesc, voĭnicesc τῶν στρατευομένων 106.
воиновъ adj. ostăşesc: **-нова слава** 119. τοῦ στρατηγοῦ τὸ κλέος.
воинъ m. ostaş **66**. ὁπλίτης 131. στρατιώτης 128. **воинъ на кони** 34. ἱππαστής. greş. δήμιος călăŭ 119. pl. **воини**

στρατιά 117. στρατός 119. нѣкто wт воинъ 117. τὶς τῶν τοῦ στρατοῦ.

воинъскъ adj. ostăşesc στρατεύσιμος 142. v. чинъ.

воинъствєнъ adj. ostăşesc, războĭnic στρατεύσιμος 162. 185. 200. στρατηγικός 211. στρατευμάτων 151. -стъвньıи 185. -стъвнѫѫ 151. 162. 200. -стъвнїи 211.

воинъство n. oaste στρατός 84. 200. στράτευμα 110. 131. 133. 142. gen. pl. воинъстъвъ 110.

воиска f. oaste **53**. **54**. **65**. **66**. 163. 182. στρατός 21. 43. 142. 178. 186. στράτευμα 132. στρατεύματα 143. στρατόπεδον 128. στρατόπεδα 88. greş. ναύσταθμος 44.

волити -лѭ -лиши a preferi, a voi, a porunci ἐθέλειν 116. καταξιοῦν 120. προσχωρεῖν a se 'nvoi 117.

воложєрєнъ adj. flămînd, lacom, propr. ‚boves immolans' M. Lex.: воложєрньıи и мирскъıи 130. ἡ βούβρωστις ἡ κοσμική.

волоѹи adj. de boŭ: волѹѫ (V. коѹлоѹѫ) главѫ имѫщїи 76. ὁ Βουκεφάλας.

волъ m. boŭ βοῦς, deseorĭ. питаѭщи воловъı 3. βουκολίς. воловъı разоранъ 12. ταυροπόλευτος arat cu boĭ. вола на ѩзъıцѣ имѣти 124. 157. βοῦν ἐπὶ τῆς γλώττης ἔχειν a avea limba legată, a fi mituit. sg. gen. -ла 67. 143. 166. pl. dat. -ловwм 115. ac. -лы **48**. -ловъı 17. 42. **54**. 67. 197. instr. -ловъı 142.

волѣ f. voinţă θέλησις 135. 157. τὸ θελητόν 145. 158. τὸ βουλητέον 153. τὸ βουλητόν 172. γνώμη 140. 165. νεῦμα 211. волєѫ de voe 177. ἑκών 159. 160. ἑκουσίως 68. волєѫ закалаємъ 150. ἐθελοσφαγούμενος. greş. волєѫ самохотноѫ 146. ἑκὼν ἀέκων. v. нєвъзбранєнїє.

*вомолоховъ adj. de cerşetor βωμολόχου 120.

вонѣ f. miros ὀσμή 7. 29. 129. ἀποφορά 167.

восъкъ m. ceară **65**. κηρός 168. v. съставлѣти.

*вотанїатинъ m. Botaniates Βοτανειάτης 220. gen. вотанїата ibid., -инwта 1.

*вотанїатъ v. вотанїатинъ.

*вотанїотъ v. вотанїатинъ.

врагъ m. duşman ἐχθρός, deseorĭ. δυσμενής 36. 89. врази 30. τὰ ἔθνη. gen. pl. враговъ 30. 215.

вражда f. vrajbă; pizmă, ură, duşmănie; răzbunare; pĭerzare φθόνος 102. 191. 218. κότος 173. 191. ἀπέχθεια 24. ἄμυνα 98. φθόρος 10.

враждєвати -ѹѭ -ѹєши a urî, a vrăşmăşi ἐγκοτεῖν 28. τυραννεῖν 99. ἐχθραίνειν 217. greş. въсѣх враждѹѭи 119. ὁ παντορέκτης a tot făcătorul.

враждєнъ adj. duşmănos, răŭ, invidios φθονερός 103. ἔχθιστος 10. φθόνου 12. 42. 126/127. 191. 216. 217. 218. ἔχθρας 37. ἄσπονδος 41. враждная вина 159. τῆς μάχης ἡ αἰτία. ровъ копаѫ враждньıи 174. βόθρον ὀρύσσων φόνου.

вранъ adj. negru μελάντερος 86.

враскавъ adj. sbîrcit ῥυσσός 155.

врата pl. n. poartă, porţĭ **45**. **58**. **65**. **66**. πύλη 141. πύλαι 45. 117. θύρα 27.

вратити -щѫ -тиши a întoarce **56**. — на опѧть ibid. a da îndărăt. — сѧ a se 'ntoarce **60**. **61**. **62**. pres. p. 2 sg. сѧ вратишь **62**. v. прѣвратити.

врачь m. doctor, vraciŭ ἰατρός 117. ac. pl. -чєвы **50**. vrăjitorĭ.

*врєтанїа f. Britania Βρεττανία 110.

*врѹтовъ adj. al luĭ Brut Βρούτου 75.

*врѹтъ m. Brut Βροῦτος 74. 75. 78.

врътоградарь m. grădinar φυτοσκάφος 5. κήπων ἐπιμελητής 92. κηπευτής 208. 212. 215.

врътоградъ m. grădină κῆπος 5. 9. 98. 148. 163. κήπευμα 7.

кръто пъ m. peşteră σπήλαιον 105. 160. 167. 168.

кръ тѣ ти, връщѫ, въртиши a învîrti: ѩкы коло кръти мое водоѫ 13. ὡς εἰς τὸ κάταντες τροχός, κατὰ πρανοῦς ὡς ὕδωρ. — **сѧ** a se 'nvîrti: како кръти ши сѧ и съвращаеши 139/140. πῶς παλιμπετεῖς καὶ παλιμβόλους τίθῃς.

връхъ m. vîrf 159. κορυφή 14. 165. κορώνη 211. ἀκρώρεια 193. loc. pl. връхоухъ 14 V.

врѣдити -ждѫ -диши a vătăma: оумомъ врѣжденъıи 74. φρένας βεβλαμμένος.

врѣменьнъ adj. de timp: въ иномъ словѣ и врѣмен"нѣмъ числѣ написашѫ сѧ 94. ἑτέρου λόγου καὶ καιροῦ καταριθμεῖν καὶ γράφειν.

врѣмѧ n. vreme (timp, termin) **46. 48. 57.** χρόνος, καιρός, deseorî. ὥρα 183. по врѣмени ,cu vremea' τῷ χρόνῳ 67. μετὰ καιρόν 69. σὺν χρόνῳ 217. по малѣ врѣмени 23. μετὰ μικρόν. до врѣмене ,pănă la vremea sa, la timpul său': начашѧ прорицати, како би троа не стоалъ до врѣмене **51**. въ малѣ врѣмени 144. βραχύ. врѣменем' малѣмъ 145. χρόνον ἐπὶ βραχύν. до врѣмене рождьства младенцꙋ 70. μέχρις ὠδίνων καὶ καιροῦ τοῦ τῆς βρεφοτοκίας. greş. пристави врѣменю храни тела 25. καθῆστο καιροφυλακῶν şedea aşteptînd vremea. єдва обрѣте врѣмѧ єже съмотрити его 21. μόλις δ' εὑρὼν ὡς ἕρμαιον τὸ τοῦτον ἱστορῆσαι. v. власть. sg. dat. -мени 25. -мѧню 77. loc. -мени 67. 69. 81. 217. pl. instr. -менми 183.

врѣнїє n. fierbere καχλασμός 143. βρασμός 204.

врѣщи, връгѫ, връжеши a arunca ῥιπτεῖν 72.

второе v. вторъıи.

вторъıи num. al doilea, altul **50**. δεύτερος, deseorî. пръвы — вторъıи же 91. ὁ μὲν πρῶτος — ὁ μετ' αὐτὸν δέ. второе adv. a doua oară δεύτερον 140.

*__воуколъ__ m. păstor βουκόλος 25 (V. воукоулъ).

*__воулогесъ__ m. Vologesus Βολογέσος 89.

воулоуи v.волоуи.

въ prep. în: a) cu ac., coresp. de obiceiŭ grec. εἰς cu ac.; cîteodată însă şi luĭ πρός, ἐπί, παρά, κατά saŭ altor expresiĭ: сънидє въ єгѵпєтъ 32. πρὸς Αἴγυπτον. да въ єгѵпєтъ єврєѫ възвратит 34. πρὸς τὴν Αἴγυπτον. въ ѩрость раждег сѧ 173. πρὸς θυμὸν ἐκπυρωθείς. възвратисѧ въ царскъıи град 133. ἐπὶ τὴν βασιλίδα. пловѣшє въ италїѫ 68. ἀπέπλεε παρὰ τὴν Ἰταλίαν. не въмѣсти сѧ въ оумъ злокъзнъное съплєтєнїє 33. κατὰ νοῦν. поврѣщи въ глѫбинѫ морскѫѫ 45. κατὰ βυθοῦ θαλάσσης. въврѣщи въ водѫ 70. καθ' ὑδάτων. връже въ град 72. ἔνδον ῥιπτεῖ τῆς πόλεως. въ дьни ,în zilele' 150. ἐν ταῖς ἡμέραις 18. въ дѣло же бѣ повелѣнное 33. ἔργον οὖν ἦν τὸ κελευσθέν. въ нощи же и въ дьни 81. νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν. b) cu loc., coresp. de obiceiŭ grec. ἐν cu dat.; rareorî luĭ κατά, παρά, περί, ἐπί saŭ altor expresiĭ: въ клѣти 37. κατὰ τὸν οἶκον. въ градѣ 40. κατὰ τὴν πόλιν. въ сънѣ 113. κατὰ τοὺς ὕπνους. въ сръдци 166. κατὰ καρδίας. въ доуши 195. κατὰ ψυχῆς. въ глѫбинѣ 193. 195. 211. κατὰ βάθους. въ оумѣ 217. κατὰ νοῦν. въ члов'ѣцѣхъ 90. παρὰ ἀνθρώποις. въ дѣлѣхъ 144. περὶ τὰς πράξεις. въ сѫдѣхъ 165. περὶ τὰς κρίσεις. въ прѣмѫдрости ἐπὶ γνώσει 168. ἐπὶ σοφίᾳ 179. въ сихъ 140. 176. ἐπὶ τούτοις. въ хракоръстїихъ 211. ἐπ' ἀριστουργίαις. въ храборствоу' 119. ἐπὶ στρατηγίαις. въ двѣю лѣтоу тъкмо 112. ἐπὶ δυσὶ ἔτεσι καὶ μόνοις. бъıти въ вѣрѣ 113. εἶναι περὶ τὸ σέβας. De notat: престаши въ єди-

номъ ѿт отокъ **54**. погрѧзошѧ кѡ вьсн въ глѫбинѣ 34. ἔδυσαν πάντες εἰς βυθόν. v. малъ.

въвести -вєдѫ -вєдєши a introduce **50**. **52**. **53**. **58**. εἰσφέρειν 83 ἐπεισάγειν 153. 181. συνάγειν 176. сътвори васнлїа въвєдєна 176. ποιεῖται τὸν Βασίλειον ἐφέστιον.

въвести -вєзѫ -вєзєши a introduce ‚invehere' **66**.

въвлѣщи -влѣкѫ -влѣчєши a tiri spre sine, a trage **62**.

въводити -ждѫ -диши a introduce εἰσάγειν 33. 108. συνεισάγειν 161. — сѧ a se 'ntroduce: въ мѣсто єго въводит сѧ 181/182. ἀντεισάγεται.

въврѣщи -врьгѫ -врьжєши a arunca ‚iniicere' **49**. καταβάλλειν 152. ῥίπτειν 37. 70. ἀκοντίζειν 21. 86.

въгрѫзнти -жѫ -зиши a cufunda, impr. πηγνύναι 196 V. v. въдрѫзнти.

въдаати -аѫ -аєши a da, a împărți: на обрѫчєнїє брака въдаєт 186. ἐχέγγυα προγάμια νέμει. зѣло въдаѫ сєбє 213. ἅπαν ἐνδιδούς.

въдавати -аѫ -аєши a da, a împărți κενοῦν 1. νέμειν 156.

въдати -дамъ -даси a da, a preda διδόναι 70. ἐκδιδόναι 37. 45. 108. ἀποδιδόναι 195. 207. въданєє 73. τὸ δοθέν.

въдварѣти сѧ -ѣѫ сѧ -ѣєши сѧ a se așeza, a mineca ἐναυλίζεσθαι 200. мѫжи жє въдварѣахѫ сѧ къ строуповоухъ онѣхъ 81. αἱ μοῖαι κατεχόρευον ἐκείνου τῶν τραυμάτων.

въдрѫзнти -жѫ -зиши a înfige πηγνύναι, πηγνύειν 68. 162. 196 (V. impr. въгрѫзнти). — основанїа 134. π. τοὺς θεμέθλους.

въждєлѣти -ѣѫ -ѣєши a dori ἐπιποθεῖν 1.

въжєщи -гѫ -жєши a aprinde, a da foc ἀνάπτειν 37. 39. 86. ὑπανάπτειν 82. ὑφάπτειν 21. 149. ἐξάπτειν 143. ἐξανάπτειν 116. πυρπολεῖν 113. ἐκκαίειν 184.

въжизати -аѫ -аєши a aprinde ἀνακαίειν, ἀνάπτειν 69. σμαραγεῖν 185. -зажщєи 69. οἱ θέλοντες ἀνάπτειν. — сѧ a se aprinde ἀνάπτεσθαι 86. 207. -заашє сѧ 86.

възбранити -нѭ -ниши a împiedeca **61**. κωλύειν 139.

възбранѣти -нѣѭ -нѣєши a împiedeca, a sta împotrivă **62**. κωλύειν 111. ἀποτρέπειν 173. ἐγκοπτεῖν 187.

възбоудити -ждѫ -диши a deștepta ἐγείρειν 107.

възбоуждати -аѫ -аєши a deștepta ἀφυπνίζειν 176.

възбънѫти -нѫ -нєши a se deștepta din somn νήφειν 107.

възвєдєнїє n. înălțare ἀνάρρησις 147.

възвєсєлити сѧ -лѭ сѧ -лиши сѧ a se bucura **50**. **58**. greș. -ли сѧ 192. τέρπει.

възвєсти -вєдѫ -вєдєши a ridica ἀνάγειν 23. 109. ἄγειν 90.

възводити -вождѫ -водиши a ridica, a înălța ἀνάγειν 195. ἐπιβιβάζειν 211.

възвратєнъ adj. întors, de o parte și de alta: -нъıими бран'ми 132. ἀντενωπίοις μάχαις.

възвратити -вращѫ -вратиши a întoarce, a da îndărăt **59**. ἀποστρέφειν 34 ἀναστρέφεσθαι a-și întoarce, a recîștiga 118. 179. — сѧ a se 'ntoarce **48**. **49**. **54**. **61**. 161. 182. παλιννοστεῖν 85. ἀνθυποστρέφειν 128. 136. ὑποστρέφειν 39. ἐπανέρχεσθαι 195. ἀναζευγνύναι 20. 87. 118. 133. ἐπανιέναι 39. 77. ἐπαναλαμβάνειν 17. οἴχεσθαι 204. ἀναπόρπιμον γίγνεσθαι 139. възвратникъ сѧ 144. παλιμπόρευτος. възврати сѧ текѫ 143. ἀνθυποστρέφειν τρέχει.

***възвратникъ** m. cel ce se întoarce ‚revertens', coresp. grec. πρωθήβης: възврѣмєннїи -тници 132. ὑπέρακμοι πρωθῆβαι ‚aetate provectiores'.

въꙁвраштати -аѫ -аѥши a întoarce ἐπανασῴζειν 190. — **сѧ** a se 'ntoarce ἀνθυποστρέφειν 149.

въꙁвраштенїѥ n. întoarcere: **чѧсти тоѥ пакꙑ** — 111. τῆς τύχης τὸ παλίντροπον.

***въꙁвратѣти сѧ -вратѫ сѧ -вратиши сѧ** a se 'nvîrti în sus, a se 'nălţa αἴρεσθαι: **горѣ възврътѣвъ сѧ** 156. μετέωρον ἄρας.

въꙁвꙑшати сѧ -аѫ сѧ -аѥши сѧ a se ridica αἴρεσθαι 86. ἐλαφρίζεσθαι 6.

въꙁвѣстити -вѣштѫ -вѣстиши a vesti, a înştiinţa μηνύειν 33. 178. ἀγγέλλειν 144. ἀπαγγέλλειν 216.

въꙁвѣштати -аѫ -аѥши a înştiinţa ἀπαγγέλλειν, confundat de trad. cu ἐπαγγελᾶν: **-штаѫ страсть** 108. ἐπαγγελῶν τῷ πάθει (v. 2871).

въꙁглаголати -лѭ -лѥши a vorbi λαλεῖν 153. — **на кого** a învinui pe cineva κατειπεῖν 130. **глаголꙑ -авъ** 22. ῥήμασι χρησάμενος.

въꙁгласити -шѫ -сиши a cînta, a profeţi θεσπιῳδεῖν 158. παρηχεῖν: **тъкмо давꙑдова въꙁгласи сѧ пѣснь** 163. μόνον τῷ Δαβὶδ ἤχησε παρὰ μέλος.

въꙁглашати -аѫ -аѥши a cînta, a ciripi ἠχεῖν 133. ἀπηχεῖν 164. ἀντηχεῖν 141. ὑπηχεῖν 200. λαλαγεῖν 6. τιτυβίζειν 178. **-шааше сѧ** 180. ἐξηχεῖτο.

въꙁглашенїѥ n. cîntec, sunet ἀπήχησις 171.

въꙁгнѣтити -гнѣштѫ -гнѣтиши a aprinde, a aţîţa focul: **огнь въꙁгнѣштъ** 21. πυρὰν θρέψας.

въꙁгорѣти сѧ -рѭ сѧ -риши сѧ a se 'nflăcăra: **ѩростнꙑимъ въꙁгорѣ сѧ огнемъ** 207. θυμοῦ καχλάζει τῇ πυρᾷ.

въꙁгрьмѣти -мѭ -миши a tuna: **-грьмѣ громъ** 86. ῥήγνυται βροντή.

въꙁдаати -аѫ -аѥши a da indărăt, a împărţi ἀνταποδιδόναι 156. 174. ἀπονέμειν 164. **въꙁдаѥмъ** ibid. ἀναπεμπόμενος.

въꙁдавати -аѫ -аѥши a da, a întoarce, a împărţi, a împrăştia ἀναδιδόναι 169. **-даваѫ вонѭ ненаказанїа** 129. ἀποπέμπων ὀσμὴν ἀπαιδευσίας. **ѥмоуже чѧсть -даваѫ** 118. ὃν ἀμειβόμενος καλῶς. **даровꙑ -даваѥтъ** 140. δωρεαῖς ἀμείβεται.

въꙁдати -дамъ -даси a întoarce, a răsplăti ἀνταμείβεσθαι 138.

въꙁдвигнѫти -нѫ -неши a ridica, a deştepta, a aţîţa αἴρειν 45. ἐγείρειν 26. 95. 102. 117. 133. 137. 165. 192. 209. ἀνεγείρειν 120. 126. ἐξεγείρειν 134. 206. 214. ἀνακινεῖν 199. — **брань** 120. ἀναρριπίζειν πόλεμον. — **сѧ** a se ridica, a porni, a se 'nălţa ἐπαίρεσθαι 86. παφλάζειν 142. **и аште не би враждьнаа злоба въꙁдвигла сѧ на доблаго** 216. κἂν μὴ τοῦ φθόνου τὸ δεινὸν ἀπεῖρξε τὸν γενναῖον.

въꙁдвиженїѥ n. ridicare, înălţare ἀνάρρησις 95.

въꙁдвиꙁати -аѫ -аѥши a ridica, a înălţa, a mişca ἐγείρειν 93. 219. προσανεγείρειν 93. κινεῖν 95. συγκινεῖν 185. — **сѧ** a se mişca, a se aţîţa: **-двиꙁааше сѧ пламень крамолнꙑ** 207. ἀνερριπίζετο ἡ πυρὰ τῆς στάσεως. **-двиꙁаѥтъ** 93.

въꙁдоити -оѫ -оиши a lăpta θηλάζειν 206.

въꙁдрѣмати -мѭ -мѥши a moţăi, ‚dormitare' νυστάζειν 95.

въꙁдоухъ m. aer, văzduh ἀήρ 7. 86. 165. 185. 195. αἰθήρ 39. 105. greş. ὕπερος: **нажанишїи въꙁдоуха** 119. γυμνότερος ὑπέρου. v. **паритн, прѣлѣтати.**

въꙁдоушенъ adj. de aer, din aer ἀέρος 6.

въꙁдъхнѫти -нѫ -неши a suspina, a geme, a plînge 63. στενάζειν 80. 85. οἰμώζειν 123. 170. **въꙁдъхнѫ о страсти** 128. τὸ πάθος ἀναστένει ‚miseriam deplorat'. **въꙁдѫхнѫвъ** 85.

въꙁдꙑханїѥ n. suspin, gemet στεναγμός 33. 101. 113. 114. 207. στέ-

ναγμα 180. στοναχή 141. οἰμωγή 122. οἴμωγμα 121. 123. ὀλολυγμός 128. instr. pl. -ханми 101. 207.

въздъхати -аѭ -аеши a suspina, a geme ἀνοιμώζειν 122.

въжещи -гѫ -жеши a aprinde ὑπανάπτειν 82 V.

въжизати -аѭ -аеши a aprinde ἀνάπτειν 69 V.

въззакидѣти v. възъ—.

възимати -имаѭ -имаеши, -емлѭ -емлеши a lua **49**. **58**. λαμβάνειν 69. 98. дани — 16. φορολογεῖν. чюждаа — 121. τοῖς ἀλλοτρίοις ἐντρυφᾶν. възем҄ѣхѫ оукроухы ѡт стола **49**. pt. възема 69.

възирати -аѭ -аеши a se uĭta, a privi, a contempla ἐντρανίζειν 160. ἐπεντρανίζειν 108. 121. ἐνατενίζειν 169. ἀποβλέπειν 176. на акела възираааше очима братоненавистнъıма 12. τὸν Ἄβελ ὑπεβλέπετο βλεφάροις μισαδέλφοις.

възити v. възъıти.

възлагати -аѭ -аеши a așeza, a pune, a îmbrăca περιτιθέναι 95. 106. περιβάλλειν 142.

възложити -жѫ -жиши a pune, a așeza, a îmbrăca τιθέναι 44. περιτιθέναι 155. 212. ἀμφιτίθεσθαι 196. 200. περιβάλλειν 96. ἐπιβάλλειν 203. — длани оубїиствънъıа 12. ἐπιφέρειν παλάμας φονευτρίας.

възлюбити -блѭ -биши a ĭubi: възлюби паче 198. εἵλετο μᾶλλον. -люблень 154. φίλτατος. pres. p. 3 sg. възлюби **67**.

възмездїе n. răsplată, premiŭ ἀντιμοιβή 145. ἀντιμισθία 147. ἔπαθλον 221. — даѭ 155. ἀμειβόμενος.

възможенъ adj. cu putință: ꙗкоже бъıстъ -жно 32. ὡς δυνατόν.

възмощи -могѫ -можеши a putea, a avea putere δύνασθαι, ἰσχύειν, deseorĭ. ὑπερισχύειν 119. ἐξισχύειν 24. 129. 211.

възмънѣти са -нѭ са -ниши са a se parea δοκεῖν 1.

възмѫтити -щѫ -тиши a turbura, a nelinişti κυμαίνειν 155. ταράττειν 178. κυκᾶν 199. — са a se turbura, a se revărsa: ѡт сего възмѫти са страстїи влъна 103. ἐντεῦθεν ἐπεμόρμυρε τῶν πειρασμῶν τὸ κῦμα.

възмѫщати -аѭ -аеши a nelinişti, a turbura κυκᾶν 110. συγκυκᾶν 41. ἀναμοχλεύειν: вѣтръ море -щаѭ 206.

възненавидѣти -виждѫ -видиши a urî μισεῖν 82. 137. 151. μυσάττεσθαι 87. 95. 113. 133. 142. στυγεῖν 103. καταγιγνώσκειν 177.

възнепщевати -оуѭ -оуеши a socoti, a crede, a bănui νομίζειν 153. 176. 186. προσδοκεῖν 212. ὑποτοπεῖν 217. * — са a se părea δοκεῖν 73. 112. възнепщева са царемъ бъıти великъ въ прѣмѫдрости (sc. игнатїе) 179. ἔδοξεν εἶναι βασιλεῖ μέγας ἐπὶ σοφίᾳ. възнеп҄щевавъ 176.

възнесенїе n. înălțare ἔπαρσις 82.

вънести -несѫ -несеши a înălța μετεωρίζειν 2. — са a se 'nălța 82.

възносити -шѫ -сиши a înălța ὑψοῦν 186. — са a se 'nălța ἐλαφρίζεσθαι 195. pt. възноса са mîndru **67**.

възоръ m. vedere, privire βλέμμα 181. 203. ὅρασις 11. ὥρα frumsețe: оудиви бѡ са царица възорꙋ обоѩного 103.

възрадовати са -оуѭ са -оуеши са a se bucura χαίρειν 195; v. ibid., nota 3.

възражати -аѭ -аеши a înfrîna ἐπέχειν 199.

възразити -жѫ -зиши a biciui, a înfiera ἐπιρραπίζειν 170.

възрасти -растѫ -растеши a crește, a înflori 183. αὐξάνεσθαι 78. ἡλικιοῦσθαι 25. ἀνθεῖν 20. 32. v. вѣтръ.

възрастити -ращѫ, -растиши a face să crească, a înmulți αὐξάνειν 150.

възрастъ m. creștere, vîrstă αὔξη

71. ἀναδρομή 209. ἡλικία, deseorĭ. ἡλικίωσις 183.—юноштьскыи 218. ἀκμὴ τῶν νεανίσκων. ѡт прьваго въздраста 129. ἐκ πρώτης βαλβῖδος.

въздраштати -штаѭ -штаѥши a înmulţi αὐξάνειν 121. a creşte: въздраштаахѫ класи отѧкчени пшеницеѭ 3. ἀπεραυδοῦντο στάχυες βαρούμενοι τῷ σίτῳ. вражда въздраштаѥтъ на творѧштїихъ добрѣ 102. φθόνος ἐπιφύεται τοῖς τὸ καλὸν ἀσκοῦσι.

въздраштенїе n. creştere αὔξη 15.

въздрѣвновати -оуѭ -оуѥши a rîvni, a se întrece, a pizmui ζηλοῦν, παραζηλοῦν 194. -нова и въз"завидѣ 156. ἐζήλωσεν, ἠχθέσθη.

въздрѣти -зрѭ -зриши a vedea, a se uĭta, a privi βλέπειν 16. 17. 31. 80. 121. 142. 218. ἐμβλέπειν 119. προσβλέπειν 180. ὁρᾶν 12. ἐνορᾶν 91. ἐπεντρανίζειν 138. въздрѣвъ 126. coresp. unuĭ βλέψας în loc de φλέβας în v. 3481.

*въздрѫтити сѧ -штѫ сѧ -тиши сѧ a se rupe, a se dărâma: зиждемое не корене въздрѫти сѧ 162. τὸ κτιζόμενον ῥιζόθεν ἀνετράπη. cf. M. Lex. въздрютити сѧ.

възсадити -ждѫ -диши a pune, a aşeza ἐπιβιβάζειν 124 (V. въсадити).

възскочити v. въскочити.

възхыштенїе n. răpire ἁρπαγή 38.

възшѫтати сѧ -аѭ сѧ -аѥши сѧ a sburda, a se 'ngîmfa φρυάττεσθαι 96. възшѫта сѧ на бога живаго 15. ἐφρυάξατο κατὰ θεοῦ τοῦ ζῶντος.

възъзавидѣти -ждѫ -диши a pizmui φθονεῖν 76. impr. a se întrista, a se mâhni ἄχθεσθαι 156 (-з"з-).

възъпити -пїѭ -пїѥши a striga ἀναβοᾶν 68. 81. βοᾶν 33. 169. ἐκβοᾶν 105. ἀνακράζειν 78. aor. възпи 66.

възыкати -аѭ -аѥши a chema, a striga ἀνακράζειν 108. 122. 181.

възыти -ыдѫ -ыдеши a se sui, a se urca, a se 'nălţa 48. 103. ἀναβαίνειν 78. 159. 194. 217. ἀνιέναι 46. ἐπανιέναι 42. ἀνορούειν 120. πέτεσθαι 204. възыде на скиптродрьжанїе 135. παρεισφθείρεται τῇ σκηπτροκρατορίᾳ. greş. въсе възыде на оумъ семоу птолемеоу 31. πᾶν ἀπέβη κατὰ νοῦν τούτῳ τῷ Πτολεμαίῳ. inf. възыти 103. aor. p. 3 sg. възыде, deseorĭ.

възѧти -зьмѫ -зьмеши a lua, a primi, a ridica, a răpi 59. λαμβάνειν, deseorĭ. αἱρεῖν 32. 44. 118. προσλαμβάνειν 110. ἀπολαμβάνειν 123. ἀφαιρεῖσθαι 23. 32. 38. ἀναιρεῖσθαι 37. φέρειν 99. σχεῖν 126. се пособника възьмъ 110. τούτῳ συμμάχῳ χρώμενος. въздвиже крамолѫ въ коупѣ възьмъ кокошь 117. ἤγειρε θροῦν ὁ μὴ καλῶς ἀφαιρεθεὶς τὴν ὄρνιν. възѧ проштенїе 50. luă ĭertare = luă ziua bună.—сѧ a se ridica: на какоѭ высотѫ възѧт сѧ 204. εἰς οἷον ὕψος ἤρθη.

възѧтїе n. luare: приспѣло бѣ трою възѧтїе 45. κεκύρωτο Τροίαν ἁλῶναι.

въкоусити -шѫ -сиши a gusta γεύεσθαι, deseorĭ. ἀπογεύεσθαι 11. 153. μάρπτειν 143. лчмыка—146. κριθοφαγεῖν.

въкоусъ m. gustare γεῦμα 125. 165.

въкоушати -аѭ -аѥши a gusta γεύεσθαι 184.

въкоушенїе n. gustare γεῦσις 10.

вълагати -аѭ -аѥши a pune, a arunca βάλλειν 152. ὑποβάλλειν 81.

*вълїати сѧ -лѣѭ сѧ -лѣѥши сѧ a se revărsa εἰσχεῖσθαι 45.

въливати -аѭ -аѥши a turna, a vărsa 158. ἐγχεῖν 172.

въложити -жѫ -жиши a pune, a arunca ἐντιθέναι 5. 8. 14. 133. εἰσφέρειν 44. ὑποβάλλειν 25. въ оум' си въложикъ 140. κατὰ νοῦν βαλλόμενος. аште оуздѫ въложѫтъ въ оуста его тѧшкѫ 113. ἂν χαλινοῦ γεύσηται βαρυτέρου.

*въложникъ m. eunuch θαλαμηπόλος 23.

въмѣнити -нѧ -нишн a crede, a socoti λογίζεσθαι 142. 176. 195. ἡγεῖσθαι 103.

въмѣнѣти -нѣѫ -нѣєши a crede, a socoti ἡγεῖσθαι 198. 221. νομίζειν 129. срамотѫ себѣ въмѣнѣѫ 21. δεινοπαθῶν.

***въмѣстити сѧ** -щѫ сѧ -стиши сѧ a se aşeza, a intra; greş. да ꙗкоже ѹбо не вълѣсти сѧ въ ѹмъ злокъзнъное съплетеніе 33. ὡς δ' οὐκ ἐχώρει κατὰ νοῦν ἡ μηχανορραφία.

въмѣтати -аѫ -аєши a arunca ῥιπτεῖν 171. 219.

вънегда conj. cînd, după ce ἐπάν 68.

вънезаапѫ adv. fără de veste, deodată αὐτίκα 106. ἄφνω 78. αἴφνης 105. 141. 199. 208. 214. ἐξαίφνης 27. greş. ἀθρόως 2. 189. -аапѫ 105. 208.

внести -несѫ -несєши a introduce, a vîrî εἰσφέρειν 45. коѫ би могла свадѫ —49. ce ceartă ar putea să vîre.

вънимати -аѫ -аєши a se uĭta, a-şĭ îndrepta mintea, a se 'ndeletnici, a rîvni προσέχειν: —дѣломъ 2. —ораніамъ 12. въси ꙗкы богоу вънимаѫще ономоу 41. ἐπιχάσκειν: —имѣніѡм 1. χάσκειν: — на песїа теченїа 190.

вънити -ндѫ -ндеши a intra, a se vîrî **52**. **63**. **66**. 187. εἰσέρχεσθαι 44. εἰσιέναι 192. εἰσφεύγειν 145. 207. εἰσορούειν 145. παρέρχεσθαι 143. ἐμβαίνειν 38. ἐπαναβαίνειν 218. εἰσδύειν 80. ὑποδύειν 14. ἐπιπέτεσθαι 155. въ тоу сѫщѫѫ въшедши пѫчинѫ морьскѫѫ 67. τὸ μεταξὺ νηξάμενος πέλαγος τῆς θαλάσσης. въшед къ мїханла 172. ὑπελθὼν τὸν Μιχαήλ.

вънѹшити -шѫ -шиши a auzi, a afla ἐνωτίζεσθαι 206. greş. и лѫк' тѧглити въ тѧтивахъ стрѣламъ вънѹшенамъ 191. καὶ τόξου ἕλκειν τὰς νευρὰς ἐπὶ βελῶν γλυφίσιν (v. 5708).

вънъзити -жѫ -зиши a înfige ὠθεῖν 21. διελαύνειν 177.

вънѣ adv. afară ἔξω 71.

вънѣшнїи adj. din afară, extern ὁ ἔξωθεν 72. greş. причами -ннми 157. ἐν μύθοις Αἰσωπίοις. по притчи -нꙑѧ приповѣсти 172. κατὰ τὸ μυθούργημα τῆς Αἰσωπείας λύρας.

вънѣѧдѹ adv. din afară: камень въземъ вънѣѧдѹ 72. βῶλον λαβὼν ἀπὸ τῶν ἔξω.

вънѧти, вънмѫ, вънмєши a lua în samă, a se 'ngriji, a aproba προσέχειν: —ласканию 11. τῇ θωπείᾳ. —дароносїам 12. τοῖς δωροφορήμασι. —симъ 42. τούτοις. —въздꙑханїа 123. τοῖς οἰμώγμασιν. вънѧтъ и видѣ и ѹзрѣ 156. προσέσχεν, εἶδεν, ἔβλεψεν. ἐπιχαίνειν: —на пищꙑ 214. τρυφαῖς. ѹслꙑша же сїа царь, и вънѧтъ аѥїе 122. ἐπένευσεν αὐτίκα. къ прошенню єго вънѧтъ 128. πρὸς τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ἐπινεύει.

вънѧтръ adv. şi prep. cu gen. înlăuntru, înlăuntrul **66**. ἔνδον 129. —къ царскаа 143. ἔσω τῶν βασιλείων. — же пищнаго села 10. ἔνδοθεν οὖν τοῦ τῆς τρυφῆς χώρου. —сѣтїи 149. ἐντὸς ἀρκύων.

вънѧтрънїи adj. din lăuntru, intern ὁ ἔνδον 100. 170. къ вънѧтрънѣа 21. τῶν ἐγκάτων μέχρις. gen. sg. f. -нꙑѧ 170.

вънѧтрьшнїи adj. intern ὁ ἔνδον 72.

вънѧтрьѧдѹ adv. înlăuntru ἔνδον 14. 176. ἔσω 195. ἔσωθεν 72. prep. cu gen. ἔνδον 145. 207. ἐντός 176. coresp. greş. luĭ δῆθεν 95 (v. 2380).

въображати -аѫ -аєши a înfăţişa, a plăsmui τυποῦν 166.

въображенїе n. semn, dovadă τεκμήριον 166.

въобразити -жѫ -зиши a înfăţişa ἀναστηλοῦν: greş. -зишѫ ѩѡ сѧ чьстнїи 151. ἀναστηλοῦνται τὰ σεπτά.

въобразовати -ѹѫ -ѹєши a înfăţişa, a alcătui μορφάζειν 208.

въорѫжати -аѫ -аєши a înarma ἐφοπ-

λίζειν 217 — **сѧ** a se 'narma ὁπλίζεσθαι 184. 207. ἀνδρίζεσθαι 118.

въорѫжити -жѫ -жиши a înarma ὁπλίζειν 34. ἐφοπλίζειν 75. ἀντεφοπλίζειν 130. **въорѫжєнъ** 83. 200. ὁπλίτης. greş. **колєсницами въорѫжєнъ** 118. ἁρματοστρόφος. — **сѧ** a se 'narma ὁπλίζεσθαι 98. 200.

въпадати -аѫ -аєши a cădea ἐμπίπτειν 42. 103. περιπίπτειν 219. βάλλεσθαι 121. πιέζεσθαι: — **въ нєдѫгъ** 95. νόσῳ.

въпаднѫти -нѫ -нєши a cădea: — **въ прѣлєсть** 43. ῥέπειν εἰς πλάνην.

въпасти -падѫ -падєши a cădea ἐμπίπτειν 6. 119. 193. περιπίπτειν 182. 215. ὑποπίπτειν 109. συμπίπτειν 111. — **сѧ** a cădea, a se răsturna καταρρήγνυσθαι 174.

въпєрѣти -ѣѫ -ѣєши a înaripa πτεροῦν 185.

въпити -їѫ -їєши a striga, a chema βοᾶν 93. 207. ἀναβοᾶν 81. καταβοᾶν 122. 165. φωνεῖν 165.

въплътити сѧ -щѫ сѧ -тиши сѧ a se 'ntrupa 80.

въпрашати -аѫ -аєши a întreba **57.** **62.** πυνθάνεσθαι 38. 166. ἐρωτᾶν 75. 81. **въпрашаєм жє о сємъ припокѣдаашє глагола въпрашаѭщим** 81. ἐκεῖνο τὸ θρυλούμενον λέγων τοῖς ἐρωτῶσιν.

въпросити -шѫ -сиши a întreba **49.** **55.** **59.** πυνθάνεσθαι 28. 73. 74. 102. 103. ζητεῖν 25. ἔρεσθαι 78.

въпрѧщи -гѫ -жєши a înjuga συζευγνύναι 71 V. v. **сѫпрѧщи.**

въразоумити -мѧ -миши a instrui συνετίζειν: **словєсы -нєши цѣломѫдрънымн** 104.

***въръгнѫти -нѫ -нєши** a scuĭpa ἐμεῖν 153.

върѫчати -аѫ -аєши a încredinţa, a da χειρίζειν 110. 191. ἐγχειρίζειν 85. 163. πιστεύειν 221.

върѫчити -чѧ -чиши a încredinţa ἐγχειρίζειν 122.

въсадити V. **възсадити.**

въсадникъ m. călăreţ, vizitiŭ ἀναβάτης 76. διφρευτής 211.

***въсєбагрєнъ** adj. de porfiră πορφύρεος 3.

въсєвидєнъ adj. a tot văzător πανόπτης 144.

***въсєвидѣти -ждѫ -диши** a vedea toate: pt. **въсєвидѧ** παντόπτης 95. παντεπόπτης 156. πάντα βλέπων 150 (V. **вьсѣхъ видѧ**).

въсєгда adv. totdeauna **58.**

въсєгдашнїи adj. vecĭnic, continuŭ συνεχής 145. ἐνδελεχής 153.

въсєгоубитєлєнъ adj. a tot pĭerzător παντόλεθρος 10. τρισαλιτήριος 95.

въсєдьнєвєнъ adj. de toate zilele πανημέριος 221.

въсєдѣтєлєнъ adj. a tot făcător παντοεργός 8.

въсєдѣтєль m. a tot făcător παντεργάτης 3.

***въсєзиждитєль** m. a tot ziditor παντοτέκτων 2.

въсєкровєнъ adj. acoperit de toate părţile παντοστεγής 2.

въсєлєнїє n. locuinţă, loc, colonie καταγωγή 69. ἀποικία 71.

въсєлитєнъ adj. revărsat παντόχυτος 2.

въсєлити сѧ -лѧ сѧ -лиши сѧ a se aşeza, a coloniza οἰκίζεσθαι 32. οἰκίζειν 69. κατοικίζειν 12. 15. **злоба єдинаачє нє въсєлила сѧ бѣ въ сръдцє єго** 10. ἡ κακία οὐδέπω κατεχόρευσε καρδίας τῆς ἐκείνου.

въсєлѣти -ѣѫ -ѣєши a aşeza, a coloniza κατοικίζειν 72. 163. ἐγκατοικίζειν 8. 168.

въсємощєнъ adj. a tot puternic παντοδύναμος 34.

въсємощи -гѫ -жєши a putea totul :

pt. въсємогꙑ a tot puternic πανσθενής 129. πάντολμος 174.

*въсємрътвєчєнъ adj. cu mulţĭ morţĭ μυριόνεκρος 141 V. v. многомрътвєчєнъ.

въсєнощєнъ adj. de peste noapte ‚pernox‘ πάννυχος 203.

въсєпитатєлница f. a tot hrănitoare παντοθρέπτειρα 2.

*въсєприїємєцъ m. a tot primitor: адова ѫтрова -ємца 141. Ἅιδου γαστὴρ πανδόχου.

въсєприїємница f. a tot primitoare πανδοδόχος 149.

*въсєрѣзати -жѫ -жєши a tăĭa de toate părţile: мєчь всєрѣжѫ 132. σπάθη ἀμφίστομος spadă cu două tăișurĭ.

*въсєсвѣтлъ adj. a tot luminător ὁλοφαής 4. παντοφανής 154.

въсєсилєнъ adj. a tot puternic πανσθενής 162.

въсєсъвръшєнъ adj. desăvîrşit, perfect παντέλειος 2. 5.

въсєчьстєнъ adj. prea cinstit, venerabil πάνσεμνος 163.

въсєꙗдєнъ adj. a tot mîncător παντοφάγος 130/131.

въсєꙗдєцъ m. a tot mîncător παμφάγος 96. 166.

*въсєꙗдца m. a tot mîncător παντοφάγος 202.

въсїаvати -аѫ -аєши a străluci, a lumina αὐγάζειν 2. λάμπειν 4. 7. ἐπιμαρμαίρειν 7. ἀνατέλλ̇ειν a răsări 34. — на зємѧ 29. πυρσεύειν τὴν γήν.

въсїати -аѫ -аєши a lumina, a străluci, a răsări λάμπειν 2. 3. 95. 151. ἀναλάμπειν 198. φαύειν 4. 5. 78. αὐγάζειν 2. 165. ἀντεπαυγάζειν 199. ἀπαστράπτειν 151. ἀνατέλλειν 210. φαίνεσθαι 3.

въсипати v. въсꙑпати.

въсклнкнѫти -нѫ -нєши a striga ἀλαλάζειν 134. ἀναλαλάζειν 200.

въсклонити сѧ -нѫ сѧ -ниши сѧ a se pleca, a se culca ἀνακλίνεσθαι 209.

въскочити -чѫ -чиши a sări, a sălta, a năvăli πηδᾶν 150. ἀποπηδᾶν 176. ἐπιπηδᾶν 218. εἰσπηδᾶν 154. συνεισπηδᾶν 44. εἰσπίπτειν 118. възскочивъ 150.

въскраи prep. cu gen. lîngă, pe lîngă παρά: — сꙑи морѣ παραθαλάσσιος 39. παραιγιάλιος 165. нжє въскраи морѣ 96. ὁ παραιγιαλίτης.

въскрилїє n. margine κράσπεδον 125.

въскръмити -мѧ -миши a hrăni ἐκτρέφειν 37. 71. διατρέφειν 71. greş. мати вѣ єжє въскръмити отрока 152. μήτηρ ἦν ἐπὶ παιδὶ τρυφῶσα.

въскръснѫти -нѫ -нєши a se scula 82.

въсписанїє n. scrisoare, răspuns ἀντιγραφή 167.

въсписати -шѫ -шєши a scrie γράφειν 130. 167.

въспитанїє n. creştere: на — 37. ἐκτραφησόμενος. злобѣ — 34. τὸ τῆς κακίας θρέμμα.

въспитати -аѫ -аєши a nutri, a creşte τρέφειν 89. ἐκτρέφειν 25. въспитанъ 43. 144. ἐντεθραμμένος.

въсплєскати -аѫ -аєши a bate din palme, a aplauda κροταλίζειν 80.

въспомѣновати -оуѫ -оуєши a pomeni ὑπομιμνήσκειν 219. ἀναμιμνήσκειν 39. ἀναπολεῖν a-şĭ readuce în minte 161.

въспомѣнѫти -нѫ -нєши a pomeni, a-şĭ aduce aminte ἐπιμιμνήσκεσθαι 32. 107. 162. μιμνήσκεσθαι 186. μνήμην τίθεσθαι 167. προθυμεῖσθαι 113.

въспрєнѫти -нѫ -нєши a se deşteptа, a se scula νήφειν: въспрєнѫ ѡт конєчнааго самолюбїа 153. ἀνασφάλλειν: въспрєнѫвъ ѡт страсти 205.

въспрїимати -ємѧ -ємєши a primi ἀναδέχεσθαι: pres. p. 1 pl. -їємлємъ 1.

въспрїѧти -имѫ -имєши a primi, a lua ἀναλαμβάνειν 92. 179. 215. ἐπι-

λαμβάνειν 111. προσλαμβάνειν 195. 206. 216. αἱρεῖν 213. ἀπελαύνειν: єзєро пиканию, из нєгожє въспрїѧшѫ мнози потокы доброкапльнꙑѧ 208. въсѣкъ храмъ въспрїѧтъ напоєнїа златоточна 209. inf. -їѧти 111. pt. trec. -їємъ 206. 213. 215. 216. -їємин 195.

въспрїѧтїє n. primire, succesiune διαδοχή 208.

въспросити -шѫ -сиши a cere αἰτεῖν 147. ἀπαιτεῖν 108.

въспрѣтити -щѫ -тиши a ameninţa, a opri ἀπειλεῖν 214.

въспоущати -аѫ -аєши a trimete, a scoate ἀντιπέμπειν 103. ἀναπέμπειν 196. шоумꙑ -щаахѫ 219. φλοίσβους ἀνωρύοντο.

въспѣвати -аѫ -аєши a cînta, a celebra ψάλλειν 174. ὑποψάλλειν 192. ὑμνεῖν 34. κελαδεῖν 157. протнвнꙑм вѣщанїємъ въспѣваашє 192. ἀντίφθογγα ὑπέψαλλε.

въспѧтити -щѫ -тиши a opri, a împĭedeca ἐπέχειν: — ѡт проязволєнїа 124. συστέλλειν 87. — сѧ a se întoarce ἀνατρέπεσθαι 110.

въспѧтъ adv. îndărăt, înapoĭ **50**. **57**. ἔμπαλιν 208. ὀπίσω 211 (ed. B. ὁποίους v. 6335). — идꙑ 143. παλιμπόρευτος.

въспѧщати -аѫ -аєши a împĭedeca (ἐμποδίζειν); impr. -щаахѫ сѧ 132. ἠνδραποδίζοντο.

въстаати -аѫ -аєши a se scula, a se deştepta ἀνίστασθαι 32. 79. ἐπεγείρεσθαι 184. ἀνεγείρεσθαι 179. ἐπιέναι a se scula împotriva cuĭva 76.

въстанїє n. deşteptare, sculare: по єжє из гроба въстании 82. μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ μνήματος ἐξέγερσιν.

въстати -станѫ -станєши a se scula, a se ridica, a se deştepta **63**. 163. 177. ἐξανίστασθαι 83. ἐπανίστασθαι 91. 116. 156. ἐγείρεσθαι 173. ἀντεπεγείρεσθαι 133. и съ нєѫ въставъ отидє 101. καὶ σὺν αὐτῇ καὶ μετ' αὐτῆς ὡς εἶχεν ἀφικνεῖται. въста от съна своєго **48**. se deşteptă din vis. и слꙑшавъ то прѣимѹшь нача ѧ въпрашати въставшє **62**. et auditis his Prĕjamuš coepit interrogare eam surgens. и въставъ вонска зашєд съкрꙑ сѧ **65**. et exercitus surgens abscondidit se.

въстєщи -тєкѫ -тєчєши a alerga, a fugi ἀποτρέχειν 190.

въстицати -аѫ -аєши, -чѧ -чєши a alerga, a curge ἀνατρέχειν 106. 113. ἐπανατρέχειν 108. ἐκτρέχειν 97.

въстокъ m. răsărit ἕως 96. сѫщїимъ на въстоцѣ ibid. τοῖς ἑῴοις γένεσι. до слъньчнꙑихъ въстокъ 76. μέχρι καὶ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα.

въсточєнъ adj. de răsărit 36. τῆς ἕω 97. 98. 190. τῶν ἀνατολῶν 30. ἑῷος 94. 96. 145. -чнаа страна 94. 96. ἡ ἑῴα.

въстрєпєтати -щѫ -щєши a tremura ὑποτρέμειν 179. τρομάζειν 210.

въстрѧсти сѧ -сѫ сѧ -сєши сѧ a se cutremura, a tremura de ceva: въстрѧсошѫ сѧ ѡт крѣпости єго 196. ἔτρεσαν τούτου τὴν ἰσχύν.

въстѧзати -аѫ -аєши a înfrîna ἀνασειράζειν: дръзости скорость -заѫ 213.

въсходити -ждѫ -диши a se sui ἀναβαίνειν 3. 188. ἐπαναβαίνειν 27. συναναβαίνειν 104. ἀνιέναι 90 (trad. bulgar a cetit ἄνεισι în loc de ἄνισοι în v. 2235).

въсхотѣти -щѫ -щєши a dori, a voi βούλεσθαι 36. 70. 73. 93. θέλειν, ἐθέλειν 15. 27. 92. 107. 177. на сїє -тѣвши 19. τοῦτο συνθελησάσης.

въсхранити -нѧ -ниши a hrăni, a îngriji **48**.

въсхꙑтити -щѫ -тиши a răpi ἁρπάζειν, deseorĭ. ἀναρπάζειν 123. 151. 190. 210. ἀφαρπάζειν 87. 93. 109. παραρπάζειν 126. μεθελκύειν 29. — сѧ a

se 'nălța ἀρθῆναι: — **на царство** 218. πρὸς τὸ κράτος. **-ти сѧ доброто҄ж** 38. 98. ἁλίσκεται τῷ κάλλει.

въсхыщати -аж -аеши a răpi ἁρπάζειν 45. 111. 122. 132. 201. ἀφαρπάζειν 45. διαρπάζειν 13. 121. — **сѧ** a se apuca de ceva, a întreprinde, a îndrăzni: **єдинъ въсхыщааше сѧ на дѣла таковаа** 170. μόνος ἐπεδράττετο πραγμάτων τηλικούτων.

въсхыщєнїє n. răpire ἁρπαγή 16. 39.

въсь v. **вєсь**.

въсыпати -аж -аєши a arunca **64**. βάλλειν 83. **въсипати 63**.

въсѣати -ѣж -ѣєши a semăna σπείρειν 24. ἐνσπείρειν 100.

въсѣдати -аж -аєши a se sui, a se așeza ἐπιβαίνειν 171. ἐγκαθεῖσθαι 203. ἐγκαθιζάνειν 219.

въсѣкъ adj. tot, fiecare, de tot felul πᾶς, ἅπας, σύμπας, deseorĭ. παντοῖος 75. 98. 100. ἕκαστος 115. **по въсѣкомъ мѣстѣ** 67. πάντῃ. greș. **въсѣко желѣзо** 200. πάγχαλκος. **паче -кого тѧш҄ка камєнѣ** 210. ὑπὲρ παντάρβην λίθον. **на всѣкь дьнь 52**. în fiecare zi. **на въсѣко сто** 201. la fiecare sută. **всѣка оржжна 61**. tot felul de arme. Forme compuse: sg. m. **въсѣкъıи** 19. instr. **-кым** 30. f. **-каа** 15. gen. **-кыж** 101. ac. **-кжж** ibid. pl. **-цїи** 75. ac. **-кыѧ** 149. instr. **-кыми** 100.

въсѣсти -сѧдж -сѧдєши a se sui, a încăleca ἐπαναβαίνειν 210. καθιππάζεσθαι 29. ἐποχεῖσθαι 34. **на конѣ бръза въсѣдъ** 143. ἵππων ὠκέων ἐπιβάς.

въсѣчьскы adv. în tot chipul, cu totul, întocmaĭ πάντως 106. 120. 149. 184. 202. παντοίως 37. παντελῶς 21. 101. πάντα 1. 94. 184. πάντῃ 185. ὅλως 10. αὐτόχρημα 21. καθάπαξ 100. ἐν πᾶσιν 173.

въсждоу adv. peste tot, în tot locul, din toate părțile πανταχοῦ 91. ἁπανταχοῦ 121. 209. πάντῃ 113. πολλαχοῦ 200. πάντοθεν 3. **шт въсждоу** πάντοθεν 112. 134. 169. 178. 207. πανταχόθεν 7. 155. 219. ἁπανταχόθεν 40. μυριαχόθεν 134. 162. πολλαχόθεν 184. πολλαχοῦ 89. **по въсждоу** πάντῃ 13. 217. 218. πανταχοῦ 2. 122. 124. 130. 141. πανταχῇ 19. 93. ἁπανταχῇ 200. 208. πάντοθεν 171. 187. πανταχόθεν 133.

вътєщи -тєкж -тєчєши a năvăli εἰστρέχειν: — **фокж** 196. εἰς τὸν Φωκᾶν.

въходити -ждж -дишн a intra εἰσιέναι 79. 157. **стрѣла въходит въ сръдцє** 110. βέλεμνον βάλλει κατὰ καρδίας. **въ землѧ въходитъ перскжж** 131. εἰς γὴν εἰσβάλλει Περσικήν.

въходъ m. intrare εἴσοδος 112. πάροδος 140.

***въцарєвати сѧ -юж сѧ -юєши сѧ** a umbla după împărăție βασιλειᾶν: **оувѣдѣв же и ршмана пакы въцарюжщa сѧ** 219. μαθὼν δὲ καὶ τὸν Ῥωμανὸν πάλιν βασιλειῶντα.

***въцарєнїє** n. întronare τυραννίς 213.

***въцарити -рѧ -рииш** a pune împărat: **того въцаривъ и самодръжца поставивъ** 96. ἐκεῖνον βασιλεύσας καὶ μόναρχον ἐπιστήσας. — **сѧ** a lua domnia, a domni, a umbla după domnie ἄρχειν 99. ἀρχηγετεῖν 140. 204. βασιλεύειν 10. βασιλειᾶν: **въцаривша же сѧ того оувѣдѣвъ** 94. βασιλειῶντα δὲ μαθών. **въцарити сѧ желаж** 195. βασιλειῶν. **непщєваашє ѩко въцарити сѧ иматъ** 126. ὑπώπτευε ὡς δὴ βασιλειῶντα. greș. **въ никєнскыихъ стѣнах҄ сєбє затвори, непщоуж избѣгнжти из ржкоу въцарившаго сѧ** 145. τοῖς Νικαέων τείχεσιν αὐτὸν ἐγκατακλείει ὡς δῆθεν οὐχ ὑπείκουσι χερσὶ κριοκοπούσαις.

въчинити -нѧ -нишн a întocmi τάσσειν 102.

въшєдъ v. **вънити**.

вы pron. voĭ **49**. **63**. dat. **вы**: **сиж во**

вы ѡбѣщахъ 51. да вы снж долы насыпа до краа ibid. вамъ 64. 65. du. вама 63.

вънж adv. necontenit, totdeauna ἀεί 93.

въснти са -шж са -снши са a se înălța 67.

высококръхъ adj. cu vîrfurĭ înalte ὑψίλοφος 14.

высоковыивъ adj. cu gîtul în sus, mîndru ὑψαύχην 184.

***высоколѣтенъ** adj. sburător ὑψιβάμων 124.

высокомждръ adj. mîndru, îngîmfat ὑψηλόφρων 15.

***высоконогъ** adj. cu picioare înalte, impr. sburător πτηνόπους 184.

высокопаренъ adj. sburător αἰθεροπόρος 195.

***высокостепененъ** adj. înalt ὑψιβάμων 111.

высокооумενъ adj. mîndru, îngîmfat σοβαρόφρων 42.

высокооумїе n. mîndrie, îngîmfare φρενοπληξία 23.

высокъ adj. înalt ὑψηλός 124. 221. μετέωρος 15. αἰθέριος 168. γηλόφος 143. ἀπόκρημνος prăpăstios 143. comparat. вышъшїи 124. sg. gen. -кого 66. loc. -комъ 57.

высота f. înălțime ὕψος, deseorĭ. τὸ ὑψηλόν 107. ἀκρώρεια 186. ѡт высоты ἀφ' ὑψηλοῦ 107. ἐκ τοῦ τετρώρου 187. высотж имы 209. μῆκος ὠργυιώμενος. бεзмѣренъ высотож 28. ἄπλετος τὰ πρὸς ὕψος.

высоче adv. în sus, coresp. luĭ μετάρσιος 86.

выше adv. și prep. cu gen. peste, deasupra ὑπέρ: — мѣры 143. ὑπὲρ τὸ μέτριον. съ выше de sus ὑψόθεν 165. 170. 217. ἄνωθεν 107. съ выше ѡт царскыихъ домовъ 166. ἄνωθεν τῶν βασιλείων οἴκων.

вышнїи adj. de sus ὁ ἄνωθεν 181.

выя f. gît τράχηλος 24. 87. 112. 116. 119. 122. 203. v. жестокъ.

***вѣтеленъ** adj. vîntos πνευματώδης 185.

вѣдокъ adj. știutor: — словоу 88. θεραπευτὴς τοῦ λόγου.

вѣдро n. cană, ulcior, vadră 66.

вѣдѣ partic. ĭată: вѣдѣ говорѣхъ ти 60. ĭată îțĭ vorbeam. cf. rus. vechiŭ вѣдѣ, modern вѣдь, ceh. vechiŭ věděě.

вѣдѣти, вѣмъ, вѣси a ști, a înțelege, a cunoaște 53. 58. 65. γιγνώσκειν, εἰδέναι, deseorĭ. συγγιγνώσκειν 87. κατειδέναι 103. 195. συνειδέναι 159. 181. вѣдѣти извѣсто 1. τῆς ἀκριβείας ἔχεσθαι. pt. pl. -ащε 159. -ащїихъ 43. 181.

вѣжда f. sprînceană ὀφρύς 20. 164. geană βλέφαρον 11. gen. pl. -деи 164.

вѣнιε n. ramură κλών 4. 7.

вѣкъ m. veac: в вѣкы вѣкωм 67.

вѣнεцъ m. coroană 48. 50. στέφος, deseorĭ. στέφανος 94. 205. instr. pl. вѣнцы 207.

вѣнчавати -аж -аεши a încorona ἀμφιστέφειν 193. — вѣнцεмъ 112. κατακοσμεῖν τῷ στέφει.

вѣнчати -чаж -чаεши a încorona στέφειν 112. благодѣтми вѣнчанъ 104. χαριτόστεπτος.

вѣра f. credință, pietate, cinste 177. πίστις 95. θρησκεία 115. 147. σέβας 111. 113. σεβασμός 95. зла вѣра 120. δυσσέβεια. на вѣрѣ 56. по вѣрѣ 63. pe credința.

вѣренъ adj. credincios, evlavios πιστός 72. 105. εὐσεβής 113.

вѣровати -оуж -оуεши a crede πιστεύειν 98. πείθεσθαι 28. 42. εдва вѣроуεмъ 107. δύσπιστος. impf. -роуахж 51.

вѣстникъ m. vestitor ἄγγελος 34.

вѣтвь f. ramură, frunză κλάδος 129.

πέταλον 164: pl. instr. -вѣми, loc. -вѣхъ.

вѣтренъ adj. de vînt ἀνέμων 165.

*вѣтриленъ adj. de pînză: greș. и приближаѫ сѧ къ вѣтрилнымъ пазоухамъ вѣтръ 166. ἐπέπτατο τὰ λαίφη δὲ κολπούμενα τὸ πνεῦμα. v. пазоуха.

вѣтрило n. pînză de corabie λαῖφος 15. 109. 222.

*вѣтрилоперенъ adj. cu aripĭ de pînză λαιφόπτερος 208.

*вѣтроперинатъ adj. cu aripĭ de vînt ἀνεμόπτερος 130.

вѣтръ m. vînt, vijelie, suflare 55. ἄνεμος, deseorĭ. ἄελλα 185. λαῖλαψ 102. 146. πνεῦμα 38. 102. 139. 143. 166. πνοή 144. 183. къ вѣтрохъ възрастъшїи 183. ἀνεμοτρεφής. зълъ вѣтръ 183. δυσάνεμος. pl. nom. -ове 183. loc. -охъ ibid.

вѣщанїе n. vorbă, cîntec φθόγγος 192. v. въспѣвати.

вѣщати -щаѫ -щаеши a vorbi, a spune φθέγγεσθαι 214.

вѧзанїе n. legătură δεσμός 92.

вѧзати -жѫ -жеши a lega: вѧжѫщеи класы 78. οἱ ἀμαλλοδέται.

вѧщє adv. maĭ mult 47. 53. — отьца своего, — от отьца своего 47. maĭ mult decît tatăl săŭ. ты бысть — крикъ 66. tu aĭ fost maĭ nedrept.

вѧщїи adj. comparat. maĭ mare, maĭ mult, maĭ înalt μείζων 118. 140. 187. πλείων 138. ὑπερφερέστερος 17. вѧщьше достоинъıѧ имы грьдость 213. πλείω τοῦ καθήκοντος φέρων ἀγερωχίαν. дъхнѫвше бо вѧщьше вѣтръ тѧшкодыхащїихъ 91. πνεύσαντες γὰρ σφοδρότερον ἀνέμων βαρυθρόων. вѧщьше πλέον 17. 29. 104. 130. 148. εἰς πλέον 122. вѧщ"ше .и. тысѫщъ 40. ὑπὲρ πεντήκοντα λαοῦ χιλιανδρίας.

вѧщьшими adv. maĭ ‚magis‘: — бысть доброчѧсть адама прьвороднаго 163. πλέον ἐπευτύχησεν Ἀδὰμ τοῦ πρωτογόνου. — разгрьдѣвъ от багрѣницѧ 216. πλέον φυσηθεὶς ἀπὸ τῆς ἁλουργίδος. — горкоплоденъ стьбль 149. πολλῷ πικροκαρπότερος κλάδος.

вѫгринъ m. Ungur 182. 183.

вѫжоплетьць m. împletitor de funiĭ, fînar σχοινουργός 221.

вѫсѣница f. omidă κάμπη 153.

Г

г num. (=третїи) al treilea 2. (=три) treĭ 54.

габилота f. gabilota, germ. gabilôt, fr. gavelot, javelot: стрѣлоѫ габилотоѫ 56. 57. În Pril. luat ca nume propriŭ: доклє не придѣ пилоташ' пан'цинжниц' стрѣлом' и габилот' 127. cf. стрѣлѹ габѣловѹ ibid. 134.

гавранъ m. corb κόραξ 148. 154. нощьныи — 218. νυκτερίς liliac.

*гадира pl. n. Gades Γάδειρα: gen. -ръ 76.

*гадиръскъ adj. dela Gades Γαδείρων 222.

*гаїе m. Gaius Γάϊος 75. 76. 77. 82. — кесарь 176.

*гаїевъ adj. al luĭ Gaius 82.

*галва m. Galba Γάλβας 84.

*галвинъ adj. al luĭ Galba 84.

*галерїе m. Galerius Γαλλέριος 92. 93.

*галїа f. Galia Γαλλία 94. loc. pl. галїахъ 82.

*галїе m. Gallus Γάλλος 94.

*галовъ adj. al luĭ Gallus Γάλλου 92. 94.

*галъ m. Gallus Γάλλος 94. 95.
*гангїе m. Gange Γάγγης 8.
гдѣ adv. unde, pe unde 49. 65. ποῦ, ὅπῃ, deseorĭ; îndată ce: гдѣ чюаше 48. ‚sicubi audiebat'.
*гелимеровъ adj. al luĭ Gelimer Γελίμερος 117.
*гелимеръ m. Gelimer Γελίμερ 116. 117. 118.
*геникъ m. Genicus 156.
*геонъ m. Geon Γεών 8.
*германъ m. Gherman Γερμανός 147.
*гесемъскъ adj. din Gosem Γοσέμ 32.
*гетъ m. Geta Γέτας 91.
*гетъскъ adj. getic Γετῶν 87.
*гигїе m. Gyges Γύγης 27.
*гигїевъ adj. al luĭ Gyges Γύγου 28.
*гизерихoвъ adj. al luĭ Giseric Γιζερίχου 107.
*гизерихъ m. Giseric Γιζέριχος 99. 107. 108. 109. 110.
*гирїонъскъ adj. al luĭ Geryon Γηρυόνος 67.
*гирокомъство n. oficiul asilelor de bătrînĭ, al spitalelor: попеченїе гирокомъства 205. ἐπιμέλεια τῶν γηροκομουμένων.
глава f. cap κεφαλή, deseorĭ; căpătîiŭ, miner: мечнымн главамн 66.
главенъ adj. de cap κεφαλῆς 77. 143.
главнѣ f. tăciune 48. δαλός 37. 193.
глаголанїе n. vorbă ἔπος 167.
глаголати -лѭ -лешн a vorbi, a spune 49. 51. 54. 64. 66. 67. λέγειν, φάναι, deseorĭ. λαλεῖν 120. 181. ἐπιλέγειν 95. 109. ἑρμηνεύειν 15. — на кого 121. κατειπεῖν a învinui. impr. оучаніцїнхъ о христѣ волѧ едннѫ глаголати 135. τῶν διδασκόντων ἐν Χριστῷ θέλησιν μίαν λέγειν ‚agnoscere'. глаголемое 157. 211. τὸ λεγόμενον. ꙗкоже глаголѧтъ 16. ὡς λόγος. глаголет сѧ 18. se zice, se traduce. просѣше сѧ алеѯандръ парижь... глаголѧщи 51. v. лъжа, правъ.

глаголнвъ adj. vorbăreț, guraliv λάλος 128.
глаголъ m. cuvînt, vorbă ῥῆμα 10. 22. 42. 173. ῥῆσις 18. λαλιά 221.
гладенъ adj. flămînd λιμοῦ 18. 32. 41. 146. ἐνδείας 194. πεινῶν 143.
гладь m. foame λιμός 18. 32. 88. 112. 133. 194. sg. dat. -дю 18. instr. -демъ 88. 112. 133.
гласнти -шѫ -снши a vorbi, a cînta λαλεῖν 2. 180. ἠχεῖν 93. pt. гласѧ 180. μονῳδός.
гласъ m. glas, sunet, sgomot, strigăt, știre 59. φωνή 8. 33. 68. 69. 127. 170. 180. 221. ἦχος 29. ἴυγξ 198. φθογγή 204. θροῦς 200. 219. κέλαδος 202. κραυγή 200. въ дьнь тъи прнде глас менелаоушоу царю 53. îĭ veni știre. gen. pl. гласовъ 98. 219.
*глнкерїе m. Glycerius Γλυκέριος 99.
глогъ m. spin ῥάμνος 151. 159.
гложїе n. spiniș τρίβολος 12.
глоумецъ m. măscăriciŭ, actor μῖμος 80. 83. 178. κόλαξ 171. instr. pl. -мцы 83.
глоумнти сѧ -мѧ сѧ -мнши сѧ a glumi παίζειν 171.
*глоумотворецъ m. măscăriciŭ, greș. μετεωρολέσχης 80.
глоумцовъ adj. de măscăriciŭ μίμου 80.
глоухъ adj. surd κωφός 172.
глѧдати -дѫ -деши a privi 61.
глѫбина f. adîncime, mare βάθος 78. 165. 193. 195. 211. πέλαγος 46. 67 V. 165 V. 214. нз глѫбниы ἀπὸ μοχλῶν 206. βόθιος 80. 123. въ глѫбннѫ εἰς βόθρον 13. κατὰ βυθοῦ 45. greș. н нз глѫбниы своѫ нзрече ѳеофїлоу 165. καὶ ῥιζωμάτων τῶν αὐτῶν ἐξέφυ Θεοφίλῳ. v. шественъ.
глѫбокодоленъ adj. cu văĭ, cu prăpăstiĭ adîncĭ βαθύκρημνος 3. 14.
*глѫбококоренинъ adj. cu rădăcinĭ adîncĭ βαθύρριζος 13.

*глѫбокоѡбразенъ adj. adînc, taïnic βαθύτροπος 179.
*глѫбокосъвѣтенъ adj. adînc la sfat, înțelept βαθύβουλος 185.
глѫбокосѣненъ adj. cu umbră adîncă, deasă βαθύσκιος 11.
глѫбокотѫченъ adj. cu nourĭ adîncĭ βαθύρροθος 14.
*глѫбокоѹменъ adj. cuminte βαθύνους 187. βαθυγνώμων 179.
глѫбокъ adj. adînc βαθύς 12. 45. 105. 154. 202. βαθύτατος 106. βαθύκρημνος 206. greș. къ мѣсто коупа дъхнѫ нѣкаа глѫбокаа тишина 199. ἀντὶ τῆς ζάλης ἔπνευσε τῆς κυματώδους αὔρα.
гнати, женѫ, женеши a mîna, a goni ἄγειν 67. 183. ἐλαύνειν 167. καταδιώκειν 34.
гнилость f. putregaiŭ, coptură σαπρία 148.
гнилъ adj. putred, copt σαπρός 173. σαθρός 116. σεσηπώς 81. κατασεσηπώς 212.
гнитїе n. putrejune, puroiŭ σηπεδών 81.
гноеименитъ adj. cu nume spurcat, Copronim (Κοπρώνυμος) 149. 150. greș. gen. гноеиметнааго 149 V.
гнои m. gunoiŭ, coptură, puroiŭ σκύβαλον 151. κόπρος 163. ἰχώρ 81.
гноинъ adj. gunoïos, punoïos κοπρηρός 115. κοπρώδης 171. ἰχωρωδέστατος 114.
гнѣвати сѧ -аѭ сѧ -аеши сѧ a se mînia 141. ἐκμαίνεσθαι 154. βαρύνεσθαι 220. ἐγκοτεῖν 26. κακίζειν 68.
гнѣвенъ adj. mînios **55**. ὀργῆς 143. θυμοῦ 151. περιαλγής 212. θυμικός 149.
гнѣвливъ adj. mînios, crud ὀργίλος 78. δύσοργος 79. αὐθάδης 216. V. гнѣвливъ ibid.
гнѣвно adv. mînios, cu mînie ὀργίλως 12.
гнѣвъ m. mînie, furie ὀργή 129. 156. θυμός 174. χόλος 141. μένος 200. μανία 129. 141. 207. greș. женѣше гнѣвомъ 67. ἦγεν ἐξ Ἐρυθείας (v. 1483). вѣ онъ на гнѣвъ естьствънъи дроугъи жестокъ адамантъ 180. ἦν ἐκεῖνος πρὸς στοργὴν τὴν φυσικὴν ἄλλος σκληρὸς Ἀδάμας.
*гнѣзденъ adj. de cuïb, tînăr νεοσσός 160.
гнѣздо n. cuïb φωλεός 191.
гнѫсенъ adj. spurcat βδελυρός 133. 172. δυσώδης 174.
*гнѫсноименитъ adj. cu nume spurcat μυσαρώνυμος 151.
говорити -рѭ -риши a vorbi, a spune **49. 50. 52. 60. 61.**
говоръ m. vorbă, strigăt λαλαγή 207.
говѧдарь m. păstor, îngrijitor de vite βουκόλος 71. βουζύγης 205. pl. nom. -аре 205. instr. -арми 71.
говѧдо n. boŭ, vită βοῦς 67. изъ говѧдъ ibid. ἀπὸ τοῦ βουκολίου. говѧда кръмѧ 3. βουθρέμμων.
*говѧдопасецъ m. păstor de vite βουθρέμμων 205.
говѧждь adj. de boŭ βοῶν 152. βόειος 76. говѧждими жилами 124. 164. 166. βουνεύροις.
гоздъба f. ospăț πανδαισία 123. ἑστίασις 169.
голъ adj. gol **61**.
голѣмоокъ adj. cu ochĭ marĭ βοῶπις 38.
голѫбица f. porumbiță πέλεια 216.
гонение n. goană δίωξις 38. 160. διωγμός 116.
гонитель m. gonaciŭ, urmăritor διώκτης 119. 127. 159. мѫжомъ гонитеа 217. ἀνδροδιώκτης.
гонити -нѭ -ниши a goni, a urmări 161. ἐλαύνειν 213. κατατρέχειν 216. παρέπεσθαι 68. μεταθεῖν 159. διώκειν 149. 170. 197. 201. 217. доухомъ гонимъ 193. πνεύμασι σοβούμενος.
гора f. colină, munte **61**. λόφος **14**. 141. 165. ὄρος 3. 14. 143. 192. greș.

ὅρος 168 (dacă nu cumva orig. trad. avea ἐπ' ὅρους pentru ἐφ' ὅρους din v. 4930). въ горахъ питаемъ 162. ὀρεσίτροφος. елико въ горахъ живетъ 6. ὅσον ὀρεσινόμον.

горе n. răŭ; numaĭ în expresia w горе φεῦ 42. 94. 95. 119. 127. 143. 147.

горесть f. amărăciune πικρία 102. 120. 135. 153. 162. 187. τὸ πικρόν 169. ἅλμη 156. 183. съ горестїѫ доушевноѫ 169. πικροθύμως. coresp. luĭ πικρός 33.

горко adv. amar πικρῶς 10. v. горъкъ.

*горкопивенъ adj. amar la băut πικρόποτος 140.

*горкоплоденъ adj. cu fructe amare πικροκαρπότερος 149.

*горкосръдъ adj. cu inimă crudă πικρόθυμος 129.

* горкосъмрътенъ adj. de moarte amară πικροθάνατος 130.

*горкотворивъ adj. ce amăreşte πικροποιός 103.

горцѣ adv. amar πικρῶς, deseorĭ. πικρόν 119.

горшїи adj. comparat. maĭ răŭ χείρων 79. 166. 172. κακίων 83. горше зло 133. μεῖζον κακόν. горше бо бъістъ завистн враждныѫ аблъко 103. οὐχ ἧττον ἢ τῆς Ἔριδος τῆς φθονερᾶς τὸ μῆλον.

горъкъ adj. amar πικρός, deseorĭ. πικρότατος 83. πικράζων 114. 117. ἔμπικρος 138. περίπικρος 114. оусне горъкъімъ съномъ 10. ὕπνωσε πικρίας ὕπνον. въ темници горцѣ 139. φρουρᾷ πικροφρούρῳ. гор'кѫѫ брань въжеже 116. ἄσπονδον πόλεμον ἐξανῆψε. v. крѣпокъ.

горъскъ adj. de munte ὀρέστερος 25.

горѣ adv. în sus ἄνω 2. 105. 191. μετέωρον 156. горѣ и долоу 205. 208. ἄνω καὶ κάτω.

горѣти -рѫ -рнши a arde καίεσθαι 27. pt. горѫ 37. φλόγεος. добрѣ горѫ 149. εὐέξαπτος. greş. горѫ дръзостїѫ 217. ὑπὲρ Τυφῶνος θράσος (v. 6580).

господень adj. al domnuluĭ 116. κυρίου 120.

господинъ m. domn, stăpînitor 48. 49. 52. 53. 60. 65. κράτωρ 29. 85. δεσπόζων 115.

господство n. domnie, putere κράτος 88. ἡγεμονία 85.

господствовати -оуѫ -оуеши a domni κατάρχειν 30 31.

господъ m. domnul (dumnezeŭ) 80. 82.

госпожда f. doamnă, deseorĭ în Pr. госпождѫ им тишомъ 48. luîndu-şĭ doamnă (soţie) pe Tišom. и достоанню его госпождѫ съдѣваетъ 124. καὶ τῆς οὐσίας τῆς αὐτοῦ δεσπότην καθιστάνει.

гостити, гощѫ, гостиши a găzdui, a ospăta δεξιοῦσθαι 23: impf. гостѣше.

гостиꙑ f. heteră, traduce pe етера 71.

гость m. oaspe, prieten δαιτυμών 123. φίλος 106. 123. pl. gen. гостей 106. ac. гостѧ 123. instr. гостмн ibid.

готовити -влѫ -виши a pregăti ἐρεθίζειν 118.

готовъ adj. pregătit, gata 53. ἕτοιμος 212. ἑτοιμότατος 216. ἐνεργός 90.

готдинъ m. Got Γότθος: pl. nom. готдн 97. instr. готдъі 118.

градень adj. de grindină χαλάζης: градная приражениа 183. χαλαζῶν πετρώματα. градное нашествїе ibid. χαλαζῶν σφαιρώματα.

градецъ m. cetăţue, orăşel πολίχνη 71.

*градопрѣемникъ m. cuceritor de cetăţĭ ἑλέπολις 127. 145.

градъ m. grindină χάλαζα 154.

градъ m. cetate πόλις, deseorĭ. ἄστυ 117. 134. φρούριον 217. великъіи — 190. μεγαλόπολις. прѣвъіи —175. πρωτόπολις. царскъіи — βασίλισσα πόλις 143. βασιλίς 133. небеснъіи — 185. οὐρανόπολις. wт въсѫдоу прилагаѫ сѧ ꙗкъі на градъ 183. ὡς ἐν πολιορκίᾳ. v. славенъ. pl. nom.

-ове 221. dat. -овомъ 127. ac. -овы 162. 201. 210. loc. -овохъ 164. -охъ 58.

градъскъ adj. din cetate, cetăţenesc 72. πόλεως, πόλεων 20. 72. 108. 133. 156. greş. ἱερόπολος 155. v. архїереи.

гражданинъ m. cetăţean 66.

грамада f. grămadă φορυτός 149.

*гратїановъ adj. al luĭ Graţian Γρατιανοῦ 96. 97.

*гратїанъ m. Graţian Γρατιανός 96. 97.

гречьскъ v. гръчьскъ.

*грижа f. grijă, întristare μόχθος 179.

*грипсосъ m. grifon, gryphus γρύψ 178.

гробенъ adj. de mormînt ἐντάφιος 149. —старецъ 212. τυμβογέρων.

гробъ m. groapă, mormînt **63. 66.** τάφος 34. 114. 141. 220. μνημεῖον 114. 167. μνῆμα 82. 108. τύμβος 180. λάρναξ ladă, coşciug 174. стоуденъ и мраморенъ гробъ 174. ψυχρὸς μάρμαρος. въ гробѣ погребенъ 125. τυμβόχωστος.

грозденъ adj. de strugure: грозднаа мати 4. βοτρυομήτωρ.

гроздъ m. strugure, ciorchină βότρυς 4. 150.

*грозноокъ adj. cu ochĭ îngrozitorĭ βλοσυροβλέφαρος 9.

громовъ adj. de tunet βροντώδης 29.

громъ m. tunet βροντή 86. gen. pl. громов 114.

гръдити сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se făli, a se 'ngîmfa κομπάζειν 210.

*гръдоокразенъ adj. mîndru, crunt la privire σοβαροπρόσωπος 34. 134. βλοσυρωπός 207.

гръдость f. mîndrie, îngîmfare ἀγερωχία 213. ἀλαζονεία 207. ὑπερηφανία 23. съ гръдостїѫ 22. σοβαρῶς.

*гръдоумenъ adj. îngîmfat σοβαρόφρων 131.

*гръдоумїе n. îngîmfare τὸ γαῦρον τοῦ φρονήματος 196.

гръдъ adj. îngîmfat, mîndru **67.** σοβαρός 22. 123. 201. 209. ἀγέρωχος 32. 206. γαῦρος 126. 199. φρυακτίας 132. 199. ὑπερήφανος 174. ὑπερηφανέστατος 22. ἀλαζών 73. ὑπέροφρυς 216. ἁβρός 131. μυκτηρόκομπος 197. гърдыи 209.

гръкъ m. Grec Ῥωμαῖος, deseorĭ. Αὔσων 215. гръци Grecia **51. 52. 53.** 197. римлѣнwмъ, си рѣчь гръкwм 110. loc. pl. гръкохъ 177.

грънило n. cuptoriŭ χωνεία 180. v. злоба.

грътань m. gîtlej φάρυγξ 130.

гръцкъ v. гръчьскъ.

гръчьскъ adj. grecesc Ῥωμαίων, deseorĭ. Αὐσονικός 200. pl. гръчьскаа 185. 193. 220. τὰ Ῥωμαίων. гръчьстїи плъци 132. τὰ τῶν Ῥωμαίων. гречьскыѧ дѣти 171. τῶν μίμων τὰ βρεφύλλια. În Pr. sg. гръцкыи **57.** f. гръцкаа **65.** gen. гръцкыѫ **60.** pl. гръцьсти **58.** гръцтїи **59. 64.** gen. грьцкыихъ **60.** ac. гръцкыѧ **56.** гръцкыѫ **55. 61.** nom. pl. гръцкыѫ воеводы **55.** ac. sg. гръчьстїи станъ **59.**

гръчьскы adv. greceşte, pe greceşte 219.

грѣти -ѣѭ -ѣеши a încălzi θάλπειν 204. 206.

грѣхъ m. păcat ἁμαρτία 10.

грѣшенъ adj. păcătos **62.**

грѧсти -дѫ -деши a merge: грѧдѣхѫ на прѣждь **49.** род жидовьскыи зрѧ къ множьство грѧдѫщъ **33.** τὸ γένος τῶν Ἑβραίων ὁρῶν εἰς πληθυσμὸν ἐλαύνειν.

гоубителенъ adj. pĭerzător, primejdios ὀλέθριος 157. ὀλεθροφόρος 146. λοιμώδης 74. φθαρτικός 18. 146.

гоубитель m. pĭerzător, ucigător λυμεών 119.— мѫжъ 135. λοιμὸς ἀνήρ.

гоубительство n. peire λύσσα 95.

гоубити -блѭ -биши a pĭerde, a nimici ἀφανίζειν 132. звѣрѧ —216. θηροκτονεῖν. брань обоимоу гоубѧщїа мѫжѫ 200. πόλεμος φθισίμβροτος. доброти

гоуба жидовъскыѩ земѩ 84. τὸ κάλλος περιχείρων τῆς Ἰουδαίας.

гыбнѫти -нѫ -нешн a pieri, a se stinge: похотїѫ гыбнѫ 18. ἐρωτοληπτούμενος.

гѫдецъ m. cîntăreţ din chitară κιθαρῳδός 83. 84. greş. κυβευτής 82: instr. pl. гѫдцы.

гѫсленъ adj. de chitară, de musică μουσικός 214. v. цѣвница.

гѫслъникъ m. cîntăreţ din chitară 51.

гѫсль f. chitară κινύρα 163. любѩ гѫсли 202. φιλοκιθαριστής. pl. гѫсли 51. 62. 63.

гѫсти, гѫдѫ, гѫдеши a cînta: гѫсти въ гѫсли 63. гѫдѣше въ гѫсли 51.

Д.

д num. (=четврътын) al patrulea 4. .ді. 113. τέσσαρες πρὸς τοῖς δέκα.

да conj. a) finală: să, ca să ἵνα, ὡς, foarte des; ὥστε, maĭ rar; construindu-se cu indicat. înlocueşte infinitivul grecesc în proposiţiile finale, în înţelesul larg al acestuĭ cuvînt. b) copulativă: люби мѩ, да тѩ любѩ 50. ĭubeşte-mă şi te voiŭ ĭubi. да не бѫдет чловѣкъ побогать шт тебе ibid. şi nu va fi om maĭ bogat decît tine. да не бѫдет храбрѣнша витеза шт тебе ibid. şi nu va fi viteaz maĭ tare decît tine. да сие себѣ сѫтъ нашиле съмрътъ 55. şi aceştia şi-aŭ aflat moartea. да егы ста за оутра 60. şi cînd se sculă de dimineaţă. да нинѣ его прошѫ вамъ 65. şi acum vi-l cer vouă. да егы бысть вънѫтръ 66. şi cînd fu înlăuntru. c) coresp. romîn. că în propos. afirmative: начѩшѫ прорицати како би троа не стоалъ до врѣмене, нѫ да сѩ бї разорил 51. începură să prorocească că Troĭa nu va maĭ sta multă vreme, ci că se va risipi. v. яко да. d) unită cu pres. formează imperat., coresp. romîn. să: да скончает сѩ 100. τερματούτω. сїа да прѣстанѫт ми 128. ταῦτα στήτω μοι. да възритъ 164. βλεψάτω. да прѣдложѫ 165. παρατιθέσθω μοι. да вънѣнит 194. λογιζέσθω. да възвращѫ сѩ 17. ἐπαναληπτέον μοι. да повѣм 74. διηγητέον μοι. да съпишем 46. γραπτέον. да възвратим сѩ ἐπανιτέον 94. ἐπανακαμπτέον μοι 124; maĭ des în Pr., unde se pune şi pe lîngă imperative: тамо да сѩ и расѫдитъ 49. acolo să se şi judece. да потечетъ 50. да потече 57. să curgă. да нама даси 51. să ne daĭ nouă. да Ѕвѣсть царство ти 52. să ştie împărăţia ta. да оувѣси 55. да вѣси 53. 62. 66. să ştiĭ. да вѣста 65. să ştiţĭ. да вѣсть кралев'ство ти 58. să ştie crăia ta. да присѫдите 64. 65. ‚adiudicate'. и да видѩ знамение мое 53. şi să-mĭ văd steagul meŭ. да повѣждъ 49. zi, să zicĭ. да блюди сѩ того 52. fereşte-te de aceasta. да поусти, да връгѫтъ сына его 54. trimete să arunce pe fiul luĭ. да поусти мене 61. trimete-mă pe mine. e) unită cu pres. formează şi viitorul: да насыпѩ 51. voiŭ umplea ‚implebo'. да хощѫ тѩ сътворитъ ibid. te voiŭ face ‚efficiam'. да се хощет сѩ пролиати 57. ĭata se va vărsa ‚ecce effundetur'. да принесѫ 63. voiŭ aduce ‚adferam'. да азъ то створѩ, да азъ понесѫ ектора 63. voiŭ face eŭ ca să aduc pe Ector. да сътворѩ азъ 66. voiŭ face eŭ. f) se alătură pe lîngă vocativ: да госпожде моа елено 53. o, doamna mea Eleno.=да не ca

să nu μή, deseorĭ. да некако ca nu cum-va μήπως 1. 81. 160. 180. да ако dacă, după ce: да ако прѣде горесть зимнаго часа 169. ὡς δὲ παρῆλθε τὸ πικρὸν τῆς χειμερίας ὥρας. да акоже cînd, dacă ὡς, ὡς δέ, deseorĭ. ὡς δὲ καί 137. да акоже оубо cînd dar ὡς δέ 13. 20. 33. ὡς οὖν 135. да аще dacă: — станж 53. dacă mă voiŭ scula. — бждеть бѣсенъ, то прѣорат си щет сына 54. dacă va fi nebun, atuncĭ va trece cu plugul peste fiul săŭ. — поустишь некторa, то не щешь го видѣти 62. dacă veĭ da drumul luĭ Iector, n'aĭ să-l maĭ vezĭ. — велита 63. dacă poruncițĭ. v. ако.

даати, даж, даеши a da 63. 67. 158. διδόναι 27. 73. 145. μεταδιδόναι 101. въсж приелѣче дани даати 22. πάντας ὑπηγάγετο πρὸς ἐτησίους φόρους. дани даати емꙋ цармъ оустрон 23. ὑποφόρους τοὺς βασιλεῖς κατέστησεν. сътвори дани даати 24. ὑπόφορον ἐποίησεν.

давати -аж -аеши a da 64. διδόναι 73. 154. 221. παρέχειν, καταβάλλειν 115.

давити -вж -виши a sugruma συμπνίγειν 132.

давно adv. poate, doar: давно би ѡдолѣлъ некторю кралю 60. poate veĭ învinge, M. ,ut vincas'. давно сж би възвратилъ екторъ краль ѡт нас 61. doar se va întoarce Ector craĭul dela noĭ, M. ,ut discedat Ektor rex a nobis'. давно сж би възвратилъ 62. doar se va întoarce, M. ,ut reverteretur'. давно сж би сѣмж оухранило ѡт трож 65. doar se va păstra sămînța Troĭeĭ, M. ,ut semen troicum servaretur'. cf. neobulg. давно, дано, = rus. авось I).

давыдовъ adj. al luĭ David Δαβίδ 163. 174.

давыдъ m. David Δαβίδ 22. 36. 43. 152.

даже до prep. cu gen. pănă, pănă la ἕως, μέχρι, μέχρις, ἄχρι, ἄχρις, deseorĭ. μέχρι καί 82. даже и до 202. μέχρι, μέχρις, deseorĭ. ἄχρι καί 17. даже до толи 21. μέχρι τότε. — трищи 176. μέχρι τρίτου. — где 1. μέχρι τοῦ. — колико лѣтъ ibid. ἐτῶν δὲ μέχρις πόσων. — еллиспонта 144. μέχρι πρὸς Ἑλλήσποντον. v. до, прѣжде.

дале adv. maĭ departe 137. 201.

далече adv. departe μακράν 39. 166. 181. de departe 52. maĭ departe πόρρω 207. из далече μακρόθεν 164. 193. μακράν 166. πρὸ μακροῦ de demult 205. далече ѡт трож града 48.

далеченъ adj. depărtat: на далечнои земи 63.

*далида f. Dalida Δαλιδάς 195.

далнїи adj. depărtat ὁ μακράν 212. ὁ πόρρω 109. оустрашааше и далнїихъ 86. ἐφόβει καὶ μακρόθεν.

*дамалеи m. Damalis Δάμαλις: gen. -еа 133.

данїилъ m. Daniil Δανιήλ 23. 24. 28. 210.

дань f. tribut, dare φόρος, deseorĭ. дани възимати 16. φορολογεῖσθαι. дани берꙑ φορολόγος 114. φορολογῶν 144. φόρους εἰσπράττων 81. дани 16. coresp. unuĭ φόρους pentru φόνους (ed. B. v. 479). v. брати, даати.

дарданїа f. Dardania: ac. — град 47. N.-Sof. дарданѣѧ 102; Prim. дар'даниѣ 181; Pril. дарданиѣ 122.

дарданоуша v. дарданоушъ.

дарданоушъ m. Dardanuš (Dardanus) 47. -оуша кралъ ibid. N.-Sof. дарданушъ, -ша 102; Prim. дар'данꙋшь 181; Pril. дарданꙋш' 122.

*дарданьскъ adj. dardan: pl. -ньскаа 200. τὰ τῶν Δαρδάνων.

*дареи m. Darej (Tyndareus) Τυνδάρεως 39.

*дарїе m. Dariu Δαρεῖος 24. 28. 29. dat. -їеви 29.

дарїєвъ adj. al luĭ Dariu Δαρείου 28. 29. дарїовъ 29.

дарїовъ v. дарїєвъ.

дарованїє n. dăruire, dar **52**.

даровати -оуж -оуєши a dărui χαρίζεσθαι, deseorĭ. διδόναι 34. 71. δωρεῖσθαι 8. ἀντιδωρεῖσθαι 13. φιλοτιμεῖσθαι 181. χειρίζειν 94. — воєводство 81. ἐπιτρέπειν στρατηγίαν. — въ наслѣдїє 101. παρέχειν κλῆρον.

даролюбєнъ adj. darnic φιλόδωρος 194.

***даролюбивъ** adj. darnic φιλόδωρος 208. φιλοδωρότατος 85. нравомъ — 81. τρόπου φιλοδώρου.

***даролюбїє** n. dărnicie φιλοδωρία 208.

дароносєцъ m. purtător de darurĭ, greş. trabant δορυφορῶν 18. δορυφόρος 86 (cetite de trad. δωροφορῶν, δωροφόρος).

даросносїє n. dar δωροφόρημα: dat. pl. -їам 12.

даръ m. dar, har δῶρον, δωρεά, deseorĭ. δώρημα 103. ἀνάθημα 75. εὐεργέτημα 211. pl. дарове χάριτες 3. 87. 89. 100. 102. 120. 149. 166. 209. 219. greş. χορηγίαι 88. велицїи дарове 1. αἱ μεγαλοδωρίαι. pl. nom. -ове, deseorĭ. gen. -wвъ 3. 38. 149. 159. 189. 211. ac. -wвы **58**. instr. -овъı 87. 88. 140. -рми 19. 100. 120. 166. 209., pe lîngă -ръı 75. 89.

дати, **дамъ**, **даси** a da διδόναι, deseorĭ. ἀποδιδόναι 39. помощи дастъ ржкж 218. σύμμαχον νέμει χεῖρα. раздрѣшенїє дати 34. λύσιν βραβεύειν. дати за кого a da după cineva, a mărita: хощемъ дати цвѣтанж за єленоуша **56**. De notat în Pr. aor. даде **49**. **60**. **61**. дадошж **58**. **65**. **66**. дадохж **66**. imperat. дан **55**. данте **49**. **64**., pe lîngă даждь **49**. **51**. даднте **64**. **65**.

два num. doĭ δύο 27. 167. два днакола **51**. два витеза **60**. ac. два колы **48**. f. şi n. двѣ 101. двѣ стѣ 15. δὶς ἑκατόν. двѣ тысжщa (V.-щи) ibid. πρὸς δισχιλίοις. gen.-loc. двѣю 112. 196. 203. 208. dat. двѣма 91.

двадесмте num. douăzecĭ εἴκοσι 80.

дванадесмть num. douăsprezece δώδεκα 194.

дващи adv. de două orĭ: по — 187. 196 (V. — дващь).

двигнжти -нж -нєши a mişca **53**. **60**. **65**. — см a se mişca, a pleca: см см (= сж) двигнжле **55**. aŭ plecat. срамота двигнж см нама **54**. ruşine s'a ridicat asupra noastră.

двизанїє n. mişcare κίνησις 165.

двизати -жж -жєши a mişca κινεῖν 44.

***двоєвръхъ** adj. cu două vîrfurĭ, cu două capete διχότομος 17.

***двоєнадесмтидѣтенъ** adj. cu doĭsprezece copiĭ δωδεκάπαις 32 (V. greş. двоєнадесмтныи дѣтем).

***двопѣстоунєнъ** adj. de două orĭ copil δὶς παῖς 211.

дворба f. slujbă: поусти єго на дворбж слоужити менелаоушоу **52**. cf. sîrb. d v o r b a. Wessel., Ist. rom. II, 5; Archiv X, 40.

дворъ m. curte, casă **52**. **58**. 177. 188. αὐλή 185. 195. αὐλαία 12. 196. δόμος 74. δώματα 28. царскъıи дворъ οἱ βασίλειοι δόμοι 90. τὰ ἀνάκτορα 74. 83. 121. 137. 172. τῶν ἀνακτόρων αἱ αὐλαί 203. greş. єлико въ дворѣ 192. ὁπόσον ἐν δημόταις. pl. gen. -рwвъ 83. loc. -рохъ 121. 137. 195.

дворъскъ adj. de curte, curtean: дворъстїи прьвїи властеле 206. οἱ τῆς ἀρχῆς πρόαρχοι. v. властелинъ.

дебелство n. grosime πάχος 116.

дебелъ adj. gros παχύς 188. 209. wт дебелъıихъ листовъ 11. φύλλων ἐκ παχυφύλλων.

девмтъıи num. al nouălea ἔνατος 13.

девѧть num. nouă ἐννέα 20. 73. loc. -тихъ 20.

*декїє m. Decius Δέκιος 105. gen. декїа ibid. V.

дельва f. cadă, butoiŭ πίθος 125.

делона v. дѣлона.

*делфоускъ adj. din Delfi Δελφικός 75.

*делфоусъ m. Delfi: къ делфоус 74. ἐπὶ Δελφούς.

день v. дьнь.

десенъ adj. drept: f. десная mîna dreaptă ἡ δεξιά 135. 163.

десница f. dreapta ἡ δεξιά 31. 212.

*деѯїосъ m. = grec. δεξιός, luat drept nume de oficiŭ 118. instr. деѯїωм ibid. v. офикъ.

дїаволъ m. diavol **51**. **61**.

дивенъ adj. de mirat, minunat θαυμαστός 25. 29. θαυμάσιος 161. ἐξαίσιος 24.

дивїати -аѫ -аеши a se 'nfuria ἀγριαίνεσθαι 154.

дивїи adj. sălbatic ἄγριος 43. 95. 133. 149. ἀγριόθυμος 127. ꙗко дивїи козелъ 10. ὡς ἀγριώδης κάπρος (MRR; ed. B. ἀγριόδους v. 392).

дивити сѧ -вѫ сѧ -виши сѧ a se mira **64**. θαυμάζειν 90. θαμβεῖσθαι 45. 169. αἰδεῖσθαι 120.

*дидїє m. Didius Δίδιος 90.

*дидимъ m. Didymus Δίδυμος 219.

*дїевошькордїа f. Dievošьkordia (Discordia) **49**. cf. gen. N.-Sof. диевошькордие 103; Prim. дишекор'ди 184.

*дїидамїа f. Deidamia Δηϊδάμεια 44.

*дїифовъ m. Deiphobus Δηΐφοβος 44.

*дикерато = grec. δικέρατος 157.

*диктаторъ m. dictator δικτάτωρ 76. v. строитель.

*дилака f. frîŭ ῥυτήρ: видѣ дръжѧщѫѧ дилакы конѣ его 158. βλέπει τοὺς ἕλκοντας αὐτοῦ τὸν ἵππον τῷ ῥυτῆρι.

*димосдеңъ m. Demostene Δημοσθένης 219.

динарь m. dinar, ban νόμισμα 115.

*дїогенъ m. = grec. διογενής din Zeus născut 44.

*дїогенъ m. Diogene Διογένης 217. gen. -нѣ 215.

дїоклитїановъ adj. al luĭ Diocleţian 91.

*дїоклитїанъ m. Diocleţian Διοκλητιανός 91.

*дїомидїє m. Diomedes Διομήδης 176.

*дїонисїакїискъ adj. dionisiac Διονυσιακός 171.

*дисеѵсъ m. Odysseus 'Οδυσσεύς 39. 41. 44.

*дицевъ v. дицеоушевъ.

*дицеоушевъ adj. al luĭ Diceuš (al luĭ Tydeus, Tydides) **64**. дицева сына **56**. este prob. greş. în loc de дице[оуше]ва сына. cf. N.-Sof. дицевъ, дицекушевъ сынъ 109. 116. дицеоушевь сынь e numit Teucer prin confusiune cu Diomedes; cf. Pril. деомедежь детеоушѣвницъ 131 (Tydeus=дицеоушь=детеоушь). v. тивоуцеръ.

длань f. palmă, mînă παλάμη, deseorĭ. без длани 172. ἀπάλαμνος. добрꙑ длани имѣѫ 176. εὐπάλαμνος.

длъго v. длъгъ.

длъгоживотенъ adj. cu viaţă lungă μακρόβιος 151.

*длъгожити -живѫ -живеши a trai mult: длъгоживъ 211. μακρόβιος.

*длъгозѫбъ adj. cu dinţĭ lungĭ χαυλιόδους 150.

длъголѣтенъ adj. cu viaţă lungă μακρόβιος 220. μακρόχρονος 202. μακρόλεκτρος 105.

*длъгоногъ adj. cu picioare lungĭ, greş. πτηνόπους înaripat, iute 134. v. хоудоперъ.

длъгорѫкъ adj. cu minĭ lungĭ μακρόχειρ 30.

длъгословити -влѭ -виши a vorbi mult μακρηγορεῖν 38.

*длъгостаростенъ adj. bătrîn μακρόγηρος 211.

*длъготрудъ adj. lung și greŭ μακροκάματος 213.

*длъгоусъпенъ adj. lung: -пнъинмъ бѣхѫ спѧще съномъ 105. μακροκοίμητον ἦσαν ὑπνοῦντες ὕπνον.

длъгъ adj. lung μακρός 46. 69. 95. 136. 177. 183. πολύς 95. 191. почьте его животомъ длъгъимъ 113. ἐπεφιλοτιμήσατο ζωὴν χρονιωτέραν. adv. длъго ,diu' 53. v. на.

длъгъ m. împrumut, datorie ὀφείλημα 198. ἐποφειλόμενον 157. χρέος 30. 116. 125. 169. δάνειον 125. — опщїи 105. χρέος τὸ κοινόν. gen. pl. -овъ 157. v. урокъ.

длъженъ adj. dator, datornic, cuvenit: длъжнаа писанїа 125. τῶν χρεῶν τὰ γραμματεῖα. бурѫ длъжнѫѫ прѣложи въ тишинѫ 156. τὸν χειμῶνα τῶν χρεῶν ἔτρεψεν εἰς εὐδίαν. длъжное 96. τὸ χρέος. семоу длъжно бѣ ѡтдати 116. τοῦτον ἐχρῆν ἀποδοῦναι.

до prep. cu gen. până la ἄχρι, ἕως, μέχρις, μέχρι, deseorĭ. μέχρι καί 142. 166. μέχρις οὗ 15. coresp. luĭ εἰς: достигъ до възраста 189. ἐλάσας εἰς ἥβην. до лѣ на десѧте 127. εἰς δώδεκα. до трїехъ тьмъ 148. εἰς τρισμυρίας. до .ле. хилїадъ 119. εἰς πέντε πρὸς τριάκοντα χιλιανδρίας ὅλας. до ѕѣла 53. ,valde'. v. даже до, нелиже, нинѣ, конецъ, коренъ.

*доблественъ adj. viteaz γενναῖος: gen. sg. -ствна 74.

доблъ adj. viteaz γενναῖος 28. 42. 85. 87. 122. 126. 216. 221. γεννάδας 39. 96. 222. πανδέξιος 85. βριθύς 96. greș. comparat. доблѣишїи 220. γεραίτερος (v. 6665).

добро adv. bine καλόν 167. εὖ 189.

*доброкръвенъ adj. cu gene frumoase καλλιβλέφαρος 138.

*доброводенъ adj. cu apă frumoasă, frumos curgător καλλιχεύμων 197.

доброволенъ adj. de bună voe, aplecat (εὐεπίφορος): на злобѫ имѫще -волнаа естьства 43. πρὸς τὴν κακίαν ἔχοντες εὐεπιφόρως φύσει.

добровѣждень adj. cu sprîncene frumoase εὔοφρυς 37.

*добровѣнчанъ adj. frumos încoronat εὐστέφανος 4. καλλιστέφανος 193.

добровѣтвенъ adj. cu ramurĭ, cu frunze frumoase εὐπέταλος 7. καλλίκλαδος 175. 211.: -твьно, -тъвнаго, -твьнъихъ.

доброглаголивъ adj. limbut λαλίστατος 110.

доброгласенъ adj. cu glas frumos, sonor καλλικέλαδος 169. καλλιμελέστατος 174. εὐκέλαδος 164 V.

*добродрѣвенъ adj. cu arborĭ frumoșĭ καλλίδενδρος 7. 8. ἀγλαόδενδρος 156.

*добродъхновененъ adj. cu adiere dulce εὔπνοος 169.

добродѣтѣленъ adj. binefăcător, virtuos ἀρετῶν 89. 105. 193.

добродѣтѣль f. binefacere, virtute ἀρετή, deseorĭ.

доброзданенъ adj. bine zidit: нъıревъ доброзданнъıихъ 176. τῶν πύργων τῶν καλλιπύργων.

доброзраченъ adj. frumos la față εὔοπτος 89. 191. 203. εὐπρόσωπος 155. εὐχρούστατος 37. εὐσχήμων 190. καλλιλαμπής 5. καλλιφανής 198 καλλίχροος 137.

доброзрачїе n. frumusețe εὔχροια 7. τὸ καλλιπρόσωπον 103. τὸ καλλίχροον 128.

*доброзрънненъ adj. strălucitor καλλίραγος 150.

*доброкапленъ adj. frumos curgător καλλίκρουνος cu izvoare frumoase 208.

*доброконенъ adj. cu caĭ bunĭ εὔιππος 170.

*доброконъникъ m. cu caĭ buni εὔιππος 185. 202.

*доброкоренинъ adj. curat: -ренно злато 4. ὄβρυζον χρυσίον.

доброкосъ adj. cu păr frumos εὐπλόκαμος 77. καλλιπλόκαμος 132. εὔθριξ 191.

*доброкрилепъ adj. cu aripĭ frumoase εὔπτερος 124.

*доброкръменъ adj. cu cîrmă frumoasă καλλίπρωρος 153. 214.

*доброкъзненъ adj. isteț, priceput εὐμήχανος 75. 132. 176.

*доброкъзнънѣ adv. cu pricepere, cu meșteșug ἐντέχνως 194.

*добролиственъ adj. cu foĭ, cu frunze frumoase καλλιπέταλος 5. καλλίφυλλος 4. 8.: -твенаа pl., -твено.

доброличенъ adj. cu obrajĭ frumoșĭ εὐπάρῃος 24. 38.

добролѣпенъ adj. frumos ἀστεῖος 37 V.

*добролѣтенъ adj. cu aripĭ ușoare εὔπτερος 14.

*добролюбникъ adj. ĭubitor de bine φιλόκαλος 121. 178.

*добромъıслити -шлѭ -слиши a voi binele εὐνοεῖν 186.

доброненавистенъ adj. ce urăște binele μισόκαλος 149.

доброправенъ adj. cu năravurĭ bune ἀγαθότροπος 188 (ac. pl. -н̑равнъı). σεμνότροπος 211.

доброн'ыренъ adj. cu turnurĭ bune καλλίπυργος 43. 80. εὔπυργος 110. 117. στερρόπυργος 132.

доброн'ырѣнъ adj. cu turnurĭ bune καλλίπυργος 80. εὔπυργος 110.

доброобразенъ adj. frumos la față εὐπρόσωπος 24. 38. 100. 214. εὔχρους 191. εὐχρούστατος 190. καλλιπρόσωπος 130. ἀστεῖος 121. ἀστεῖος τῷ προσώπῳ 37.

*доброодеждепъ adj. cu haĭne bune εὐπάρυφος 145.

*доброокрѫглъ adj. bine rotunjit, rotund καλλισφαίρωτος 4.

*доброорѫженъ adj. bine înarmat. greș. εὐάρματος cu car împodobit, triumfător: самого постави на доброорѫжнъıихъ колесницахъ 193. αὐτὸν ἐπέστησε τοῖς εὐαρμάτοις δίφροις.

*доброперъ adj. cu aripĭ frumoase, ușoare καλλίπτερος 175. εὔπτερος 191.

*доброплавенъ adj. plutind ușor, impr. καλλίπρωρος 190.

доброплоденъ adj. cu fructe bune, roditor εὔκαρπος 8. 169. καλλίκαρπος 11. 153. impr. καλλίβλαστος 7.

доброплодїе n. belșug εὐκαρπία 169.

добропобѣденъ adj. biruitor καλλίνικος 77. 126. 152. greș. καλλίγλωττος 135.

добропобѣдникъ m. biruitor καλλίνικος 87. 133.

*доброповѣстенъ adj. vestitor de bine εὐάγγελος 216/217. greș. εὐάγκαλος ușor de îmbrățișat 157.

*добропѣсненъ adj. cu cîntec frumos καλλιμελής 163. εὐκέλαδος 164.

доброрастенъ adj. frumos crescut καλλιφυής 152. εὐαύξητος 209. εὐαυξής 4. καλλιβλάστητος 148.

*добробратенъ adj. viteaz ἀριστόνικος 118. εὔστολος 190.

добророденъ adj. de neam bun, nobil εὐγενής 121. 138 V. διογενής 39.

*доброросенъ adj. cu rouă multă, poetic pentru ‚bogat în ape‘ εὔδροσος 209.

*добросаденъ adj. bine sădit εὐκήπευτος 11. impr. καλλίφυτος 8.

*добросвѣтлъ adj. luminos καλλιφεγγής 163.

добросрьдъ adj. bun de inimă, milos εὐκάρδιος 191. 209.

добространїе n. moliciune ἡδυπάθεια 198.

*добросъзданенъ adj. frumos zidit λαμπροδόμητος 209 (-ан’’нъıи).

*доброськованъ adj. bine legat, bine bătut καλλίπρεμνος temeïnic 178.

добросънѣденъ adj. bun, gustos εὔοψος 170.

добросъставленъ adj. bine alcătuit εὐσύνοπτος 1.

добросѣненъ adj. umbros εὐσκιόφυλλος 7.

доброта f. frumuseţe, bunătate κάλλος, deseorĭ. τὸ καλόν 102. 193. καλλονή 7. 121. 164. εὐποτμία 101. λαμπρότης 26. паче естьства въмѣни доброта аблъчнжж 103. ὑπερφυὲς ἡγήσατο τὸ χρῆμα τὸ τοῦ μήλου. ac. sg. женскжж доброты 101.

*добротканенъ adj. bine ţesut εὐύφαντος 3. 125. 157.

*доброоуказанъ adj. bine deprins: имѣше и пръсты -оуказаны на рати 212. καὶ τοὺς δακτύλους εὐφυῶς ἤσκητο πρὸς τὰς μάχας.

*доброоукрашенъ adj. împodobit ἁβροστόλιστος 136.

доброоуменъ adj. binevoitor, blînd εὔνους 105. θελξίνους 36.

доброхждоженъ adj. meşter καλλιτέχνης 2.

*доброцъкты adj. înflorit, înfrunzit εὐανθής 3. εὐθαλής 33. καλλίκομος 4. (pt. pres. dela доброцвисти).

доброчьстенъ v. доброчжстенъ.

доброчьстнѣ v. доброчжстнѣ.

*доброчжденъ adj. cu copiĭ bunĭ καλλιτεκνώτατος 190.

доброчжстенъ adj. norocos εὐτυχέστερος: ac. pl. -чьстныя 112.

*доброчжстїе n. noroc εὐτύχημα 102.

доброчжстнѣ adv. cu noroc εὐτυχῶς: -чьстнѣ 31.

*доброчжстъ adj. norocos, fericit εὐτυχής 166. εὐτυχῶν 77. εὐδαίμων 220. — стыи 22. τῆς τύχης εὐμενῶς αὐτῷ προσφερομένης. бысть — 163. ἐπευτύχησεν.

ничьсоже . . . доброчжсто 102. οὐδὲν . . . εὐτύχημα.

*доброжзычнъ adj. plăcut la vorbă καλλίγλωττος 161. 167. 181.

добръ adj. frumos, bun, viteaz καλός, deseorĭ. κάλλιστος 11. φιλόκαλος 100. γενναῖος 39. ἄριστος 98. λαμπρός 145. αἴσιος 183. δέων 40. greş. κάλως (ὁ) 222; v. кръмило. добръ҄и тигръ 179. 184. εὐγάλῃνος. добро овощїе, — житїе 102. εὐποτμία. имже добра отечьства 211. οἷς εὐπατρίδαι πρόγονοι. добрж имѣж доброта тѣлеснжж, добрѣ же и мышици 214. εὖ ἔχων κάλλους σώματος, εὖ δὲ καὶ βραχιόνων. добро, добрѣ binele 67. τὸ καλόν 100. 114. 143. 163. 168. 193. 209. τὸ κέρδιστον 115. vitejie 52; cf. добрїи витезие 49.

добрѣ adv. frumos, bine 62. καλῶς, deseorĭ. εὖ 174. εὐμενῶς 37. δεξιῶς 170. v. сѣщи.

добыти -бждж -бждеши a dobîndi σχεῖν 131.

добытъкъ m. avere, vite 48. χρήματα 89. πράγματα 85. не прїндох слоужити злата ради или сребра, ни на иномъ добытцѣ 52. ,nicĭ pentru alt cîştig, pentru altă plată'.

довести -ведж -ведеши a aduce 57. 65.

довлѣти -влж -влеши a fi deajuns, a ajunge ἐξαρκεῖν 171. на живота довлжщаа 18. τὰ ζωαρκῆ.

доволенъ adj. îndestul, potrivit ἱκανός 19. 29. 46. 73. 84. 91. 107. greş. и нравы довольнъими оучити и наказовати 79. καὶ τρόπους ἱκανώτατος ῥυθμίζειν καὶ παιδεύειν. довол'нж быти 101. ἀρκεῖν.

*доволно adv. în destul ἱκανῶς 77.

доволнѣ adv. în destul 56. ἱκανῶς 22. 91. ἀρκούντως 151. 178. ἐφ' ἱκανόν 152.

доволъ m. belşug: довол на чьсти 52 belşug la ospeţe.

донити, дож, доиши a lăpta: клъчица дожщїа 70. λόκαινα σπαργῶσα ‚cu ţîţele pline de lapte‘. a creşte, a înflori: доитъ и раститъ 99. τέθηλεν, αὔξει.

доити -ндж -ндеши a veni, a ajunge 65. παρέρχεσθαι 71. ἐπιβαίνειν 188. ἐλαύνειν 87. ἐπιτρέχειν 162. ἐντυγχάνειν 168. φθάνειν 145. нж оуѣю здѣ дошедъ 27. ἀλλὰ γὰρ ὧδε γεγονώς. донде клѧтомещрици царици 55. дондошж на оно веселие 49. дондоста на прндежьскыж отокы 57. 59. донде на фарифа алеѯандра 56. aor. p. 1 pl. дондохмы 64.

дончнкъ m. frate de ţîţă 61. дончикъ din ms.=дончикъ e o conjectură a luĭ M. (дончищь collactaneus Lex.), adeverită prin textul din Pril. протоколош‘ дончищ‘, gen. проколѹша дончища 130. 131.

дола f. parte, măsură: три долы злата 51. vale ibid. v. въ.

долнїи adj. de jos 115.

долоу adv. în jos, din jos κάτω 73. 191. 208. κάτωθεν 7. 24. 206. ѡт долоу 8. 114. из долоу 95. κάτωθεν. по долоу и число нинзводж имѣнию 127. καθυφιεὶς καὶ τὸ ποσὸν κατάγων τῶν χρημάτων.

***долоулѣганїе** n. culcare pe jos χαμευνία 195. impr. ψιάθιον rogojină 196.

доместикъ m. ‚domesticus‘ δομέστικος 189.

***дометїанокъ** adj. al luĭ Domiţian 85.

дометїанъ m. Domiţian Δομετιανός 85.

домъ m. casă οἶκος, οἰκία, deseorĭ. δόμοι 107. σχολαί 88. greş. δέμνιον 138. — царскыи 161. οἶκος ἐν τοῖς ἀνακτόροις. имѣж вражд оуждщїнхъ въ своемъ домѣ 217. ἔχων τοὺς ἐχθραίνοντας οἰκείους ταυτοστέγους. greş. въ домъ 45. προσῆκον. pl. gen. домовъ 140. 166. 178. ac. домокы 113. 177. loc. домовѡхъ 101. 138. 173.

дондеже conj. până ce 59. 177. ἕως, deseorĭ. μέχρις, μέχρις ἄν 68. 169.

донести -несж -несши a aduce 65.

***дончнкъ** v. дончнкъ.

доплоути -плова -пловеши a pluti până la un loc, a ajunge cu corabia πλεῖν 144. доплоу под трож градъ 53. доплоувъ 55.

допоустити -щж -стиши a trimite 61.

досада f. dosadă, ocară, nedreptate ὕβρις 25. 38. πικρασμός 35.

досаденъ adj. batjocoritor δύσφημος 118.

досадити -ждж -диши a batjocori, a face răŭ κακίζειν 12.

досаждати -аж -аеши a batjocori, a ocărî ἀποσκώπτειν 141. ἐπιπλήσσειν 173.

доспѣвати -аж -аеши a ajunge φθάνειν 31. 77. 151. 166.

достаати -аж -аеши a fi de ajuns: се ти не достаетъ едино 80. τοῦτό σοι λείπει μόνον.

достигнжти -нж -неши a ajunge φθάνειν, deseorĭ. προέρχεσθαι 1. πρὸς ἀκμὴν ἔρχεσθαι 32. ἐλαύνειν 13. 189. ὀκλάζειν a ajunge tîrîş 178. ἀφικνεῖσθαι 101. καταντᾶν 184. καταλαμβάνειν 143. προσοκέλλειν a ajunge cu corabia 179. διαρκεῖν 30.

достизати -аж -аеши a ajunge φθάνειν 156. καταλαμβάνειν 220. въ тѣснотж — 171. ἐν στενῷ καθίστασθαι.

достоанїе n. avere, noroc οὐσία 101. 123. 124. εὐκληρία 20.

достоати -ож -оиши a se cădea, a se cuveni ἄξιον εἶναι 28. 175. икоже достоитъ 103. ὡς ἔοικεν.

достоино adv. după cuviinţă, cuvenit ὡς θέμις 169.

***достоиночьтомъ** adj. vrednic de cinste ἀξιόσεπτος 172.

достоинъ adj. vrednic, destoĭnic ἄξιος, κατάξιος, deseorĭ. ἐπάξιος 85. 119. 130. προσήκων 15. 40. 176. κα-

ϑήκων 213. — **кранн** 21. ἀξιόμαχος. — **плача** 141. ἀξιοπένθητος. — **повѣсти** 69. ἀξιαφήγητος. **сынові҆ мъ достоино бѣ царствовати** 72. τοῖς γὰρ παισὶν ὠφείλετο ἡ βασιλεία. **достоино быти оумысли** 174. δεῖν ἔγνω.

досточ҄ьстенъ adj. vrednic de cinste, preţios ἀξιόσεπτος 147. ἀξιοτίμητος 107.

досѧзати -жѫ -жеши a ajunge φθάνειν 39. 148. ἐγγίζειν 16. **досѧже до юнотъства** 170. εἰς ἥβην ἤλασεν ἀκμαίαν.

дотещи -текѫ -течеши a alerga până la un loc, a ajunge φθάνειν 147.

дочакати -аѭ -аеши a aştepta până la sfîrşit: fut. **щешь дочакать** 62.

драгъ adj. drag, scump, ĭubit **52. 58.** φίλος 150. 174. ἐπέραστος 115. **драго моу бѣше** 46. ĭĭ era drag, ĭĭ plăcea. **драгое камение** 49. pĭetre scumpe.

драчъ m. Drač (Dyrrachium) 137. 201.

древле adv. de demult, odinioară, maĭ 'nainte πάλαι 109. 200. 210. ποτὲ 200. πρὶν 134. 196. 206.

древнїи adj. vechiŭ παλαιός 89. 143. 194. παλαίτερος 17. 148. ὁ πάλαι 148. 171. παλαιγενέστερος 30. v. **слово**.

дрождїе n. drojdiĭ (τρυγία): — **гнѣва** 156. ὁ τρυγίας τῆς ὀργῆς.

дрозгъ m. auşel ἀκανθυλλίς: pl. **-ове** 6.

дронгарь v. **дроуngарь**.

дроуго, дроугое v. **дроугъ**.

дроуголюбнвъ adj. ĭubitor φιλόστοργος 171.

дроуголюбїе n. ĭubire τὰ τῆς φιλαλληλίας 105.

дроуголюбнѣ adv. cu dragoste φιλοφρόνως 32.

***дроугопредатель** m. trădător de prietenĭ φίλων ἀπεμπολητής 139.

***дроугочьстнѣ** adv. cu îmbelşugare, cu generositate φιλοτίμως 117.

дроугъ m. prieten φίλος 37. 40. 87. 117. 131. pl. gen. **-гwвъ** (**-гов'**) 40. 218. loc. **-гwх** 102.

дроугъ adj. alt, al doilea 31. **47. 54. 66.** 177. ἄλλος, ἕτερος, deseorĭ. ἄλλος τις 208. ἀλλοδαπός 13. greş. **мѫченїа дроугаа** 142. τιμωρίας δεινάς (RR v. 4025). **дроугъ дроуга** 4. **дроугъ дроугꙋ** **63.** 94. **дроугъ съ дроугомъ** 1. 7. 94. 132. 139. unul pe altul, unul altuĭa, unul cu altul ἀλλήλων. **дроугъ на дроуга** 212. κατ' ἀλλήλων. **wт дроугыих на дрꙋгыѧ** 156. ἐξ ἄλλων εἰς ἑτέρους. **въ дроугыих** 104. τἄλλα. **нарече твръдь..., паче прѣвыѫ везъзвѣздныѧ вторѫѭ дроугѫ твръдь** 2. ὠνόμασε στερέωμα..., παρὰ τὴν πρώτην ἄναστρον ἑτέραν ὄντα σφαῖραν. adv. **дроуго** a doua oară, apoĭ ἄλλως 28. **дроугое** **57.** a doua oară, apoĭ.

дроужина f. soţĭ, tovarăşĭ, tovărăşie **52.** σύντροφοι 6.

дроужнїи adj. prietenesc: **дрꙋжнѣа любовь** 39. ἡ φιλαλληλία.

дроужьство n. prietenie φιλία 100.

дроумъ m. drum τρίβος 166. λεωφόρος 142. **по срѣдѣ дроумовъ** 171. ἐν μέσαις ταῖς τριόδοις.

дроунгарь m. ,drungarius' δρουγγάριος 184. gen. **дронгарѣ** 165.

дръва pl. n. lemne: **многыми дръвы** 86. λιπαρᾶς ἐξ ὕλης.

***дръвосънѣденъ** adj. mistuitor de lemne ξυλοφάγος 69.

дръвосѣчецъ m. tăetor de lemne δρυτόμος 221 (V. **дрѣво-**).

дръжава f. putere, stăpînire, domnie κράτος, deseorĭ. κρατορία 207. τὰ τοῦ κράτους 187. ἀρχή 140. În Pr. împărăţie **53.** ţară **54.**

дръжавенъ adj. puternic: **град дръжавныи** 101. πόλις ἡ τοῦ κράτους. **дръжавныи** 96. 97. ὁ κράτωρ.

дръжанїе n. stăpînire, posesiune:

скиптрωм — σκηπτροκρατορία 115. ἡνιοστροφία 187.

држжатель m. stăpînitor κράτωρ 31. 33. 99. 108. 191. greş. κρατήρ 129.

држжати -жж -жиши a ţinea, a stăpîni κρατεῖν, deseorĭ. κατέχειν 33. 34. 68. 70. συνέχειν 85. ἔχειν 29. φέρειν 113. ἐμφέρειν a ţinea în mînă 78. ἕλκειν 158; cf. дилка. скиптра држжж 102. σκηπτροκρατῶν. начꙙла скиптрωм држжж 80. ἀρχῆς τοῖς σκήπτροις ἐφεστώς. вьсѣх држжати творꙙ праведнаа дѣанїа 116. πάντας ἔχεσθαι ποιῶν τῆς δικαιοπραγίας. закон држжаше сꙙ вь персѣхь 29. νόμος ἐκράτει παρὰ Πέρσαις.

дрьзновенїе n. îndrăzneală, încredere τόλμα 113. 147. 170. 215. παρρησία 25. 109. 146. 169. θράσος, θάρρος 97. 122. εὐχέρεια dibăcie 89. глаголааше дрьзновенїемь 181. λαλεῖ, παρρησιάζεται.

дрьзнжти -нж -неши a îndrăzni τολμᾶν 91. 150. 172. 194. 196. παρρησιάζεσθαι 123. (беззаконїе) ꙗково же не би ни скидин дрьзнжль 72. (παρανομία) οἵαν οὐ Σκύθης δέδρακεν. дрьзнж сьтворити 12. τετόλμηκε.

*дрьзоратень adj. viteaz θρασύμαχος 162.

*дрьзоржкь adj. îndrăzneţ ὀξύχειρ 131.

дрьзосрьдїе n. îndrăzneală θυμοτολμία 134. τὸ τολμηροκάρδιον 193 V.

дрьзосрьдь adj. îndrăzneţ θρασυκάρδιος 118. θρασύσπλαγχνος 209. τολμηροκάρδιος 34. 43. дрьзосрьдое 147. 193. τὸ τολμηροκάρδιον.

дрьзостень adj. îndrăzneţ δραστήριος 41. дрьзостна сьтворити a încuraja θαρρύνειν 28. παραθαρρύνειν 41.

дрьзость f. îndrăzneală θράσος, deseorĭ. θάρσος 42. θρασύτης 139. τόλμα 21. 138. 159. τόλμημα 215. σθένος 110. τὸ δραστικόν 37. мжжьствьна дрьзость 41. θυμοτολμία.

дрьзь adj. îndrăzneţ, dîrz δραστικός 144. θρασύτατος 81.

дрьстрь m. Dîrstor (Silistria) 182. 197.

дрѣвень adj. de arbore, de lemn δενδρέων 7. δένδρων 7. 9. 14. ὕλης 149. δενδρίτης 153.

дрѣвїе n. lemne ξύλα 207.

дрѣво n. arbore, pom, lemn δένδρον, deseorĭ. δένδρεον 163. δενδρίον 92. 183. δενδράς (R δένδρον) 7. ξύλον 10. 11. 14. 172. дрѣвом сьставлень 14. ξυλοστεγής. v. садь. sg. gen. -ва 11. instr. -вом 14. loc. -вѣ 8. 14. pl. gen. -вь 148. dat. -весамь 4. loc. -весωхь 148.

*дрѣвосьнѣдень adj. mîncător de lemn ξυλοφάγος 153.

дрѣвосѣчець v. дрьвосѣчець.

*дрѣвохранитель m. îngrijitor de pomĭ δενδροκόμος 148.

дрѣвѣнь adj. de lemn δένδρου 216. ξύλινος 44. 75.

*дрѣманїе n. moţăeală, somn νυσταγμός 199.

дрꙙхль adj. lînced, ofilit, nefolositor ἀχρεῖος 194.

*дрꙙхлѣ adv. veşted, fără verdeaţă, coresp. luĭ ἄχλοος 208.

држчити -чꙙ -чиши a supăra, a nelinişti, a sdruncina ὀχλεῖν 181. χειμάζειν 182.

*доудома f. Dudoma: — лжгь 47. N.-Sof. лүдома лүгь 101; Prim. лꙋг' лодома 181. Poate Δίνδυμον ὄρος, după conject. luĭ Wessel., Arch. X, 41; Ist. rom. II, 33. După Dunger Idaeum nemus, ap. Wessel., l. c.

*доука m. Duca Δούκας 184. — кωстантинь 212. gen. доукж 213. 216.

доунавь m. Dunărea 127. 137. Δάνουβις 197.

доуховень adj. sufletesc πνεύματος 157. 169. 191. 205.

*доуходвижень adj. mişcat de suflare

πνευματοκίνητος: -движнаа тръка 158.

доухъ m. răsuflare, suflet, duh **67**. πνεῦμα 125 143. 181. 193. по доухоу 171. 194. κατὰ πνεῦμα ‚de suflet‘.

*доучинъ adj. al luĭ Duca τοῦ Δούκα 216. 218.

доуша f. suflet ψυχή, deseorĭ.

доушевенъ adj. sufletesc ψυχῆς 120. 193. 204. съ горестїѫ доушевноѫ 169. πικροθύμως.

доушегоубенъ adj. pĭerzător de suflet θυμοδακής 162.

дъждевенъ adj. de ploae 14 ὄμβρων 15.

дъждоносенъ adj. aducător de ploae ὀμβροφόρος 86.

дъждь m. ploae ὄμβρος 14. 86. 146. 210. ὑετός 14. 183. pl. gen. -овъ 146. dat. -емъ 14. ac. -овы 183. instr. -ы 14. 210.

дъно n. fund: раскопа до дъна 23. κατέσκαψεν εἰς ἔδαφος.

дъхнѫти -нѫ -неши a sufla πνεῖν 91. 199. 207. φυσᾶν 173. 219. ἐκφυσᾶν 102. 134. 183. ἐπιφλᾶν: дъхнѫ коурѣ 162. ἐπέφλασε φλοῖσβος.

дъщеренъ adj. de fiĭcă θυγάτριος 110.

дъщи f. fiĭcă θυγάτηρ, deseorĭ. θυγάτριον 125. 180. παῖς 36. 110. κόρη 186. wт дъщере роднкъ сѧ 82. θυγατριδοῦς. v. сестринъ. pl. nom. -рѧ 15. gen. -рїи **58**. dat. -рѣмъ 15. **58**. 92. ac. -ре: своѧ дъщере 72. τὰς αὐτοῦ θυγατέρας. du. loc. -рю 203.

дымъ m. fum καπνός 85. 159.

*дыханенъ adj. însuflat ἔμπνους 8.

дыханїе n. suflare, adiere πνοή 8. 165. 166. πνεῦμα 164. 183. αὖρα 169.

дыхати -ѫ -ѥши, -шѫ -шеши a sufla πνεῖν, deseorĭ. ἐμπνεῖν 44. 119. ἐπιπνεῖν 125. 166. φυσᾶν 210. ἀσθμαίνειν 113. огнемъ дыхаѫ 42. πῦρ πνέων. дыхаѫщнѣ комъ и ꙗростнѫ 129. πνέων μανίας καὶ θυμοῦ. — гнѣвомъ 200. πνέων μένος. pt. дышѫ 119.

дьневенъ adj. zilnic ἡμέρας 4. 5. 142.

дьнесъ adv. astăzĭ **62**. τήμερον 85.

дьнь m. zi ἡμέρα, deseorĭ. дьнь иче дьнь 172. ὁσημέραι zi de zi. sg. gen. дьнѣ 2. 4. 6. dat. дьню 2. pl. dat. дьнемъ 2. ac. дьни 18. 81. 150. loc. дьнехъ 114. на многы денѧ 155.

дьньница f. luceafăr ἑωσφόρος 5. ἀστὴρ ἡμεραυγής 35.

дѣанїе n. faptă: праведно — 116. δικαιοπραγία. закон''но — 13. ἐννομοπραγία. неподобно — 153. ἀθεσμοπραγία. greș. εἴσπραξις ‚exactio‘ 114.

дѣати, дѣѫ, дѣеши a face πράττειν 44. 84. дѣѫ колесничьнаа оутицанїа 174. ἀναπληρῶν τὴν ἁρματηστροφίαν. не дѣите обрѫбити **66**. nu rupeţĭ.

дѣва f. fată παρθένος 82. 100. κόρη 131.

дѣверовъ adj. al cumnatuluĭ: — сынъ 205. ἀνδραδελφόπαις.

дѣвица f. fată, fecioară **53**. **58**. κόρη 99. κοράσιον 200. παρθενική 70. — юноша 114. παῖς κόρη.

дѣвьство n. feciorie παρθενία 102.

дѣднїи adj. strămoșesc: — и отчїи 170. παπποπατρικός.

дѣдъ m. bunic, unchiŭ, moș, strămoș πάππος 26. 71. 110. 221. ἐπίπαππος 207. μητροπάτωρ 71. прьвыи дѣдъ 198. πρωτόπαππος. wт дѣда и wтьца 155. παπποπατρόθεν. wт дѣдовъ сродна 207. ἡ ἐκ τῶν ἐπιπάππων. pl. nom. -ове 221. gen. -овъ 207.

дѣланїе n. muncă, faptă ἐργατεία 12. τὸ δρᾶν 193. instr. pl. дѣланми 12.

дѣлатель m. lucrător, muncitor, agricultor ἐργάτης 154. 192. 205. φιλοεργός 169. γεωργός 148. 219. земныи — 221. γαιόμαχος. — винограда 215. ἀμπελοκόμος. виноградомъ — 221. ἀμπελεργάτης. greș. въсемоу злоу — 207. παντορέκτης a tot făcător. nom. pl. -лїе 154. 192.

дѣлати -ѫ -аеши a lucra ἐργάζεσθαι 33. соуетнаа — 16. ματαιοπραγεῖν.

дѣлба f. împărțeală, parte: на дѣлбѣ **66**. ‚in partitione‘. neobulg. dělba parte.

дѣло n. lucru, faptă **47**. ἔργον 2. 4. 16. 33. 111. 170. 191. 213. 221. πρᾶξις 13. 16. 144. 162. 219. πρᾶγμα 1. 170. δρᾶμα 161. афродитскаа дѣла 174. Ἀφροδίτης ὄργια. люкодѣнное дѣло 204. μοιχίδιον λέκτρον. zidire: вьсе дѣло троиское, о дѣлѣ троѫ града, вь троискомь дѣлѣ **51**. pl. дѣла 13. 16. 170. 219. dat. дѣломъ 2. 4. 204. instr. дѣлы 111. 170. 213. 221. loc. дѣлѣхъ 144.

дѣлона m. Dělona (Dolon): — стража, делона стража **57**. N.-Sof. дѣло(нъ), дѣлона 110; Pril. дѣлон' вахтарь 127. страж'никь делонь 133. v. Arch. II, 24.

дѣнѫти сѧ -нѫ сѧ -нешн сѧ a se așeza, a se ascunde, a dispărea: не видѣхъ камо сѧ дѣнѫ **62**. n'am văzut unde a dispărut.

дѣтель m. lucrător: земльни — 221 V. γαιόμαχος. v. дѣлатель.

дѣти pl. f. copiĭ παῖδες 37. 90. 101. 187. 208. παιδία 77. παιδάρια 140. τέκνα 116. 190. μείρακες 72. βρέφη 34. βρεφύλλια 171. дѣти по доухоу 171. παιδία κατὰ πνεῦμα. gen. дѣтїи 34.

дѣтородинъ adj. născător de copiĭ τεκνουργός 208. -роднїи оудн 206. τὰ παιδογόνα.

дѣтородїе n. naștere παιδογονία 189.

дѣтотворинъ adj. făcător de copiĭ παιδουργός 159. -творнїи оудн 159. 205. οἱ παιδουργοὶ κύλινδροι.

дѣтьскъ adj. copilăresc παιδίου 26. παιδικός 76.

дѣтьство n. copilărie: из дѣтьства 72. ἀπὸ βρέφους. еще из дѣтства 220. ἐξέτι βρέφους.

дѣтѣль f. faptă: добраа — 109. ἀρετή.

дѣтѧ n. copil παιδίσκος 183.

дѫбенъ adj. de stejar δρυῶν 200.

дѫбїе n. stejeriș, pădure δρῦς 4.

дѫбовъ adj. de stejar: — желѫдь 205. δρυοβάλανος ghindă.

дѫбрава f. pădure, dumbravă λόχμη 162.

Є.

є num. (=пѧтыи) al cincelea 5. .еі. cincĭsprezece 201.

є pron. v. и.

*єа m. Aias Αἴας 39. 44.

єва f. Eva Εὔα 10. 12. 163.

*євдокїа f. Evdochia Εὐδοκία 100. 214. нарицаетъ отроковицѫ євдокїа 102.

*євдоѯїа f. Eudoxia Εὐδοξία 98. 102.

*євгенїе m. Evghenie Εὐγένιος 97.

*єверъ m. Ever Ἔβερ 16.

*євилатьскъ adj. din Evilat Εὐϊλάτ 8.

євинъ adj. al Eveĭ Εὔας 153.

єко interj. ĭată: еко смь азъ сама **61**.

євреинъ m. Evreŭ Ἑβραῖος, descorĭ. greș еврешм 32. τοῖς κατὰ τοὺς Ἑβραίους. pl. nom. -єїе 82. dat. -еwм 33. 34. ac. -еѫ 34. 88. instr. -еи 22. loc. -еихъ 32.

євреискъ adj. ovreesc Ἑβραίων 35.

євреискы adv. ovreește Ἑβραϊκῶς 15. Ἑβραϊστί 16.

європїискъ adj. european Εὐρώπης 94.

євтихїевъ adj. al luĭ Evtichie Εὐτύχους 113.

*євтропїа f. Evtropia (Andromache) **61**. N.-Sof. евтропиы 114; Pyp. евтропїи. v. андрофїа.

*єѳїаниинъ m. Phthiot Φθιώτης 40.

єгда conj. temp. cînd, după ce, cum

48. 52. 57. 64. ἡνίκα, ὅτε, ὅταν, ὁπότε, deseorĭ. егда же ꙋбо ὡς δέ 15. ὡς οὖν 28. егда ѡт скнѳ бѣжаше 96. ἐν τῷ τοὺς Σκύθας φεύγειν. помѣнѣте то, егда поидох **64**. aduceţi-vă aminte cum am plecat, M. me profectum esse. cf. егꙑ.

егов҄ adj. al luĭ, al aceluĭa 35. şi deseorĭ în Pr. αὐτοῦ 25. 100. 139. 140. 148. ἐκείνου 75. dat. pl. еговѣмъ 75. 140.

егꙑ conj. temp. cînd, cum, după ce **51. 53. 62.** егꙑ то, егꙑ ли **57.** помѣнѣте, егꙑ хтѣхмꙑ погꙑнѫти **64**. aduceţi-vă aminte cum era să perim, M. nos perituros fuisse. егꙑ ли — тогꙑ **50.** егꙑ — тогда **66**. dacă — atuncĭ.

егvпетъ m. Egipt Αἴγυπτος 15. 18. 31. 33. 34. 39. 46. Αἰγύπτιοι 33.

егvпетьскъ adj. din Egipt, egiptean 16. 19. Αἰγύπτου 15. 19. 31. 32. 38. Αἰγυπτίων 8. 18. 31. 32. 166. Αἰγύπτιος 18. 46. егѷпетскаа землѣ 35. Αἴγυπτος.

егvптѣнинъ m. Egiptean Αἰγύπτιος 16. 17. 18. 32. 34. loc. pl. -ѣнохъ 16. 18. 32.

еда conj. interrog. nu cumva, oare, dacă εἰ: въпроси еда кто растлилъ естъ дѣвьство еѧ 102. πυνθάνεται εἰ τὴν αὐτῆς ἔφθαρται παρθενίαν. cf. totuşĭ: поиде съ госпождами по градѣхъ, еда сѧ тако ꙋтанетъ **54**. ca astfel să se ascundă, doar astfel se va ascunde.

едва adv. abĭa 160. μόλις, μόγις, deseorĭ. он же едва прогласи и рече 44. ὁ δ' ἀμαυρὸν ἐφώνησε καὶ παρακεκομμένον. ꙗко твръдаго ꙋбѡ едва кръвь ꙋмѧкчитъ 128. ὡς ἄρα τὸν ἀδάμαντα μόνον αἷμα μαλθάσσει. дꙑхаѫ едва 179. πνέων τὰ λοίσθια dîndu-şĭ ultima răsuflare. и на хѫдѫ и едва стѫпаѭщѫѫ възсаднвъ скотинѫ 124. παλιμπετῆ παλίνστροφον ἐπιβιβάζει κτήνους.

*едекелъ m. Edekel Ἐδδεκέλ 8.

едемъ m. Edem Ἐδέμ 10.

едемъскъ adj. din Edem Ἐδέμ 7. 8. 9. 148. 163.

еденъ num. unul: съ еднѣм окомъ 201.

*едесъ m. Edessa Ἔδεσσα 196.

единаче adv. încă, deasemenea; единаче не încă nu οὐδέπω 9.

единовластвовати -ꙋѭ -ꙋеши a stăpîni singur μοναρχεῖν 33 (V. -властьствовати).

*единовластенъ adj. singur stăpînitor μόναρχος 134/135. -властнꙑимъ желанїемъ 153. τῆς μοναρχίας ἔρωτι.

*единодръжанїе n. monarchie μονοκρατορία 153.

*единокръвникъ m. de acelaş sînge ταυτόαιμος 205.

единонравенъ adj. cu aceleaşĭ năravurĭ ταυτότροπος 120. greş. μονότροπος 163.

*единоревнивъ adj. cu aceeaşĭ rîvnă ταυτόζηλος 120.

единоѫ adv. o singură dată καθάπαξ 37. 46. 207.

единъ num. unul, singur, unul singur 22. **46. 49. 58.** 201. εἷς, deseorĭ. coresp. a) luĭ μόνος: владати егѷптомъ еднѣмъ 19. Αἰγύπτου μόνης ἄρχειν. артемварок же единъ сꙑнъ 25. ὁ δ'Αρτεμβάρου μόνον παῖς. единъ блъскъ злата 110. μόνη χρυσίου στιλβηδών. о единомъ покои попек сѧ 182/183. μόνον τὸν γαργαλισμὸν φροντίσας. b) luĭ ὁ αὐτός: ѡт единѣх сѣменъ 97. ἐκ τῶν αὐτῶν σπερμάτων. чѧда единого отьца 212. παῖδες ταυτοπάτορες. c) luĭ ἅτερος, cînd e vorba de doĭ: един ѡт братенецъ 106. ἅτερος τῶν ἀδελφῶν. единомꙋ ѡт сꙑнѡв 108. θατέρου τῶν υἱέων. ѡт сею единомꙋ разбойникꙋ житїе оставльшꙋ 167. τούτων θατέρου τῶν λῃστῶν τὸν βίον ἐκλιπόντος. единъ — дрꙋгꙑи 28. единъ бѡ — а дрꙋгꙑи 112. единъ — а дрꙋгꙑи 167. ὁ μὲν εἷς — ὁ δ'ἄλλος,

ἕτερος — ὁ δ' ἄλλος, ἕτερος — ὁ δ' ἕτερος. **ни єдинъ** nicĭ unul **53. 55. 64.** οὐδείς 5. 85. 124. μηδείς 38. **въ єдино** într'una 22. εἰς ταυτό 2. 91. ἀλλήλοις 43. **породи въсѣхъ** .**л**. **въ єдино** 69. ἔτεκεν ὅλην τριακοντάδα. **єдино сѫтъ** 137. una sînt, tot una sînt. În Pr., pe lîngă însemnările ‚unul, unul singur, acelaş': **ѡт єдинѫ страны 46. изь єдинѫ чашѫ, на єдинои трапєзѣ 52. єдино млѣко 61. єдино оухо 66. ни єдинъ витєзъ 53. 55. ни єдинъ ѡт отрокъ 53. ни єдиноѫ чьсти 64.**, maĭ însamnă ‚un oarecare' şi serveşte de articol nedefinit, romîn. un, o: **єдинъ ѡт отокъ 46. 58.** un ostrov (oarecare). **къ єдиномъ ѡт отокъ 54.** la un ostrov (oarecare). **єдинъ краль 46.** un rege ‚rex quidam'. **въ єдинѫ нощь** într'o noapte ‚nocte quadam'; **єдиного витєꙁа** pe un viteaz ‚heroem quemdam'; **єдиномоу юноши** unuĭ tînăr ‚iuveni cuidam' **48. въ єдинь дьнъ 52.** într'o zi ‚die quodam'. **єдин човѣкъ мѫдръ 54.** un om cu minte ‚homo quidam prudens'. **єдина лѣпа кошоута 54.** o cerboaĭcă frumoasă ‚pulchra cerva'. **єдинъ чловѣкъ наимѫдръ 55.** un om foarte cuminte ‚homo prudentissimus'. De notat: sg. gen. f. **єдинꙑѫ** 101. **єдинѫ 46. 52.**, pe lîngă **єдиноѫ 64.** 136. ac. **єдинѫѫ** 126. pl. instr. **єдинꙑми** 122. v. **єдинъ**.

***єжєона** f. Ežeona (Hesione) **60**. id. N.-Sof. 113.

єзєро n. lac, balta, mare λίμνη 208. λιμναστρός 42. θάλασσα 215. 222. v. **пивание**.

єзєрьствовати -оуѫ -оуєши a stagna λιμνάζειν 2.

єи interj. eĭ, da: **єи царю** 99. ναὶ βασιλεῦ.

***єкава** f. Hecuba Ἑκάβη 36.

***єкторовъ** adj. al luĭ Hector Ἑκτόρεος 42. În Pr. **нєкторовъ 56.** N.-Sof. **нєкторовъ** 109; Pril. **єкторов', -рєв'** 128. 129. 131.

єкторъ m. Hector Ἕκτωρ 42. 43. **56. 59. 60. 61. 62. 65.** gen. **нєктора 62. 63. нєктора 59.** dat. **нєкторю 60.** N.-Sof. **єктор, нєктор, єктєр**: Pril. **єктор'**.

єлада f. Grecia Ἑλλάς 39.

***єлєна** f. Elena Ἑλένη 36. 46. 92. 189. şi deseorĭ în Pr.

єлєнїи adj. de cerb ἐλάφου 143.

єлєнинъ adj. al Eleneĭ Ἑλένης 39.

єлєнь m. cerb ἔλαφος 9.

***єлєфантинъ** m. elefant ἐλέφας 6. 9. sg. instr. **єлєфантомъ**, loc. **єлєфантѣ**, pl. nom. **єлєфантє** 77.

***єлєфантъ** v. **єлєфантинъ**.

єлїа f. Aelia Αἰλία 88.

єлїє n. brad ἐλάτη 4. 7.

єликъ adj. cît, cît de mult, cît de mare ὅσος, ὁπόσος, deseorĭ. **єлико** 7. εἰς ὅσον. instr. pl. **єликꙑми** 148. 173., pe lîngă **-цѣми** 125.

***єлина** f. Elena **52. 60**.

єлинъ m. Grec, păgîn 36.**61**.67. Ἕλλην, deseorĭ. ἑλληνιστής 120. **вь єлинꙑ 61.** în Grecia. pl. nom. **єлинє** 43., pe lînga obicĭnuitul **єлини**. ac. şi instr. **єлєнꙑ** 29 V. 30 V.

єлиньскъ adj. grecesc, păgînesc Ἑλλήνων 24. 32. 39. 41. 42. Ἑλληνικός 67. 71. 148. Ἑλλήνιος 32. 43. **по єлиньскомоу жє ѩзꙑкоу** 8. κατὰ δ' Ἑλλάδα γλῶσσαν.

єлиспонтъ m. Hellespont Ἑλλήσποντος 144.

єлиспонтьскъ adj. din Hellespont Ἑλλησπόντιος 46.

єлово n. plumb μόλιβδος 134. 206.

***єлшїа** f. platan πλάτανος 7.

єлѣ adv. abĭa: **єлѣ дꙑшѫ** 119. μικρὸν ἐμπνέων.

єлѣноушъ m. Elĕnuš (Helenus) **56. 63. 64.** greş. **єношь** (=**єлѣношь**) **56.** N.-

Sof. еленүш, неленүш; greș. енош(ь) 109; Pril. елѣнꙋшь, еленꙋшь прѣмꙋшеницѧ 127.
*емноүхъ m. eunuc εὐνοῦχος 190 (V. екноүхъ).
ендиктїонъ m. indiction **67**.
*енїа m. Aeneas Αἰνείας 67. 68. 69. ен''нїа 67. dat. енїеви 69.
*енїевъ adj. al luĭ Aeneas Αἰνείου 69: gen. pl. -вѣх. V. еннновъ ibid.
*еношъ v. елѣноүшъ.
*ентирннїе = grec. ἐν Τυρρηνοῖς 73.
епархїа f. eparhie ἐπαρχία 106.
епархъ m. eparh ἔπαρχος 88. 108. 113. 122.
епаршъскъ adj. al eparhuluĭ, eparhic: епаршъскаа (V. епарскаа) власть 123. ἡ ἔπαρχος ἀρχή.
*епафродита adj. f. = grec. ἐπαφρόδιτος 76.
епископъ m. episcop ἐπίσκοπος 136.
епистолїа f. scrisoare, epistolie ἐπιστολή 191.
ересь f. eres αἵρεσις **113**. **135**.
*еркоүлинъ m. Herculius Ἑρκούλιος 91.
*ермїе m. Hermes Ἑρμῆς 5.
еръкица f. potirniche πέρδιξ 9.
*еспасїановъ adj. al luĭ Vespasian 85.
*естїинъ adj. al Vesteĭ Ἑστίας 70.
естьственъ adj. din fire, natural φυσικός, deseorĭ. φύσεως 19. паче естьственъ peste fire, nenatural; v. паче. -тък'нъін 180. -тък'нъіѧ 182. -тькнъінмъ 19.
естьство n. fire φύσις, deseorĭ. паче естьства 103. ὑπερφυής.
етеноръ m. Etenor (Antenor) **56**. N.-Sof. етенор 109; Pril. антиноръ 127.
*етера = grec. ἑταίρα 71. v. гостиѩ.
*етерїаршъство n. heteriarhie: саномъ магистра почьте его, великъінмъ етериаршъствомъ 186. μάγιστρον τιμᾷ, μέγαν ἑταιρειάρχην.
*ефескъ adj. din Efes Ἐφεσίων 105. 220.
*ефимїа f. Eufemia Εὐφήμια 152.
ефратъ m. Eufrat Εὐφράτης 8.
ефратъскъ adj. al Eufratuluĭ Εὐφράτου 87. 196.
ехидна f. viperă ἔχιδνα 46. 128. 134. 149. 184.
ехидининъ adj. de viperă, de hidră ἐχίδνης 147. ὕδρας 188. — отродъ 34. ἐχιδνώδης.
*ехиднороденъ adj. născut din viperă ἐχιδνότοκος 146.
еще adv. încă ἔτι, deseorĭ. εἰσέτι 143. ἄρτι 36. еще же 167. ἔτι δέ. еще же и καὶ μὴν 6. ἀλλὰ καί 99. еще и 106. εἰσέτι καί. еще из 220. ἐξέτι. и еще 133. 137. ἔτι.
ефїопїа f. Etiopia Αἰθιοπία 28. ἡ Αἰθιόπων 8.

Ж.

жаловати -ꙋѭ -ꙋеши a se plinge, a jeli **54**. ποτνιᾶσθαι 180.
жалостенъ adj. trist, nenorocit γοερός 180. — бъість **61**. se întristă.
жалостно adv. cu jale, cu amar **61**. **62**.
*жалостнѣ adv. cu jale ὀδυνηρῶς 97.
жалость f. dor, durere, patimă πόθος 35. περιπάθεια 122.
*ждрѣбїе n. parte, soarte λάχος 35. безъ ждрѣбїа 101. ἀπόκληρος. neobulg. žrebie.
же partic. dar, decĭ, ĭar, și δέ, foarte des. δέ γε 31. δή 12. 70. ἤδη 46. ἤδη δέ 37. μέν 2. οὖν 10. γοῦν 24. 75. 147. τοίνυν 78. τοιγαροῦν 31. 45. τέ, foarte des în casurĭ ca: птицѧ и козлъі, воловъі же и псъі и крокодилъі 17. ἴβεις

καὶ τράγους βόας τε, κύνας καὶ κροκοδείλους. колоєшм и мъскам жє 115. βουσὶ γὰρ ἡμιόνοις τε. привлачит же врагы 117. ἐφέλκεταί τε τοὺς ἐχθρούς. καί, foarte des în casurĭ ca: острызааше же брадж своя 20. ἐξύρα καὶ τὸ γένειον. бѣхж же имъ 33. ἦσαν αὐτοῖς καί. прѣхождєнїє же чѧсти 85. καὶ ὁ πεττὸς τῆς τύχης. мїхаил же 161. καὶ Μιχαήλ. се же 176. καὶ τοῦτο. ршман же 203. καὶ Ῥωμανός. наипаче же καὶ μᾶλλον 19. 91. 139. 185., şi altele. же и τε καί: єфратъ же и тигръ 8. Εὐφράτης τε καὶ Τίγρης. златыи же и чьстныи 12. ὁ χρύσεός τε καὶ τερπνός. закыкъ сеге же и старость 220. ἐκλαθόμενος αὐτοῦ τε καὶ τοῦ γήρως, şi altele. же ѹбш μέν 31. μὲν οὖν 139. τοίγαρ 44. οὐκοῦν 138. же бш 21. γάρ. În glosse şi în Pr. maĭ rar, cu însemnarea: ĭar, decĭ, şi ,vero': прѣжде же 13. по нашемꙋ же 71. шт исхода же 115. по том же 158. въсе же царское имѣніє 160. шт толи же до нинѣ 177. симестн же 182. призва же прѣимоѹшь краль вся пророкы 50. разгнѣвавъ же ся агаменъ 59. ацилешь же 60.

жезлъ m. vargă, băţ ῥάβδος 75. 179. 181. 199. βακτηρία 75.

желанїє n. dorinţă, dor, ĭubire πόθος 1. 94. 98. ἔρος 19. ἔρως 27. 153. θέλγητρον 128. — имы 79. ὀρεκτιῶν.

желати -аж -аєши a dori, a poſti γλίχεσθαι 208. 217. ὑπεργλίχεσθαι 41. ποθεῖν 155. προθυμεῖσθαι 156. ὀρεκτιᾶν 219. ζηλοῦν 191. pt. желаж ἐραστής 148. greş. Ἐγκέλαδος 217 (v. 6580). желаж имѣнїа 85. ἐρασιχρήματος. — чѧда 181. διψῶν τεκνῶσαι. желаємоє 21. τὸ πεποθημένον. желааше троискыж кръве 50. era setos de sînge troĭan.

желѣзенъ adj. de fier σιδηροῦς 140. 199. 202. impr. χαλκόβαρος 200.

*желѣзоносецъ m. purtător de fier σιδηροφόρος 185.

*желѣзноодеждникъ m. îmbrăcat în fier χαλκοχίτων 185.

желѣзо n. fier, fiare 63. σίδηρος 117. 127. 140. ποδοκάκη 209. impr. κλοιός zgardă 215. ѩко тврьдоє желѣзо 167. ὡς ἄκμων σιδήρεος. желѣзомъ одѣанъ 200. σιδηροχίτων. наплънѣти желѣзомъ 185. καταχαλκοῦν.

желждъ m. ghindă βάλανος 205. v. джбовъ.

жена f. femee, soţie 48. 50. 59. 61. 188. γυνή, γύναιον, γαμετή, deseorĭ. σύνοικος 112. ἄλοχος 181. сын имѣше женж 98. τούτῳ συνῴκει γύναιον. instr. sg. женж: съ зинонїж женж своѧ 112. v. сътворити.

*женитвенъ adj. de nuntă: чрътози женитвьнии 214. θάλαμοι γαμήλιοι.

женити сѧ -нѧ сѧ -ниши сѧ a se însura 48. γαμεῖν 19.

женихъ m. mire νυμφίος 15. 44. 126. 150. 180.

*женишьскъ adj. de mire, al mirelui νυμφίδιος 215.

*женолюбникъ adj. ĭubitor de femeĭ, muĭeratic γυναικίας 20.

женообразенъ adj. cu chip de femee, muĭeros γυναικοπροσωπίας 21.

*женосрьдъ adj. cu inimă de femee γυναικόψυχος 192.

*женхаръ m. muĭeros, efeminat θηλυδρίας 20. cf. neobulg. ženkarь, ženkarski D.

женьскъ adj. femeesc 54. γυναίων 101. женскыи полъ 68. θήλεια.

женьскы adv. femeeşte γυναικοθύμως 27.

*жеребонъ m. Žerebon 59. Pril. желбон' витязь (tatăl Brizeideĭ) 128; dat. желбеню ibid. După Greif (Arch. X, 34) Žerebon ar corespunde luĭ Lesbon din Ovidiu, Met. XIII, 173; Wes-

selofsky l-aduce în legătură cu Lelegum urbs din Dictys II, 17 (ibid. 35.); cf. Ist. rom. II, 83.

*жестоковыивъ adj. neîndurat (σκληροτράχηλος): — бывааше 34. ἐσκληροτραχηλία.

*жестокообыченъ adj. crud σκληρογνώμων 137.

*жестокопостланъ adj. aspru: лѣганіа -постланаа 195. κοίτασμα σκληρόστρωτον.

*жестокоѹміе n. cruzime σκληρογνωμοσύνη 127. 180.

жестокъ adj. aspru, încăpățînat, nemilos σκληρός 153. 180. 193. 219. τραχύς 133. 198. αὐθέκαστος 216. жестокое житїа 213. τὸ τραχύβιον τοῦ βίου. жестокаа выя 24. σκληροτραχηλία.

живоносенъ adj. purtător de viață ζωοφόρος 14. 148.

живоносецъ m. purtător de viață ζωηφόρος 167.

живопитателенъ adj. dătător de viață ζωοτρόφος 4. 208.

живопитателница f. dătătoare de viață ζωοθρέπτειρα 12. ζωοθρέμμων 14.

*живопитенъ adj. dătător de viață ζωοθρέμμων 3.

животворивъ adj. dătător de viață ζωογόνος 197.

животенъ adj. viețuitor ζωῆς 8. животное 5. 6. 9. 14. 15. 68. 107. 159. τὸ ζῷον. животнаа закалаема 95. αἱ ζωοσφαγίαι.

животъ m. viață ζωή, deseorĭ. многоболѣзнъное живота его 121. τὸ πολύπονον αὐτοῦ τῆς διαρτίας.

живъ adj. viŭ ζῶν, deseorĭ. ἔμπνοος 73. живыи погребенъ 167. ὁ ζώθαπτος. gen. sg. -ого 56.

жидовинъ m. Evreŭ, Iudeŭ Ἑβραῖος 28. 33. 147. Ἰουδαῖος 43. 146.

жидовъскъ adj. ovreesc, ĭudaic Ἑβραίων 33. 34. Ἰουδαίων 22. 155. жидовъска землѣ 84. Ἰουδαία.

жизнь f. viață ζωή 1. 86. 199. βίος 31. 84. 88. 97. жизнъ 199. жизънь 84. 88. 97. neobulg. жизънь D.

жила f. vînă νεῦρον 124. 143. жилы златныѧ 171. αἱ φλέβες τοῦ χρυσίου. V. бокаждь.

жилище n. locuință οἴκησις 182. παροικία 12. καταγωγή 160. αὐλαία, σχοίνισμα 87. σκηνή 68. 201.

жиндолъ m. Žindol 47. N.-Sof. жиндол 101. M. citise ждолъ ‚vallis‘ (în izvoarele rusești ѕдолъ, юдолъ); Wessel. propune să se citească идинъ долъ ‚Idaea vallis‘, ceea ce se confirmă prin доль инйинь în Prim. 181, дол инйин' în Pril. 121 și жиндомъ în unele izvoare rusești. Arch. X, 41; Ist. rom. II, 33.

житенскъ adj. de viață, al vieții βίου 35. 102. 104. 109. 125. 163. 179. 215. ὁ ἐν βίῳ 128. pl. житїнскаа (V. житенскаа) 213. τὰ βίου. прѣставлѣѫ сѧ ѡт мльвы житенскыѫ 80. μεθίσταμαι τῆς τύρβης τῶν πραγμάτων. V. житїнское 215.

житель m. locuitor οἰκήτωρ 40. вънѫтрънии житель градѹ 72. ἰσοπολίτης. pl. -лїе 40. v. херсонъскъ.

жити, живѫ, живеши a trăi, a locui, a petrece 137. βιοῦν 10. 20. 153. 171. 172. 203. διαβιοῦν 195. ζῆν 21. 125. 160. 215. διαζῆν 10. ἀποζῆν 123. οἰκεῖν 208. συνοικεῖν 19. 105. 217. μένειν 120. ναίειν 167. διάγειν 140. διατρίβειν 178. στρέφεσθαι 5. ἐμπεριστρέφεσθαι 203. енїеви живѫщи (V. -щѹ) 69. Αἰνείου περιόντος. живѫщеи 140. 145. οἱ κάτοικοι. жити съ неѫ 103. συζυγεῖν ταύτῃ. — съ нимъ 139. παρ' αὐτῷ σκηνοῦσθαι. — съ позорствѹѭщими 174. συνδιατρίβειν τοῖς θεατρομανοῦσιν. — съ женоѫ 203. συνοικεῖν γυναικί. живы въ мори 34. θαλασ-

σόβιος. — блнзъ нстра 197. ἱστρογείτων. лютѣ — 82. δυσπραγῶν. добрѣ — 90. εὐπορώτερος. хоудѣ — 175. χειροβίωτος. ласкръднѣ — 21. τρυφηλῶς ἐκδεδιῃτημένος. житїемъ ласкръдъıнмъ — 170. βίον τρυφερόβιον βιῶν. живжщи въ вдовъствѣ 122. χηρείαν ἀνατλᾶσα. о иконахъ ѕѣло лютѣ и лжкавѣ и злоообразнѣ живѣше 164. περὶ μὲν τὰς εἰκόνας ἄγαν σκαιῶς καὶ πονηρῶς καὶ κακοτρόπως εἶχεν. greş. живъı съ лнхоемножмръзостїж 123. ἀπόζων πλεονεξίας μύσους. — въ безоумн 205. ἀπόζων τοῦ γράσου. pt. живж 19. 82. 125. v. живъ.

житїе n. viaţă βίος, foarte des. βιοτή 215. ζωή 172. добро — 102. 104, 105. εὐποτμία. ревнитель бъıвъ божьственомоу житию 167. ζηλωτὴς γενόμενος ἐνθέου πολιτείας. злаа бо и длъгъıмъ житїемъ и едва отходатъ 149. τὰ γὰρ κακὰ μακρόβια καὶ μόλις ἀπορρέει.

житїнскъ v. житенскъ.

житница f. grînar σιτοθήκη, σιτοδοχεῖον 194.

жлътъ adj. plăviţ 61.

жлъчь f. fiere χολή 10. 153.

жрътва f. jertfă θυσία 68. 80. 93. 155. θρησκεία 17. ἐναγισμός 95. τελετή 150.

жрътвенъ adj. de jertfă, de sacrificiŭ ἀναθημάτων 43.

жрътвьникъ m. altar, templu νεώς 143.

жрѣти, жрж, жрешн a jertfi θύειν 68. θρησκεύειν 17.

жждати -аж -аешн, -ждж -ждешн a fi însetat διψᾶν, deseorĭ. ὑπερδιψᾶν 205.

жжло n. stimul, ţeapă κέντρον 10. 156. 216. κεντρίον 219.

*жжлоносенъ adj. purtător de ţepe κεντροφόρος 134.

жжтва f. seceratură: ıако въ жжтвж 209. ἐν θέρει.

жжтеленъ adj. de secerat, al secerătoruluĭ θεριστικός 132.

жжтель m. secerător θεριστής 78. δρεπανίτης 35: nom. pl. -лїе.

Ѕ.

ѕ num. (= шестъıи) al şaselea 7. **58**.

ѕвънъ m. zgomot, zvon πάταγος: ac. pl. ѕъвнокъı (din ѕвънокъı), greş. ѕъвнѣкъı 198.

ѕвѣзда f. stea 4. 14. ἀστήρ 5. 120. 148. 160. 187. ἄστρον 7. 13. 28. 168. 195. ἀστρίον 120. звѣздъı 120. ѕвѣздъı **58**.

ѕвѣзденъ adj. din stele ἀστέρων 5. 86. 120. 164. ἄστρων 4.

ѕвѣздоблюстель m. astronom ἀστρολόγος 78. ἀστερολέσχης 84.

ѕвѣздочьтенъ adj. al astrologuluĭ ἀστεροσκόπου 101.

ѕвѣздочьтецъ m. cititor în stele, astrolog ἀστρολόγος 86. ἀστερολέσχης 85. 86. ἀστρολέσχης 112 (зв-).

ѕвѣровиденъ adj. cu chip de fiară θηριώδης 133. 145. 149. 154. звѣровиднъıи 139.

ѕвѣрогонитель m. gonitor de fiare θηροδιώκτης 210.

ѕвѣроименитъ adj. cu nume de fiară θηριώνυμος 145.

ѕвѣрообразенъ adj. cu chip de fiara θηριώδης 108. θηροτρόπος 160.

*ѕвѣропрогоньникъ m. gonitor de fiare θηριοδιώκτης 197.

*ѕвѣроубїица m. omoritor de fiare θηροφόντης 171.

ѕвѣроуменъ adj. sălbatic θηριογνώμων 145.

ѕвѣрь m. fiară θήρ, θηρίον, deseorĭ.

ζῷον 43. 159. greş. κολοιός cioară 178. 218. ѕвѣрѧ кръмѧ 106. θηροτρόφος. pl. nom. ѕвѣрїе 6. 12. 14. 138. 145. gen. ѕвѣрїи 43. 197. 210. Deseorĭ cu з.

ѕидати -ждѫ -ждеши a zidi κτίζειν 16. 69. οἰκοδομεῖν 33. 162. град ѕидати 33. πόλεις κτίζειν. ѕиждемое 162. τὸ κτιζόμενον.

ѕиждителевъ adj. al ziditoruluĭ κτίστου 4. 82.

ѕиждитель m. ziditor κτίστης 10. 24. 93. 95. δομήτωρ 3. 19. 93. 137. κεραμεύς 9.

*ѕиздецъ m. ziditor κτίστης 71. greş. κρηπιδοπώλης 221.

ѕиздъ m. zidire, casă δῶμα 128: dat. pl. ѕиздовомъ.

ѕѣло adv. foarte, prea ἄγαν, deseorĭ. δεινῶς 27. λάβρως 45. coresp. luĭ σφοδρός 25. ἅπας 213. În Pr. ꙃѣло 54. ꙃѣло богатъ 46. ꙃѣло красенъ 65. до ꙃѣла 53. ‚valde‘.

ѕѣница f. pupila ochiuluĭ, ochiŭ κόρη 2. 4. 32. 154. 157. 186. 199. 207. 216. γλήνη 154. pl. зѣницѧ 127. v. свѣтопитателенъ.

З.

з num. şapte 48. 62. 66. 67. (=седмъи) al şaptelea 156. .зі. 56. şaptesprezece.

за prep. 1. cu gen. a) causală: pentru, din pricina: сынъ, за коего хощет изгорѣти троа 48. din pricina căruĭa va arde Troïa. да се хощет сѧ за тебе великаа кръвъ пролиати 57. ‚din pricina ta‘. за аблъка сего 103. διὰ τὸ μῆλον τοῦτο. за прохода своего сѣлъ еси 82. glossă la βάρος γαστρὸς ἐκένου; v. испразнити. b) temporală: за пръва maĭ întîiŭ; за оутра de dimineaţă. v. пръвъ, оутро. 2. cu ac. a) locală: după, în dosul, de: поусти за своѫ дъщере 55. trimete după fata ta. поустиша за своѫ дъщеръ ibid. поити за цвѣтаны госпождѫ 64. a merge după domniţa Cvĕtana. прободе единого витеꙃа за щитъ 48. ‚scuto tectum‘ M.; cf. însă щитъ. ѩти за рѫкѫ 53. 59. a lua de mînă. b) temporală: за .г. лѣта 54. pentru treĭ anĭ ‚tres annos‘. за .м. лѣт 35. ἐν ὅλοις τεσσαράκοντα τοῖς ἔτεσι. c) causala: за мѧ имѣи мечь 88. ὑπὲρ ἐμοῦ γενέσθω σοι τὸ ξίφος. за всѣкого же пса и за ослѧта .ѕ. фолїи даваше 115. ὑπὲρ ἑκάστου δὲ κυνός, ὑπὲρ τῶν ὀναρίων ἓξ φόλλεις κατεβάλλετο. за то 49. pentru aceea ‚ideo‘. за онози незвание ibid. pentru acea nechemare ‚quia non erat vocata‘ M. за ѡнѫзи аблъкѫ 51. din pricina aceluĭ măr. за еленѫ царицѫ 53. pentru împărăteasa Elena. подаи ѫ за ѡны кошоуты 55. dă-o pentru acea cerboaĭcă ‚sacrifica eam pro ea cerva‘ M. погыбнѫти за онѫ кошоутѫ 64. a peri din pricina aceleĭ cerboaĭce. за жалость своѫ 65. de întristare. дати цвѣтанѫ за еленоуша 56. a da pe Cvĕtana după Elenuš, a o mărita după Elenuš. cf. зане = за не. 3. cu instr.: în dosul, peste: съкрывааше гигїа за враты 27. ἔκρυπτε τὸν Γύγην πρὸς τὴν θύραν. за виглами дронгарь 165. βίγλας δρουγγάριος. 4. În unire cu ради e causală: за нѥ ради 56. din pricina eĭ. за ради хꙋлъ его 150. pentru batjocurile luĭ.

заблѫдити -ждѫ -диши a rătăci ἀποπλανᾶσθαι 67.

заблѫжденїє n. rătăcire περιπλάνησις 46.

забъвенїє n. uĭtare; greş. — бѡ люто 154. αἱ γὰρ Εἰλείθυιαι δειναί.

забꙑти -бѫдѫ -бѫдєши a uĭta ἐκλανθάνεσθαι 220.

завидѣти -виждѫ -видиши a pizmui, a intriga, a cleveti ζηλοτυπεῖν 28. βασκαίνειν 10. ἀντιπαλαμᾶσθαι 69. impf. -видѣшє 10.

завистєнъ adj. invidios, clevetitor ἐπίφθονος 69. βάσκανος 199.

зависть f. invidie, clevetire φθόνος 41. 42. 76. 119. ζηλοτυπία 24. βασκανία 41. greş. Ἔρις 103.

заврѣщи -връгѫ -връжєши a arunca **57.**

завѣтъ m. învoeală, poruncă, propunere: даєтъ ємоу два завѣта, или—или 27. δίδωσιν αἵρεσιν δυοῖν, ἤ — ἤ.

завѣщавати -аѭ -аєши a orîndui διατάσσειν 80.

завѣщати -аѭ -аєши a hotărî, a dispune διατίθεσθαι 72.

заднїи adj. din urmă, din dos ὀπίστατος 201.

заємовати V. заимовати.

зазирати -аѭ -аєши a bănui ὑποπτεύειν 213. ὑφορᾶσθαι 216.

зазоръ m. bănueală ὑποψία 194.

заимовати -оуѭ -оуєши a împrumuta δανείζεσθαι 90. 94 V. 134. заємованиꙑи 94. dat. sg. f. pt. trec. act. I заимовавшои 134.

заимодавєцъ m. cămătar, creditor, greş. χρεωφειλέτης datornic 125.

заити -идѫ -идєши a apune **65.** δύνειν 4. 138. 220.

закалати -аѭ -аєши a tăia, a ucide θύειν 90. 130. καταθύειν 26. 150. κατασφάττειν 130. ἀποσφάττειν 136. 141. закалаашє сѧ 141. εἰς σφαγὴν ὑπέκειτο. V. животєнъ.

закланїє n. tăere, ucidere σφαγή 16. 42. 44. 73. 85. 91. 130. 159. животноє — 150. ζῳοσφαγία.

заклати -колѭ -колєши a tăia, a ucide **66.** θύειν 26. 161. καταθύειν 83. 140. λαιμοτομεῖν 143. σφάττειν 78. 97. κατασφάττειν 71. αποσφάττειν 83. къ новѣ закланъ 73. νεοσφαγής.

заклинати -аѭ -аєши a jura pe cineva: -аахѫ сѧ 39. ἦσαν ὀμωμοκότες.

заключити -чѭ -чиши a închide συγκλείειν: -чившє сѧ 41. αὐτοὺς συγκεκλεικότες.

заклѧти сѧ -клънѫ сѧ -клънєши сѧ a se jura ἀντομνύναι 103.

законєнъ adj. legiuit, legitim, drept ἐννομώτατος 152.

законопрѣстѫпєнъ adj. călcător de lege, apostat 94. 95. законопрѣстѫпнꙑи 95. ὁ παραβάτης.

законопрѣстѫплєнїє n. călcare de lege παρανόμημα 182.

***законопрѣстѫпнѣ** adv. nelegiuit παρανόμως 154.

законопрѣстѫповати -оуѭ -оуєши a călca legea παρανομεῖν 92. 156.

законъ m. lege νόμος, deseorĭ. по законꙋ бꙑти 112. ἐννομώτατον εἶναι. гръчьскꙑимъ закономъ 155. ὡς οἱ Ῥωμαίων νόμοι. радовати сѧ закономъ 219. τὸ χαίρειν λόγοις.

законьно adv. legiuit νομίμως 88.

заложити -жѫ -жиши a pune, a vîrî: заложи, заложихъ своѭ главѫ на срѧщѫ **57. 64.** şĭ-a pus, mĭ-am pus capul în primejdie; cf. Sbornik VII, 236.

занє conj. fiindcă **49. 53. 54. 59. 62.** 163. ὅτι, deseorĭ.

занести -несѫ -несєши a duce **62.**

***западникъ** m. austru, impr. crivăţ ἀπαρκτίας 173.

западъ m. apus: на западъ 68. ἐπὶ δυσμῶν. до запад 30. μέχρι δυσμῶν. къ западѡмъ житїа 211. ἐπὶ δυσμὰς τοῦ βίου.

запечатлѣти -ѣѭ -ѣєши a pecetlui, a semna σημειοῦν 79.

запинати -аѫ -аєши a împïedeca παρεμποδίζειν 121.

заповѣдати -аѫ -аєши a porunci, a sfătui 47. ἐπισκήπτειν 33. ἐπιτρέπειν 80.

заповѣдь f. poruncă 54. 64. ἐντολή 11.

запрѣтити -щѫ -тиши a opri, a ameninţa ἀπειλεῖν 12. 100. 160.

запоустѣнїє n. pustie ἐρημία 85. 141. coresp. luĭ ἔρημος 142; v. положити. — полѣ 142. ἀφανισμοῦ πεδίον ‚campus desolationis‘.

зарѣ f. strălucire, lumină, rază αὐγή 3. 148. 158. 203. λαμπάς 114. 154. στιλβηδών 151. паче слъньчнꙑих зареи (V. лоучеи) 164. ὑπὲρ ἡλίου σέλας. v. мѫдростенъ.

засмїати сѧ -смѣѫ сѧ -смѣєши сѧ a rîde, a surîde γελᾶν 124. ὑπογελᾶν 169. προσγελᾶν 91. 158.

засрамити сѧ -мѧ сѧ -миши сѧ a se ruşina καταισχύνεσθαι 104.

застава f. steag: чръвенꙑ заставꙑ 56.

застѫпьникъ m. apărător ὑπασπιστής 113.

затварѣти -ѣѫ -ѣєши a închide 157. ἀποτειχίζειν 218.

затворити -рѧ -риши a închide κλείειν 93. ἐγκλείειν 14. 79. κατακλείειν 108. 114. 116. 167. ἐγκατακλείειν 145. συγκλείειν 20. 112. καθειργνύναι 70. 139. ἐγκαθειργνύναι 161. προσχωννύναι 112. затвори въ темници 180. καθείργνυσι. ꙗко затворилъ ѥстъ самого индєриха 116. ὡς κατακλείσας ἔχοι αὐτόν τε τὸν Ἰνδέριχον. затворенъ 44. κατάφρακτος. въ водахъ — 14. ὑδατόκλυστος. — съ нωємъ 15. τὐτοστεγής τῷ Νῶε. затворити сѧ a se închide 182.

затръти -ъѫ -ъєши a nimici, a distruge ἐκτρίβειν 40. 88. 160. 175. προσαπολλύναι 157.

затъкати -аѫ -аєши a astupa, a înfunda: — оуста 128. ἐπιστομίζειν. оуши затъкаѫщїа 127. τὰς ἀκοὰς συμβύων.

заходити -ждѫ -диши a apune, coresp. luĭ ἐπιμύειν 2. greş. заходѧ 189. ὑπὸ Διός.

зачинати -аѫ -аєши a zămisli ὠδίνειν: — сѣмєна невѣрствїа 138/139.

зачѧло n. început 2.

зачѧти -чьнѫ -чьнєши a zămisli ὠδίνειν 146. 184. зачьнши въ чрѣвѣ 77. σχοῦσα ἐν γαστρί. зачѧтъ ωт євдоѯїѫ 98. ἔσχε ἐξ Εὐδοξίας. greş. въ новѣ зачѧтъ 5. ἀρτιμελής zdravăn, sănătos.

зачѧтїє n. zămislire, concepţie ἐγκυμόνησις 77.

защитити -щѫ -тиши a apăra: защити ωт живого ωгнѣ 56.

защищати -щаѫ -щаєши a apăra ὑπερασπίζειν 134.

заѧцъ m. ĭepure λαγίνα 6. 207. заѧцъ 22. 207. λαγωός.

званїє n. numire, nume κλῆσις 67. 79. 91. 108. 144. 175. 203. προσωνυμία 77. ἐπωνυμία 175. greş. званїємъ написанъ 167. κλησιγράφος ‚writter of summons‘ Soph.

звати, зовѫ, зовєши a chema, a striga, a numi 49. 65. λέγειν 77. 220. κράζειν 81. зовꙑ въ оустѣхъ 180. φέρων ἀνὰ στόμα. — сѧ a se numi 46. 58. καλεῖσθαι 31. impf. зовѣше 65. зовѣхѫ 220. сѧ зовѣше 46. 58.

звѣзда v. ѕвѣзда.

***звѣздосъмотритель** m. căutător în stele ἀστεροσκόπος 78.

звѣздочьтєцъ v. ѕвѣздочьтєцъ.

***звѣздочьтьствовати** -оуѫ -оуєши a ceti în stele ἀστερολεσχεῖν 139.

звѣровидєнъ v. ѕвѣровидєнъ.

звѣрообразнѣ adv. în chip de fiară, sălbatic θηριωδῶς 129.

звѣрь v. ѕвѣрь.

зговоръ m. hotărîre, vot ψῆφος 109.

зданїє n. zidire, casă δόμος 110. 134. οἰκοδομή 85. οἰκόπεδον 195. нꙑрнаа зда-

нїа 165. πυργοδομήματα. краснѣнишаа зданїωм 130. τῶν οἰκοδομημάτων τὰ λαμπρά. greş. на зданїнхъ 220. ἀγαλματίας frumos.

здати, зиждѫ, зиждешн a zidi οἰκοδομεῖν 15. 73. κτίζειν 93. πολίζειν 69.

зде adv. aci ὧδε 27. 90. 222. ἐνταῦθα 1. 36. 37. 38. 128. 141. 163. до зде 128. ὧδε.

здешнїи adj. de aci ὁ ἐνθάδε 80.

здравїе n. sănătate: greş. прилежааше еже ωт сихъ здравию 205. ἐπεμέλετο τῆς ἔνδον εὐεξίας.

*здраво adv. sănătos, cu sănătate: да здраво вьнидѫ и пакы изыдѫ 63.

*зевсъ m. Zeus Ζεύς 4. 5.

*зеѯиповъ adj. al luĭ Zeuxippos Ζευξίππου 91.

зеленъ adj. verde πρασίζων 8.

зеленѣти сѧ -ѣѫ сѧ -ѣеши сѧ a înverzi πρασίζειν 3. 7.

зелїе n. verdeţurĭ, legume: зелиоу прилежати 92. λαχανοκομεῖν.

зелка f. varză κράμβη 211. neobulg. zelka.

земенъ adj. pămîntesc, pămîntean 16. 51. γῆς 3. 5. 7. 13. 14. 86. 99. γεηρός 8. 104. 109. γηγενής 128. 188. 193. ὁ ἐπὶ γῆς 16. 120. 124. 193. ὁ ἐν γῇ 2. ἐπίγειος 128. ὁ κάτω 135. 204. κοσμικώτερος 147 V. greş. расхъищенїе полагааше земнъıимъ строителемъ 215. διαρπαγὴν ἐτίθετο τὰ τῶν γαιομαχούντων. dat. sg. f. земнои 8.

земнороденъ adj. pămîntean γηγενής, deseorĭ. πηλογενής 14. земноизроденъ 214 V.

земѣ f. pămînt, ţară γῆ, foarte des. χθών 13. δάπεδον 45. 143. κόνις 137. χώρα 31. вьсѣ земѣ 32. ἡ σύμπασα. земѣ обѣтованаа 35. ἡ ἐπηγγελμένη. земѣ асирїискаа 19. 20. ἡ γῆ τῶν Ἀσσυρίων.—гръчьскаа 114. 137.—Ῥωμαΐς,—Ῥωμαίων.—драчьскаа 31.—Θρακῶν.—палестинскаа 35.—τῆς Παλαιστίνης.—римскаа 89. ἡ Ῥωμαϊκή.—блъгаръскаа 196. 197. ωт земѧ (землѧ) γῆθεν 30. 96. 108. 120. 152. 175. 219. χαμόθεν 7. на земѧ la pămînt ‚humi‘ 60. πρὸς γῆν 77. εἰς γόνυ 183. κύμβαχος 187. под землеѫ 73. ὑπόγαιος. v. ходити. Formele cu л sînt maĭ rare: nom. землѣ 3. 45. 95. gen. землѧ 32. 219. ac. землѧ 46. 183. instr. землеѫ 22. 31. 73. loc. землн 86. 149. voc. земле 174.

*зефировъ adj. al zefiruluĭ ζεφύριος 169.

*зефиръ m. zefir Ζέφυρος 7. 166. 207.

зїанїе n. căscat χάσμα 102.

зїати -аѫ -аеши a căsca: pt. зїаѫ χαίνων 133. χασματίας 160. 220. greş. львъ зиıажщъ юнцемъ гоубитель 9. λέων δαφοινός, χαιτήεις, ταυρολέτωρ. nom. sg. зїажщъ 160.

ѕиждати -аѫ -аеши a zidi 47.

ѕиздати -ждѫ -ждеши a zidi: ѕиздаахѫ, ѕиздати, ѕиздаше сѧ 51. бѣ зиздалъ 47. ѕиздати град ibid.

ѕиздъ m. zid 61.

зима f. ĭarnă χειμών 20. 121. 165. 169. 184. 198.

зименъ adj. de ĭarnă χειμέριος 20. 169. v. часъ.

*зинонїа f. Zenonia Ζηνωνίς 112.

*зинонъ m. Zenon Ζήνων 110. 111. 112.

зинѫти -нѫ -неши a căsca χαίνειν 11. 186.

злакъ m. ĭarbă ἄγρωστις 159. 213.

златарь m. aurar, zlătar, greş. σκαφευτής 221.

златникъ m. ban de aur χρύσινος 101.

златити -щѫ -тиши a auri: златѣаше сѧ фръкомъ 9. ἐχρύσιζε τὸ πτίλον.

златица f. ban de aur χρύσινος, χρύσεον νόμισμα 194.

злато n. aur 48. 49. 51. 52. 53. 58. χρυσός, χρυσίον, deseorĭ.

*златоблистати -аѫ -аеши a straluci

ca aurul: pt. -блистаѫ (V. блистаѫ златомъ) 137. χρύσεος. v. шаръ.

златозаренъ adj. strălucitor ca aurul χρυσαυγής 215.

*златоисрѣбренъ adj. de aur și de argint: -брѣно 114. τὸ χρυσάργυρον (o dare ce se plătea în aur și argint).

златококаненъ adj. lucrat în aur χρυσότευκτος 164. χρυσοσκεύαστος 171.

златококанъ adj. bătut în aur, lucrat în aur χρυσήλατος 34. χρυσάντυξ 171. трѫба златококанаа 135. σάλπιγξ ἡ χρυσοσάλπιγξ.

златокриленъ adj. cu aripĭ de aur χρυσοπτέρυξ 9.

златокрилъ adj. cu aripĭ de aur χρυσοπτέρυξ 218.

златолюбецъ m. ĭubitor de aur χρυσομανής 156.

златолюбивъ adj. ĭubitor de aur φιλοχρυσότατος 111.

*златоносити -шѫ -сиши a purta aur: pt. златоносѧ 3. χρυσιοφόρος.

*златопереиъ v. златоперъ.

*златоперъ adj. cu aripĭ de aur χρυσόπτερος 161. 220. V. -перенъ 161.

*златопроходенъ adj. ce duce aur (în unde): -дн'ьи пактолос 209. χρυσεοδίνης Πακτωλός.

*златоризенъ adj. cu haĭne țesute în aur χρυσόπεπλος 219.

*златосïати -аѫ -аеши a străluci ca aurul: pt. златосïаѫ 221. χρυσεόστιλβος.

златострѹинъ adj. ce curge cu aur (în unde) χρυσόρειθρος 135. 191 192. 204. χρυσόρροος 168.

*златосъплесканенъ adj. lucrat în aur, propr. ce dă sunet de aur: органωмъ любохѫдожьство -ан"н'ьимъ 164. ὀργάνων φιλοτέχνησις τῶν χρυσιοκροτήτων.

златотканенъ v. златотканъ.

златотканъ adj. țesut în aur χρυσοϋφής 89. 221. χρυσόπαστος 4. 171. 220. f. -ан"наа 4. -аннѫѫ 89.

златоточенъ adj. cu aur în unde χρυσόρειθρος 209.

*златотрѫбенъ adj. cu sunet de aur: трѫба златотрѫбна 169. σάλπιγξ χρυσοσάλπιγξ.

*златоѹкрашенъ adj. împodobit cu aur χρυσοκόσμητος 150. χρυσοφάλαρος 131; v. понашати.

*златоѹткоренъ adj. împodobit cu aur χρυσοσπάταλος 189.

*златохранити -нѧ -ниши a păstra aur: домъ златохранѧ 177. οἶκος χρυσιόφρουρος.

*златощитникъ m. cu scut de aur χρυσάσπις 185.

*златыносити -ношѫ -носиши a purta aur: pt. златыносѧ 220. χρυσοφορῶν.

златъ adj. de aur **49**. **53**. **58**. **60**. **64**. χρύσεος, deseorĭ. κατάχρυσος 164. 171. 178. χρυσίου 40. 164. 221. v. каменнъ. gen. sg. -ого **60**.

злоба f. răutate κακία, τὸ κακόν, deseorĭ. κάκωσις 148. κακότης 183. φθόνος 41. κότος 191 V. τὸ κακεντρεχές 122. τὸ δεινόν 34. 216. πειρατήριον 103. greș. πυράγρα clește de foc 18. похотна злоба 19. ἐρωτομανία. злобѣ грънило 180. τῶν κακῶν χωνεία.

злобенъ adj. răutăcios, răŭ κακίας 113. 122. 146. 153. 171. 216. 217. κακοῦ 194. πονηρός 122. злобно 166 V. τὸ φιλομόχθηρον. v. злолюбенъ.

злобити сѧ -бѧ сѧ -биши сѧ a se mînia: imperat. p. 2 du. не злобита сѧ **65**.

*зломоженъ adj. fără dumnezeŭ δύσθεος 149 (V. злобожьственъ).

*злобожьственъ v. зломоженъ.

*злобѹренъ adj. viforos δυσχείμερος 214.

злобѣсенъ adj. nefericit δυσδαίμων 180.

*злоклъхкованенъ adj. prevestitor de răŭ κακόμαντις 216.

*зловъзвѣстница f. prevestitoare de răŭ δυσάγγελος 216.

зловѣренъ adj. necredincios δυσσεβής 120.

зловѣрїе n. credinţă rea, necredinţă δυσσέβεια 35. 147. 162. 164. 184. ἀσέβεια 137.

*зловѣтренъ adj. viforos δυσάνεμος 165.

злогласенъ adj. zgomotos, neînţeles δυσκέλαδος 157. δύσφραστος 221.

злогнѣвенъ adj. mînios κακοσχόλος 122. βαρύθυμος 196.

*злодатель m. dătător de rele: злодатель (V. злодѣтель) врѣмѧ 182. κακοδότης χρόνος.

*злодыханїе n. suflare rea, contrară (de vînt) παλίπνοια 185.

*злодыхателенъ adj. ce răsuflă greŭ κακόπνοος 183.

*злодыхати -аж -аеши a sufla greŭ: pt. злодыхаж 173. δύσπνους.

*злодѣа v. злодѣи.

злодѣи m. făcător de rele κακοῦργος 147. 167. κάκιστος 119. nom. sg. злодѣа 147.

*злодѣланїе n. faptă rea, răutate κακουργία 192.

злодѣлателенъ adj. răŭ făcător φαυλουργός 90.

злодѣлатель m. făcător de rele φαυλουργός 171. κακεργάτης 174. — нравомъ 205. κακουργότροπος.

злодѣтель v. злодатель.

*злоизбѣженъ adj. greŭ de ocolit δυσέκβατος 218.

*злоизмъвенъ adj. răŭ spălat δυσέκπλυτος 194.

злоименитъ adj. cu nume răŭ δυσώνυμος 159. δυσωνυμούμενος 160.

злокъзненъ adj. viclean κακομήχανος 119. 124. 141. 149. 172. δολομήχανος 112. 195. κακεντρεχέστατος 189. злокъзнъно съплетенїе, — съплѣтанїе 33. 41. μηχανορραφία.

*злокъзнънѣ adv. cu viclenie κακομηχάνως 185.

злокъзнъство n. viclenie, vicleșug κακομηχανία 11. 29.

*злолюбенъ adj. ĭubitor de rele, răŭ: разоумѣ злолюбное падаемаго 166. ἔγνω τὸ φιλομόχθηρον τοῦ καταβοωμένου.

*зломыслити -мышлѫ, -мыслиши a avea gînd răŭ: greș. pt. зломыслѫ 195. δυσπαθῶν.

*зломѫтенъ adj. neliniștit, zgomotos δυστάραχος 214.

*злонаслѣдїе n. soarte nenorocită, nenorocire δυσκληρία 76.

*злоненавистенъ adj. ce urăște răul μισοπόνηρος 191.

злонравенъ adj. cu năravurĭ rele, răutăcios δύστροπος 139. 156. 207. κακότροπος 131. φαυλότροπος 101. 205. κακογνώμων 88. 123.

злонравїе n. răutate κακοτροπία 100. 121.

*злоносъ adj. purtător de răŭ, viclean δολόμητις 11.

злообразенъ adj. urît δύσμορφος 194.

*злообразнѣ adv. urît κακοτρόπως 164. κακοπότμως 185.

*злообрѣтенъ adj. isteţ la rele εὑρεσίκακος 157.

*злообычаенъ adj. cu năravurĭ rele κακοήθης 105.

злообыченъ adj. cu năravurĭ rele κακοήθης 156. 205.

*злопλакенъ adj. greŭ de ocolit δυσάλυκτος 102.

*злоплищенъ adj. zgomotos, batjocoritor: глас — 202. κέλαδος κακόθρους (V. злоратноплищенъ).

злопомнѣнїе n. ură, mînie: ωростъ злопомнѣнїа 141. κότος βαρύμηνις.

*злопроходенъ adj. greŭ de trecut, de umblat δύσβατος 106.

*злораздрѣшенъ adj. nedesfăcut, nedeslipit ‚indissolubilis‘ δύσλυτος 110.

*злорастєнъ adj. crescut răŭ: ѡтрасль -тна 160. βλαστὸς κακόβλαστος.

злоратєнъ adj. greŭ de învins, neînvins δύσμαχος 97. 117. 130. 200. δυσμάχητος 149. δυσκαταμάχητος 35. δυσπάλαιστος 194.

*злоратноплнщєнъ v. злоплнщєнъ.

злородєнъ adj. de neam rău παλίντοκος 90. δύστοκος 184.

*злородъство n. neam prost δυσγένεια 25.

злосмрадєнъ adj. puturos δύσοσμος 167. δυσόδμων 81. пламєнь — 130. φλόγες ἐρίβρομοι.

злострадатн -ждѫ -ждєшн a suferi δυσπραγεῖν 204. 218. δεινοπαθεῖν 221.

злострастєнъ adj. nenorocit, amărît τληπαθής 151. 188. τληπαθέστατος 33. 154.

злосрьдити сѧ -ждѫ сѧ, -дишн сѧ a se mînia: imperat. нє злосрьдн сѧ 62.

*злосъкратєнъ adj. schimbător, nestatornic παλίντροπος 145. παλίνστροφος 151. παλίμβολος 174.

злосъмрътєнъ adj. de moarte rea, nenorocit δύσποτμος 12. 217.

злотворєнъ adj. răŭ făcător φαυλουργός 162.

злотворєцъ m. făcător de rele κακεργάτης 139.

злотворнкъ adj. răŭ făcător κακοῦργος 113. 174. θερμουργός 9. 34. φαυλουργός 13. 173. 215. κακεντρεχέστατος 123.

*злотємнићєнъ adj. închis, întunecos: въ горцѣи н злотємннчнѣи пєщєрѣ 167. τῇ πικρᾷ καὶ κακοφρούρῳ στέγῃ.

*злотєщн -тєкѫ -тєчєшн a curge răŭ, a da îndărăt: pt. злотєкы 193. παλίνδρομος.

злоѹмєнъ adj. răŭ voitor, răŭ δύσνους 186.

злоѹміє n. rea voință, răutate τὸ δύσνουν 100.

злочьстнвъ adj. necredincios, răŭ, dușmănos 111. δυσσεβής, deseorĭ. δυσμενής 190. κακοδαίμων 205.

злочьстїє n. necredință δυσσέβεια 95. 113.

*злочѧство n. parte rea, nefericire δυστύχημα 102.

злочѧстнѣ adv. nefericit κακοτυχῶς: -чьстнѣ 163.

*злочѧстъ adj. nefericit δυστυχής 26.

*злочѧстѣ adv. nefericit δυστυχῶς 187.

*злошоѹмѣтн -мѧ -мншн a face zgomot: pt. злошоѹмѧ 185. κακόθρους.

*злоѧзычєнъ adj. răŭ de gură κακόγλωσσος 141.

злѣ adv. răŭ **53**. 187. κακῶς 8. 85. 93. 96. κάκιστα 83. κακιγκάκως 91. 115. δυσκλεῶς 99. φεῦ 129. ἀνὰ κράτος 21. coresp. luĭ κάκιστος 130. злѣ прокаждаѫ 82. δυσκληρῶν. прохождѣшє злѣ капнлское н тръговъскоє жнтїє 146. μετῄει παλιγκάπηλον ἐμπορικόν τε βίον. v. зълъ.

*змєрдїє m. Smerdis Σμέρδις 28. 29.

*змєрдїєвъ adj. al luĭ Smerdis Σμέρδιος 28.

знамєнїє n. semn, arătare σημεῖον 98. 164. σήμαντρον 17. προσήμαντρον 217. δεῖγμα 170. τέρας 76. злата знамєнїє 157. χρυσοῦ ὁλκή. н пакы гласы трѫблѣаше знамєнїє бранн 200. καὶ πάλιν θροῦν ἐσάλπισε σημάντορα τῆς μάχης. steag **53**. **59**. **61**.; cf. neobulg. *zname*, *znamen*.

знатн -ѧѭ -ѧєшн a ști **51**. **55**.

зноннъ adj. cald, fierbinte καυσώδης 183.

*зоннъ adj. al Zoeĭ Ζωῆς 210.

*зорѣнъ adj. strălucitor: щнтѣшє н лѫкшь своимъ щнтомъ зорѣнымъ **56**.

*зорѣтн сѧ -рѣѭ сѧ -рѣєшн сѧ a străluci: greș. щнтовє зорѣахѫ сѧ 185. ἀσπίδες ἐπατάγουν.

*зоѩ f. Zoe Ζωή 203. 204. 205. 206. 208. 210.

зракъ m. vedere, faţă, chip ὄψις 98. 143. 198. 200. θέα 43. 84. εἶδος 214. μόρφωσις 23. μορφή 43. χρόα 5.

зръцало n. oglindă: greş. съсждъ зръцала 178. σκεῦος ὡρονομίου ,chorologium'.

зрѣлъ adj. copt ὥριμος 126.

зрѣніе n. vedere, privire: позорищно — 90. μονομάχων θέα.

зрѣти, зрѧ, зриши a vedea, a zări ὁρᾶν 3. 4. 5. 28. 33. 153. καθορᾶν 151. 172. βλέπειν 78. 84. 86. 93. зрѧщеи 86. οἱ θεαταί.

зъдъ m. zid, zidire, casă δῶμα 195.

зълъ adj. răŭ 111 V. κακός, δεινός, deseorĭ. κάκιστος 46. 114. 119. 128. 130. 146. 172. 207. κακωτικός 183. κακόχαρτος 186. κακεντρεχέστατος 206. ὁ τοῦ κακοῦ 32. φαῦλος 79. 128. 213. πονηρός 95. στυγνός 133. σοβαρός 203. ὑπομόχθηρος 81. δυσμενής 210. στασιώδης 35. 118. ἔμπικρος 125. παλαμναῖος 175. δύσχυμος 149. δυσηχής 204. ἀλάστωρ 129. greş. καινός 108 (v. 2877). зла вѣра 120. δυσσέβεια. зълъ нравъ 147. κακοτροπία. зълыхъ кѣтръ 183. δυσάνεμος. greş. и паламида ıакоже естъ зло рещи оклъсти 42. καὶ Παλαμήδην ὡς δεινὸν εἰπεῖν καὶ κολακεῦσαι (v. 1313). зло, злое τὸ κακόν, deseorĭ. τὸ δεινόν 38. 91. 173. τὸ στυγνόν 133. зълъ 104. злъ 206. dat. sg. m. зломоу 149; f. злои 119; du. n. злома 91.

зъмїа f. şarpe ὄφις 134. δράκων 203. δράκαινα 119.

зъмїевъ adj. de şarpe δράκοντος 149. 160.

зъмїи m. şarpe δράκων, deseorĭ. ὄφις 11. 206. ὕδρα 188. pl. зъмїеве 219/220.

зъмїинъ adj. de şarpe δρακόντων 199. ὀφιώδης 188.

***зъмїонравенъ** adj. cu nărav de şarpe ὀφιότροπος 147.

***зъмїоопразенъ** adj. cu chip de şarpe ὀφιότροπος 179.

ѕѣло v. ѕѣло.

зѣница v. ѕѣница.

зѧть m. ginere γαμβρός 72. 88. 89. 92. 126. 187. sg. gen. зѧтѣ 89. 126. 187. dat. зѧтеви 88. du. ac. зѧтѣ 92.

***зѫбатъ** adj. colţat, cu dinţĭ ascuţiţĭ κάρχαρος 154.

***зѫбонасаждєнъ** adj. răsărit din dinţĭ ὀδοντόφυτος 188.

зѫбъ m. dinte ὀδούς 10. 32. 167. 210. pl. ὀδοντοφυΐα 174. gen. pl. -бовъ 32.

И.

и conj. şi καί, τέ, δέ, foarte des. coresp. luĭ ἅτε: и прикѧзавши сѧ емоу любовїѫ 195. ἅτε κατάδετος αὐτοῦ τῷ φίλτρῳ γενομένη. и въ многыихъ пострадавъ бранехъ 220. ἅτε πολλαῖς ἐνηθληκὼς μάχαις. οἷα: и проходѧ 143. οἷα τριβόμενος ca unul ce era purtat.

и pron. (la ac.) el, acel αὐτός, ἐκεῖνος, οὗτος, deseorĭ. coresp. luĭ αὐτός: одеждѫ его показоуѫ 95. τὴν ἐσθῆτα τὴν αὐτοῦ δεικνύς. и ѿ того глаголааше еи право глаголати 104. κἀκεῖθεν ἔλεγεν αὐτὴν εἰς τοῦτο δικαιοῦσθαι. видѣвши его 199. βλέψασα ταὐτόν. impr. ѿ него 43. ἐκεῖθεν. sg. m. gen. его, него, deseorĭ. ѥго (ѥгѡ) **60**. **65**. **66**. 135. 152. dat. емоу, немоу, deseorĭ; greş. емъ **60**. ac. и 77. 95. 171; нь, н', deseorĭ. instr. нимъ 29. 95. 158; нимъ (нимь, ним), deseorĭ. loc. немъ (нем), deseorĭ. f. gen. еѫ, неѫ, deseorĭ; еѧ **59**. **66**. dat. еи, deseorĭ; cf. p. **59**, nota 11. ac. ѫ, ѧ, deseorĭ; нѧ 70. 96. 103. 156. 158. instr. неѫ, deseorĭ; неѧ **50**. **53**. loc. неи **49**. 148. n. е 10. 25. 37. **64**. 115. pl. gen. ихъ (их), них, deseorĭ. dat. имъ (им), deseorĭ. ac. ѧ **53**; нѧ 68. 88. 141. 215; и: и щитѣше и аıакь **56**. şi-ĭ apăra Ajakš ,defendebat eos'. изыде про-

тивѫ и єлѣноуша ibid. ĭeşi împotriva lor Elénuš ‚exiit contra eos'. instr. ими 26. 36; ними, deseorĭ. loc. ихъ (их), deseorĭ. du. gen. ю 29; ню 98. dat. има 11. 13. **63**. 70. 107. 125. 167. 175. 207. Forme prescurtate: sg. gen. го **50**. **51**. **54**. **56**. **58**. **60**. **62**. **64**. **65**. dat. моу **46**. **47**. **49**. **50**. **58**. **60**. **65**; greş. мъ: положи емоу свои мъ рѫцѣ на рамѣ его **58**.

*ианакшъ, ианакша, ианыкшишъ, v. аыкшъ.

иакиндъ m. hiacint ὑάκινθος 3.

иамвїискъ v. ıамвїискъ.

ико conj. explicativă: căcĭ 137. 200. 201. γάρ, καὶ γάρ, deseorĭ. γάρ τοι 136. 145. 146. καὶ γάρ τοι 39. 133. καὶ τοίνυν 214. καὶ γοῦν 182. μὲν γάρ 126. δέ 127.

иверинъ m. Ivirean Ἴβηρ. pl. nom. ивири 199. gen. иверъ 184.

иверьскъ adj. din Ivir: —кнѧзь 199. Ἰβηράρχης.

ивиринъ v. иверинъ.

ивиропитенъ adj. hrănit de Ivirenĭ ἰβηρότροφος 199.

*игнатїє m. Ignatie Ἰγνάτιος 161. 173. 179. dat. -їєви 177.

игра f. joc **48**. παίγνιον 26. 37. 74. 82. 215. παιδιά 74. ἐμπαιγμός 162. χορεία 45. σκίρτημα 205.

играниє n. joc παίγνιον 172. λογισμός 171. о игранїихъ радоуѫ сѧ 177. κώμοις ἐπιχαίρων.

играти -аѫ -аєши a se juca **48**. **60**. παίζειν 25. 82. 172. συμπαίζειν 21. pt. играѫ 25. συμπαίστωρ ὤν. играахѫ на фарижохъ **49**. se jucaŭ pe caĭ, călărĭ. v. неигранинъ, хоро.

игрецъ m. jucător **60**. παίκτης 80. 215. ὀρχηστής 83. μῖμος 90. 170. κόλαξ 171. instr. pl. -ьцы 83. 90.

*игрьчивъ adj. jucător, jucăuş: жена игрьчива 202. γυνὴ ὀρχηστρίς.

идеже adv. unde ἔνθα 12. 13. 38. 43. 106. 112. 166. ὅπου 154. 170.—аще 68. ὅπου.

идолослоужениє n. idololatrie εἰδωλολατρεία 17. 36.

идольскъ adj. de idol: -ьска мръзость 17. εἰδωλομανία.

*идоменевсъ m. Idomeneus Ἰδομενεύς 39.

*некторъ v. екторъ.

*иелъ m. = ὕελος cristal, sticlă 5.

*иермонъ v. ıермонъ.

*иехонїа v. ıехонїа.

иже pron. care ὅς, ὅστις, ὅσπερ, deseorĭ. gen. югоже, негоже, deseorĭ. dat. емоуже, deseorĭ. ac. иже: пламень възлвигошѫ велик, иже видѣвше єлини 45. съвѣтъ съвѣщаваетъ, иже ни скидъ съвѣщал ви 149. оу хрисополѣ, иже аще кто небесныи град наречетъ не погрѣшитъ 184/185; ньже: вньже дьнь повеле ѩ, вь тьи дьнь ... **56**. дьнь написавше вънже оубїєнъ бѫдетъ 84. instr. имже 16. 178; нимже 107. loc. немже **58**. 67. 91. f. иже, deseorĭ. gen. еѩже 120; неѩже 92. 219; ѭже: избѣже ... ѩже от меча сьмрьти 74. ἀποφεύγει τὸν ἐκ τοῦ ξίφους πότμον. dat. еиже **50**. ac. ѭже, deseorĭ. instr. еѩже 24. loc. неиже 137. pl. nom. m. иже, n. ıаже, deseorĭ; f. ѩже 11. 164. gen. ихъже (ихже), deseorĭ. dat. имже, deseorĭ. ac. ѩже 143. instr. имиже, deseorĭ. нимиже 138. du. ıаже 198. gen. ююже 28. 72. 91. нююже 98. dat. имаже 175. нимаже 167. De notat: nom. pl. ıаже по соухоу конскы **66**. она словеса иже глаголахѫ **49**. = n. еже se întrebuinţează şi ca indecl.: лѫгъ еже сѧ зовѣше **47**. отвѣтъ еже на (=нама) си реклъ **51**. сънъ еже видѣ **62**. всѣ намъ еже на похвалѫ **64**, şi altele; raportîndu-se la o proposiţie întreagă, el e pe cale de a deveni conjuncţiune: а о семь нѣсмъ веселъ еже

наю дроужнна слоужити намь 52. Ĭar despre asta nu sînt bucuros, ca tovarășiĭ noștri să ne slujască nouă. поснлаетъ чнноначѧлникы еже брати сѧ съ нимъ 143. ἐκπέμπει ταγματάρχας αὐτῷ πολεμησείοντας ,ca să se lupte cu eĭ‘. надеждꙑ одръжащѧѧ сѫщїихъ тогда еже дръжавѣ намѣстникꙋ милостивоу ꙗвити сѧ 149. ἐλπίδες ὑπέσαινον τοὺς τότε τὸν τῆς ἀρχῆς διάδοχον ἐπιεικῆ φανῆναι ,că moștenitorul puteriĭ se va arăta blînd‘. и еже не хотѣаше злато имѣти ѡт кръчьмничьства 166. καὶ τὸ μὴ βούλεσθαι χρυσὸν ἔχειν ἐκ καπηλείας ,și că nu voea să aĭbă banĭ din cîrcĭmărit‘, și altele. еже аще речетъ кто 83. εἴποι τις ἄν. еже по тлъкꙋ еллинъскомꙋ глаголетъ етера 71. ἤτοι κατὰ διάλεκτον Ἑλληνικὴν ἑταίρα. еже глаголѧтъ 155. τὸ λεγόμενον. еже би рещи τὸ περιφερόμενον 172. τὸ δὴ λεγόμενον 213. = иже coresp. deseorĭ artic. grec., concordîndu-se orĭ nu cu numele; în casul al doilea se ’ntrebuințează totdeauna n. еже: a) m. sg.: иже смѣренъ 27. ὁ ταπεινός. — враждевавꙑи 99. ὁ τυραννήσας. — привеждꙑи, — прѣемꙑи 119. ὁ ὑπαγαγών, ὁ χειρωσάμενος. — лькоѡростенъ ibid. ὁ θυμολέων. — достоинꙑи 130. ὁ ἄξιος. — звѣровиднꙑи 145. ὁ θηριώδης. — понесꙑ 169. ὁ ὑπενεγκών. — обращажи 191. ὁ στρέφων. — невиденъ 204. ὁ ἀφανής. — царь показавꙑ сѧ 98. ὁ βασιλεὺς ἀναδειχθείς. — хозроꙗ оустрашивꙑи 119. ὁ τὸν Χοσρόην ἐκφοβῶν. — рати раздроушажи ibid. ὁ πολεμόκλονος. — прѣжде прѣвъзносѧи сѧ 123. ὁ πρὶν ὑπεραιρόμενος. — прѣжде свѣрѣпообразнꙑи 124. ὁ πρὶν σοβαροπρόσωπος. — съмрьти ближика 131. ὁ τοῦ θανάτου πρόσπολος. — ѡт кѡнстантїна родивꙑ сѧ 135. ὁ Κωνσταντίνῳ γεννηθείς. — на нѧ гнѣвъ 141. ὁ κατ’ ἐκείνων χόλος. — медвѣдъ 191. ἡ ἄρκτος. оуспе съномъ — ѡт съмрьти 125. ὕπνωσε τὸν ὕπνον τὸν ἀπὸ τοῦ θανάτου. въздвиже храмъ — въ царскꙑих дворохъ 137. ἤγειρεν οἶκον τὸν ἐν τοῖς ἀνακτόροις. страхъ — ѡт чловѣкъ 181. τὸν φόβον τὸν ἐξ ἀνθρώπων. олимбъ — въ мисїи 182. Ὄλυμπον τὸν κατὰ τὴν Μυσίαν. еже по истинѣ сѫщаaго царѣ — ѡт македонїѧ 194. τὸν ὄντως βασιλεύτατον τὸν ἐκ Μακεδονίας. pl.: иже прѣвѣе вꙑсокоꙋмнїи 42. οἱ πρὶν σοβαρόφρονες. — лекцѣ плавающеи 134. οἱ κούφως ἐπιπλέοντες. — прѣвѣе оустрашенїи ibid. οἱ πρὶν πεφοβημένοι. — съ ѳеодосїемъ 145. οἱ σὺν Θεοδοσίῳ. — оустроенїи 212. οἱ κληρωθέντες. ѧже ѡт сихъ 29. τοὺς ἐκ τούτων. f. sg.: въсѧ земѧ въ коупѣ ꙗже под лоуноѧ 32. σύμπασαν ὁμοῦ τὴν ὑπὸ τὴν σελήνην. ꙗже не имѫщїа 71. ἡ μηδὲ συγχωρηθεῖσα. — на бранехъ топлота 189. ἡ πρὸς τὰς μάχας θέρμη. — и каменїе приклачѫщии гѫсль 163. ἡ καὶ τοὺς λίθους θέλγουσα κινύρα. — и доушеѧ царица и частїѧ 174. ἡ καὶ ψυχῆ βασίλισσα καὶ τύχη. ѧже къ зиждителю вѣрѫ 93. τὴν εἰς τὸν κτίστην πίστιν. — ѡт побѣдꙑ срамотѫ 138. τὴν ἐκ τῆς ἥττης αἰσχύνην. — въ бранехъ топлотѫ 193. τὴν πρὸς μάχας θέρμην. — ѡт сихъ нѫждѫ 183. τὴν ἐκεῖθεν βίαν. pl.: ѧже ѡт него пакости 37. τὴν ἀπ’ ἐκείνου βλάβην. — въ сих напасти 140. τὰς ἐπὶ τούτοις συμφοράς. n. sg.: еже новое и дивно 29. τὸ καινὸν καὶ θαυμαστόν. — истиннѣе 74. 186. τὸ ἀληθές. — печалнѣише 187. τὸ θυμαλγέστερον. — по доухоу съродство 194. τὸ κατὰ πνεῦμα συγγενές. жестокое житїа — по бозѣ 213. τὸ τραχύβιον τοῦ κατὰ θεὸν βίου. — по сихъ 25. τὸ μετὰ τοῦτο, τὸ ἐφεξῆς. — по семъ 123. τὸ μετὰ τοῦτο. — по силѣ нашеи 1. τὸ κατὰ δύναμιν ἡμῶν. — о вѣрѣ 114. τὸ περὶ τὴν θρησκείαν. pl.: ꙗже по сихъ τὰ μετὰ ταῦτα 26. 32. τὰ μετὰ τοῦτο 79. τὰ ἐφεξῆς 128. — по семъ 161. τὰ ἐφεξῆς. — о ѕвѣздахъ 5.

τὰ κατὰ τοὺς ἀστέρας. — о царстви 17. τὰ περὶ βασιλείας. — божиа 35. τὰ τοῦ θεοῦ. — о еленѣ τὰ κατὰ τὴν Ἑλένην 38. τὰ περὶ τῆς Ἑλένης 40. — о поли-ѯенїи 44. τὰ περὶ Πολυξένης. — о рати 45. τὰ κατὰ τὸν πόλεμον. — о трои 46. τὰ κατὰ τὴν Τροίαν. — о броутѣ 74. τὰ περὶ τοῦ Βρούτου. — о себѣ 101. τὰ καθ' ἑαυτήν. — о помощи 134. τὰ τῆς ἐπικουρίας. — о кархидонѣ 138. τὰ τῶν Καρχηδονίων. — о василїи 175. τὰ περὶ Βασιλείου. — о дїwгенѣ 217. τὰ περὶ Διογένους. — въ смѣшенїихъ 195. τὰ περὶ τὰς μίξεις. — о немъ прословїа 208. αἱ περὶ τούτου φῆμαι. greş. и оубw иже о кесарѣ въсѣмъ написанwм 77. τῶν γοῦν κατὰ τὸν καίσαρα τοῦτον ἱστορηθέντων b) иже прѣплавасавшаго сѧ 92. τοῦ ἀνεζωσμένου. — рождьшаго сѧ 96. τὸν γεγεννημένον. — съ нимъ дръжѧщаго 89. τὸν σὺν αὐτῷ κρατοῦντα. — съкрывшаго 116. τὸν ἀποκρύψαντα. — и живоτоу достоинааго 130. τὸν καὶ ζωῆς ἐπάξιον. — въ градовwх прѣкраснааго 45. τὴν πρὶν ἐν πόλεσι λαμπράν. — wт единоѧ нивы 136. τὸν ἐκ μιᾶς ἀρούρης. — къ град въходъ 140. τὴν εἰς τὴν πόλιν πάροδον. — по нем филаделфа 31. τὸν μετ' αὐτὸν Φιλάδελφον.—възшѧтавшомꙋ сѧ 96. τῷ φρυαξαμένῳ.—злочѧстомоу 187. τῷ δυστυχεῖ.—wт сихъ здравию 205. τῆς ἔνδον εὐεξίας. — пострадавшѧѧ 124. τὴν τλᾶσαν. — мрътвѧѧ 179. τὴν νεκράν. — wт прѣродителеи сърᲂднѧѧ 207. τὴν ἐκ προγόνων προσγενῆ. — о кралехъ причѧ 46. poveştile despre regĭ. — блѧдословившїихъ 131. τῶν φλυαρισάντων. — wт христа званїе имѫщѧѧ 91. τοὺς ἀπὸ Χριστοῦ τὴν κλῆσιν ἐσχηκότας. — къ синклитѣ пръвыѧ 100. τοὺς τῆς συγκλήτου προύχοντας. егоже — на лоучьшее чѧсти 139. αὐτοῦ τὰς πρὸς τὸ κρεῖττον τύχας. — на іоустинїана иногда дръзнѫтымъ 140. τῶν εἰς Ἰουστινιανὸν ποτὲ τετολμημένων. ближнїимъ и далнїим' и — въ властехъ 212/213. τοῖς ἀγχοῦ καὶ τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐν ἐξουσίαις. greş.— званїемъ написанъıимъ прирече 167. τοὺς κλησιγράφους προσεῖπεν. мати бѣ — въскръмити отрока 152. μήτηρ ἦν ἐπὶ παιδὶ τρυφῶσα. = n. иже se maĭ întrebuinţează ca articol foarte des pe lîngă infinitive, o imitaţie grecească aproape exclusivă în textul luĭ Man.: иже полоучити желанїе 1. 94. 98. τὸ τυχεῖν τοῦ πόθου. — съмотрити его 21. τὸ τοῦτον ἱστορῆσαι.—чѧсто въпадати 121. τὸ συχνάκις βάλλεσθαι. запинаемо — оузорити е ibid. παρεμποδιζόμενον εἰς τὸ πεπᾶναι ταύτην.— зли авити сѧ 135. τὸ κακοὶ φανῆναι. — владати жѧждѫщи 153. τοῦ κρατεῖν διψῶσα. — навести 34. ἐπαγαγεῖν. —плѣновати 40. ληλατεῖν.—wтмъстити 88. ἐκδικοῦν.—рещи 106. εἰπεῖν.—оубити 107. κτεῖναι.—възѧтї 123. ἀπολαμβάνειν. —прѣвести 132. μεθέλκειν. — кръмити 153. ἰθύνειν.— въвести 181. ἐπεισαγαγεῖν. — не wтдати 40. μὴ λήψεσθαι. — не въздати мѫкы 74. μὴ τιμωρῆσαι. — цимисхїа не видѣти 195. τὸν Τζιμισχὴν μὴ καθορᾶν.— не сътворити втораго брака 214. μηκέτι παστοπήγια στῆσαι δευτέρου γάμου.— видѣти сѧ 27. τὸ φανῆναι.— нарицати сѧ 33. τὸ καλεῖσθαι. срамотѫ себѣ въмѣнѣѫ — нарицати сѧ рабъ 21. δεινοπαθῶν εἰ λέγοιτο δοῦλος. како се можетъ быти — повести дъщерь моѫ тамо 55. cum s'ar putea întîmpla aceasta, ca să duc pe fiĭca mea acolo?

избавитель m. mîntuitor λυτρωτής 33.

избавити -вѧ -виши a mîntui, a scăpa ῥύεσθαι 122. 169. 215. 217. — сѧ a se mîntui ἀπαλλάττεσθαι 104. wт злъ избави сѧ 109. κακῶν ἐρρύσθη.

избавленїе n. mîntuire λύτρωσις 113.

избавлѣти -ѣѫ -ѣеши a mîntui ῥύεσθαι 33. coresp. greş. luĭ λυττᾶν: (молѧщи) и рѫцѣ подати ей тврьдѣ и wт

петронина изблавлѣѫщѫ єѫ неправєднаго обычаа 165. (λιπαροῦσα) καὶ τὰς παλάμας ἐπισχεῖν τὰς γιγαντοπαλάμους τοῦ Πετρωνᾶ, λυττήσαντος ἐκ φιλαδίκου γνώμης.

избирати -аѫ -аєши a alege: оуєспєсїана -раєтъ владыкѫ 84. Οὐεσπασιανῷ ψηφίζεται τὸ κράτος.

избити -їѫ -їєши a lovi, a izbi, a omorî, a bate 150. 201. ἐκκρούειν 167.

избости -бодѫ -бодєши a smulge, a străpunge ἐξορύττειν 207. ἐκκεντεῖν 144. 216. συνεκκεντεῖν 142.

избрати -берѫ -берєши a alege **65**. ἀπολέγειν 148. ἐπιλέγειν 125. 139. избран''ныи 151. ὁ ἐκλεκτός.

избѣгати -аѫ -аєши a fugi διαφεύγειν 128. δραπετεύειν 140.

избѣгнѫти -нѫ -нєши a fugi, a scăpa cu fuga φεύγειν 10. 34. 67. 97. 175. 179. 183. 210. ἐκφεύγειν 32. 37. 119. ὑπεκφεύγειν 44. ἀποφεύγειν 74. 183. ἐκτρέχειν 68. ἀλύσκειν 129. 210. ἀποτρέπεσθαι 18. ἀποσκιρτᾶν 67. — ѡт зѫбовъ 32. — ѡт бѣды 119. — ѡт злобы 183. 210. v. къцарити сѧ.

изваанїє n. săpătură, sculptură γλύμμα 166.

изваати -аѫ -аєши a săpa, a sculpta γλύφειν 166. рѫками изваанъ 17. χειρόκμητος.

извести -ведѫ -ведєши a scoate **58**. **64**. **66**. 182. 196. ἐξάγειν 152. 163. 168. 180. ἀπάγειν 198. ἄγειν 166. ἀνάγειν 114. μετάγειν 213. φέρειν 146. 158. ἐκφέρειν 139. 198. изведє сѧ 77. ἐξενήνεκτο.

изводити -ждѫ -диши a scoate ἐξάγειν 33.

изволити -лѭ -лиши a voi, a se 'nvoi, a preferi θέλειν 168. αἱρεῖσθαι 27. на сїє изволиши 204. εἰς τοῦτο συννευσάσης (R; ed. B. συμπραττούσης v. 6086).

изврътѣти -щѫ -тиши a smulge, a scoate διατιτρᾶν 75.

изврѣщи -врьгѫ -врьжєши a arunca, a lăpăda, a vărsa ῥιπτεῖν 70. ῥιπτάζειν 189. ἐκρηγνύναι 130. 146. 152. 184. ἀπορρηγνύναι 90. 92. ἀναρρηγνύναι 113. ἀποπτύειν 95.

извѣстєнъ adj. cunoscut, învederat σαφής 1.

извѣстити -щѫ -стиши a vesti, a înștiința, a descoperi ἐκλεπίζειν: ихъ же извѣстити скѫпоє и тємноє ѡткрыти 168. ὧν ἐκλεπίσαι τὸ σκληρὸν καὶ τὸ στυγνὸν φωτίσαι.

извѣстно adv. știut, hotărît, cu siguranță **65**. ἀκριβῶς 124. παγίως 213. V. извѣсто 124.

извѣстнѣ adv. cu siguranță σαφῶς 24. 32. 46. comparat. -тнѣє 164. ἀκριβέστερον maĭ de aproape, maĭ cu de-amăruntul.

извѣсто v. извѣстно.

извѣстовати -оуѫ -оуєши a face cunoscut, a înștiința: повѣсти о извѣстованныихъ вєщєи **46**. ‚historia de rebus certis'.

извѣщєнїє n. arătare, dovadă: на — бꙑти 98. φερέγγυον εἶναι.

изгнанїє n. izgonire, exil ὑπερορία 105. 135. 145. 167. въ — послати 112. ὑπερόριον τιθέναι. — полоучивъ 12. ἀπελαθῆναι δυστυχήσας.

изгнати, иждєнѫ, иждєнєши a izgoni, a alunga **57**. ὠθεῖν 177. ἐξωθεῖν 147. 206. ἀπελαύνειν 141. ἐκβάλλειν 156. ѡт царскыихъ изгнанъ 153. τῶν ἀνακτόρων ἔκπτωτος. изгнана послати 167. — сътворити 206. ὑπερόριον τιθέναι.

изгонити -нѭ -ниши a izgoni βάλλειν 181.

издаати -даѫ -даєши a scoate: издаѫ пѣсни медовныѧ 164. ἐκχέων λάλημα μελιτόεν.

издавати -аѫ -аєши a scoate, a goli

ἐπαντλεῖν 170. κενοῦν 209. ἀποκενοῦν 157. доушѫ издаваахѫ 14. τὰς ψυχὰς ἐναπεφύσων. вьсѣкаа доуша на вьзращенїе издаваашє сѧ 15. ἅπασα ψυχὴ πρὸς αὔξην ἐπεδίδου.

издати -дамъ -даси a da ἀναδιδόναι 69. доушѫ издавъ 86. τὴν ψυχὴν ἐκρήξας.

*издигєрдь m. Isdigerdes Ἰσδιγέρδης: gen. -дѣ 100.

издрати сѧ -дєрѫ сѧ -дєрєши сѧ a se rupe: изъ облака нѣкѫдоу издравъ сѧ вѣтръ коурєнъ 199. νέφους ποθὲν ἀπορραγεὶς ἄνεμος θυελλώδης.

издрьканїє n. ruptură: ис корєнє—114. ἡ πρόρριζος ἀναίρεσις.

издъхнѫти -нѫ -нєши a-şĭ da sufletul 63. ἐκπνεῖν 44.

издыханїє n. răsuflare πνοή 44. 182.

издыхати -аѭ -аєши a-şĭ da răsuflarea ἀποπνεῖν 14.

излєтѣти -щѫ -тиши a sbura 48. πτερύσσεσθαι 175.

излїанїє n. revărsare χύσις 209.

излїати -лѣѭ -лѣєши a vărsa ἐκχεῖν 111. зима излїавши сѧ тѧшка 165. χειμὼν κατενεχθεὶς βαρύθρους.

изливати -аѭ -аєши a vărsa, a goli κενοῦν 171.

излихъ adj. de prisos, din belşug περιττός 126.

изложити -жѫ -жиши a expune, a povesti ἐκπονεῖν 1.

изломити -мѧ -миши a rupe, a călca: — вѣрѫ 63.

измаилтѣнинъ m. Izmailtean Ἰσμαηλίτης 190.

измєждѫ prep. cu gen. dintre: — нас 57.

измєтати -щѫ -щєши a arunca: -ташѫ вь морє 66.

измєтнѫти -нѫ -нєши a alunga, a exila ἐξοστρακίζειν 189.

измрьзнѫти -нѫ -нєши a îngheţa κρυσταλλοῦσθαι 20. 79. боазнїѫ измрьзє народоу срьдцє 117. δέος ἐκρυστάλλωσε τοῦ πλήθους τὰς καρδίας.

измъждити -дѫ -диши a slăbi, a roade, a strica: и сънѣдъ срьдцє єго и измъждивъ 172. καταφαγών τε τὴν αὐτοῦ καρδίαν καὶ συσσήψας. cf. neobulg. izmoždam sa slăbesc, mă ofilesc D.

измыти -мыѭ -мыєши a spăla καταλούειν 217.

измѣнити -нѧ -ниши a schimba ἐξαλλάττειν 20. ἀμείβειν 206. имѣнїємъ измѣнити их число оурєкъ 127. παρακαλῶν χρήμασιν ἀλλάξασθαι τὸ πλῆθος τοσαρίθμοις. каковѫѭ вь мѣсто каковы доброчѧсты измѣнихъ чѧсть 166. οἵαν ἀνθ' οἵας εὐτυχοῦς ἀντηλλαξάμην τύχην.

измѣновати -оуѭ -оуєши a schimba: ѡт власти—81. ἐκ τῆς ἀρχῆς παραλύειν.

измѣрѣти -рѣѭ -рѣєши a măsura μετρεῖν 46.

*изнашати -аѭ -аєши a scoate; v. износити.

изнєсти -нєсѫ -нєсєши a scoate, a produce ἐκφέρειν 109. 113. 160. 184. φέρειν 135. ἐκφύειν 12. сѫдъ — 130. τὴν δίκην ψηφίζεσθαι. изнєсъшїа 79. 176. ἡ ἐνεγκαμένη patria, ţara.

изникнѫти -нѫ -нєши a răsări: изничє 221. ἀνέρρωγε.

износити -шѫ -сиши a scoate, a produce προφέρειν 104. θύραζε φέρειν 157. сълзы изношаашє 165. δάκρυον κατῆγεν. словєса износѧ 129. λόγους ἀποπτύων. видѧщє огнь износѧщъ по вьсѫдоу пламєнь злосмрадєнъ 130. βλέποντες πῦρ ὑφέρπον πανταχοῦ καὶ φλόγας ἐριβρόμους. сладко пѣнїє любимо изношаашє (V. изнашаашє) 164. (ἀπήχει) λιγυρὸν μουσίκευμα, γάργαλον, ἀπορρέον. многоцѣн"ыѧ изношаашє съсѫды 23. πολυτελέσι σκεύεσιν ἐχρῆτο. v. обощїє.

*изображеніе n. arătare, semn: зълыимъ — 216. κακῶν σημάντωρ.

изобрѣсти -рѧщѫ -рѧщеши a afla, a descoperi ἀνευρίσκειν 117.

изпразнити -нѭ -нниши a goli κενοῦν 82.

израсти -растѫ -растеши a creşte, a înflori ἀναφύεσθαι 24. θάλλειν 7. из ребра израстъшіа 163. ἡ πλευροφυής.

изрещи -рекѫ -речеши a spune εἰπεῖν 1. 28. 175. ἐξειπεῖν 149. ἐπειπεῖν 78. λέγειν 90. φράζειν 25. φάναι 24. ἐκφοιβάζειν 44. — словеса 38. χρῆσθαι τοῖς λόγοις. хоулнаа изрекошѫ весчислънаа словеса 118. φλήναφον ἀπέπτυσεν ἀπεραντολεσχίαν. съмрътъ изречена многыѩ чловѣкы 78. πότμον ἀπεφήνατο κατὰ πολλῶν ἀνθρώπων. хотѧщаа изрещи сѧ 166. τὰ μέλλοντα ῥηθῆναι. v. глѫвина.

изринѫти -нѫ -нешн a scoate, a alunga: — ѡт царства 172. ἔκπτωτον τιθέναι τῶν βασιλείων. greş. астїагѣ — 26. τὸν Ἀστυάγην τίσασθαι.

изрицати -цаѫ -цаеши, -чѫ -чеши a pronunţa ἐκφέρειν: — осѫжденїа 80. τὰς ψήφους. — мѫчнъıѩ обраꙁы 79. τὰς κολαζούσας ψήφους. imperat. изричи 80.

*изрыгателница f. cea care scuĭpă: greş. идоу — 216. οἰωνὸς ἀπαίσιος ,augurium infaustum'. v. изрыгати.

изрыгати -аѫ -аеши a borî, a vărsa ἐρεύγεσθαι 129. ἐκρήσσειν 139.

изрыгнѫти -нѫ -нешн a borî, a scuĭpa ἀπεμεῖν 148.

изрѣзати -жѫ -жеши a tăia ἐκτέμνειν 160. ἀνατέμνειν 77. изрѣзанъ 189. ἀπόκοπος.

*изрѣзованїе n. tăĭere, scopire ἐκτομή 87.

изрѣзовати -оуѫ -оуеши a tăia ἐκτέμνειν 87. τέμνειν 206.

изрѧденъ adj. afară din cale, ales, vestit περικλάνητος 85. — поклоноснцѣ 99. μυριονικηφόρος.

изтрьгнѫти v. истрьгнѫти.

изъ, из, ис prep. cu gen. din ἐκ, ἐξ, foarte des; maĭ rar ἀπό: ис хлъма 69. ἀπὸ δρυμῶνος. из дѣтьства 72. ἀπὸ βρέφους. ис пръва, из начѧла dela început; ис корене din rădăcină; из основанїа din temelie; cf. коренъ, начѧло, основанїе, пръвъ. În Pr. şi cu cas. general: изъ единѫ чашѫ 52. из трож 65. v. младъ, оутро.

изънскати v. изыскати.

изъобрѣсти -рѧщѫ -рѧщеши a afla, a descoperi εὑρίσκειν 150.

изъобрѣтатель m. aflător, descoperitor ἐφευρέτης 17.

изыскати -аѫ -аеши, -щѫ -щеши a căuta ζητεῖν 124. ἀνερευνᾶν 160. изънскавъ 177. διερευνησάμενος.

изыти, изыдѫ, изыдеши a ĭeşi, a porni **56. 57. 60. 62. 65. 66.** 158. 163. 177. 187. ἐκβαίνειν 75. 167. μεταβαίνειν 75. ἐξέρχεσθαι 112. ὑπεξέρχεσθαι 45. προέρχεσθαι 78. ἐξιέναι 42. 79. συνεξιέναι 15. ἐκθρώσκειν 15. 25. 37. 146. ὁρμᾶσθαι 19. въ сїе изыдошѫ 129. εἰς τοῦτο ἀπέβησαν. ѡт тѫдоу изъшед 131. ἐντεῦθεν ἄρας. aor. p. 2 sg. изыде 108. ἐξεκυλίσθης te-aĭ rostogolit. изыти противѫ комоу **50. 52. 53.** a ĭeşi înaintea cuiva. greş. хотѧщим же прасцемъ изыти 68. μελλόντων δὲ κατάρχεσθαι τῆς χοίρου τῶν θυτήρων. иже тамо изъшед 112. οὗσπερ ἐκεῖθεν ἐξελών.

изѣсти -ѣмъ -ѣси a mînca κατεσθίειν 114. βιβρώσκειν 103. нашѫ съ пищами изѣдены бышѫ и трапезы 68. ἡμῖν σὺν τοῖς σιτίοις ἀνάλωνται καὶ τράπεζαι.

изѧти, изьмѫ, изьмеши a lua, a scoate, a ridica **56. 65.** ἐξαιρεῖν 77. очима его изѧтома 154. τὰς ὄψεις ἐκκοπείς. pt. trec. act. I nom. pl. изѣмше 77.

изѧщенъ adj. distins: — вѣ 211. βέλτιστος ἐδόκει. ѩко изѧщеньнымъ величь-

ствомъ 9. ὡς ἐν μεγέθους ὄγκῳ. comparat. -щнѣи 212. ὑπέρτερος.

издащьствовати -оүѫ -оүеши a se distinge: силоѫ -воүѫ 184. ῥώμῃ διαπρέπων.

икона f. chip, icoană εἰκών 152. 160. 164. μόρφωμα 146. μόρφωσις 160.

иконенъ adj. de icoană: -н"но написанїе 147. εἰκονογράφημα. v. написанїе.

иконоборецъ m. iconomach 146. 156. 160.

иконоборъство n. iconomachie εἰκονομαχία 152. 160.

или conj. disjunct. saŭ ἤ, foarte des. ἤγουν 139. или акїе 142. κἂν ἄρτι. или—или ἤ—ἤ καί 141. εἴτε—εἴτε 43. 67. 168. εἴτ' οὖν—εἴτε 204. или—или—или 147. εἴτ' οὖν—εἴτ'—ἤ. v. ли.

илїа m. Ilie 'Ηλεί 35.

илїада f. Iliada 'Ιλιάς 149.

·илїонъ m. Ilion (Ilium): илиωнъ градъ 47. Pril. илион' 122; N.-Sof. илион 101.

имамъ v. имѣти.

иманїе v. имѣнїе.

имати сѧ, ѥмѧ сѧ, ѥмеши сѧ a se apuca: юноша бѣ доброрастенъ, навѫсницѫ сѧ ѥмѧ 152. μεῖραξ ἦν καλλιφυής, κροτάφους ἰουλίζων. (на възрастъ вышед оүже юношъскын) и навѫсницѧ ѥмлѧ сѧ брадныѧ 219. καὶ χνοῦν ἐπαγγελλόμενος ἰούλου τοῖς κροτάφοις ‚primam barbae lanuginem in malis ostentans'. v. навѫсница. Pentru имати сѧ cf. M. Lex.

именовати -оүѫ -оүеши a numi, a chema 47. ἐπονομάζειν 33. ὀνομάζειν 172.

имѣнїе n. avere, avuție 158. 160. πράγματα, χρήματα, deseorĭ. οὐσία 101. ὄλβος 178. своимъ имѣнїемъ 118. ἰδίοις ἐν νομίσμασι. pl. имѣнїа χρήματα 109. 125. πράγματα 106. ὕλαι ‚res terestres': имѣнїωм вънимает 1. ταῖς ὕλαις ἐπιχάσκει. имѣниωмъ скровнице 213. χρηματοθήκη. тъчнаа морю имѣнїа 111. θάλασσαι χρημάτων. желаѫ имѣнїа 85. ἐρασιχρήματος. pl. dat. -ниωмъ 42. 72. 89. V. иманїе 71. 111. 171.

*имѣнолюбїе n. lăcomie φιλοχρηματία 157.

имѣти, имѣѫ, имѣеши, имамъ, имаши a avea **47**. **50**. **53**. **65**. **66**. 163. 168. ἔχειν, foarte des. κατέχειν 80. 199. φέρειν 10. 14. 17. 85. 90. 100. 102. 106. 148. 149. 174. 175. 183. 193. 209. 210. имы въ оүстѣхъ 196. ἐμφέρων τῷ στόματι. имы соүровъство съвъзрастно 205. εἰσφέρων σκαιότητας συμφύτους. любовь чистѫ имѣѫ 116. φιλίαν καθαρὰν πλουτῶν. отечьскѫ любовъ имѣѫ 206. πατρὸς στοργὴν καταπλουτῶν. зиждителѣ своѥго имѧ имат 137. τοῦ δομήτορος τὴν κλῆσιν διασώζει. добротѫ бесчислънѫ имы 98. κάλλος ἀμήχανον αὐχῶν. имѣѫ и обычаи праведнъ 121. αὐχῶν τὴν γνώμην καὶ δικαίαν. какокѫ бридость плоди имѧтъ 135. οἷον τὸ στῦφον οἱ καρποὶ αὐχοῦσι. разоүм злоненавистенъ имы 191. γνώμην μισοπόνηρον αὐχῶν. имѣше 112. ἔτυχεν ἔχων. скврън"ны имѣѫ родителѧ 146. λυπρῶν τυχὼν τῶν γεννητόρων. родоу начѧла свѣтла имѧще 212. οἱ τοῦ γένους τὰς ἀρχὰς λαμπρὰς ηὐτυχηκότες. асїа же дроугаго имѣ 31. 'Ασία δ' ἄλλον ἔλαχεν. имѣше званїе андωнинъ 91. ἔλαχε τὴν 'Αντωνίνου κλῆσιν. имы много пъстринъ 17. τελῶν πολύχρους. злато ничьсоже мѣдно имы 180. χρυσὸς μηδὲν ὑπόχαλκον ἠχῶν. вьсѣ имѣше оүтвръждена 188. πάντ' ἔφθη κατοχυρώσας. имѣи мечь 88. γενέσθω σοι τὸ ξίφος. имѣше женѫ 27. συνῴκει γυναικί. сън имѣше женѫ 98. τούτῳ συνῴκει γύναιον. имѧ имѣше и прослоүтїе 211. ὀνόματος ἠξίωτο καὶ φήμης. имѣѫ въ ѫтробѣ 200. ὠθῶν ἐν τοῖς ἐγκάτοις. рабѫ имѣше царицѫ 104. δούλην εἶλκε τὴν βασιλίδα. родъ имѧще 39. τὸ γένος ἕλκοντες. имы

корєнъ роднъин 110. ἕλκων τὰς ῥήζας τὰς τοῦ γένους. не имѣѫ имѣнїа многобогатнаго 178. ἀπορῶν ὄλβου πολυταλάντου. не имы перїа ibid. ἀφηρημένος τὰ πτερά. (домъ) празенъ и ничьсоже имы ibid. (οἶκος) αὐχμηρὸς μηδ' ἄντλον εὐτυχῶν. (мати бъıстъ близнъцемъ младенцемъ) юже прѣжде мала ни єдиного не имѫщїа 71. (μήτηρ ἦν διδύμων βρεφυλλίων) ἡ πρὸ μικροῦ μηδ' ἐφ' ἑνὶ τοῦτο συγχωρηθεῖσα. подобает же, ꙗкоже мнѧ, и хѫдожьства не имам 32. προσῆκον δ' ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ τέχνης οὐχὶ πόρρω. greș. имѣ доброчьстнѣ 31. εἶχε εὐτυχῶς. да тѧ любовнѧ имѫть 50. să te ĭubească, să te aĭbă cu dragoste. v. огнь. = În legătură cu infinitive formează viitorul: имѣти имать 80. καθέξει. пострадати имат 74. συγκινδυνεύσει. сѫдити сѧ имам 169. δικάσομαι. правити ймѫтъ 192. ἰθυνοῦσι, și altele. Pres. p. 3 pl. имѫтъ, deseorĭ. Casurile oblice ale pt. pres. aŭ totdeauna ѧ în loc de ѫ.

имѧ n. nume 4. 157 și deseorĭ în Pr. κλῆσις, ὄνομα, deseorĭ. именемъ cu numele, numit **46**. **49**. **51**. **54**. **55**. 163. τοὔνομα 145. 208. τὴν κλῆσιν 28. 100. 138. loc. sg. имени 126. v. имѣти.

инако adv. altfeliŭ ἄλλως 38. 208. ἄλλοθεν 122.

инде adv. în alt loc ἀλλαχόθι 120.

*индерихов adj. al luĭ Inderich Ἰνδερίχου 116 (V. анде-).

*индерихъ m. Inderich Ἰνδέριχος 116 (ин'-).

иновѣрникъ m. de altă credință, străin ἀλλόθρους 109.

иногда adv. cîndva, odinioară ποτέ 32. τὸ πρίν 172.

иноплеменинъ adj. de alt neam, străin ἀλλόφυλος 35. ἀλλόγλωσσος 43. ἔκφυλος 190 V. greș. ὁμόφυλος 36.

иноплеменьникъ m. de alt neam, străin ἀλλόφυλος 218. ἔκφυλος 190 (— и''и-).

инороденъ adj. străin, de alt neam ἀλλογενής 109. ἀλλοβλάστητος, ἑτεροθαλής din alțĭ părințĭ 213.

иночьскъ adj. singuratic, călugăresc μονήρης 115. μοναστής 205. -чьско житїе 148. ἄζυξ βίος.

иночьствовати -ѹѭ -ѹєши a trăi singuratic, necăsătorit μονάζειν 150. pt. -воѫ 152. μοναστής.

иноѩзъıченъ adj. de altă limbă, de alt neam ἀλλόγλωσσος 100.

инъ pron. alt **52**. **66**. 75. ἄλλος, ἕτερος, deseorĭ. ино что 147. ἄλλο τι. ино ничьсоже 133. 135. ἄλλο μηδέν. о инъıих' 164. въ инъıихъ 208. τὰ ἄλλα dealtmintrelea. Forme compuse: sg. n. иное 24. pl. gen. инъıихъ 17. 75. dat. инъıимъ 37. 193. ac. инъıѧ 22. instr. инъıми 150. loc. инъıихъ 164. 208.

инѫдѹ adv. în alt loc, din altă parte ἑνιαχοῦ 36. ἑτέρωθεν 94. greș. чръвлена же инѫдѹ 3. ὑπόκιρρος ἑτέρα.

*ипатїе m. Hypatius Ὑπάτιος 118.

ипатъ m. consul ὕπατος 74. 75. 80. 99. ѡт ипатѫ 82. ὑπατικός. нѣкто ипатъ пръвъıи съıи 98. ὑπατικὸς πρωτιστεύων.

ипатъскъ adj. consular ὑπατικός 74. ὑπάτων 76.

*ипатъство n. consulat ὑπατεία 75.

*ипитеръ m. Ipiter (Iupiter) **49**. **51**. id. N.-Sof. și Pyp. Prim. юпитер' 184. gen. юпитера ibid., юпитра 183; Pril. юпитѣр' 124. 128. 129. юп'тѣр' 123. cf. Giuppiter in Istorietta Trojana, ap. Wessel., Ist. rom. II, 65.

*ираклеи m. Heracles Ἡρακλῆς: gen. -леа 27. 38. dat. -леѹ 198.

*ираклїанинъ m. Heracles Ἡρακλῆς 67.

*ираклїанъ m. Heraclius Ἡράκλειος 130.

*ираклїе m. Heraclius Ἡράκλειος 130. 133. 134. Heracles Ἡρακλῆς 222.

*ираклїекъ adj. al lui Heraclius 131. 134.

*ираклона m. Heraclonas Ἡρακλωνᾶς 131. 135.

*ирина f. Irina Εἰρήνη 152. 153. 156.

*ирои m. erou ἥρως 44. 67. gen. ирωа 38. 40. 44. 196. dat. ирою 198.

ис v. изъ.

*исаакїе m. Isac Ἰσαάκιος 211. исакїе комнинъ 212.

*исаврїа f. Isauria Ἰσαυρία 111. 145. Ἴσαυροι 146.

*исаїа m. Isaia Ἠσαΐας 28.

искакати -чѫ -чеши a sări ἐκπηδᾶν 69.

искапати -аѫ -аеши a picura σταλάττειν 167. 170.

искати, ищѫ, ищеши a căuta, a cere, a încerca **58**. **63**. ἐκζητεῖν 207. μηχανᾶσθαι 32. дарωкъ — 170. δωροληπτεῖν a primi daruri. ищѫ въспомѣнѹѭщаго ꙗко грькы обладаетъ 219. χρῄζων ὑπομνήσοντος ὅτι Ῥωμαίων ἄρχει. искомое 73. τὸ ζητούμενον.

исклати -колѫ -колеши a ucide κατασφάττειν 113.

исковати -ѹѫ -ѹеши a bate, a lucra: — златѫ аблъкѫ **49**. — орѫжиа **61**.

ископавати -аѫ -аеши a săpa: и семѹ (ровѹ) ископаваемѹ и на много множьство происходѧщѹ 73. τῆς δ' ὀρυγῆς ἐπὶ πολὺ τὸ βάθος προϊούσης.

ископати -аѫ -аеши a săpa ἐξορύττειν 114.

искоренити -нѧ -ниши a desrădăcina ἐκριζοῦν 29. ἀπορριζοῦν 174. greș. сьи силнꙑѧ хананскꙑ искорени ωт них 35. οὗτος δυνάστας χαναὰμ ῥιζῶν ἀνεῖλεν ἀπ' αὐτῶν.

искочити -чѧ -чиши a sări **66**. ἐκθρώσκειν 149.

искра f. scîntee **48**. σπινθήρ 184. σπινθηράκισμα 165. greș. сръпъ и чаша ωт тожде искрꙑ 85. ἀμὶς καὶ ποτιστήριον ἐκ τῆς αὐτῆς ὑέλου (v. 2093); v. нелъ, сръпъ. не би ни искра ѹбѣгла орѫжїа ωтмъщенію 216. οὐδ' ἂν πυρφόρος ἔφυγε τὴν μάχαιραν τῆς δίκης (v. 6513).

искоусенъ adj. încercat, iscusit δόκιμος 73. 117. 169. δοκιμώτερος 183. — на брани 132. — въ бранехъ 220. — въ ратехъ 17. ἐμπειροπόλεμος. — ратемъ 211. πολέμων εὖ εἰδώς. greș. стръмленїемъ — 190. τὴν ὁρμὴν ἐμπύριος. ѹсъмнѣ сѧ искоусною его рѫкоу 196. ἐδραπέτευσε τὰς ἐμπυρίους (M ἐμπειρίους) χεῖρας (v. 5883). искѹсно и топло подвизанїе 41. πυρώδης καὶ θερμὴ εὐκινησία.

искоусити -шѫ -сиши a încerca, a cunoaște πειρᾶσθαι 41. 119. искоушенъ бывъ 183. γυμνασθείς, κυκηθείς.

искоушенїе n. încercare πειρασμός 103. 183. πειρατήριον 142. πάθος 173. pl. gen. -ней, dat. -ниωм 183. instr. -нми 103.

*исокасїе m. Isocasius Ἰσοκάσιος 108. 109.

*испанїа f. Spania Ἱσπανία 96.

испасти -падѫ -падеши a cădea, a se răsturna ἐκδιφρίζεσθαι 170. ἐκσφαιρίζεσθαι 184.

*испастовъ v. истасповъ.

испивати -аѫ -аеши a bea ἐκπίνειν 135. πίνειν 156.

испити -їѫ -їеши a bea ἐκπίνειν 101. 136. πίνειν 28. 119. 174.

исплоути -пловѫ -пловеши a pleca cu corabia: исплѹвшеи съ ним 68. οἱ συνεκπεπλευκότες.

исплъненїе n. împlinire πλήρωμα 111.

исплънити -нѧ -ниши a umplea, a împlini **66**. 137. πληροῦν 6. 109. 140. πιμπλάναι 81. 173. τελεῖν 147. ложесна исплънивши 77. τὴν νηδὺν πλησθεῖσα. исплъненъ plin 38. πλήρης 79. 180. μεστός 220. свѣтлостїѫ — 2. λευκόπεπλος. дары добродѣтѣлными — 89. χάρισι τῶν ἀρετῶν κατάκομος. — естъ 40. ἐνευθηνεῖται are din belșug.

исплъньти -ьѫ -ьеши a umplea, a împlini πληροῦν 83. 112. 130. 148. 159. 181. 190. κατακλύζειν 45. στενοχωρεῖν 109. πιαίνειν 88. ἀρδεύειν 89. ἀνύειν 145. исплъньемъ 120. πλουτῶν. — сѧ a se umplea, a fi plin στενοχωρεῖσθαι 151.

исплювати -аѭ -аеши a scuĭpa, a umplea de bale: -важщомоу ѹздѫ коню подобѧ сѧ 205. ἀποπτυστῆρα χαλινοῦ πῶλον παραζηλῶν.

исповѣдати -аѭ -аеши a povesti **58.** a înştiinţa, a mărturisi καταλέγειν 168. ἀπαγγέλλειν, καθομολογεῖν 25.

исповѣдовати -ѹѭ -ѹеши a povesti καταγγέλλειν 191.

исповѣдѣти -вѣмъ -вѣси a spune, a înştiinţa ἐξαγορεύειν 25.

***исполиноржкъ** adj. cu minĭ de uriaş γιγαντοπάλαμος 190. 209.

исполинъ m. uriaş γίγας, descorĭ. — тѣломъ 209. γιγαντόσωμος.

исправити -вѧ -виши propr. a îndrepta, a împlini, aci: a afla: и како чю и исправи ѿт веноушѫ госпождѫ **50.** ‚et ut ea audivit et comperit‘.

исправлѣти -ѣѭ -ѣеши a întocmi κατορθοῦν 221.

испразнити -нѧ -ниши a goli: greş. тѫжесть чрѣвнѫѭ -нилъ еси 82. βάρος γαστρὸς ἐκένου.

испрашати -аѭ -аеши a cere, a se ruga ἐξαιτεῖσθαι 128.

испрометнѫти -нѫ -неши propr. a arunca: жалостнѣ жизънь своѭ -метнѫ 97. ὀδυνηρῶς τὸν βίον καταστρέφει.

испросити -шѫ -сиши a cere ἐξαιτεῖσθαι 151.

испрѧсти -прѧдѫ -прѧдеши a toarce: (аеръ) егоже божьствныихъ испрѧдошѧ прьсть тенкодѣланїа 6. ὃν θείων ἐμηρύσαντο δακτύλων λεπτουργίαι.

испоустити -щѫ -стиши a trimete, a scoate ἀναπέμπειν 114. ἀφιέναι 118. 192. ἐκρηγνύναι 130. 170.

испоущати -аѭ -аеши a trimete, a scoate πέμπειν 122. ἀναπέμπειν 201. προπέμπειν 204. лоучѧ — ἀκτῖνας ἀπαυγάζειν 220. ἀκτινοβολεῖν 7.

испъстрити -щрѧ -стриши a vopsi, a zugrăvi: greş. златомъ испъщренъ 131. χρυσεοπήληξ cu coĭf aurit.

испытати -аѭ -аеши a căuta, a întreba πολυπραγμονεῖν 124. ζητεῖν 165.

истаати -аѭ -аеши a apăsa, a lovi, a chinui, a istovi πιέζειν 133. καταπιέζειν 46. истаавъ себе дѣлы дльготрѹдьними 213. δαπανήσας ἑαυτὸν ἔργοις μακροκαμάτοις. дрѣво стоуденыимъ истаaемо мразомъ 121. δένδρον κρυερῷ πηγνύμενον ἀέρι.

***истасповъ** adj. al luĭ Istasp Ὑστάσπου 28. greş. испастов' 29.

истачати -аѭ -аеши a vărsa, a revărsa βλύζειν 197. πηγάζειν 135.

истещи -текѫ -течеши a curge ἐκρεῖν 200. ῥεῖν 215.

истина f. adevăr ἀλήθεια 42. τὸ καθῆκον 120. по истинѣ ὄντως 194. αὐτόχρημα 197. вь истинѫ **54.** într'adevăr.

истиненъ adj. adevărat ἀληθής 173. а еже истин''нѣе 87. τὸ δ'ἀληθές. приповѣдоуемо истин''но оно 85. τὸ θρυλούμενον πανάληθες ἐκεῖνο.

истинънолюбнѣ adv. cu dreptate, cu sinceritate φιλαλήθως 1. 24. 86.

истинъствовати -ѹѭ -ѹеши a spune adevărul ἀληθεύειν 1. 170. ἐπαληθεύειν 202.

истицати -цаѭ -цаеши a curge, a ieşi, a izvorî καταρρεῖν 154. источникъ ѿт долоу истицааше 8. πηγὴ κάτωθεν ἀνερρώγει.

истлѣти -ѣѭ -ѣеши a se strica, a se 'nvechi: дымомъ истлѣвъ 85. καπνῷ μεμορυγμένος.

источити -чѫ -чиши a vărsa, a re-

vărsa βλύζειν 126. пролитїа источивъ 208/209. τὰς φλέβας διακρουνίσας.

источникъ m. izvor πηγή 4. 8. κρήνη 170.

истровъ adj. al Istruluĭ, de lîngă Istru παρίστριος: loc. pl. -вѣхъ 197.

истръ m. Istrul Ἴστρος 127. 197. v. окрѫстъ.

истрѫгнѫти -нѫ -неши a smulge ἀνασπᾶν 92. 137. 152. 169. σπᾶν 215. ἐξανασπᾶν 115. ἐκκόπτειν 138. истрѫгши сѧ зѣници 194. τῆς κόρης ἐκκοπείσης. истрѫгнѫ корениїа 122. coresp. greş. cuvintelor ὡς Ἡρακλῆς τῆς ὕδρας din v. 3348. изтрѫгнѫти 92.

истоуканенъ adj. sculptat: -ан"ныим образомъ 17. γλυπτοῖς καὶ στήλαις.

истоуканъ m. statue ἄγαλμα 17.

истоуканъ adj. sculptat γλυπτός 17.

истънити -нѧ -ниши a subţia, a extenua: кожѫ тѣла ихъ говѧждими жилами истънивъ 164. φλοῦν τοῦ σώματος αὐτῶν βουνεύροις ἐκλεπίσας.

истъщавати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se goli ἐκκενοῦσθαι 150. 172.

истъщити -щѫ -щиши a goli κενοῦν 156. 165. κατακενοῦν 178. — сѧ a se goli, a se istovi κενοῦσθαι 82/83. 157.

истѧзати -аѫ -аеши a căuta, a cerceta, a urmări ἀνιχνεύειν 150. истѧзаемъ 25. πολυπραγμονούμενος.

истѧзовати -оуѫ -оуеши a căuta ἀνερευνᾶν 83.

исходатаити -аѫ -аиши a procura, a mări, a înmulţi: да не како болѣзнъ ми исходатаиши 81. μή πως ἄλγος μοι προξενήσῃς. тогда сѫпцїимъ прѣмѫдрѫцемъ вещи исходатаивъ 179. τοῖς τότε σοφιστεύουσι πράγματα προξενήσας.

исходити -ждѫ -диши a ĭeşi **60**. ἐξέρχεσθαι 157. προϊέναι 68. 121. προκύπτειν 33. ἀπαίρειν 40. исходитъ по сѹхѹ 142. χερσοπορεῖ.

исходъ m. ĭeşire 115.

исхождение n. ĭeşire: — еже ис тѣла 210. ἀνάλυσις ἡ ἐκ τοῦ σκήνους.

исхытити -щѫ -тиши a răpi ἀφαρπάζειν 78. 118. 207.

исцѣлити -лѧ -лиши a vindeca ὑγιάζειν 114. ἰᾶσθαι 194.

исцѣлѣти -ѣѫ -ѣеши a se vindeca: pt. -лѣѫ 138. ἰώμενος.

исчезнѫти -нѫ -неши a dispărea: исчезе 88. 135. 183. ἐξέλιπε.

исчисти -чьтѫ -чьтеши a număra: исчьтоста воискѫ **54**.

исчитати -аѫ -аеши a număra: исчитаемъ 119. 127. ποσούμενος.

исчрѣпати -пѧ -пеши a scoate, a goli ἀπαντλεῖν 194. исчрипаахѫ сѧ 171. ἀπηντλοῦντο.

исѣщи -кѫ -чеши a tăia, a ucide **66**.

*италїа f. Italia Ἰταλία 67. 84.

италїискъ adj. din Italia Ἰταλίας 67. 68.

*италъ m. Italus Ἰταλός 67.

ити, идѫ, идеши a merge **48**. **49**. **51**. **57**. **59**. **60**. **62**. 197. πορεύεσθαι 70. 106. ἐλαύνειν 78. 132. ὁδεύειν 35. ἐπιέναι 133. 210. παρέρχεσθαι 82. въ скорѣ иды 142/143. ταχυπλόων. въспѧтъ иды 143. παλιμπόρευτος. съ ними идѣше 106. συνείπετο. pres. p. 2 sg. идешь **57**.

*идакь m. Itaca Ἰθάκη 39. gen. -кѣ ibid.

I.

і num. zece **66**.

іаковокъ adj. al luĭ Iacob Ἰακώβ 32.

іаковъ m. Iacob Ἰακώβ 32.

*іамвїискъ adj. ĭambic: — стїхъ 167. ἴαμβος. -скыимъ числомъ ibid. ἐν ἰαμ-

θείῳ μέτρῳ. намвїнскꙑми стихꙑ съплетенъ 164. ἰαμβόπλοκος.

идолъ m. idol: идолwм слꙋжѫ 43. εἰδωλολατρῶν.

*иезекїевъ adj. al luĭ Ezechia Ἐζεκίου 113.

*иереа f. preoteasă ἱέρεια 70.

иереи m. preot ἱερεύς 82. 125.

*иермонъ m. Iermon: gen. иермона 59. N.-Sof. ермонъ 111. După Greif (Arch. X,34) e Scyron (Scyrum) din Ovidiu, Met. XIII, v. 175; cf. Wessel., Ist. rom. II, 83.

иерꙋсалимъ m. Ierusalim Ἱερουσαλήμ 22. 23. 84. 88. 104.

*иехонїа m. Iehonia Ἰεχονίας 36.

израилтѣнинъ m. Izrailtean Ἰσραηλίτης 33. 34.

израиль m. Izrail Ἰσραήλ 32. 151.

*индїа f. India Ἰνδία 43.

*индїанинъ m. Indian Ἰνδός 30. 43. 110.

индїнскъ adj. indian Ἰνδῶν 43.

иоанъ m. Ioan Ἰωάννης 99. 191.— цимисхїи 196.

иосифъ m. Iosif Ἰωσήφ 32.

исꙋсъ m. Isus Ἰησοῦς 35. 80. 82. 118. v. навїинъ.

*ꙋалентинїанъ m. Valentinian Οὐαλεντινιανός 97. 98.

*ꙋвїановъ adj. al luĭ Iovian 95.

*ꙋвїанъ m. Iovian Ἰωβιανός 95.

юдеискъ adj. iudaic Ἰουδαίας 43.

юлїа f. Iulia Ἰουλία 76.

юлїановъ adj. al luĭ Iulian 90.

юлїанъ m. Iulian Ἰουλιανός 90. 92. 94. 95.

юнь m. Iunius Ἰούνιος 74.

юстинїановъ adj. al luĭ Iustinian 116.

юстинїанъ m. Iustinian Ἰουστινιανός 116. 137. 138. 139. 140.

*юстинъ m. Iustin Ἰουστῖνος 115. 116. 121. 123. — прьвꙑи 115. — малꙑи 121. — новꙑи ibid.

K.

*каакїнскъ adj. din Kaakia (din Achaia, achaicus) **53**. **54**. **55**. **59**. **64**. N.-Sof. каакінскъ 107. кахкінскъ 106; Pyp. кахкимскїи, кахкимъскїи; Pril. (ꙋрсаг') иклански 125. cf. Wessel., Ist. rom. II, 73.

*кавадїе v. кавадь.

*кавадь m. Cavades Καβάδης 111. ibid. кавадїе.

каганъ v. хаганъ.

кадило n. cădelniţare θυμίαμα 121.

каженикъ m. eunuc ἐκτομίας 87.

казатель m. pedepsitor παιδευτής: nom. pl. -іе 148.

казати -жѫ -жеши a arăta, a spune, a însemna **57**. ἑρμηνεύειν 76. сего кажѫтъ (V. глаголѫтъ) създавша банѧ зеꙋѯиповѫ 91. τοῦτον ἀκούω δείμασθαι λουτρὸν τὸ τοῦ Ζευξίππου.

каиновъ adj. al luĭ Cain Κάϊν 12. 196.

каинъ m. Cain Κάϊν 12. 136.

каквото v. какъвъ.

како a) adv. cum, în ce chip πῶς, ὅπως, deseorĭ. какоже люко аще 71. ὡς δ' οὖν καί. какото ж си и прѣжде чюлъ **50**. cum aĭ auzit-o şi maĭ 'nainte. на свѣтѣ жене нимꙑ како извѣстн 146. εἰς φῶς δ' οὐκ ἔχων ἐνεγκεῖν. coresp. luĭ οἷος în propos. greş. w ле, како емꙋ же приирѫжена юстъ съ гѫдцꙑ жизънь, бѫдѫ пострадѣетъ 84. οἷον, ὦ Ζεῦ, κιθαρῳδὸν ὁ βίος ζημιοῦται. b) conj. cum, îndată ce, că: како чю и исправи **50**. îndată ce auzi şi află. сѧ не похвали, какоси бесѣдовала **51**. ,că aĭ vorbit'. начѧшѧ прорицати, како ви троа не стоалъ до врѣмене ibid. ,că Troia nu va sta mult timp'. ꙋвѣждь, брате мои, како ми юсть богъ посокилъ

52. ‚că dumnezeŭ mĭ-a ajutat‘. прїидет врѣмѧ, како мѧ хощешь оставити 57. va veni vremea, că mă veĭ părăsi, să mă părăseștĭ. и видѣ то оугрекшешь, како сѧ озлобиста оба царѣ 65. ‚că s'aŭ mîniat amîndoĭ împărațiĭ‘. оувѣдѣ то полинещерь краль, како сѧ скончa троа 66. ‚că s'a sfîrșit Troïa‘. азь вамъ хощѫ то створити, како хощемь трож прѣжти льстиѫ 65. voiŭ face pentru voĭ așa, că vom lua Troïa prin vicleșug.

каковъ pron. ce fel οἷος, ὁποῖος, ποῖος, deseorĭ. — люво 104. οἷος. greș. въ каковое бъістъ ѡтстѫпленїе расмотривъ 142. εἰς οἰωνὸν ἀπαίσιον θέμενος.

какоже v. како.

какото v. како.

какъвъ pron. ce fel: онаквози — какъвото 61. tale — quale.

*калафать m. Calafat Καλαφάτης: gen. -тѣ 205.

каленъ adj. noroĭos, murdar λυπρός 176.

*калиникъ m. Calinic Καλλίνικος 140.

*калкадиновъ adj. propr. ‚al luĭ Kalkadin‘: -овь оток 58. N.-Sof. калкадиїнов ѡток 111; Pril. оток колков' 128. Probabil Καλχηδών, Χαλκηδών M. Pr. 10.

калкашъ m. Kalkaš (Kalchas) 55. 57. 59. Id. N.-Sof. 108. 110; Pril. калкашь, кал'каш' 126. 130; Pyp. колкашь.

калъ m. lut, mlaștină πηλός 70. 82. 83. 106. τέλμα 150. каломъ съмѣшенъ 8. πηλόφυρτος. v. валѣти сѧ.

калъканоушъ m. Kalkanuš (Vulcanus): — ковачь 61. N.-Sof. калканушь 114; Pril. вл'канšшь 131.

калѣнъ adj. de lut πήλινος 80.

*камвисъ m. Cambyses Καμβύσης 24. 25. 28.

каменենъ adj. de pĭatră: — и златъ 23. λιθόχρυσος.

каменїе n. pĭetre 51. 66. λίθοι, deseorĭ. λιθασμοί 113. πέτραι 209. pl. каменїа 209. πέτραι. драгое камение 49. pĭetre scumpe. каменїемъ съставленъ 3. — обнизанъ 89. πετροστοίβαστος, λιθόστρωτος. loc. pl. -ниихъ 93.

*каменозданенъ adj. zidit din pĭatră λιθοπλίνθινος 176 (V. камѣно-).

камень m. pĭatră 66. λίθος 8. 125. 163. 210. πέτρα 35. 153. 180. 207. ἄκμων 192. βῶλος 72. ἀδάμας 167. 217. -нъ 125. 163. 193. sg. gen. -нѣ 210. dat. -ню 207.

камо adv. unde: не видѣх камо сѧ дѣнѫ 62. — люво 81. ὅπου δήποτε.

камѣненъ adj. de pĭatră λίθινος 80. ἐν λίθοις 21.

*кандавлїе m. Candaules Κανδαύλης 27.

*канобикъ m. Canobicus Κανωβικός 38.

*кападокїанинъ m. Capadochian Καππαδόκης 214. gen. -кѣнина 126.

*кападокїнскъ adj. din Capadochia Καππαδοκῶν 131.

*капаневъ m. Capaneus Καπανεύς 210.

капати, капѧ, капеши a picura στάζειν 11. 180. 203. σταλάττειν 160. 197. кръвми каплѣахѫ 45. λυθροστάλακτοι.

*капилскъ adj. coresp. grec. παλιγκάπηλος vînzător de mărunțișurĭ: капилское житїе 146. παλιγκάπηλος βίος; v. злѣ.

*капитолиновъ adj. capitolin καπιτωλῖνος 73.

каплѣ f. picătură ῥανίς 153. ψεκάς 198. σταλαγμός 154.

*капна = lat. κάπουτ 73.

*каракалъ m. Caracalla Καράκαλλος 91.

карати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se certa, a se lupta 56. 57.

*кардамъ m. Cardam 152.

*каринъ m. Car Κάρ: ac. pl. кары 40.

*каркиновъ adj. de rac: greș. каркинова оуста 210. (= καρκίνου στόμα), pentru καμίνου στόμα din v. 6302.

*кароулъ m. Carol Κάρουλος 155. dat. карлоу ibid.

кархидонъm. Cartagena: град — 117. Καρχηδονίων ἄστυ.

*кархидонъскъ adj. din Cartagena Καρχηδονίων 138.

*кархидонѣнинъm.Cartaginean Καρχηδόνιος 77.

касати сѧ -аѭ сѧ -аеши сѧ a atinge, a se atinge ψαύειν 28. ἅπτεσθαι 144. касаѭ сѧ стѫпанїи лекъꙑми и къснꙑми 213. χρώμενος βημματισμοῖς σχολαίοις βραδυπόροις. и костїи касаемое самꙑих и срьдца 187. καὶ τῶν ὀστῶν ἁπτόμενον αὐτῶν καὶ τῆς καρδίας.

*касїе m. Cassius Κάσσιος 75. 78. nom. pl. -їи 75.

каситеръ m. cositor κασσίτερος 5.

кастель m. castel 57.

*касторъ m. castor κάστωρ 159.

*катлъ m. Catullus Κάτλος: nom. pl. катли 75.

катрьга f. corabie 53. 54. (grec. κάτεργον).

катоунъ m. cort, tabără 62. 63.

*кашщандра f. Kaštrandra (Cassandra) 51. 62. id. N.-Sof. 105. 114; Pril. кшандра 124. (prob. din *Kastandra *Kastrandra Kaštrandra; cf. Tivurcer din Tivucer).

*кашантоуша f. Kašantuša (Xanthus): — рѣка 47. 50. N.-Sof. кашантꙋша 104. кашандуша 101; Pril. кашан'тꙋш', рѣка кашан'тꙋшека 124. шанктꙋш 121; Prim. шанак'тꙋшь 181.

кедръ m. chedru κέδρος 209.

*келїотъ m. păzitor de odae πρόκοιτος 185. θαλαμηπόλων 168.

*кентавръ m. Centaur Κένταυρος 210.

*керверъ m. Cerber Κέρβερος 129. 147.

*кесарство n. demnitatea de chesar: на вꙑсотѫ кесарства 109. εἰς ὕψος τὸ τοῦ καίσαρος.

*кесаръ m. chesar καῖσαρ, deseorĭ.

кесаръскъ adj. de chesar καίσαρος 77. 94. 108. 172. 205.

*кесарь = καίσαρις caesaries: главнѫѭ косѫ римлѣне зовѫтъ кесарь 77.

*кїесторъ m. quaestor κοιαίστωρ 108.

*кизикъ m. Cizicus Κυζικηνοί 112.

*кикеронинъ m. Cicero Κικέρων: nom. pl. -оне 75.

*кикносъ m. lebedă κύκνος 157. 161. 220.

*киликїа f. Cilicia Κίλικες 184. ὁ Κίλιξ 193.

*киликїискъ adj. cilician Κιλίκων 196.

*кипарисїе n. chiparos κυπάριττος 7.

*кипелъ m. cupă κύπελλον 202.

кир indecl. chir κύρ, κύριος 1.

*кировъ adj. al luĭ Cyrus Κύρου 26. 28.

*киръ m. Cyrus 26. Κῦρος 25. 26. 28. 30.

*кисовъ adj. al luĭ Cis τοῦ Κίς, Κισσέως 36.

китъ m. chit κῆτος 133.

*клавдїе m. Claudius Κλαύδιος 83.

*клавдїевъ adj. al luĭ Claudius Κλαυδίου 92.

класїе n. spic στάχυς: pl. -їа 42.

класъ m. spic στάχυς 3. 126. 142. 188. 211.

клатити -щѫ -тиши a scutura: опашїѫ клатѧ 9. τὴν προνομαίαν σείων. — сѧ a se clătina, a se mişca κομαίνεσθαι 169.

клевета f. clevetire, clevetă συκοφαντία 41.

*клеопатра f. Cleopatra Κλεοπάτρα 31.

*клеопатринъ adj. al Cleopatreĭ 31.

клокотати -щѫ -щеши a clocoti, a fierbe καχλάζειν 141. 206. βρέμειν 12.

клокотъ m. clocot, bătae σφαδασμός 203.

клонити сѧ -нѭ сѧ -ниши сѧ a se pleca, a înclina: видѣвъ клонѧще сѧ само и онамо царство 185. ἰδὼν περιφερόμενον τῇδε κἀκεῖ τὸ κράτος.

клопотъ m. zgomot, sunet πάταγος

201. κτύπος 165. καχλασμός 8. δοῦπος 202. δούπημα 198.

клъка f. șold: — ножнаа 72. ἡ ἀγκύλη τοῦ ποδός.

клѣтєнъ adj. de casă: greș. тъмѫ въ сєбѣ прѣградъ клѣтнъıнхъ нмъı 14. μυρίους ἔνδον ἑλιγμοὺς λαβυρινθώδεις φέρων.

клѣть f. casă, acoperemînt οἶκος 37. στέγη 14.

клюнъ m. cioc ῥάμφος 6. 9. 178. ac. pl. -овъı 6.

ключарь m. clucer, impr. îngrijitor de biserică νεωκόρος 176.

ключатоноктъ adj. cu ghiare încovoĭate γαμψώνυξ 6. v. ноктъ.

ключнти сѧ -чѧ сѧ -чнішн сѧ a se întîmpla τυγχάνειν 83. 103. 166. ἐγγίγνεσθαι 68. ключн сѧ 114. συνέβη.

ключь m. chee κλείς 157.

клѧтва f. jurămînt, blestem 63. ὅρκος, deseorĭ. ὅρκιον 211. ἀρά 12. gen. pl. -тъвъ 39.

клѧтн сѧ, клънѫ сѧ, клънєшн сѧ a se jura 57. 63.

клѧтомєщрнца f. Klętomeštrica (Clytaemnestra) 55. N.-Sof. клєтомєщрнца 109; Pril. voc. клнтнмєшан царнцє 126.

кннга f. carte 148. 177. βίβλος, deseorĭ. χάρτης 79. наслаждаєшн сѧ въ кннгахъ 1. ἐπεντρυφᾷς τοῖς λόγοις. greș. алєѯандровѫ поставн кннгѫ многъıнм матєрє 31. τὴν 'Αλεξάνδρου τέθεικε βίβλων πολλῶν μητέρα. оумѣашє кннгѫ 52. știa carte.

*кннгороднъ adj. producător de cărțĭ: врътоградъ -роднъıнхъ дрѣвъ 148. κῆπος βιβλιοφόρων δένδρων.

кннгочїн m. cărturar, scriitor γραμματεύς 82.

кннжєнъ adj. de carte, de scrisoare: кннжнаа словєса 49. cuvinte scrise. v. пнсмо.

кннжннкъ m. cărturar 82 V. v. кннгочїн.

кнѧзъ m. principe 152. 158. 160. 163. 177. 197. ἄρχων, deseorĭ. κατάρχων 155. φύλαρχος 196. 218. ῥήξ 116. greș. δημότης 86. instr. pl. -зъı 20. dat. sg. кнѧзѹ 116. v. мѣстєнъ.

коато v. кон.

кобъıла f. ĭapă ἵππος 29.

кобъıлєнъ adj. de ĭapă: пнканнна кобъıлнаа 29. τὰ οὖρα τῆς θηλείας. v. лакннїа.

ковати, коуѫ, коуєшн, ковѫ, ковєшн a bate cu ciocanul: кованъ 171. σφυρήλατος.

коварьствїє n. viclenie, șiretenie πανουργία 186.

коварьствьнѣ adv. cu viclenie, cu șiretenie, coresp. luĭ πανοῦργος 195.

ковачь m. faur 61. χαλκεύς 221.

*ковачьскъ adj. de faur: -чьскъıмн омлатъı бнжѫщє 167. χαλκεῖς σφυροκτυποῦντες.

ковчєгъ m. corabie κιβωτός 13. 14. 15. 216. v. съкръıти.

ковчєжєнъ adj. din corabie, de corabie κιβωτοῦ 14. 216.

когда adv. cîndva, cînd ποτέ 76. 83. πότε 86. 119.

когъı adv. și conj. cînd: когъı бнхъ вндѣла 57. cînd am văzut. помѣнѣтє когъı азь прїндохъ 64. aduceți-vă aminte cînd am venit eŭ. когъı – то 57. cînd — atuncĭ. neobulg. kogi.

*коєта m. Koeta (Oetes?): — краль 58. (craĭul din insula luĭ Kalkadin). N.-Sof. коєта 111; Pril. 3 щєрн ѹнєтѣ крала, к' ѹєтѹ кралю 128.

кожа f. pĭele, coaje ἐπιδερμίς 20. 82. 124. φλοῦς 164.

кожєнъ adj. de pĭele δερμάτινος 12.

коза f. capră, greș. κάπρος 6.

козєлъ m. țap, berbece τράγος 17. greș. κάπρος 10. 138. 150. 200.

кон pron. relat. și interrog. care, ce 47. 48. 53. 55. 56. 58. 61. 64. 65. f. коа 47. 50. 52. 54. 57. 58. 59. коѩ 49. n. коє 47. gen. коєго 46. 48. 60. 62.

65. instr. конимъ **61**. loc. коєм **58**. f. dat. коєи **58**. ac. кож **49**. pl. m. кои **55**. **65**. f. кож **49**. **51**. n. коа **57**. конто **50**. **64**. f. коато **63**. и кои кралк оилꙋша **47**. și care (acel) craiŭ Oilușa. кои прѣмагааше, томоу кнаше вѣнецъ **48**. care (cel ce) biruia, aceluĭa iĭ împletea cunună. коа ѡт васъ **49**. care dintre voĭ. въ кои днк принесено бысть ѡрѫжие то, въ тыж же нощк... **61**. în ce zi s'aŭ adus armele, în aceeașĭ noapte... коего зовѣше полидвороуша **65**. pe care îl chema Polidvoruš. оурѡве гръчкстии кои сѣдѣхѫ ibid. domniĭ grecĭ care ședeaŭ, și altele. що є коєи драго **58**. ce e drag fiecăreĭa. що коа любить ibid. ce ĭubește fiecare, ce-ĭ place fiecăreĭa. да повѣждъ нам коа єсть ѡт нас наилѣпшаа 49. spune-ne care dintre noĭ e cea maĭ frumoasă. мышлѣаше кож би могла свадж въести ibid. se gîndea ce ceartă ar putea sa vîre. повѣждь нама, коа сѧ зданїа трѣбѣ трои на ръванк **57**. spune-ne ce fel de clădirĭ sînt de nevoe spre dărîmarea Troĭeĭ. не вѣмъ коими помъıслъı или къıми оумъıшлении 155. οὐκ οἶδα τίσι λογισμοῖς ἢ ποίαις ἐπινοίαις. v. къıи.

конто v. кои.

кокошъ f. găină ὄρνις 117. 175. greș. ıакъı кокошъ 201. ὡς ἴρηξ ὠκυπέτης. dat. sg. -ши 175.

*колатиновъ adj. al luĭ Colatin Κολατίνου 73. 75.

*колатинъ m. Colatin Κολατῖνος 75.

колесница f. car ἅρμα 170. 171. 211. δίφρος 193. 210. greș. кониъ на колесницах 34. ἁρματηλάτης. v. въоржжити, ıздити.

колесничинъ adj. de car, cu carul: ѡт -чнъıих вѣдъ оукланѣж сѧ **213**. τοὺς τῶν ἁμαξοτροχῶν κινδύνους ὑπεκκλίνων. v. оурнстанїе, оутицанїе.

*колесничьскъ adj. de car, de vizitiŭ: дѣти -чьскъıѧ 171. τὰ βρεφύλλια τῶν ἁρματοστρόφων.

коликъ pron. indef. și interrog. cît de mult **53**. **54**. **64**. ὅσος 140. πόσος 1. 86. 206.

коло n. roată τροχός 13. 109. 151. 156. 193. 208. 215. κύκλος 193. — чѧсти 108. 208. ὁ κύβος ὁ τῆς τύχης. — властное 161. ὁ κύλινδρος τοῦ κράτους.

*колъхи pl. m. Colchi Κόλχοι: gen. колохъ 184.

колѣ adv. cînd: до колѣ pănă cînd **55**. **57**. ἕως καὶ πότε 119. 192. μέχρι καὶ τίνος 119.

колѣбанїе n. clatinare, șovaire, învîrtire τιναγμός 95.

колѣбати -аж -аєши a clătina, a scutura κατασείειν 185.

колѣбити -бѧ -биши a clătina, a mișca, a scutura, a cumpăni σαλεύειν 126. ἐπισείειν 3. δονεῖν 105. 185. о дѣвѣ же колѣблѧ житїе дъщерю 203. ἐπὶ δυσὶ τὸν βίον δὲ σαλεύων θυγατράσι. — сѧ a se 'ndoi, a fi nedumerit, a se teme: доушеж колѣблѣше сѧ 172. ψυχὴν συνεδονεῖτο. ʌ epent. peste tot.

колѣно n. genunchiŭ γόνυ 220. neam: племена варварьскъıихъ колѣнъ (V. ѩзъıкъ) 193. φυλαὶ βαρβαρόφυλοι.

комисъ m. comis 177. v. попечєнїе.

*комнинъ m. Comnen Κομνηνός 211. 212. pl. комнини 222. Κομνηνιάδαι.

*комодовъ adj. al luĭ Comod 90.

*комодъ m. Comod Κόμοδος 90.

конєнъ adj. de cal ἵππειος 184. кон"на рать 117. ἱππομαχία. v. тицанїе, оутицанїе, оурнстанїе.

*конєхранитель m. îngrijitor de caĭ, vizitiŭ ἱπποκόμος 29.

конєцъ m. sfîrșit 222. τέλος, descorĭ. ἄκρον 30. до конца până la sfîrșit, în sfîrșit, cu totul **55**. **60**. εἰς τέλος 88. 99. 174. 185. μέχρι τέλους 82. 99.

τέλος 86. τέλεον 40. παντελῶς 70. 175. на конець εἰς τέλος 68. 158. εἰς ἄκρα 78. въ конець 101. εἰς ἄκρον. ѡт конець земли до конца земли 87. ѡт конець земли до конець 93. ἀπ' ἄκρων γῆς εἰς ἄκρα γῆς. до конца погрѣшителенъ 179. ἀκροσφαλής.

конеченъ adj. din urmă, desăvîrşit: съмрътно и конечно писанїе 101. ἐπιθανάτιον καὶ τελευταῖον γράμμα. недѫгъ —114. νόσημα κάτοχος letargie. конечно самолюбїе 153. ἄκρα φιλαυτία.

конечнѣ adv. în sfîrşit, la urmă: не конечнѣ дъхаж 125. μὴ τὰ λοῖσθα πνέων.

конечнѣе adv. în sfîrşit τέλος, τελευταῖον, τὸ τελευταῖον, deseorĭ.

конесъдець m. vizitiŭ διφρηλάτης 34.

*консилїе m. consul κονσόλιος: ac. pl. -лиж 74.

*конста m. Constant Κώνστας 92. 94. 135.

*константїе m. Constantius Κωνστάντιος 92. 94. dat. -тїеви 98. -ндїе 95. gen. -ндїа 94.

*константїевъ adj. al luĭ Constantius 94.

констант иновъ v. костантиновъ.

константинъ m. Constantin Κωνσταντῖνος 92. 94. -днинъ 93. 94. 181. кѡстантинъ 134. 135. 152. 156. 182. 187. 188. 202. -днинъ 198. — багрѣнороднъıи 189. — брадатъıи 136. 137. — великъıи 92. — гноеименитъıи 150. — доука 213. 216. — мономахъ 208.

константинъ adj. al luĭ Constantin: -днинъ, -тинъ градъ 108. 126. ἡ Κωνσταντινούπολις. кѡстантинъ град 192. ἡ Κωνσταντίνου.

*константовъ adj. al luĭ Constant Κώνσταντος 93. 136.

*константъ m. Constant Κώνστας 92.

*констинъ adj. al luĭ Constant 138.

кончина f. sfîrşit τέλος 84. 86. 90. 104. 127. τελευτή 80. 114. 181. τέρμα 213.

конъникъ m. călăreţ ἱππαστής 131. 193. ἱππότης 30. 107. 116.

*конъничецъ m. lăcustă ἀκρίς: ac. pl. кон"ничецѫ 133.

конь m. cal ἵππος, deseorĭ. πῶλος 205. коннъ на кони 34. ἱππαστής. помаза ноздри конѣ 29. περιέχρισε μυκτῆρας τοὺς ἱππίους. pl. nom. -не 91. 196. gen. -нен 29.

коньскъ adj. de cal 118. v. обличенїе, сърнистанїе.

*копатель m. săpător δικελλευτής 169.

копати -аж -аеши a săpa ὀρύττειν 73. 174. ὑποβοθρεύειν 157. 195.—лѫкавъства 203. ὑπορύττειν δόλους.

копїанникъ m. lăncer λογχίτης 200.

копїе n. lance 53. δόρυ 77. 84. 127. 162. 191. 196. 199. λόγχη 179. 185. 207. 212. αἰχμή 118. 119. 196. ἐγχείη 200. копїемъ прободенъ 158. δορατότρωτος.

копїнникъ m. lăncer αἰχμητής 161. 209.

копїнъ adj. de lance δόρατος 117. 200. 201. δοράτειος 217.

*копїеносець m. purtător de lance, lăncer δορατιστής 19. δορατοφόρος 131. instr. pl. -носцы 131.

*копронимовъ adj. al luĭ Copronim Κοπρωνύμου 174.

*копронимъ m. Copronim 150 V. 152 V. Κοπρώνυμος 149. v. мрьзькъ.

корабенъ adj. de corabie πλοίου 109. 166. πλοῦ 222. ναυτικός 138. корабнїи кон 185. τὸ ναυτικόν.

корабникъ m. corăbier, marinar ναύτης 14. ναυβάτης 183. impr. ναύαρχος 219.

*корабница f. conducătoare de corabie ναυβάτις 214 (-бь-).

*корабничь adj. naval: ненаказанїе корабниче 144. ἀπαιδευσία ναυτική.

корабничьскъ adj. naval ναυτικός 138. 162. -ничьскаа бонска 184. τὸ ναυτικόν.

*корабоплоденъ adj. umblat, bătut de corăbiĭ: море -плавно 206. θάλασσα σκαφήπλοος.

корабь m. corabie, luntre σκάφος, deseorĭ. σκάφη 133. 166. ναῦς 38. 166. πλοῖον 14. 102. 166. λεμβάδιον, καράβιον 134. — ратинъ 144. τριήρης. корабльмъ начѧлникъ 130. 138. ναύαρχος. кораблем' оуготовленїе 142. ναυστόλησις. корабльми напрaвлинъ ibid. νεναυστοληκώς. множъство морьскъıихъ кораблеи 109. πλῆθος θαλασσόπλοων. прѣимѫтъ корабль еллиспонтъскыѧ егѵпетъскыѧ глѫбинъı 46. διαδέχεται πλοῦν τὸν Ἑλλησπόντιον Αἰγύπτια πελάγη. sg. корабь 38. 52. 166. -бль 14. 52. 102. 113. 133. 166. 212. -бл' 153. gen. -блѣ 166. 214. pl. nom. -бле 56. 57. 65. 66. gen. -бей 56. -блеи 54. 190. dat. -бем 138. -блемъ 130. 142. ac. -блѧ 46 55. 56. 133. 144. instr. -би 64. -бли 54. 130. 134. 208. -бми 109 loc. -блихъ 133.

коренїе n. rădăcină 122. ῥίζα 8. 114. 135. 176. ῥίζαι 126. neobulg. korene, koren'e.

коренъ m. rădăcină ῥίζα 119. 146. 149. 160. 209. ῥίζωμα 211. στέλεχος 194. не корене αὐτόρριζος 150. 152. πρόρριζος 114. προθέλυμνος 115. ῥιζόθεν 35. 105. 137. 162. ἐκ ῥιζῶν πρεμνόθεν 92. до корене 183. προθέλυμνος. ωт коренъ послѣднїихъ 120. 137. ἀπὸ ῥιζῶν ἐσχάτων. ωт корен' прьвъıих 209. ἀπὸ ῥιζῶν τῶν πρώτων (A, ed. B. ἐσχάτων). greş. пронинкнѫ яко ωт нѣкоего корене ωт тѫдоу 168. ἐξέκυψεν ὡς ἔκ τινος ὀρίζοντος ἐκεῖθεν. sg. gen. -нѣ 99. dat. -ню 149. pl. gen. -нь 211.

коринѳѣнинъ m. Corintian Κορίνθιος 39.

користь f. pradă λάφυρον 19. 45.

корыто n. albie σκάφη 70.

коса f. păr, cosiţă κόμη 77.

космъ m. păr: pl. космы 124. τρίχες κεφαλῆς.

коснѫти сѧ -нѫ сѧ -неши сѧ a se atinge ἅπτεσθαι, ψαύειν 10.

костантиновъ adj. al luĭ Constantin Κωνσταντίνου 152. 198. 218. -дїновъ 134. кωнстан'диновъ, кωстандиновъ град 120. 181. Κωνσταντίνου πόλις, Κωνσταντινούπολις. greş. кωнстантиновъ 94. Κωνσταντίου.

костантинъ, -динъ v. константинъ.

***костосънѣдецъ** adj. mîncător de oase ὀστοφάγος 214.

кость f. os ὀστοῦν 132. 152. 187.

***котонинъ** m. Cato Κάτων: nom. pl. котоне 75.

которыи adj. cine, care τίς 1. greş. которїи царствовашѫ ibid. τίνων ἐβασίλευσαν.

***кохлїа** f. melc 219. (grec. κοχλίας). v. слимакъ.

***кохлїинъ** adj. de melc: живѣше кохлинъıимъ житїем 219. ἔζη κοχλίου βίον.

кошарѣ f. grajd, staul μάνδρευμα: gen. pl. -ри 201. neobulg. košara.

кошоута f. cerboaĭcă, căprioară 54. 55. 64.

краи m. margine, vîrf: краемъ прьста тъкмо 39. ἄκρῳ δακτύλῳ μόνῳ. до краа 51. pănă în vîrf.

кралевъ adj. crăesc 50.

кралевъство n. crăie 67. кралев'ство ти 58 craiea ta.

кралица f. crăĭasă 66.

краль m. craiŭ, rege, deseorĭ în Pr. sg. nom. -лъ, deseorĭ. -ль 48. gen. -лѣ 49. 58. dat. -лю 48. 59. instr. -лемъ 48. voc. -лю 48. 62. pl. loc. -лехъ 46.

крамола f. răscoală στάσις 157. θροῦς 117.

крамоленъ adj. răsculat στάσεως 155. 207.

красенъ adj. frumos, plăcut, drăguţ 46. 48. 54. 58. 59. 65. λαμπρός, deseorĭ. ὡραῖος 8. 11. 121. κόσμιος 100. 121. ἁβρός 6. 28. 148. 169. τερπνός 164. καλός 149. ἀστεῖος 136. χαρίεις 208. ἐράσμιος 214 στιλπνός 189.—вьз-

растомъ 89. εὐμήκης. нырь краснын 85. πύργος ὁ εὔπυργος. ѡт красна с҄ѣмене 221. λαμπρόσπορος. краснѣишаа зданїωм 130. τὰ λαμπρὰ τῶν οἰκοδομημάτων. красное τὸ σεμνόν 102. τὸ τερπνόν 153.

красити -шѫ -сишн a înfrumseța κοσμεῖν 109. крася сѧ 20. ἐνευπαθῶν.

*красникъ m. hidropică ὕδερος 88. neobulg. krasnik.

красно adv. frumos τερπνόν 8.

краснѣ adv. frumos λαμπρῶς 26. κοσμίως 170. δεξιῶς 166.

*красолюбенъ adj. ĭubitor de podoabe, de lux φιλόκοσμος 209.

*красолюбникъ adj. ĭubitor de podoabe, de lux φιλόκοσμος 121. 208.

красота f. frumsețe, podoabă κάλλος 23. 27. κόσμος 5. 193. 209. λαμπρότης 195. τερπνότης 5. τέρψις 3 μόρφωσις 3. εὔχροια 103. στόλιον, στολισμός ornat 3.—невѣстнаа 160. στολὴ νυμφική. доушевныѧ красоты 204. αἱ τῆς ψυχῆς στολίστριαι. ѡтнмаетъ красоты 148. ἀποκοσμεῖ.

красти -дѫ -дешн a fura κλέπτειν 17.

кратъкъ adj. scurt: къ кратцѣ 32. 46. ἐπιδρομάδην.

*креоуса f. Creusa Κρέουσα 69.

кривина f. strîmbătate, vină: не оставлѣмъ тебе вь кривннѣ 53. nu te voiŭ lăsa în strîmbătate, nedreptățit.

кривъ adj. vinovat **66**.

крилатъ adj. înaripat πτερωτός 143.

крило n. aripă πτέρυξ 69. 106 107.

кринъ m. crin κρίνον 3. 5. 7.

*крисовъ adj. al luĭ Croesus Κροίσου 28.

*крисъ m. Croesus Κροῖσος 26. 27. 28.

*критъ m. Creta Κρήτη 39. 139. 190.

кричанїе n. strigăt λαλαγή 202.

кричати -чѫ -чишн a striga τιτυβίζειν 6. λαλαγεῖν 133.

*крокодилъ m. crocodil κροκόδειλος 17. 186.

кромѣ prep. cu gen. afară de, fără de 201. ἄνευ 34. 35. хытрости—106. τῆς τέχνης πόρρω.—обычаа 148. πέρα (A παρὰ) τοῦ συνήθους.—апще 29. πρὶν ἄν.

кронъ m. Cronos Κρόνος 4. 5. 18. 19. 189.

кротко adv. blînd, încet σποράδην 7. comparat. кротчаише 81. πραότερον.

кротость f. blîndețe πραότης 193. εὐμένεια 206. образъ кротости 197. πρόσωπον ἱλαρώτατον.

кротъкъ adj. blînd πρᾶος 78. 81. 85. 121. 123. 147. 159. 191. 197. χειροήθης 9. comparat. кротчаи 149. μετριώτερος. -токъ 191. 197.

*кроумъ m. Crum Κροῦμος 158. 160. 161. 175.

кръвавъ adj. sîngeros, crunt λύθρου 42. λυθροστάλακτος 130. αἱματηρός 154.

кръвенъ adj. de sînge αἱμάτων 95. αἱματηρός, φόνιος 210.

*кръволюбенъ adj. ĭubitor de sînge φιλαίματος 162.

кръвопїица m. băutor de sînge αἱματοπότης 150. αἱματορρόφος 97. αἱματοβόρος 142. αἱματόχαρτος 103.

*кръвопролитенъ adj. vărsător de sînge, sîngeros φιλαίματος 179.

кръвь f. sînge αἷμα, deseorĭ. φόνος 45. 166. 184. 200. 212. 217. λύθρον 43. 201. 217. мѫжїе кръви 40. ἄνδρες αἱμάτων. ѡт кръве его 82. αὐθόμαιμος. бес кръвїи 220. ἀναιμωτί. кръви радъ αἱματοχαρής 162. αἱμοχαρής 190. кръвми облиавъ 44. αἱματόφυρτος. кръвми каплѣахѫ 45. λυθροστάλακτοι. сын ѡт кръве 23. 221. ὁ ἐξ αἵματος. ѡт тожде кръви 74. ἐκ τῶν αὐτῶν αἱμάτων. sg. gen. -ви 40. **60**. 158. 162. 190., pe lîngă -ве, deseorĭ. pl. dat. -вемъ 42. 91. 217. loc. -вих 159. V. очръвити, раненъ.

кръма f. hrană, fig. țîță θηλή 206.

кръмилница f. doĭcă, greș. τὰ θρέπτρα plata pedagoguluĭ 206. v. люєнти.

кръмило n. cîrmă, greș. κάλως pînză de corabie 15. да прикоснєм сѧ докръінхъ кръмилъ здє 220. ἀναψώμεθα κάλων πρυμνήτην ὧδε.

кръмитєль m. cîrmaciŭ 99. κυβερνήτης 221.

кръмити -мѧ -мишн a cîrmui, a conduce, a îndrepta ἰθύνειν 153. a hrăni τρέφειν 43. 70. βόσκειν 220. ψωμίζειν 35. φατνίζειν 17. ποτίζειν 142. говѧда кръмѧ 3. βουθρέμμων. ѩкѣрѧ — 106. θηροτρόφος. младєнцѧ — 169. νεοττοτρόφος. щєн'цѧ — 193. σκυμνοτρόφος. greș. скидъі кръмилаа коучка 133. ἡ Σκυθοτρόφος Σκύλλα. кръмѧ сѧ 220. τρυφητίας. въ горахъ кръмѧ сѧ (V. кръіѫ сѧ) 192. ὀρεσιβάτης.

кръмлєніє n. hrană, greș. ναυτιασμός: злоє ласканїє и того кръмлєнїє ѡт доуше ненавидѣшє 213. φαύλην κολακείαν καὶ τοὺς αὐτῆς ναυτιασμοὺς ἀπὸ ψυχῆς ἐστύγει.

кръстити -щѫ -стиши a boteza 177. 180.

кръстъ m. cruce σταυρός 82.

кръчагъ m. oală **63**. **64**.

кръчьмникъ m. cîrcîmar κάπηλος 166.

кръчьмничьство n. cîrcîmărit καπηλεία 166.

кръчьмовати -оуѫ -оуєши a vinde cu mărunțișul: pt. кръч^моуѫ 85. κάπηλος.

кръщати -аѫ -аєши a boteza 102.

кръіти, кръіѫ, кръієши a ascunde κρύπτειν 83. 193. — сѧ a se ascunde **63**. κρύπτεσθαι 45. v. кръмити.

крѣпити сѧ -пѧ сѧ -пиши сѧ a se 'ntări, a stăpîni κρατεῖν 99.

крѣпко adv. tare, cu putere κραταιῶς 40. στερρῶς 138. κατὰ κράτος 130.

*__крѣпконоктєнъ__ adj. cu unghiĭ tarĭ καρτερόνυξ 197.

*__крѣпконъірєнъ__ adj. cu ziduri tarĭ καρτερότειχος 131.

*__крѣпкоратєнъ__ adj. tare la luptă, înverșunat ἰσχυρόμαχος 42. -тна брань ἰσχυρόμαχος μάχη 118. καρτερόμαχος μάχη 132.

крѣпкорѫкъ adj. cu mînă tare, puternic καρτερόχειρ 41. κραταιόχειρ 18. 42. 134. γιγαντόχειρ 176. βριαρόχειρ 40. 44. 131. 192. βριαρὸς τὰς χεῖρας 28.

*__крѣпкооумєнъ__ adj. cu minte puternică καρτερόνους 167.

крѣпокъ adj. tare, puternic, viteaz **58**. κραταιός, καρτερός, deseorĭ. καρτερώτατος 131. ἄλκιμος 96. 100. 221. σθεναρός 28. στερρός 133. 152. 158. δραστικός 70. 190. ἰσχυρός 17. 106. ῥωμαλέος 40. 175. βριαρός 21. 178. σφοδρός 38. ἐρυμνός 117. 131/132. ἡρωϊκός 42. ἥρως 176. impr. βαρύθροος 46 V. greș. ἀρρυτίδωτος neîncrețit 93. — и горъкъ 116 V. ἄσπονδος. крѣпцѣ мъішцн имѣѫ 176. στερροβραχίων. greș. оустрашаѫ сѧ крѣпкъіѧ съмрътн крисовъі 28. πτοούμενος τὴν εὔροιαν τῆς εὐποτμίας Κροίσου. comparat. pl. крѣпчаишїи 105. καρτερικώτατοι. крѣпчаиши къівъ 19. κρατυνθείς. крѣпкоє 193. τὸ στερρόν.

крѣпость f. tărie ἰσχύς, deseorĭ. ἀκμή 200.

крѣпцѣ adv. tare, cu tărie κραταιῶς 26. 86. 118. καρτερῶς 145. αὐστηρῶς 34. δολερῶς 78. κατὰ κράτος 21. ἀνὰ κράτος 86. λαμπρῶς 26 V.

крѫгъ m. cerc, sferă κύκλος 2. 148. σφαῖρα 4. 5. 16. 120.

*__крѫпосрьдъ__ adj. mic la inimă, impr. ĭute la mînie ἀκρόχολος 78.

кто pron. interrog. și indef. cine, cineva **60**. τίς, deseorĭ. ѩкоже комоу волѣ 194. ἕκαστος ὡς βούλοιτο. кто погоубити тѧ възможє лъвомростнааго 44. ἦν ἄρα ὃς ἀνελεῖν ἠδύνατο τὸν θυμολέοντά σε. În Pr. are și funcțiune de relativ: кто мнищєтъ помагати къ трон-

скомь дѣлѣ, азъ дамъ емоу три долы злата **50/51**. celuĭ ce-mĭ va ajuta la zidirea Troĭeĭ, ĭĭ voiŭ da treĭ măsurĭ de aur. азь имамь кто ще нашѧ слъзы оутолити **66**. eŭ am pe cine să ne potoleasca lăcrămile noastre.

коула f. turn **65**. neobulg. kula. въ коулѣ poate fi însă aci o greşală, în loc de въ коупѣ; cf. N.-Sof. в купе 117.

коуманинъ m. Cuman 150.

коупецъ m. negustor ἔμπορος 146. 166. 221. ἀπεμπολητής 166. instr. pl. -пцы 146.

коупїа f. marfă: ꙗкоже оубо нѣкогда прохождаааше съ коупїеѭ 146. ὡς οὖν ποτὲ παρώδευε τοῖς ἐμπεπορευμένοις. neobulg. kupija.

коупити -пѫ -пиши a cumpăra πρίασθαι 115. κτᾶσθαι 89. сребромъ коупленъ 104. ἀργυρώνητος. коуплѧ стѧжа себѣ вѣнецъ 91. ὤνιον ἐκτήσατο τὸ στέφος. коуплен"нѫѭ 104.

коупно adv. împreună, odată cu: — изъ ꙋтра 170. ἅμα πρωΐ. — съ хозроемъ 132. — съ кѡстантиномъ 198. σὺν ἅμα τῷ Χοσρόῃ, σὺν ἅμα Κωνσταντίνῳ. — съ брѣменемъ 166. αὐτόφορτος. съ ними — 139. σὺν αὐτοῖς καὶ μετ' αὐτῶν.

коуповати -оуѫ -оуеши a cumpăra ὠνεῖσθαι 89.

коупъ m. grămadă: въ коупѣ la un loc, odată cu, împreună cu ὁμοῦ, deseorĭ. ἅμα 75. 129. 192. ἄρδην 88. φύρδην 141. εἰς ταὐτό 73. 129. 157. πρὸς ταὐτό 125. ὁμαδόν (M, ed. B. ἡβηδόν) 141. ἄμφω 44. 52. ἀλλήλων 7. елико въ мори и елико въ горахъ въ коупѣ 6. ὅσον θαλάσσῃ σύμφυλον, ὅσον ὀρεσινόμον. въ коупѣ же сима 10. ἀμφοῖν δὲ τούτοιν. v. коула.

*коуфара m. Cufara (Κουφαρᾶ) 177.

коучка f. căţea; coresp. greş. luĭ Σκύλλα 133 (v. 3754). v. кръмити.

*коучѧ n. căţel σκυλάκιον: pl. -ѧта 154. neobulg. kuče.

къ prep. cu dat. spre, la, cătră, faţă de **48**. **50**. **51**. **54**. **59**. coresp. de obiceiŭ grec. πρός şi ἐπί; maĭ rar luĭ εἰς şi περί: къ началоу 23. εἰς ἀρχήν. къ себѣ εἰς ἑαυτόν 151. 172. εἰς ἑαυτούς 83. πρὸς ἀλλήλων 188. любовъ къ наставникоу 206. εὔνοια περὶ τὸν ἀρχηγέτην. нѫ немощен въсѣкъ чловѣкъ къ божиимъ дланемъ 161. ἀλλ' ἀσθενὴς πᾶς ἄνθρωπος πρὸς τὰς θεοῦ παλάμας. к томоу ‚amplius' **61**. **62**. **67**. ἔτι 34. μηκέτι, οὐκέτι (după negaţiune) 79. 108; 73. 99. възврати ж кь оцоу ен **59**. o întoarse tatăluĭ eĭ. v. тъ.

късelъ m. găleată μέδιμνος 194. du. късла ibid.

къждо pron. fiecare **66**. ἕκαστος 25. разсѣашѧ сѧ къждо ихъ въ различнаа мѣста 16. διεσπάρησαν ἄλλος εἰς ἄλλον τόπον. жрѣти оумъıслишѧ къждо их'своемоу богоу 17. θρησκεύειν ἐπενόησαν ἄλλοι θεοῖς ἀλλοίοις.

kъзненъ adj. meşteşugit, şiret: къзнънъıми оумъıшленми 104. ἀστείαις ἐπινοίαις.

kъзнь f. artă, meşteşug, intrigă μηχανή 139. 149. 157. 173. 185. ἐπίνοια 100. — непотрѣбна 134. τὰ τῆς τέχνης ἄχρηστα. зла — 147. κακοτεχνία. къзни съплѣтати 179. μηχανοπλοκεῖν. въсѣкѫ къзънь въздвизаетъ 98. πάντα κάλων συγκινεῖ. борѧ сѧ съ гладнъıми гоубителнъıми къзнъми 146. παλαίων τοῦ λιμοῦ ταῖς φθαρτικαῖς πυράγραις. instr. pl. къзъними 100.

*къзновати -оуѫ -оуеши a intriga, a pune curse μηχανᾶσθαι 94.

къзнъствовати -оуѫ -оуеши a pune la cale, a întocmi τεχνᾶσθαι 132. βυσσοδομεύειν a pune gînd răŭ 187.

късенъ adj. încet, tărziŭ βραδύς 128. βραδύπορος 213. ἀργόπους 128. — доходъ 142. ἀργοπορία. до късна ὀψέ 41. 153. βράδιον 78.

къснѣти -нѫ -нииш а întârzia, a amîna χρονίζειν 81.
кын pron. interrog. şi indef. ce fel ποῖος, ὁποῖος, deseorĭ. οἷος 143. cine, ce τίς, deseorĭ. oarecare, vreunul: нижє ѥстъ кое добро овощїе не имѫщее тръпїе 102. οὐδέ τις εὐποτμία μὴ ἔχουσα τὸ κνίζον. sg. m. кын 90. 196. f. каа 196. n. кое 91. 140. 151. 214. ac. f. коѫ 29. pl. m. цїи 175. n. каа 26. 32. 128. 143. 161. 205. каа 79. instr. кыми 155.
къıнждо pron. fiecare ἕκαστος 35.
кыпѣти -пѫ -пиши a fi plin, încărcat, a geme βρίθειν 31. 74. 83. 121. περιβρίθειν 40. 212. кыпѫ обилїємъ богатъства 83. εὐθηνούμενος πλούτῳ. богатъствомъ — πλούτῳ περιβρίθων 126. πλούτῳ κομῶν 131. класы — 142. στάχυσι βριθόμενος. impr. кыпѫ 206 V. ὑβρίζων; v. шоумѣти.
кѫдоу adv. unde, pe unde 51. ѿт кѫдоу πόθεν 38. 46. 77. 106. 108. 146. 204. ὅθεν 103. 175.
кѫпати -пѫ -пеши a spăla: водами кѫплемъ 14. ὑδατόλουτος.
кѫпина f. spiniş βάτος 164.

Л.

л num. treĭzecĭ 54. 64. τριακοντάς 69.
лаанїє n. lătrat βρυχηθμός 122.
лаати, лаѫ, лаєши a lătra: пєсъ лаѫ 129. κύων ὑλακόμωρος.
ладїа f. corabie, luntre σκάφος 14. 75. 97. 199. 207. 219. σκάφη 102. 144. ναῦς 102. ὁλκάς 162. φορτίς 221. πλοῖον 30. 199. greş. πλόος 134. — ратна 142. τριήρης.
*лаєртїинъ adj. al luĭ Laertes Λαερτίου 41.
лазити -жѫ -зиши a se tîrî: лазѫ въ тъмѣ 144. σκοτεινὰ βακτρεύων.
*лакапа f. Lacape Λακάπη 184.
*лакапинъ m. Lacapenus 187. Λακαπηνός 189.
лакинїа f. grajd: въ лакинїахъ коббılнъıихъ 76. ἐν τοῖς ἱπποφορβίοις.
лакомъ adj. lacom, setos 58.
*ламедонїа f. Lamedonia: — градъ 47. N.-Sof. ламедонии 101; Pril. лавмедонїнѣ 122.
ламедонъ m. Lamedon (Laomedon) 47. gen. ламеѡдона ibid. N.-Sof. ламедон, ламеѡдон 101; Prim. лавмедонь, gen. лав'медона 181; Pril. лакмедон' 122. gen. лавмѣдона 127.
ламеодонъ v. ламедонъ.
лартѣшеничь v. лартѣшевъ.
лартѣшевъ adj. al luĭ Lartĕš (Laertes) 55. du. лартешева сына 56. лартѣшевичь сынъ 54. N.-Sof. лантишев сынъ 107; Pyp. лентешевъ сынъ; Pril. лартѣшевиц' 126.
ласканїє n. linguşire, giugiulire κολακεία 213. θωπεία 11.
*ласкръдне adv. desfrînat, în desfrîŭ τρυφηλῶς 21. V. ласкръдѣ ibid.
ласкръдъ adj. desfrînat τρυφερόβιος 170. житїемъ ласкръдъıимъ живы 170. βίον τρυφερόβιον βιῶν.
ласкръдъство n. lăcomie, desfrîŭ τὸ λαίμαργον 187.
ласкръдѣ v. ласкръднѣ.
левїинъ adj. al luĭ Levi Λευί 35.
*левкїє m. Lucius Λεύκιος 72. 74. 89. левкїи 74. v. таркинїє.
*левкїи v. левкїє.
*левколъ m. Luculus Λεύκολος 75.
легеонъ m. legiune λεγεών 140.
ледовенъ adj. de ghiaţă κρυστάλλων 165. 183.
лежати -жѫ -жиши a zăcea 56. 60. 63. κεῖσθαι. deseorĭ. ἐγκεῖσθαι 192. лежаше ницъ на земли 86. ἔκειτο καταπτήξας.

*лєзвъ m. Lesbos Λέσβος 208 из лєзвѣ ibid. Λεσβόθεν.

лєккъıи v. лєкокъ.

лєкокъ adj. ușor, încet κοῦφος 157. σχολαῖος 213. impr. κωφός: ꙗко прахъ плавааше лєкокъ 14. ὡς κόνις ἐπέπλεε κωφή. лєкоє плаванїє 142. βραδύπλοια. лѥккъıи 157. лєк"къıми 213. neobulg. adj. lek, adv. leko.

лєкцѣ adv. ușor κούφως 2. 6. 134. 195.

*лєлѣ f. mătușe, lele μητραδέλφη 101. neobulg. lel'a.

*лєноплєтєнъ adj. de in λινόπλοκος 159. nom. pl. лєноплєтєнїи (V. -тнїи) 214.

*лєѡ m. Leon Λέων 146. 155. 158. gen. лєа 152.

*лєѡвъ adj. al luĭ Leon Λέοντος 145. 151.

*лєонтїє m. Leontie Λεόντιος 101. 138. 139. 140.

*лєонтїєвъ adj. al luĭ Leontie 138.

*лєонтъ m. Leon Λέων 108. — вєликъıи ibid.

*лєѡнъ m. Leon Λέων 110.

лєтѣти -щѫ -тиши a sbura πέτεσθαι 217. ἀνίπτασθαι, ἀναπέτεσθαι 78. pt. лєтѧ 143. 216. πτηνός. по аєроу— ἀεροδρόμος 5. ἀεροβατῶν 214. огнємъ лєтѧщїа 217. ἔμπυρος καταβάτης.

*лєоунь m. Lavinia Λαουινία: град—69.

лєщи, лѧгѫ, лѧжєши a se culca 53. 63. мрътвъ лєжє на лици и образѣ своємъ 170. κόμβαχος κατέπεσεν ἐπὶ βρεχμὸν καὶ νῶτα.

ли conj. interrog. oare: кое ли нє дрьзнѣшє сѧ 91. ποῖον δ'οὐκ ἐτολμᾶτο! како ли 140. πῶς δέ; что ли жє 150. τί δέ; v. аще.

*ливїа f. Libia Λιβύη 110.

*ливїанинъ m. Libian Λίβυς 107. 109. 117. pl. Λιβύη 138.

*ливїє m. Libianul (Afer) Λίβυς 91.

*ливїискъ adj. libian, din Libia Λιβύων 107. 116. Λιβύης 117.

*лидїа f. Lidia Λυδία 27.

*лидьскъ adj. lidian, din Lidia Λυδῶν 27.

*ликаонинъ m. din Licaonia Λυκάων: gen. pl. ликаонъ 184.

*ликїанинъ m. Lician Λύκιος 40.

*ликїискъ adj. din Licia Λυκίων 106.

ликованїє n. joc χορεία 17. 192.

ликовати -оуѭ -оуєши a juca χορεύειν 17. περιχορεύειν 192. καταχορεύειν 197. 200. impf. ликоуаше 192.

ликостоанїє n. chor χοροστασία 34.

ликъ m. chor χορός 160. nom. pl. -овє 171.

липра = λυπρά; cf. nota 11, p. 175.

лисица f. vulpe ἀλώπηξ 9. 69. greș. ἀλωπεκῆ 185.

листвєнъ adj. de foaie: n. -твено 7.

листвїє n. foĭ φυλλάδες 153. πέταλα 4. φύλλα 4. 7. foaie φυλλάς, πέταλον 7. greș. листвїємъ ꙗко финнѣ 209. ἀείφυλλος ὡς φοῖνιξ.

листєнъ adj. de foaie φύλλων 11.

*листо n. foaie φυλλάς 102. neobulg. listo.

листъ m. foaie φύλλον 194. 216. φυλλάς 194.

*лихоимєнъ adj. lacom πλεονεξίας 123.

*лихоимъство n. lăcomie πλεονεξία 122. -имъство 122 V. 124.

лихоимъство v. лихоимъство.

лихоимѣнїє n. lăcomie αἰσχροκέρδεια 166.

*лихомѫдрьствовати -оуѭ -оуєши a face vorbă multă, a lungi vorba περισσολογεῖν 129.

лихъ adj. îmbelșugat, de prisos περιττός 160. лихаа начинанїа 143. αἱ ἄγαν προθυμίαι. comparat. лишє 220. περιττά.

лицє n. față, obrajĭ πρόσωπον, deseorĭ. μέτωπον 167. 169. σιαγόνες 174. παρειαί 20. прѣд лицємъ маврикїєвѣмъ 129. ἐπ' ὄψει Μαυρικίου. вєсєлѧ лицє свое 166. ψυχαγωγῶν τὰς ὄψεις. ни лица прїємлєтъ 124. οὐ πρόσωπα λαμβάνει nu-și schim-

bă faţa. лице морѣское 134. τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης. лице съкроуши сѧ 188. νῶτα κατεάγη. greş. лице византїиское 216. περαία Βυζαντίου. pl. dat. -цамъ 70. loc. -цѡх 157. instr. -цы 39. v. лещи.

личенъ adj. în faţă, în frunte προσώπου 203. ἐν τῷ προσώπῳ 100. ἐπιμετώπιος 164. προμετώπειος 169.

лишати -аѫ -аеши a despoia, a lua ἀποστερεῖν 195. лишает сѧ очию 162/163. ὀρύττεται τὰς κόρας.

лишенїе n. răpire στέρησις 144.

лишити -шѫ -шиши a despoia 67. στερεῖν 73. 98. 101. 130. 157. στερίζειν 98. ζημιοῦν 130. pt. trec. pass. dat. sg. f. лишенои 101. — сѧ a fi lipsit, a pierde στερεῖσθαι, ἀφαιρεῖσθαι 99. ζημιοῦσθαι 135. да не и очнъиихъ ѕѣницъ лишиши сѧ 157. μὴ καὶ τὰς κόρας κεντηθῇς τὰς τῶν ὀμμάτων. Obiectul adeseorĭ în gen. cu ѡт: — ѡт стражїи 98. — ѡт очию 130. — ѡт длъговъ 157., şi altele.

ловецъ m. vînător, vînător de peşte θηρευτής 169. 195. σαγηνευτής 167. greş. πάνθηρ 218.

ловитва f. vînat, cursă, laţ θήρα 218. θήρατρον 216. βροχίς 195.

ловитвенъ adj. de vînat: плѣненъ бысть мрѣжеѫ ловитъвноѫ 175. ἑάλω πικρῷ δικτυοθήρᾳ. v. мрѣжа.

ловити -вѧ -виши a vîna, a pîndi λοχᾶν 45. ἐνεδρεύειν 71. ἄγραν δικτυεύειν 167. pt. ловѧ θηρατής 159. greş. θέλων 159 V. — звѣрѧ ibid. θηροδιώκτης. ловъ ловити 46. a vîna.

ловленїе n. vînătoare: о ловленїих̑ печаше сѧ 190. θήρας ἐφρόντιζε καὶ κυνηγετημάτων.

ловъ m. vînat θήρα 106. 216. κυνηγέσιον 106. 150. ac. pl. ловобы 150. v. ловити.

ложе n. pat κοίτη 79. 102. 195. λέχος 18.

ложесна pl. n. pîntece νηδύς 77. матернѣ — 33. 78. μητρικοὶ θάλαμοι.

ложница f. pat, odae de dormit 61. 62. θάλαμος 200.

лоза f. viţă de vie ἄμπελος 24. 150. altoiŭ, rămurea κλῆμα 4.

лозенъ adj. de viţă: greş. съставы лознїи 4. ὄρχατοι κληματίδων.

лоно n. sîn κόλπος 78.

*лорентъ m. Laurentum Λωρεντόν 68.

лоудость f. nebunie, prostie ἀπόνοια 135.

*лоукритїа f. Lucreţia Λουκρητία 73.

*лоукритїинъ adj. al Lucreţieĭ Λουκρητίας 74.

лоуна f. lună σελήνη 5. 17. 120.

лоуненъ adj. al luneĭ σελήνης 4. 5. σελήναιος 16.

*лоупа f. lupa λοῦπα 71.

лоуча f. rază, lumină, strălucire ἀκτίς, deseorĭ. αὐγή 3. μαρμαρυγή 2. свѣтла — 2. φωτοβόλημα. coresp. luĭ πυρράκης 168. v. зарѣ, испоущати, облистати.

лоучїи adj. comparat. maĭ bun κρείττων 9. 139. 145. 205. μείζων 186.

лъвица f. leoaĭcă λέαινα 162. 196.

лъвомростенъ adj. cu suflet de leŭ θυμολέων 44. 86. 131. λεοντόθυμος 90.

лъгати -жѫ -жеши a minţi ψεύδεσθαι 103.

лъжа f. minciună: лъжѫ глаголати 109. ψευδηγορεῖν.

лъженъ adj. mincinos ψευδοσύνθετος 38. лъжна словеса 139. κομπολογήματα.

лъжь adj. mincinos, înşelător ψευδής 184.

лъстити -щѫ -стиши a înşela, a amăgi πλάζειν 108. трапеза лъстѧщїа зракы 198. τράπεζα φλεγμαίνουσα τοῖς ὄψοις.

лъщанїе n. strălucire, impr. χλωρότης 164 (V. лъщение).

лъщенїе n. linguşire κόμψευμα 127.

pl. лъщенїа 153. coresp. luĭ κόλακες.

лыстенъ adj. de pulpară: лыстни оклопи 202. κνημίδων περισφύρια. v. оклопъ.

лыстъ m. pulpară: лыстове желѣзнїи 199. σιδηραῖ κνημῖδες.

львовъ adj. de leŭ λέοντος 195.

*львовъ adj. al luĭ Leon Λέοντος 152. 182. 183. 188.

львъ m. leŭ λέων, deseorĭ. pl. львове 6. 171. v. приземенъ.

львъ m. Leon Λέων, deseorĭ. — малыи 110. — иконоборецъ 146. - арменинъ 160. — прѣмѫдрыи 181.

льстецъ m. înșelător, amăgitor φεναχιστής 86.

льсть f. înșelăciune δόλος, deseorĭ. лъстїѫ 151. κολακικῶς.

лѣвъ adj. stîng; лѣва 172. stînga ἀριστερά.

лѣганїе n. culcare κοίτασμα 195.

лѣковати -оуѫ -оуеши a lecui νοσοκομεῖν 173.

лѣпота f. frumseţă **53**. **65**. κάλλος 98.

лѣпъ adj. frumos, plăcut **46**. **48**. **54**. **58**. **59**. **65**. ἡδύς 89. superlat. f. лѣпшаа **49**. v. налѣпъ, полѣпшїи.

лѣтанїе n. sbor πετασμός 6.

лѣтенъ adj. pe anĭ, al anilor: съкранїе лѣтно 1. σύνοψις χρονική. иже лѣтными оубѡ многожителными оукрашаашее сѧ връхы длъгостаростными 211. ὃς κατὰ μὲν τὸν χρόνον ἀμετροβίοις ἥριζε κορώναις μακρογήροις (A, ed. B. μακρογήρως).

лѣто n. an **48**. **66**. 115. 177. 196. ἔτος, deseorĭ. ἐνιαυτός 133. 181. χρόνος 24. 33. 38. 69. 73. 198. до многыихъ лѣтъ 24. ἄχρι πολλῶν ἡλίων. по лѣтѣхъ толикожде 69. χρόνοις τόσοις ὕστερον. на всѣко лѣто 73/74. κατ' ἔτος.

лѣтописати -шѫ -шеши a scrie anale, cronicĭ χρονογραφεῖν 1.

лѣтописецъ m. analist, cronicar 1. 222.

лѣчба f. leac, lecuire φάρμακον 181.

любезенъ adj. prietenos φίλος 7.

любезнѣ adv. prietenos γνησίως 70.

любимъ adj. ĭubit φίλος 186. φίλτατος 179. γάργαλος 164. comparat. n. pl. любимѣиша 199. στερκτέα.

любити -бѧ -биши a ĭubi φιλεῖν **44**. 80. 105. 117. 206. στέργειν 29. 199. 213. велми люблѣаше 42. ὑπερηγάπα. pt. любѧ ἐραστής 109. — ликованїа 202. φίλαυλος. — свирѣли 202. φιλοπαίγμων. скаканїа бесчин"наа — паче въздоившѫѫ его кръмилницѫ 206. λακτισμοὺς ἀτάκτους ἀντιφιλοτιμούμενος τῇ θηλασάσῃ θρέπτρα. pres. p. 2 sg. любишь **50**. **57**.

*любовещенъ adj. ĭubitor de lucrurĭ pămînteștĭ φιλόϋλος 10.

любовь f. ĭubire ἀγάπη 41. 117. φιλία 106. 116. φίλτρον 110. 168. 186. 195. στοργή 206. πόθος 27. σχέσις 192. εὔνοια 206. междѹсобна — 100. 122. φιλαλληλία. дъщери же повелѣ, и сїе ѡт любови 101. τῇ θυγατρὶ δ' ἐκέλευσε, καὶ ταῦτα φιλουμένῃ.

*любодарованъ v. любодаровитъ.

любодаровитъ adj. darnic φιλόδωρος 209. φιλοδωρότατος 197 (V. любодарованъ).

любодѣянїе n. curvie ἀκολασία 16.

любодѣати -ѣѫ -ѣеши a curvi γυναικομανεῖν 171.

любодѣивъ adj. curvar μαλακός 20. 21.

любодѣинъ adj. curvăsăresc: любодѣина дѣла 204. μοιχίδια λέκτρα.

любоимѣненъ adj. lacom, ĭubitor de banĭ φιλοχρήματος 122.

*любомѫчитель m. tiran φιλοτύραννος 100.

*люборатенъ adj. bătăĭos, războĭnic φιλοπόλεμος 87. φιλόμαχος 89.

*любостѫжанїе n. ĭubire de avuţiĭ, sgîrcenie φιλοχρηματία 127.

*любохъіщенъ adj. hrăpitor φιλάρπαξ 122.

*любохждожьство n. ĭubire de artă, artă φιλοτέχνησις 164.

любочьстенъ adj. rîvnitor φιλότιμος 112. coresp. luĭ φιλοτίμως 103 V.

любочьстїе n. rîvnă, mîndrie, dărnicie τὸ φιλότιμον 1. φιλοτιμία 165. — имѫщи 103. φιλοτίμως ἔχουσα.

*любочьстнѣ adv. cu rîvnă φιλοτίμως 172.

любъі f. ĭubire; v. творити.

людїе pl. m. oamenĭ, popor **66**. λαός, deseorĭ. λαοί 209. людие нѣцїи 155 V. ἄνδρες τινές. люде 136.

людъскъ adj. al poporuluĭ, din popor λαοῦ 157. δημώδης 77.

лютогнѣвенъ adj. mînios βαρύθυμος 129.

лютость f. tărie, asprime, străşnicie, îngîmfare, ură ἀλκή 151. αὐστηρία 113. τῦφος 216. τὸ στυγνόν 169. лютостиѫ злобноѫ народъ погыбааше 194. τῇ πυράγρᾳ τοῦ κακοῦ τὸ πλῆθος ἠναλγοῦτο ,de focul răuluĭ'. съ лютостїѫ 169. σκληρῶς.

лютъ adj. amar 201. πικρός 20. 82. 160. 169. 175. πικροποιός 183. ὀξύς 190. βριθύς 144. δριμύς 12. δριμύχυμος 172. crud, răŭ, turbat, neînduplecat δεινός, χαλεπός, deseorĭ. δεινότερος 162. αὐθέκαστος 137. ἄτεγκτος 180. γαῦρος 123. κάκιστος 207. βαρύς 34. 194. σκληρός 199. παλαμναῖος 138. 210 παλαμναιότατος 12 161. δυσφορώτατος 204. στυγνός 124. στυγητός 82. οἰκτρός 112. ψυχρός 136. λυγρός 126. σοβάς (=σοβαρός) 9. δυσμενής 117. ἀλγεινότερος 81. greş. κίμβιξ sgîrcit 156. κηφήν trîntor 205. comparat. лютѣи πικρότερος 151. 184. δεινότερος 162. δραστικώτερος 128. 144. σιελώδης 148. ζάκοτος 191. люти недѫзи 183. 213. φθινάδες νόσοι oftică. изгнанїе ѡт тѫдоу лютоѥ полоучикъ 12. ἀπελαθῆναι δυσκλεῶς ἐκεῖθεν δυστυχήσας. трѫсоу же лютомоу земѧ подвизаѫщоу 105. σεισμῶν ἀλλεπαλλήλων δὲ γῆν κινούντων. оудари ѩзвоѫ лютоѫ 181. πλήττει πληγὴν καιρίαν. greş. лютъ и образомъ и възоромъ ibid. ἀστατούμενος τὸ σχῆμα καὶ τὸ βλέμμα. наведошѫ мѧтежѫ люты и мрачны 214. ἐπήγαγον ναυτιασμοὺς ἐμέτους σκοτοδίνας (MR σκοτοδίνους v. 6460).

лютѣ adv. amar, amarnic, răŭ πικρῶς 122. 155. οἰκτρῶς 14. 130. οἴκτιστα 26. σκαιῶς 164. δυσμενῶς 82. δυστυχῶς 99. 144. δεινῶς 163. δεινόν 141. αἰσχρῶς 30. δραστικώτερον 144. φύρδην încurcat 185. φεῦ 147. 150. 154. 174. 187. coresp. luĭ ῥαγδαῖος 173. лютѣ живѫ 82. δυσπραγῶν.

лѫгъ m. pădure, dumbravă **47**. δρυμός 150. 162. δρυμών 192: ac. pl. лѫговы.

лѫкавенъ adj. viclean, afurisit ἐξάγιστος 105.

*лѫкавнѣ adv. cu viclenie ὑπούλως 11.

лѫкавооуменъ adj. viclean, răutăcios πονηρογνώμων 206.

лѫкавъ adj. viclean, pervers, blestemat, răŭ σκαιός 116. 136. 147. 149. 153. 205. 207. πονηρός 9. 135. 204. σκολιός 179. δολερός 69. ὕπουλος 195. ἐξάγιστος 123. φαῦλος 203. лѫкаво съплетенїе 145. δολοπλόκημα. лѫкавъ лъстецъ 153. πονηροκόλαξ. greş. лѫкавъіи 151. ὁ Βελίαρ.

лѫкавъство n. viclenie, răutate δόλος 33. 98. 127. 203. 216. τὸ δολερόν 29. πονήρευμα 192. лѫкавьства ненавидѧ 121. μισοπόνηρος. лѫкавъства съплет' 185. συνδολοπλοκήσας. v. съплетенїе.

лѫкавѣ adv. cu răutate πονηρῶς 164.

*лѫконосенъ adj. purtător de arc, arcaş τοξοφόρος 90.

лѫкъ m. arc τόξον 28. impr. βέλος 41. coresp. luĭ τοξουλκία 131. лѫк' тѧгнити въ тѧтивахъ 191. τόξου ἕλκειν τὴν νευράν. instr. pl. лѫковы 131.

M.

м num. patruzecĭ 35.
*маврикїе m. Mauriciu Μαυρίκιος 126. 129.
*маврикїевъ adj. al luĭ Mauriciu 126 V. Μαυρικίου 129: instr. sg. -вѣмъ.
магдалини f. Magdalena Μαγδαληνή 82.
*магистръ m. magistru μάγιστρος 123. 197. саномъ магистра почьте его 186. μάγιστρον τιμᾶ.
магнитъ m. magnet μαγνῆτις 117.
*мадїамъ m. Madiam Μαδιάμ 118.
*маїоръ m. Maior Μαΐωρ 99.
македонъскъ adj. machedonean 30. Μακεδόνων 175. македонскꙑи 30. -кꙑ 174. ὁ Μακεδών.
македонѣнинъ m. Machedonean Μακεδών 177. 198.
мало adv. puţin 62. μικρόν 68. 125. 132. ни мало 157. οὐδαμῶς. мало не aproape, p'aci, maĭ maĭ: ꙗко мало и самъ крꙋмъ не ꙋхваціен быстъ 161.
*малоземенъ adj. mic λυπρόγαιος cu pămînt răŭ 219.
маломощенъ adj. slab μικροδύναμος 161. νηπιοδύναμος 214.
*малоперъ adj. cu aripĭ micĭ μικρόπτερος 6. 160.
*малосложенъ adj. cu puţine silabe, scurt ὀλιγοσύλλαβος 167.
малъ adj. mic, puţin μικρός, ὀλίγος, deseorĭ. μικρότατος 125. σύντομος 101. βραχύς 155. 165. 204. λυπρός 165. не малъ 149. οὐκ ἀγεννής. силож не малож 155. ἰσχὺν οὐ τὴν τυχοῦσαν. ни мала nicĭ de cum οὐδαμῶς 9. ὅλως 24. мала не aproape, maĭ maĭ 163. σχεδόν 16. прѣжде мала cu puţin maĭ 'nainte; v. прѣжде. по малоу κατὰ μικρὸν 147. κατὰ βραχὺ 176. по малѣ μετὰ μικρὸν 16. 24. 37. 42. 107. 112. 128. 165. μετ' ὀλίγον 95. 126. 213. μετὰ βραχὺ 112. 125. κατὰ μικρὸν 29. въ малѣ ἐν βραχεῖ 14. 45. πρὸς μικρὸν 32. 96. 99. 110. 145. 210. πρὸς βραχὺ 156. πρὸς ὀλίγον 200. ἐπὶ μικρόν 20. 28. ἐπ' ὀλίγον 135. βραχὺ 203. μικροῦ 164. 212. θᾶττον 24. σχεδὸν 135. ὅσον οὐδέπω 25. въ малѣ происходѧ 219. ὀλίγα προερχόμενος. въ малѣ не p'aci, aproape: въ малѣ не пострадавъ и ꙋгашенїемъ очнꙑим 208. κινδυνεύσας παρ' οὐδὲν σβεσθῆναι καὶ τὰς κόρας. въ малѣ не погребенъ 212. ὁ μικροῦ θυμβόχωστος. dat. pl. малѣм 140.
малꙑ adv. puţin: — мѧ оскрьбѣѫтъ 81. βραχέα με λυπήσουσιν.
*мамъ m. comediant μῖμος 84.
*манасїе m. Manasses Μανασσῆς 1. 222.
*мандана f. Mandane Μανδάνη 24. 25.
*манданинъ adj. al Mandaneĭ Μανδάνης 24.
*мани = indecl. μανῆ 23.
манїакь m. Maniaces Μανιάκης 209.
*манихеанинъ m. Manicheŭ Μανιχαῖος 116.
маньна f. mană: ман"нѫ даание 35. ἐμαννοδότει.
марїа f. Maria Μαρία 82.
*маркїановъ adj. al luĭ Marcian 105.
*маркїанъ m. Marcian Μαρκιανός 106. 107.
*маркїе m. Marcius Μάρκιος 72. 74.
*маркїевъ adj. al luĭ Marcius Μαρκίου 74.
марко m. Marc Μάρκος 88. 90. 181. — антонинъ 88.
марковъ adj. al luĭ Marc Μάρκου 181.
*мародахъ m. Marodach Μαροδάχ 23.
*мартина f. Martina Μαρτίνα 131. 135.
*мартинъ m. Martin Μαρτῖνος 136.
маслина f. maslină ἐλαία 4.
масло n. unt-de-lemn ἔλαιον 155. 170.
матерень adj. de mamă μητρός 154. μητρικός 33. 78. v. ложесна.

матерьскꙑ adv. ca o mamă, cu inimă de mamă μητρικῶς 70.

мати f. mamă μήτηρ, deseorĭ. въсѣхъ — 10. παντομήτωρ. дѣваа — 147. ἡ παρθενομήτωρ. прьваа — 163. ἡ πρωτομήτωρ. — градомъ 22. 28. μητρόπολις. матерѣми своими женити сѧ 19. μητρογαμεῖν. pl. nom. ac. матерѧ 132. 154.

мащеха f. mamă vitregă, maşteră μητρυιά 135. 186.

*маѯентїе m. Maxenţiu Μαξέντιος 93.

*маѯимїановъ adj. al luĭ Maximian Μαξιμιανοῦ 91. 92.

*маѯимїанъ m. Maximian Μαξιμιανός 91. 92.

*маѯиминъ m. Maximin Μαξιμῖνος 93.

*маѯимъ m. Maxim Μάξιμος 98. 99. 135.

медвѣдъ m. urs ἄρκτος 6. 9. 144. 153. 191. 207. 214. gen. sg. -да 207. ac. pl. -дꙑ 144. 214.

медовенъ adj. de mĭere μελιτόεις 4. 135. 164. 195.

медоточенъ adj. ce produce mĭere, de mĭere νεκταρόχυμος 7.

медъ m. mĭere μέλι 11. 117. 146.

междоу prep. între, printre a) cu ac.: — матере и дъщере вьнидє мечь 155. μητρὸς καὶ θυγατρὸς μέσον ἐπέπτη σπάθη. b) cu instr.: — сватовꙑ и болѣрꙑ **49**. — грькꙑ и блъгарꙑ 177. — симь 215. τὸ μεταξύ.

междоусобенъ adj. între sine, lăuntric 36. σύμφυλος 212. ἔμφυλος 94. ἐφέστιος 199. ὁμόγνιος 212. ἀλλεπάλληλος 93. v. любовь.

*мемнонъ m. Memnon Μέμνων 43.

*мемфъ m. Memphis Μέμφις 40. 46.

менелае m. Menelaŭ Μενέλαος 37. 39. 46. **52**. **56**. **57**. **60**. gen. -лаꙗ 46. dat. -лаоу 37. **57**.

менелаовъ adj. al luĭ Menelaŭ Μενελάου 36. 37.

*менелаоушевъ adj. al luĭ Menelauš **52**.

менелаоушъ m. Menelauš (Menelaus), deseorĭ în Pr. N.-Sof. менелаоушь; Pril. менелаоуш', gen. меналаоуша 124.

*менесдесъ m. Menestheus Μενεσθεύς 39.

меншїи adj. comparat. şi superl. maĭ mic, cel maĭ mic **65**. ἐλάττων 118.

меншими adv. maĭ puţin: не — ꙗкоже тѣлеса дарданскаа 200. οὐχ ἧττον ἢ τὰ πτώματα τὰ τῶν Δαρδάνων.

*меонинъ m. Meon Μαίων 40.

*месремъ m. Mesrem (Egipt) Μεσρέμ 15.

метати -аѭ -аеши a arunca: каменїе пращеѭ метаемо 165. λίθοι ῥιψεπάλξιδες. v. праща.

метнѫти -нѫ -неши a arunca **62**. **66**.

меченъ adj. de sabie **66**. v. глава.

мечка f. urs **62**. ἄρκτος 196.

мечникъ m. purtător de sabie, impr. πελταστής 19. 110. 116.

мечь m. cuţit, spadă, sabie **58**. **60**. **65**. σπάθη, ξίφος, deseorĭ. μάχαιρα 91. 141. ῥομφαία 95. 118. 158. 215. φάσγανον 198. πέλεκυς 122. dat. sg. мечеви 74. nom. pl. -чеве 87. 132. -чи 45. 84.

меѳодїе m. Methodius Μεθόδιος 167. 170.

*мидїа f. Media Μήδεια 154.

мидинъ m. Med Μῆδος 26.

*мидьскъ adj. din Media, medic 22. 24. Μήδων 24. 26. 27. Μηδικός 24. мидскаа страна 133. ἡ Μηδική. мидскꙑи дарїе 24. ὁ Μῆδος δὲ Δαρεῖος.

мидѣнинъ m. Med 22. Μῆδος 24. 131.

*мизизїе m. Mizizius Μιζίζιος 136.

*микинїе m. Mycines Μηκίνης 79.

миловати -оуѭ -оуеши a compătimi, a milui ἐλεεῖν 155. κατοικτείρειν 122. συμπαθεῖν 114. δυσωπεῖσθαι 125 ἐπικάμνεσθαι 87. творѧ себе ꙗко печет сѧ и милоуеть броута 74. τοῦ Βρούτου προσποιούμενος καὶ δῆθεν κατοικτείρων. impf. милоуаше 87.

милостивъ adj. milostiv **56**. 99. ἐπιεικής 87. 149. 208. προμηθής 218.

мнлость f. îndurare, milostenie ἔλεος 204. οἶκτος 141. мнлостн просѧ 114. ἔλεον ἐκκαλούμενος.

мнмо adv. și prep. cu ac. pe lîngă, pe dinaintea: мнмо ндох 67. am trecut înainte. мннѫ мнмо него 58.

мнмонтн -ндѫ -ндешн a trece înainte, a trece peste παρέρχεσθαι: 132. 169. 184. -шедшїа коурѣ 184. ἡ προτέρα ζάλη.

*мнндъ m. Midas Μίδας 210.

мннокатн -оуѫ -оуешн a trece, a sosi ἀφικνεῖσθαι 67.

мннѣрва f. Minĕrva (Minerva): gen. -ве госпождѫ 57. 58. N.-Sof. мннарва 110.

мннѫтн -нѫ -нешн a trece 58.

мнро n. mir μύρον 163. 200. мѷро 173.

*мнрозиждителенъ adj. ziditor al lumeĭ κοσμοκτίστωρ 2. мнрѹ- 80.

мнролюбїе n. ĭubire de lume φιλοκοσμία 164.

*мнропомазанїе n. ungere cu mir μυραλοιφία 219.

мнроуздиждителенъ v. мнро-.

мнръ m. lume 18. κόσμος, deseorĭ.

мнръ m. pace εἰρήνη 118. 153. 177. по мнрѹ 187. în pace. въсего мнра мнръ 153. ἡ κοσμικὴ εἰρήνη.

мнръскъ adj. lumesc κοσμικός 130. κοσμικώτερος 147 (V. are aci земенъ).

*мнсїа f. Moesia 137. Μυσία 182. Μυσοί 184.

*мнсннъ m. Moes Μυσός 40.

мнханловъ adj. al luĭ Mihail 168 V. Μιχαήλ 160. 161. 203. 220.

мнханлъ m. Mihail Μιχαήλ 158. 161. 163. 168. 169. 170. 174. 177. 178. 203. 219. 220. — рагавен 158. — пефлагонъ 204. — калафать 205. — старецъ 211. — дѹка 218. dat. -овн 174.

младенецъ m. copil βρέφος 37. 45. 70. 114. 132. 142. βρεφύλλιον 70. 71. 141. παιδίον 71. νήπιος 166. νηπιάζων 170. μειρακίσκος, ὑποτίτθιος 141 (V. are pentru cuvîntul din urmă дѣтѧ). βόσκημα 132. νεόττιον 199. ἔμβρυον 6. 77. greș. σπλάγχνον 78. v. рождьство.

младенеченъ v. младенечьскъ.

младенечь adj. copilăresc βρεφῶν 70.

младенечьскъ adj. copilăresc βρεφικός 141 (V. младеnеченъ).

младнтн сѧ -ждѫ сѧ -днши сѧ a întineri: pt. младѧ сѧ τρυφερευόμενος 189. τρυφερόχρους 193.

*младозрачень adj. fraged, gingaș la față τρυφεροπάρειος 179.

младокъ m. viță, nuea λόγος: greș. младокъ скрьвътѣнъ съклоненъ (V. съплетенъ) 214. λόγος ἰξοφόρος viță cleĭoasă, viță tînără. neobulg. mladok, mladočka.

*младоwбразенъ adj. fraged, gingaș la față τρυφεροπρόσωπος 136. τρυφεροπάρειος 203.

*младопнтателенъ adj. hrănitor de copiĭ βρεφοτρόφος 142.

*младорастенъ adj. de curînd răsărit, tînăr ἀρτίφυτος 183.

младороденъ adj. de curînd născut νεογενής 190.

младость f. frăgezime, tinerețe, copilărie τρυφερία 183. τὸ τρυφερόν 213. νηπιότης 184.

*младосъвѣтенъ v. младосъвѣтннкъ.

*младосъвѣтннкъ m. sfetnic tînăr νηπιόβουλος 206 (V. младосъвѣтенъ adj.).

младъ adj. fraged, tînăr ἁπαλός 69. 92. 152. 169. 182. 183. 186. τρυφερός 3. 27. 141. 194. 200. 220. νήπιος 175. 214. νηπίαχος 185. νεαρός 9. ἀνίουλος 34. παιδίσκος 100. παιδαρίσκος 143. 170. ὁ ἐν ἀκμῇ 129. нз млада ἐκ βρέφους 78. βρεφόθεν 136. 191. wт млада 63. de copil. dat. pl. младѣмъ 214. v. новъть.

младѣтн -ѣѭ -ѣешн a întineri νεάζειν 151.

млъва f. zgomot τάραχος 97. ζάλη 76. 93. 113. 186. φύρσις 121. τύρβη 80. κλόνος

213. φλοῖσβος 102. βρασμός 124. съ млъкож 163. σφαλερῶς.

млъкомъ adv. în tăcere, mulcom σιωπῇ 45.

млъніꙗ f. fulger 114. πρηστήρ 193. 217. στεροπή 29.

млъніѥнъ adj. de fulger, de trăznet κεραυνοῦ 152.

млъчаніѥ n. tăcere σιγή 103. σιωπή 221.

млъчати -чѫ -чиши a tăcea 52. 66. млъчашѥ 124. πεφίμωτο stătea mut.

млѣко n. lapte 61. γάλα 2. — ꙗдъı 9. 132. γαλακτοφάγος.

млѣчѥнъ adj. de lapte γάλακτος 70. 142.

мнихолюбивъ adj. iubitor de călugărĭ 99.

мнишъскъ adj. de călugăr, călugăresc μονήρης 182.

многажди adv. de multe orĭ 182. 188. πολλάκις 21. 34. 85. 105. 171. 205. συχνάκις 91. μυριάκις 132. многащи 21.

многащи v. многажди.

многобогатѥнъ adj. foarte bogat πολυτάλαντος 28. 109. 178. coresp. luĭ πολλῷ δαψιλέστερος 140.

многоболѣзнѥнъ adj. mult încercat, mult chinuit πολύπονος 121. 126.

*многобрѣмѥнѥнъ adj. greŭ încărcat μυριόφορτος 166. μεγαλόφορτος 170.

многовлънѥнъ adj. bătut de valurĭ μυριόκυμος 133. πολυκύμιος 184.

*многовратѥнъ adj. schimbăcios ἀλλοπρόσαλλος 140.

*многокрѣмѥнѥнъ adj. îndelungat παλαιόχρονος 202.

*многокъздъıханѥнъ adj. dureros, plin de gemete πολύστονος 141.

многоглавѥнъ adj. cu multe capete μυριοκέφαλος 188.

многодарѥнъ adj. darnic μεγαλόδωρος 88.

*многодаровитъ adj. îmbelșugat, roditor, plin de darurĭ πολυφορώτατος 136.

*многодрѣвѥнъ adj. bogat în lemne πολύξυλος 9. 21. 132. 162. 165. 193.

*многожитѥлѥнъ adj. cu viață lungă ἀμετρόβιος 211.

*многожитѥнъ adj. bogat în grîne χιλιόσιτος 194.

*многожѫлѥнъ adj. plin de țepĭ μυριόκεντρος 119.

*многозавистѥнъ adj. mult rîvnit, mult pizmuit πολύζηλος 159.

*многозїаѫ adj. (pt.) lacom, cuprinzător πολυχανδής 133. 141. v. зїати.

*многозлатѥнъ adj. bogat în aur πολύχρυσος 26. 31. 107. 145.

многозрачѥнъ adj. cu multe colorĭ, strălucitor ποικιλανθής 5. λιπαραυγής 4.

многоимѣнѥнъ adj. bogat βαθυκτήμων 101. πολυτάλαντος 175 (-ѣнъıихъ).

*многокласъ adj. cu multe spice πολύσταχυς 169.

*многокрилѥнъ adj. cu multe aripĭ μυριόπτερος 133.

*многокъзнѥнъ adj șiret πολυμήχανος 162. 164.

*многомрътвѥчѥнъ adj. cu mulțĭ morțĭ μυριόνεκρος 141.

*многомѣрѥнъ adj. mult, des: -мѣрнъıми дъждѥвнъıми влънами влаѥмо 14.

многомѧтѥжѥнъ adj. turburat, agitat πολύσαλος 205. πολύρροθος 125 V.

многомѫжѥнъ adj. cu mulțĭ bărbațĭ, populat μυρίανδρος 116.

многомѫтѥнъ adj. turburat, agitat πολυτάραχος 38. πολύρροθος 125. πολυκύμων 162. прѣвращѥніꙗ многомѫтна 134. στρόφοι πολύστροφοι.

многонародѥнъ adj. populat πολυάνδριος 142.

*многонѫждѥнъ adj. mult chinuit πολύστονος 176.

многообразѥнъ adj. felurit παντοδαπός 185.

многоплодѥнъ adj. roditor, plod-

nic πολύγονος 6. γόνιμος 72. πολύχους 169.

*многопобѣдѣнъ adj. deseorĭ biruitor μυριόνικος 118.

*многопрѣльстенъ adj. îndelung rătăcitor: -тное 108. τὸ πολυπλάνητον.

многопѣтъ adj. mult cîntat, mult lăudat πολυύμνητος 85.

*многоразвратенъ adj. mult sucit, întors: -тное 76. τὸ πολύστροφον nestatornicia.

многоразличенъ adj. felurit, pestriţ 47. παντοδαπός 3. 7. 144. 148. 149. 178. ποικίλος 21. μυριόχροος 5. greş. πολύτρητος găurit 172.

*многоревникъ adj. prea rîvnitor, prea doritor, invidios πολύζηλος 91. greş. mult rîvnit, dorit: многоревникъıи прѣстолъ 179. πολύζηλον κατακληροῦται θρόνον.

*многоревностенъ adj. prea rîvnitor, prea doritor, greş. πολυζήλωτος prea rîvnit, dorit: -тноѫ кончиноѫ житїе скончаваетъ 213.

многосиленъ adj. prea puternic πολυδύναμος 134.

многославенъ adj. prea slăvit πολύολβος 119.

*многостенанъ adj. plîngător, dureros πολυστένακτος 141.

*многостръменъ adj. năvalnic, impetuos: -мное 118. τὸ μεγαλεπίβολον.

*многосъбранъ adj. numeros μυριόστολος 109. v. столъ.

многоѹченъ adj. prea învăţat: -ѹченое 168. ἡ πολυμάθεια.

*многохытръ adj. cuminte, înţelept πολύπειρος 117.

многоцѣненъ adj. preţios, preţuit πολυτελής 23. 123. πολυτίμητος 168. вечерѧ -цѣн"нѫѭ творѧ 123. δεῖπνον ἁβροτράπεζον τελῶν.

*многочисленъ adj. numeros μυριάριθμος 29. ἀπειρόμετρος 202. μυρίανδρος 142. -числъна рать χιλιόναυς στόλος 40. μυριόστολος στόλος 138.

многочловѣченъ adj. populat πολυάνθρωπος 141.

многочьстенъ adj. cinstit, preţios **58**. πολυτελής 190. πολύολβος 127. многочестнаа **52**.

многъ adj. mult, mare πολύς, deseorĭ. πλείων 13. 93. 122. 212. 213. 219. πλεῖστος 157. 189. μυρίος 89. 132. 140. 168. 191. 220. ἄπειρος 42. ἄφθονος 21. μακρός 12. 40. 191. περιττός 74. 177. πυκνός 11. συχνός 140. 155. ἀδρός 140. σφοδρός 178. λιπαρός 86. 202. ὅλος 83. 89. pl. πλῆθος 89. ἀλλεπάλληλοι 162. съ многъıми 100. σὺν μυριάσι. comparat. pl. множаишїи 30. 95. 112. 140. 175. 202. πλείονες. множаишїи ѿт народа 118. τὸ δημοτικώτερον τοῦ πλήθους. на много ἐπὶ πολύ 73. 78. εἰς πλέον 78. до многа 151. μέχρι πολλοῦ. не по мнозѣ 96. 112. 114. 122. μετ' οὐ πολύ. adv. много mult, des μέγα 116. πολλά 86. 156. τὰ πολλά 36. 203. — многаждн 85. πολλὰ πολλάκις.— бесчисленъ 137. nenumărat. — же паче користно 101. πολλῷ κερδαλεώτερον. comparat. множае maĭ mult, maĭ des πλέον 81. 205. εἰς πλέον 81. πολλά 200. — ѹтвръжденъ 183. πολλῷ παγιώτερος. — твръдо ibid. πολύ τι τὸ στερέμνιον. pl. dat. -ѕѣмъ 1. 89. 168. instr. -ѕѣми 19. v. мѫжъ.

множити -жѫ -жиши a înmulţi αὐξάνειν 33. ἐπαυξάνειν 83.

множицеѫ adv. de multe orĭ πολλάκις 108. 111. 114. 204.

множьство n. mulţime **59**. **66**. πλῆθος 35. 43. 72. 105. 109. 133. 134. πληθύς 40. 110. 116. πληθυσμός 13. 16. 33. σμῆνος 43. 127. 215. φάλαγξ 3. 7. — злата 21. τάλαντον χρυσίου. вѣсѣ -жьства 170. ὅλαι ἄβυσσοι. имѣниѡмъ -жьства 178. αἱ τῶν χρημάτων λίμναι.

млѣчнꙑм -жьством 70. τοῖς ῥείθροις τοῦ γάλακτος. почръпааше -жьство обилнѣ сладколитнꙑихъ стрꙋи 168. ἤντλει τὴν πόσιν δαψιλῆ τῶν γλυκυχύμων ῥείθρων. -жьство 3. 7. 109. 110. v. ископавати.

мнѣти, мнѧ, мнишн a socoti, a sămui, a crede 61. νομίζειν 37. 45. 114. 167. мнѧ 120. 186. οἶμαι. ꙗкоже мнѧ ὡς ἔοικε, deseorĭ. ἔμοιγε δοκεῖ 32. ꙗкоже мнѣше 145. ὡς ᾤετο. ово оубw мнѣти 87. τὸ μὲν δοκεῖν. приꙗтелїе мнимн бѣхѫ 185. εὐνοεῖν ἐδόκουν. — сѧ a se părea δοκεῖν 1. 24. 28. 57. 76. 86. 213. 216. νομίζεσθαι 25. мнѣше сѧ 11. 157. ἐῴκει. ꙗкоже ми сѧ мнит 32. ὡς ἐμαυτὸν συμπείθω.

могꙑла f. movilă λόφος 73.

модролиственъ adj. cu foĭ negre μελάμφυλλος: n. -твно 3.

модръ adj. negru μελάντερος 4.

модрѣти сѧ -ѣѫ сѧ -ѣеши сѧ a se 'negri κυανίζειν 5. 7.

мозолїе n. bătătură, umflătură, vînătae: обличенїа бw ꙗкꙑ мозолїа сѫтъ нечьстивꙑимъ 173. ἔλεγχοι γὰρ ὡς μώλωπες εἰσὶ τοῖς ἀσεβέσι.

мозъкъ m. creer ἐγκέφαλος 143.

мои pron. al meŭ **51**. **52**. ἐμός 118. μοῦ 80. 82. f. моа **52**. n. мое **53**. m. gen. моего 82. f. ac. моѫ **61**. 80. loc. моеи **53**. du. nom. voc. моа **65**. gen. моею 118. v. нашь.

мокїе m. Mocius Μώκιος 181.

мокръ adj. ud, umed ὑγρός 6. κάθυγρος 86. διάβροχος 106. рои мокрѫѫ прѣходѧ 109. σμῆνος ὑγροκέλευθον. иже лекцѣ плавающеи мокраа шествїа 134. οἱ κούφως ἐπιπλέοντες ὑγροκελεύθους πόρους.

*мокрѣ adv. umed ὑγρῶς 171.

молба f. rugăciune, cerere πρεσβεία 139.

молебенъ adj. de rugăciune, rugător ἱκετήριος 42.

молитва f. rugăciune ἔντευξις 128.

молити -лѭ -лиши a ruga **61**. ἱκετεύειν 34. καθικετεύειν 157. λιπαρεῖν 165. δεῖσθαι 42. ἱλεοῦσθαι 105. ἐξιλεοῦσθαι 34. — сѧ a se ruga **57**. εὔχεσθαι 72. 143. ἐπεύχεσθαι 11. 72. λιτάζεσθαι 104. 114. 128. 155. δεῖσθαι 180. ἱκετεύειν 21. 39.

монастиръ m. mănăstire, templu σεμνεῖον 150.

мономахъ m. Monomach Μονομάχος 208. кwстантинъ — ibid.

море n. mare **47**. **48**. **51**. **56**. 150. θάλασσα, deseorĭ. πόντος 130. ἅλμη 35. 102. 163. 165. 166. ὑγρά 109. 142. по морю ἐκ, ἀπὸ θαλάσσης 30. ναυστοληθείς 84. богатъствомъ морѣ почръпе 117. πλούτου θαλάσσας ἤντλησε.

моръ m. moarte, nenorocire πότμος 130.

морьскъ adj. de mare θαλάσσης 33. 45. 67. 144. 184. θαλάττιος 134. πελαγίτης 154. ἁλίκλυστος 29. ἁλίπλοος 38. — ратникъ 116. ναύμαχος. dat. sg. f. морскои **57**. v. корабь.

мотꙑка f. sapă: ни мотꙑками раскопавъ ни рꙑлми 7. οὐ σκαφευτρίαις ἐν χερσίν. neobulg. motika.

мотꙑленъ adj. gunoïos, murdar σκυβαλώδης 82.

мощенъ adj. puternic, cu putinţă ἄλκιμος 28. δυνατός 130. 143. 221. нѣстъ мощно 44. οὐ χρεών ἐστιν. мощно бѣ 206. παρῆν.

мощи -гѫ -жеши a putea **48**. **49**. **52**. **58**. **60**. **64**. δύνασθαι 109. 110. 150. 153. 166. ἰσχύειν 110. 114. 166. 183. σθένειν 79. 122. 183. 206. иже работати могѫще 84. μηδὲ δουλεύειν φέροντες. ꙗко ни самїи царїе можахѫ 148. ὡς μηδ' αὐτοῖς τοῖς ἄναξι ἐξεῖναι. ꙗкоже можааше 187. ὡς ᾤετο. не могꙑ 38. ἀδυνατῶν.

мощь f. putere, putinţă ἰσχύς 193.

моѵ̈сн m. Moise Μωϋσῆς 33. 34. 118. gen. мѡѵ̈сеа 33. 34. loc. мѡѵ̈сен 33.

мракїа f. furnică, greş. κολοιός cioară: — странопера бꙑстъ фока 186. κολοιὸς ξενόπτερος ἦν ὁ Φωκᾶς.

мразъ m. frig, gheţ ψυχρία 165. χειμών 183. ἀήρ 121. greş. на хрнста нзрꙑгнѫ мразъ лютѣншїн 148. κατὰ Χριστοῦ ἀπήμεσε χυμὸν σιελώδη.

мракъ m. întunerec, întunecime ζόφος 154. σκοτεινότης 148. σκοτασμός 168. σκοτομήνη 212. τὸ στυγνόν 217.

мраморенъ adj. de marmură: —гробъ 174. μάρμαρος.

мраморїе n. marmură μάρμαροι 137.

мраморъ m. marmură μάρμαρος 166.

мраченъ adj. întunecos, întunecat σκότους 2. ζοφερός 146. 159. 167. 168. ζοφώδης 209. σκοτόδινος 214. λυπρός 194. μέλας 148. мрачнꙑн 114. παχὺς καὶ θολερός. мрачное 91. τὸ ζοφῶδες.

мрьзость f. murdărie, urîciume, ticăloşie μύσος 28. 115. 123. 151. 156. 173. βδελυρία 93. βδελυρότης 160. μῖσος 138. μανία 154. ндолъска — 17. εἰδωλομανία.

мрьзъкъ adj. murdar, urît, ruşinos, blestemat βδελυρίας 16. βδελυρός 83. 152. βέβηλος 108. 114. μυσαρός 19. 92. 150. 172. στυγητής 122. ἀρρητουργός, αἰσχρός 93. ἐναγής 133. мрьскꙑн лео 146. ὁ βδελυγμίας Λέων.—копроннм 149. ὁ μυσαροκοπρώνυμος, ὁ μυσαρὸς κοπρώνυμος. мрьско дѣло 172. βδελυρότης. v. нракъ.

мрьтвенъ adj. muritor θνητός: -тьвное 13. -тьвнаго 30. -тьвнꙑѧ 116. -тьвнꙑѫ 168. -тьвнѫѫ 214. -тьвнꙑнм 108. -тьвнаа 208. -тьвнꙑнх 107. -тьвнꙑнмъ 162.

мрьтвецъ m. mort, cadavru νεκρός 114. 117. 132. 167. 172. νέκυς 167. θνησιμαῖον 200. -тьвца 114. 167. -тьвцꙋ 167. 172. -тьвцн 132. 200. -тьвцꙑ 117. neobulg. mrъtvec, mrъtovec.

мрьтвечьскъ adj. de mort: -чьска тѣлеса 127. νεκρῶν σωρεία.

мрьтвъ adj. mort 63. 66. νεκρός 14. 25. 70. greş. κύμβαχος răsturnat 170. мртвъ 62. мрьтъвъ 170. neobulg. mrъtъv, mrъtav.

мрѣжа f. mreaje δίκτυον 159. 216. мрѣжеѫ 127. ἐν μέσοις ἀρκυστάτοις. v. ловнтвенъ.

***моурътагъ** m. Murtag 163.

моуха f. muscă μυῖα 81.

мьгла f. ceaţă, nor 60. ἀχλύς 157.

мъдръ v. мѫдръ, наимъдръ.

мъжати -жѫ -жиши a miji, a moţăi μύειν 138.

мъзда f. plată, răsplată μισθός 204.

мъска f. catîr ἡμίονος 115.

мъстенъ adj. de must, impr. de nectar νέκταρος 198.

мъстникъ m. răzbunător, răutăcios χαιρομυσής 174.

мъстъ m. must, impr. nectar νέκταρ 129. 167. гроздъ мъстъ точѧщїи 4. βότρυς νεκταρόχυμος.

мъчтанїе n. vis φάσμα 28.

мꙑ pron. noĭ ἡμεῖς 1. нꙑ 57. gen. нас 49. dat. нам 49. 65. 78. instr. нами 120. du. gen. наю 51. 52. dat. нама 51. 52. 54. 57. De notat: да нама даси и наю знаи 51. să ne daĭ nouă (amîndororora) şi să ne cunoştĭ pe noĭ. даждь нама наю ѡтвѣтъ, еже на (=нама?) си реклъ ibid. dă-ne nouă (amîndorora) răspunsul (răsplata) ce ne-aĭ făgăduit. а о семь нѣсмъ веселъ, еже наю дроужина слоужити намь 52. Ĭar de aceasta nu-s vesel, ca tovarăşiĭ noştri să ne slujască nouă.

мꙑслити -шлѧ -слиши a gîndi σκέπτεσθαι 12. 43 216. ὑποπτεύειν 213. зло не мꙑслити 63. a nu avea gînd răŭ. impf. мꙑслѣше 48. мꙑшлѣаше 49.

мꙑслъ m. gînd, părere γνώμη 93. λογισμός 24.

мꙑти, мꙑѭ, мꙑеши a spăla, a scălda: топлꙑми бѡ водами мꙑѩщоу емоу плъть своѭ 136. θερμοῖς γὰρ ὕδασιν αὐτοῦ ψυχαγωγῶν τὴν σάρκα.

мꙑшица f. braţ **58**. βραχίων 35. 40. 114. 134. 214. 215.

мꙑшицѣница f. curea de opincă ,fascia crura cingens' περισφύριον 198/199.

мѣденъ adj. de aramă ὑπόχαλκος 180.

*мѣдночрѣвенъ adj. cu măruntae de aramă, neobosit χαλκέντερος 219.

мѣднощитенъ adj. cu scut de aramă χάλκασπις 200.

мѣдь f. aramă **65**. χαλκός 5.

мѣра f. măsură συμμετρία 143.

мѣстенъ adj. din loc, din ţară :—кнѧзъ 151. χωράρχης.

мѣсто n. loc **58**. **65**. **67**. τόπος 16. 38. 82. 111. 166. χωρίον 68. νάπη vale 69. greş. τύπος 141. ѡт вьсѣкого мѣста 39. ἐκ πάσης τῆς Εὐβοίας. loc. pl. -оχ 111. въ мѣсто prep. cu gen. în locul ἀντί, deseorĭ. въ мѣсто его поставлѣетъ 173. ἀντεφιστᾷ. въ мѣсто его въводит сѧ 181/182. ἀντεισάγεται.

мѣсѧцъ m. lună **58**. **67**. μήν 77. 182.

*мѧконасланъ adj. cu aşternut moale μαλακόευνος 195.

*мѧкосрьдъ adj. cu inimă moale μαλακοκάρδιος 21. 97. 162.

*мѧкъкодоушенъ adj. slab de inimă, fricos μαλακόψυχος 192 (-к"к-).

*мѧкъкообразенъ adj. cu obrazul, cu faţa moale, fragedă ἁπαλόχροος 141 (-к"к-).

мѧкъкъ adj. moale. fraged μαλακός 3. 20. 128. 209. ἁπαλός 8. τρυφερός 171. мѧк"ко творити 128. ἁπαλύνειν. pl. мѧкаа 8. мѧкꙑми 20. 171. neobulg. mek.

*мѧсо n. carne κρέας 6. 26.

*мѧсоꙗденъ adj. carnivor κρεωβόρος 149.

*мѧсоꙗдца m. carnivor κρεωβόρος 159.

*мѧсоꙗстенъ adj. de carne: трапезъ ошаати сѧ -ꙗстнꙑихъ 193. τραπεζῶν ἀπέχεσθαι τῶν τῆς κρεωβορίας.

мѧтеженъ adj. zgomotos, răsculat ταραχώδης 69. ἀλλοπρόσαλλος 216.

мѧтежъ m. zgomot, răscoală τάραχος 157. θόρυβος 219. ζάλη 183. φλοῖσβος 206. greş. ναυτιασμός 214.

мѫдрецъ m. înţelept 48. σοφός 88.

мѫдростенъ adj. înţelept: -стнаа зарѣ 188. πυρσὸς φρονήσεως.

мѫдрость f. înţelepciune φρόνησις 197. ἀγχίνοια 131.

мѫдръ adj. înţelept **54**. νουνεχής 115. ἀγχίνους 100. v. наимѫдръ.

мѫдрѣ adv. înţelepţeşte, cu înţelepciune σοφῶς 106. 109.

мѫжеоуменъ v. мѫжеоумень.

*мѫжолѣпенъ adj. propr. bărbătesc şi frumos: distins, de frunte ἀριπρεπής 39.

мѫжеоубіеніе n. omor de oamenĭ ἀνδροκτασία 16. 44. 117. 200.

*мѫжеоубїиственъ adj. omorîtor de oamenĭ ἀνδροκτασίας 159.

мѫжеоубїиство n. omor de oamenĭ ἀνδροκτασία 42. loc. pl. -вохъ 84.

мѫжеоубїица m. omorîtor de oamenĭ ἀνδροφόντης 209

мѫжеоуменъ adj. cu minte bărbătească, viteaz ἀνδρόνους 191. мѫже- 125. ἀνδρεῖος.

мѫжь m. bărbat **48**. ἀνήρ, deseorĭ. γαμέτης 76. 159. 169 συνοικῶν 77. самодрьжецъ—208. κράτωρ ἀρρενόφρων. pl. λαός 40. ἄνθρωποι 205. оубїиство многꙑихъ мѫжїи 128. ὁ φόνος ὁ μυρίανδρος. sg. dat. -жеви 24. 76. 77. pl. nom. -жїе 45. 148 155. 205. gen. жїи 40. 100. 137. 158. 179. 185. dat. -жомъ 217. instr. -жми 27. 90.

мѫжьскъ adj. bărbătesc, viteaz ἄρρην 100. 200. ἀνδρώδης 26. 118. 188.

ἀνδρικός 87. ἀρεϊκός 131. 202. 219. 220. мѫжьскꙑи полъ ἄρρην γόνος 110. ἄρρην 25. 77. 101. 11.. мѫжьское естьство 206. ἡ τῶν ἀρρένων φύσις.

мѫжьственъ adj. bărbătesc, îndrăzneț: мѫжьствьна дрьзость 41. θυμοτολμία.

мѫжьство n. bărbăție ἀνδρία 193. 197. εὐανδρία, τὸ ἀνδρῶδες, ἀρρενωπότης 215. ἀρετή 192. wтрече горкѫ на толико мѫжьство съмрьть 127. καταψηφίζεται πικρὸν τοσαυτανδρίας πότμον.

мѫка f. muncă, chin, pedeapsă 53. βάσανος 38. 164. 169. 173. κόλασις 81. 139. 145. ποινή 40. τὰ τῆς ποινηλασίας 140.

мѫтенъ adj. turbure, turburat θολερός 102 188. 209. ταραχώδης 159.

мѫченїе n. chin, pedeapsă, tiranie κόλασις 140. τιμωρία 141. τυραννίς 140. 151.

мѫченикъ m. martir, mucenic μάρτυρ 105. 126. 147. 148. 151. 181. χрїстовъ—209 χριστομάρτυρ.

мѫченица f. martiră μάρτυρ 152.

мѫченичьскъ adj. de mucenic μαρτύρων 164.

мѫченъ adj. de pedeapsă: мѫчнꙑи образъ κολάσεων ἰδέα 167. κολάζουσα ψῆφος 79. v. образъ.

мѫчителевъ adj. de tiran, al tiranului τυράννου 159.

мѫчителенъ adj. tiran, despotic τυραννικός: comparat. f. -телнѣиша 110.

мѫчитель m. tiran, călău 129. τύραννος, deseori. κολαστής 204. δυσμενής 146. τιμωρός 144. τυραννικώτατος 116. παλαμναῖος 97.

мѫчителѣскꙑ adv. crud τυραννικωτέρως 79.

мѫчительство n. tiranie τυραννίς 76. 184. 185. 186. на мѫчительство оустрьмлѣѫ сѧ 94. τυραννεῖν ὁρμῶν.

мѫчительствовати -оуѭ -оуеши a chinui τυραννεῖν 97. 136. κακουργεῖν 119.

мѫчити -чѫ -чиши a chinui 53. τρύχειν 128. κολάζειν 82. 87. 151. 206. πλήττειν 167. αἰκίζειν 140. κακεῖν 164. ἐκθλίβειν 151. — сѧ a se chinui τρύχεσθαι 99. κολάζεσθαι 215.

мѵро v. миро.

Н.

на prep. a) cu ac.: α) spre, către, la, în, coresp. de obiceiŭ grec. εἰς, πρός, ἐπί, κατά saŭ altor expresiĭ după verbele mișcăriĭ: възрѣ на братооубїицѫ 12. εἶδεν εἰς τὸν ἀδελφοκτόνον. на въсѣко ношааше сѧ зло 13. εἰς πᾶν ἐφέρετο κακόν. на много же прѣдспѣваѭщи идолъстѣи мрьзости 17. εἰς πλέον προκοπτούσης δὲ τῆς εἰδωλομανίας. летѧщѹ на некеса 78. εἰς οὐρανόν. по лада на снѣгъ 110. εἰς φυγήν. изнесе на срѣдѫ 113. изведъ на срѣдѫ 139. εἰς μέσον. на странѫ wтсилаемъ 18. πρὸς ξένην στελλόμενος. въсходитъ на вꙑсотѫ царствїа 27. ἐπαναβαίνει πρὸς ὕψος βασιλείας. на сїе ловлѧще 45. πρὸς αὐτῷ λοχῶντες. ведѣше сѧ на сѫдище 123. πρὸς κριτήριον. на юустинїана пакꙑ скиптра прѣидѫтъ 139. πρὸς Ἰουστινιανόν. събрати сѧ на неподобнаа дѣанїа 153. ἐκκυλίεται πρὸς ἀθεσμοπραγίας. на земѧ въздираааше 160. πρὸς τὴν γῆν. на четꙑри начѧткꙑ раздѣлѣѭщи сѧ 8. πρὸς τέσσαρας ἀρχὰς διαιρουμένη. припадше на земѧ 106. κατακλιθέντες ἐπὶ γῆς. на лѣва прѣидошѫ грьчьскаа имѣнїа 146. ἐπὶ τὸν Λέοντα. на земѧ помѣтааше сѧ 204. κατὰ γῆς ἐρριπτεῖτο. greș. въсе възꙑде на ѹмъ семѹ птолемеоу 31. πᾶν ἀπέβη κατὰ νοῦν τούτῳ τῷ Πτολεμαίῳ ,toate

iĭ merseră pe voïe'. въз рѣ на цар ѣ 218. βλέπει περὶ τὸν βασιλέα. на авела възнраааше 12. τὸν 'Αβὲλ ὑπεβλέπετο. въсѣд на колесницѫ 34. ἐποχησάμενος ἅρματι. приносиши на срьдца 128. ἐπάγεις ταῖς καρδίαις, şi altele. донде на морскыѫ отокы 46. приближи сѧ под трож на рѣкѫ кашантоуша 50. вьзѧ на себе ризы 62. начѧхѫ поглѧдовати дроугъ на дроуга 65, ş. a. β) împotriva, încontra, asupra: зинѫти на них молѣста сѧ земи 11. χανεῖν αὐτοῖς. беззаконова на сьдѣтѣлѣ 15. εἰς τὸν πεποιηκότα. възшѫта сѧ на бога ibid. ἐφρυάξατο κατὰ θεοῦ. похоулив на бога 22. εἰς θεόν. чѧсти мечь поощрѣѫ на сѧ 27. ἐξακονῶν καθ' ἑαυτοῦ. ѡрѧ сѧ на них 33. κατ' αὐτῶν. сьмрьть изрече на многыѧ чловѣкы 78/79. κατὰ πολλῶν ἀνθρώπων. на зинона ѡдъ излïа злобы 111. κατὰ Ζήνωνος. кеплѧ испоустишѫ на самого дрьжѫщаго 118. κατ' αὐτοῦ τοῦ κρατοῦντος. ѡко да не прѣщенïа нан' съхранитъ 128. μὴ τὰς ποινὰς αὐτῷ θησαυρισθῆναι. ѡтходѧ на брань на мизïзïа 136. κατὰ τοῦ Μιζιζίου. съвѣщавает съвѣтъ на сьродника своего 139. εἰς προσγενῆ. невѣрство съвѣща на ѳеодосïа 145. κατὰ Θεοδοσίου. прѣвъзѧт сѧ и разгрьдѣ на царицѫ 153. κατὰ τῆς βασιλίδος. сверѣпоужще на благодѣѭщаго 173. πρὸς τὸν εὐεργετοῦντα. еже на христа едино хотѣнïе блѧдословившïих 131. τῶν ἐν Χριστῷ τὴν θέλησιν μίαν φλυαρισάντων. донде на фарнфа алеѯандра 56. изыти на рать на нектора, понде на ектора 60. изыдошѫ из трож на околница грьчьскаа 65, ş. a. γ) spre, pentru, la (arătînd scopul): на красотѫ изращаахѫ 7. πρὸς τέρψιν. на ваше наслажденïе оуготова сѧ 10. πρὸς τὴν ὑμῶν ἀπόλαυσιν. се же тъкмо на пакость есть вашѫ ibid. τοῦτο δὲ μόνον βλαβερόν. на питïе съзываaше 23. συμπότας παρελάμβανεν. на оусѣченïе ѡтведенъ бѫдет 27. πρὸς τομήν. на рѣчи сьшедше сѧ 29. πρὸς λόγους. ополъчаахѫ сѧ на брань 40. изыде на брань 42. πρὸς μάχην, πρὸς πόλεμον. льсти растронтелю приоп'щает сѧ на съвѣтъ 42. χρῆται πρὸς συμβουλίαν. аблъко, еже принесе на зло нѣкто 103. ἐπὶ κακῷ. обѣща сѧ на пагоубѫ доуши своеи 147. κατένευσεν ἐπ' ἀπωλείᾳ τῆς ψυχῆς. на сладость и красотѫ очима 3. πρὸς ἡδονὴν καὶ τέρψιν τῶν βλεφάρων. на гозбѫ, на трапезѫ 26. εἰς πανδαισίαν, πρὸς τράπεζαν. на бракъ πρὸς γάμον, εἰς γάμον 72. 145. 151. εἰς λέχος 102. πρὸς λέχος 213. на прѣдспѣнïе 78. εἰς αὔξην. на ѡтгнанïе страстеи 159. πρὸς ἀποσόβησιν παθῶν. на помощь 186. εἰς ἄμυναν. на дѣтородïе 189. ἐπὶ παιδογονίᾳ. осѫжденъ бываетъ на ѡтгнанïе 181. κατακρίνεται τὰ τῆς ὑπερορίας. на прѣѧтïе посилаетъ того царствоу 218. ἀνακτησόμενον αὐτῷ πέμπει τὴν κρατορίαν. лютъ на воинъство сыи 125. δεινὸς ἐν στρατηγίαις ὤν. имѣше бо рѫцѣ благѣ на бран"на дѣла и прьсты доброоуказаны на рати 211/212. εἶχε γὰρ χεῖρας ἀγαθὰς περὶ πολέμων ἔργα, καὶ τοὺς δακτύλους εὐφυῶς ἤσκητο πρὸς τὰς μάχας. greş. не на славѫ почьсти въдаваѫ, нѫ на богатство 156. οὐκ ἀριστίνδην τὰς τιμάς, ἀλλὰ πλουτίνδην νέμων împărţind onorurile nu după însuşirile cele bune, ci după bogăţie. поити на слоужбѫ 51. изыдошѫ на ратъ 56. егы ты идѣше на дворбѫ 57. ожидаетъ тебе троа на разорение 58. идеши на рьвань, изыти на рать 60, ş. a. δ) pentru, în: на многы денѧ 155. ἐπὶ συχναῖς ἡμέραις. на дьни многы 219. ἡμέρας ἐπὶ πλείους. на вьсѣкъ (всѣкь, всѣкъ) дьнь 51. 52. 59. прѣжде рождьства христова на .тѯ. лѣть 67. înainte de naşterea luĭ Christos cu 360 de anĭ. ε) на вьсѣко сто 201. la fiecare sută, de fiecare sută. ζ) pe: на свое имѧ 47.

pe numele său. b) cu loc.: α) în, pe, coresp. de obiceiŭ grec. ἐν: на земнъих широтахъ 5. на соуши 14. на далечнои земи 63. на различнъих мѣстох 111. на свѣтѣхъ 137. на ржкоу 171. на прѣстолѣхъ 188. на хоудѣ долоугѣганн 196, ş. a. ἐπί: на земли 2. 6. ѩкы на глоумцовѣ кончинѣ 80. на здѣ 195. на колѣноу, на оустѣхъ 220, ş. a. пжсть оузрѣ пишжщж на стѣнѣ 23. πρὸς τῷ τοίχῳ. на главѣ 78. κατὰ τῆς κεφαλῆς. на срьдци 183. κατὰ καρδίαν. greş. на ефратскъıихъ строуѩхъ 87. ἕως Εὐφράτου ῥείθρων. β) pentru, pe: на длъзѣ ἐπὶ μακρόν 95. 136. εἰς πολύ 111. εἰς πλέον 95. 111. τὰ πολλά 21. на мнозѣ 199. ἐπὶ πολύ. γ) да слоужж на златѣ или бисрѣ 53. на златицѣ, на златици продавати 194. δ) на вѣрѣ прѣимоуша 56 pe credința luĭ Prĕjamuš. greş. на ратоужщїих 172. κατὰ τοὺς μαινομένους ,hominum furiosorum more' (v. 5103). De notat: помѣтнж е на селѣ 37. излетѣшж искры и падошж на трон 48. промѣнена бъıсть на нѣкоемъ колѣринѣ 178. мрьзость на съıнѣ 154. εἰς υἱόν. мрьзость бже сътвори на съıнѣ 156. εἰς τὸν υἱόν. растрои мрьзость на окаан'нѣмъ 28. ἤρτυσε μύσος τῷ ταλαιπώρῳ. съмилити сѧ на них 42. καταλλαγῆναι σφίσιν. на сих помагаж 219. ὁ ταύτας ἀλεξήσων.

*навалждати -аж -аеши a uda, a adăpa κηπεύειν: дьховнъıми -ждаема водами 191.

наведенїе n. aducere, trimetere ἐπιφορά: instr. pl. -еними 164.

навести -дж -деши a aduce, a îndrepta ἐπιφέρειν 15. 75. ἐπάγειν 34. 111. 112. 214. ὑπάγειν 83. προάγειν 153. 162. 204.

навїинъ adj. al luĭ Navi Ναυῆ 35.

наводити -ждж -диши a aduce ἐπάγειν 96. 199. προσάγειν 34. неджгъ съмрьть навода 182. νόσος κίνδυνον ἀπειλοῦσα.

*наводнити -нѧ -ниши a umplea cu apă, a îneca: ѩкоже би рекль кто ѩко рѣкы наводнѣнъıѩ водами 86. εἴκασεν ἄν τις ποταμοὺς ἐγκυμονεῖν ὑδάτων. — -сѧ a se umplea de apă, a se revărsa πλημμύρειν 45.

наводнѣти -ѣж -ѣеши a umplea cu apă, a îneca καταλιμνάζειν 45. pt. pres. pas. наводнѣемъ λιμνάζων 209. πελαγίζων 149. 222.

*навоухъдоносоровъ adj. al luĭ Nabuchodonosor Ναβουχοδονόσορ 22. 23.

навоухъдоносоръ m. Nabuchodonosor Ναβουχοδονόσορ 22. 23. 28. 36. 151.

навъıкнжти -нж -нешн a cunoaşte, a învăța καταμανθάνειν 164. ἐκδιδάσκεσθαι 180.

навѣтенъ adj. duşmănos ἐπιβουλῆς 161. 162.

навѣтникъ m. duşman ἐπίβουλος 153. 186. 216. ὀλεθρεργάτης 136. ѩко да не бждетъ — 190. ὡς οὐκ ἐπιβουλεύσειε.

навѣтовати -аж -аеши, -тоуж -тоуеши a duşmăni, a urmări, a se conjura ἐπιβουλεύειν 111. 154. навѣтовавшеи на царѣ 100. οἱ βουλευσάμενοι κατὰ τοῦ βασιλέως.

навѣтъ m. cursă ἐπιβουλή 100. 154. злокъзненъ — 195. δολομήχανος σκέψις. на самого гратїана навѣтъı творити 96. κατ' αὐτοῦ βουλεύεσθαι Γρατιανοῦ.

навжсница f. puf, mustăcioară ,barbae lanugo' χνοῦς ἰούλου 152. 219. cf. sîrb. n a u s n i c a der keimende Schnurbart. v. имати сѧ şi M. Lex. sub нажсица.

нагота f. goliciune γυμνότης 11.

нагъ adj. gol γυμνός 27. 87. 108. 119. 145. 174. dat. sg. f. -гон, dat. pl. -зѣмъ 27.

надежда f. nădejde ἐλπίς, deseorĭ. имѣше надеждъı 218. ἦν ἐπίδοξος (ed. B. greş. ἐπίσιμος v. 6611).

надеждень adj. al nădejdiĭ, nădăj-

duit ἐλπίδων: оупоншѫ стражѫ надеждными чашами 145.

надъ, над prep. cu ac. și instr. deasupra, peste, asupra 10. 32. 141. 146. 166. 168. бѣхѫ же имъ над дѣломъ люти приставници 33. ἦσαν αὐτοῖς καὶ χαλεποὶ τῶν ἔργων ἐπιστάται. стоитъ камень великы надъ враты 57. бѣше великъ камень надъ враты 66. хвалити сѧ над помыслы 214. κατακαυχᾶσθαι λογισμῶν. v. прѣвыше.

надѣати сѧ -ѣѭ сѧ -ѣеши сѧ a nădăjdui, a se 'ncrede ἐλπίζειν 210. προσδοκᾶν 181. pt. надѣѫ сѧ 161. πεποιθώς. гласоу божьственомоу надѣѫ сѧ 69. τῇ φωνῇ τῇ θείᾳ πεπεισμένος.

назнаменати -аѭ -аеши a însemna, a închipui, a sculpta σημαίνειν 104. 155. ἐγχαράσσειν 118. v. чрьвлень.

назнаменовати -оуѭ -оуеши a însemna, a arăta, a închipui σημαίνειν 72. σημειοῦν 79. 104. μορφάζειν 166.

*наилѣпшїи adj. superl. cel maĭ frumos: f. -ша 63. -шаа 49. 59. ac. -шѫ, -шѫѧ 50.

наилѣпъ adj. superl. cel maĭ frumos: -па ѿ васъ 49. -па вь всѣх грьцѣх 51. -па вь троискахъ странахъ 59. v. лѣпъ.

наилѣпѣи adj. superl. cel maĭ frumos: f. sg. -ѣиша 50. pl. -ѣишѧѧ 49.

*наимѫдръ adj. superl. cel maĭ înțelept 55. v. мѫдръ.

наипаче adv. maĭ ales πλέον 98. 120. 137. μᾶλλον 19. 91. 139. 185. v. паче.

наити -идѫ -идеши a intra ἐπιτρέχειν 89. 100. ἐπέρχεσθαι 117. 123. 198. градная прираженїа изъ облакъ нашедша 183. χαλαζῶν πετρώματα νεφόθεν διασκευθέντα. a afla, a găsi 58. сїѣ сѫтъ наишле съмрътъ 55. șĭ-aŭ aflat moartea. наишло сѧ е много госпождь вь вдовичьство ibid. s'aŭ găsit multe femeĭ în văduvie. pres. p. 2 sg. наидешь 55.

наитїе n. sosire, pogorîre καταφορά 15.

наказанїе n. dojană, creștere, disciplină παραίνεσις 104. παίδευμα 149. παιδεία 1. 89. παιδαγωγία 80.

наказати -аѭ -аеши a dojeni, a învăța, a crește παραινεῖν 122. νουθετεῖν 79. 157. παιδεύειν 90. наказанъ 180. ἐμπαιδοτριβηθείς învățat, dedat. наказанъ бывъ 137. καταρτισθείς ,in viam revocatus'.

наказовати -оуѭ -оуеши a dojeni, a crește, a învăța παραινεῖν 172. παιδεύειν 79. διδάσκειν 41. νουθετεῖν 173.

накръмити -мѧ -миши a hrăni 62.

налагати -аѭ -аеши a pune: великы вины на прорекшїих налагааше 68. μεγάλαις αἰτιάσεσι τοὺς χρήσαντας ὑπῆγεν.

належати -жѫ -жиши a se pune, a se așeza, a apăsa, a acoperi: си же и скотωм належаше тѧгота 115. τουτὶ δὲ καὶ τοῖς κτήνεσιν ἐπέκειτο τὸ βάρος. нѣкаа належааше небесномоу лицоу красота 5. τοιαύτη τις ἐφίζανε τοῖς οὐρανοῦ προσώποις τερπνότης. тьма належааше на тоѧ плещоу 2. σκότος ἐπεκάθητο τοῖς ταύτης νώτοις. зимѣ оубω належѫщи 169. χειμῶνος μὲν πιέζοντος. никоеиже належѫщи потрѣбѣ 171. μηδέ τινος κατεπειγούσης χρείας. ѿдѣлившоу же сѧ оубω прьвѣе належѫщомоу 2/3. ἀπορραγέντος τοιγαροῦν τοῦ πρὶν ἐπιπροσθοῦντος.

наложити -жѫ -жиши a pune, a arunca ἐπιτιθέναι 157. ἐπιβάλλειν 199.

налѣгати -аѭ -аеши a apăsa ,instare, incumbere': greș. ıакоже львъ въпадъ къ воловы налѣгаѫ 197. ὡς εἴ τις λέων ἐμπεσὼν βουσὶ θοινῷτο.

намѣстникъ m. locțiitor, urmaș διάδοχος 110. 149. не бѣ намѣстника родꙋ 120. οὐκ ἦν διαδοχὴ γένους.

нанести -сѫ -сеши a aduce asupra cuiva: нанесе емоу мѫкы 145. τὴν κό-

λασιν. ἐπιμετρεῖ. болѣзни нанесе на вѫ 12. ὠδῖνας ἐπηράσατο Εὔα.

напаати -аѭ -аѥши, -аѭ -аѥши a uda, a adăpa ποτίζειν, ἄρδειν 8. ἀρδεύειν 204. φυτηκομεῖν 191. порода напаѥма водами 159. παράδεισος κηπεύσιμος νάμασι. impf. -пааше 8. pt. pres. act. -паѩ ibid. -паѭ 204. pas. -паѥмъ 191.

нападанїе n. năvală ὁρμή 189. impr. съ нападанїемъ 127. ἐξ ἐφόδου la primul atac.

нападати -аѭ -аѥши a năvăli, a năpădi ἐπεμπίπτειν 162. πίπτειν 176. ἐπείγειν 168. ἐπιέναι 138. ἐπελαύνειν 199. κατατρέχειν 97. ἐπιτίθεσθαι 13. 184. ἐπιπέτεσθαι 176. ἐφίστασθαι 138. ἐπέρχεσθαι 111. προσφέρεσθαι 81. ѩкы на врагы нападаахѫ 33. ὥσπερ ἐχθροῖς ἐχρῶντο.

нападнѫти -нѫ -неши a năpădi ἐπιπέτεσθαι 81.

напаствовати -воуѭ -воуѥши a vătăma, a năpăstui βλάπτειν 39.

напастенъ adj. primejdios συμφορῶν 119. 156. 180.

напасти -дѫ -деши a năvăli, a năpădi, a intra 150. 158. ἐπιπίπτειν 206. ἐμπίπτειν 203. συμπίπτειν 161. 200. προσπίπτειν 44. ἐπέρχεσθαι 21. 84. ἐπιτίθεσθαι 29. 40. 70. 78. ἀντεπιέναι 212. κατατρέχειν 31. ἐπανίστασθαι 138. нападше на нѩ 103. αὐτῇ τὸ συμπεσόν. актеона ѩко пси растрьгошѧ и нападше ѩкы звѣрѣ 171. Ἀκταίωνα ὡς κύνες διεσπάσαντο λυττήσαντες ὡς θῆρα. greş. нападъ оу града драчьскаго 214. περινοστήσας πόλεις περιθρᾳκίας.

напасть f. nenorocire, primejdie, năpaste συμφορά 140. 209. κίνδυνος 9. 199. бѣднъıихъ избѣгъ напастеи 183. τῶν συμφορῶν ἀποφυγὼν τὰς ἀλλεπαλληλίας.

написанїе n. descriere, zugrăveală: иконьно — 147. εἰκονογράφημα.

написати -шѫ -шеши, -сѫ -сеши a scrie 49. γράφειν 21. 79. 84. 94. 104. 194. ἐπιγράφειν 165. ἐγγράφειν 35. 149. ἱστορεῖν 1. 67. 77. написа же въ тѣхъ мѣсто 150. ἀντενεχάραξε δ'αὐτοῖς. написанъ 167. γραπτός.

написовати -оуѭ -оуеши a scrie 52. ἐγγράφειν 141. διαγράφειν 71. на хартїи -оуетъ 79. χάρτῃ πιστεύει.

наплънити -нѭ -ниши a umplea πιμπλάναι 189. 196. ἐμπιπλάναι 19. ὑποπιμπλάναι 175. πιαίνειν 125. καταντλεῖν 85. βύειν 194. селенїе наплънивъ дрѣвесъ 8. σκήνωμα δενδρώσας. благодѣтми наплъненъ 108. χαριτοφύτευτος. кръвїѭ наплъненъ 117. λυθρόφυρτος. greş. село, въ немже наплънѧтъ своѩ трапезы 68. χωρίον ἐν ᾧ κατασιτήσονται τὰς ἑαυτῶν τραπέζας. — сѩ a se umplea πίμπλασθαι 122. ἐμπίπλασθαι 102/103.

наплънѣти -ѣѭ -ѣеши a umplea πιμπλάναι 185. πληροῦν 7. 13. ἀποπληροῦν 68. — сѩ a se umplea: имѣнїи нескѫднъıми -ѣахѫ сѩ 171. χρήμασιν ἀφθόνοις ἐνευπάθουν.

напоенїе n. adăpare ἀρδεία 209.

напоити -оѭ -оиши a adăpa, a uda ποτίζειν 21. 183. κηπεύειν 200. *— сѩ a se adăpa, a bea πίνειν 196. ἐκπίνειν 209. ποτίζεσθαι 208.

направити -влѭ -виши a pregăti de drum, a trimete: направи своѭ дьщере 55. a pregăti, a înarma: направи корабль свои 52. — мѩ въ твоемъ орѫжии 61. — сына своего 65. a împodobi: направи корабль многочьстнымь бисромь и златомь 58. — сѩ a se 'narma 59. 60. v. корабль.

направлѣти -ѣѭ -ѣеши a orîndui, a conduce: люди направлѣѭ 142. τὸν λαὸν κοσμήσων.

напрасенъ adj. repede, fără de veste πτηνός 132.

напрасно adv. repede, fără de veste

66. αἴφνης 102. 150. ἀναιμωτί fără vărsare de sînge 115. coresp. greş. luĭ ἀθρόος 184.

напрѣсьнъ adj. de pĭept, în pĭept, pe braţe περιστέρνιος 179. 210. — **младенецъ** 45. βρέφος ὑπαγκαλίδιον.

напрѣдъ adv. înainte **54**. **56**.

напрѧщи -гѫ -жеши a întinde ἐντείνειν 28.

напѫтенъ adj. de drum, de uliţă: **-тна блѫдница** 190. τριοδῖτις πόρνη.

нарещи -кѫ -чеши a chema, a numi 46. **48**. 72. ὀνομάζειν, deseorĭ. ἐπονομάζειν 72. 219. κατονομάζειν **3**. 74. 77. 91. 189. μετονομάζειν 18. 88. 139. καλεῖν 3. 15. 78. ἐπικαλεῖν 77. 78. μετακαλεῖν 161. ἀναγορεύειν 84. 92. **нарече на свое имѧ, нарече имѧ градоу своимъ именемъ 47**. numi pe numele săŭ, puse nume cetăţiĭ după numele săŭ. — **сѧ** a se numi **50**. 136. ἐπικαλεῖσθαι 73. 77. μετονομάζεσθαι 73. ἀναγορεύεσθαι 192. **нарече сѧ царь** 25. ᾑρέθη βασιλεύειν.

нарицати -аѫ -аеши, -чѧ -чеши a numi, a chema **50**. 219. καλεῖν 71. 90. 136. 162. ἐπικαλεῖν 74. ἀποκαλεῖν 136. ὀνομάζειν 38. 72. 110. 154. 159. μετονομάζειν 102. κατονομάζειν 44. λέγειν 18. 71. 139. 142. 155. 189. φάναι 143. σημαίνειν 16. pt. pres. pas. **нарицаемъ** numit, cu numele ἐπίκλην 31. τὴν κλῆσιν 101. **нарицаѭтъ** 155. οἴδασι λέγειν. **по тлъкоу их сице нарицаѭтъ** 73. παρ' αὐτοῖς ἡ λέξις ἑρμηνεύει. — **сѧ** a se numi 31. 137. 219. καλεῖσθαι 8. 33. 77. 155. λέγεσθαι 28. 112. ὀνομάζεσθαι 82. κατονομάζεσθαι 71. 155. ἀναγορεύεσθαι 108.

***наркисъ** m. narcis νάρκισσος 3. 5.

народенъ adj. din popor, de rînd: **люде народнїи** 136. coresp. luĭ λαὸς ὁ συρφετώδης καὶ τὸ τοῦ δήμου συμμιγές.

народъ m. popor λαός 118. δῆμος 88. πληθύς 75. πλῆθος 29. 79. 84. 138. 194. 206. ὄχλος 35. 109. 125. 137. 138. οἱ τοῦ πλήθους 41. οἱ πολλοί 28. 29. τὸ κοινόν 125. 177. **ѡт народа** 89. δημοσίᾳ ‚publice‘. **многъ онъ народъ** 85. ἡ πολλὴ ἐκείνη εὐανδρία. greş. **народи** δήμιοι călăĭ 86. **народъ весь** 88. οἱ ἐν τέλει πάντες.

нарочитъ adj. de frunte, fruntaş, bogat εὔσημος 169. ἐπίσημος 106. 118. λαμπρός 122. περίλαμπρος 156. εὐπάρυφος 192. ῥυηφενής 175. ἐπιφανής 131.

***нарсїе** m. Narses Ναρσῆς 129.

***нарситъ** m. Narses; v. p. 118, nota 18.

нарѧдити сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se pregăti, a se ’narma **60**.

***насадителенъ** adj. semănător φυτουργός 7.

насадитель m. semănător, grădinar φυτουργός 11. 137. 175. φυτευτής 92. κηπευτής 103. instr. pl. **-ли** 137.

насадити -ждѫ -диши a planta, a sădi φυτεύειν 8. **насажденъ** 163. 191. κατάφυτος. **перїемъ насажденъ** 9. πτεροφύτευτος.

насадъ m. luntre ‚cymba‘ ἄκατος: **погрѫзи разбоиничьскыѧ насады арабωм** 190.

насаждати -аѫ -аеши a sădi, a planta φυτοκομεῖν 7.

населити -лѧ -лиши a aşeza, a coloniza οἰκίζειν 28.

насиловати -оуѫ -оуеши a silui, a stăpîni καταδυναστεύειν 22. greş. **многыимъ насилоуѫ** 26. ὁ τῶν Λυδῶν δυνάστης.

наскакати -чѧ -чеши a sări asupra cuĭva ἐπιπηδᾶν 166. 216.

наскочити -чѧ -чиши a sări asupra cuĭva ἐπιπηδᾶν 159. 162. 181. ἐφάλλεσθαι 173. ὑλακτεῖν a lătra, a face gură 92.

насладити сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se ’ndulci, a se bucura de ceva ἀπο-

λαύειν: — чѧсти 136.—власти 149. 213. παραπολαύειν:—власти 203. не насладн сѧ царскыѫ чѧсти 91. οὐκ ἀπώνατο τῆς βασιλείου τύχης.
наслаждати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se 'ndulci, a se desfăta ἐντρυφᾶν: — о оукїнствоуъ 137. ἐπεντρυφᾶν: — въ книгахъ 1. — въ єдемъскыихъ доброрастныихъ дрѣвесѡхъ 148.
наслаждєнїє n. desfătare ἀπόλαυσις 10.
наслѣдїє n. moştenire: — даровати 35. κληροδοτεῖν.
наслѣдити -ждѫ -дишн a moşteni, a cîştiga κερδαίνειν 10. 27.
наслѣдникъ m. moştenitor, urmaş διάδοχος 80.
наслѣдовати -оуѫ -оуєши a moşteni κατακληροδοτεῖσθαι 35. κατακληροῦσθαι 207.
наставити -влѭ -вишн a îndrepta, a conduce ἀνάγειν 100. четврѣного прїнмѫтъ наставити ну на пѫтъ 68. τετράποδι χρώμενοι καθηγεμόνι τῆς ὁδοῦ.
наставникъ m. conducător καθηγητής 79.
настати -станѫ -станєши a se apropia ἐφίστασθαι: врѣмѧ настаєши 70. настаєшоу врѣмєню 77. καταλαμβάνειν: въ сиу же наста жрътъвноє єлинѡм тръжъство 43.
настлати -стелѭ -стелєши a aşterne: тѣлесы настланъ 87. σωματόστρωτος.
настоати -оѭ -оиши a se apropia, a fi de faţă: настоѫи страхъ 219. ὁ παρεστὼς φόβος.
настѫпити -плѭ -пишн a călca, a trece peste ceva ἐπιβαίνειν 10.
насыпати -плѭ -плєши a umplea: насыплѭ до краа 51. voiŭ umplea până în vîrf, cu vîrf.
насытити -щѫ -тиши a sătura, a hrăni ψωμίζειν 187. — сѧ a se sătura, a se umplea κορέννυσθαι 45. 81. πίμπλασθαι 146. насыщъшем сѧ имъ 81. κόρον ἐσχηκότες. v. хлѣбъ.
насыщати сѧ -аѭ сѧ -аєши сѧ a se sătura, a mînca: -щанта сѧ ѡт въсѣхъ 10. ἁπάντων κορέννυσθε.
наоучєнъ adj. învăţat, ştiutor: конїємъ потрѧсати—191. δόρυ κραδαίνειν ἠσκημένος. -чєна книзѣ 177.
находъ m. năvală καταφορά 216.
начинанїє n. întreprindere, gînd, scop ἐγχείρημα 100. ἐπίνοια 24. 139. προθυμία 143. τὰ τετολμημένα 97. greş. въсе фочинно начинанїє 194. ἅπαν τοῦ Φωκᾶ προτέρημα. пожѫтъ начинанїа своєго соуємѫдрїа 22. ἐδρέψατο τἀπίχειρα τῆς ματαιοφροσύνης ,răsplata nebunieĭ sale'.
начинати -аѫ -аєши a începe, a întreprinde, a pune la cale, a se apuca de ceva, a îndrăzni ἄρχεσθαι 1. 220. ἐπιχειρεῖν 13. 150. 155. ἐπιτηδεύειν 17. μηχανᾶσθαι 26. τεχνᾶσθαι 155. τολμᾶν 178. 185. дроугоє же пакы -ааше 26. ἄλλο δὲ πάλιν ἔκνιζεν. въсѣкы къзни -ааше 157. πάσας μηχανὰς ὑπώρυττε.
начрътавати -аѫ -аєши a zugrăvi, a sculpta ζωγραφεῖν 141. ἐγχαράσσειν 191.
начрътанїє n. săpătură, inscripţie στηλογράφημα 164. скѫщен''но — 164. ἱερογραφία. ѡт пръвагоїа 125. 206. ἐκ πρώτης γραμμῆς, ἀπὸ γραμμῆς πρώτης ,a prima quasi linea'.
начрътати -аѫ -аєши a săpa, a sculpta ἐγχαράσσειν 164.
началєнъ adj. al stăpînirii, al ocărmuirii: началнаа правлєнїа 29. τῆς ἀρχῆς οἱ οἴακες.
началникъ m. conducător, cap ἀρχηγός 17. 31. — бысть 18. ἦρξε. персѡм — 30. Περσάρχης. дьню — 78. ἡμεράρχης. корабємъ — 145. ναύαρχος. побѣдив безчислъныѫ ѧзыкомъ началникы 76. καταστροπωσάμενος μυρίας ἐθναρχίας. v. сатрапъ.
начало n. început ἀρχή 212. из начала

113. 135. 193. ἀρχῆθεν. въ началѣ ἀρχῆθεν 2. κατ' ἀρχάς 99. ἐν ταῖς ἀρχαῖς 82. 116. domnie, stăpînire: перское раздрꙋшн начало 30. Περσῶν παρέλυσεν ἀρχήν. начала скиптрωм. дръжж 80. ἀρχῆς τοῖς σκήπτροις ἐφεστώς.

началъствовати -оуж -оуеши a domni, a stăpîni ἄρχειν 20. началствова събором' н оклада сънмомъ 35. κυροῦται τοῦ δημαρχεῖν καὶ προστατεῖν τοῦ σμήνους.

начати -чьнж -чьнеши a începe, deseori în Pr. ἄρχεσθαι 15. 17. 46. 69. ἀπάρχεσθαι 4. 93. κατάρχεσθαι 13. 16. оуклони сѧ н бѣгъство начатъ 218. τοῦ δρασμοῦ καὶ τῆς φυγῆς κατῆρξεν. о нном же ннчнмже нн начьнъ, нн рекъ 183. ἄλλο δ'οὐδὲν οὐ δράσας, οὐ φθεγξάμενος. начьнъ брань 142. βλέψας εἰς στάσιν. aor. p. 3 pl. начѧхж 65. 66.

начатокъ m. început ἀρχή 8. 10. 16. 31. 93. 103. καταρχή 4. ἀπαρχή 12.

нашествїе n. venire, năvălire ἐπαγωγή 183. ἐπίρροια 219. снрскыѧ конскы нашествїе ωт нѣкоего възвѣщено бысть 178. Σύρων στρατὸς ἐξορμηθεὶς πρός τινος ἐμηνύθη. градное нашествїе 183. χαλαζῶν σφαιρώματα.

нашъ pron. al nostru 52. 56. 66. 80. 82. ἡμῶν 1. 175. ἡμῖν 68. ἡμέτερος 99. по нашемꙋ 71. по нашемꙋ ѧзыкꙋ 74. pe limba noastră.

нашздити -ждж -здиши a năvăli, a se arunca: -ди н оударн ектора 60. -ди ацнлешь ектора 62. -днста сѧ 60. se încăerară.

наѧти -нмж -нмеши a năimi ἐκμισθοῦν 175.

не partic. nu οὐ, οὐκ, μή, deseorî. οὐχί 82. 91. не въсїавши еще зарн 3. μήπω λαμψάσης τῆς αὐγῆς. не оукѣды нн могъıн 183. οὔπω σθένων. не вѣдѣше же 214. νήπιος, οὐδ' ἐγίνωσκεν. н не тъжде обѣщаваемъıн 34. οὐκέτ' αὐτὸς ἐκεῖνος. не — нн 42. οὐ — οὐ. не — нн — нн 157. οὐ — οὐδέ — οὐδέ. не — нноже μή — μή 17. μηκέτι — μηκέτι 214. не — нноже ннже 170. οὐδέ — οὐδέ — οὐδέ.

небесенъ adj. ceresc, din cer 104 V. οὐρανοῦ 5. οὐρανῶν 14. 167. οὐράνιος 13. 28. 120. 160. ὑπουράνιος 2. v. градъ.

неблагодѣтенъ adj. nemulțămitor ἀχάριστος 38.

небо n. cer οὐρανός, deseorî. небесемъ тъченъ вꙑсотож 7. οὐρανομήκης; v. вꙑсота, тъченъ. ходѧ на небесн 167. πατῶν τὸν πόλον.

*небодливъ adj. fără țepî ἄκεντρος 7.

*небошественъ adj. ce se urcă în cerurî, înalt: -шестъвнъıн съмꙑслъ 168. ἡ οὐρανοβάμων σύνεσις.

небрѣгомо adv. fără îngrijire ἀμελῶς 37.

небрѣгомъ adj. neîngrijit, nepăzit: спѣше — 176. ὕπνωττε ἀτημελήτως.

небрѣщи -гж -жеши a neîngriji, a despreţui καταφρονεῖν 123. 184. 211.

небоурьнъ adj. liniştit, nebătut de vînturî: небоурна ладїа 219. ἀχείμαστον σκάφος.

*невеселъ adj. trist ἀχαρίτωτος 194.

невидимо adv. nevăzut, pe nevăzute ἐξ ἀφανοῦς 68.

невидимъ adj. nevăzut ἀθέατος 2. 20. ἀόρατος 2. 14. οὐ θεατός 29. greş. καταπονούμενος 209.

*невкїе m. Lucius: — їꙋнь 74. Λεύκιος Ἰούνιος. v. левкїе.

неволенъ adj. fără voîe οὐχ ἑκούσιος 37.

неволѣ f. silă, nevoie: неволеж 77. οὐχ ἑκών.

неврѡдъ m. Nimrod Νεβρώδ 15.

неврѣжденъ adj. nevătămat ἀπήμαντος 41. ἄτρωτος 100.

*невъдатенъ adj. stăruitor, neîndupleсat ἀνένδοτος 34.

*невъзбраненїе n. neoprire, îngăduеală: по мнозѣмъ невъзбраненнн ωт во-

лѧ нх 121. κατὰ πολλὴν (ed. B. greş. πολὺν) τοῦ θέλοντος κωλύειν ἐρημίαν.

*невъоръжжень adj. neînarmat οὐχ ὁπλίτης 200.

*невъпрѧжень adj. neînjugat ἄζυξ 99.

*невъстаати -аѫ -аеши a nu se scula, a nu se deştepta: оуспе сънoмъ невъстаѫщїим' 125. ὕπνωσε τὸν ὕπνον τὸν νήγρετον.

невъходенъ adj. inaccesibil: вънѫтрьѫдоу бѡ свѧтыихъ и невъходныихъ въшедше 207. ἔνδον καὶ γὰρ τῶν ἱερῶν ἀδύτων εἰσδραμόντες.

невѣдомъ adj. necunoscut μὴ γνωστός 206.

невѣды adj. neştiutor ἀγνοῶν 74. невѣдѫщи никакоже 204. συνειδυῖα μηδαμῶς.

невѣдѣнїе n. neştire, neştiinţă ἄγνοια 71. 168. не позна невѣдѣнїе 206. ἠγνόησεν ἀγνόημα.

невѣжда m. neştiutor, prost, mojic ἀνεπιστήμων 221. νωθρός 144. ἄγροικος 71.

невѣрьствїе n. necredinţă, trădare ἀποστασία 139.

невѣрьство n. viclenie, trădare, răscoală 66. ἀποστασία 129. 145. στάσις 144/145.

невѣста f. logodnică, mireasă νύμφη 126. 136. 150. 180. 181. 187. ѩко — оукрашенъ 190. νυμφοκοσμούμενος.

*невѣстенъ adj. de mireasă νυμφικός 160.

невѣстьскы adv. ca o mireasă νυμφικῶς 189.

негладькъ adj. aspru, neegal, nestatornic: ѡ чѧсти негладкаа 151. ὢ τύχης ἀνωμάλου!

негодовати -оуѫ -оуеши a se necăji, a se minia ἀγανακτεῖν 23. δυσανασχετεῖν 220.

*негоненъ adj. negonit: — лов' 216. ἄπονος θήρα.

*негръдѣливъ adj. neîngîmfat ἄτυφος 204.

недобръ adj. răŭ οὐκ ἀγαθός 103.

недовѣдомъ adj. neştiut, neînchipuit ἀνεννόητος 2.

недомысленъ adj. neînchipuit, cu neputinţă ἀμήχανος: бѣхѫ недомыслъна ѥже о помощи 134.

*недорастъ adj. necopt (ἄωρος): живота wтпаде — 90. τὴν ζωὴν κατέστρεψεν ἀώρως.

недостоинъ adj. nedestoïnic, nepotrivit ἀνάξιος 21. 144. 194. ἀτοπώτατος 181. — саноу 212. ἄξιος ἀφανείας.

недоумѣти -ѣѫ -ѣеши a fi nedumerit, a sta la îndoeală ἀπορεῖν 45. ἀπορεῖσθαι 112. *— сѧ ἀπορεῖσθαι 178.

недръзновенинъ adj. neîndrăzneţ, timid: -вен"на оуста 124. ἀπαρρησίαστον στόμα. -вен"ное 146. τὸ ἀπαρρησίαστον.

*недръзъ adj. neîndrăzneţ ἄτολμος 144.

недѫговати -оуѫ -оуеши a boli νοσεῖν 87. 162. похотиѫ недѫговавъ 19. ἔρον νοσήσας. greş. и оутек лютѣ недѫгова 30. καὶ διαδρὰς αἰσχρῶς ἐπαλινόστει.

недѫгъ m. boală 59. νόσος, deseorĭ. νόσημα 114. greş. тѣлесного ради недѫга 106. σωματικῆς χάριν νοσοκομίας.

недѫжень adj. bolnav, neputincios νοσερός 121. κατάνοσος 81. κατάκοπος 209. ѕѣло — плътїѫ бѣше прѣстноѫ ibid. ἄγαν πονηρῶς τῆς σαρκὸς εἶχε τῆς χωματίνης.

нежели partic. decît 54. ѥлище — 53. maĭ mult decît.

незазоренъ adj. nesupraveghiat, nerăspunzător: власть незазорна 122. ἀρχὴ ἀνυπεύθυνος.

незванїе n. nechemare 49.

*нездравъ adj. olog, calic πεπηρωμένος 72.

незлоба f. bunătate, nevinovăţie 67.

*незримъ adj. nevăzut ἀόρατος 20.

*неигранень adj. cu ce nu se joacă,

serios: играж съ неигран''н'ыми 172. παίζων ἐν οὐ παικτοῖς.

неизбѣженъ adj. inevitabil ἄφυκτος 110. 125. 139. 159. 167. 207. 210. — и з'ълъ 218 V. δυσέκβατος; v. злоизбѣженъ.

*неиздаемъ adj. neistovit, nesecat ἀκένωτος: (слънце) источник свѣтоу неиздаем'ыи 4.

неимѣніе n. sărăcie, lipsă ἀχρηματία 204.

*неимѣнънолюбникъ m. despreţuitor de bogăţie ἀφιλοχρήματος 124 (-н''н-).

неискоусенъ adj. neîncercat, neştiutor ἄπειρος: — ложȣ 102. ἀπείρατος: — пл'ът'ьск'ыимъ скврънным'ь 210. — бранемъ 220. ἀπειρόμαχος. на бранехъ — 208. τῶν μαχίμων ἀδαής.

неисправленъ adj. nehotărît, nestatornic, nesigur ἀστάθμητος 208.

неистовити сѧ -вѧ сѧ -виши сѧ a se 'ngîmfa φυσιᾶν: видѣвъ имѣнїа женѣ прилежѫща, паче же и неистовѧщои сѧ 214. ἰδὼν τὰ πράγματα ἐπὶ γυναίῳ κείμενα, καὶ ταῦτα φυσιῶντι.

неисходенъ adj. cu eşire grea δυσέξοδος: по пѫтехъ непроходн'ыихъ и неисходнъıихъ 143.

неисцѣленъ adj. ce nu se vindecă, incurabil δυσίατος 81. δυσαπάλλακτος 159.

неисчрьплемъ adj. neistovit ,inexhaustus', greş. пѫчин'ы неисчр'ьплем'ыѧ пролитїе 221. πελάγους Ἀτλαντικοῦ χύσις.

некрадомъ adj. inviolabil, sigur ἄσυλος 100. 168. ἀδιαλώβητος 106.

некротъкъ adj. aspru, fără blîndeţe, fără îndurare: тѫжъкъ и — 81. βαρὺς καὶ πέρα τοῦ μετρίου.

некторовъ V. екторовъ.

некторъ V. екторъ.

нелиже partic.: до нелиже pănă ce, pănă cînd ἕως 35. πρὶν 80.

нелицемѣренъ adj. neprefăcut, drept: -мѣрна въ сѫдѣхъ волѣ 165. ἀπροσωπόληπτος περὶ τὰς κρίσεις γνώμη. dat. sg. f. -мѣрнои 165.

нелъженъ adj. adevărat ἀψευδής 208.

*нелѣпотенъ adj. urît, ruşinos ἄσχημος 194.

*нелюбимъ adj. neĭubit ἄφιλος 218.

*неметоровъ adj. al luĭ Numitor Νεμέτωρος 71. V. неметеревъ ibid.

*неметоръ m. Numitor Νεμέτωρ 70.

немилостивно adv. fără milă ἀσυμπαθῶς 82. 85. ἀπηνῶς 130.

немилостивнѣ adv. fără milă οἰκτιστα 97.

немилостивъ adj. nemilostiv, crud, răŭ ἀσυμπαθής 180. ὑπομόχθηρος 123.

*немногокъзненъ adj. simplu ἀποίκιλος 140.

немощенъ adj. neputincios, slab, bolnav, cu neputinţă 53. ἀσθενής 161. ἀμήχανος 131. 168. -щное оукрѣпикъ 165. τὸ σαθρὸν ἐνίσχυσε. -щенъ прѣплоути 222. οὐδ' ἂν περάσοι. единож реченн''номȣ -щно бѣ погыбнѫти 37. τὸ καθάπαξ κυρωθὲν οὐκ ἦν ἀναλυθῆναι.

немраченъ adj. neîntunecat ἀσκότωτος 159.

*немѫдръствовати -оуѭ -оуеши a nu cunoaşte, a nu şti: -воуѭ отьчаа никакоже 90. πατρώζων κατ' οὐδὲν nesemănînd întru nimic tatăluĭ.

*немѫтенъ adj. neturburat ἀθόλωτος 159. ἀτάραχος 210.

ненавидѣти -ждѫ -диши a urî, a detesta μισεῖν 26. 84. 117. 121. 143. στυγεῖν 10. 26. 121. 161. 198. 213. ἀποστυγεῖν 13. μυσάττεσθαι 43. ἐμπικραίνεσθαι 161.

ненавистенъ adj. urît, odios βδελυκτέος 19 βδελυρός 150.

ненависть f. ură, pizmă μῖσος 41. 84. 103. 143. 216. μύσος 79. μανία 156. βασκανία 217.

*ненадеждно adv. pe neașteptate, fără nădejde ἀέλπτως 218.

ненаказаніе n. neînvățătură, lipsă de creștere ἀπαιδευσία 129. 144.

*необоуреванъ adj. nebătut de vînturĭ, de furtună ἀθαλάττευτος nescos în mare 14.

*неодарованъ adj. nedăruit, nehărăzit ἀχαρίτωτος 4.

*немывенъ adj. nespălat: -венѣ ногѣ нмы 176. ἀνιπτόπους.

*неопаснѣ adv. fără băgare de seamă, cu îndrăzneală 161.

*непїе m. Nepos Νέπως 111. v. непотъ.

*непобѣдимъ adj. neînvins ἄμαχος 112. ἀπρόσμαχος 191. 193.

неповиненъ adj. nevinovat ἀναίτιος 82. ἀναιτίατος 123.

неповиновеніе n. nesupunere, libertate: въ -енн сын 115. οὐχ οἰκέτης.

непогрѣшити -шж -шиши a nu se înșela, a nemeri: показа надежды -шившѫ о немъ произвравшомоу его 125/126. ἔδειξε τὰς ἐλπίδας μὴ ψευσαμένας ἐπ' αὐτῷ τοῦ προχειρισαμένου.

неподобенъ adj. nepotrivit, neînțeles, necuviincios, nelegiuit ἄσημος: съ веплемъ неподобнымъ 157. гласы неподобны 204. ἄθεσμος 16. ἀθέμιτος 192. ἀνόσιος 149. -вно дѣаніе 153. ἀθεσμοπραγία.

неподобнѣ adv. necuviincios, neplăcut ἀχαριτώτως 186.

непокоренъ adj. neascultător, nesupus ἀνυπεύθυνος 76.

*непоработщенъ adj. nesupus, nerobit μὴ δεδουλωμένος 124. (pt. trec. pas. dela непоработити).

непороченъ adj. nepătat, fără pată ἄμωμος 193.

непослоушаніе n. neascultare, nesupunere ἀνηκοΐα 25. v. подобенъ.

*непослоушати -аж -аеши a nu asculta, a nu se supune ἀνηκουστεῖν 25.

непостоаненъ adj. nestatornic ἄστατος 151.

*непотїанъ m. Nepotian Νεπωτιανός 99.

непотрѣбенъ adj. nefolositor ἄχρηστος 134. ἀχρεῖος 165. 221. мкы — 119. ὡς οὐκ ὤφελον.

*непотъ m. Nepos Νέπως 111. v. непїе.

неправда f. nedreptate, strîmbătate τὸ φιλάδικον 121.

неправеденъ adj. nedrept ἄδικος 116. 123. 124. ἀδικώτατος 74. φιλάδικος 117. 121. 123. 165.

неправедно v. неправеднѣ.

неправеднѣ adv. pe nedrept ἀδίκως 101 (V. -дно).

непраздна adj. f. grea, însărcinată ἐγκύμων 70. neobulg. neprazdna. neprazna.

неприкладенъ adj. neasemănător: -дны сѫтъ 90. οὐκ ἐξεικάζονται.

*неприлежнѣ adv. nepotrivit ἀφυῶς: аще кто речетъ не неприлежнѣ 186.

непричѧстенъ adj. nepărtaș, neștiutor ἀμιγής 102. 104. ἀπείρατος 70. 145.

*непровиднѣ adv. pe neprevăzute ἀπροόπτως 213.

непроходенъ adj. inaccesibil, greŭ de trecut ἄβατος 35. δύσβατος 143.

непрѣклоненъ adj. neînduplecat ἄκαμπτος 34. 116. ἀκαμπής 87.

непрѣложенъ adj. neschimbat, statornic μόνιμος 31.

*непрѣслоушати -аж -аеши a asculta: greș. pt. -шаж neascultător ἀνήκοος 154.

непрѣходенъ adj. de netrecut, inaccesibil οὐ περάσιμος 222.

*нептенабоушъ m. Neptenabuš (Neptunus) 51. N.-Sof. нептенабушь 104; Pyp. id.; Prim. нектебушь 183; Pril. нептумуш' 123. cf. Νεκτέναβος în Alexandria, ap. Wess., Ist. rom. II, 68.

нещеваніе n. gînd, bănuеală ὑποψία 126.

непщевати -оуѭ -оуеши a crede, a judeca, a bănui νομίζειν 41. ἡγεῖσθαι 40. ὑποπτεύειν 126. 139. 216. ꙗко непщоуетъ 149. ὡς ἔοικεν; v. въцарити сѧ. —сѧ a se crede, a-şĭ închipui: непщоуаше сѧ ꙗкы болѧ о немъ 186. ἐσκήπτετο παθαίνεσθαι δῆθεν ὑπὲρ ἐκείνου.

неравенъ adj. nepotrivit, neegal, neoblu ἀνώμαλος 156.

нерадити -ждѫ -диши a desprețui καταφρονεῖν 21. 97.

***нераздръванъ** adj. ce nu se rupe, traĭnic, tare ἄρρηκτος: -вана сѫѧза 110; v. сѫѧза.

***неразсоуканъ** adj. nedestrămat, nedesfăcut, nerăsucit: бѣхѫ неразсоуканa прѧдена добрыѧ чѧсти 37. ἦσαν ἀμετάκλωστα τὰ νήματα τῆς τύχης.

неразоумїе n. neştiință, ignoranță ἄγνοια 12. ἀγριογνωμοσύνη 154.

нератенъ adj. nerăzboĭnic ἄμαχος 145.

***нероновъ** adj. al luĭ Nero 83.

неронъ m. Nero Νέρων 76. 77. 83. 170.

***нероуи** v. нероуа.

нероушимъ adj. ce nu se strică, ce nu se calcă, ce nu se dărîmă: — закон 29. νόμος ἄρρηκτος. — градъ 217. ἀρραγὲς φρούριον.

***нероуа** m. Nerva Νερούας 86. gen. нероуа ibid.

нерѣшимъ adj. nedesfăcut ‚indissolubilis': сврѧзавъ ѫзами -шимыми 139. δήσας δεσμοῖς ἀρρήκτοις. greş. сѫѧз бѡ имѣаше -шимъ любостѧжанїе 127. δεσμὸν γὰρ εἶχεν ἀρραγῆ τὴν φιλοχρηματίαν. v. оковъ.

***нерѫкотканенъ** adj. nețesut de mînă ἀχειρόκλωστος 6 (-н"нѫѫ).

нескврънenъ adj. nepătat, nemurdărit ἀκίβδηλος 8. 102.

нескѫденъ adj. îmbelşugat, bogat ἄφθονος 17. 88. 120. 171. злато -дно 126. χρυσίτιδες ἄφθονοι. greş. потрѣбѫ подаваѫ чловѣкѡм -днѫѫ 38. τοῖς πρόσφυξι δωρούμενος ἀνθρώποις ἀσυλίαν; v. потрѣба.

***нескѫдопролитенъ** adj. îmbelşugat în apă ἀφθονόχυτος 209.

***неслично** adv. nepotrivit ἀνομοίως 1.

нести -сѫ -сеши a purta, a aduce 48. φέρειν 143.

***нестоати** -оѭ -оиши a fi nestatornic: pt. нестоѫ nestatornic ἄστατος 108.

***несторїевъ** adj. al luĭ Nestorius Νεστορίου 116.

несторъ m. Nestor Νέστωρ 39. 220.

нестроенїе v. несъстроенїе.

несоумененъ adj. neîndoelnic, sigur ἀδίστακτος 36.

несъвръшенъ adj. neisprăvit, nedesăvîrşit ἀτελής 4. полагает несъвръшена вьсѣ обѣщан"наа 79. τίθησιν ἀκύρωτα πάντα τὰ ψηφισθέντα.

***несъвѣтливъ** adj. nesocotit, imprudent ἄβουλος 206.

несъмысленъ adj. fără înțeles, fără minte ἀσύνετος 73.

***несъстроенїе** n. nestatornicie ἀστασία 76 (V. нестроенїе).

несътрьпимъ adj. nesuferit ἀνυπόφορος 103. 164.

***несъхраненъ** adj. nepăzit ἀφύλακτος 217. v. съхранити.

нетвръдъ adj. slab: на нетвръдѣм въдрѫжаааше своа основанїа 162. ἐπ' ἀσθενοῦς ἐπήγνυεν αὐτοῦ τοὺς θεμελίους.

нетлѣненъ adj. nestricat, neputrezit, vecĭnic ἄφθορος 80. ἄφθαρτος 181.

***нетлѣнъномнѧщїи** adj. cel ce crede în vecĭnicie ὁ Ἀφθαρτοδοκητής 120; v. афѳартодокитъскъ.

***нетрененъ** adj. negăurit: — проходъ 209. ἄτρητος ἀγωγός ‚canalis haud perfossus'.

нетроуденъ adj. nemuncit ἀπραγμάτευτος: -дна сънѣдь 6. -денъ лов' 216.

***неоугоденъ** adj. neplăcut οὐκ ἀρεσκων 195.

неоудокъ adv. nepotrivit, greŭ: pl. n. — сказанија 168. γρῖφοι.

неоудръжаненъ adj. necumpătat ἀκάθεκτος 98. coresp. greş. luĭ ἄκατος 142 (v. пеpo) şi ἄκρατος 129: нѣω дръжателѣ гнѣвоу и праведномоу сѫдоу хотѣше -ан"на сътворити даже и до пожѫтїа τὸν γὰρ κρατῆρα τῆς ὀργῆς καὶ τῆς δικαίας ψήφου ἔμελλεν ἄκρατον πιεῖν ἄχρι καὶ τοῦ τρυγίου. v. дръжатель, неоудръжанъ.

неоудръжанїе n. necumpătare ἀκολασία 150. -нїемъ питаѭ сѧ 84. ἀκρατοπότης.

*неоудръжано adv. fără cumpătare, coresp. luĭ ἄκρατος 151.

неоудръжанъ adj. necumpătat, nemăsurat: красное прѣложивы къ неоудръжанѫѭ горесть 153. τὸ τερπνὸν μεταβαλὼν εἰς ἄκρατον πικρίαν. coresp. greş. luĭ ἄκατος: корабльмъ оутотоклѣнїе неоудръжанымъ 142. ναυστόλησις ἀκάτων.

неоуклоненъ adj. neplecat, neînduplecat: — ѩремъ правдѣ 87. ἀρρεπέστατον ζυγὸν δικαιοσύνης.

неоуклонъно adv. fără şovăire, neîncetat ἀκλινῶς 35 (-нно).

неоукрашенъ adj. neînfrumseţat ἀπειρικόσμητος 2.

неоукротимъ adj. neîmblînzit, fără milă δύσμαχος 9.

неоумоленъ adj. neînduplecat, inexorabilis': — же бѫстъ 34. οὐ δυσωπεῖται. неоумоленое 124. τὸ δυσπαράκλητον.

*неоумѧкчати v. неоумѧкченъ.

*неоумѧкченъ adj. neînmuĭat, neînduplecat, neobosit ἀμάλακτος 128. 180. ἀταπείνωτος 192. ἀκάμας 217. V. неоумѧкчаемъ 128.

*неоуправленъ adj. fără cârmaciŭ, şovăitor: корабль — 185. ναῦς ἀστατουμένη 185.

неоустроенъ adj nestatornic, şovăitor: разоумъ — 216. γνώμη ἀστατουμένη.

неоутѣшенъ adj. nemîngăĭat ἀπαράκλητος 13.

*нехрабросръдъ adj. fără curaj, fricos ἀκάρδιος 169 (V. -стръд).

*нехрабрость f. moliciune: — бѡи смѣренїе и слабость непщевааху 40. ἄνανδρον γὰρ καὶ μαλακὸν καὶ ταπεινὸν ἡγοῦντο.

нечистота f. necurăţenie, spurcăciune, jertfă ἀκαθαρσία 114. ἐναγισμός 93.

нечьствовати -воуѭ -воуеши a necinsti δυσσεβεῖν 92.

нечьстивъ adj. necredincios, neevlavios 59. 67. δυσσεβής 13. ἀσεβής 173. ἀλάστωρ blestemat, afurisit 105.

нечьстїе n. necinste, necredinţă δυσσέβεια 143. ἀσέβεια 38. 95.

*нечьстно adv. necinstit, murdar ἀσέμνως 153.

неявленъ adj. ascuns ἀφανής 204.

ни partic. nu, nicĭ οὐδέ, μηδέ, deseorĭ. аще ли же ни 122. εἰ δ' οὔ. (повелѣ) ни рѫкоу приложити 9. (ἐκέλευσε) μὴ χεῖρας ἐπιβάλλειν. ни — ни οὐ — οὐ, deseorĭ. οὐ — οὐδέ 125. 134. οὐδέ — ἀλλ' οὐδέ 149. ни — ниже 126. μή — μή. ниже — ни 113. οὐδέ — οὐδέ. ни — ни — ни οὐ — οὐ — οὐ, deseorĭ. ни — ни — ниже 5. οὐ — οὐ — ἀλλ' οὐδέ. ни — ни — ни — ни οὐ — οὐ — οὐδέ — οὐ 147. οὐδέ — οὐ — οὐ — οὐ 153. ни — ниже — ни — и 154. οὐ — οὐ — οὐδέ — οὐδέ. v. ниже.

нива f. cîmp de arat, sămînătură ἄρουρα 8. 136. 169. λήϊον 169. 188.

нивїе n. cîmp de arat ἄρουρα 12. 14. 43. 142. нивїа и села имѫще 175. πλέθρα γῆς αὐχοῦντες.

ниже partic. nicĭ οὐδέ, μηδέ, deseorĭ. — пакы 213. μήτ' αὖθις. неѹмолен же бѫстъ, ниже оукоа сѧ 34. οὐ δυσωπεῖται, οὐ δειλιᾷ. v. не, ни.

нижнїи adj. de jos, de rînd 48. 50. ὁ κάτω 82. 120.

нисвести -дѫ -десии a cobori, a slobozi κατάγειν 14. 98. 102. καταφέρειν 86. ἄγειν 20.
низходити -ждѫ -диши a cobori, a slobozi κατάγειν 127. 221.
*низврѣженїе n. răsturnare καθαίρεσις 147. καταστροφή 10.
низврѣзати -аѫ -аеши a răsturna ἀνατρέπειν 147.
низврѣщи -врѣгѫ -врѣжеши a dobori, a trînti, a răsturna καταφέρειν 77. 184. κατασπᾶν:—отъ прѣстола 173.—съ прѣстола 212. врѣвно низврѣже прѣвъзвышенное 201. τὴν ὀφρὺν κατέσπασε τὴν ὑπερεπηρμένην.
низлагати -аѫ -аеши a dobori la pămînt, a supune κρατεῖν 89.
низложити -жѫ -жиши a răsturna καθαιρεῖν 19. 24. 93.
низость f. josime, josnicie: отъ низости 186. ἐκ τῶν χθαμαλωτέρων.
низоу adv. jos, la pămînt χαμαί 143.
низъ, низ prep. cu ac. în josul, dealungul: покрѣщи низ стѣнѫ 45. ῥιπτεῖν κατὰ πετρῶν.
низыти -ыдѫ -ыдеши a se lăsa în jos, a cădea, a se prăvăli καταρρήγνυσθαι 13. 86.
никако adv. nicĭ de cum μηδ' ὅλως 37 V.
никакоже adv. nicĭ de cum μηδαμῶς 41. 204. μηδαμόθεν 122. μηδέπω 181. μηδ' ὅλως 23. 37. 75. οὐδαμοῦ 187. κατ' οὐδὲν 90. — насыщаѫ сѧ 130. ὅμως μὴ κορεννύμενος. — истины тъи погрѣшитъ 120. οὐκ οἶμαι τοῦ καθήκοντος οὗτος ἀποσφαλεῖται.
*никеа f. Nichea Νίκαια 220.
никеискъ adj. din Nichea Νικαέων 145. 169
*никита m. Nichita Νικήτας 160.
*никифоровъ adj. al luĭ Nichifor Νικηφόρου 158/159.
*никифоръ m. Nichifor Νικηφόρος 1. 156. 158. 189. 190. 192. 196. 220.—геникъ 156.—фока 193.—вотаніатъ 220.
никогда adv. nicĭ odată οὔποτε 21.
*никодимъ m. Nicodim Νικόδημος 169.
николае m. Nicolae Νικόλαος 181.
николиже adv. nicĭ odată μήποτε 93. μηδέποτε 146.
никто pron. nimenea 66. οὐδείς 154
никтоже οὐδείς 73. 111. 168. μηδείς 24.
никтоже оклѣнит сѧ 115. οὐκ ἄν τις κατοκνήσει. не щѫдитъ никогоже 202. οὐ φείδεταί τινος.
никтоже v. никто
никыи pron. nicĭ unul οὐδείς: никое 154. никоеже 114. coresp. luĭ τις dupa μηδέ; v. належати.
никыиже v. никыи.
ниловъ adj. al Niluluĭ Νείλου 38.
нилъ m. Nilul Νεῖλος 8. 135. 168. 209.
*нинїа m. Ninus Νινύας 19. greş. Ninive: нинїа, егоже нинїѫ энждителѣ глаголютъ ibid. Νινύας, ὃν Νινευὶ δομήτορα φασί.
*нинъ m. Ninus Νίνος; greş. сарданапалъ нїномъ царствовавыи 171. Σαρδανάπαλος ὁ Νίνου βασιλεύσας.
нинѣ adv. acum **50. 57. 61. 62. 64. 65. 67.** νῦν 39. 108. ἄρτι 69. αὐτίκα 123. до нинѣ pănă acum 115. 137. 177.
*нисїотѣнинъ m. insulan νησιώτης 41.
нисходити -ждѫ -диши a se pogorî: тигръ же -ходѧ якы стрѣла 8. ὁ Τίγρις δὲ φερόμενος ὡς βέλος.
ницъ adj. plecat, cu faţa în jos πρηνής 75. ἐπὶ στόμα 179. ἐπὶ βρεχμόν 188. — помѣтаетъ на землѧ того 206 κόμβαχον ῥίπτει κατὰ γῆς ἐκεῖνον. v. лежати.
ничьсоже pron. n. nimic **60.** οὐδέν 4. 10. 31. 87. 102. 104. 122. 124. 128. 174. 215. μηδέν 12. 42. 43. 143. 157. 195. μηδέν τι 135. 153.
ничьто pron. n. nimic: ничьсого промыж **65.**
ничтоже pron. n. nimic **60.** οὐδέν 111.

217. ничимже întru nimic μηδὲν 24. 72. 139. μηδέν τι 89. въ ничтоже въмѣнѣаше 221. τὸ μηδὲν ἡγεῖτο.

нищета f. sărăcie, lipsă ἔνδεια 89.

*нищокръмилищє n. asil de săracĭ πενητοτροφεῖον 126.

нищъ adj. sărac 62. 99. πένης 105. 106. 145. 156. 175. 209. ἄπορος 204. χαμεύνης 176.

*новодрьзновєнънѣ adv. cu îndrăzneală recentă, coresp. luĭ ἄρτι τετολμημένος 87 (-н"нѣ). v. чюждъ.

новолѣпєнъ adj. noŭ şi frumos καινοπρεπής 148. καινοπρεπέστερος 17. v. съдѣати.

*новонасаждєнъ adj. de curînd sădit, proaspăt ἀρτίφυτος 92. greş. ἀστροφύτευτος 5. чрътогъ — 45. παστὰς νεόπηκτος.

*новоодєждєнъ adj. cu haĭne nouă ἀβροχίτων 189.

*новородєнъ adj. de curînd născut ἀρτίτοκος 9. νεογνός 129. 141.

новорождєнъ adj. de curînd născut ἀρτίτοκος 70. ἀρτιγενής 166.

новосаждєнъ adj. de curînd sădit νεομόσχευτος 92.

*новотворити -рѭ -рищи a înoi, a umbla după lucrurĭ nouă νεωτερίζειν 157.

новотканєнъ adj. de curînd ţesut, noŭ: -ткан"на одєжда 198. τρυφερόπεπλος περιβολή.

*новоукрашєнъ adj. împodobit cu haĭne nouă: нєвѣста -єна 193. νύμφη ἀβροκόσμητος.

новъ adj. noŭ, tînăr 50. καινός, νέος, deseorĭ. νεαρός 73. καινότερος 34. νεώτερος 155. чюдѫ сѧ новѣи хытрости оной 178. ἐκθαμβούμενος τὸ καινὸν τῆς μηχανῆς ἐκείνης. въ новѣ ἄρτι 3. 25. 78. 126. 136. πρώτως νῦν 33. въ новѣ заклан'ъ 73. νεοσφαγής.

нога f. picior πούς, deseorĭ.

ногоболїє n. podagră ποδάγρα 209. v. тѧжькъ.

ноє m. Noe Νῶε 13. 14. gen. нωꙗ 15. 17. 216. instr. нωєм 15. loc. нωи 13.

ноєвъ adj. al luĭ Noe Νῶε 15.

ножєнъ adj. de picior, de picioare ποδός 72. 114.

ножъ m. cuţit, sabie, pumnal μαχαιρίς 6. 207. ξίφος 21. ἐγχειρίδιον 21. pl. gen. -овъ 6. instr. -єы 66. -овы 207.

ноздри pl. f. nărĭ μυκτῆρες 29.

нокъть f. unghie ὄνυξ 6. 125. 149. 178. 217. ωт нокті́и младꙋх' 182. ἐξ ὀνύχων ἁπαλῶν din frageda copilărie. pl. ac. нокты 6. instr. нокътми 217.

носило n. lectică φορεῖον 79.

носити -шѫ -сиши a purta 51. 64. 158. φέρειν, deseorĭ. φορεῖν 3. 9. 160. 164. προσφέρειν 153. ἐπιφέρεσθαι a purta cu sine 200. ἐμφέρειν 43. носѧ плащаницѫ 100. περικείμενος χλαμύδα. ржкы носѧ 176. ῥακιοφόρος. водами носимъ 14. ὑγροκέλευθος. pl. носимаа 166. τὰ ἀγώγιμα. — сѧ a fi purtat φέρεσθαι 13. 29. 139. 195. водами ношааше сѧ 14. ὑδατοφόρητον ἦν. оржжїє въсѣко ношааше сѧ 200. ξίφος πᾶν ἐμαίνετο. impf. носѣше 51. 160. v. нѣдра.

носъ m. nas ῥίν 135. 138. 139.

нощєнъ adj. de noapte νύκτερος 24. 37. 169. — вранъ 195. νυκτικόραξ. v. гавранъ.

нощь f. noapte 56. νύξ 4. 5. 148. нощиѫ, нощїѫ 18. 57. 64. 158. noaptea. νύκτωρ 43. 145. 161. κατὰ τὴν νύκτα 22. въ нощи 81. νύκτωρ. въ нощєхъ без съна проваждааше 219. νύκτας ἀύπνους ἴαυεν.

нравъ m. nărav, obiceiŭ τρόπος, deseorĭ. γνώμη 89. 117. благи нрави 88. χρηστοτροπία. мръсти нрави 113. βεβηλοτροπία. зли нрави 147. κακοτροπία.

*ноума m. Numa Νουμᾶς 72.

нъıренъ adj. de turn: — хранитель 145. πυργοφύλαξ.

нъıрь m. turn πύργος 85. 176. 217. πυργίσκος 112. φρούριον 217. pl. nom. -реве 217. gen. -ревъ 176.

нь pron. v. и.

ны pron. v. мъı.

нѣгда adv. cîndva ‚interdum‘ ποτέ 152 V.

нѣгде adv. undeva πού 178.

нѣдра pl. n. sîn κόλποι 78. 83. ἀγκάλαι 149. съмрътнаа — 12. αἱ τοῦ θανάτου γνάθοι. въ нѣдрохъ ἐπικολπίδιος 82. 83. ἐπικόλπιος 157. ни сребра ни злата въ нѣдрохъ носа 176. οὐκ ἄργυρον οὐδὲ χρυσὸν οἴκοθεν ἐπηγμένος.

нѣкако adv. oarecum: пристрастнѣ нѣкако и тажцѣ въздъхнжвъ 123. περιπαθές τι καὶ βαρὺ οἰμώξας. ѩкъı вода нѣкако наводнившиш са 45. ὡς ὕδωρ ποθὲν πλημμῦραν.

нѣкаковъ pron. oarecare τὶς 141.

нѣкогда adv. cîndva 36. 177. ποτέ, deseorĭ. δήποτε 104. ἄρτι 106.

нѣкои v. нѣкъıи.

нѣколикъ adj. cîtva: въ малѣ нѣколицѣ 134. πρὸς μικρόν τι. въ малѣ нѣколико и хоудѣ врѣмени 144. βραχύ τι καὶ μικρόχρονον.

нѣкоторъıи pron. vreunul, oarecare τὶς 1. 71.

нѣкто pron. vreunul, cineva 163. τὶς, deseorĭ. нѣкто мжжъ римлѣнинъ 80. ἀνὴρ Ῥωμαῖος. нѣкто 103. πένης τις. greş. нѣкто тогда ibid. τοῖς τότε. v. разсѣцати.

нѣкъıи pron. careva, cineva, oarecare 177. τὶς, deseorĭ. нѣкъıи оубо — дроугъıи же 67. ἄλλος μέν — ὁ δέ. въ нѣкоѥ оустѣ 38. εἰς ἓν στομάτων. нѣкъıи облакъ 86. ποθὲν νέφος вь нѣкъıи дьнь 53. 59. въ нѣкои дьнь 46. într’o zi, cîndva. greş. въ мѣсто боурѧ дъхнж нѣкаа глжбокаа тишина 199. ἀντὶ τῆς ζάλης ἔπνευσε τῆς κυματώδους αὔρα. нѣко (V. нѣкоѥ) 68.

нѣкждоу adv. de undeva ποθέν 69. 150. 199. ѡт нѣкждоу ποθέν 68. 70. 216.

нѣсмъ nu sînt **52**. -мь **53**. **61**. нѣси **50**. **60**. нѣстъ **44**. οὐκ ἐστίν. нѣсть **52**. **54**. **60**. **64**. нѣстъ потрѣбенъ 6. οὐ χρήσιμος.

нѣчто pron. n. ceva τί, deseorĭ. испрашаж нѣчто ѡт царѣ 128. ἐξαιτησόμενός τινα παρὰ τοῦ βασιλέως.

нж conj. advers. dar, ci **48**. 147. 163. 177. 198. 201. ἀλλά, δέ, deseorĭ. ἀλλὰ γάρ 121. ἀλλά γε 100. πλήν 73. нж елико ѥстъ оувѣдѣти 135. πλὴν ὅσον ἐπιγνῶναι нж и ἀλλὰ γάρ 100. 220. πλὴν ἀλλά 207. нж обаче πλήν 158. 193. 202. 213. ὅμως 114. 184. πλὴν ὅμως 37. 132. 136. πλὴν ἀλλά 186. 199. ἀλλὰ γάρ 99. 125. τέως 71. нж оубо 156. πλὴν ἀλλά.

нжжда f. silă, nevoĭe, primejdie, lipsă βία, deseorĭ. ἀνάγκη 167. 198. δέος 38. без нжждж 192. ἄνευ κινδύνων. нжждеж cu de-a sila, de nevoĭe 177. βίᾳ 98. 112. 207. βιαίως 86. 130. 167. боурѧ въздвигошж са сверѣподъıхателнож нжждеж 142. κλύδωνες ἐπάφλασαν ἀγριοπνόου βίας. gen. sg. -ждж 38. 146. 167. 192. 198.

нжжденъ adj. silnic, anevoĭos, greŭ βίαιος 123. 159. 185. 204. βιαιότερος 194. δυσχερής 1. greş. лѣганїа жестокопостланаа нжжднъıихъ долоулѣганїи 195. κοίτασμα σκληρόστρωτον ἀχρείων χαμευνίων.

*нжждьнѣ adv. cu de-a sila, coresp. luĭ βίαιος 197. comparat. -днѣѥ 81. βιαιότερον.

O.

o interj. o ὦ, ὤ, deseorĭ. w ле аі 154. φεῦ 12. 173. βαβαί 105. 123. 146. ὢ ζεῦ 84. w ле w ле αἲ αἲ 149. 166. w ле каковаа творишн, завнсти 76. οἷα τορεύεις, φθόνε! w ле слънце н земле 174. ἥλιε καὶ γῆ!

o prep. a) cu ac. de, lîngă, în jurul: младенци оударѣеми бѣхѫ о стѣнѫ 45. βρέφος ἐρρήγνυτο τῷ τοίχῳ. оударишѫ о прагъ 143. τῇ φλιᾷ προσέρρηξαν. источникъ съ вышє о камень строуѧ точѧщи 170. κρήνη ὑψόθεν κατὰ πέτρας τὸν ῥοῦν διακρουνίζουσα. v. обити сѧ, приразити, прѣтъкнѫти. b) cu loc. lîngă, despre, de, pentru, cu, în ce privește; coresp. de obiceiŭ grec. περί cu gen. saŭ ac., ὑπέρ cu gen., ἐπί cu dat., πρός cu ac., maĭ rar luĭ παρά cu dat. saŭ ἐκ, orĭ altor expresiĭ. α) сын о них 68. ὁ παρ' αὐτοῖς. пророчьствїє о них ibid. ὁ χρησμὸς ὁ παρ' αὐτοῖς. β) о дрѣвѣ разоумнѣм 8. despre pomul cunoștințeĭ. о сифѣ, о нwи н о потопѣ 13. despre Sith, despre Noe și despre potop, ș. a. не тако написашѫ о сарданапалѣ 21. οὐχ οὕτω γράφουσι τὰ τοῦ Σαρδαναπάλου. еже рече о кирѣ 28. περὶ Κύρου. съвѣтоваше сѧ о царстви 29. περὶ βασιλείας. вѣстник о бѣдѣ 34. τῆς συμφορᾶς ἄγγελος. пишет сѧ о неи 36. περὶ ταύτης. да рекѫтъ емоу о сънѣ 48. прорицати о дѣлѣ троѫ града 51. плищъ же оуко о семъ бысть 68. κρότος δ' ἦν ἐπὶ τούτοις. да повѣм и еже о броутѣ 74. τὰ περὶ τοῦ Βρούτου. възвѣщено бw бысть емоу о невѣрьствѣ 144/145. ἠγγέλτο γὰρ ἡ στάσις. прорекошѫ о власти 147. προεῖπον τὴν ἀρχήν. испыта о вещи 165. ἐζήτησε τὸ πρᾶγμα. оувѣдѣвъ о кораблн 166. περὶ τοῦ πλοίου. сицевааа о цари обѣщавааше 170. περὶ τοῦ βασιλέως. ѹчащи крата своего о вѣрѣ христовѣ 177. поучение о бранех 202. μελέτη τῶν πολεμικῶν. еже о немъ прослоутїа 208. αἱ περὶ τούτου φῆμαι, ș. a. γ) о семъ молѧщи сѧ 104. ταῦτα λιταζομένῃ. о сѫпрѫзѣ еѫ оумолити бога 169. ὑπὲρ τοῦ συζυγήσαντος. молѧщи сѧ о сынѣ 180. ὑπὲρ υἱοῦ. greș. молѣше сѧ ромилъ о сихъ 72. ἐπηύχετο Ῥωμύλος διὰ τούτων. δ) о въсхыщенїихъ радовааху сѧ 16. ταῖς ἁρπαγαῖς ἐπέχαιρον. о единои пищи пєчаше сѧ 20. μόνης τροφῆς ἐφρόντιζε. о нагои красотѣ веселѣше сѧ 27. ἐντρύφα γυμνῷ τῷ κάλλει. многѫ о себѣ оставль жалость 35. πολὺν αὐτοῦ καταλιπὼν πόθον. въ раскаании бышѫ о прѣгрѣшении 42. ἐν μεταμέλῳ γίνονται τῶν πεπλημμελημένων. оудивль же сѧ о сих царь 73. ἐπὶ τούτοις. о семъ въздѫхнѫвъ 85. ἐπ' αὐτῷ (sc. ναῷ) στενάξας. ѩзыкъ радоуѫщ сѧ о мѫжоѹбїйствохъ 97. ἔθνος χαῖρον ἀνδροκτασίαις. о нихже съжалився си 101. ἐφ' οἷς ὑπερπαθήσασα. тъщанїе о цари 104. ἡ σπουδὴ περὶ τὸν βασιλέα. о доуши бо пєчаше сѧ, а не о имѣнних 111. περὶ ψυχῆς γὰρ ἔτρεχεν, ἀλλ' οὐ περὶ χρημάτων. поболѣвъ о страждѫщимъ злѣ 116. παθηνάμενος ὑπὲρ τοῦ δυσπραγοῦντος. о имѣних не радѧ 121. χρημάτων καταφρονητής. небрѣже о сѫдѣ 123. καταφρονεῖ τῆς δίκης. раскаанїе о нихже съдѣалъ еси ibid. μετάμελος ὧν ἔπραξας. въздъхнѫ о страсти 128. τὸ πάθος ἀναστένει. наслаждаѫ сѧ о оубїйствохъ 137. ἐντρυφῶν τοῖς φόνοις. поболѣшѫ о них 130. ἀγωνιῶσιν ὑπὲρ σφῶν. о жрътвахъ радоуѫ сѧ 150. χαίρων τελεταῖς. о бѣдѣ плакаахѫ 155. τὴν συμφορὰν ἐπένθουν. радоуѫ сѧ о оубїйствохъ 159. ἐπιχαίρων φόνοις. радѣше о поучениихъ 173. ἐφρόντιζε τῶν παραινετηρίων. рыдаѫщѫ о бѣдѣ 180. ἀνα-

κλαιόμεναι τὴν συμφοράν. о покои понек сѧ 182. τὸν γαργαλισμὸν φροντίσας. о цари вьсѣчьскы тъщѫ сѧ 184. ὑπὲρ τοῦ βασιλέως πάντα σπουδάζειν. о кещи радѣше 194. τὸ πρᾶγμα διετίθει. о плѣнѣхъ веселѧще сѧ 201. σκύλοις ἐντρυφῶσαι, ȣ. a. ε) не можемь вамъ о семъ сѫдитъ 49. о томь 65. ,propterea'. завидѧ емоу о нѣкыихъ сънїихъ 28. ζηλοτυπῶν ἔκ τινων ὀνειράτων. разъяривша сѧ о семъ 92. θυμομαχήσαντες πρὸς τοῦτο. о немже разгрѣдѣвъ 95. ἐφ' οἷς ἀστεϊζόμενος. да о прѣгрѣшени сѫдъ прїимет 128. τοῦ πταίσματος τὰς δίκας εἰσπραχθῆναι. разгнѣвавъ сѧ о поносныихъ глаголѣхъ 173. ἐκπικρανθεὶς τοῖς ὀνειδιστηρίοις. (црьковь) раздѣливши сѧ о законопрѣстѫплени четврътааго брака 182. (ἐκκλησία) κατασχισθεῖσα ἐπὶ παρανομήματι τῷ τῆς τετραγαμίας, ȣ. a. нѫ възнепщева сѧ несъмыслъна о семъ тѹ сѫщїими 73. ἀλλ' ἔδοξεν ἀσύνετος (sc. ἡ γυνή) ἐν τούτῳ τοῖς παροῦσιν. съпособьствовавшѹ о семъ и павлиноу 102. συναραμένου πρὸς τοῦτο καὶ Παυλίνου. епогрѣшившѹ о немъ произбравшомоу его 125/126. μὴ ψευσαμένου ἐπ' αὐτῷ τοῦ προχειρισαμένου. иже о помощи 134. τὰ τῆς ἐπικουρίας. многъ мѫжъ о божьствьныихъ 182. πολὺς ἀνὴρ τὰ θεῖα ,în ce privește cele sfinte'. приключившеи сѧ о лоукритїи 75. τὸ συμβὰν περὶ τὴν Λουκρητίαν. сїа оубо съврьшишѧ сѧ о мѫжи семъ 86. περὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον. бывшее о каменихъ 93 τὸ γενόμενον περὶ τοὺς λίθους. что естъ тебѣ о семъ 96. τί σοι πρὸς τοῦτο.

оба num. amîndoĭ 54. 57. ἄμφω 10. 11. 200. ἀμφότεροι 23 107. ἑκάτερος 12. 200. κοινῇ 25. 75. n. обѣ 48. gen. обою 200. dat. обѣма 63. 65. 66.

обаяти -аѭ -аеши a încînta, a fermeca, a vrăji ἐπᾴδειν 127. γοητεύειν 128.

обарѣти -ѣѭ -ѣеши a bate, a lovi: ранами -рѣаше 162. μάστιξιν ἐχάλαζα.

обаче conj. advers. totuşĭ, dar πλήν 147. ὅμως 43. обаче и 194. ὅμως.

обвеселити сѧ -лѭ сѧ -лиши сѧ a se bucura 52. 56. 59.

обдрьжати v. обьдрьжати.

обетшати -аѭ -аеши a se 'nvechi, a îmbătrîni γηρᾶν 157.

обещьникъ m. tovarăş, părtaş κοινωνός 91. 137. 163. блѫдоу — 98. ἡ τοῦ λέχους κοινωνός.

обещьница f. părtaşă, tovarăşă: -ници емоу быти новелѣ матери его 169. συγκοινωνεῖν ἐκέλευσε τούτῳ καὶ τὴν μητέρα.

обидѣти -ждѫ -диши a obijdui, a nedreptăţi ἀδικεῖν 38. 115. 139. 155. 156. 179. καταπονεῖν 209.

обилїе n. belşug, bogăţie ἀφθονία 71. τὸ δαψιλές 23. — богатъства 83. πλοῦτος. обилїа даровъ 211. λιμνάσματα τῶν εὐεργετημάτων. иже обилїе имѣаше доброты личныѫ 100. ἥτις λειμῶνα φέρουσα κάλλους ἐν τῷ προσώπῳ. на животъ довлѣющаа оулоучивъ тамо обилїа 18. τοῖς ζωαρκέσιν ἐντυχὼν ἐκεῖ δαψιλεστέροις.

обилнѣ adv. din belşug: почрьпааше множьство — сладколитныихъ строуи 168. ἤντλει τὴν πόσιν δαψιλῆ τῶν γλυκυχύμων ῥεέθρων.

обирати -аѭ -аеши a culege, a strînge. a răpi καρπίζειν 156. градωмъ -раахѫ сѧ доброты 132. ἐκείροντο τὰ κάλλη.

обити сѧ -їѭ сѧ -їеши сѧ a se 'ncolăci, a se 'ncleşta: обивше сѧ о выѧ 203. ἐμφύντες τῷ τραχήλῳ.

облагати -аѭ -аеши a împresura. a împroşca καταχεῖν: — досадами и поношеними 38.

обладати -аѭ -аеши a stăpîni, a domni 54 55. ἄρχειν, κατάρχειν, deseorĭ. κυριεύειν 22. 24. 30. 76. αὐταρχεῖν 198. ἀρχηγετεῖν 155. προστατεῖν 35; v. на-

чалъствовати. обладаѫ силоѭ нѫ 30. εἷλε τὴν δυναστείαν (sc. Περσῶν). pl. обладаѭ φυλαρχῶν 36. κληραρχῶν 38. — ратїѫ 109. κράτωρ τοῦ πολέμου. paš. — сѧ a fi stăpînit ἄρχεσθαι 117.

облакъ m. nor νέφος, deseori. νεφέλη 102. λαῖλαψ 113. изъ облакъ 183. νεφόθεν. свѣтъ безъ облака 210. φῶς ἀννέφελον.

областенъ adj. stăpîn: -стна есмь любовиѭ 50. v. богатъство.

область f. putere, stăpînire 202. ἐξουσία 19. под областїѫ сѫщеи οἱ ὑπήκοοι 126. οἱ φορολογούμενοι 81. greş. οἱ ἐν τέλει 216. сѫщаа под областиѭ 40. τὰ πρόσοικα.

облачити сѧ -чѫ сѧ -чиши сѧ a se 'mbrăca ἀμπίσχεσθαι 146. ἐνδύεσθαι 205.

облекчати -аѭ -аеши a uşura κουφίζειν: — колѣзни 33.

облїати -лѣѭ -лѣеши a stropi, a vărsa: облїанъ κατάρρυτος 78. πεφυρμένος 44.

облизати -жѫ -жеши a linge ἀπολείχειν 70.

облистакати -аѭ -аеши a lumina, a străluci αὐγάζειν 7. ἀπαστράπτειν 185. ἐπιλάμπειν, ἀποστίλβειν 188. — сѧ a străluci πυραυγίζεσθαι 185.

облистати -аѭ -аеши a lumina, a străluci ἀποστίλβειν 168. ἐκλάμπειν 182. облиста лоучами 167. ἀπήστραψεν ἀκτῖνας. pt. облистаѭ 168. στίλβων. v. свѣтлость, свѣтолїанїе.

обличати -аѭ -аеши a dovedi, a descoperi, a arăta, a învinovăţi ἐλέγχειν 124. 147. 173. διαπορθμεύειν 192. ἐκτραγῳδεῖν 38. 101. -чаетъ срамотнѣ того и велѣетъ 124. θριαμβεύει δυσκλεῶς τοῦτον καὶ στηλιτεύει. greş. позорнщъı -чаетъ 190. θριάμβοις ἐπομπεύθη.

обличенїе n. dovadă, învinuire ἔλεγχος 152. 173. почьсти — съристанїемъ коньскъıимъ 118. θρίαμβος.

обличити -чѫ -чиши a arăta, a dovedi, a descoperi, a învinovăţi δημοσιεύειν 27. 75. ἐλέγχειν 103. 218.

облобъızати -аѭ -аеши a săruta, a îmbrăţişa καταφιλεῖν 75. 80. περιπτύσσεσθαι 75.

облобъızовати -оуѭ -оуеши a săruta ἀντιφιλεῖν 94.

обложити -жѫ -жиши a înveli, a îmbrăca, a acoperi ὑποβάλλειν 12. 25. 173. περιβάλλειν 134. мѫками — 38. βασάνοις τίνεσθαι. -женъ 10. 168. -женъ съıи 109. 185. περικείμενος. v. обогатити.

облъгати -аѭ -аеши, -жѫ -жеши a minţi, a înşela, a cleveti συκοφαντεῖν 42.

облъговати -оуѭ -оуеши a înşela, a amăgi 202.

облъстити -щѫ -стиши a linguşi, a amăgi κολακεύειν 42. ὑποφθείρειν 91.

облѣнити сѧ -нѭ сѧ -ниши сѧ a lenevi, a trîndăvi κατοκνεῖν 115.

облѣщи, облѣкѫ, облѣчеши a îmbrăca 62. такобоѫ одеждеѫ облѣчена бѣ 3. τοιοῦτον πέπλον ηὐτύχει. — сѧ a se 'mbrăca ἐνδύεσθαι 12. облѣче сѧ въ багрѣницѫ 151. φορεῖ τὴν ἁλουργίδα. pt. trec. облъкъ сѧ 12.

обнавлѣти -ѣѭ -ѣеши a reînoi καινίζειν 93.

обнажати -аѭ -аеши a despoia, a desbrăca, a desveli γυμνοῦν 71. 161. παραγυμνοῦν 129. 193.

обнажити -жѫ -жиши a despoia, a desbrăca γυμνοῦν 119. ἀπογυμνοῦν 108. мечь обнаженъ 88. ξίφος γυμνώσας.

*обнизати -аѭ -аеши, -жѫ -жеши a coase: бисрїемъ обнизанъ μαργαρόστρωτος 4. μαργαροφόρος 221. cf. neobulg. nižъ, obnižъ sъ biserъ D.

обновленїе n. înoire ἀνανέωσις 157. καινοτομία 95.

обогатити -щѫ -тиши a îmbogăţi: -щенъ съıи 145. καταπλουτῶν (V. обложенъ —).

обогащати -аѫ -аеши a îmbogăţi ὀλβίζειν 204. * — сѧ a se 'mbogăţi πλουτεῖν 214.

обои num. amîndoĭ: въ обоихъ 132. ἑκατέρωθεν.

оборѫжити -жѫ -жиши a înarma ἀντεφοπλίζειν 89. pt. -женъ ἔνοπλος 131. greş. ἁρματοστρόφος 83.

обоѧдоу adv. de două părţĭ, de amîndouă părţile ἄνδιχα 208. ἑκατέρωθεν 217. — военачѧлїа ibid. ἄμφω αἱ στραταρχίαι.

образъ m. chip, formă, făptură; înfăţişare, figură, icoană; obraz, faţă **57. 58.** μορφή 169. μόρφωσις 150. 151. ἄγαλμα 45. σχῆμα 71. 117/118. 181. 195. εἶδος 23. τύπος 147. εἰκών 17. ἀπεικόνισμα 164. ἰδέα 89. πρόσωπον 20. 164. 197. 204. βρεχμός 170. ὄψις 199. χρόα 4. nărav, obiceiŭ, caracter τρόπος 45. 80. 122. νόμισμα 82. scop σκοπός 90. stîlp, columnă στήλη 17. 147. simbol, pildă σύμβολον 144. 205. 213. δεῖγμα 117. добрыѫ дѣтѣли — 109. τῆς ἀρετῆς τὸ χρῆμα. весь мѫчныи — 167. πᾶσα κολάσεων ἰδέα. изрицаѫ мѫчныѧ образы 79. ἐκφέρων τὰς κολαζούσας ψήφους. прочьте написаныѧ образы 191. ἐπέρχεται τοὺς τῶν γραφέντων τύπους. образомъ многомѫтнааго морѣ 162. δίκην πολυκύμονος θαλάσσης. instr. pl. образми 122.

***образно** adv. în mod simbolic συμβολικῶς 71.

обрати -берѫ -береши a culege, a lua τρυγᾶν 103. ληστεύειν 124.

обратити -щѫ -тиши a întoarce τρέπειν 89. — на бѣгъ 138. τρέπειν πρὸς φυγήν. — сѧ a se 'ntoarce **60**. a se 'ndrepta împotriva cuiva, a ataca, a goni ἐλαύνειν 119.

обращати -аѫ -аеши a întoarce, a suci στρέφειν 36. 191.

оброкъ m. plată, răsplată, leafă: о моеи слоужбѣ нѣсть инъ оброкъ, нѫ ми еси ты оброкъ **53**.

оброщати -аѫ -аеши a stropi, a vopsi, a înmuia în ceva: кръвми оброщаѫ рѫцѣ 217. τοῖς αἵμασι κατάβαπτος τὰς χεῖρας.

оброщити -щѫ -щиши a vopsi, a înroşi φοινίσσειν 43. кръвїѫ оброщенъ λυθρόφυρτος 84. αἱματόβαπτος 117. -щены длани 84. φονοσταγεῖς παλάμαι. — сѧ a se 'nroşi ἐρυθροῦσθαι 45.

обрѣменити -нѧ -ниши a încărca, a împovăra φορτοῦν 6. pt. -ненъ φορτηγός 166.

обрѣсти, обрѧщѫ, обрѧщеши a afla, a găsi **46. 48. 49. 50. 55. 58. 60. 66.** εὑρίσκειν, deseorĭ. ἐφευρίσκειν 137. 145. ἐπιτυγχάνειν 139. παραλαμβάνειν 172. δράττεσθαι a apuca 41. greş. обрѣтъ соулинарѧ водоточныѧ 140. ὑποδραμὼν σωλῆνας ὑδρορρόους. — сѧ a se afla **49. 67.** εὑρίσκεσθαι 114. aor. p. 1 pl. обрѣтохмы **49**.

обрѣтатель m. aflător, descoperitor ἐφευρετής: nom. pl. -їе 192.

обрѣтати -аѫ -аеши a afla εὑρίσκειν 11. 46. 185. — сѧ a se afla εὑρίσκεσθαι 8. 115. παρευρίσκεσθαι 157.

обрѫбити -бѧ -биши a tăia de jur împrejur **66**.

***обрѫгатель** m. batjocoritor, defăĭmător, greş. κατάπτυστος ,abominandus' 207.

обрѫгати -аѫ -аеши a batjocori, a defăĭma χλευάζειν 140.

обрѫчити -чѧ -чиши a logodi ἁρμόζειν 150.

обрѫчница f. logodnică, soţie ἄλοχος 203. greş. наречена обрѫчница 46. Κλυταιμνήστρα.

обстѫпити v. опстѫпити.

***обоурити** -рѧ -риши a turbura, a neliniştí prin vijeliĭ χειμάζειν: обѹренъ вѣтры тѧжкыми 46. обоурено лютыми врѣменми 183. cf. serb. oburiti.

обоути -оуж -оуеши a încălța: покаждими пазнокти новѣ имѣж обоувенѣ 76. βοείαις ἐν χηλαῖς τοὺς πόδας ὡπλισμένος.
обходити v. опходити.
общенъ adj. comun κοινός 85.
обць v. опць.
объгрънокати -оуж -оуеши a îmbrățișa, a primi δεξιοῦσθαι 93.
обърдръжати -жж -жиши a cuprinde, a stăpîni κρατεῖν 14 (V. одръжати). σφετερίζεσθαι 211.
объстжпити v. опстжпити.
объявити -вл -виши a descoperi, a arăta γνωρίζειν 176. 193.
*объядникъ m. mîncăcios, îmbuibat: пїаница и — 178. πότης βοσκηματώδης.
обълти -ымж -ымеши a îmbrățișa, a apuca, a cuprinde λαμβάνειν 106. καταλαμβάνειν 25. 103. συλλαμβάνειν 149. 153. 190. περιλαμβάνειν 210. ἀπολαμβάνειν 38. 128. συνέχειν 42. 111. 114. 202. лзами естьстъвнъıми обьлт бъıстъ 214. δεσμοῖς τοῖς φυσικοῖς ὑπήχθη.
*обълхати -аж -аеши a parfuma μοσχεύειν 219.
обълхати -аж -аеши a parfuma εὐωδιάζειν: земл — раствореныими благоуханми 3.
*обыгранїе n. jucărie, joc: чксти — 22. τὸ τῆς τύχης παίγνιον. cf. neobulg. obigrajъ, obigravam joc, salt D.
обымати, обымлж, обымлеши, обьемл, обьемлеши a îmbrățișa προσπτύσσεσθαι 93. клатвами обьемлетъ 107. ὅρκοις καταλαμβάνει. a culege τρυγᾶν 203.
обити, обидж, обидеши a înconjura: аще и многыми мж обыдеши подхыбами 39. κἂν πολλαῖς χρήσῃ ταῖς κολακείαις.
обычаи m. obiceiŭ ἦθος 81. 107. 108. σύνηθος 148. συνήθεια 122. γνώμη 121. 142. 154. 165. 221. pl. τὰ νόμιμα 90. greș. Κῆρες 179. — зълъ 113. κακοήθεια. — есть 71. σύνηθες. nom. pl. -чаи 179.
обычнъ adj. obicĭnuit, înnăscut σύμφυτος 205.
обѣ v. оба.
обѣдовати -оуж -оуеши a prînzi, a cina 58. 187.
обѣдъ m. prînz, cină 58. δεῖπνον 180.
обѣсити сл -шж сл -сиши сл a se spînzura ἀγχόνῃ χρῆσθαι 97.
обѣщавати -аж -аеши a făgădui ὑπισχνεῖσθαι 139. κατεπαγγέλλεσθαι 170. и не тъжде обѣщаваемъıи 34. οὐκέτ' αὐτὸς ἐκεῖνος. — сл a făgădui, a se 'ngriji ἐπαγγέλλεσθαι 34. καθυπισχνεῖσθαι 107. μελετᾶν 139.
обѣщанїе n. făgăduință ἐπαγγελία 140. ὑπόσχεσις 109. 112. 140. instr. pl. -нми 140.
обѣщати -аж -аеши a făgădui, a hotărî 51. ἐπαγγέλλεσθαι 35. -щан"ное τὸ κεκυρωμένον 140. τὰ τῆς ὑποσχέσεως 147. pl. -щан"наа 79. τὰ ψηφισθέντα. — сл a făgădui, a consimți, a se 'ndatora, a se jura, a hotărî ὑπισχνεῖσθαι 34. καθυπισχνεῖσθαι 108. 109. κατανεύειν, πείθεσθαι 147. ἐπομνύναι 112. аще сл не бых прѣжде обѣщалъ 38. εἰ μή μοι προκεκύρωτο.
овесъ m. ovăs ζειά 146.
*овлънити -нл -ниши a turbura, a răscoli κυμαίνειν 46.
ово v. овъ.
овогда adv. atuncĭ: овогда оубо — овогда же 69. ποτὲ μὲν οὖν — ποτὲ δέ. овогда оубо — овогда же — овогда же 141. ποτὲ μέν — ποτὲ δέ — ποτέ.
овощенъ adj. de fruct, al fructuluĭ ὀπώρας 103.
овощїе n. fruct, fructe, rod ὀπώρα 7. 11. 103. 121. 151. pl. pomĭ, pomet δένδρεα 92. — износити 10. ὀπωροδοτεῖν. ѿ вьсѣх їести овощїи дрѣвныхъ 9. ἐκ πάντων ὀπωροφαγεῖν τῶν δένδρων.

ограда насаждена овощїемъ 191. ἄλσος κατάφυτον ὀρχάτοις. greş. добро—102. εὐποτμία. dat. pl. овощиам' 92. cf. neobulg. ovoštie, ovošte fructe; pl. ovoštija pomĭ roditorĭ D.

овощникъ m. coşar de fructe ‚pomarium' **49**.

овощница f. coşar de fructe **49**. neobulg. ošnica.

*овощноносенъ adj. roditor ὀπωροφόρος 4. 7.

овраскавѣти -ѣѫ -ѣеши a se sbîrci, a se 'ncreţi ἐκρυτιδοῦσθαι: състарѣвшїа сѧ и овраскавѣвшїа 179.

овца f. oaie πρόβατον 82. 159. θρέμμα 197. свѧщеннъıихъ овец' оградъı 216. ἱεραὶ προβατόφρουροι μάνδραι. овца въ безоуми ꙗвлъ сѧ 172. προβάτιον εἰς ἄνοιαν αὐτόχρημα φανείς.

*овцеоуменъ adj. cu minte de oaie προβατόνους 205.

овчарь m. cioban, oier **48**. προβατοθρέμμων: nom. pl. -ре 205.

овчїи adj. de oaie, de oĭ θρεμμάτων 42.

овчѧ n. oaie πρόβατον 186. ꙗко овчѧ 204. προβατώδης.

овъ pron. el, acel, acest ὁ, αὐτός, ἐκεῖνος, deseorĭ. овъ — овъ 3. ὁ μέν — ὁ δέ, τὶς μέν — τὶς δέ. овъ бо — овъ же 30. ὁ μὲν γάρ — ὁ δέ. овъ — съ же 69. ὁ μέν — ὁ δέ. овъ — дроугъıи же 77. ὁ μέν — ἄλλος δέ. овъ оубо — овъ же 2. 32. ὁ μέν — ὁ δέ. овъ — а дроугъıи 177. adv. ово — ово же 7. ἐκεῖθεν — ὧδε. ово бо — ово же ibid. ἐκεῖθεν — ἐνταῦθα. ово — ово же — ово же 7. ὧδε — ἐκεῖθεν — ἄλλοθεν.

овждоу adv. acolo ἐκεῖ 218. овждоу бо — овждоу же 133. ἐκεῖθεν — ἐντεῦθεν.

огласити сѧ -шѫ сѧ -сиши сѧ a se auzi ἠχεῖσθαι 86.

оглашати -аѭ -аеши a răsuna περιηχεῖν 6. 86. περιρροιζεῖν 165.

оглѧдовати -оуѭ -оуеши a se uĭta împrejur, a privi περιβλέπειν 218.

*огнеколесенъ adj. cu roţĭ de foc πυρίτροχος ĭute ca focul 170.

огненосенъ adj. purtător de foc πυρφόρος **41**.

огненъ adj. de foc πυρός **140**. 152. greş. πυραμίδων 217.

огнь m. foc **56**. 195. πῦρ, deseorĭ. πυρά rug 21. 86. 207. κάμινος 130. πρηστήρ fulger 199. greş. ἴον 5. зълъıи тъ — 32. τὸ τοῦ κακοῦ πυρφόρον. главнѣ горѧщїа огнемъ 37. δαλὸς φλόγεος, ἀνθρακίας. млънїа огнемъ летѧщїа 217. πρηστὴρ ἔμπυρος, καταβάτης. вънѧтръ ѧдоу же имъı и въ глѫбинѣ огнь 195. ἔσω δ' ἐπόρφυρε δεινὰ καὶ κατὰ βάθους ὤργα. sg. gen. -нѣ 4. **56**. 107. 144. 166. 199. dat. -ню 129. 130. -неми 45. 96. 115. 132. 140.

огнѣнъ adj. de foc ἐμπύριος 162.

*огнѣшоумѧ adj. trosnind ca focul πυρίβρομος 184.

огорчати -аѭ -аеши a amărî: огорчаемъ (V. огорчаѭ сѧ) на нѧ 141. πικραινόμενος αὐτοῖς.

огорчити -чѧ -чиши a amărî πικραίνειν 96 (-р'-). 124. V. оугорченѫѧ 124.

ограда f. îngrăditură, ocol, zid μάνδρα 216; v. овца. περίβολος 164. 219. ἄλσος loc îngrădit, închinat unuĭ zeŭ 159. 163. 191. властнаа — 212. ὁ τῆς ἀρχῆς λειμών.

оградити -ждѫ -диши a îngrădi, a întări: огражденъ 86. κατάφρακτος.—многъıми дарокъı 87. κῆπος πολλῶν χαρίτων. greş. орѫжникъ орѫжїемъ — 118. ὁπλίτης ῥομφαίαν ἐσπασμένος. greş. оградити его щитокъı хвалѧ сѧ и лѫковъı 131. κατάφρακτον τοῖς θώραξι, βρέμον ἐν τοξουλκίαις (sc. στράτευμα).

одарити -рѧ -риши a dărui φιλοτιμεῖσθαι 174.

одежда f. haĭnă, îmbrăcăminte ἐσθής

95. 127. 207. στολή 86. 89. καταστολή 205. στολισμός 21. στόλισμα 216. ἀμφίον 20. 220. περιβολή 198. πέπλος 3. 4. 5. 125. 154. 157. 194. ἔπιπλον 89. χιτών 6. 193. 202. χιτωνίσκος 160. 171. φάρος 215. 221. χλαμύς 170. въ кожнжж обл҃ък сѧ плъгъскжж одеждж 12. δερματίνην ἐνδυθεὶς σαρκὸς ἀντιτυπίαν. безъ одеждж 27. ἀχίτων. ac. pl. -ждѧ 154. 207. -жды 21. 157.

одолѣти -ѣж -ѣеши a birui **60**. v. дакно.

*одисїа f. Odisea τὰ τῆς Ὀδυσσείας 149.

одолѣвати -аж -аеши a birui περιεῖναι 69.

одрати -держ -дереши a rupe, a sdrențui: du. одрани сжщѧ 39. impr. ἠσβολωμένοι plinĭ de murdărie.

одринъ m. Adrianopol 160. 188.

одръ m. pat κλίνη 121. 176. 198. λέχος 215. δέμνιον 195. одри златн 171. δίφροι χρυσόδιφροι ,sella curulis'. pl. ac. одроѵы 195. loc. одрѡхъ 171.

одръжати -жж -жиши a apuca, a stăpîni κατέχειν 108. похотїж одръжимъ 79. ἐρωτοκράτητος. болѣзнъми — 81. ὀδύναις βαλλόμενος. надеждꙑ не малꙑ одръжаахж сжщїихъ тогда 149. ἐλπίδες μὲν οὐκ ἀγεννεῖς ὑπέσαινον τοὺς τότε.

одоушевити -вѧ -виши a însufleți: pt. -вленъ ψυχώτριος 5. 164. ἔμψυχος 191.

одѣанїе n. îmbrăcăminte: желѣзно — 179. σιδηροφορία. бисрѣно — 198. μαργαροφορία.

одѣати сѧ -ѣж сѧ -ѣеши сѧ a se 'mbrăca **54**. — вѣнцемъ 111. περιτίθεσθαι τὸ στέφος. — въ ризꙑ 213. ἀμφιτίθεσθαι χιτῶνας. чръвленож ризож одѣа сѧ 217. ἐξέρυθρον ἱμάτιον ἐφόρεσεν. одѣанъ въ багрѣннжж плащаницж 109. περικείμενος τὴν πορφυρᾶν χλαμύδα.

одѣвати сѧ -аж сѧ -аеши сѧ a se 'mbrăca: вѣнцꙑ одѣваꙗт сѧ 207. τὸ στέφος ἀναδοῦνται. одѣвαж сѧ ризами 221. ἐπιπορπούμενος πέπλους.

ожесточати -аж -аеши a înăspri, a împietri σκληρύνειν 128.

оживленїе n. înviere ,vivificatio' τὸ ζώπυρον: сѣмѧ и — родоу своемоу 14.

оживлѣти -ѣж -ѣеши a învia, a însufla viață: pt. оживлѣж 204. ἀναζωῶν καὶ ζωπυρῶν.

ожидати -аж -аеши a aștepta **58**. περιμένειν 25. 119. ὑποπτεύειν 38.

ожити -живж -живеши a învia, a da viață ἀναζῆν 20. 160.

озарєнїе n. luminare: нощи озаренїа 148. τῆς νυκτὸς δᾳδοῦχοι luminătoriĭ nopțiĭ.

озарѣти -ѣж -ѣеши a lumina δᾳδουχεῖν 120. πυρσοῦν 157.

озїа m. Ozias Ὀζίας 22.

озлобити -бѧ -биши a face răŭ, a vătăma πικραίνειν 12. 81. — сѧ a se mînia, a se 'ndîrji **52**. **55**. **58**. **63**. **65**. βαρυθυμεῖν 157.

озлоблєнїе n. vătămare, răutate στρέβλωσις 164. κάκωσις 33. 111. 162. instr. pl. -бленми 164.

озлоблѣти -ѣж -ѣеши a face răŭ κακοῦν 71. 138. κακουργεῖν 190.

*оилоуша v. оилоушъ.

*оилоушъ m Oiluš (Ilus) **47**. оилоуша ibid. N.-Sof. ѡилоушъ, ѡилоуша 101; Prim. илѹшъ 181; Pril. илѹш' 122.

оинеоуша f. Oineuša (Oenone) **50**. аоинеша **56**. N.-Sof. ѡинеша 104. аѡинуша 109. v. венеоушъ.

оинешъ f. Oineš (Oenone) **50**. **57**. N.-Sof. ѡинешь 104; Pril. нонеш' 124. онеш' 127. (Wess., Ist. rom. II, 79, nota 1, admite și posibilitatea identificăriĭ luĭ онеш' cu Aeneas).

окаанєнъ adj. nefericit, nenorocit, sărac ἐλεεινός 119. δείλαιος 21. 33. 216. ἄθλιος 117. 172. 186. 215. δυστυχής 26. 114. 151. 219. τάλας 33. 46. 73. 103. ταλαίπωρος 28. 206. greș. ταλαντοῦχος 157. окаанꙑи 43. ὁ Δαρδανίδης.

окаанънѣ adv. în chip nenorocit, fără milă ,misere' ἀθλίως 46. 86. 118. ἐλεεινῶς 78. 97. coresp. luĭ ἄθλιος 141. τάλας 188. wкаанѣ єѣ 144. δύστηνος ἦν. (-нн-, -н"н- şi odată окаанѣ 78).

окалѣнъ adj. plin de noroiŭ, murdar κατάπηλος, τετελματωμένος 70. πηλόφορτος 95. V. оукалѣнъ 70.

окаменити -нѧ -нниши a împĭetri, a înăspri λιθοῦν 165. — сѧ a se 'mpĭetri λιθοῦσθαι ibid.

оклеветати -аѫ -аєши a defăĭma, a învinovăţi διαβάλλειν 108. αἰτιᾶσθαι 123.

оклопъ m. legătură, curea περισφύριον 202. v. лъстенъ.

око n. ochiŭ 201. ὀφθαλμός, βλέφαρον, descorĭ. ὄμμα 118. 138. 154. 197. βλέμμα 197. κόρη 112. 144. 154. 204. очима єго изѧтома 154. τὰς ὄψεις ἐκκοπείς. sg. dat. wкоу 2. instr. окомъ 201.

оковати -оуѫ -оуєши a lega 158. окованъ желѣзомъ 200. κατάχαλκος. желѣзнъıми окованъ рѫчнъıми окоѡ 118. σιδηρόδετος ἐν χειροπέδαις.

оковъ m. şi f. legătură, lanţ: нерѣшимъ — 209. ἀλυκτοπέδη. рѫчна — 110. χειροδέσμη. рѫчни окови 97. 109. 118. χειροπέδαι. neobulg. okovi pl. m. D.

окоизметєнъ adj. ce scoate ochiĭ ,oculum eiiciens': гавранн -тнїн 154. κόρακες ὀφθαλμορύκται.

околницє n. tabără: -ща гръчьскаа 65.

около prep. cu gen. lîngă, în jurul 48.

околъ m. tabără: гръчьскыи — 62.

*окопатєль m. săpător, grădinar φυτοσκάφος 92.

окропити -пѧ -пиши a stropi, a păta μολύνειν 154.

окръвавити -вѧ -виши a umplea de sînge: pt. -вленъ plin de sînge αἱμοφόρυκτος 44. 84.

окрьстєнъ adj. dimprejur, vecin: wт окръстнъıихъ странъ 72. ἀπὸ τῆς περιχώρου.

окрьстъ adv. de jur împrejur; prep. cu gen. în jurul, pe lîngă: κύκλῳ 143.—храма 149. κύκλῳ περὶ τὸν οἶκον. съıи — нєтра 127. ἰστρογείτων. greş. — напасти троѧ 40. περιγενέσθαι Τροίας.

окрѫжати -аѫ -аєши a înconjura περιφρουρεῖν 164. impr. θωπεύειν 9.

окрѫжити -жѫ -жиши a înconjura περιστοιχίζειν 171. greş. ѩко ѩвѣрь хоудъ кѣ окрѫженъ 218. ὡς κολοιὸς ἦν ἀπεψιλωμένος.

олє v. о.

*оливрїє m. Olivrius 'Ολύβριος 99. V. олимврїє ibid.

олимпъ m. Olimp "Ολυμπος 182.

оловѣнъ adj. de plumb μολίβδινος 4.

оладѣти -ѣѫ -ѣєши a se veşteji, a se usca, impr. ὀλομανεῖν 152.

омазати -жѫ -жєши a unge, a vopsi, a stropi διαίνειν 146 (V. помазати). кръвми омазанъ 217. φονόφορτος.

омакати -аѫ -аєши a uda, a păta καταπαλάσσειν 212. кръвми омакаѫ рѫцѣ 217. φονολουτῶν τὰς χεῖρας.

омиръ m. Homer "Ομηρος 36.

омиръскъ adj. homeric 'Ομηρικός 149.

омлаждати -аѫ -аєши a întineri: омлаждаємъ tînăr, plăpînd, gingaş: невѣста -ждаємаа 150. νύμφη ἡ τρυφερευομένη. — сѧ a întineri νεάζειν 99.

омлатъ m. ciocan (σφύρα): омлатъı бити 167. σφυροκτυπεῖν. v. ковачьскъ.

омочити -чѧ -чиши a uda: слъзами омоченъ 170. δακρυσίστακτος. greş. омочитъ ѩтрокоѫ 217. λάψει τῶν ἐγκάτων.

омразити -жѫ -зиши a urî, a despreţui μισεῖν 103. μυσάττεσθαι 191.

омрачати сѧ -аѫ сѧ -аєши сѧ a se 'negri, a se 'ntuneca θολοῦσθαι 204.

омрачити -чѧ -чиши a înegri ἀσβολοῦν: градъ омраченъ сътвори 85. πόλιν ἠσβολωμένην τέθεικε.

омъıвалница f. spălător, lighean: егда приемахѫ -цѫ ѡт стола **52**.

омъıвати -ваѭ -ваеши a spăla ἀποπλύνειν 95. — сѧ a se spăla λούεσθαι 132.

онакъвъ pron. astfel: онаквози орѫжие **61**. neobulg. onakъv, onakav.

оноговъ adj. al lui, al aceluia ἐκείνου **33**.

*****онорїе m. Honoriu Ὀνώριος 97.

*****онорїевъ adj. al lui Honoriu 97.

онъ pron. acel, el **49**. **51**. **55**. **64**. ἐκεῖνος, ὁ, deseori. οὗτος 23. 70. 87. шипци они 7. τὰ ῥόδα τηνικαῦτα. Înlocuește de multe ori art. grec.: злато же оно 8. ὁ δὲ χρυσός. плодоу оноли оу 11. τοῦ καρποῦ. сида оного 13. τὸν Σήθ. прѣдръзъıи онъ 41. ὁ πάντολμος. чюднъıи онъ 79. ὁ θαυμαστός, ș. a. De notat nom. pl. f. они: а они (sc. троискꙑѧ госпожда) еи не вѣроуахѫ **51**. онози **49**. оногози **50**. ѡнѫзи, ѡнѣмзи **51**.

онѫдоу adv. acolo: ѡт — **51**. de acolo.

опадати -аѭ -аеши a învinovăți, a ocărî κατηγορεῖν 101.

опашь f. coadă **61**. οὐραῖον 160. κέρκος 17. 69. greș. προνομαία trombă de elefant 9. λεοντῆ piele de leŭ 185. опашь гонипи 128. τὴν αἰδῶ διώκεις.

оплакати -чѫ -чеши a plînge, a jeli θρηνεῖν 178.

оплъчати сѧ -аѭ сѧ -аеши сѧ a se aduna în pîlcuri, a se pregăti de luptă, a se 'narma καταστρατοπεδεύεσθαι 184. ναυστολεῖσθαι, ὁπλίζεσθαι 40.

оплъченїе n. înarmare, oaste ,acies' παρεμβολή 133. ἀντιπαράταξις 212.

оплъчити -чѫ -чиши a ridica oștire ἀνταίρειν 215. — сѧ a se 'narma, a se pregăti de luptă ἀντιτάττεσθαι 43. ἀντιπαρατάττεσθαι 26. ἀντεπιστρατεύειν 138. — съ конскоѫ 143. ἀντιστρατοπεδεύεσθαι.

оплѣнити -нѫ -ниши a prăda, a despoia, a confisca λεηλατεῖν 132. δημεύειν 105.

опоасати сѧ -шѫ сѧ -шеши сѧ a se 'ncinge: imperat. -аши сѧ **60**.

опоити -оѭ -оиши a îmbăta: опоишѫ ѧ вино **56**. o îmbătară cu vin.* — сѧ a se 'mbăta μεθύειν 103.

опстѫпати -аѭ -аеши a înconjura κυκλοῦν 9. 207.

опстѫпити -пѭ -пиши a înconjura, a încinge, a lega de jur împrejur περιλαμβάνειν 143. περιστοιχίζειν 162. περισφίγγειν 139. ѡбстѫпиль 162.

оптещи -текѫ -течеши a înconjura, a străbate περιτρέχειν 192. 193. κατατρέχειν 19. 87. ἐπιτρέχειν 175.

оптицати -чѫ -чеши a înconjura, a străbate περιτρέχειν 217. ἐπιτρέχειν 132. (птице) оптичѫще пролитїа его (sc. въздоуха) тенкопролитнаа 6. (ὄρνεις) περιρροιζοῦντες τὰς αὐτοῦ (sc. ἀέρος) χύσεις τὰς λεπτοχύτους. садовнаа оптичаше (sc. источникъ) коренїа и ѡтрасли 8. τῶν φυτῶν ἐκήπευε τὰς ῥίζας καὶ τοὺς πρέμνους. impf. -цааше 132. 217.

опхаждати -аѭ -аеши a înconjura, impr. παραπορεύεσθαι 201 V. v. опходити.

опходити -ждѫ -диши a înconjura, a străbate, a trece κυκλοῦν, περιπολεῖν 8. περιτρέχειν 13. 173. περιθέειν 6. περιιέναι 218. ὑπέρχεσθαι 185. διέρπειν 193. παραπορεύεσθαι 201. оп- 173. ок- 193. 218.

опщь adj. obștesc, comun **57**. κοινός 71. 73. 105. 192. 209. πάγκοινος 125. 170. 198. κατάλληλος 134. greș. καινός 76. опщїимъ съвѣтомъ 76. συνερχομένης τῆς βουλῆς. ок- **57**.

опѧти, опнѫ, опнеши a înveli, a acoperi ἐγχορδολεῖν 176. полата вѣше опѧта роухомъ свиланꙑм и златом и бисром **53**. neobulg. opnъ.

опѧть adv. îndărăt: на — **49**. **60**.

62. **64**. кратити на опѧть **56**. a da îndărăt.

опѫснѣти -ѣѭ -ѣеши a se 'ntuneca, a se 'ntrista: лице опѫснѣ каиново 12. τὸ πρόσωπον συνέπεσεν τὸ τοῦ Κάϊν.

орало n. plug **54**.

оранїе n. arat, brăzdat: оранїамъ вънимааше польскъимъ 12. αὔλακισμοῖς προσεῖχε πεδιάδων.

*орань f. arătură, brazdă: — тлъстобраздна 169. αὖλαξ λιπαροβώλαξ. neobulg. ораń arătură.

орати, орѭ, ореши a ara **54**. impf. орѣше **64**.

орачь m. plugar ἀροτρεύς 99.

органъ m. instrument, organ ὄργανον 164.

органъскъ adj. instrumental ὀργάνων 198.

орелъ m. vultur ἀετός, deseorĭ.

орестъ m. Orestes 'Ορέστης 46. орестъ 99 V. орестът ibid.

орешъ m. Oreš (Orion) **58**. N.-Sof. id. cf. мечь ореша кралѣ cu Orionis ensem din Ovid, Metam. XIII, v. 294. Wess., Ist. rom. II, 81.

орлїи adj. de vultur ἀετοῦ 107.

орлинчищъ m. puiŭ de vultur ἀετιδεύς 35: ac. pl. -щы.

орѫжиенъ adj. înarmat, de luptă, războinic ῥομφαίας 155. ὁπλιτικός 34. greş. ἁρμάτων 198. клопотъ — 202. δοῦπος ἁρματόκτυπος sgomot de care.

орѫжїе n. armă, arme, deseorĭ în Pr. ὅπλον 43. 86. 95. 146. 198. πανοπλία 43. sabie, cuțit; fier; bîtă, ciomag μάχαιρα 158. 191. 216. ῥομφαία 117. 132. 142. 190. ξίφος 184. 200. σίδηρος 107. κορύνη 207. безъ орѫжїа 110. ἄτερ ὁπλοφορίας. град орѫжїемъ въземше 190. πόλιν δορύκτητον λαβόντες. sg. -жи **64**. loc. -жи **61**. pl. dat. -жиамъ 86. loc. -жиχ 43.

орѫжникъ m. ostaş ὁπλίτης 118. 142. 162. 212. ἔνοπλος 116. съ безчисльнымиоръжникы 23. μετὰ μυρίων ὅπλων. добръими орѫжникы оуправленъ 184. εὔοπλος ἐσταλμένος; v. оуправити.

*орѫжноносенъ adj. purtător de arme, ostaş μαχητής 184.

*орѫжноносецъ m. purtător de arme, ostaş ὁπλοφόρος 100. 202. δορυφόρος 81. 83. 118. δορυφορῶν 171. ῥομφαιοφόρος 161. μαχαιροφόρος 195. λογχοφόρος 131. ὁπλίτης 34. 131. instr. pl. -сцы 100. 118. 131. 195. v. бестоудьнъ.

*орѫжноносїе n. purtare de arme ὁπλοφορία 208.

освѣнѣти сѧ -ѣѭ сѧ -ѣеши сѧ a se stăpîni, a se abține ἀπέχεσθαι 116.

осїавати -аѭ -аеши a lumina πυρσογίζειν 121.

осквръннити -нѭ -нниши a murdări, a păta βεβηλοῦν 18. μολύνειν 181. χραίνειν 162. διακορεῖν 82. — сѧ a se murdări, a se păta καταχραίνεσθαι 79. 142. 197.

осквръннѣти -ѣѭ -ѣеши a murdări ῥυπαίνειν 124. 221. καταρυπαίνειν 105. χραίνειν 13.

*оскопити -пѭ -пиши a scopi εὐνουχίζειν 27.

оскръбити -бѭ -биши a scîrbi, a supăra θλίβειν 136. 150. ἐκθλίβειν 148. συνθλίβειν 96. λυπεῖν 12. προλυπεῖν 40. — сѧ a se scîrbi, a fi mâhnit: о порѫгании оскръби сѧ 27. ὑβριοπάθησε.

оскръблѣвати -аѭ -аеши a scîrbi ἀναθλίβειν 166.

оскръблѣти -ѣѭ -ѣеши a scîrbi λυπεῖν 81.

оскѫдѣти -ѣѭ -ѣеши a slăbi, a se micşora, a se 'ntuneca: оскѫдѣшѧ егупетская скипетра 32. ἔρρευσε τὰ τῆς Αἰγύπτου σκῆπτρα.

ослабити -бѭ -биши a slăbi, a face să dea îndărăt ‚relaxare': изкам же ослабнеем выкинимъ 34. τῶν δὲ πληγῶν ἀνεθεισῶν.

ослабѣти -ѣѭ -ѣєши a slăbi, a se osteni πάρετον γίγνεσθαι 85. ꙗко да троꙗнωм ослабѣєтъ помощь 40. ὡς ἂν τοῖς Τρωσὶν ἐκκόπτοιτο τὰ πρὸς τὴν συμμαχίαν. greș. ономꙋ ослабѣвшꙋ 41. ἐκείνου χολωθέντος.

ослѣпити -пѭ -пиши a orbi, a întuneca 201. τυφλοῦν 207. ἀποτυφλοῦν 202. ἀσβολοῦν 144. ἀπασβολοῦν 154. — и помрачити 186. τυφλότητι ζοφοῦν. pl. ослѣплєнъ 127. τυφλός.

ослѧ n. măgar ὀνάριον 115. 146. pl. -ѧта 115.

*осмолѣтєнъ adj. de opt anĭ, greș. Ὀκτάβιος 78.

осмъıи num. al optulea ὄγδοος 17. 46.

основаниѥ n. temelie, temeliĭ θέμεθλα 73. 209. θέμεθλοι 134. θεμέλιοι 162. 166. изъ основаниꙗ, ωт — 28. 88. ἀπὸ βάθρων, ἐκ βάθρων. ωт основаниꙗ ἀπὸ βάθρων 40. 137. ἐκ βάθρων 110. ἀπὸ κρηπίδων 147.

основати -овѭ -овєши a pune temelie, a funda κρηπιδοῦν 188.

особити сѧ -бѭ сѧ -биши сѧ a trăi singur μονάζειν 195.

особѣ adv. osebit, de sine καθ' ἑαυτόν 203.

особь adv. osebit, de sine καθ' αὑτόν 195.

осрамотити -щѭ -тиши a rușina αἰσχύνειν 98.

*остаати сѧ -аѭ сѧ -аєши сѧ a se lăsa de ceva, a părăsi: нє остаашє сѧ злаго житиꙗ 79. οὐ μετετίθετο τοῦ φαύλου βίου.

оставити -вѭ -виши a lăsa, a părăsi, a da drumul 50. 55. 56. 57. 63. 66. 177. λείπειν, καταλείπειν, deseorĭ. ἐκλείπειν 31. 80. 81. 167. 175. ἀπολείπειν 2. 35. 91. 135. παραλείπειν 133. προλείπειν 43. ἐᾶν 45. ἀφιέναι 84. καθυφιέναι 207. ἀποβάλλειν 92. кꙋпъ ждрѣбиꙗ — 101. ἀπόκληρον τίθεσθαι. троудъı — 220. καμάτων ἀπέχεσθαι. остави гнѣвъ свои 55. остави дръзость своѭ ωт мєнє 52. ‚remove audaciam tuam a me'. — сѧ a se lăsa de ceva, a părăsi ἀπέχεσθαι 104. да би сѧ оставилъ гръцкъıѭ воискъı 60. să se lase de armata grecească. он сѧ нє хотѣшє оставити 62. el nu voea să se lase, să cedeze. pres. p. 2 sg. оставиши 55.

оставлѣти -ѣѭ -ѣєши a lăsa, a părăsi, a se lăsa de ceva, a ceda 201. καταλιμπάνειν 80. ἀπολιμπάνειν 145. ἐπιτρέπειν 29. παραχωρεῖν 145. 160. συγχωρεῖν 87. — свѧщєнноє свѧтитєльство 174. ἀποδύεσθαι τὴν ἱερὰν ἐρέαν. римъ сєбѣ оставлѣєтъ 96. Ῥώμην οἰκειοῦται. pres. p. 1 sg. оставлѣѭ 53.

остарѣти -ѣѭ -ѣєши a îmbătrîni 47.

остати, останѭ, останєши a rămînea 48. 158. λείπεσθαι 2. 37. 152. καταλείπεσθαι 34. 73. 210. ὑπολείπεσθαι 68. 132. 142. περιλείπεσθαι 69. pl. остаѵъ 73. 100. λοιπός. — сѧ a se lăsa de ceva, a părăsi ἀφίστασθαι 39. — ωт съвѣта 100. ἀπέχεσθαι τῆς βουλῆς. остани сѧ ихъ 81. ἄφες ταύτας.

остризати -аѭ -аєши a tunde, a rade περικείρειν 82. ἀποκείρειν 189. ξυρᾶν 20. ψιλοῦν 124.

острити, ощрѭ, остриши a ascuți θήγειν 212.

остригщи, остригѭ, острижєши a tunde, a rade κείρειν 124. 153. 219. ἀποκείρειν 112. 206. ξυρίζειν 171. ἐκθερίζειν 145.

островєцъ m. insulă mică νησίδιον 167. 219.

*островръхъ adj. cu vîrful ascuțit, ascuțit, înalt: пєвкъ — 164. πεύκη ἀκρόκομος. -хо єлиє 7. ἀκρότομος ἐλάτη. -хо тръниє 188. ὀξύκεντροι ἄκανθαι.

островъ m. insulă 189. νῆσος 29. 39. 40. 45. 136. 139. 208. 209. τὰ τῆς νήσου 190. въ островъı ωтславъ ихъ 206. νησιώτιδας αὐτὰς θέμενος.

островѣнинъ m. lăcuitor de insulă νησιώτης 189.
*__острожѫлинъ__ adj. cu ţepĭ ascuţite ὀξύκεντρος 12.
острозѫбъ adj. cu dinţĭ ascuţiţĭ καρχαρόδους 6.
острота f. ascuţime; v. подоснинъ.
остроѹмнинъ adj. ascuţit la minte ὀξύνοος 191.
остроѹпити -пѩ -пиши a răni: ногами остроѹпленъ 81. τοὺς πόδας ἡλκωμένος cu rănĭ la picioare.
остръ adj. ascuţit **57**. τομός 6. τμητικός 119. κεντρώδης 160. δραστικός 196.
осѣнити -нѩ -ниши a umbri: осѣненъ 24. κατάσκιος.
осѧзати -аѭ -аеши a pipăi, a giugiuli, a mîngăia καταψᾶν 9.
осѫдити -ждѫ -диши a osîndi κατακρίνειν 99. 181. 208. καταδικάζειν 208. осѫжденъ ibid. κατάκριτος. осѫдивъ его 105. coresp. luĭ ἐνδίκως.
осѫждати -аѭ -аеши a osîndi κατηγορεῖν 186.
осѫждение n. osîndă, sentinţă ψῆφος 80.
отаи adv. pe ascuns 44. λάθρα 24. 195.
отбити -їѫ -їеши a respinge, a înlătura, a rupe ἀπαγορεύειν 157. хотѣхѫ отбити оѹхо фарижоѹ **66**.
отбѣгати -аѭ -аеши a fugi φεύγειν 200. 213. δραπετεύειν 207.
отбѣгнѫти -нѫ -неши a fugi, a se face nevăzut φεύγειν 186. 195. δύειν 179.
отвести -ведѫ -ведеши a lua, a duce 23. 197. ἄγειν 135. καθυπάγειν 27.
отводити -ждѫ -диши a duce ἄγειν 162.
отвращати сѧ -аѭ сѧ -аеши сѧ a se întoarce, a despreţui ἀποστρέφεσθαι 84. ἀποπτύειν 198.
отврѣзати -аѭ -аеши a deschide ἀνοίγειν, ἀνοιγνύναι 128. 215. — сѧ a se deschide ἀνοίγεσθαι 7.
отврѣсти -връзѫ -връзеши a deschide ἀνοίγειν 14. 45. 130. ἐξανοίγειν 114. ὑπανοίγειν 102. 192. 213. ἀναπεταννύναι 117. ἀναστομοῦν 126. — сѧ a se deschide ἀνοίγεσθαι 11. 114.
отврѣщи -врѣгѫ -врѣжеши a arunca ἀποβάλλειν 100. — сѧ a se lepăda: — ѡт ꙗрма 80. ζεύγλην ἐκλακτίζειν. a părăsi un aliat, a trece la altul ‚deficere‘: -врѣже сѧ роусагъ каакнискыи **52**. -врѣже сѧ рим къ фрѫгѡм 150.
отвѣтъ m. răspuns ἀπόκρισις 108. 109. În даждь нама наю ѡтвѣтъ, еже на[ма] си реклъ **51**. ‚da nobis mercedem quam nobis promisisti‘ ѡтвѣтъ pare a fi o greşală în loc de оувѣтъ; cf. Pril. дан нама оувѣт‘, кан си рекал‘ 123.
отвѣщавати -аѭ -аеши a răspunde **60**. ἀνθυποκρούεσθαι 109.
отвѣщати -аѭ -аеши a răspunde **50**. **60**. **65**. **66**. противѫ ѡтвѣща 96. ἀνταπεκρίνατο.
отгнѣти -ѣѭ -ѣеши a goni, a alunga ἐλαύνειν 80. ἀπελαύνειν 87. 113. ἀποσοβεῖν 81. 186.
*__отглаголати__ -лѭ -леши a da răspuns, a proroci ἀποφοιβάζειν 75.
отгнание n. alungare, izgonire ἀποσόβησις 159.
отгнати -женѫ -женеши a alunga, a pune pe fugă, a goni, a respinge, a urmări ἐλαύνειν 12. 113. 172. 210. ἀπελαύνειν 12. 74. 138. 172. 207. ἐκβάλλειν 174. ἀποσφαιρίζειν 218. διώκειν 7. 81. 128. ἐκδιώκειν 81. ἀπωθεῖν 39. ἀπορραπίζειν 188.
отгонити -нѩ -ниши a goni ἀπελαύνειν 168. 219. ἐκδιώκειν 181.
отгрызти -зѫ -зеши a muşca, a roade, a mînca ἐνδάκνειν 159. ἐσθίειν 86.
отдавати -аѭ -аеши a da îndărăt, a preda παραπέμπειν 112.
отдати -дамь -даси a da îndărăt, a da ἀποδιδόναι 30. 90. 116. 125. 177.

διαδιδόναι 177 V. διδόναι 94. 134. παραπέμπειν 12. — мѫкꙑ 40. λαμβάνειν ποινάς. ѡтдастъ длъгъ 104. ἐκτίννυσι τὸ χρέος. — сѫдъ 174. ἀπέτισε τὴν δίκην. — прѣсть 98 V. τὸν χοῦν ἀπέθετο. — длъжнѥ 96. ἔφθη δοῦναι τὸ χρέος. aor. ѡтдадє 90.

отдѣлити сѧ -лѫ сѧ -лиши сѧ a se despărţi, a se desface; v. налєжати.

отьць m. tată, părinte πατήρ, deseorĭ. — матєри 71. μητροπάτωρ. прѣстолъ отьца своєго 219. ὁ πατρῷος θρόνος.

отьчь adj. părintesc πατρός 46. 74. 101. 192. πατρικός 93. 101. 137. отьчь и дѣдень παπποπατρῷος 187. παππόπατρος 198. v. порєкло.

отьчьскъ adj. părintesc πατρός 206.

отьчьскꙑ adv. părinteşte πατρικῶς 77. πατρικόν 180.

отьчьство n. patrie πατρίς 39. 40. 46. 131. ἡ ἐνεγκαμένη 44. ѩзꙑкѡм отьчьства си 71. τῇ γλώττῃ τῇ πατρίῳ. greş. имѫщє добра отьчьства и прѣродитєлїє 211. οἷς εὐπατρίδαι πρόγονοι.

отимати -имаѭ -имаєши a lua, a despoia συλεῖν 121. ѡтимаєтъ доброту 147. ἀπαγλαΐζει. — красотꙑ 148. ἀποκοσμεῖ.

отити -идѫ -идєши a se scula, a pleca, a se duce 52. 53. ἀπαίρειν 37. 38. 44. 80. 107. 145. μεταίρειν 18. ἀπέρχεσθαι 110. ἀπαλλάττεσθαι 79. ἀποδημεῖν 37. τρέχειν 19. φοιτᾶν 123. χωρεῖν 144. οἴχεσθαι 69. 115. ѡтидє 123. ἀφικνεῖται. вьси отидошѫ 86. πάντες ἦσαν ἐκποδών. и съ нєѭ въставъ отидє 101. καὶ σὺν αὐτῇ καὶ μετ' αὐτῆς ὡς εἶχεν ἀφικνεῖται.

отишїє n. linişte γαλήνη 124.

*открѫшити сѧ -шѫ сѧ -шиши сѧ a se rupe, a cădea: greş. ѩкожє ѡт сланꙋтка младꙋ листꙋ ѡткрѫшившꙋ сѧ 194. καὶ τερεβίνθου τρυφερᾶς φυλλάδος ἐκρευσάσης. neobulg. otkrъšъ, otkrъšam rup. v. сланꙋтъкъ.

открꙑвати -ваѭ -ваєши a desvăli, a descoperi: -вадѫ покровъ тємнословїа 148. ἀφῄρουν τὸ κάλυμμα τῆς σκοτεινολογίας.

открꙑти -ꙑѭ -ꙑєши a descoperi, a desvăli ἀνακαλύπτειν 161. ἐκκαλύπτειν 114. ὑπαναπτύσσειν 192. φωτίζειν 168. ѡткрꙑ сѧ 29. ἐφάνη.

отлагати -аѭ -аєши a depune: greş. дръжава -ааше сѧ самодръжъства 76. τὸ κράτος ἀπετίθετο τῆς αὐτοκρατορίας.

отличенъ adj. deosebit, neasemănător: сꙑна жє добꙑкъ нє отлична сєбѣ 131. υἱὸν δὲ τεκὼν οὐκ ἀγενῆ.

отложити -жѫ -жиши a pune la o parte, a lepăda, a arunca, a depune ἀποτίθεσθαι 98. 106. 196. ἀποβάλλειν 203. ἀποφορτίζεσθαι 214.

отлѫчити -чѫ -чиши a despărţi ἀπάγειν 79. a sorti, a hotărî: коа им бѣ съмрть ѡтлѫчєна 57.

отмєтнѫти сѧ -нѫ сѧ -нєши сѧ a se lepăda de cineva, a se răscula ἀφηνιάζειν 142. στασιάζειν 144.

отмєтнѫтїє n. răscoală, apostasie ἀποστασία 199. къзрѣ на — 212. βλέπει πρὸς τυραννίδα.

отмьститєль m. răzbunător, răsplătitor ἐκδικητής 140. 144. ἀμύντωρ 165.

отмьстити -щѫ -стиши a răzbuna, a răsplăti τίνειν 40. ἐκδικοῦν 88.

отмьщєнїє n. răzbunare, răsplată δίκη 23. 216. ἐκδίκησις 122. 132. 135. -щєнїа прїємлєтъ 97. δίκας τίννυσι.

отмꙑти -ꙑѭ -ꙑєши a spăla ἐκπλύνειν 156.

отмѣтати сѧ -аѭ сѧ -аєши сѧ a se lepăda de cineva ἀποστατεῖν 23. 95. ἀπεχθάνεσθαι a-şi face duşmanĭ 164. ѡтмѣтаєт сѧ, да сѧ нє причѧститъ 54.

отнєсти -нєсѫ -нєсєши a duce, a depărta ἄγειν 25. ἀπάγειν 70.

отокарити -рѧ -риши a încărca, a

împovăra: pl. -рєнъ κατάφορτος 146. 166. 194. φορτηγός 102.

отокъ m. insulă, deseorĭ în Pr.

отпадати -аѭ -аєши a cădea, a se usca: шипокъ -даєтъ 151. τὸ ῥόδον ὑπορρέει. власти -даєтъ 97. τῆς ἀρχῆς ἐκπίπτει.

отпадєнїє n. cădere, nenorocire ἔκπτωσις 137. ἀπόπτωσις 151. ἀπόπτωμα 104. — чѧсти 145. ἡ περιπέτεια τῆς τύχης. dat. pl. -нниωм 104.

отпаднѫти -нѫ -нєши a cădea ἐκπίπτειν 42.

отпасти -дѫ -дєши a cădea ἐκπίπτειν 144. 219. πίπτειν 111. διαπίπτειν 182. ῥεῖν a se ofili 159. 183. ωт живота — 118. τὴν ζωὴν ζημιοῦσθαι. живота ωтпадє 90. τὴν ζωὴν κατέστρεψεν. ωт власти ωтпадъ 188. τῆς ἀρχῆς ἐκκυλισθείς. ωтпадъ 158. καταβελὴς γεγονώς. ꙗко цвѣтъ ꙗви сѧ ωтпадъ 159. ὡς ἄνθος, ὅ φασι, λοκρόν.

отплоути -овѫ -овєши a pleca cu corabia ἐκπλεῖν 68. ἀποπλεῖν 136. συναποπλεῖν 107.

отпоустити -щѫ -стиши a da drumul, a trimete **34**. **55**. **63**. **64**. 192. 198.

отпоущати -аѭ -аєши a trimete **61**.

отрада f. deslegare, încredințare, asigurare: окрѣтъ ωтрадѫ 41. δραξάμενος ἀδείας.

отрадєнъ adj. liniștit, pacĭnic ἀνέσιμος: въ ωтраднꙑих же врѣмєнєхъ 197. în vreme de pace.

отразити -жѫ -зиши a respinge ἀποκρούειν 149.

отрасль f. odraslă βλαστός 160. 169. 198. βλάστη 5. 169. 211. βλάστημα 23. πρέμνος 8.

отрєщи -кѫ -чєши a condamna καταψηφίζεσθαι 127. — сѧ a se lepăda, a renunța ἀπέχεσθαι 100.

отринѫти -нѫ -нєши a respinge, a detesta ἀποστυγεῖν 198. φαυλίζειν 202. — сѧ a se urni, a pleca **52**. **53**. **54**. **56**. **58**.

отрицати сѧ -аѭ сѧ -аєши сѧ a se lepăda: — ωт вѣрꙑ 95. ἐξόμνυσθαι τὸν σεβασμόν.

отровникъ m. otrăvitor φαρμακός 135. 150.

отровь m. otravă φάρμακον: sg. instr. -вєм 30. pl. gen. -вїи 83. ac. -ви 135. instr. -вми 90. neobulg. otrov. v. оумрѣти.

отродъ m. plod, neam: єхиднинꙑи же — фараωнъ 34. ὁ δ' ἐχιδνώδης Φαραώ.

отроковица f. fată κόρη 24. 70. 101. 143. 189. 190. 203. κορίσκη 3. 132. 141. 179. κοράσιον 21. 24. 101. νεᾶνις 80. 102.

отроковичєнъ adj. de fecioară νεάνιδος 101. τῆς παιδός 126 V.

отроковичинъ adj. al feteĭ τῆς παιδός 126.

***отрокохранитєль** m. îngrijitor de copiĭ κουροτρόφος 153.

отрокъ m. copil **48**. παῖς 23. 25. 34. 71. 78. 129. 132. 206. παιδίσκος 152. 169. παιδάριον 25. παιδίον 26. μεῖραξ 90. παῖς ὁ ἄρρην 101. fecior, slugă **48**. **49**. **52**. **53**. **61**.

отрочѧ n. copil **48**. παιδίον 25. 26. 77. 105. 185. παῖς 77. 110. βρέφος 6. 25. 37. 78. νήπιος 37. du. -чѧти **48**.

отрьвати -аѭ -аєши a rupe, a lua, a răpi: ωтрьвавшим же сѧ ωт нєго орѫжнамъ 86. ἀπορρυέντων δ' ἀπ' αὐτοῦ τῶν ὅπλων. neobulg. otъrvъ, otrъvъ.

отрꙑвати -аѭ -аєши a tăia: greș. христовꙑ иконꙑ ωтрꙑваахѫ сѧ 160. αἱ Χριστοῦ μορφώσεις ἠσβολοῦντο.

отрѣвати -аѭ -аєши a depărta, a înlătura, a despărți ἀποτειχίζειν 162.

отрѣзанїє n. tăere τομή 139.

отрѣзати -заѭ -заєши, -жѫ -жєши a tăia 158. τέμνειν 138. ἐκκόπτειν 150.

***отрѣшити сѧ** -шѫ сѧ -шиши сѧ a se

desface: — ѿт естьстъвьнꙑихъ съвѧзъ 189. ἀπολύεσθαι τῶν φυσικῶν συνδέσμων.

отсилати -лѫ -леши a trimete ἐκπέμπειν 138. στέλλειν 18.

отскакати -чѫ -чеши a sări asupra cuiva: — на благодѣѭщаго 173. ἀποδυσπετεῖν πρὸς τὸν εὐεργετοῦντα. a fugi, a ocoli, a evita: брани ѿтскачѫ 215. μάχας ἀλυσκάζων.

отскочити -чѫ -чиши a sări: -чивъ извѣже 44. πλήξας ὑπεξέφυγε.

отслати -шлѫ -шлеши a exila, a trimete 189. 201. πέμπειν 33.

отставити -вѫ -виши a scoate, a îndepărta: астїагѣ ѿт власти — 26. τὸν Ἀστυάγην τῆς ἀρχῆς ἐκστῆσαι.

отстоати -оѫ -оиши a sta la o parte, a fi departe, a se deosebi: далече ѿтстоѫще 39. μακρὰν ἀφεστῶτες. ѿт разоума его ѿтстоаше 194. αὐτοῦ τῆς γνώμης ἀπεδήμει. дроугъ дроуга ѿтстоѫщи (du.) 202. ἀλλήλων παραλλάττοντες.

отстѫпити -плѫ -пиши a se depărta, a se lepăda, a părăsi **63.** ἀφίστασθαι 88. ἐξαποπέτεσθαι 24. ѿт творца — 15. τὸν κτίστην ἀθετῆσαι. ѿтстѫпи въ прѣльсть 17. ἤλασεν εἰς πλάνην.

отстѫпленїе n. lepădare, apostasie ἀποστασία 159. 203. τὰ τῆς ἀποστασίας 184. greș. въ какобое бꙑсть — расмотривъ 142. εἰς οἰωνὸν ἀπαίσιον θέμενος ‚mali ominis ducens'.

отстѫпникъ m. trădător, apostat ἀποστάτης 95.

отсѣцати -аѫ -аеши a tăia ἐκκόπτειν 113. 121.

отсѣченїе n. tăere ἐκκοπή 173.

отсѣщи -сѣкѫ -сѣчеши a tăia τέμνειν 130. ἐκτέμνειν 122. ἀποτέμνειν 139. ἐκκόπτειν 24. 172. ὑπεκκόπτειν 113. ἀποκόπτειν 119. 122. ἀνακόπτειν 170. ἀφαιρεῖσθαι 94. главꙑ ѿтсѣче 129. καρατομεῖ.

оттещи -текѫ -течеши a fugi ἀποτρέχειν 176.

*оттицати -чѫ -чеши a fugi ἀποτρέχειν 159.

оттрьгнѫти -нѫ -неши a rupe, a smulge ἀποσπᾶν 143. παρασπᾶν 83. ῥηγνύναι 173. greș. прьвороднꙑим горкоѫ съмрьтїѫ ѿттрьженим бꙑвшим' 34. τῶν πρωτοτόκων τῷ πικρῷ θανάτῳ δυσπαθήσας.

оттрьзати -аѫ -аеши a rupe ἀποσπᾶν 165.

оттрꙑти -ꙑѫ -ꙑеши a șterge ἀπαλείφειν: -трꙑ их ѿт хартїѫ 113/114.

отходити -ждѫ -диши a pleca, a se duce ἀπαίρειν 46. 132. ἀπιέναι 204. ἀποίχεσθαι 84. ἀφίστασθαι 175. ἀπορρέειν 149. ѿтходитъ 104. ἀφικνεῖται. ѿтходѧ на бранъ 136. ἐκναυστολῶν.

отшьствїе n. plecare, fugă δρασμός 39.

отчаати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a desnădăjdui ἀπογιγνώσκειν 149. 155.

отъ (ѿт) prep. cu gen. a) de, dela, de pe, din, coresp. de obiceiŭ grec. ἀπό și ἐξ: α) прѣиде ѿт земѧ 13. μετέστη ἀπὸ τῆς γῆς. ѿт злꙑихъ ошаати сѧ ibid. τῶν φαύλων ἀποσχέσθαι. вещь ѿт асирїанъ изꙑшедши 19. πρᾶγμα ἐξ Ἀσσυρίων ὁρμηθέν. дрьжава ѿт тѣхъ миндѣнъ ѿтстѫпи 24. τὸ κράτος ἀπ' αὐτῶν τῶν Μήδων ἐξαπέπτη. възимъ сѫчь ѿт неѫ 29. οὖρον λαβὼν ἐκείνης. раздрѣшенїе осрѣсти ѿт страсти 32. λύσιν εὑρεῖν τοῦ πάθους. ѿт зѫбовъ гладнꙑих извѣже ibid. τὸν ὀδόντα τοῦ λιμοῦ ἐκφεύγει. ѿт вѣд изкавити, изкавитель ѿт вѣд 33. τῶν ἀναγκῶν ῥύεσθαι, λυτρωτὴς τῶν ἀναγκῶν. въстѣ ѿт съна 48. далече ѿт трохѫ града ibid. приемахѫ оукроусъ ѿт стола 52. остави дрьзость своѫ ѿт мене ibid. не хощеть сън недѫгъ прѣстати ѿт воискꙑ 59. двигнѫти ѿт земѧ 65. a ridica dela pămînt. ѿтвращаахѫ сѧ ѿт зрака его 84. ἀπεστρέφοντο τὴν ἐκείνου θέαν. ѿт вѣсовьства вѣсѧщие 105. τὴν λύσσαν ἐκ

φεύγοντες. ѡт чѧсти обнажен быв 108. ἀπογυμνωθεὶς τιμῆς. ѡт землѧ отнде 110. γῆθεν ἀπῆλθε. бѣжѫт ѡт них 111. φεύγουσιν ἐκ τούτων. ѡт прѣстол своих ѡтганѣахѫ сѧ 113. ἐκ θρόνων ἰδίων ἀπηλαύνοντο. ѡт нѫждѫ оскѣнѣѫ сѧ 116. βίας ἀπεχόμενος. ѡт срѣды нсхыти из рѫкоу народа 118. μέσων ἀφήρπασε χειρῶν τοῦ ὄχλου, ş. a. β) седмый сын ѡт давыда 22. ἕβδομος ὢν ἀπὸ Δαβίδ. ѡт егїпетскыѧ же землѧ до прѣдѣл палестинскых 35. ἀπ' Αἰγύπτου δ' ἕως γῆς ορίων Παλαιστίνης. ѡт конец въсточных до запад послѣдных 30. ἀπ' ἄκρων τῶν ἀνατολῶν. вънезаапѫ въсїа ѡт зимы весна 199. αἴφνης ἀντεπηύγασεν ἀπὸ χειμῶνος ἔαρ, ş. a. γ) декатый ѡт сѣмене адама 13. ἔνατος ἐκ τοῦ σπέρματος 'Αδάμ. ѡт асоура 15. ἐξ 'Ασούρ. ѡт рахилы 32. ἐκ Ραχήλ. ѡт афин 39. ἐξ 'Αθηνῶν. ѡт жены твоеѧ **48.** ѡт прижнскыѫ кръви **60.** дакие сѧ ки сѣмѧ оухранило ѡт троѫ **65.** ,sămința troiană'. мѫж ѡт сїкелїѫ 136. ἐκ Σικελίας. иже ѡт лакапы 184. ὁ ἀπὸ τῆς Λακάπης. родом ѡт пефлагон 203. ἐκ Παφλαγόνων. ѡт дѣдов 207. ἐκ τῶν ἐπιπάππων, ş. a. δ) милости просѧ ѡт стрѣгѫщїих 114. ἀπὸ τῶν φυλασσόντων, ş. a. ε) ıадоста ѡт плода 11. ἔφαγον τοῦ καρποῦ. вькоусити ѡт дрѣва 11. 153. γεύεσθαι, ἀπογεύεσθαι ξύλου. b) din, dintre: мнози ѡт рождшїих сѧ по том 17. πολλοὶ τῶν μεταγενεστέρων. седьм ѡт перс 29. ἑπτὰ Περσῶν. коıа ѡт вас **49.** мнози ѡт царей 111. πολλοὶ τῶν βασιλέων. чѧсть потрѣбнѣишѫѫ ѡтсѣк ѡт въсѣх оудов 130. μέρος καίριον τεμὼν ἐκ τῆς ὁλομελίας. нѣции ѡт болѣр великых 130. τινὲς τῶν ἐν τέλει καὶ λαμπρῶν. что ѡт оскрьбити могѫщїих 150. τί τῶν θλίβειν δυναμένων, ş. a. c) de către, din partea, dela, prin, coresp. de obiceiŭ grec. ὑπό, παρά saŭ πρός cu gen., maĭ rar luĭ ἐκ: ıако да прїимѫт имена ѡт него 9. ὡς σχοῖεν κλήσεις παρ' αὐτοῦ. смѣри сѧ ѡт бога 23. ἐταπεινώθη πρὸς θεοῦ. обладаниѡм быти ѡт иного рода 29. ὑπ' ἄλλου γένους. повелѣное ѡт бога 33. τὸ κελευσθὲν ὑπὸ θεοῦ. закон ѡт бога написан 35. νόμος ὑπὸ θεοῦ ἐγγεγραμμένος. ръптанїа тръпѣше ѡт злаго народа ibid. γογγυσμῶν ἠνείχετο τοῦ στασιώδους ὄχλου. ѡт боурѧ трѫждаем 38. ὑπὸ κλυδωνίου χειμαζόμενος. ѡт тоѫ злобы погыбаѫ 41. τούτῳ τῷ κακῷ δαμαζόμενος. коа им бѣ съмрть обѣщаа ѡт алеѯандра ѡтлѫчена **57.** ,din partea luĭ Alexandru'. да аз ѡт тебе не погынѫ **60.** să nu fiŭ omorît de tine. ѡт добра витеза оумрѣти **61.** a muri de mîna unuĭ bun viteaz. любим бѣ ѡт сѫщїих под ним 80. παρὰ τῶν ὑπηκόων. семоу закланоу бывшоу ѡт нѣкоего мѫчителѣ 97. παρά τινος τυράννου. почьтени бывше ѡт них и царем 105. παρ' αὐτῶν καὶ παρὰ βασιλέως. видѣ сѣнь томоу творимѫ ѡт крил орлїих 107. ὑπὸ πτερύγων ἀετοῦ. поущен бывь ѡт гїзериха 108. ἀπὸ τοῦ Γιζερίχου. ѡт млънїи съкрьжен быв 114. κεραυνόβλητος φανείς. иже ѡт них прѣщенїа 181. τὰς ἐκεῖθεν ἀπειλάς. ѡт вышнѧѫ рѫкы дарокашѫ ти сѧ ibid. παρὰ τῆς ἄνωθεν χειρός. благослови сѧ ѡт патрїарха 187. ѡт сынов своих изврьжен быст ѡт прѣстола 189. ὑπὸ τῶν παίδων. сътѣснившѫ сѧ ѡт сьпостат грьчьскыѧ прѣдѣлы 196. ὑπ' ἐχθρῶν. и ѡт них любим сын ıако ѡт чѧд своих 206. καὶ παρ' αὐτῶν φιλούμενος καθάπερ ὑπὸ τέκνων, ş. a. правленїа не имѣ ѡт царей 99. κυβέρνησιν οὐκ ἔσχε ἐκ βασιλέων. град сьхождааше ѡт оукїнстка оупѹщаем 154. χάλαζα κατέβαινεν ἐκ φόνου σφαιρουμένη, ş. a. d) чю

и исправи ѡт веноущѫ госпождѫ 50. пѣснь оуслꙑша ѡт ангелъ 105. ὑπ’ ἀγγέλων. ѡт бесѣдꙑ младенца оумѣаше 166. ἀπὸ ψελλίσματος νηπίου ἐπέγνω. ѡт нѣкого оувѣдѣвъ 203. πρός τινων ἐκδιδαχθείς, ş. a. e) din pricina, din, coresp. de obiceiŭ grec. ἀπό, ἐξ: приключи сѧ (мѣстоу) ѡт сълвшаго сѧ прозваноу бꙑти вавѵлѡнъ 16. ἐκ τοῦ συμβεβηκότος. дрѣво ѡт лютꙑѫ измръзшее зимꙑ 20. ὑπὸ τοῦ πικροῦ χειμῶνος. ѡт сьновъ съмѫтиве сѧ 24. ἐξ ὀνειράτων. ѡт сихъ оубѡ не добрѣ прилежѫ къ змердноу 28. ἐκ τούτων. ѡт вонѧ подвиг сѧ пиканинꙑ кобꙑлнꙑѧ 29. ἐκ τῆς ὀσμῆς. ѡт злꙑѫ боурѧ погꙑнѫти 64. дъщери же повелѣ, и сїе ѡт любови 101. τῇ θυγατρὶ δ’ ἐκέλευσε, καὶ ταῦτα φιλουμένῃ. лютъ ѡт своеволнаго разоума 137. αὐθέκαστος ἐξ αὐταρέσκου γνώμης. боурѣ тѧшка ѡт вѣтра люта 146. κλύδων βαρὺς ἐκ λαίλαπος δεινῆς. ѡт скиѳскаго неразоумїа 154. ἀπὸ Σκυθικῆς ἀγριογνωμοσύνης. ѡт слꙑшанїа възмѫщенъ бꙑвъ 178. τοῖς ἀκουσθεῖσι ταραχθέν. страхъ иже ѡт чловѣкъ 181. ὁ φόβος ὁ ἐξ ἀνθρώπων. ꙗко цвѣтъ оувѣнѫвъ ѡт слъница 183. ὡς ἄνθος ἐκμαρανθὲν ἡλίῳ. ѡт ꙗда ѹмрѣтъ 201. ѡт хоуда помꙑсла 202. ἀπὸ ψιλῆς διαβολῆς. вѧщъшими разгрьдѣвъ ѡт багрѣницѫ 216. πλέον φυσηθεὶς ἀπὸ τῆς ἁλουργίδος, ş. a. f) или ѡт оученїа, или ѡт злꙑѧ къзни, или ѡт образъ нѣкꙑих вещь разсъмотривше 147. εἴτ’ οὖν ἀπὸ μαθήσεως εἴτ’ ἐκ κακοτεχνίας ἢ τεκμηρίων ἔκ τινων τὸ πρᾶγμα συμβαλόντες. cf. ѡт доушѫ ἀπὸ ψυχῆς 8. 10. ἐκ ψυχῆς 13. ѡт сръдца din inimă 63. g) (вѣнецъ) ѡт сламꙑ, — ѡт цвѣтїа 48. (cunună) de pae, de florĭ. h) decît, pe lîngă comparative: лоучьша велми ѡт мира 9. κρείττω πολλῷ τοῦ κόσμου. похраберъ ѡт тебе 60. maĭ viteaz decît tine. ѡт василиска горчаишїи 111. βασιλίσκου πικρότερος. ѡт прнобрѣтенїи вꙑшьшїи 124. κερδῶν ὑψηλότερος. ѡт тебе лютѣише 128. σοῦ δραστικώτερον. прѣвꙑшъши ѡт съпротивнꙑихъ 145. ὑπέρτεροι τῶν ἐναντιουμένων. горшїи ѡт коупецъ 166. τῶν ἐμπόρων χείρων. злосъмрътнѣе ѡт чловѣка 217. δυσποτμότερον ἀνθρώπου. милостивѣишїи ѡт своихъ 218. προμηθέστερος τῶν οἰκείων, ş. a. greş. ꙗко ѡт скорпїи жѫла 216. ὑπὲρ σκορπίων κέντρα ,maĭ mult decît ţepele scorpionilor‘. люто сѫдѣа прѣщенїе ѡт мала велико 117. δεινὴν εἰσπράττεται ποινὴν ὑπὲρ μικροῦ μεγάλην. любовъ имѣѫ ѡт сѫщїихъ под рѫкоѫ его 206. στοργὴν καταπλουτῶν περὶ τοὺς ὑπὸ χεῖρα. v. въсѫдоу, кѫдоу, младъ, низость, основанїе ş. a., precum şi vb. compuse cu отъ.

отъмнити -нѧ -нишн a întuneca ἀχλυοῦν 86.

*отьценавѣтенъ adj. vrăjmaş tatăluĭ: greş. отьценавѣтнѫѫ ѡт сего внѫ обрѣтши 154. Πάτροκλον δῆθεν πρόφασιν εὔλογον εὑραμένη ,găsind dar ocasie binevenită‘. v. навѣтенъ.

отьчїи v. отечь.

отѧгчавати -аѫ -аеши a îngreuia βαρύνειν 33.

отѧгчити -чѧ -чиши a îngreuia βαρεῖν 3. 125. ѡтѧгчена имѧщи съсца млѣчнꙑм множьством 70. βαρυνομένη τοὺς μαστοὺς τοῦ γάλακτος τοῖς ῥείθροις. отѧкчени 3.

отѧти, отьмѫ, отьмеши a lua, a răpi, a ridica 64. 137. ἀφαιρεῖσθαι 40. 82. 116. 126. προσαφαιρεῖσθαι 135. ἁρπάζειν 94. παραρπάζειν 70. лѣта ѡтѧтъ .ді. 113. χρόνους ἐκολόβωσε τέσσαρας πρὸς τοῖς δέκα. ѡтѧтъ ѡт доушѫ 145. ἐξέκρουσεν ἐκ τῆς ψυχῆς. ѡтѧти хотѧ красотѫ 136. ἀποκοσμῆσαι θέλων. aor. -нѧтъ 40. pt. trec. -емъ 70.

*офикъ m. officium; explică greşit pe дєѯїwс: санъ ѥстъ дєѯїwс, си рѣчь офик 118. v. дєѯїосъ.

охрндъ m. Ohrida 201.

охрндъскъ adj. din Ohrida 115.

*охжпати -аж -аєши a îmbrăţişa, a linguşi, a se gudura σαίνειν 9.

*очвръстити -щж -стиши a întări, a face să înghețe ὀστρακοῦν: и сланоє оч҇връсти зловѣтрънꙑи мразъ 165. cf. adj. чврьстъ στερεός M. Lex. şi neobulg. čevrъstъ, čevrъstina iute, iuţeală, promptitudineD.

очєнъ adj. de ochĭ, al ochilor ὀμμάτων 151. 157. 163. 216. ὀφθαλμῶν 158. 186.

очєсєнъ adj. de ochĭ, al ochilor ὀφθαλμῶν 144. 219.

очи v. око.

очивѣсто adv. vădit 69.

очищати -аж -аєши a curăţi καθαίρειν 102.

очръвити -вж -виши a înroşi ἐρυθροῦν 43. βάπτειν 141. 184. pt. очръвлєнъ κατάβαπτος 162. ἐγκατάβαπτος 217. кръвїж —127. 197. λυθρόφυρτος. — сѧ a se 'nroşi κατερυθροῦσθαι 84. βάπτεσθαι 199. очрь- 184.

очръвлѣти сѧ -ѣж сѧ -ѣєши сѧ a se 'nroşi: длани жє -влѣахж сѧ кръвми 200. παλάμαι δ' ἐπαλάσσοντο τοῖς λύθροις.

очрънити -нѧ -ниши a înegri μεταβάπτειν 205.

ощоутити -щж -тиши a simţi αἰσθάνεσθαι 44. ἐπαισθάνεσθαι 214.

ошаати сѧ -аж сѧ -аєши сѧ a se stăpîni, a se abţine ἀπέχεσθαι 13. 193.

ошєствїє n. călătorie ἀποδημία 39.

*одоновъ adj. al luĭ Otho 84.

одонъ m. Otho Ὄθων 84.

П.

*павлинъ m. Paulinus Παυλῖνος 102. 103.

*пагажїа f. Pagažia (ţara luĭ Polinešter): dat. -жи 65. id. N.-Sof. 117; Pril. пагажиѩ 126, greş. кагаржиѩ şi пажински (= пагажински) град' 125; Pyp. погажїꙗ. (пагажїа luĭ Polymnestor coresp. luĭ трацински отокь din Pril. 135; cf. Wessel., Ist. rom. II, 73).

пагоуба f. pĭerdere, stricăciune, pĭerzare φθορά 146. λύμη 167. greş. λύσσῃ: штлжчити єго тъщаше сѧ шт пагоубꙑ (V. пагоубнꙑѩ) страсти сєж 79.

пагоубєнъ adj. păgubitor, vătămător, omoritor φθαρτικός 32. ὀλεθροφόρος 114. λυσσητήρ adj. 218. овцамь—147. προβατοφθόρος. v. пагоуба.

падати -аж -аєши a cădea πίπτειν 42. 45. 95. 201. падаємъ 166. καταβοώμενος batjocorit, învinuit, căzut.

падєнїє n. cădere, răscoală πτῶμα 10. παρακελευσμός 200. падє падєнїємъ 119. πέπτωκε πτῶμα.

паднжти -нж -нєши a cădea: ѩкожє аще шипокъ паднєт 136. ὥσπερ ἂν ῥόδον ῥεύσῃ.

*пажитєнъ adj. de livadă λειμώνιος 168.

пажить f. livadă λειμών 159. ἄλσος 148. greş. росная — 3. δροσώδης, λειμωνία (sc. πόα).

пазнокъть m. ghiară χηλή: instr. pl. -кти 76.

пазоуха f. sîn 53. pl. ἀγκάλαι 185. greş. кѣтрилнꙑѩ пазоухꙑ 166. τὰ λαίφη δὲ κολπούμενα (v. 4872); v. кѣтрилєнъ.

пакостити -щж -стиши a vătăma, a păgubi: greş. видѣнїємъ, ѩкожє мнѧ, пакостѧ сєбѣ 27. θεοβλαβῶς, ὡς ἔοικε.

пакость f. pagubă, pĭerdere, pacoste βλάβη 37. ζημία 221. — разсжждаж си

ibid. κρίνων ζημιοῦσθαι. на пакость 10. βλαβερός.

*пактолосъ m. Pactolus Πακτωλός 209.

пакъ adv. iarăşĭ 161. 182 V. πάλιν 34.

пакы adv. iarăşĭ πάλιν, αὖθις, deseorĭ. ἔμπαλιν 105. 202. δεύτερον 213. v. порождение.

*палагїнскъ adj. din Palagia = Pelagonia, admiţînd orig. палаг(он)їнскъ, пелаг(он)їнскъ: -скыѫ роусагы 53. -стїи витези 55. 64. N.-Sof. палагѣнское роусагї 106. Explicarea este a luĭ Wesselofsky, care se referă la *regiĭ pelagonicĭ* din vechea Alexandrie sîrbească, aliaţĭ aĭ luĭ Menelaŭ împotriva Troieĭ. Arch. X, 41. În Ist. rom. II, 73 admite ca posibilă şi explicarea пеласгїнскъ pelasgic, după *Pelasgi* = Graeci la Ovidiu şi la Pindarus Thebanus.

паламедежно v. паламидешъ.

паламидешъ m. Palamideš (Palamedes) 54. ibid. паламедежно. N.-Sof. паламидеш, паламедежно, приндкее сынъ 107; Pril. палимидѣж' 126. палимидеж' дѣтеошевниц' 129: atributul «Tydide» (дѣтеошевниц'; приндичевъ, прїндичевъ сынъ 54) îl poartă greşit, printr'o confusiune cu Diomedes; Pyp. паламидъ, приндековъ сынъ. v. дицоушевъ.

*паламидовъ adj. al luĭ Palamedes Παλαμήδους 41.

паламидъ m. Palamedes Παλαμήδης 41. -дь 42. gen. -да, -дѣ 41. 42.

*палантъ m. Palas Πάλας 71.

*палантъ m. Palatium Παλάτιον: (градецъ) ѡт зиздца паланта палантомъ нарицаемъ 71. (πολίχνη) ἀπὸ τοῦ κτίστου Πάλαντος Παλάτιον κληθεῖσα.

палестина f. Palestina Παλαιστίνη 31.

палестинъскъ adj. din Palestina Παλαιστίνης 35.

палешъ f. Paleš (Pallas) 50. N.-Sof. палешь 104; Prim. палеш' 184; Pril. палеш' 123. 126. 127. gen. палѣше 127.

палнчникъ m. lictor (ῥαβδοῦχος), greş. Βάκτριος 131.

памфилїа f. Pamfilia Παμφύλιοι 184.

памѧть f. aducere aminte, amintire μνήμη 122. 135. 155. на памѧть 17. εἰς ἀνάμνησιν.

папа m. papă πάπας 136. gen. папѫ 155.

папїа m. papias παπίας (dignitate la curtea bizantină) 161.

*паракимоумснъ m. păzitor, servitor παράκοιτος 177. -момснъ (V. -моумснъ) 189. (grec. παρακοιμώμενος).

пардосъ m. panteră πάρδαλις, deseorĭ.

парїе m. Paris Πάρις 37. 38. 44. gen. парѣ 40 (dela un nom. парь).

парижъ m. Pariž (Paris) 48. 49. 50. 51. N.-Sof. париж; Prim. şi Pril. парижь, -ж'. v. фарижъ şi алеѯандръ.

паритн -рѧ -рнши a sbura: по въздоухоу парѧ αἰθεροπόρος 9. ἀεροδρόμος 14.

*парь v. парїе.

пардинъ m. Part Πάρθος 20. 83. 89. nom. pl. парди 83.

*пардъскъ adj. partic Πάρθων, Παρθικός 87.

пардѣнинъ m. Part Πάρθος 87. Παρθυαῖος 89. 131.

пасти -дѫ -деши a cădea 48. 161. πίπτειν, deseorĭ. καταπίπτειν 78. καταφέρεσθαι 44. идеже аще падет животное 68. ὅπου τὸ ζῶον ἐρεισθῇ. въсеи власти на него падши 96. πάσης τῆς ἀρχῆς εἰς τοῦτον μεταστάσης. — сѧ πίπτειν 179.

пасти -сѫ -сеши a paşte: овцѧ пасы 175. προβατοθρέμμων.

пастырекничищъ m. fiŭ de păstor 48. 49. 50. пастырекничищь N.-Sof. 102; пастириеницъ Prim. 184, Pril. 123.

пастырь m. păstor 48. ποιμήν, deseorĭ. συφορβός 71.— въ 12. ποιμαντικήν

μετῇει.— съи тогда 36. θρέμματα τότε νέμων. pl. nom. -рїе 37. instr. -рми 71.
патрїархъ m. patriarch 187.
*патрикїе m. patriciŭ πατρίκιος 99. 108. 110. 118. 138. 147.
патрикїнскъ adj. de patriciŭ, patrician πατρικιότητος 145.
*патроклїе m. Patroclus Πάτροκλος 42.
паоунь m. păun ταώς 9. greş. блъщаше сѧ багрозрачнѣ въ паоунѣ шарѣ ibid. ἔστιλβεν ἁλουργόχροον ἐν τῷ ταῶνι χρῶμα. v. шаръ.
паоунь adj. de păun; v. паоунь m.
*пафлагонїа f. Paflagonia Παφλαγονία 31.
паче adv. maĭ mult μᾶλλον, deseorĭ. maĭ mult decît, peste, coresp. luĭ παρά, ὑπέρ cu ac.: паче пръвыѧ 2. παρὰ τὴν πρώτην peste, pe lîngă cea dintîiŭ. оукраси сѧ — отроковицѧ младѫ 3. κατηγλαΐσθη ὑπὲρ κορίσκην τρυφεράν. — ножевъ 6. ὑπὲρ τὰς μαχαιρίδας. — пръвыихъ въсѣхъ 19. ὑπὲρ τοὺς πρώτην πάντας. — въсѣх 40. ὑπὲρ πάντας. — надеждѫ 70. παρ' ἐλπίδα. cf. — пѣска 23. 110. 131. — звѣздныихъ добротъ 164. — мъстныихъ капль 198. — кедра 209. — того, — оного 217. багрънъ — шипокъ 3. περιπόρφυρος τῶν ῥόδων. — естьства 103. ὑπερφυῆς. недѫговавъ — естьствьныимъ желанїемъ 19. νοσήσας παρὰ φύσιν ἔρον. — корыстно 101. κερδαλεώτερον. краснѣише — пръвыихъ 119. λαμπρότερον τῶν πρώτην. храбрыи — вьсѣх грѣкъ 54. maĭ viteaz decît toţĭ Greciĭ. v. прѣвъзмощи. паче же pănă şi 188. ἢ μᾶλλον 77. 135. 165. ναὶ μὴν 38. 216. μᾶλλον δέ 172. паче же и ἀλλὰ καί 43. 76. 82. 103. 179. ἀλλά γε καί 111. καὶ τί γάρ 205. καὶ ταῦτα 194. 202. 203 220. καίτοι 168. καὶ μέντοι καί 115.
паѫчиненъ adj. de paĭangen ἀράχνης 41.
певкъ m. brad, pin πεύκη 127. loc. pl. -охъ 164.
пелефъ v. пелешъ.
пелеша f. Peleša (Pallas) 56. фелеша, фелешѧ 54. 55. N.-Sof. пелеша, делеша, велѣша 108; Pril. пелеша 126; Pyp. велеша. Wessel., Ist. rom. II, 34, 55. v. палешъ.
пелешинъ adj. al Pelešeĭ: -нно море 47. id. N.-Sof. 101; Prim. 181; Pril. 121. v. пелеша.
*пелешъ m. Peleš (Peleus) 49. gen. пелефа ibid. фелешь 48. 49. N.-Sof. пелешь, делешь, пеледъ 103 (деле ibid. = деле[шь]); Prim. пелеоушь 183; Pril. пелеоушь 132, greş. пелешин' 123, cf. и травнице пелеюшеви ibid., ацилѣша пѣлѣоушевица 127; Pyp. велешь. (Pentru п = ф cf. *Pelleio* şi *Felleo* în Fiorita luĭ Armannino, ap. Wessel., Ist. rom. II, 50).
*пелынень adj. de pelin ἀψινθιάζων 156.
пепелъ m. cenuşe σποδιά 193.
*периклепътъ m. Περίβλεπτος 203 (biserică numită aşa pentru frumuseţa eĭ).
перїе n. aripĭ πτερά 195. v. насадити.
перѧтъ adj. înaripat πτερωτός, πτερόεις 134. κατάπτερος 218.
перо n. aripă, pană πτερόν 6. πεττός 91. greş. неоудръжанная веслом перa 142. ἄκατοι λαιφόπτεροι.
персида f. Persia Περσίς 132.
персинъ m. Pers 22. Πέρσης, deseorĭ. персьм кнѧзъ 119. 209. Περσάρχης. pl. nom. перси 22. 133. loc. персьх 132.
персѣнинъ m. Pers Πέρσης 134. 172.
*пертинаѯъ m. Pertinax Περτίναξ 90.
пєръскъ adj. persan Περσικός, Περσῶν, deseorĭ. Περσίδος 100. παρὰ Πέρσαις 29. перская страна 132. ἡ Περσική. перскы, -ыи кнѧзъ 118. 132. ὁ Περσάρχης. dat. sg. f. перскои 132. пер'скыи 131. пєръскомоу 29.

пєсїи adj. de cîne κυνῶν 152. 160. пєсїє тєчєнїє 190. κυνοδρομία. v. тєчєнїє.

пєсъ m. cîne, căţel 54. κύων, deseorĭ. κυνάριον 215.

*пєтнчєвъ adj. al luĭ Petič (Poeantides): — сынъ e numit Pilotaš 57. v. пилоташъ.

*пєтрона m. Petronas Πετρωνάς 165.

*пєтронинъ adj. al luĭ Petronas Πετρωνᾶ 165.

пєтръ m. Petru: — царь 188. 192. 201.

*пєфлагонинъ m. Paflagon Παφλαγόνος: ѡт -онъ 203. ἐκ Παφλαγόνων.

*пєфлагонъ m. Paflagonul 204. v. михаилъ.

пєчалєнъ adj. trist περίλυπος 85. θυμαλγής 187.

пєчаловати -оуѫ -оуєши a se 'ntrista, a fi abătut, măhnit, a jeli ἀσχάλλειν 122. 178. ἀλύειν 178. βαρυθυμεῖν 168. δυσθυμεῖν 70. κόπτεσθαι 125. нижє пєчалоуи о съмръти 181. μηδέ σοι καταθύμιος ὁ θάνατος γενέσθω.

пєчаль f. tristeţe, grije, durere βαρυθυμία 181. μέριμνα, φροντίς 179. πένθος 194.

пєчать f. pecete σφραγίς 79.

пєчєнѣжинъ m. Peceneg: ac. pl. -ѣгы 198.

пєщєнъ adj. de cuptoriŭ, de foc: пєщныи пламєнь 143 V. φλόξ. v. пламєнь.

пєщєра f. peşteră σπήλαιον, στέγη 167.

пєщи сѧ -кѫ сѧ -чєши сѧ a se 'ngriji φροντίζειν 20. 122. 190. ἐπιμελεῖσθαι 193. пєчєт сѧ єжє полоучити жєланїє 1. πραγματεύεται πρὸς τὸ τυχεῖν τοῦ πόθου. о доуши бѡ пєчашє сѧ 111. περὶ ψυχῆς γὰρ ἔτρεχεν. пєкъи сѧ 108. 164. 205. φροντιστής. v. ловлєнїє, миловати.

пєщь f. cuptor κάμινος 12. 37. 86. 143. 180. 184. πυρκαϊά 80.

пїанница m. beţiv πότης 171. 177. 178. φιλοπότης 83. ἀκρατοπότης 129. πάροινος 170.

пїанничнкъ adj. beţiv μέθυσος 90.

пїанъ adj. beat 63. — сꙑи 23. μεθύων.

пїанъскъ adj. de beţiv: greş. пїанъскꙑѧ игры 205. πωλικὰ σκιρτήματα (trad. a cetit ποτικά v. 6154).

пїанъствїє v. пїанъство.

пїанъство n. băutură, beţie πότος 171 (V. пїанъствїє).

пнванїє n. băutură: єзєро пнванию 208. λίμνη ποτιμωτάτη.

*пнгасъ m. Pegasus Πήγασος 218.

пиканина f. pişat οὖρον 29.

пилатъ m. Pilat Πιλάτος 82.

*пилєанинъ m. din Pylos Πύλιος 220.

*пилєи m. Peleus Πηλεύς: gen. -лєа 103. greş. ὁ Πηλέως: gen. -лєа, dat. -лєѹ 44.

*пилоташъ m. Pilotaš (Philoctetes) 57. N.-Sof. пилоташь пєтичєв сынъ 110; Pril. пилоташ' 134. пилоташ' пєан'цнжниц' 127, — панцнжниць 134. (Wessel. citeşte aci Poeantides Arch. X, 36; Ist. rom. II, 80).

*пилъ m. Pylos Πύλος 39.

пина f. pinna ‚Thunfisch' πίννα 186. 219.

пиргосъ m. turn 58. 66. (grec. πύργος).

пиргъ m. turn 58.

пиръ m. ospăţ συμπόσιον 83. ѡт пира 123. ἐκ τραπεζῶν.

*пиръ m. Pyrrhus Πύρρος 44. 135.

писанїє n. scriere, scriptură, scrisoare γραφή 1. 18. 104. 155. 167. 186. γραφαί 174. 191. γράμμα 79. 101. 104. 116. 188. 192. 218. γράμματα 23. 79. δέλτος 79 (R χάρτης). 149. γραμματεῖον 104. 125. χρησμός oracol 68. древнєє — 89. ἡ παλαιὰ ἱστορία. съписа — 104. πλάττεται χάρτην. писанию прѣдати 122. ἱστορεῖσθαι. pl. писанїа 220. γράμμα. v. конєчєнъ.

писати -шѫ -шєши a scrie 52. γράφειν, deseorĭ. ὑπογράφειν 20. ἱστορεῖν 36. ꙗкожє въ кннгах пишєт 30. ὡς ἐν τοῖς βίβλοις φέρεται. къ писано ѡбразъ про-

странного свѣта **58**. era zugrăvit chipul lumeĭ întregĭ.

писмо n. scrisoare: книжна писма ‚litterae‘ **49**.

питанїе n. băutură 23 V.; v. питїе, съзывати.

питателникъ m. hrănitor; impr. ѩкы — словоу 1. οἵα τροφίμη λόγου ‚ut alumna doctrinae‘.

питатель m. hrănitor; greș. — бываетъ христова стадоначалїа 93. θρέμμα γίνεται Χριστοῦ ἀγελαρχίας.

питати -аѫ -аеши a hrăni, a crește, impr. τίκτειν 90. питаѭщи конѧ,— воловы 3. ἱπποφορβός, βουκολίς. водами питаемъ 7. ὑδατότροφος. — сѧ a se hrăni ἐντρυφᾶν 23. 88. 171. κατατρυφᾶν 10. ἀριστᾶν a prînzi 68. питаѫ сѧ 220. σπάταλος îmbuibat. неоудрьжанїемъ питаѫ сѧ 84. ἀκρατοπότης.

пити, пїѫ, пїеши a bea **52**. **63**. 158. πίνειν 130. 171. 221. συμπίνειν 20. μυζᾶν a suge 81. ῥοφεῖν a înghiți 129. greș. πεινῆν (πεινάω) a flămînzi 154. v. посмръкъ.

питїе n. băutură 23. πόσις 129. πότος 17. 45. 182. 220. лихо — 171. μέθη. dat. pl. -иωм 45. v. безмѣренъ, съзывати.

питикъ m. maĭmuță πίθηκος 17.

питомъ adj. crescut, îmblînzit: въсе кроткое и въсе питомое въ коупѣ 9. πᾶν χειρόηθες καὶ πᾶν ἡμερωμένον.

пища f. hrană τροφή 34. 35. 206. τρυφή 123. 156. 170. 182. 198. 202. 215. 220. σιτίον 68. ἀμβροσία 187. ac. pl. -щы 215.

пищенъ adj. îmbuĭbat, desfătat: пищное село ὁ τῆς τρυφῆς χῶρος 10. τὸ τῆς τρυφῆς χωρίον 12. ωт пищныих едемьскыих изведе дрѣвесъ 163. ἐκ τῆς τρυφῆς τῶν τῆς Ἐδὲμ ἐξήγαγε δενδρέων. житїемъ жикы пищнымъ 170. βίον βιῶν Συβαρίτην.

*пищолюбивъ adj. iubitor de mîncărĭ, îmbuĭbat τρυφηλός 20.

*пидарь m. bute πίθος 165. (grec. πιθάριον).

плаванїе n. plutire, navigație πλοῦς 46. 102. 130.

плавати -аѫ -аеши a pluti, a naviga πλεῖν 102. 163. 214. ἐπιπλεῖν 14. 102. 134. ναυστολεῖσθαι 14. πελάζειν a se apropia ibid. съ иωем плаваахѫ 15. τῷ Νῶε συνέπλεον. по морю плаваѫ θαλασσόπλοος 107. 130. ναυσίπλοος 138. 141. θαλαττοπόρος 133. противѫ — 130. ἀντίπλοος. пѫчина плаваашe сѧ житенскаа 125. πέλαγος ἐπλέετο τοῦ βίου.

плакогривѣстъ adj. cu coama plăviță: gen. -ого **57**.

плакати -чѫ -чеши a plînge, a jeli **61**. **62**. **63**. **66**. πενθεῖν 79. 154. 155. -чаше съ ними 180. συνανωλόλυζεν αὐταῖς. pt. плачѧ 141. 180. θρηνητής. — сѧ a se plînge, a jeli **66**. πενθεῖν 101. ὀλολύζειν 44. ὀλοφύρεσθαι 79. тебе плачѧ сѧ и стенѧ 42. σὲ καὶ πενθῶ καὶ στένω. v. проплакати.

*плакидїа f. Placidia Πλακιδία 97.

*плакила f. Placilla Πλακίλλη 97.

пламененъ adj. de flacărĭ φλογώδης 4.

пламень m. flacără, foc φλόξ 69. 86. 130. 143. 192. πῦρ 86. πυρά 207. 218. πυρκαϊά rug 39. — въздвигошѫ велик 45. φρυκτωρὸν ἦραν μέγαν. пламению огньноmоу прѣдастъ 152. γνάθοις πυρὸς παρέδωκε. повелѣ пламенемъ огнѧ корабль съжещи 166. ἐκέλευσε γνάθοις πυρὸς τὴν ναῦν βρωθῆναι. пламенъ 39. 218.

плачевенъ adj. jalnic θρηνητήριος 180. 196.

плаченъ adj. dureros, jalnic πένθους 160.

плачь m. plîns, jale πένθος 13. 119. 178. 180. ὀλοφυρμός 127. 180. θρῆνος 121. γόος 45. 132. 141. ὀλολυγμός 113. κλαυθμός 34. 44. 180. въ дьнь плача 119. ἡμέραν εἰς πενθίμην. nom. pl. -чеве 113. 180.

плащаница f. hlamidă χλαμύς 95. 109.

племѧ n. neam, trib φυλή 35. 36. 193. φυλαρχία 24. τὸ φίλιον tovarăşĭ, soţĭ 132. бєс племєнє 208. ἄφιλος. племєню кнѧз 155. φύλαρχος. сєго гигїєва племєнє бѣшє и крисъ царь 28. τούτου τοῦ Γύγου τῆς σειρᾶς καὶ βασιλεὺς ἦν Κροῖσος. ѡт вьсѣкого племєнє и власти 19. ἐκ πάσης φυλαρχίας. dat. sg. -єню 35.

плєница f. lanţ, fir, plasă σειρά 27. 146. 198. мрьскꙑѧ простирааше плєницѧ 122. τὰς στυγητὰς ἐξέτεινε πλεκτάνας. v. племѧ.

плєсти, плєтѫ, плєтєши a împleti πλέκειν 105.

плєщє n. umăr, spate, dos: на єговѣ широцѣи плєщи 58. на своєю плєщоу 63. на плєщоу 2. τοῖς νώτοις. въдавшє плєщи 201. κλίνας νῶτα. плаваашє на воднꙑихъ плєщохъ 14 ἐπέπλεε τὰ τῶν ὑδάτων νῶτα.

плинѳа f. cărămidă: плинѳꙑ творити 33. πλινθεύειν, πλινθουργεῖν.

*__плиска__ f. Pliska (cetate în Bulgaria veche) 201.

плищь m. sgomot κρότος 68.

плодєнъ adj. plodnic, roditor γόνιμος 163. ѫница плоднаа 159. οἱ κύλινδροι τοῦ γόνου. плоднꙑѧ троудꙑ пожѧти 212. τῶν καρπῶν τοὺς πόνους δρέψασθαι. v. оудъ.

плодотворєнъ adj. plodnic: -творнии оуди 160. τὰ παιδογόνα.

плодъ m. plod, fruct γόνος 146. 154. καρπός 11. 114. 121. 135. γεώργιον 160.

плоути, пловѫ, пловєши a pluti ἀποπλεῖν 68. ναυστολεῖσθαι 144. pt. пловꙑ 45. ἐν ναυσί. по водѣ — 5. ὑγροπόρος. по морю — 14. θαλασσόπλοος. въ пѫчинѣ —142. πελαγόπλοος. творѣахѫ сѧ пловѫщє 45. ὑφώρμουν ταῖς ναυσίν.

плъзати -аѫ -аєши a se tîrî: pt. плъзаѫ πεζός 6. πεζοπόρος 14.

*__плъконачѧлїє__ n. comanda oştireĭ φαλαγγαρχία 87.

*__плъконачѧлникъ__ m. comandant de oaste φαλαγγάρχης 129. 133. greş. φύλαρχος 133.

плъкъ m. falangă, pilc, roiŭ φάλαγξ, deseorĭ. παρεμβολή 185. σμῆνος 118. плъкѡм начѧлникъ 116. φαλαγγάρχης.

плънъ adj. plin πλήρης, deseorĭ. πληρέστατος 19. βρύων 150. γέμων 145. — мотꙑлъ 174. κοπρόφορτος.—вѣ 121. ἔγεμε. єдинь злат кръчагъ нѣсть тѧ плънъ 64. ‚unam urnam auream non imples.‘

плътєнъ adj. de carne σωματικός 203 V. v. плътьскъ.

плътолюбїє n. iubire de carne φιλοσαρκία 98.

*__плътосънѣдєнъ__ adj. carnivor σαρκοβόρος 6.

плътоꙗдєць m. carnivor σαρκοβόρος 107.

плътьскъ adj. de carne, trupesc σαρκός 12. 210. 213. 214. σώματος 10. σωματικός 195. 203. σωματικώτερος 215. v. съмѣшєнїє.

плътьскꙑ adv. trupeşte σαρκικῶς 194.

плъть f. carne, trup 63/64. σάρξ, deseorĭ. σαρκίον 8. 108. 116. 168. —ꙗдꙑ 6. σαρκοφαγῶν. въ плъти 82. ἐνσώματος. плъть 203. v. сънѣдєнїє.

плѣвєлєнъ adj. de bălăriĭ, de pleavă: прозѧбєнїа плѣвєлнаа 219. βλαστήσεις ἀχερδώδεις.

плѣвєлъ m. bălărie, pleavă ἄχερδος 159. 163. ζιζάνιον 104.

плѣвница f. şură, coşar, greş. ἀχυρμιά pleavă 96.

плѣнєнїє n. cucerire, captivitate ἅλωσις 46. 67. сꙑн въ плѣнєнии 28. ὁ ἐν αἰχμαλωσίᾳ.

плѣнити -нѭ -нииши a prăda, a prinde 59. 177. 188. 196. αἰχμαλωτίζειν 127. плѣнєнъ бꙑсть 18. 175. ἑάλω. плѣнєнъ

prins, captiv ἁλών 127. δορυάλωτος 118. δορύκτητος 107. 162. plusqpf. p. 3 pl. бѣхѫ плѣннле 59.

плѣновати -ѹѫ -ѹеши a prăda, a pustii, a prinde 187. ληΐζεσθαι 138. 199. λεηλατεῖν 40. λῃστεύειν 190. σκυλεύειν 13. κείρειν 89. 138. 200. ἐπάγειν 106. 127. πολιορκεῖν 84. greş. (род весь) ꙗко жѫтелїє плѣноуѭще пожѫшѫ нс корене 35. (γένος πᾶν) ὡς δρεπανίται λήϊον ἐθέρισαν ῥιζόθεν.

плѣнъ m. pradă 201. σκῦλα 19. 117. 175. ac. pl. -новы 201.

плѣнъникъ m. prins, captiv δορυάλωτος 23.

плѣшивъ adj. pleşuv: -ва глава 65.

плѧсанїє n. joc: -анїа любѧ и игры 21. ὀρχηστοφιλοπαίγμων.

плѧсати -аѭ -аеши a juca: радоваше сѧ съ женами плѧсаѭщими 83. ἔχαιρε γυναιξὶ παιστρίαις.

по prep. 1) cu dat. a) pe, peste, pe deasupra: по земи 2. κατὰ τῆς γῆς. по полю 13. εἰς πεδίον. по въсемоу лицоу ibid. εἰς πᾶν τὸ πρόσωπον. по морю 3. 131. ἐκ, ἀπὸ θαλάσσης. по хорѣ тои 48/49. по всеи пагажи 65. опоаши сѧ мечемъ по орѫжию своемоу 60. încinge-te cu sabia peste armatura ta. v. срѣда, соуша. b) după, potrivit cu, pentru, pe, din, din pricina, coresp. maĭ ales grec. κατά cu ac., περί cu dat. şi πρός cu ac.: по силѣ нашеи 1. κατὰ δύναμιν ἡμῶν. по образоу, по подобию 8. κατ' εἰκόνα, καθ' ὁμοίωσιν. възѧти по рати, по мечю 44. ἑλεῖν ἀπὸ πολέμου, ἐκ ξιφῶν. по твоеи лѣпотѣ 53. pentru frumuseţa ta. по вѣрѣ и клѧтвѣ 63. pe credinţa şi jurămîntul. по мечю 73. διὰ ξίφους. по обычаю κατὰ συνήθειαν 143. ὡς ἔθος 29. по съвѣщанию 110. κατὰ τὰς ὑποσχέσεις. по материи 131. μητρόθεν. по рекшомоу 144. 195. κατὰ τὸν εἰπόντα. по воли своеи 153. κατὰ τὸ βουλητέον. по гръчьскомꙋ ѧзыкоу 161. κατὰ Ῥωμαίων γλῶσσαν. еже не добро мнѣвъ по нѣчьсомоу прѣминѫти 167. ἦν οὐ καλὸν νενομικὼς κατά τι παραφθεῖραι. по естьствоу 180. περὶ τὴν φύσιν; cf. по естьствоу имꙑ соуровъство съвъзрастно 205. φύσει εἰσφέρων σκαιότητας συμφύτους. по пизмѣ 182. din invidie. по непщеванию 186. πρὸς τὸ δοκοῦν. по мирꙋ 187. în pace, ş. a. v. прича, тлъкъ. 2) cu ac. a) causal: по что de ce? 55. 59. πρὸς τί 90. b) distributiv: по два въбла 194. cîte două găleţĭ. по дващи 201. de două orĭ. 3) cu loc. a) în, pe, prin: по пꙋстынѣх и непроходнꙑих 35. ἐρήμοις ἐν ἀβάτοις. по градѣхъ 54. по всѣх градох 58. по немже миноваваше въсѣкомъ мѣстѣ 67. καθ' οὓς ἀφίκοιτο πάντῃ. по немже 91. ἐν ᾧ. по домовищхъ 138. ἐν δεμνίοις. по пѫтих 156. ἐν δρόμοις. по брѣгохъ 213. κατὰ κρημνῶν, ş. a. b) după, în urma, coresp. de obiceiŭ grec. μετά: по дарїи 30. μετὰ Δαρεῖον. по моѷсеи 35. μετὰ Μωσῆν. по орестѣ 99. μετὰ τὸν Ὀρέστην. по воднѣмъ пролити 16. μετὰ τὴν ὑδατόρροιαν. не по мнозѣх же родѣхъ 18. μετ' οὐ πολλὰς δὲ γενεάς. по врѣмени μετὰ χρόνους 22. μετὰ καιρόν 69. σὺν χρόνῳ 111. 217. μετὰ μικρόν 19. τῷ χρόνῳ 67. по вечери după cină 63. μετὰ τὸ δεῖπνον 26. по събрании 29. μετὰ τὴν μῖξιν. по въсхꙑщении 39. μετὰ ἁρπαγήν. по заблѫждении 46. μετὰ τὴν περιπλάνησιν. по троистѣмъ плѣнении 46. 67. μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν. по тебѣ 62. după tine, după moartea ta. по раздрꙋшенїихъ, по побѣдахъ 76. μετὰ τὰς τροπαιουχίας, μετὰ τὰς νίκας. по еже въстании 82. μετὰ τὴν ἐξέγερσιν. по пролити 84. μετὰ τὰς θαλάσσας. не по мнозѣ 96. 112. μετ' οὐ πολύ. по прѣвѣмъ прѣвꙑи 120. μετὰ τὸν πρῶτον πρῶτος, ş. a. по семъ după

aceea 47. μετὰ τοῦτον 72. μετὰ τοῦτο 123. μετὰ ταῦτα 163. ἐντεῦθεν 86. по сихъ după acestea, după aceea 51. 53. μετὰ ταῦτα 78. 98. μετὰ τοῦτο 25. μετ' αὐτούς 72. ἐφεξῆς 25. καθεξῆς 30. v. малъ. c) după, după vorba: по давъıдѣ 152. τὸ τοῦ Δαβίδ. по инъıихъ 208. κατ' ἄλλους.

поасъ m. brîŭ ζώνη 158.

поборѣти -ѣѫ -ѣеши a se lupta împotriva cuiva, a combate: -рѣаше на мѫчителѣ 130. ἐπολέμει τῷ τυράννῳ.

побивати -аѭ -аеши a ucide, a omorî κτείνειν, κτιννύειν 43. 201.

побити -бїѫ -бїеши a bate, a ucide κτείνειν 175. каменїемъ побїенъ 42. λιθόλευστος. побишѫ ихъ каменїемь 66.

побладѣти -ѣѫ -ѣеши a îngălbeni: -дѣвъ ѡт съмрътнаго страха 56.

побогатъ adj. comparat. dela богатъ: — ѡт тебе 50. maĭ bogat decît tine.

поболѣти -лѭ -лиши a compătimi, a suferi ἀγωνιᾶν 130. παθαίνεσθαι 116. ὑπερπαθεῖν 138.

поборникъ m. apărător, tovarăș de luptă ὑπέρμαχος 152. πρόμαχος 111. σύμμαχος 19. 210.

побѣгнѫти -нѫ -неши a fugi δραπετεύειν 199.

побѣда f. izbîndă νίκη 76. 88. 118. 217. τρόπαιον 42. 190. τροπαιουχία 126. 189. ѡт побѣдъı срамота 138. ἡ ἐκ τῆς ἥττης αἰσχύνη.

побѣденъ adj. biruitor ἐπινίκιος 34. 134. νίκης 96. τροπαιουχημάτων 222.

побѣдителенъ adj. biruitor: pl. побѣдителнаа 87. ἡ νίκη.

побѣдитель m. biruitor νικητής 20. 92.

побѣдити -ждѫ -диши a birui 158. 161. 163. 179. 182. 187. 197/198. νικᾶν 21. 26. 37. 69. 151. ἡττᾶν 21. 130. 190. καταγωνίζεσθαι 76. 90. 126. κατατροποῦσθαι 76. 116. ῥηγνύναι 190. побѣди ихъ доблъıи 96. coresp. luĭ ἥνπερ ἤνυσεν (sc. τὴν νίκην) ὁ γεννάδας.

побѣдникъ m. biruitor: ратемъ— 40. πολεμόκλονος.

побѣдоносецъ m. biruitor μυριονικηφόρος 87. τροπαιοφορῶν 209. изрѧднъıи —99. μυριονικηφόρος.

побѣждати -аѫ -аеши a birui νικᾶν 181. ὑπερνικᾶν 214. ἡττᾶν 151. κατατροποῦσθαι 93. τρέπειν 197.

повелѣвати -аѫ -аеши a porunci, a îndemna κελεύειν 86. 128. 195. ἐπιτάττειν 25. προστάττειν 79. 83. προτρέπειν 176.

повелѣнїе n. poruncă κέλευσις 4. 6. κέλευσμα 5.

повелѣти -лѭ -лиши a porunci 48. 58. 66. κελεύειν, deseori. ὁρίζειν 13. προστάττειν 79. 83. ἐπιτρέπειν 28. повелѣно бъıстъ емѹ ѡт него 115. κελευσθείς. повелѣное τὸ κελευσθέν 14. 25. 33. τὸ διατεταγμένον 142.

повести -ведѫ -ведеши a duce, a conduce 53. 54. 55. 56. 58. 59. 66.

повести -везѫ -везеши a duce (cu carul): дан ѫ повести под трож 55. 56. aor. p. 3 pl. -зохѫ 65.

повиненъ adj. pricinuitor, vinovat συναίτιος 140.

повиновати сѧ -ѹѭ сѧ -ѹеши сѧ a se supune, a asculta τάσσεσθαι 158. πείθεσθαι 147. pt. повинѹѭ сѧ 154. εὐπειθής. повиновати сѧ емѹ сътвори и родъ жидовьскъıи 22. ὑπήκοον ἐποίησε καὶ γένος Ἰουδαίων.

повиновенїе n. supunere: въ повиновении съıи 115. οἰκέτης.

повинѫти -нѫ -неши a îndupleca, a supune πείθειν 13. — сѧ a se supune, a ceda ἡττᾶσθαι 11. καθυποτάσσεσθαι 30. ὑποστέλλεσθαι 193. 199. εἴκειν 99.

повити -їѫ -їеши a învăli, a înfășa: пови его въ брачини 48.

поваѣщи -ваѣкѫ -ваѣчеши a trage, a tîrî 61.

повоевати -юѫ -юеши a bate: нападошѫ повоевавше 21. ἐπῆλθον ἐκστρατεύσαντες. повоеванъ бꙑкъ 119. 184. καταστρατηγηθείς.

повратити -щѫ -тиши a întoarce, a da îndărăt 55. 59.

поврѣщи -врьгѫ -връжеши a arunca 48. 54. ῥίπτειν, ῥιπτεῖν 25. 37. 45.

повѣдати -аѫ -аеши a spune, a povesti 65. μηνύειν 25. λαλεῖν 86. v. повѣдѣти.

повѣдовати -оуѫ -оуеши a povesti 36. περιλαλεῖν 173.

повѣдѣти -вѣмъ -вѣси a spune, a împărtăşi, a povesti, a numi 50. 51. 57. εἰπεῖν 181. κοινοῦσθαι 25. — приходнтъ 178. λέξων ἔρχεται va povesti. повѣсто бѫди 217. διηγητέον. V. повѣдати 25. 178. 181.

повѣсть f. povestire διήγησις 94. εἱρμός 77. повѣсти достоинъ 69. ἀξιαφήγητος.

поганинъ m. păgîn, barbar βάρβαρος 107/108. greş. Μασσαγέτης 149.

поганѣти -ѣѫ -ѣеши a goni, a urmări διώκειν 132. ἐλαύνειν 146. ἕπεσθαι 132. 201.

погасити -шѫ -сиши a stinge σβεννύναι, σβεννύειν 69. 92.

погашати -аѫ -аеши a stinge ἀποσβεννύειν 86. очесьнѣи врьвнѣ погашаѫтъ емоу 219. τῶν ὀφθαλμῶν τοὺς κύκλους ἀσβολοῦται.

***поглашеніе** n. cîntec introductiv πρόασμα 102.

поглътити -щѫ -тиши a înghiţi, a învălmăşi καταπίνειν 133. 160. 214. ἐκροφεῖν 175. ἐπιρροθεῖν 133.

поглѧдати -аѫ -аеши a vedea βλέπειν 110. 111.

поглѧдовати -оуѫ -оуеши a se uita, a privi 58. 65.

погнати -женѫ -женеши a goni διώκειν 130.

***погонатовъ** adj. al luĭ Pogonat 137.

погонатъ m. Pogonat Πωγωνᾶτος 136.

погорѣти -рѧ -риши a arde 48.

погребенъ v. погрети.

погрети -гребѫ -гребеши a îngropa: pt. погребенъ τυμβήρης 179. τυμβόχωστος 212. въ гробѣ — 125. τυμβόχωστος. живꙑи — 167. ὁ ζώθαπτος.

погрѣшати -аѫ -аеши a greşi: погрѣшаѫ желаемаго 21. ἀστοχῶν πρὸς τὸ πεποθημένον.

***погрѣшителенъ** adj. supus greşelii, expus la greşeli 179; v. конецъ.

погрѣшити -шѫ -шиши a se 'nşela, a greşi σφάλλεσθαι 105. 182. ἀποσφάλλεσθαι 120. 162. ἐπισφάλλεσθαι 127. διαμαρτάνειν 185. и ѡт произволеніа погрѣшиста и хотѣніа 92. καὶ τοῦ σκοποῦ διήμαρτον καὶ τοῦ καταθυμίου. (вон) погрѣшивше надѣемꙑих 129. (στράτευμα) ψευσθὲν τῶν ἠλπισμένων. не погрѣшитъ 133. εὐστόχως. greş. погрѣши крѣпость богомъ ихъ 26. ἔσφηλεν τούτους ἰσχὺς ἡ θεία. части горцѣи погрѣшивши 103. τῆς τύχης τῆς πικρᾶς σφαλλούσης.

погрѧзнѫти -нѫ -неши a se cufunda δύειν 34. 134. pt. погрѧзъ 15. κλυσθείς.

погрѫженіе n. scufundare βυθισμός 34.

погрѫзити -жѫ -зиши a scufunda βυθίζειν 190. κλύζειν 212.

погоубити -бѧ -биши a pierde, a nimici, a risipi ἀφανίζειν 37. 70. 110. 175. 178. 199. φθείρειν 26. 45. 132. 194. ὀλλύναι 22. 107. 170. ἀπολλύναι 20. 30. 88. 112. προνομεύειν 175. ἀναλίσκειν 161. ἐξαναλίσκειν, ἐξαμαυροῦν 25. ἀναιρεῖν 44. προσαποβάλλειν 157. — до конца 60. a ucide. — съ собоѫ 20. συναπολλύναι αὐτῷ. погоубивъ 139. ζημιωθείς. погоубленъ 88. δυστυχής. pres. p. 1 sg. -блѧ 63. inf. -бити 48.

погоубленїе n. nimicire, pĭerzare ἀναίρεσις 95. ἀφανισμός 110.

погоублѣти -ѣѫ -ѣеши a pĭerde, a nimici 59. ἐξαφανίζειν 112. ἀναλίσκειν 153. greş. и плъти сънѣдати погоублѣемъıнх чловѣкъ 129. καὶ σάρκας βρωματίζεσθαι ῥυπαρῶν ἀνθρώπων.

погъıбати -аѫ -аеши a pĭeri δαμάζεσθαι: — ѡт злобъı 41. v. лютость.

погъıбнѫти -нѫ -неши a pĭeri 56. 57. ὄλλυσθαι 41. 46. ἀπόλλυσθαι 13. 78. ἀναλύεσθαι 37. φθείρεσθαι 16. ἀφανιοῦσθαι 86. ἐρημοῦσθαι 200. greş. ἀπολύειν 211. тъı бѡ прѣбѣ мене погъıбе 42. σὺ γάρ μου προαπόλωλας. inf. -гъıнѫти 59. sg. p. 1 pres., p. 3 aor. -гъıнѫ 60. 66.

погъıбѣлен adj. al pĭerzăriĭ, al pĭeiriĭ ἀπωλείας 20. ὀλέθρου 21.

погъıбѣль f. pĭerzare, pĭeire ὄλεθρος 37.

погъıнѫти v. погъıбнѫти.

подавати -аѫ -аеши a da, a dărui δωρεῖν 38. παρέχειν 178. 206.

подавити -вѫ -виши a sugruma συμπνίγειν 160.

подавлѣти -ѣѫ -ѣеши a sugruma συμπνίγειν 188.

*поданиптиръ m. lighean ποδονιπτήρ, ποδανιπτήρ 202.

подати -дамъ -даси a da, a dărui διδόναι 155. χαρίζεσθαι 32. greş. рѫцѣ подати ен твръдѣ 165. τὰς παλάμας ἐπισχεῖν τὰς γιγαντοπαλάμους. imper. подаи 55.

подбѣгнѫти -нѫ -неши a fugi καταφεύγειν, ἐπιτρέχειν 11.

подвигнѫти -нѫ -неши a mişca κινεῖν 42. 149. ἐξεγείρειν 199.—сѧ a se mişca κινεῖσθαι 160. 168. συγκινεῖσθαι 29. подвиг сѧ оумомъ 111. σαλευθεὶς τὰς φρένας. подвиже сѧ ꙋмомъ 143. δονεῖται τοὺς λογισμούς. greş. подвиже сѧ лютѣ въ себѣ звѣровидн ъıимъ обычаемъ 154. κοινοῦται φεῦ τοῖς ἀμφ' αὐτὴν τὴν θηριώδη γνώμην.

подвижникъ m. luptător ἀγωνιστής 167. greş. τινάκτης 128.

подвизанїе n. mişcare εὐκινησία 41.

подвизати -заѫ -заеши, -жѫ -жеши a mişca, a pune în mişcare κινεῖν 105. 139. 173. 201. 212. συγκινεῖν 212. παρακινεῖν 191. мѫченїа на нихъ -заааше 142. τιμωρίας κατ' αὐτῶν ἐπινοεῖται. — сѧ a se mişca, a se pune în mişcare κινεῖσθαι 190. ἐπικυμαίνειν 146. pt. подвижѫ 212 V.

поджизати -аѫ -аеши a aprinde, a da foc: пещь поджизаѫщеи 86. τὴν κάμινον οἱ τρέφοντες.

поднимати -емѧ -емеши a primi, a îmbrăţişa ὑποδέχεσθαι 192. ἀγκαλίζεσθαι 93/94. v. распрострѣти.

подклонити сѧ -клонѧ сѧ -клониши сѧ a se pleca, a se supune ὑποκύπτειν: —варварьм 99.— прѣданїемъ 131.— под жезлъ 199.

*подмлаждати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a întineri νεάζειν: римъ въıнѫ -ждаѫщїи сѧ 93.

подобати -аѫ -аеши a se cuveni, a se cădea 67. δεῖν 81. 88. 179. χρῆν 30. 37. 85. 105. 109. 191. подобаетъ προσῆκον 32. ἔοικε 214. не подобааше аспарꙋ самодръжъство прѣѧти 108. οὐδ' ἦν τὸν Ἄσπαρα κράτους ἐπιλαβέσθαι. ꙗкоже подобаетъ ὡς θέμις 15. ὡς ἔοικε 103. ꙗкоже подобааше 26. ὡς ἔοικε.

подобенъ adj. asemănător, asemenea, cuviincios, vrednic ἄντικρυς 178. пострада подобнаа неисловесныи 25. πέπονθε τὰ τῆς ἀνοίας. тръню подобенъ остротоѫ 193. ἀκανθόκεντρος. єсть подобно 53. e de nevoe, se cuvine. подобенъ єсть подоброго витеза 58. e vrednic de un viteaz maĭ mare.

подобїе n. asemănare μίμημα 17.

подобити сѧ -бѫ сѧ -биши сѧ a se asemăna ἐξισοῦσθαι 88. ἀντιφερίζειν 164. παραζηλοῦν 205. -бѣхѫ сѧ 7. ἐφίκεσαν. -бѫ сѧ лисици 185. προσράπτων τὴν ἀλωπεκῆν. ꙗко ѕвѣздамъ -блѣше сѧ въсѣкꙑмъ сладкодоушиемъ 195. ὡς ἄστροις ἐτεκμαίρετο πᾶσαν γλυκοθυμίαν.

подобнѣ adv. întocmaĭ, asemenea ἄντικρυς 211. — съдѣвѫ 173. ὅμοιον δρῶν.

подобръ adj. comparat. maĭ bun: — игрецъ игрaти и веселити сѧ 60. ‚potior in ludendo et iocando'. gen. -ого 58. v. добръ.

подобрѣ adv. maĭ bine 66.

***подрекло** v. порекло.

подръзнѫти -нѫ -неши a îndrăzni σφαδάζειν 158.

подстрѣкати -аѭ -аеши a înţepa, a îmboldi ἐρεθίζειν 26.

подсѣцати -аѭ -аеши a tăia: жилꙑ — 201. νευροκοπεῖν.

подоунавїе n. regiune de lîngă Dunăre: pl. -вїа 199. τὰ παρίστρια.

подхꙑка f. linguşire κολακεία 39.

подхꙑбенъ adj. linguşitor κολακικώτερος 1.

подъ m. podeală δάπεδον 137.

подъ (подъ) prep. sub, coresp. de obiceiŭ grec. ὑπό: 1) cu ac.: прїиста под дворъ 52. 55. ajunse la curte. възѧтъ еленѫ царицѫ под пазоухѫ своѭ 53. luă pe împărăteasa Elena sub scutul săŭ. понест' щѫ моѭ главѫ под троискꙑи ѕиздь 61. îmĭ voiŭ duce capul sub zidul Troĭeĭ. под садокїа подбѣгоста, притекоста под покровъ 11. ὑπὸ φυτὸν κατέφυγον, ἔδραμον ὑπὸ σκέπην. военачѧлникꙑ под ꙗремъ приведе 19. ταγματάρχας ὑπὸ τὴν ζεύγλην ἤγαγεν. под земѧ съкрꙑ сѧ 35. ὑπὸ τὴν γῆν ἐκρύβη. царѧ приведꙑи под ꙗремъ работꙑ 119. ὁ βασιλεὺς ὑπαγαγὼν ὑπὸ ζυγὸν δουλείας. зашед под земѧ 138. δῦναν κατὰ γῆς. под себе сътворшѹ 197. supunîndu-şĭ. подклони сѧ под дръжѧщаго жезлъ 199. ὑπέκυψε τῇ τοῦ κρατοῦντος ῥάβδῳ. под добрѫѭ тополѫ въсклонив сѧ 209. ὑπὸ καλὴν πλατάνιστον ἀνακλιθείς. 2) cu instr.: под тъмоѭ 14. ὑπὸ σκότους. под землеѭ 73. ὑπόγαιος. сѫщеи под нимъ οἱ ὑπήκοοι 9. οἱ ὑπ' αὐτόν 32. сꙑи под рѫкоѭ 81. 206. ὁ ὑπὸ χεῖρα. ꙗкоже вои под храбрꙑимъ воеводоѭ 148. καθάπερ ὑποστράτηγοι γενναίῳ στρατηγέτῃ. коню его падшѹ под нимъ 161. вьсѣ сѫщаа под грькꙑ 175. σύμπασα ἡ ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους. под спѫдомъ 168. ἐν μοδίῳ. под работоѭ 192. ἐν ἐργατικοῖς. потрѣбѫ под рѫкоѭ сѫщїих воинъ съврьшаѫ емоу ibid. χρείαν ὑποστράτηγον ἀποπληρῶν ἐκείνῳ.

подъѧти v. подѧти.

***подꙑховати -оуѭ -оуеши** a sufla ἐπιπνεῖν 7.

подѧти -имѫ -имеши a lua, a primi, a îndura: ѡтмъщенїе подемъ грьдости своеѧ 23. δίκην ὑποσχὼν τῆς ὑπερηφανίας. многꙑ троудꙑ подъемъ 175. πολλοὺς καμάτους ἀεθλεύσας. естьствьнꙑи подѧтъ обꙑчаи 90. τοῖς φυσικοῖς ὑπέκυψε νομίμοις.

поемати -емѧ -емеши a lua, a cuprinde 115. λαμβάνειν 46.

пожещи -жегѫ -жежеши a aprinde, a arde 188. ἐμπυρίζειν 36.

пожити -живѫ -живеши a trăi ἐπιβιοῦν 91. 125. 144. ἐνευπαθεῖν 32. συνδιατρίβειν 79. къ многꙑихъ пожив побѣдах 88. πολλαῖς ἐμπρέψας νίκαις.

пожрѣти -жрѫ -жреши a înghiţi ἐκροφεῖν 217.

пожѧти -жнѫ -жнеши a secera, a cosi, a culege θερίζειν 24. 35. 127. ἐκθερίζειν 83. 135. 188. ἀποθερίζειν 207. δρέπεσθαι 22. 212. τρυγᾶν 152. 212.

***пожѧтїе** n. seceriş, cules: даже и до пожѧтїа 129. ἄχρι καὶ τοῦ τρυγίου.

позъвнѣти -нѫ -нниши a suna: позъвнѣ тѧшкоклопотнꙑми щитꙑ 200. ἐδούπησε βαρύκτυπον ἀσπίδα.

позавидѣти -ждѫ -дишн a pizmui, a cleveti βασκαίνειν 74. 155.

позвати -зовѫ -зовеши a chema: aor. p. 3 pl. позвахѫ сѧ 49. se chemară.

познавати -аѭ -аеши a cunoaşte ἀναγνωρίζειν 111. не познавааше ни слова 52. nu cunoştea nicĭ o slovă.

познати -аѭ -аеши a cunoaşte γινώσκειν, deseorĭ. ἐπιγινώσκειν 11. 209. γνωρίζειν 98. 103. 147. κατεφορὰν 176. не позна 206. ἠγνόησεν. позна сѧ гонѧ орла или хватаѫ ѕвѣздꙑ 149. ἔγνω διώκων ἀετὸν ἢ βάλλων εἰς ἀστέρας.

позорище n. privelişte, teatru θέατρον 91. 178. θρίαμβος 190: instr. pl. -щꙑ.

***позорищенъ** adj. teatral: -щно зрѣніе 90. μονομάχων θέα.

позоръ m. privelişte: позорꙑ дѣѭ 177. θεατρομανῶν.

позоръствовати -оуѭ -оуеши a privi: pt. позорствоуѫ privitor θεατρομανῶν 171. 174.

поиграти -аѭ -аеши a glumi, a se juca ἐμπαίζειν 22.

поити -идѫ -идеши a pleca, a merge 46. 49. 53. 54. 60. 63. 64. поидѣте на опѧть 49. întoarceţi-vă. поиде противѫ 59. merse împotriva lor. поиде въ горѫ кал'каноушꙋ ковачю 61. se duse în munte la Kalkanuš faurul. поидоста ѡнѣмзи пророчицамъ 51. se duseră la acele vrăjitoare. aor. поде 56.

показаніе n. dovadă, pildă δεῖγμα 121. 165.

показати -кажѫ -кажеши a arăta, a dovedi 51. δεικνύναι, deseorĭ. ἀποδεικνύναι 150. 180. ἀναδεικνύναι 96. 117. ἐπιδεικνύναι 23. 165. δηλοῦν 211. ἐλέγχειν 86. ἀπελέγχειν 112. greş. тоу доброкъзнънꙑи съвѣтъ показа 176. ἐνταῦθα τὴν εὐμήχανον βουλὴν θεωρητέον. — сѧ a se arăta ἀναδείκνυσθαι 98. 151. 190. 208. φαίνεσθαι 123. 128/129. γνωρίζεσθαι 134.

показовати -оуѭ -оуеши a arăta δεικνύναι, δεικνύειν 20. 95. 104. 121. 137. 157. 192. 219. ἀναδεικνύναι 182. ἐπιδεικνύναι 9. ἀποφαίνειν 109. ὑποφαίνειν 193. δημοσιεύειν 124. γνωρίζειν 125. — сѧ a se arăta ἀναδείκνυσθαι 97. ὁρᾶσθαι 195. impf. -зоуаше 9. 193.

***покапати** -аѭ -аеши a stropi: кръвми покапанъ 217. φονοσταγής.

***поквашати** -аѭ -аеши a uda, a înmuia βρέχειν 35. διαβρέχειν 69. τέγγειν 200. greş. цвѣтнаа мѧкаа -шааше стъбліа 8. τῶν ἀνθῶν τοὺς ἁπαλοὺς ἐμόσχευεν ὀρχάτους.

покланѣніе n. închinăciune 67.

покланѣти сѧ -ѣѭ сѧ -ѣеши сѧ a se închina προσκυνεῖν 162.

поклонити сѧ -нѭ сѧ -нниши сѧ a se închina, a se pleca προσκυνεῖν 17. 29. ὑποκύπτειν 193.

поклонъникъ m. închinător προσκυνητής 160 (н"н).

поклѧкнѫти -нѫ -нешн a îngenunchia 60. 63. 65.

покои m. linişte, pace ἀνάπαυσις 199. ψυχαγωγία 106. γαργαλισμός 182. ἀνακωχή 43. покоꙗ сподоблѣетъ того достоинаго 176. θεραπείας ἀξιοῖ τοῦτον τῆς προσηκούσης.

покоищенъ adj. liniştit ἀνέσιμος 198.

поколѣбатель m. sguduitor, dărîmător σπαράκτης 127.

покора f. supunere: въ покорѣ 99. ὑπήκοος.

покорити -рѭ -риши a supune κάμπτειν 24.

покровъ m. înveliş, acoperiş, adăpost στέγη 2. στέγαστρον 216. σκέπη 11. κάλυμμα 148.

покрываало n. învelis 57.
покрывати -важ -ваеши a acoperi, a ascunde στέγειν 91. καλύπτειν 2. 109. κατακαλύπτειν 187. ἀντεπισκοτεῖν 114. — сѧ a se ascunde καλύπτεσθαι 168.
покрыти -ыж -ыеши a acoperi, a ascunde καλύπτειν 14. 24. 215 V. κατακαλύπτειν 117 V. συγκρύπτειν 114. покръвенъ 79. κατάστεγος. — сѧ a se ascunde καλύπτεσθαι 44. 198.
покоушати сѧ -аж сѧ -аеши сѧ a încerca, a se 'ncerca πειρᾶσθαι 172. 207. 208. 213. φιλονεικεῖν 97. 173. 183. ὁρμᾶσθαι 45 V. pt. nom. sg. -шажщ сѧ 208.
покжпати -пѧ -пеши a stropi, a scălda παλάσσειν 143. καταλούειν 127.
полагати -аж -аеши a pune, a aşeza 48. τιθέναι 79. 125. 187. 215. ἐπιτιθέναι 69. законъ полагааше 10. ἐνομοθέτει.
полата f. palat, casă δῶμα 121. οἰκίσκος 154. — царскаа 50. 52. 53. 58.
поле n. cîmp, şes πεδίον, πεδιάς, deseorĭ. wт полѣ 68. ἐν δαπέδῳ. на поле 48. în cîmp.
полезенъ adj. folositor χρήσιμος 37. полезное 41. 119. τὸ συμφέρον. и творѧ полезнаа емоу 184. ποιεῖν καὶ συμφερόντως τούτῳ.
полза f. folos: на ползж συμφέρον 35. δέον 79 (-зж).
ползевати -зоуж -зоуеши a folosi περαίνειν 104. 122. χρησιμεύειν 159. ползеваше 122.
полидворoушъ m. Polidvoruš (Polydorus) 65. 66. N.-Sof. полидворуш 118. -дварyш 117; Pril. полидворȣш 135. полидворȣщь 134; Pyp. полидворъ.
поликшена f. Polikšena (Polyxena) 62. 63. 66. N.-Sof. поликшена 115. полик'шемна 114; Pril. проликшена 132. 135.
полинещеръ m. Polinešter (Polymnestor) 65. 66. N.-Sof. полинещеръ 117; Pril. полинещорь 135; Pyp. полимнещеръ. v. Arch. X, 40: полимещеръ.
*полиѯеніа f. Polyxenia Πολυξένη 44.
положити -жж -жиши a aşeza, a pune 58. τιθέναι 175. 190. 191. 206. — въ запоустѣніе 142. τιθέναι εἰς ἔρημον. — корені 126. καταβάλλεσθαι τὰς ῥίζας. положи ѧ въ монастири 219. τίθησι μονάστριαν. greş. θέσθαι 214. въ ничьсоже положивши 215. παρ' οὐδὲν θεμένη.
полоудьненъ adj. de mĭază zi; greş. въ странѣ полоудьньнѣи 15. εἰς χώραν προσαρκτίαν. скиѳωмъ полоудьньнымиъ 127. Σκυθῶν τῶν προσαρκτίων.
полоунощь f. mĭezul-nopţiĭ 61.
полоучити -чѫ -чиши a căpăta, a nimeri, a da de ceva (bun saŭ răŭ) τυγχάνειν 1. 94. 98. 156. 173. 212. 217. ἐπιτυγχάνειν 158. εὐτυχεῖν 110. 189. изгнаніе ωт тждоу лютое полоучивъ 12. ἀπελαθῆναι δυσκλεῶς ἐκεῖθεν δυστυχήσας. аще прѣдателнж доушж съжителницж полȣчиши 217. ἂν τὴν προδότριαν ψυχὴν σύνοικον δυστυχήσῃς.
*полоучловѣкъ m. jumătate om ἡμιάνθρωπος 206.
полъ m. lature, parte: на wнъ полъ морѣ 65. de cea parte a măriĭ, dincolo de mare. мжжьскъ — 110. parte bărbătească ἄρρην γόνος.
полъскъ adj. de cîmp πεδιάδων 12.
полѣпшїи adj. superl. cel maĭ frumos, prea frumos: f. nom. -пшаа 49. ac. -пшжѧ 50. v. лѣпъ.
полѣти -лѧ -лиши a arde: pt. полѧ 37. καυστικός.
полюбити -блѧ -биши a întîmpina, a primi cu bucurie δεξιοῦσθαι 37. полюбиста сѧ 59. se sărutară.
помагати -аж -аеши a ajuta, a da ajutor 50. 51. ἀλέξειν 219. помагажще емоу о страсти 204. ἀρήγοντες τῷ πάθει.
помазати -заж -заеши, -жж -жеши a

unge χρίειν 155. ἐπιχρίειν 11. περιχρίειν 29. помазанъ єлѣнломъ 21. 171. — псимидемъ 20. ἐψιμμυθιωμένος. v. єлѣнло, псимидъ şi омазати.

*помазовати сѧ -оуѫ сѧ -оуєши сѧ a se unge, a se pomăzui καταχρίεσθαι 160.

*помєилъ m. Pompeius Πομπήϊος 75.

помєтникъ m. aruncător; greş. ораѫжию помєтничє 127. ῥιψέπαλξις doborîtor de metereze.

помєтнѫти -нѫ -нєши a arunca ῥιπτεῖν 92. ἐκτιθέναι 37.

помирати -аѫ -аєши a muri 59. ἀπονεκροῦσθαι 14.

помногъ adj. comparat. dela многъ: помного лѣпоты 65. maĭ multă frumuseţe.

помолити сѧ -лѧ сѧ -лиши сѧ a se ruga ἱκετεύειν 155. λιτάζεσθαι 204.

помощи -гѫ -жєши a ajuta 104 V. βοηθεῖν 101. ἀμύνειν 122. ἐπαρκεῖν 155.

помощникъ m. ajutor, tovarăş συντυρευτής 145.

помощница f. ajutoare ὑπέρμαχος 134. οἰκουρός păzitoarea caseĭ 72.

помощь f. ajutor 54. 64. ἐπικουρία 155. τὰ πρὸς τὴν συμμαχίαν 40. на помощь 43. σύμμαχος. рѫка помощи παλάμη συμμαχική 43. χεὶρ σύμμαχος 218. χεὶρ συμμαχίς 220.

помрачати -аѫ -аєши a întuneca ζοφοῦν 34. ἀμαυροῦν 154. σκοτίζειν 102. ἐπισκοτεῖν 165.

помрачити -чѫ -чиши a întuneca ἀμαυροῦν 86. 218. ζοφοῦν 186. v. ослѣпити.

помыслити -шлѫ -слиши a se gîndi, a plănui λογίζεσθαι 128. βουλεύεσθαι 15.

помыслъ m. gînd, scop διάνοια 17. ἔννοια 203. ὑπόνοια 103. γνώμη 217. διαβολή 202. διαβούλιον 214. λογισμός 127. 141. 155. 214. σκοπός 1.

помышлєниє n. gînd διαβούλιον 186. λογισμός 213.

помышлѣти -ѣѫ -ѣєши a se gîndi ἐννοεῖν 28. многы жє -лѣѫ мысли 24. πολλοὺς δὲ στρέψας λογισμούς.

помѣновати -оуѫ -оуєши a pomeni, a-şĭ aduce aminte μιμνήσκεσθαι 203. ἀναμιμνήσκειν 39 V. greş. (въжєжє) гоненїє тѧжко на помѣноужщїихъ 116. (ἐξανῆψε) διωγμὸν βαρύτερον τῶν μνημονευομένων porni o goană maĭ grea decît cele ce s'aŭ pomenit.

помѣнѫти -нѫ -нєши a pomeni, a-şĭ aduce aminte 56. ἐπιμιμνήσκεσθαι 27. imper. -нтє, -ѣтє 64.

помѣтати -аѫ -аєши a arunca ῥιπτεῖν 204. 206. 211. 214. ἀκοντίζειν 79. -таєтъ хотѧщїим' 159. χαρίζεται τοῖς θέλουσιν.

помѫтити сѧ -щѫ сѧ -тиши сѧ a se tulbura, a se întuneca θολοῦσθαι 198.

поналати -аѫ -аєши a batjocori τωθάζειν 75. ἐνυβρίζειν 113. greş. поналажщє и рѫгаѫщє сѧ и прѣтѧщє и на коннхъ златооукрашєнныихъ 131. μυκτηροκόμποις βρέμοντες ἵπποις χρυσοφαλάροις.

понєжє conj. căcĭ, deoarece, fiindcă 46. 55. 182. ἐπεί, deseorĭ. ἐπείπερ 79. ὅτι 211. и понєжє, а понєжє ἐπεὶ δέ, deseorĭ. понєжє бо ἐπεὶ γάρ 206. понєжє оубо ἐπεὶ γοῦν 1. ἐπεὶ γάρ 2. ἐπεὶ δέ 71. 78. 134. καὶ γάρ 45. и понєжє оубо ἐπεί 83. ἐπεὶ γάρ 206.

понєсти -сѫ -сєши a purta 63. βαστάζειν 157. 206. φέρειν 167. ὑποφέρειν 167. 169. 183. ярємъ божьствныи понєсъ 182. ζυγὸν τὸν θεῖον ὑπελθών. да понєст' щѫ 61. voiŭ purta.

поносєнъ adj. de ocară, ruşinos ὀνειδισμῶν 141. ὀνειδιστήριος 173.

поносити -шѫ -сиши a purta βαστάζειν 189. a dojeni, a ocărî ὀνειδίζειν 12.

поносливъ adj. bîrfitor, clevetitor λοίδορος 88.

поношєниє n. ocară, batjocură λοι-

δορία 38. 87/88. ὕβρις 40. 71. ὀνειδισμός 130. χλευασμός 162. instr. pl. -еними 38.

понтъскъ adj. pontic Πόντιος 165. Ποντικός 140. ποντοπλόος 143. greș. ѡтсилаетъ понтскыимь моремь въ Херсонъ 138. ἐκπέμπει διαπόντιον εἰς τὴν Χερσῶνα πόλιν.

понѣ adv. măcar, pănă și: — въ сънѣ 202. κἂν ἐν ὕπνοις. понѣ на кончинѣ 114. κἂν τελευτῇ. ни понѣ nicĭ măcar οὐδέ 127. μηδέ 90. и ни понѣ οὐδὲ γὰρ κἂν 34. μηδέ 221. neobulg. pone.

***понждити** -ждѫ -диши a sili: ѿт вещеи понждим сѧ 76. πρὸς τῶν πραγμάτων βιασθείς. cf. neobulg. ponъdjъ sja mă ofer D.

поощрѣти -ѣѭ -ѣеши a ascuți, a ațița ἐξακονᾶν 27.

попалѣти -ѣѭ -ѣеши a aprinde, a da foc πυρπολεῖν 37. 87. πιμπράναι 45. συμφλέγειν 193. ἀποτεφροῦν a preface în cenușe 130.

попечение n. grije, îngrijire φροντίς 10. 213. ἐπιμέλεια 205. пріѩтъ — власти 205. φροντίζει τῶν τοῦ κράτους. попечениемъ почьтен' бысть коньскыимь 177. φροντιστὴς τετίμητο τῶν ἵππων. v. гирокомъство.

попирати -аѭ -аеши a călca πατεῖν 210. συμπατεῖν 45. 128. 201.

поплъзѣти -жѫ -зиши a se tîrî ἑρπύζειν 160. 219.

поплѣнити -нѭ -ниши a jefui, a prăda λεηλατεῖν 127. σκυλεύειν 89. 131. 138. 182. 197. κείρειν 40.

попрати -перѫ -переши a călca πατεῖν 39. χωροβατεῖν 99.

попъ m. preot, popă **55. 57. 59.**

поработити -щѫ -тиши a robi, a supune δουλοῦν 23. 83. καταδουλοῦν 162. ἀνδραποδίζειν 99. v. непоработенъ.

поражати -аѭ -аеши a ucide: -жааше множьство витезь **59.**

поразоумѣти -ѣѭ -ѣеши a pricepe, greș. καταγινώσκειν a condamna 128.

поревновати -оуѭ -оуеши a rîvni ζηλοῦν 198.

порекло n. nume, poreclă: отьчинимъ пореклом 208. ἐκ πατρεπωνυμίας. подреклом 203. пореклом 214. ἐπίκλην.

поробити -бѭ -биши a robi δορυάλωτον ἔχειν 99. ѩкы поробенъ рабъ 139. τρίδουλος ὡς οἰκέτης.

порода f. paradis παράδεισος 159.

породити -ждѫ -диши a naște κύειν 181. ἀποκύειν 78. τίκτειν, ἐκτίκτειν 69. ἀποτίκτειν 70. 92.

порожденіе n. naștere: пакы — 171. θεογενεσία renaștere prin botez.

***порфира** f. Porfira Πορφύρα 154.

поръзати -жѫ -жеши a necheza: поръза 29. χρεμετίζων ὤφθη. поръзавъ ibid. χρεμετισμῷ χρησάμενος.

порѫганіе n. batjocură ὕβρις 25. 38. 98. 140. 212.

порѫгати -аѭ -аеши a batjocori καθυβρίζειν 25. — сѧ a rîde, a-șĭ bate joc καταγελᾶν 123.

порѫчити -чѫ -чиши a porunci **47. 63.** μηνίειν 42.

***порѫшати** -аѭ -аеши a stropi διαρραίνειν: опашь своѭ поквапаѭщи въ водах рѣчныих и сеѭ порѫшаѭщи дръкосънѣдныи пламень. cf. neobulg. porъsja, porъsvam stropesc D.

посадити -ждѫ -диши a așeza **65.** ἐνιδρύειν 100.

***посаждати сѧ** -аѭ сѧ -аеши сѧ a se așeza ἐγκαθῆσθαι 98.

***посвистати** -аѭ -аеши, -щѫ -щеши a șuera ἐπισυρίζειν 214. ῥοιζεῖν 160.

поселѣнинъ m. țăran ἰδιώτης 20. 27.

посилати -аѭ -аеши a trimete ἐκπέμπειν 89. 98. 116. 127. 143. 144. 186. πέμπειν 43. 96. 98. 139. 216. 218. 219. συμπέμπειν 74. посилает сѧ 43. 190. στέλλεται.

*поскоро adv. maĭ ĭute (comparat. dela скоро) 61. v. скоро.
поскрьбѣти -бѫ -бишн a se 'ntrista, a se măhni, a ofta βαρυπενθεῖν 42. ἀλγεῖν 194. ἀναστένειν 98. v. сьжалити сн.
послань (= постлань) v. постлати.
послати -лѫ -лєши a trimete πέμπειν, deseorĭ. ἐκπέμπειν 29. 139. 145. παραπέμπειν 105. στέλλειν 40. 79. ἀποστέλλειν 41. 74. посланъ изгнанꙗ 167. θέμενος ὑπερόριον. вь изгнаніє посла нѫ 112. ὑπερορίους τίθησιν. greş. посланъ кынаєть 190. ἀναπόμπιμος γίνεται.
послоужити -жѫ -жиши a sluji δουλεύειν 5.
послоушати -аѭ -аєши a asculta, a fi ascultător ἀκούειν 139. πείθεσθαι 14. 15. 77. 123. 186.
послѣди adv. în urmă, după aceea, în sfîrşit ὕστερον 81. 120. 131. 140. 146. εἰς ὕστερον 161. μετὰ ταῦτα 74. τέλος 34.
послѣдьнїи adj. cel din urmă ἔσχατος, deseorĭ. ὕστερος 33. 133. τελευταῖος 99. 105. 181. послѣдьнѣꙗ 127. τὰ ἐφεξῆς cele următoare. gen. pl. -нꙑихъ 30.
послѣдовати -оуѭ -оуєши a urma 53. ἐπακολουθεῖν 11. συνέπεσθαι 88. ἐφικνεῖσθαι 185.
послѣжде adv. după aceea ὕστερον 105.
*посмрькъ m. înghiţătură, coresp. luĭ καταρροφεῖν: єдинѫѭ чюѭ днинѫ пїѭщѫ посмрькомь плод свои 154. μόνον ἀκούω τὸν θύννον πεινάσαντα καταρροφεῖν τὸν γόνον τὸν οἰκεῖον. cf. смрьчати sorbire ῥοφεῖν M. Lex. şi neobulg. smrъčъ, smrъkam înghit D. v. присмрьцати.
пособєнъ adj. ajutător σύμμαχος 155.
пособити -бѫ -биши a ajuta 52.
пособникъ m. ajutor, tovarăş συνεργάτης 137. σύμμαχος 39. 40. 42. 110. 149. συμμάχων 138. ὑπερμαχῶν 41. ὑπασπιστής 158. прїимь пособникꙑ 19. προσλαβὼν συμμαχικόν.
пособьствовати -оуѫ -оуєши a ajuta ὑπερμαχεῖν 190.
поспѣшьствовати -оуѫ -оуєши a ajuta συμπράττειν 136 V. v. сьпоспѣшьствовати.
посрамити -мѫ -миши a face de ruşine αἰσχύνειν 46. 138. καταισχύνειν 190.
*посрамотити -щѫ -тиши a face de ruşine αἰσχύνειν 73. 122. 124. 130. neobulg. posramotjъ.
поставити -вѫ -виши a aşeza, a pune, a proclama 56. 62. 65. 144. 177. ἱστάναι 2. 40. 168. καθιστάναι 87. 147. καθιστάνειν 189. ἐγκαθιστάναι 155. ἐφιστάναι 96. 193. παριστάναι 86. τιθέναι 9. 13. 31. 214. —дворꙑ 12.—жилища 87. πηγνύναι αὐλαίας.—царѣ 118.—воєводѫ 130. προβάλλεσθαι κράτορα, στρατηγόν. кєсара постави галїа 94. καίσαρα τετίμηκε τὸν Γάλλον. постави с нєѭ прьвоє любвє 50. ,cum ea primum amorem iniit'.
поставлѣти -ѣѭ -ѣєши a pune, a aşeza, a proclama ἱστάναι 144. καθιστάναι 116. 129. 137. 139. 144. καθιστάνειν 186. 220. ἐφιστάναι 112. τιθέναι 72. ἀναγορεύειν 94. 126. 155. вь мѣсто єго -лѣєть 173. ἀντεφιστᾷ.
постєлѣ f. pat 63. κλίνη 21. 89. 189. λέκτρον 153. εὐνή 195. δέμνιον 209. чоудо — 215. χαμαιστρωσία. greş. сꙑи вь постєли 168. ὁ πρόκοιτος excubitor.
постигнѫти -нѫ -нєши a ajunge καταλαμβάνειν 18. 32. 68. 93. 95. 136. 210. φθάνειν 192. 212. ἐλαύνειν 193. καταντᾶν 127. διαρκεῖν 18. вь благѫѭ постижє кончинѫ 104. εἰς ἀγαθὸν κατέληξε τὸ τέλος.
постизати -аѭ -аєши a ajunge καταλαμβάνειν 97. 132. φθάνειν 220. περιφοιτᾶν 218.

*постилати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se întinde στρώννυσθαι 200.

постлати -стелѧ -стелеши a întinde: pt. посланъ 68. ἐστρωμένος. трѹпїемъ постланъ 117. σωματόστρωτος.

пострадати -аѫ -аеши a suferi πάσχειν 25. παθεῖν 124. παθαίνεσθαι 151. τλῆναι 124. 140. τληπαθεῖν 175. ἐναθλεῖν 220. ταρταροῦσθαι 188. κολάσθαι 69. κινδυνεύειν 118. συγκινδυνεύειν 74. прѣвѣе пострадавшїа 12. ἡ πρωτοπαθήσασα. въ кѹпѣ пострадашѫ 111. coresp. luĭ ταυτοπαθῆ (v. 2954).

*пострадовати -ѹѫ -ѹеши a suferi: кѣдѫ пострадѹетъ 84. ζημιοῦται.

посѣщати -аѫ -аеши a pazi, a îngriji συντηρεῖν 204.

посѣщенїе n. îngrijire, paza, ajutor ἐπικουρία 101.

посѣщи -сѣкѫ -сѣчеши a tăia, a ucide 62. 66.

потаити сѧ -аѫ сѧ -аиши сѧ a se ascunde 65.

потапати -аѫ -аеши a se 'neca: вьсѣ -паахѫ дъждꙑ 14. πάντα συμποντούμενα ὄμβροις.

потапѣти -ѣѫ -ѣеши a ineca, a cufunda: -пѣаше три кораблѧ 56.

потемнѣти -ѣѫ -ѣеши a se 'negri: весь трѹпъ потемнѣлъ есть 194. ἅπαν σκῆνος ἀμαυρόν.

потещи -текѫ -течеши a alerga, a curge τρέχειν 1. 42. impr. емѹже аще ѿ нихъ конь прѣжде вьсѣхъ потечетъ 29. οὗ τινὸς τούτων ἵππος πρὸ πάντων φωραθείη. p. 3 pres. да потече 57.

потиръ m. pahar κρατήρ 172.

потокъ m. şiroiŭ χείμαρρος 133. συρμός 135. ῥεῦμα 208.

потонѫти -нѫ -нешн a se scufunda, a se 'neca 150. καταποντοῦσθαι 14. condiţ. бихѫ потонѫле 57. pt. trec. n. потонше 14.

потопити -пѧ -пиши a cufunda, a ineca ποντοῦν 153. 173. καταποντοῦν 110. 134. καταποντίζειν 97. καταδύειν 212. κατακλύζειν 133. πελαγοῦν 14. водѫ—, влънами потопленъ 14. 141. 214. ὑδατόκλυστος, κυματόκλυστος.

потопъ m. potop 13. κατακλυσμός 15.

потриколѹшъ v. потроколѹшъ.

потроколѹшъ m. Potrokoluš (Patroclus) 61. ibid. потриколѹшь. N.-Sof. потриколишь, потроколѹшь 113; Pril. протоколѹшь 131. cf. Patricolus in Istorietta Trojana, ap. Wessel., Ist. rom., II, 65. v. дончикъ.

потрѣба f. trebuinţă, folos, nevoe χρεία 10. 68. 171. 192. greş. ꙗко да и силъ бѫдетъ на потрѣбѫ 40. ὡς ἂν καὶ τούτοις γένοιτο τῶν ἀναγκαίων πόρος. на потрѣбѫ безстѹднѣ сихъ слѹженню 23. χρώμενος τοίνυν ἀδεῶς τούτοις εἰς ὑπουργίαν. v. нескѫденъ, подъ prep.

потрѣбенъ adj. folositor, trebuincios, de nevoe χρήσιμος 3. δέων 106. вьсѣко -бное 71. πᾶν τὸ συμβαλλόμενον. comparat. -бнѣи 130. καίριος.

потрѣбити -блѧ -биши a stîrpi, a nimici, a dărîma ἀφανίζειν 156. pres. p. 3 sg. потрѣби 67.

потрѣбленїе n. curmare, stîrpire: — сътвори 93. σχολὴν κατεψηφίσατο. огневи давъ на—115. πυρὶ δοὺς ἀφανιστηρίῳ.

потрѣблѣти -ѣѫ -ѣеши a stîrpi καθαιρεῖν 147.

потрѧсати -аѫ -аеши a scutura. a învirti κραδαίνειν: — копїемъ 191. ἐπισείειν: — мечемъ 79. — мечь 215.

потрѧсти -сѫ -сеши a scutura, a învirti διασείειν 68. ἐπισείειν: — желѣзо ѿмѣстителѣ 140. — мечь 196.

потрѫсъ m. cutremur συσσεισμός 95.

потъ m. sudoare ἱδρώς: gen. pl. потокъ 106.

потъщати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se sili, a se 'ngriji σπουδάζειν 1.

потѧжати -жѫ -жиши a trage: юниц' оукѡ потѧжаше вънѣ на поле 71. ὁ μὲν ταῦρος ἔνευεν ἔξω πρὸς τὸ πεδίον.

поучати -аѫ -аеши a învăța, a îndemna, a orîndui ῥυθμίζειν 172. παραινεῖν, καταρτίζειν 173. — сѧ a se deprinde, a se 'nvăța ἐμμελετᾶν 203.

поученїе n. învățătură, îndemn παραίνεσις 125. παραινετήριον 173. μελέτη 202.

поучити -чѫ -чиши a învăța, a instrui παραινεῖν 173 V. v. поучати.

похвала f. laudă, mulțămire 64. εὔκλεια 33. αὔχημα 94. λάλημα 172. φήμη 208. χάρις 122.

похваленъ adj. de laudă ὑμνητήριος 144. 165. v. пѣснь.

похвалити -лѭ -лиши a lăuda ἐπαινεῖν 122. ὑμνεῖν 168. ἀνυμνεῖν 174. похваливъıи 174. ὁ ὑμνητής. — сѧ a se lăuda κατακαυχᾶσθαι 10. pres. p. 2 sg. сѧ похвалишь 51. сѧ не похвали троискамъ госпождамь ibid. nu te lăuda în fața doamnelor troîene.

похотенъ adj. poftitor, pătimaș ἔρωτος, ἐρωτικός 203.— съѫзъ 194. ἐρωτοδέσμη. -тна злоба 19. ἐρωτομανία.

похотнѣ adv. cu patimă ἐρωτικῶς 203. 208. 215.

похоть f. poftă, dorință, patimă ἔρως 139. ἔρος 19. похотїѫ гъıбнъı 18. ἐρωτοληπτούμενος.— одръжимъ 79. ἐρωτοκράτητος.— оуıазвенъ 215. ἐρωτότρωτος. greș. и въсѧ колѣбати боуреѫ похоти своеѫ 185. καὶ πάντας κατασείεσθαι τῷ κλύδωνι τοῦ δέους.

***похраберъ** adj. comparat. dela храберъ: — ѡт тебе 60. maĭ viteaz decît tine.

***похоудъ** adj. comparat. dela худъ: похоудa словеса 127. μετριώτεροι λόγοι.

похоулити -лѭ -лиши a huli, a necinsti βλασφημεῖν 22. похули на таинъı свѧтъıѧ 172. ἐλήστησεν κατὰ τῶν μυστηρίων τῶν ἱερῶν.

почакати -аѫ -аеши a aștepta 62.

почивати -аѫ -аеши a se odihni, a înceta ἠρεμεῖν 200. λήγειν 26.

починѫти -нѫ -неши a se odihni ἠρεμεῖν 190.

почисти -чьтѫ -чьтеши a cinsti 60. 62. τιμᾶν, deseorĭ. σεβάζεσθαι 17. ἐπιφιλοτιμεῖσθαι 113. φιλοφρονεῖσθαι 37. δεξιοῦσθαι 103. почьте похвалившаго 174. ἀμείβεται τὸν ὑμνητήν. тъмами почьте благодѣан'ми 126. μυρίαις ἀντημείψατο ταῖς ἀγαθοεργίαις. почьтенъ 108. τιμητός. pf. е почьлъ 62.

почитати -аѫ -аеши a cinsti, a venera, a primi cu cinste τιμᾶν 17. κυδαίνειν 80. σεβάζεσθαι 108. ἀντιφιλοτιμεῖσθαι 209. δεξιοῦσθαι 75. 88. видѣвъ почитаема царемъ старца 184. ἰδὼν προσλαμβανόμενον παρὰ τοῦ βασιλέως τὸν γέροντα.

почити -чїѫ -чїеши a se odihni, a adormi: почи ѿт съмръти своеѧ 47. ‚requievit morte sua'.

почрънити -нѭ -нишн a înegri: почрьнѣаше вѣждѧ своѧ 20. ἔβαπτε τὰς ὀφρύας. pt. почрънeнъ μελάντερος 86. μελανειμονῶν ‚purtînd haîne negre' 39.

почръсти -чръпѫ -чръпеши a scoate, a turna (apă, vin) ἀντλεῖν 117. 168. 209. μεταντλεῖν 83. ἀπαντλεῖν 208. κεραννύναι 140. 156. 206. ἀφύεσθαι 211. оубїиствьноѫ почрьпе мїхаила чашеѫ 174. φόνου κίρνησι τῷ Μιχαὴλ κρατῆρα. почръсти водѫ 66. -чрьпааше 168. -чрьпаахѫ 211. -чръпе 83. 117. 156. -чрьпе 174. -чръпошѫ 140. 208. -чрьпошѫ 209. -чръпиши 206.

почьстно adv. cu cinste 64.

почьсть f. cinste τιμιότης 9. pl. побѣднъıѫ почьсти 96. τῆς νίκης ἔπαθλον. v. обличенїе.

почюдити сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se mira, a admira ἐκπλήττεσθαι 101.

καταπλήττεσθαι 109. θαυμάζειν 107. почюдик сѧ 203. ἀγασθείς.

пощѫдѣти -ждѫ -диши a cruța φείδεσθαι 37. 88. 122. 141. κήδεσθαι 37.

помдати -ѫѫ -деши a mînca, a se hrăni ἐσθίειν 153. βόσκεσθαι 193. ἐπιβόσκεσθαι 32. 122. καταβόσκεσθαι 132.

пожти, поимѫ, поимеши a lua λαμβάνειν 19. 118. ἀπολαμβάνειν 98. συλλαμβάνειν 23. aor. пожтъ 19. pt. trec. поемъ 23. 98. 118. и пожтъ его въведе въ полатѫ 52. pf. пожл си aĭ luat 57.

правда f. dreptate 67. δικαιοσύνη 87. 197. δίκαιον 123. 164. въ правдѫ ἐνδίκως 122. 130. 136. 174. δικαίως 83. без правдъı 41. 95. ἀδίκως.

правдивъ adj. drept δίκαιος 121. δίκης 138.

*правдохранитель m. păzitor al dreptățiĭ δικαιοφύλαξ 123. τοῦ δικαίου φύλαξ 124.

праведенъ adj. drept 67. δίκαιος, deseorĭ. праведнаа дѣанїа 116. δικαιοπραγία.

правило n. cîrmă οἴαξ 115. царскаа правила 213. τοῦ κράτους αἱ ἡνίαι.

правитель m. ocîrmuitor, dictator δικτάτωρ 99. градоу — 83. ἀγορανόμος. glossă la диктатор 76.

правити -влѫ -виши a îndrepta, a ocîrmui, a stăpîni ἰθύνειν 170. 192. 212. 213. διακοσμεῖν 35. διέπειν 85. 181. διοικεῖν 20. 211. κυβερνᾶν 75. 173. 183. самъ тъкмо правити имѣнїа възнешцекаа 153. αὐτός τε μόνος ἐπαρκεῖν τοῖς πράγμασι νομίσας. v. разкращати.

правленїе n. ocîrmuire κυβέρνησις 99. правленїа творѧ 78. δικοθετῶν. начѧлнаа правленїа 29. τῆς ἀρχῆς οἱ οἴακες.

право adv. drept, cu dreptate 60. 67.

*праводъıхати -ѫѫ -аеши a sufla drept, prielnic: вѣтръı праводъıхаѫщими 144. πνοαῖς ἀπαλοπνόοις (R οὐριοδρόμοις).

*праводѣанїе n. dreptate, faptă dreaptă δικαιοπραγία 117. 121. 124. 165.

православїе n. ortodoxie ὀρθοδοξία 113. 135. 152.

правъ adj. drept: — сѫдъ 88. εὐθυδικία. право глаголати 104. δικαιοῦσθαι.

правѣ adv. drept, cu dreptate ὀρθῶς 1. 12. 138. 168. εὐστόχως 96.

прагъ m. prag φλιά 143.

праздновати v. празновати.

празенъ adj. gol, deșert αὐχμηρός 178.

празновати -оуѫ -оуеши a serba, a prăznui ἑορτάζειν 17. 87. праздноваахѫ 17.

празнословїе n. vorbă deșartă σμικρολογία 121.

*прасецъ m. purcel; greș. хотѧщим же прасцемъ изъıти 68. μελλόντων δὲ κατάρχεσθαι τῆς χοίρου τῶν θυτήρων. cf. neosl. prasec, neobulg. pl. prasci.

прахъ m. praf, pulbere 56. 60. κόνις 14.

праща f. praștie 165. v. метати.

препоситъ m. preposit πραιπόσιτος 115.

при prep. cu loc. lîngă. la, pe lîngă, coresp. grec. ἐπί, παρά: — немже 20. 36. ἐφ' οὗ. — нои 15. ἐπὶ Νῶε. — мслехъ 143. ἐπὶ φάτνης. — ногоу 11. παρὰ πόδας. — нем 95. παρ' αὐτοῦ. — глоусѣ 172. παρὰ κωφῷ. при семъ pe lîngă acestea 80. 137. 163. 180. 196. greș. — стѣнах' припрѣвше их 134. τοῖς τείχεσιν αὐτοὺς συγκεκλεικότας.

*прїамовъ adj. al luĭ Priam Πριάμου 69.

*прїамъ m. Priam Πρίαμος 36. 37. 43.

прибирати -аѫ -аеши a culege ἐπισυνάγειν 169.

приближати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se apropia πλησιάζειν 166. ἐμπίπτειν 7. ἐπιπέτεσθαι 166.

приближити сѧ -жѫ сѧ -жиши сѧ a se apropia πλησιάζειν 79. ἐγγίζειν 37. приближи сѧ къ нем 51. — под трож 50. — тропскъıмь госпождамь 66.

прикꙑти -бѫдѫ -бѫдеши a creşte: condiţ. би прикꙑло **65**.

прибѣгнѫти -нѫ -неши a fugi, a căuta scăpare, a pribegi φεύγειν 38. προσφεύγειν 98. 143. 155.

привести -ведѫ -ведеши a aduce, a duce **57**. **64**. **65**. ἄγειν 9. 19. 207. 215. προσάγειν 42. 71. παράγειν 2. 4. 10. ὑπάγειν 30. 119. ἀπάγειν 109. φέρειν 215. προσφέρειν 18. ἐφιστάναι 68. greş. κατεγγυᾶν a logodi, a încredinţa 77. приведе 168. μετάπεμπτον ποιεῖται. приведенъ 38. μετάπεμτος. (евдокїѫ) приведе емѹ на приопщенїе брака 100. (Εὐδοκίαν) συνῴκισεν αὐτῷ πρὸς γάμου κοινωνίαν. greş. но срѣдѣ же приведошѫ еллинъскꙑѩ прѫкꙑѩ 39. εἰς μέσους ἀφικνοῦνται δὲ τοὺς τῶν Ἑλλήνων πρώτους. plsqpf. p. 3 pl. привеле бѣшѫ **59**.

привести -везѫ -везеши a aduce ,advehere‘ **53**.

приклачити -чѩ -чиши a atrage, a fermeca ἐφέλκεσθαι 117. 186. 187. θέλγειν 163. юности приклачѩщи 205. τῆς νεότητος ἐκτρεπούσης. на добродѣтѣл' -чааше 100. εἰς ἀρετὴν ἐρρύθμιζεν. -чааше сѩ срьдцемъ 11. ἔθελγε τὴν καρδίαν.

привлѣченїе n. atracţie, ispita, poftă: обавлеши привлѣченїи неизбѣжнꙑми чювъства 128. γοητεύσεις ἴυγξιν ἀφύκτοις τὰς αἰσθήσεις.

привлѣщи -влѣкѫ -влѣчеши a atrage, a ispiti, a fermeca ἐφέλκεσθαι 151. ἑλκύσειν 158. ὑπάγειν 22. θέλγειν 153. привлѣк сѩ 215. θελχθείς.

приводити -ждѫ -диши a aduce μεταπέμπεσθαι 208. приводѣше сѩ львъ зинѫщь 9. ἤγετο λέων δαφοινός.

***привѣати -вѣѫ -вѣеши** a mîna suflînd προσοκέλλειν 185.

привѧзати -жѫ -жеши, -жѫ -жеши a lega **61**. привѧзанъ есть 203. δέδεται. привѧзавши сѩ 195. καταδέτος γενομένη.

пригвоздити -ждѫ -здиши a bate cu cue καθηλοῦν 82.

приглашати -ѫ -аеши a chema, a striga: приглашааше льва 180. προύφερε τὸν Λέοντα ,pronunţa numele luĭ Leon‘.

пригонити -нѩ -ниши a mîna, a aduce: каменїе пригонѩ и водѫ **51**.

пригрьновати сѩ -ѹѫ сѩ -ѹеши сѩ a se ’mbrăţişa ἀγκαλίζεσθαι 7.

***пригрьновенїе** n. îmbrăţişare περιπλοκή 195.

пригрьнѫти -нѫ -неши a îmbrăţişa προσπτύσσεσθαι 75.

придавлѣти -ѣѫ -ѣеши a sugruma, a covîrşi: придавлѣѫ сѩ страстнѫ 205. συμπνιγόμενος τῷ πάθει.

придежьскъ adj. frigian ,phrygius‘: донде доста на придежьскꙑѫ отокꙑ **59**. N.-Sof. придежские штоки 111. cf. придинскъ în Alexandria sîrb., ap. Wessel., Arch. X, 41.

придичекъ adj. al luĭ Pridič (Tydides): придичекъ, прїидичекъ сꙑнъ **54**. e numit Palamedes. v. дицеѹшекъ, паламидешъ.

придрѹжити -жѫ -жиши a-şĭ întovărăşi, a-şĭ împrieteni pe cineva προσεταιρίζεσθαι 19. 40. 91. 140. 212.

приемати v. прїимати.

прижїа f. Prižia (Phrygia):—градъ **47**. N.-Sof. прѹжиа 101; Prim. прѣђиѣ 181; Pril. приђиѣ 122.

прижїнскъ adj. din Prižia (Phrygia): ѿт прижинскꙑѫ крѣки, прижинскꙑхъ крѣкїи **60**. N.-Sof. прїжинскїиⅹ 112. прижинские 113.

призꙑвати -зовѫ -зовеши a chema, a striga **48**. **50**. **52**. **55**. **57**. μετακαλεῖσθαι 43. 123. 147. 158. μεταπέμπεσθαι 44. μεταστέλλεσθαι 107. 166. призванъ бꙑваетъ 25. призванъ бꙑстъ 42. γίνεται μετάπεμπτος. посла же призвати магистра на сѫдъ 123. πέμπει μετα-

καλούμενος τὸν μάγιστρον εἰς κρί-σιν.

приземенъ adj. pămîntesc; greș. — львъ 34. χαμαιλέων. лъвъ приземныи 207. ὁ λέων χαμαιλέων.

призиздати -ждѫ -ждеши a zidi lângă ceva, a înnădi: aor. -зизда, -ѕизда 47.

призрѣти -зрѫ -зриши a se uïta, a privi προσβλέπειν 217. ἐπικλᾶσθαι a se 'nduïoșa 128. v. тѫча.

призывати -аѫ -аеши a chema μεταπέμπεσθαι 26. μετακαλεῖν 27. 106. προκαλεῖσθαι 119. — бога 86. θεοκλυτεῖν.

прїндешъ v: пришедъ.

прїндичекъ v. придичекъ.

прїимати -емѫ -емеши a lua, a primi, a pune mîna, a ridica λαμβάνειν 170. ἀπολαμβάνειν 179. ἐπιλαμβάνειν 126. 187. προσλαμβάνειν 42. συμπαραλαμβάνειν 123. δέχεσθαι 76. 103. ὑποδέχεσθαι 79. прїемлетъ хорѫгви въсточнымъ 97. — правила самодръжъствꙋ 115. χειρίζεται τοὺς οἴακας τῆς ἔω, — τοῦ κράτους. ниже прїемлетъ лица 113. οὐδὲ λαμβάνει πρόσωπον ,personas non respicit'. прїимати сънъ 179. σπᾶν ὕπνον ,a trage un somn'. impr. прїемлетъ орѫжїе 190. σπᾶται ῥομφαίαν. greș. нѣѡ приемлетъ и гнилъ сѫсѫдъ благовон'наа мѵра 173. οὐ γὰρ πιστεύεται σαπρὸν ἄγγος εὔοσμα μύρα. приемааше 203. приемахѫ ꙋбрꙋсъ и омывалницѫ ѿт стола 52. v. отмъщенїе.

прїити -идѫ -идеши a veni, a se apropia, a merge, a sosi, a ajunge ἔρχεσθαι 26. 30. 42. 43. 71. ἐπέρχεσθαι 23. 36. 99. προσέρχεσθαι 25. 73. 96. 124. παρέρχεσθαι 122. προσιέναι 25. βημματίζειν 176. ἐλαύνειν 131. ἐπελαύνειν 24. ἀφικνεῖσθαι 101. ἥκειν 191. φθάνειν 98. καταίρειν a se scobori 45. ἐνδημεῖν a se așeza 17. множьство кои пришедшїих 40. πλῆθος νεναυστοληκότων. прїити вела 98. τὴν ἄφιξιν ἐνδώσων. прїиди ми 214. ἄγε μοι. Deseorĭ în pr. și în glosse; de notat: imper. приди 51. aor. приде 53. 60. придоста 51. придошѫ 49. прїиде троискымъ госпождамъ 51. veni la doamnele troïene.

*приказовати -ꙋѭ -ꙋеши a spune, a povesti: приказꙋемое 128. τὸ κομψευόμενον. оно приказꙋемое 95. ἐκεῖνο τὸ θρυλούμενον.

прикасати сѧ -аѭ сѧ -аеши сѧ a se atinge ἐφάπτεσθαι 109. 212.

приключити сѧ -чѫ сѧ -чиши сѧ a se întîmpla συμβαίνειν, deseorĭ. ἐντυγχάνειν 204. 206. λαγχάνειν 16. 192. συμφέρεσθαι 155. семꙋ приключи сѧ видѣти 113. οὗτος ἔδοξεν ἰδεῖν. въсе приключившее сѧ 207. πᾶν τὸ προστυχόν.

прикоснѫти сѧ -нѫ сѧ -неши сѧ a se atinge, a atinge ἐφάπτεσθαι 26. 126. ἀναψᾶσθαι 220. v. кръмило.

прикоснѫтїе n. atingere ψαῦσις 10.

прикрывати -аѭ -аеши a acoperi, a ascunde καλύπτειν 134. σκεπάζειν 35. coresp. luĭ κατασκεδάζειν 148.

прикрыти -ыѭ -ыеши a acoperi, a ascunde καλύπτειν 127. 215. κατακαλύπτειν 117. 125.

прилагати -аѭ -аеши a adăoga, a înmulți, a cîștiga προστιθέναι 83. 186. чьсть себѣ ѿт сего прилагаѭще 77. τιμὴν ἑαυτοῖς ἐντεῦθεν προξενοῦντες. — сѧ a se alipi, a se apropia, a se 'nsoți προστίθεσθαι 36. прилагааше сѧ къ народꙋ 117. προσεφέρετο τοῖς ὄχλοις. къ стѣнамъ -гааху сѧ 133. πρὸς τοῖς τείχεσιν ἐφήδρευον. -гаѭт сѧ ꙗкы на градъ 183. προσβάλλουσιν ὡς ἐν πολιορκίᾳ.

прилежанїе n. îngrijire, grije ἐπιμέλεια 73.

прилежати -жѫ -жиши a fi pe lînga cineva, de partea cuïva, a se învecina, a se ținea de cineva, a aparținea, a îngriji, a se ocupa de ceva, a se îndeletnici: къ прѣдѣлѣхꙋ

прилежжщїи града ефескаго 105. τοῖς ὅροις παρακείμενος πόλεως Ἐφεσίων. въси гръкωмъ прилежжщеи варвари 196. πᾶν Ῥωμαίοις πρόσοικον βάρβαρον. кидѣвъ имѣнїа женѣ прилежжща 214. ἰδὼν τὰ πράγματα ἐπὶ γυναίῳ κείμενα. нж дѣванию силѣ прилежжщи инъимъ 193. τῆς δὲ τοῦ δρᾶν δυνάμεως κειμένης παρ' ἑτέροις. ничимъже емоу прилежжще царство 72. μηδὲν αὐτῷ προσήκουσα ἡ βασιλεία. ничьсоже мнѣ о семъ прилежитъ 96. οὐδὲν πρὸς ἐμὲ τοῦτο. не добрѣ прилежж къ змердноу 28. οὐ καλῶς διατεθεὶς πρὸς Σμέρδιν. книгамъ прилежнши 1. βίβλοις προστέτηκας. зелноу прилежаста 92. λαχανοκομοῦσιν. прилежааше дѣлоу 122. εἴχετο τῶν πρακτέων. greș. прилежааше еже ωт сихъ здравию 205. ἐπεμέλετο τῆς ἔνδον εὐεξίας.

прилеженъ adj. cuviincios, potrivit, prielnic προσήκων 35. 80. -лежнаа чѧсть 164. τὸ κατὰ σχέσιν σέβας. -леженъ вѣтръ, — доухъ 143. φορὸν πνεῦμα. врѣмѧ -лежно 184. καιρὸς προσφόρος. -лежнъимъ вѣтромъ 102. ὡς ἐξ οὐρίας. greș. ἀφυής 68; v. съставленїе.

прилежно adv. potrivit, cu adevărat, necontenit προσφόρως 149. γνησίως 93. εὐστόχως 152. συνεχῶς 203 (V. прилежнѣ).

прилежнѣ v. прилежно.

*прилетѣнїе n. sbor πετασμός 216.

прилетѣти -щж -тиши a sbura ‚advolare' ἐπιπέτεσθαι 93. προσπέτεσθαι, ἐπιπτερύσσεσθαι 216.

приличенъ adj. asemănător, potrivit ἐμφερής 90. παρεμφερής 73. προσφόρος 9.

прилогъ m. apropiere, năvală: дыханїемъ прилози свирѣпъиихъ и злъиихъ вѣтръ 183. πνευμάτων προσβολαὶ ἀγρίων δυσανέμων.

приложити -жж -жиши a pune lîngă olaltă, a adăoga, a asemăna προστιθέναι 113. 117. 118. προσποιεῖν 75. παρεικάζειν 120. ни ржкоу — 9. μὴ χεῖρας ἐπιβάλλειν. — сѧ a se apropia, a se alipi, a se 'ncăera, a ataca: -жикъ сѧ арїоу 96. προσθέμενος Ἀρείῳ. -жи сѧ нѣкъи тополоѵ вѣтръ листвию 4. προσέβαλλε τῆς πίτυος ἄνεμος τοῖς πετάλοις. -живше сѧ нжждиѣе 81. προσφῦσαι βιαιότερον. -жи сѧ лъстиж 151. προσφέρεται κολακικῶς. -жити сѧ и крѣпцѣ съ дѣдомъ своимъ врати сѧ 26. προσβαλεῖν καὶ κραταιῶς τῷ πάππῳ συμπλακῆναι. -жити сѧ стражамъ 127. — градомъ 131. προσβάλλειν φρουρίοις. львъ -жив сѧ скотоу 217. λέων ἐντυχὼν ζῴῳ. и пакы -жишж сѧ гръкωмъ гръчьскаа 193. καὶ πάλιν ἀπεδίδοντο Ῥωμαίοις τὰ Ῥωμαίων. v. прѣложити.

прилоучити сѧ -чѧ сѧ -чиши сѧ a se întîmpla συμβαίνειν 39 V. 75 V.

*прильстити -щж -стиши a înșela, a amăgi θωπεύειν 11.

прилѣпити сѧ -пѧ сѧ -пиши сѧ a se alipi προσκολλᾶσθαι 93.

прилѣплѣти сѧ -ѣж сѧ -ѣеши сѧ a se alipi προσκολλᾶσθαι 95.

прилѣтати -аж -аеши a sbura ‚advolare' πτερύσσεσθαι 69.

приморїе n. regiune de lîngă mare παραλία 40. παράλιος 138.

примъкнжти -нж -неши a împinge ‚admovere': — коракъ 53.

примъшленїе n. închipuire, grozăvenie προσόχθισμα 17 (V. про-).

примѣсити -шж -сиши a amęsteca συμπηγνύναι 84. -сиѣ законы жидовьскъιѧ 155. χρησάμενος νόμοις Ἰουδαίων. — сѧ a se amesteca, a se uni μίγνυσθαι 192. 215. κοινοῦσθαι 151. -сившем сѧ емоу лжкавъимъ льстцемъ 153. παρεισφθαρέντων εἰς αὐτὸν τῶν πονηροκολάκων. мко зане -си сѧ похотиѣ 208. ὡς συμφθαρεὶς ἐρωτικῶς. скопцемъ -си сѧ въ блждное примѣшенїе 83.

εὐνούχῳ προσηρμόσατο πρὸς λέχους κοινωνίαν.

примѣтати -аѫ -аѥши a arunca ῥιπτεῖν 38.

примѣшати сѧ -аѫ сѧ -аѥши сѧ a se amesteca, a se uni μίγνυσθαι 173. 203. συμφόρεσθαι 194. συνιέναι 189. —истоукан҄ныимъ образомъ 17. χρῆσθαι γλυπτοῖς καὶ στήλαις. — на смѣшенїе 27. χρῆσθαι περὶ τὴν μῖξιν.—прѣкосьвѣтникомъ 206. χρῆσθαι πρωτοβούλοις. -шааше сѧ съ соуетнаа дѣлаѭщими 16. συγκατετίθετο τοῖς ματαιοπραγοῦσιν.

примѣшенїе n. amestec κοινωνία 83.

принести -сѫ -сеши a aduce, a duce 61. φέρειν 157. προσφέρειν 11. 12. 75. 103. προφέρειν 126. παρεισφέρειν 23. ἄγειν 17. 28. 44. προσάγειν 12. 104. ἐπεισκομίζειν 103. impr. μεταπέμπεσθαι 44 V. принесено бысть 103. παρεισεφθάρη fu adus spre nenorocire.

приникнѫти -нѫ -неши a se pleca κύπτειν 80.

приницати -чѫ -чеши a se pleca, impr. ἐκκύπτειν 78 V. v. проницати.

приносити -шѫ -сиши a aduce, a duce προσφέρειν 13. 19. 80. 157. 212. προσάγειν 70. 93. ἐπάγειν 27. 128. ἐπείγειν 27. φέρειν 10.

***принѫдити** -ждѫ -диши a sili ἀναγκάζειν 134. καταναγκάζειν 19. 87. βιάζειν 181. ἐκβιάζειν 34. παραβιάζεσθαι 42.

***принѫждати** -аѫ -аѥши a sili, a îndemna ἀναγκάζειν 146. καταναγκάζειν 33. 120. βιάζειν 203. ἐρεθίζειν 191. κατεπείγειν 77. παρακαλεῖν 127.

приобрѣсти -рѧщѫ -рѧщеши a cîştiga κτᾶσθαι 115. κερδαίνειν 135. приобрѣтъ съпособникы 111. προσεταιρισάμενος συμμάχους.

приобрѣтенїе n. cîştig κέρδος 108. 124. ἔρμαιον 104. зло — 115. αἰσχροκέρδεια.

приобиштити v. приопштити.

приопштати сѧ -аѫ сѧ -аѥши сѧ a se împărtăşi, a se întovărăşi, a se însoţi κοινωνεῖν 106. μετέχειν 148. -оп'щает сѧ на съвѣтъ 42. χρῆται πρὸς συμβουλίαν. -опщааше сѧ въсѣмъ прѣмѫдръцемъ 89. προσεφέρετο πᾶσι σοφοῖς.

приопщенїе n. tovărăşie, comuniune κοινωνία 77. на — брака 78. 100. 131. πρὸς γάμου, πρὸς λέχους κοινωνίαν.

приопщити -щѫ -щиши a împărtăşi κοινοῦσθαι 147. 185. 216. — сѧ a se întovărăşi κοινωνεῖν : — пѫтеви 146/147. -общи 216.

припадати -аѫ -аѥши a cădea la pămînt: молнеше сѧ и -падаеше 39. ἱκετεύσαντες καὶ δεδυσωπηκότες.

припасти -дѫ -деши a cădea: -падше на землѧ 106. κατακλιθέντες ἐπὶ γῆς. -паде на колѣнѣ 216. ἔφιξησε τοῖς γόνασιν.

приплести сѧ -плетѫ сѧ -плетеши сѧ a se împreuna, a se îmbrăţişa συμπλέκεσθαι 215.

приплодити -ждѫ -диши a culege fructele, a cîştiga: разоумъ приплоди множае оутвръжденъ 183. σύνεσιν ἐκαρπώσατο πολλῷ παγιωτέραν.

приплъзнѫти -нѫ -неши a se tîrî ἕρπύζειν 11.

***приповѣдовати** -оуѫ -оуеши a povesti, a spune: приповѣдоуемое τὸ λεγόμενον 186. τὸ μυθευόμενον 170. τὸ θρυλούμενον 85.

приповѣсть f. povestire λόγα 172. greş. ѩкоже приповѣсти земныѩ прича сьставлѣетъ прозѧбаѭщѫ ѡт зъмїа мѫжѫ зѫбонасаждены 188. ὡς τοὺς σπαρτοὺς τοὺς γηγενεῖς ὁ μῦθος ἀναπλάττει, βλαστόντας ἀπὸ δράκοντος ἄνδρας ὀδοντοφύτους (e vorba de Spartanĭ). v. бъвѣшнїи.

***припрьсень** adj. de piept, de ţîţă:

отроци прнпрѣснїи 132. παῖδες ὑπαγκάλιοι.

прнпрѧженїє n. împreunare, legătură: — житїю 102. βίου κοινωνία.

прнпрѧзати -аѫ -аєши a înjuga, a uni, a împreuna ζευγνύναι 24. 110. συνάπτειν 102. — сѧ ζεύγνυσθαι 98. 220.

прнпрѧщи -гѫ -жєши a înjuga, a uni, a împreuna, a lega ζευγνύναι 79. 187. συζευγνύναι 126. 189. συνάπτειν 72. 145. — сєбѣ ἁρμόζεσθαι 139. 151. προσαρμόζεσθαι 131. — сѧ a se uni, a se căsători ζεύγνυσθαι 163. συζεύγνυσθαι 112. 118. 203. μίγνυσθαι 92.

прнраженїє n. lovitură πέτρωμα 183. greş. (тишина) нє имѧщи прнраженїа боурнаго 210. (γαλήνη) οὐκ ἔχουσα κατάλειμμα χειμῶνος. v. граденъ.

прнразити сѧ -жѫ сѧ -зиши сѧ a se lovi: -зишѫ сѧ о стѣнꙑ 165. προσήρασσον τοῖς τείχεσι.

прнрєщи -рєкѫ -рєчєши a continua vorba, a adăoga προσλέγειν 167. ἐπιλέγειν 82. προσεπιλέγειν 96.

присвоати -оаѫ -оаєши a-şĭ însuşi, a-şĭ apropria οἰκειοῦσθαι 33. 186.

присвоити -оѫ -оиши a-şĭ însuşi προσλαμβάνεσθαι 187.

*присвѣдѣтєльствовати -оуѫ -оуєши a mărturisi προσεπιμαρτυρεῖν 186.

присєнъ adj. adevărat, propriŭ γνήσιος 69. 116. ἴδιος 101.

присмрѣцати -аѫ -аєши a soarbe, a înghiţi ῥοφεῖν 220.

присно adv. totdeauna 67. ἀεί, deseorĭ. εἰς ἀεί 27. πάντῃ 41. συνεχές 89. greş. дїифовъ оубѡ приснѣє любꙋѣаше пилєа 44. ὁ μὲν Δηΐφοβος προσφὺς ἐφίλει τὸν Πηλέως.

*присноизгнанїє n. exil perpetuu ἀειφυγία 136.

*приснотєщи -тєкѫ -тєчєши a curge mereŭ: -тєкꙑ 209. ἀείρυτος.

*присноцвєсти -цвѣтѫ -цвѣтєши a înflori mereŭ: pt. -цвѣтꙑ 7. ἀείβλαστος.

приспѣвати -аѫ -аєши a ajunge φθάνειν 46.

приспѣти -ѣѫ -ѣєши a ajunge, a sosi **60**. **66**. φθάνειν 75. καταίρειν 46. приспѣло бѣ троꙗ възѧтїє тогда 45. κεκύρωτο Τροίαν ἁλῶναι τότε.

пристаати -аѫ -аєши a se opri, a ancora ὁρμεῖν 185. προσορμίζεσθαι 166.

приставити -вѧ -виши a aşeza, a pune ἐφιστάναι 100. -ставльши дрѣжавѫ 99. περιστήσασα τὸ κράτος. greş. пристави врѣмєнꙗ хранитєлѧ 25. καθῆστο καιροφυλακῶν.

приставлѣти -ѣѫ -ѣєши a pune ἐφιστάναι 109. градоу рать -влѣєтъ на съхранєнїє 145. πόλει στόλον ἐφίστησι φρουρόν.

приставникъ m. păzitor, îngrijitor ἐπιστάτης 33.

пристанищє n. port λιμήν 166. 179. 184. 209. ὅρμος, ναύσταθμον 45. dat. pl. -щѡм 166.

пристати -нѫ -нєши a sosi în port, a sosi **52**. **53**. **54**. **55**. **66**. ὁρμίζεσθαι 38. προσορμίζεσθαι 138.

пристрастнѣ adv. cu patimă ἐμπαθῶς 12. περιπαθές 170. coresp. luĭ περιπαθής 123.

*пристризати -аѫ -аєши a tunde ξυρᾶν 82.

пристѫпати -аѫ -аєши a se apropia προσιέναι 107. 211.

пристѫпити -пѧ -пиши a se apropia, a veni **54**. **55**. προσιέναι 101. 168. προσέρχεσθαι 122. 165. 173. 212. ἐπελαύνειν 86.

*пристѫпникъ m. slujitor πρόσπολος 185.

присꙑнєникъ m. fiŭ adoptiv εἰσποίητος υἱός 78. 205.

*присꙑнѣти -ѣѫ -ѣєши a înfiia παιδοθετεῖν 205.

присѫдити -ждѫ -диши a da, a atribui ‚adiudicare‘ **50**. imper. -дѣтє **64**.

присѫждати -аѫ -аеши a da, a atribui **64**.

притворенїе n. prefăcătorie: impr. **-ренїемъ тиверїа икы сына изврахъ** 125. Τιβέριον εἰσποίητον ὡς παῖδα ἐπιλεξάμενος.

притещи -кѫ -чеши a alerga, a străbate τρέχειν 11. προστρέχειν 205.

притицати -ча -чеши a alerga la cineva, a întîmpina ὑποτρέχειν 9.

притча v. **причa**.

притѣкати -аѫ -аеши a alerga προστρέχειν: **божьственномоу храмꙋ -аетъ** 112.

прита жанїе n. cîştig, venit λῆμμα 124.

прита жати -аѫ -аеши a cîştiga κτᾶσθαι 89. προσκτᾶσθαι 216.

притѫжати -аѫ -аеши a strîmtora, a vătăma κατεπείγειν 210.—**тѣлоу своемоу** 193. τρύχειν τὸ σωμάτιον.

притѫпити -пл -пиши a toci, a tîmpi ἀμβλύνειν: **ахилеово притѫпи стрѫмленїе** 41.

приходити -ждѫ -диши a veni, a sosi, a umbla, a merge **61**. ἱκνεῖσθαι 68. ἀφικνεῖσθαι 73. προσιέναι 221. φοιτᾶν 83. προσφοιτᾶν 157. ἐφίστασθαι 128. καταλαμβάνειν 140. **часто -хода** 44. θαμίζων. **-хождааше ерабица** 9. ἤγετο πέρδιξ. **аще хощеши хыщникоы -ходити на сѫдъ** 123. εἰ βούλει τοὺς φιλάρπαγας ὑπάγεσθαι ταῖς δίκαις. **-ходащеи къ нимъ** 211. οἱ προσαίνοντες τούτοις. impr. **трѣбоуѫ -ходащаго на царскаа дѣла** 219. δεόμενος τοῦ νύξοντος εἰς βασιλείους πράξεις. **покѣдѣти -ходитъ** 178. λέξων ἔρχεται. **чловѣкоу божию нѣкоемоу -ходитъ** 157.

притча f. vorbă, spusă, poveste **46**. **59**. παροιμία 77. 81/82. 129. 202. 211. μῦθος 128. 157. 171. 188. λόγια 173. **по притчи** 172. κατὰ τὸ μυθούργημα. **притча же исплъни** 129/130. καὶ τὸ τῆς παροιμίας ,cum s'ar zice'. greş. τὸ βεκλάς 179 (v. 5316). pl. **притча** 171.

причисти -чьтѫ -чьтеши a număra ,adnumerare' συλλέγειν: **въ чиниꙋх же причьтен бѣ конничьствѣх** 106.

причитати -аѫ -аеши a împreuna ζευγνύναι:—**на бракъ** 102.

причастити са -щѫ са -стиши са a se 'mpărtăşi, a fi părtaş μετέχειν 11. 135. 151. ἅπτεσθαι 99. pres. p. 3 sg. **да са не причастить,—причасти троискои кръви** **54**. **64**.

причастникъ m. părtaş κοινωνός 149.

причастница f. părtaşă μερῖτις 213.

пришедъ m. Prišed (Phryx, Phrygius) **46**. **47**. **прїидешъ** **47**. N.-Sof. **пришедъ** 101; Prim. 181, Pril. 121. 122: **пришеш'**; Pyp. **придешь**. Wessel., Ist. rom. II, 30; cf. ibid. 119.

приятель m. prieten: **-лїе мнимн бѣхѫ** 185. εὐνοεῖν ἐδόκουν.

прїати -имѫ -имеши a lua, a primi **50**. **53**. **60**. **61**. λαμβάνειν, δέχεσθαι, ἔχειν, deseorî. παραλαμβάνειν 37. 93. προσλαμβάνειν 19. **145**. **147**. 188. παραδέχεσθαι 95. ὑπέχειν **117**. **140**. **215**. μετέχειν 187.—**власть** 93. ἄρχειν.—**дръжавѫ** 107. τυγχάνεσθαι τοῦ κράτους.—**врѣма** 193. ἐπιλαμβάνεσθαι καιροῦ. —**бѣдѫ** 29. κινδυνεύειν. **приѫти мѫкы** **53**. a suferi chinurî. **врѣма прїемъ** 184. καιροῦ δραξάμενος. **прїѧтъ врѣма и дръзновенїе** 146. ἐδράξατο καιροῦ καὶ παρρησίας. **четврѣного прїимѫтъ наставити их на пѫтъ** 68. τετράποδι χρώμενοι καθηγεμόνι τῆς ὁδοῦ. **злато прїемъ** 149. τῷ χρυσῷ χρησάμενος. **прїемше съпоспѣшникы** 159. χρώμενοι συνεργάταις. **кесарa прїем' съпоспѣшника** 219. τῷ Καίσαρι χρησάμενος συνερίθῳ. **водѫ прїемше и потопше** (sc. **родоначалїе**) 14. ὕδωρ σπάσασα καὶ καταποντωθεῖσα (γεναρχία). **авелокы принатъ дары** 12. τοῦ Ἄβελ προσήκατο τὰ δῶρα. **афдартодокитскѫѫ принатъ злѫѫ вѣрѫ** 120. τῇ τῶν ἀφθαρ-

τοδοκητῶν ἑάλω δυσσεβείᾳ. p. 2 sg. pres. прїимешь 60. imper. прими 61.

пробивати -аѭ -аеши a sparge, a străbate, a pătrunde:—морскыѩ влъны 55. κοιλαίνειν 153.

прободенїе n. străpungere νύγμα: instr. pl. -денми 217.

пробости -бодѫ -бодеши a străpunge 48. 62. -боде его 44. ἐπήνεγκε καιρίαν (sc. πληγήν). копїемъ -бодъ съпротивнааго 77. δόρατι καιρίως βαλὼν τὸν ἀνταγωνιστήν. въ ребра -боденъ 210. πλευρότρωτος. копїемъ -боденъ бывъ 158. δορατότρωτος ἀναφανείς. — сѧ a se străpunge 65. διαχειρίζεσθαι 84.

пробоудити сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se deştepta ἀφυπνίζεσθαι 105.

проваждати -аѭ -аеши a duce, a petrece ἄγειν 100. въ нощехъ без съна -ждааше 219. νύκτας ἀΰπνους ἴαυεν. -ждааше плаванїе доброго житїа 102. διήνυε τὸν πλοῦν τῆς εὐποτμίας. зль -ждаѭ 82. δυσκληρῶν.

провалити -лѭ -лиши a răsturna, a prăvăli ῥηγνύναι 217.

*провеdenїе n. trecere διάβασις 34.

провидѣти -ждѫ -диши a prevedea προκαθορᾶν 210.

проводити -ждѫ -диши a trece, a petrece: -водивъ въ власти врѣмѧ 189. διηνυκὼς ἐπὶ τῷ κράτει χρόνον. врѣмѧ -водишѧ много 40. χρόνος διηνύετο μακρός. aor. проводи ‚însoţi‘ 62.

провъзвѣстити -щѫ -стиши a proroci, a prezice προμηνύειν 41. 67.

*провъсхытити -щѫ -тиши a răpi: провъсхыти 85. ἔφθη προαρπάσασα.

прогонѣти -ѣѭ -ѣеши a goni ἐλαύνειν 151. 160.

проглаголати -лѭ -леши a spune de maĭ nainte, a numi προσλαλεῖν 135.

прогласити -шѫ -сиши a glăsui φωνεῖν 44.

прогнати -женѫ -жениши a alunga ἐλαύνειν 115. 199. ἀπελαύνειν 210. φυγαδεύειν 2.

прогнѣвати -аѭ -аеши a supăra, a amărî πικραίνειν 41. — сѧ a se mînia, a se supăra μαίνεσθαι 103. πικραίνεσθαι 105. ἀγανακτεῖν 21. -гнѣва сѧ о бывшим 117. ἠχθέσθη τῷ συμβάντι. -гнѣвала сѧ е на них 55. dat. sg. f. pt. trec. act. I -вавшои 41.

прогонити -нѭ -ниши a goni ἐλαύνειν 155.

продаати -аѭ -аеши a vinde πωλεῖν 73. ἀπεμπολεῖν 194. ὤνιον ποιεῖσθαι 156.— пшеницѫ 194. σιτωνεῖν. — повелѣ ibid. ἐκέλευσεν ἀντάξιον εἶναι ‚să fie preţuit, să se vîndă‘. greş. въ сънѣ — 157. ὀνειροπολεῖν.

продавати -аѭ -аеши a vinde ἀπεμπολεῖν 128. σιτοπωλεῖν 194.

продати -дамъ -даси a vinde, a preda ἀπεμπολεῖν 73. 139. обѣщавает сѧ оубогаго продати 139. μελετᾷ τὸν δυστυχῆ προέσθαι.

продлъжити сѧ -жѫ сѧ -жиши сѧ a se prelungi ἐκτείνεσθαι 78.

прозѧбати -аѭ -аеши a încolţi, a înflori, a creşte ἀνατέλλειν 4. 7. прозѧбающе wт зъмїа 188. βλαστόντες ἀπὸ δράκοντος. a produce: съмръть прозѧбаетъ 10. θάνατον ἐκφύει.

прозѧбенїе n. vlăstar ‚germen‘ βλάστησις 219. βλάστημα 115 (-зѧв-). V. прозѧбленне 115.

прозѧбнѫти -нѫ -неши a înflori ἐκφύεσθαι 136. v. прозѧбсти.

прозѧбсти -бѫ -беши a da vlăstare, a înflori, a creşte ἐξανθεῖν 198. φύεσθαι 129. 211. 213. ἐκφύεσθαι 3. 136. 189. ὑπαναφύεσθαι 149. βλαστάνειν 8. 136. 175. 181. ἀναβλαστάνειν 146. 148. aor. -зѧбе 8. 146. 148. 149. 175. 189. pt. -зѧбъ 129. 136. 181. 211. 213. inf. -зѧбсти (V. -зѧбнѫти) 3. -зѧб- 129. 136. 175. 181. 211.

прозвати -зовѫ -зовєши a numi, a chema ὀνομάζειν 16. μετονομάζειν 20. καλεῖν 37.—сѧ a se numi καλεῖσθαι 77.

прозмонарь m. păzitor de biserică νεωκόρος 176 (grec. προσμονάριος).

произбрати -берѫ -берєши a alege, a propune προορίζειν, προβάλλειν 107. προχειρίζεσθαι 126.

*__произвєдєнїє__ n. compunere, digresiune παρέκβασις 120.

произвєсти -вєдѫ -вєдєши a scoate προάγειν 211. иже произвєдъши 96. ὁ τῆς παρόδου αἴτιος.

произволєнїє n. voinţă, intenţie, scop πρόθεσις 121. 124. σκοπός 92. 176.

произволити -лѭ -лиши a se învoi, a se hotărî la ceva προαιρεῖσθαι 100.

произносити -шѫ -сиши a produce, a comunica, a scoate la lumină, a povesti προφέρειν 124. προΐσχεσθαι 121.

*__произъити__ -ъидѫ -ъидєши a eşi, a răsări ἀποβαίνειν 134. ἐκραγῆναι 5.

происходити -ждѫ -диши a eşi προϊέναι 73. προέρχεσθαι 219.

происхождєнїє n. eşire πρόοδος 181.

проити -идѫ -идєши a merge înainte, a trece, a străbate προέρχεσθαι 92. παρέρχεσθαι 146. пєрскѫѭ странѫ прошєдъ 133. τὴν Περσικὴν ἐκτρίψας.

прокажєнъ adj. lepros; greş. прокажєнъıи 110. ὁ Λίβυς. v. проказъıкъ.

проказъ m. lepră: ничьсожє проказꙋ нєпричѧсто ωтпадєниωм 104. οὐδὲν τῆς λώβης ἀμιγὲς τῆς τῶν ἀποπτωμάτων.

проказъıкъ adj. spurcat, rău 110 (проказъıкъıи în cod. V., în loc de прокажєнъıи din cod. S.). v. прокажєнъ şi M. Lex. sub проказникъ.

проклѧти -клънѫ -клънєши a afurisi: -клѧтъ κατάρατος 105. καταρατότατος 92.

прокопавати -аѭ -аєши a săpa, a sparge: — стѣнъı 128. τοιχωρυχεῖν 128.

*__прокопїа__ f. Procopia Προκοπία 159.

пролїати -лѣѭ -лѣєши a vărsa 56. χεῖν 24. ἐκχεῖν 156. — сѧ a se vărsa χεῖσθαι 2. 133. ѣкъı потоци пролїавшє сѧ 133. ὡς χείμαρροι συρραγεῖσαι. сѧ щє, сѧ щєт пролиати 53. 54.

проливати -аѭ -аєши a vărsa καταχέειν 148. 151. κενοῦν 143. p. 1 pres. проливаѩ 60. — сѧ a se vărsa ἐκχεῖσθαι 2. προχεῖσθαι 93.

пролитїє n. vărsare, revărsare χύσις 2. 6. 42. 149. 210. 221. πρόχυσις 42. λιμνασμός, λιμνασμοί 73. 91. — кръвїи 84. θάλασσαι αἱμάτων.— водно 16. ὑδατόρροια. воднъıихъ пролитїи 170. φλεβῶν ἐκ (s. τῶν) ναματίων. пролитїа кръвємъ 92. κατάθυσις ἀνθρώπων. v. истѫчити.

пролѣтєнъ adj. de primăvară, primăvăratic ἔαρος 3. 198. dat. sg. f. -тнои 198.

промъıслєнъ adj. prevăzător κηδεμονικός 218.

промъıслъ m. pronie πρόνοια 70. 112.

промъıшлєнїє n. prevedere, îngrijire πρόνοια 106. v. примъıшлєнїє.

промѣнити -нѫ -ниши a da, a lua în schimb: промѣнєна бъıстъ на нѣкоємъ колѣринѣ 177.

проникнѫти -нѫ -нєши a răsări, a eşi, a se naşte προκόπτειν 37. ἐκκόπτειν 168. ἀναφύεσθαι 210. 219. aor. p. 3 sg. -никнѫ 168. -ничє 210. pl. -никошѫ 219. pt. tr. -никъ 37.

проницати -чѫ -чєши a răsări, a eşi, a scoate capul ἐκκόπτειν 78. 222. προκόπτειν 37. 171. greş. и пакъı проничѫ нс хъıзинъı ѣко изъ крєнїа 219. καὶ πάλιν ἐλυτρούμενος τοῖς δόμοις ὡς ὀστράκοις. pt. ac. pl. -чъıщѫ 171 (V. -чѫщѫ).

*__прооскръбити__ -бѫ -биши a scîrbi, a supăra de maĭ 'nainte προλυπεῖν 141.

*__прооплоути__ -пловѫ -пловєши a pleca înainte: проωтплоувшєн 45. 142. οἱ προεκπεπλευκότες.

пропасть f. groapă, prăpastie βόθυνος 86.

проплакати -чѫ -чеши a plînge, a se văeta ὀλολύζειν 44. **тѧшт͡ѣ проплака** 42. βαρυθυμεῖ. **тѧщѣ проплакавъ** (V. **плакавь**) 78. βαρυπενθήσας.

проповѣданїе n. înştiinţare κήρυγμα 84. ἀνακήρυξις 188.

проповѣдати -аѭ -аеши a înştiinţa, a spune, a propovedui κηρύσσειν 89. ἀνακηρύσσειν 187. προαγγέλλειν 107.

прорасти -растѫ -растеши a creşte, a înflori; greş. ἐκθηλάζειν 198.

прорещи -кѫ -чеши a prezice, a proroci, a da oracol **57**. προειπεῖν 85. 112. 147. 182. προφοιβάζειν 69. 147. χρᾶν 68. θεσπιῳδεῖν 161.

прореченїе n. prezicere; prorocie πρόρρησις 147. 161. 181.

прорицанїе n. prezicere, prorocie πρόρρησις 139.

прорицати -аѭ -аеши a prezice, a proroci **51**. προφοιβάζειν 126.

*__пророковъ__ adj. de proroc, al proroculuĭ προφήτου: instr. pl. **-вѣми** 34.

пророкъ m. proroc, profet **48**. **49**. **51**. **67**. προφήτης 23. 24. 28. 34. 36. προφητικώτατος 22. 35. 161. χρησμοδότης 75.

пророчица f. profeţitoare, vrăjitoare **49**. **51**. **54**. **55**. **57**. προφῆτις 216.

пророчьскъ adj. de profet, profetic προφήτου 181.

пророчьскꙑ adv. profetic προφητικῶς 181.

пророчьствїе n. prorocie, oracol χρησμός 68. χρησμοδότημα 129.

пророчьство prorocie, oracol προφητεία 28. χρησμός 44. 68. 73. 75.

пророчьствовати -ѹѭ -ѹеши a proroci **51**.

прорѣзати -жѫ -жеши a tăia ἀνατέμνειν 77.

просвѣщати -аѭ -аеши a lumina πυρσεύειν 5. ἀγλαΐζειν 11. 193.

*__просїепъ__ v. p. 70, nota 1.

просити -шѫ -сиши a cere, a se ruga **63**. **64**. **65**. αἰτεῖν 33. 36. 147. 221. ἐξαιτεῖν 36. 43. 101. ἀπαιτεῖν 169. ζητεῖν 139. 147. ἐπιζητεῖν 210. δεῖσθαι 155. **милости проси** 114. ἔλεον ἐκκαλούμενος. — **сѧ** a se cere, a se ruga: **просѣше сѧ ѹ отьца своего 51**.

прослоути сѧ -словѫ сѧ -словеши сѧ a se auzi φημίζεσθαι 75.

прослоутїе n. auz, faĭmă φήμη 29. 168. 208. 211.

прослъзити сѧ -жѫ сѧ -зиши сѧ a lăcrăma δακρύειν 85.

просо n. ĭederă κισσός 3.

*__проспати сѧ -пѧ сѧ -пиши сѧ__ a-şĭ face somnul, a-şĭ împlini somnul: impr. **проспав сѧ скорѣе** 106. ἀφυπνισθεὶς ταχέως deşteptîndu-se maĭ de grabă.

простирати -аѭ -аеши a întinde ἐκτείνειν 122. **фръковꙑ -раахѫ** 9. τὸ πτίλον ἐπεσόβουν. (**истрѧбъ**) **птицамъ -раѭ фръковꙑ** 217. στρουθοῖς ἐπιρροιζῶν τὰ πτίλα. **ѩзꙑк -раѭщи на беззаконовавшїих** 82. τῇ γλώσσῃ κατατρέχουσα τῶν παρηνομηκότων ‚acusînd‘. **сръпъ простираемъ** 132. δρεπάνη πετομένη. — **сѧ** a se întinde: **на множае -раѭ сѧ от ѹставленаго** 81. εἰς πλέον ἐκφερόμενος τοῦ διατεταγμένου. **сръпъ -рааше сѧ раздѣлѣѭ съединенꙑѩ** 212. δρέπανον ἐπέτετο διχάζον ὁμοφύλους.

*__простодоушенъ__ adj. cu suflet curat, bun ἐλευθερόψυχος 191.

*__простокриленъ__ adj. cu aripĭ întinse τανυπτέρυξ 6.

пространенъ v. **пространъ**.

пространъ adj. întins (lat, larg) πλατύς 6. **образъ -нного свѣта 58**.

пространъство n. întindere (lăţime, lărgime) πλατυσμός 10. 13. 87. 113.

простръти -рж -решн a întinde ἐφαπλοῦν 124. над морємъ очи простръ 166. τῇ θαλάσσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπαφιείς.

простъ adj. prost, de rînd, simplu ἰδιώτης 137. съ проста 14. 20. 21. 33. 35. 45. 172. ἁπλῶς.

просъвтѣти сѧ -свъщж сѧ -съвтиши сѧ a străluci διανθίζεσθαι 4. φωταυγεῖν 5. (aor. -съвтѣ сѧ, impf. -съвтѣше сѧ).

просъпати -пах -паєши a vărsa χεῖν 217. — сѧ a se revărsa ἐκχεῖσθαι 134. въсе множьство просъпавши сѧ 192. πᾶν τὸ πλῆθος προχυθέν.

просѣсти сѧ -сѧдж сѧ -сѧдєши сѧ a se rupe, a se porni: мльнїа -сѣдши сѧ изъ облакъ 217. πρηστὴρ ἀπορραγεὶς ἐκ νέφους. бранъ окомдоу -сѣде сѧ ibid. πόλεμος ἑκατέρωθεν ἀνερράγη. -сѣдошж сѧ нашєствїа варварьскаа 219. ἀνερράγησαν ἐπίρροιαι βαρβάρων.

*протворити -рѧ -риши a pregăti, a face; greș. пжть протвори 132. τὸν δρόμον ὑποτέμνει. cf. протварити пжть viam antepatefacere, M. Lex. sub протварити.

*протеєсъ m. Proteus Πρωτεύς 38. 39. dat. протєѹ 46.

*протеи v. протєєсъ.

*протещи -кж -чеши a trece, a străbate ἐπιτρέχειν 67. 192. 199.

противити сѧ -вѧ сѧ -виши сѧ a se împotrivi 67.

*противно adv. dimpotrivă ἄντικρυς 164.

противъ adv. împotrivă, față în față, coresp. unit cu съ grec. ἀντί: съ противъ прѣдложиших 84. ἀντιπροτεθείκασι. и горы оукы — плачѧщїимъ възгласишахх 141. καὶ λόφοι μὲν ἀντίδουπα τοῖς θρηνηταῖς ἀντήχουν.— врак сѧ храбрѣ съ храбрыимъ 194. ἀντιπαλαμησάμενος γενναίως τῷ γενναίῳ. v. M. Lex. съпротивь. neobulg. sprotiv, sproti.

противж 1) adv. împotrivă, în față, înainte, coresp. grec. ἀντί: поиде противж 59. merse înainte. противж изведошж 40. ἀντεπεξῆγον. — изыде 89. ἀντεπεξῆλθε.— оутѣкща 96. ἀντακεκρίνατο.— плаваж 130. ἀντίπλους.— рече 114. ἀνθυπήνεγκεν.— начрътавъ 167. ἀντιχαράξας. 2) prep. a) cu dat. coresp. grec. πρός:— нимъ 56.— емоу 50. 52. 62. 65. — ектороу кралю 59. 60. 61. 64. ополъчишж сѧ — чръноовразнымъ 43. ἀντετάξαντο πρὸς τοὺς κελαινοχρῶτας.— симъ 123. 170. πρὸς ταῦτα la acestea, împotriva acestora. b) cu ac. изыде противж н 56. le eși împotrivă, eși împotriva lor.

протицати -чѫ -чеши a umbla ὑποτρέχειν: — сквозѣ ѫдолїа 106.

протлъкованїе n. prevestire προφοιβασμός 139.

протлъковати -оуж -оуєши a tîlcui, a interpreta σαφηνίζειν 24. 179.

протѧжити -жж -жиши a întinde: яко стрѣлы нокта протѧжажще 6. ὡς βέλεμνα τοὺς ὄνυχας αὐχοῦντες.

проѹвѣдѣти -вѣмъ -вѣси a ști de maĭ 'nainte προγιγνώσκειν 41.

*проѹскорити -рѧ -риши a grăbi προκαταταχεῖν 174.

проѹставити -вѧ -виши a hotărî de maĭ 'nainte ὁρίζειν 70. προθεσπίζειν 38. 123.

прохлаждати -аж -аєши a răcori, a roura δροσίζειν 1.

проходити -ждж -диши a trece, a străbate μετιέναι 13. 146. μετέρχεσθαι 115. 148. παροδεύειν 146. 171. власы главы єго желѣзо -ходит 127. τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς σίδηρος κατορχεῖται. -хода по пжтехъ непроходимыхъ 143. τριβόμενος ὁδοῖς δυσβάτοις. impf. -ходѣше 146.

проходъ m. scurgere, canal ἀγωγός 149. 192. 209. σωλήν 172. — гноинъ σκύβαλον κοπρηρόν 115. ἀγωγὸς κοπρώδης 171. v. за.

процвисти -цвьтѫ -цвьтеши a înflori ἐξανθεῖν 198. ἀνθεῖν 213. (-цвьтетъ, pt. -цвьтъ).

процвитати -аѭ -аеши a înflori ἐξανθεῖν 151.

прочее adv. dealtmintrelea, aşa dar, maĭ departe λοιπόν, deseorĭ. τοῦ λοιποῦ 79. 104. greş. оумысли прочее 32. ἔγνω λιπεῖν.

прочїи adj. cel rămas, altul 66. 137. 150. 201. прочее скончавши житїа 104. τὸ λειπόμενον ἀνύσασα τοῦ βίου. съ прочими 70. μετ' ἄλλων. съ прочїими иными 22. σὺν ἄλλοις. impr. прочїи вьси 122. οἱ ὑπήκοοι. прочаа τἄλλα 17. 176. τὰ λοιπά 166. въ прочїихъ 193. τὰ ἄλλα.

прочисти -чьтѫ -чьтеши a ceti: -чьте написанныѩ образы 191. ἐπέρχεται τοὺς τῶν γραφέντων τύπους. написанаа -чьтъ 79. τοῖς γραφεῖσιν ἐντυχών. aor. p. 1 pl. -чьтохмы 49.

прошенїе n. cerere αἴτησις 128.

прощенїе n. ĭertare συγγνώμη 36. вьзѧ —50. îşĭ luă ĭertare, îşĭ luă ziua bună.

прошвити -вѭ -виши a descoperi, a arăta: прошви сынъ мѫжоу своемоу 48.

прошвлѣти -ѣѭ -ѣеши a arăta προδηλοῦν 182.

проусецъ m. cal buestru: gen. прѹсца 57. cf. croat. prusac, nsl. prus konj equus gradarius, M. EWb. v. оус.

прьвоборецъ m. întîĭul luptător ‚antesignanus‘ πρόμαχος 43.

прьвое adv. maĭ întîiŭ, maĭ 'nainte 16. 57. 61. 63. и постави с нѥѭ прьвое любве 50. v. поставити.

*прьвожитель m. întîĭul locuitor πρωτοπολίτης 9.

*прьвонарастенъ adj. întîiŭ născut πρωτόφυτος 133.

*прьвокоренинъ adj. de neam ales, de mîna întîĭa ἐκ πρώτης ῥίζης 220.

*прьвонасѣѧненъ adj. întîiŭ sămănat πρωτόσπορος 133 (-н''ныи).

прьвоначѧлникъ m. fruntaş, principe πρωτόαρχος 218.

*прьвоначѧльствовати -оуѭ -оуеши a comanda, a conduce ἀρχηγετεῖν 142.

*прьвоносїе n. întîele fructe, pîrgă, trufanda πρωτοφόρημα 3.

*прьвопастырь m. întîĭul între păstorĭ, arhipăstor ἀρχιποίμην 169. 181.

*прьвоплоненъ adj. ce pluteşte înainte, repede γοργοπλόος 144.

прьворожденъ adj. întîiŭ născut πρωτότοκος 34. πρωτόγονος 14. 163. πρωτόφυτος 198. πρωτόσπορος 187.

прьвосъвѣтникъ m. întîĭul sfetnic, sfetnic mare 15. πρωτόβουλος 185. 206. πρόβουλος 74. 206. πρόβολος fruntaş 188.

*прьвосъзданенъ adj. întîiŭ făcut, întîiŭ creat πρωτόπλαστος 13. πρωτόγονος 15 (-н''н-).

прьвыи num. întîĭul πρῶτος, deseorĭ. πρότερος 20. 116. ὁ πρώην 19. 112. 155. 192. 195. 213. 221. ὁ πρίν 160. 176. 184. 194. 203. 220. — сыи 98. πρωτιστεύων. иже въ синклитѣ прьвїи 100. οἱ τῆς συγκλήτου προύχοντες. прьвыи градωм 118. ἡ πρωτόπολις. градъ — градωмъ 101. 212. πόλις ἡ πρωτόπολις. прьваа мати 163. ἡ πρωτομήτωρ. greş. прьваа царица 211. ἡ πορφυροβλάστητος. въ егѷптѣнωхъ оубω царь бысть прьвѣи вьсѣхъ 18. παρ' Αἰγυπτίοις βασιλεὺς πρώτοις ὑπῆρξε πάντων. прьвѣишїи 29. οἱ πρώτιστοι. прьвѣишѫѭ полагааше вьсѧ ωт κωстантина 187. ἐπίπροσθεν ἐτίθετο πάντας τοῦ Κωνσταντίνου. за прьва maĭ întîiŭ πρώτως 142. πρῶτα 33. 45. 139. 144. 158. 161. 184. τὰ πρῶτα 40. 81. 94. ἐν πρώτοις 41. за прьва же оубω 81. ἄρτι δὲ τέως. ис

прѣва dela început, de demult ἀπ' ἀρχῆς 1. ἀρχῆθεν 91. πάλαι 184. πρίν 26. παραυτίκα 140. — съкрѣвенѣ 148. προτεθησαυρισμένος.

*прѣвѣ adv. maĭ 'nainte πρίν 22. v. прѣвѣе.

прѣвѣе adv. maĭ întîiŭ, maĭ 'nainte, odinioară πρίν, deseorĭ. τὸ πρίν 23. πρώην 99. 124. πρότερον 130. 138. 145. πρῶτα 69. 125. 177. 188. τὸ πρῶτον 3. 4. 13. 154. coresp. luĭ πρῶτος 16. 17. 29. 75. — ѡт нныхъ 74. πρῶτοι τῶν ἄλλων.— въ царихъ 93. πρῶτος ἀνάκτων.—пострадавшиы12. ἡ πρωτοπαθήσασα.—поставленъ 174. προβεβλημένος.—царствовавъ 118. βεβασιλευκώς. сын—рабъ 208. ὁ πρὶν δοῦλος. v. оумрѣти, погыбнѫти.

прѣвѣнъствовати -оуж -оуеши a fi întîiul πρωτεύειν 205.

прѣси pl. f. pĭept στῆθη 43. στῆθος 44. στέρνα 128. 215. прѣсемъ кїенїе 113. στερνοκτυπία.

прѣстенъ m. inel δακτύλιος 98.

прѣстенъ adj. de pămînt, pămîntesc χωμάτινος 8. 193. 209.

прѣстъ m. deget δάκτυλος 6. 39. 212.

прѣсть f. pămînt χοῦς 94. 98. 108. 134. χῶμα 9. 202. — ядъ 219. χωματοφάγος. прѣстнѧ създанъ 10. χωματόπλαστος. v. тъжде.

прѣамоушевъ v. прѣимоушевъ.

прѣамоушъ v. прѣимоушъ.

прѣблазнити -жнѧ -зниши a amăgi, a încînta: -знѣаше сѧ възоромъ 11. ὑπέσαινε τὴν ὅρασιν (sc. ὁ καρπός v. 310).

прѣбыванїе n. petrecere, viață 46.

прѣбывати -аѫ -аеши a rămînea, a petrece μένειν 68. ἐμμένειν 35. 87. 123. συμπαραμένειν 11. διάγειν 78. 139. κατοικεῖν 120. συνεῖναι 79. 171. συνδιάγειν 175. συνδιατρίβειν 106. διειπεῖν a sta de vorbă 177. κυβεύειν a se juca în zarĭ (cubĭ) 82. весь дьнь — 17. 209. διημερεύειν.

прѣбыти -бѫдѫ -бѫдеши a rămînea καταμένειν 167. без брашна прѣбыкъ 219. ἀπόσιτος γενόμενος.

прѣварити -рѧ -риши a înșela 51. 58. 66.

прѣвеликъ adj. foarte mare τρισμέγιστος 39. 116. 139. 158. ὑπέρμεγας 15. εὐμεγέθης 103. 112. -каа чаша 119. ὑπερχειλὴς ὁ σκύφος. -каа трѫба 93. περίτρανος σάλπιγξ.

прѣвести -ведѫ -ведеши a trece ,transvehere' μετάγειν 74. μεθέλκειν 132.

прѣветъхъ adj. foarte vechiŭ, vechiŭ παλαιγενής 178.

прѣвлачити -чѫ -чиши a atrage μεθέλκειν 172.

прѣвноукъ m. strănepot ἀπέκγονος 15.

прѣводити -ждѫ -диши a trece, a duce dincolo μεταβιβάζειν 140.

прѣвратити -щѫ -тиши a întoarce, a suci, a perverti, a seduce: — надеждами любочьстнынми 112. δελεάζειν ἐλπίσι φιλοτίμοις.—сѧ a se întoarce, a se răsturna, a se abate: корыто прѣвратн сѧ 70. ἡ σκάφη περιτρέπεται. прѣтръколнв сѧ и прѣвратив (V. вратнвъ) [сѧ] 156. κυλινδηθεὶς καὶ συστραφείς.

прѣвращенїе n. răsturnare: боурѧ въздвиже и прѣвращенїа многомѫтна 134. κλύδωνας ἐξήγειρε καὶ στρόφους πολυστρόφους.

прѣврѣщи -връгѫ -връжеши a arunca, a răsturna: скѫделоу еѫ (sc. чѧсти) инако прѣвръгшоу сѧ 208. τῶν ὀστράκων τῶν αὐτῆς (τύχης) ἄλλως μεταρριφέντων.

прѣвъзвысити -шѫ -сиши a înălța: -вышенъ 201. ὑπερεπηρμένος mîndru, îngîmfat.

прѣвъзмагати -аѫ -аеши a birui, a supune ἐπικρατεῖν 69. κατισχύειν 122.

прѣвъзмощи -могѫ -можеши a birui:

-може пакы крѣпкыих стражъ 117. ὑπερίσχυσε τῶν ἐρυμνῶν φρουρίων.
прѣвъзнести сѧ -сѫ сѧ -сеши сѧ a se ridica, a se înălţa ὑπεραίρεσθαι 23.
прѣвъзносити сѧ -шѫ сѧ -сиши сѧ a se îngîmfa 67. ὑπεραίρεσθαι 123. ὑπεροφρονεῖσθαι 89.
прѣвъзѧти сѧ -възмѫ сѧ -възмеши сѧ a se îngîmfa ὑπερφρονεῖν 153.
прѣвъзѧтъ adj. înalt ὑπερνεφής 15.
прѣвъсходити -ждѫ -дниши a întrece ὑπερφέρειν 18. 101. ὑπερβαίνειν 96. προέχειν 74. νικᾶν 165. толико же кѣ прѣвъсходѧщи доброди҃тѣль нхъ 148. τοσοῦτον δ' ἦν τὸ περιὸν τῆς ἀρετῆς ἐκείνοις.
прѣвысокъ adj. înalt ὑπερῃρμένος 7.
прѣвыше adv. deasupra, maĭ pre sus ὕπερθεν 168. ыже — (V. выше) над ѧзыком' 146. ἡ ὑπερῴα.
прѣвышїи adj. maĭ înalt, maĭ pre sus ὑπέρτερος 36. 145. καθυπέρτερος 69. 98. 132. sg. nom. -шьши 98. dat. -шьшꙋ 69. pl. nom. -шьши 36. 132. 145.
прѣвѣтникъ m. mijlocitor: — и съпоспѣшникъ на сїе 42. μαστροπὸς καὶ συνεργὸς εἰς τοῦτο.
прѣграда f. îngrăditură, întăritură φραγμός 2. greş. ἐλιγμός întorsătură, cotitură 14. v. клѣтинъ.
прѣгрьдъ adj. mîndru ὑπέροφρυς 24. ὑπέρφρων 106. ὑπέραυχος 131. πάντολμος 127 V.
прѣгрѣшенїе n greşală, păcat ἁμαρτίας 104. τὰ πεπλημμελημένα 42.
прѣдаати -аѭ -аеши a preda, a da παραδιδόναι 36. 45. 125. 195. προδιδόναι 128. διδόναι 74. 83. 167. ἐπιτρέπειν 131.
прѣданїе n. învăţătură, dogmă δόγμα 131.
прѣдателенъ adj. trădător, al trădăriĭ προδοσίας 216. f. -льна 217 προδότρια.
прѣдатель m. trădător προδότης 112. 139. 218.

прѣдати -дамъ -даси a preda, a da, a ceda, a încredinţa 63. 177. 201. παραδιδόναι 25. 45. 95. 128. 152. προδιδόναι 42. 216. διδόναι 25. 140. ἐπιτρέπειν 190. писанию — 122. ἱστορεῖν. -дана бысть емꙋ брань 190. πιστεύεται τὴν μάχην. яко да прѣдасть имъ вьсѣ 211. πάντων αὐτοῖς ἐξίστασθαι.
прѣдварити -рѭ -риши a lua cuĭva înainte, a întrece προφθάνειν 94. 143. προκαταλαμβάνειν 174.
прѣдкарѣти -ѣѭ -ѣеши a întrece: -рѣѭще дрꙋгъ дрꙋга 218. ἐρίζοντες ἀλλήλοις.
*прѣдвънити -ндѫ -ндеши a intra maĭ 'nainte προεμβαίνειν 45.
прѣдивенъ adj. minunat ἐξαίσιος 27.
прѣдити -идѫ -идеши a merge înainte προπορεύεσθαι 118. προάγειν 132.
прѣдлагати -аѭ -аеши a propune: ово -гаѫ и словесы растраѧ 41. τὸ μὲν ὑποτιθέμενος καὶ λόγοις καταρτίζων. словеса -гаѫ 181. τοὺς λόγους ἐπιπάττων.
прѣдлежати -жѫ -жиши a sta înainte, a sta în faţă: похвала ми -житъ wт тебе 122. χάρις μοι κεῖσται πρὸς σοῦ. сице злїи очима -жѧтъ сѫдныма 140. οὕτω κακοὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑπόκεινται τῆς δίκης. прѣдлежѧщаа 89. τὰ προκείμενα.
прѣдложити -жѫ -жиши a pune înainte, a propune, a împărtăşi, a pretexta προστιθέναι 84. προτιθέναι 89. κοινοῦσθαι 37. — на сънѣдь 25. ἐκτιθέναι βοράν. — коренїа вещемъ 176. προκαταβάλλεσθαι τὰς ῥίζας τῶν πραγμάτων. -ложено бѫди 194. κείσθω. нравы -ложи 154. τοὺς τρόπους ὑποτίθεται. greş. (трънїе иконоборъства) -ложившее благочьстиваа срьдца 152. (ἡ ἄκανθα τῆς εἰκονομαχίας) ἡ κνίσασα τὰς εὐσεβεῖς καρδίας.
*прѣдоброродѣнъ adj. nobil τρισευγενής 169.

прѣдобръ adj. prea frumos, prea bun κάλλιστος 130.

прѣдпоставити -вѧ -виши a pune înainte, a aşeza παριστάναι 7. παρατιθέναι 68. παραφέρειν 26. V. прѣдъставити 7. 26.

прѣдпоставлѣти -ѣѭ -ѣеши a pune înainte, a aşeza ἐφιστάναι 195.

прѣдпочитати -аѭ -аеши a preţui mai mult, a da preferinţă: мѫжѫ -таѭ доброкон"никы 202. ἄνδρας φιλοχρινῶν εὐίππους.

прѣдрѫзъ adj. prea îndrăzneţ πάντολμος 41. 127. 139. 147. 190. прѣдрѫзое 155. τὸ πάντολμον.

***прѣдсказати** -аѭ -аеши a spune de mai 'nainte, impr. προγνωρίζειν 151.

прѣдспѣвати -аѭ -аеши a înainta, a întrece: на много -ваѭщи 17. εἰς πλέον προκοπτούσης. на горшее житїе -ваѭ 172. ἐπὶ χείρονα ζωὴν προκόπτων. -ваѭще дроугъ дроуга 4. ἐρίζοντες ἀλλήλοις.

прѣдспѣнїе n. creştere, superioritate αὔξη 78. προτέρημα: съ прѣдспѣнїи сими имѣше и нѣкыи ꙁълъ плѣвелъ 104. V. прѣдьспѣание 78. 104.

прѣдставити -вѧ -виши a expune παριστάναι 140. -ставивъ себѣ 80. παραστησάμενος.

прѣдставлѣти -ѣѭ -ѣеши a pune inainte παρατιθέναι 26.

прѣдстатель m. fruntaş, conducător προστάτης 147.

прѣдстати -станѫ -станеши a sta în faţa cuiva ἐφίστασθαι 11. 175. -ста сѫдищꙋ 123. ἐστάθη πρὸ τοῦ βήματος.

прѣдстоанїе n. cumpăt, stăruinţă, îndemn παράστημα: — доуши храбросрьдіи 74. — доушѫ благородныѧ 193. съ -анїемъ срьдца свободна 108. σὺν παραστήματι καρδίας ἐλευθέρῳ.

прѣдстоати -оѭ -оиши a fi de faţă, a sta lîngă cineva παρίστασθαι 109. παρεῖναι 180. -стоахѫ емꙋ въоржжени 83. περιεστήκεσαν αὐτὸν ὁπλῖται.

прѣдтещи -текѫ -течеши a alerga, a merge înainte; greş. -текше 1. προχειρισάμενοι.

прѣдтицати -чѧ -чеши a merge, a alerga înainte προτρέχειν 218.

прѣдъ (прѣд) prep. înaintea, în faţa 1) cu ac.: поидѣте — париж пастыревичища 49. придошѫ — него ibid. позвахѫ — тебоха бога, — ипитера пророка ibid. поведе го — оба царѣ 54. иде — ложницѫ 61. иде—него 62. метиѫ— фарижа егова ibid. изведошѫ — менелаоуша царѣ 66. — храмъ прїиде 176. ἐπὶ τὸ προτεμένισμα βηματίζει. 2) cu instr. проведе витеꙁа — кралемъ апридежемъ 48. сташѫ— ними 49. да връгѫтъ сына его — оралом 54. поврьже его — раломъ ibid. ста — фарижомъ 62.— цармн 181. ἔναντι βασιλέως. — валтасаромъ 24. ἐνώπιον Βαλτάσαρ. — лицемъ его 21. πρὸ προσώπου.— очима 133. προὐμμάτων. — лицемъ 7. ὑπ' ὄψιν. — тобоѫ естъ 123. σοὶ πάρεστιν. De notat în pr. кто ѥсть прѣдъ моѫ ложницѫ 61.

прѣдъставити v. прѣдпоставити.

прѣдѣднїи adj. strămoşesc: -дѣдиѣа власть 207. ἡ πατρόπαππος ἀρχή.

прѣдѣдъ m. strămoş πρόγονος 77.

прѣдѣлъ m. margine, hotar, ţinut ὅρος 8. 13. 87. 97. 105. 138. 160. 175. 196. ὅριον 35. 140. 199. 220. близъ прѣдѣлъ ихъ сѫщи 199. ἀγχιτερμονοῦσα. V. 138 are афрїкїискѫѧ странѫ în loc de афрїкїискыѧ прѣдѣлы.

прѣжде 1) adv. mai 'nainte, mai întîiŭ 61. 115. 137. πρίν, deseori. πρότερον 162. 186. πρό 155. 204. πρώην 117. 123. 198. ποτέ 219. πάλαι 123. 210. — даже не înainte de: прѣжде даже не бѣхѫ пришли 43. πρὸ τοῦ ἐλθεῖν. 2) prep. cu gen. înaintea 67. πρό, deseori. — мала πρὸ μικροῦ 27. 71. 92. παρὰ μι-

κρόν 179. πρὸ βραχέος 155. 204. не — многа 105. οὐ πρὸ πολλοῦ. — часа 107. 126. 159. — года 177. πρὸ τῆς ὥρας. — врѣмене 85. 90. 94. 126. 135. 177. πρὸ χρόνου. писавшеи прѣжде 36. οἱ ἱστορήσαντες. greş. написавшеи прѣжде врѣменъ древнѣншїихъ 194. οἱ γράψαντες πρὸ χρόνων παλαιτέρων.

прѣждь m. partea de dinainte: на прѣждь 49. înainte. v. грьсти.

прѣзрѣти -зрѭ -зриши a trece cu vederea, a despreţui παροράν 110. μυκτηρίζειν 123. не прѣзрѣ праведнœе око, нѫ възрѣ правѣ 138. οὐκ ἐκάμμυσε τὸ βλέφαρον τῆς δίκης, ἀλλ' ἐπεντράνισεν ὀρθῶς. greş. нѫ не до конца прѣзрѣ въсемогѫщїа длань 174. ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος ἔλαθεν ἡ πάντολμος παλάμη.

прѣзъ prep. cu ac. (şi gen.) peste: прѣидошѫ прѣз доунаиъ 137.

прѣизобиленъ adj. îmbelşugat: -лншм бꙑти 72. ἐπαυξάνεσθαι.

прѣизрѧденъ adj. fără de samă, extraordinar, vestit περιλαλούμενος 45.

прѣизѧщенъ adj. ales, vestit 99. περιλάλητος 170. τρισευδαίμων 69.

*прѣизѧщьствовати -оуѭ -оуеши a întrece ὑπερέχειν: -щьствоуѭщи женъ егѵпетъскꙑихъ 18.

прѣимати -емѧ -емеши a primi, a lua în stăpînire, a moşteni παραλαμβάνειν 87. χειροῦσθαι 119. διαδέχεσθαι 46. -емлетъ скиптра 134. 152. χειρίζεται τὰ σκῆπτρα. — царство 135. πιστεύεται τὴν βασιλείαν. — власть 81. ἀρχηγετεῖ. p. 3 pl. pres. прѣемлѫтъ 46.

прѣимѣти -имамъ -имаши a întrece: прѣимꙑ прѣмѫдростїѫ 148. προέχων ἐν σοφίᾳ.

*прѣисплънѣти сѧ -ѣѭ сѧ -ѣеши сѧ a se umplea ὑπερπληροῦσθαι 121.

прѣиспъстрити -щрѭ -стриши a împestriţa, a vopsi: -щренъ 3. 5. παντόχροος.

прѣити -идѫ -идеши a trece 115. 137. παρέρχεσθαι, deseorĭ. διέρχεσθαι 35. 168. περᾶν 168. διαβαίνειν 35. μεταβαίνειν 19. 94. 146. 213. μεθίστασθαι 13. 26. μετατίθεσθαι 93. μεταχωρεῖν 126. μεταναστεύειν 152. φοιτᾶν 112. 203. προσφοιτᾶν 158. φθάνειν 139. — ѡт житїа 213. ἀπανίστασθαι τοῦ βίου.

прѣкланѣти -ѣѭ -ѣеши a pleca, a îndoi κλίνειν 183. καταφέρειν 197. — сѧ a se pleca, a se înclina κάμπτεσθαι 204. ἐπινεύειν 107.

прѣклонити -нѭ -ниши a pleca, a supune κλίνειν 116. κατακάμπτειν 127. greş. прѣклонинъ 5. μύσας (în loc de — сѧ). — сѧ a se pleca, a se supune, a se 'nclina, a se 'nvoi κάμπτεσθαι 33. 128. 153. κατακάμπτεσθαι 42. ἐπικάμπτεσθαι 81. νεύειν 34. ἐπινεύειν 104.

прѣколажа f. rac καρκίνος 186.

прѣкрасенъ adj. prea frumos, frumos, strălucit περικαλλής 37. 85. 120. περικαλλέστατος 18. 93. καλός 190. λαμπρός 45. λαμπρότατος 158. περίλαμπρος 101. 172. ἐπέραστος 98. τρισευδαίμων 117.

*прѣкротъкъ adj. prea blînd 99.

прѣлагати -аѭ -аеши a muta, a întoarce, a suci, a transmite μεταμείβειν 102. στρέφειν 93. обращаетъ и прѣлагаетъ 36. στρέφει καὶ μεταστρέφει. въ никифора воевачалїе -гаетъ 189. εἰς Νικηφόρον τὴν στρατηγίαν τρέπει. на леонта -гаѭтъ самодръжьство 108. εἰς Λέοντα μετάγουσι τὴν σκηπτροκρατορίαν. — сѧ a se întoarce, a se muta, a se preface: -гаѭт сѧ въ скорѣ и бѣжѫтъ 111. μεθίστανται ταχὺ καὶ φεύγουσιν. въ образꙑ -гаѭ сѧ члоквѣколюбнꙑѧ 80. τρόπους μεταπίπτων πρὸς φιλανθρωποτέρους.

прѣлежати -жѫ -жиши a mîneca, a poposi καταμένειν 106.

прѣложенїе n. schimbare, mutare μετάθεσις: въ -жени житїа 161.

прѣложити -жѫ -жиши a schimba, a muta, a pune dintr'un loc în altul, ‚transponere' μεταφέρειν 15. 97. μεταβιβάζειν 180. μεταβάλλειν 153. τρέπειν 156. ἀμείβειν 75 V. корабное весло -живше (V. приложивше) 222. τοῦ πλοῦ τὴν κώπην σχάσαντες. да -жимъ къ дроугыимъ слово 88. μεταπιπτέτω μοι πρὸς ἄλλους τὰ τοῦ λόγου. -жи на нѥмъ свѣтлоѥ орѫжиѥ 58. — сѧ a se schimba, a se preface, a se muta, a trece περιΐστασθαι 85. μετατίθεσθαι 24. 26. τρέπεσθαι 23. μετατρέπεσθαι 119. 197. μεταβαίνειν 30. сицѥ -жи сѧ имѧ ѥго 32. οὕτω μετεκλήθη. -жи сѧ на имѧ италїискоѥ 67. μετέπεσεν εἰς κλῆσιν 'Ιταλίας.

прѣльстивъ adj. înşelător, amăgitor δόλου, κολακείας 11. ἠπατοσκοπίας 150.

прѣльстити -щѫ -стиши a amăgi, a înşela 66. ἀπατᾶν 105. 120. 131. φεναχίζειν 18.

прѣльсть f. înşelăciune, amăgire, rătăcire ἀπάτη 45. σκαιότης 178. πλάνη 12. 13. 43. 113. 120. 176.

прѣлѣпъ adj. prea frumos 55.

прѣлѣтати -ѣѫ -ѣѥши a sbura: pt. прѣлѣтаѫ 14. πτηνός. по въздоухоу — 106. ἀεροπόρος.

прѣлюбимъ adj. prea iubit ὑπερφιλούμενος 41. τρισέραστος 88. — бѣ 81. ὑπερπεφίλητο.

прѣлюбодѣанїѥ n. curvie μοιχεία 16.

прѣлюбъ m. curvie: прѣлюбы дѣяти 17. μοιχᾶσθαι. ꙗко творитъ съ нимъ прѣлюбы 194/195. ὡς γίνοιτο τούτοις τὰ τῶν ἐρώντων. -бы сътворила 57.

прѣлѫкавъ adj. viclean, rău; impr. прѣлѫкава f. μοιχαλίς 46.

прѣмагати -ѣѫ -аѥши a birui, a învinge ὑπερισχύειν 214. -магаѥшѥ их въсѣкои игрѣ 48. îi biruia în orice joc.

прѣмати f. străbună προμήτωρ 11. πρωτομήτωρ 12.

*прѣматоръ adj. în vîrstă, maior ὑπέρακμος 122.

прѣминѫти -нѫ -нѥши a trece peste ceva, a lăsa la o parte παραφθείρειν: писанїѥ, ѥже не добро мнѣвъ прѣминѫти 167. (народъ раждѥг сѧ на гнѣв') и самыи огнь, ꙗкоже мнѧ, прѣминѫ (V. -нѫшѫ) 207. αὐτὸ τὸ πῦρ, ὡς ἔοικεν, ὑπερνικᾷ.

прѣмногъ adj. mult, îmbelşugat ὑπερφέρων 3. greş. -много воинъство 131. ὑπέροφρυ τὸ στράτευμα.

прѣмо 1) adv. în faţă ἄντικρυς 125. съ прѣмо 188. ἄντικρυς din faţă. 2) prep. cu dat. în faţa ἔναντι 8. ἀπέναντι 12. κατέναντι 184.

прѣмощи -гѫ -жѥши a birui: -жєнъ быкъ 179. ἀναπεισθείς. -жѥн' быкъ величьствомъ 92. δυσωπούμενος τὸ κῆδος. -могыи 56. puternic. v. прѣтворити.

прѣмъ adj. drept, în faţă: ополъчєнїа имѣхѫ съ прѣмъ 133. τὰς παρεμβολὰς εἶχον ἀντενωπίους. съ прѣмъ шоумѣхѫ 141. ἀντεπερρόθουν.

прѣмѣнити -нѧ -ниши a schimba, a premeni: -мѣни жизнь своѭ 114. μετήλλαξε τὸν βίον.

*прѣмѣтати сѧ -ѣѫ сѧ -ѣѥши сѧ a se sbate σφακελίζειν 154.

прѣмѫдрѥцъ m. înţelept σοφός 89. σοφιστεύων 179.

прѣмѫдрити -рѧ -риши a ocoli, a eluda: оумысли прѣмѫдрити часть начинанїѥмъ 24. ἔγνω κατασοφίσασθαι τὴν τύχην ἐπινοίᾳ. мнѧ же — дръзость добрыѧ части 37. νομίζων δὲ σοφίσασθαι τὸ δραστικὸν τῆς τύχης. v. часть.

прѣмѫдростивъ adj. înţelept σοφός 109.

прѣмѫдрость f. înţelepciune σοφία, deseori. γνῶσις 168. — господнѣ 116. glossă la 'Αγία Σοφία. coresp. luĭ σοφός 36. v. шаръ.

прѣмѫдръ adj. înţelept 222. σοφός,

deseorĭ. φιλόσοφος 1. 180. φιλοσοφώτατος 182.

прѣмѫдрѣ adv. înțelepțeşte σοφῶς 132. πανσόφως 2.

прѣнести -сѫ -сешн a transfera, a muta μεταφέρειν 93. — сѧ μεταφέρεσθαι 157.

прѣносити -шѫ -сишн a muta μετατιθέναι 74.

*прѣоблачити сѧ -чѧ сѧ -чишн сѧ a se primeni, a-şĭ schimba haĭnele μεταμφιέννυσθαι 127.

прѣобразити -жѫ -зишн a da altă față, a schimba μεταχρωννύναι 207.

прѣодолѣти -ѣѫ -ѣешн a birui ἀντιπαλαίειν 161. τροποῦσθαι a pune pe fugă 151.

прѣорати -рѧ -решн a trece cu plugul peste ceva: -орат си щет сына 54.

прѣотецъ m. străbun προπάτωρ 35.

прѣпадати -аѫ -аешн a cădea dintr'un loc într'altul: скиптрωм же перо многаждн -даѫ 91. τῶν σκήπτρων τοίνυν ὁ πεττὸς συχνάκις μεταπίπτων.

прѣпаднѫти -нѫ -нешн a cădea 161 V. v. прѣпасти.

прѣпасти -дѫ -дешн a cădea dintr'un loc într'altul μεταπίπτειν 22. 82. 161. πίπτειν 188.

*прѣплетенїе n. împletitură: тонотнаа -нїа 160. τῶν δικτύων αἱ πλοκαί.

*прѣплокати -плокѫ -плоческн a trece cu corabia διαπεραιοῦσθαι 67.

прѣплоути -пловѫ -плоческн a trece cu corabia διαπλεῖν 221/222. περᾶν 222.

прѣпоасанїе n. brîu, cingătoare περίζωμα 11.

прѣпоасати сѧ -шѫ сѧ -шешн сѧ, -саѫ сѧ -саешн сѧ a se încinge ἀναζώννυσθαι 26. 92. 107. 122. 158. περιζώννυσθαι 155. ζώννυσθαι 140.

прѣпоасовати сѧ -оуѫ сѧ -оуешн сѧ a se încinge περιζώννυσθαι 76.

прѣпобѣждати -аѫ -аешн a birui ὑπερνικᾶν 119.

прѣпочинѫти -нѫ -нешн a înceta, a se linişti: -нѫвъ сѧ нимн 147. συναναπαυσάμενος.

прѣпростъ adj. simplu ἁπλόος 140.

прѣпъстръ adj. pestriț παντόστικτος 9. πολύχροος 34.

прѣраба f. roabă τρίδουλος 190.

*прѣработенъ adj. de rob: нмже бѣ родъ ωт -ботнънхъ 221. οἷς ἦν τὸ γένος τρίδουλον.

прѣродитель m. strămoş πρόγονος 207. 211.

прѣсвѣтелъ adj. luminos κατάλευκος 163.

прѣселенїе n. mutare, eşire, emigrare 18.

прѣселити -лѧ -лишн a muta μετοικίζειν 23. 36. — сѧ a se muta, a emigra μεταναστεύειν 32. 67.

прѣселникъ m. emigrat, venetic μέτοικος 13. μετανάστης 18.

*прѣсїати -аѫ -аешн a străluci ὑπερεκλάμπειν 120.

прѣсиленъ adj. puternic ὑπερίσχυρος 128. —быть 92 V. δυσωπούμενος. v. прѣмощи.

прѣскврънєнъ adj. scîrnav, murdar τρισεξάγιστος 152.

прѣславенъ adj. slăvit, vestit εὐκλεέστατος 107. ὄλβιος 23. 84. 133. ὀλβιοδαίμων 145. τρισευδαίμων 131. πανευδαίμων 93. град -внън градωм 120. πόλις ἡ ὀλβιόπολις.

прѣславнѣ adv. spre laudă, impr. παραδόξως 163.

прѣслоушати -аѫ -аешн a nu asculta παρακούειν 11.

прѣстаати -аѫ -аешн a înceta: не прѣстааше оучащн 177. не прѣстааше поганѣѫ 132. οὐκ ἔληγε διώκων. не прѣстаи цѣвницѫ гѫслънѫѫ поѫ 214. μὴ παρὰ μέλος τὴν νευρὰν τὴν μουσικὴν ψαλάττων.

прѣставити сѧ -вѧ сѧ -вишн сѧ a trece dintr'un loc într'altul, a răposa μεθίστασθαι 96. 175. μεταλάσσειν 108. μεταβαίνειν 120.

прѣставлѣти сѧ -ѣѫ сѧ -ѣеши сѧ a trece, a se muta μεθίστασθαι 80.

прѣстаръ adj. bătrîn τριγέρων 32. 90. 122. 178. 189. 202. 220. τριπέμπελος 136. 155. τρικόρωνος 136. πρεσβυγενέστερος 141. ῥυσσός sbîrcit 150.

прѣстати -нѫ -нешн a înceta, a conteni 56. παύεσθαι 79. ἠρεμεῖν 138. ὑπολωφᾶν 15. — ѡт воискы 59. a se depărta, a părăsi armata. прѣста ѡт стрълленїа 113. ἔληξε τῆς ῥύμης. прѣста ѡт бѹнства 119. ἀπέστη τῆς μανίας. сїа да -станѫтъ 1. ταῦτα στήτω. слово да -станетъ 221. ὁ λόγος στήτω.

прѣстолъ m. tron θρόνος, deseorĭ. πηδαλιουχία 173.

прѣстѫпити -пѧ -пиши a trece peste ceva, a călca ἀθετεῖν 215.

прѣсъвръшенъ adj. desăvîrşit παντέλειος 4. 80.

*прѣсѣдъ adj. cărunt, bătrîn τριπέμπελος 141.

прѣсѣщи сѧ -кѫ сѧ -чеши сѧ a se tăia, a se întrerupe: (царство) въ лѣтѣх прѣсѣкшее сѧ фѡкы 198. (βασιλεία) ἐν τοῖς Φωκᾶ διακοπεῖσα χρόνοις.

прѣтворити -рѧ -риши a preface, a schimba, a prelucra ἀμείβειν 75. τρέπειν 110. 186. силникы прѣтворѧтъ (V. прѣмогѫт) же и на тѧ подвигнѫтъ 42. τοὺς δυνατοὺς ὑποποιήσονταί τε καὶ κατὰ σοῦ κινήσουσιν. — сѧ a se preface, a se transforma μεταποιεῖσθαι 141.

прѣтещи -кѫ -чеши a trece, a străbate παρατρέχειν 2. 20. ἐπιτρέχειν 12.

прѣтити -щѫ -тиши a opri, a amenința ἀπειλεῖν 106. 133. 149. 210. pt. прѣтѧ 131. βρέμων. — ѩростїѫ 210. βρέμων τῷ θυμῷ.

*прѣтихъ adj. liniştit γαληνότατος 94. 123.

*прѣтоваренїе n. încărcătură τὸ κατάφορτον 166.

*прѣтръколити сѧ -лѧ сѧ -лиши сѧ a se prăvăli, a se rostogoli κυλινδεῖσθαι 156.

прѣтръпѣти -пѧ -пиши a suferi ἐγκαρτερεῖν 167.

прѣтъкновенїе n. pĭedecă, defect: — еже о вѣрѣ 114. τὸ πρόσκομμα τὸ περὶ τὴν θρησκείαν. сквръны нѣкыихъ -нїи 194. σπιλώματα τινῶν προσοχθισμάτων.

прѣтъкнѫти сѧ -нѫ сѧ -неши сѧ a se 'mpĭedeca, a se lovi; greş. чѧсть же -нѫвши сѧ ѡ менелаи 46. ἡ τύχη δ' ἐγκοτήσασα Μενελάῳ.

прѣтыкати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se 'mpĭedeca, a se lovi de ceva; greş. клѫдѧ и прѣтыкаѫ сѧ 144. ἄλλος Οἰδίπους (v. 4105).

прѣѹдивлѣти сѧ -ѣѫ сѧ -ѣеши сѧ a se mira ὑπερεκπλήττεσθαι 165.

прѣѹкрасити -шѫ -сиши a înfrumseța: pt. -шенъ κατάκομος 181. ἀβρόσιτος 198.

прѣѹмножати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se 'nmulți ὑπεραυξάνεσθαι 33.

прѣхакеръ v. прѣхракеръ.

прѣхваленъ adj. lăudat, falnic ὑπνούμενος 13. περιφανέστατος 22.

прѣходити -ждѫ -диши a trece μεταβαίνειν 87. 88. 96. 106. 116. 210. -ходитъ ѡт житїа 203. μεθίσταται τοῦ βίου. impr. -хождѣше виѳлеемъскаа стенанїа 141. ὑπερενίκα Βηθλεὲμ τοὺς πόνους. v. мокръ.

прѣхожденїе n. trecere; greş. непрѣходна бѡ гадиръскаа -хожденїа 222. οὐ γὰρ περάσιμα τὰ τῶν Γαδείρων πέρα.

прѣхракеръ adj. viteaz τρισαριστεύς 77. 190. τρισαριστεργάτης 118. -хакеръ 77.

прѣхытрити -рѧ -риши a surprinde, a înșela: ѩко да не прѣхытрѧтъ его

прѡѡтплоувшеи 142. ὡς μὴ νεωτερίσαιεν οἱ προεκπεπλευκότες.

прѣхꙑтрꙑ adj. viclean, şiret μυριομαθέστατος 178.

прѣчюдьнъ adj. minunat, vestit περίπυστος 91.

прѣщати -щѫ -щеши a ameninţa, a dojeni ἀπειλεῖν 86. ἐπιπλήττειν 173.

прѣщеніе n. ameninţare, pedeapsă ἀπειλή 10. 25. 39. 122. 173. 181. ποινή 117. 128. instr. pl. -нми 39. 122. 173. -н҄ми 25.

*прѣꙗмоуша v. прѣꙗмоушъ.

прѣꙗмоушевъ adj. al luĭ Prějamuš (Priamus) 56. 63. 66. -мошеко 51. прѣа- 64. N.-Sof. пріамушов 109. преꙗмушеко 105; Prim. принѣмѹшевь 183; Pril. принѣмѹшевь 123. принѣмѹшевницꙗ 127. 129. 135.

прѣꙗмоушъ m. Prějamuš (Priamus), deseorĭ în pr. прѣа- 50. 51. 53. прѣꙗмоуша краль 48. 50. N.-Sof. прнꙗмушь, преꙗмушь, преамушь, прѣамуш, прѣꙗмуша, прнамуша; Prim.Pril. принѣмѹшь.

прѣѩти -имѫ -имеши a lua, a apuca, a pune mîna, a primi 57. 66. 107. 188. 197. 201. λαμβάνειν 45. 78. 112. 136. ἐπιλαμβάνειν 108. 126. 206. παραλαμβάνειν 83. 219. χειροῦσθαι 20. 32. 127. σφετερίζεσθαι 31. 101. προσκτᾶσθαι 29. ληΐζεσθαι 131. αἱρεῖν 138. κρατεῖν 99. 139. κατάρχειν 22. κατέχειν 143. 190. ἔχειν 26. 147. περιγίγνεσθαι 84. ἐπιτυγχάνεσθαι, κατακληροῦσθαι 179. δέχεσθαι 28. — власть 150. κατάρχειν. — скиптра σκηπτροκρατεῖν 151. δράττεσθαι τῶν σκήπτρων 204. прѣѩтъ сїѫ (sc. дръжавѫ) 85. παρῆλθεν εἰς αὐτό. прѣѩтъ злѣ римскаа скиптра 83. παρεισεφθάρη κάκιστα τοῖς τῶν Ῥωμαίων σκήπτροις. прѣемъ храненіе 186. πιστευθεὶς τὴν φυλακήν. прѣѩти бѫдѫт нꙑреке 217. ἁλώσιμον τὸ φρούριον.

прѣѩтїе n. luare, cucerire 45. 197. на прѣѩтїе посилаетъ того царствоу 218. ἀνακτησόμενον αὐτῷ πέμπει τὴν κρατορίαν. greş. ἑλέπολις maşină de asediŭ 221.

прѧдено n. fir νῆμα 37. 41. v. неразсоуканъ.

*прѣславъ m. Prẹslav (cetate în Bulgaria) 197. великꙑ — и малꙑи 201.

*прѣславъскъ adj. din Prẹslav 197

прѧслица f. furcă κερκίς: къорѫжꙗахѫ сѧ и женꙑ -цами ꙗкꙑ копїами 207.

прѫгъ m. lăcustă ἀκρίς 134.

*псимиѳъ m. ψίμμυθος, ψιμύθιον; v. бѣлило, помазати.

*псифїа f. pĭatră de mosaic ψηφίς: написа шаровꙑ и псифїами 150. ἀντενεχάραξε χρώμασι καὶ ψηφῖσιν.

птенецъ m. puiŭ ὄρπηξ 186. ὀρτάλιχος 160. 175. 214.— младъ 220. νοσσίον. instr. pl. -нцꙑ 214.

птица f. pasăre, vrabie 58. 157. ὄρνις 169. πτηνόν, πετεινόν 6. στρουθίον 160. 164. 171. 178. 180. 195. στρουθός 217. στρουθάριον 6.

птичїи adj. de pasăre, de vrabie στρουθοῦ 199.

*птищегоубитель m. omorîtor de păsărĭ, de vrăbiĭ στρουθιοφόντης 217.

птищеногъ adj. cu picioare de pasăre πτηνόπους 6.

птищъ m. pasăre, vrabie πτηνός 124. πτηνόν 216. ὄρνις 6. 69. 93. 106. ὄρνεον 107. στρουθός 169. 175. στρουθίον 214. ἶβις 17. птищемъ мати 214. στρουθομήτωρ. pl. nom. -ще 6. -щеве 93. dat. -щѡм 107. ac. -щꙑ 17. 169. 214.

птолемеи m. Ptolemeŭ Πτολεμαῖος 31. gen. -еа, dat. -еоу ibid. pl. -еи, -ее ibid. greş. новꙑи — 44. Νεοπτόλεμος.

*птолемеовъ adj. al luĭ Ptolemeŭ Πτολεμαίου 31.

поулхерїа f. Pulcheria Πουλχερία 100. 101. 104. 105. 108.

поустити -щѫ -стиши a da drumul,

a trimete ἀπολύειν 108. 167. Deseorĭ în pr.; de notat: — за своѫ дъщєрє 55. a trimete după fiĭca sa. — братоу своємоу 52. la fratele său. — матєри своєи 61. la mama sa. — полинєщєроу кралю 65. la craiul Polineŝter. поустисте да довєдѫ 65. m'aţĭ trimes să aduc. p. 3 du. aor. -тиста 54. 58. 60. pf. -тила ста 60. p. 2 sg. pres. поустишь 62.

поустъ adj. pustiŭ, părăsit ἔρημος 45. 172. 186. 218. ἄπορος 85. — бывъ 43. ἀπορηθείς.

поущєниѥ n. aruncătură: въ єдино — 56. dintr'o singură aruncătură.

пчєла f. albină μέλισσα 168.

пшєница f. grîu σῖτος 3. 143. 151. 194. 202.

пъприщє n. stadiŭ στάδιος 68.

пъстрина f. vopsea, coloare: имъı много пъстринъ 17. τελῶν πολύχρους.

пъстрокожєнъ adj. cu pĭelea pestriţă ποικιλόδερμος 9.

пъстрота f. vopsea, coloare βάμμα 9. цвѣтнаа — 5. ἀνθόχροια. сїаѭ -ами внєрнъıми 3. στίλβουσα πέπλοις καταμαργάροις.

пъстръ adj. pestriţ; coresp. greş. luĭ ἐξ ἀμοιβῆς 221. v. шаръ.

пъıтати -аѭ -аєши a întreba de ceva, a căuta: — ацилєшєва катоуна 62.

пѣгъ adj. pestriţ, pătat, pag (mold.): пѣгаго чьтѣхѫ вола 17. τὸν Ἆπιν ἐσεβάζοντο βοῦν.

пѣна f. spumă: пѣнъı тѣщѧ ἀφρὸν ἐμῶν 204. ἀφριστής 10. 138. 200.

пѣниѥ n. cîntare μουσίκευμα, μελουργία 164.

пѣсньнъ adj. cîntător μουσικός 164. 180. λάλος 6. 171.

пѣснь f. cîntec μέλος 134. 163. 178. ὕμνος 105. 113. 161. ᾆσμα 171. ᾠδή 134. λάλημα 164. greş. при глоусѣ поѫщи поуваннъıѧ пѣсни 172. παρὰ κωφῷ ψαλάττουσα τοὺς παραινετηρίους.

пѣстоунъ m. pedagog, îngrijitor παιδοκόμος 211. διοικητής 214.

пѣсъкъ m. nisip 54. 57. 64. ἄμμος 23. 33. 110. ψάμμος 131. 162. 184. ψάμαθος 96.

пѣти, поѫ, поєши a cînta ψάλλειν 184. ψαλάττειν 163. 172. 214. ψαλτῳδεῖν 161. ὑμνεῖν 134.

пѣшєцъ m. pedestru πεζός 107. ψιλός 116. 131. greş. ναυτικός 30. instr. pl. пѣшцъı 30. 107.

пѣшъ adj. pedestru πεζοπόρος 142.

пѧсть f. pumn, mînă ἀστράγαλος 23.

пѧта f. calcîiŭ 63. πτέρνα 216.

пѧтъıи num. al cincelea 47. 72. πέμπτος 6. 72.

пѫтєнъ adj. de drum δρόμου 68. greş. пѫтнои шєствїи 68. ἡ κατὰ δαίμονα πορεία.

пѫтникъ m. drumeţ ὁδίτης 13. συνεπόμενος 38 V.

пѫть m. cale, drum 67. ὁδός 68. 100. 147. δρόμος 68. 132. 156. и къ домоу и на въсѣкомъ пѫти 88. ἐν σχολαῖς, ἐν πάσαις ἐκδημίαις. sg. nom. пѫтъ 68. dat. пѫтєви 147. pl. loc. пѫтих 156.

пѫчина f. mare πέλαγος 67. 125. 142. 153. 165. 199. 221.

P.

раба f. roabă δούλη 72. 104. οἰκέτις 104.

работа f. robie, muncă δουλεία 30. 119. прѣдаєми бѣхѫ врагом въ работѫ 36. παρεδίδοντο τοῖς δυσμενέσι δοῦλοι.

работати -аѭ -аєши a sluji 64. δουλεύειν 84.

рабъ m. rob, slugă, supus δοῦλος, deseorĭ. οἰκέτης 139. ὁ ὑπὸ χεῖρα 143. προσαίτης cerşitor 114.

рабъıнѣ f. roabă: из рабъıнѧ 189. σκοτίων ἐκ σπερμάτων.

*равєнъ m. Ravena Ῥάβεννα 97.

равенъ adj. deopotrivă, egal ἴσος 138.

равночисленъ adj. de acelaş număr ἰσάριθμος 69.

равнѣ adv. deopotrivă ἀγχωμάλως 213.

*__рагавеи__ m. Rangabe Ῥαγγαβέ 158.

рагѹилъскъ adj. din Raguil (argolicus): -ъстїи витези 55. 59. 64. N.-Sof. рагѹилсціи витезе 112. S'ar părea o reminiscenţă biblică (Raguil al luĭ Tobias), în realitate însă vitejiĭ raguilicĭ sînt vitejiĭ argolicĭ. Wessel. Arch. X, 41; Ist. rom. II, 70. cf. Pril. гледа (лѣкш') по господѣ аргѹлѣн'скои и рече 132.

ради prep. cu gen. din pricina, pentru 49. 51. 52. 60. 66. χάριν, descorĭ. διά 88. ἕνεκα 169. прохода ради гнойнаго единъ динарь даваше 115. ὑπὲρ σκυβάλου κοπρηροῦ ἓν νόμισμα παρεῖχε. сего ради 77. 178. ἐντεῦθεν. того ради 72. din pricina aceea.

радити -ждѫ -дишн a se îngriji φροντίζειν 173. о имѣних не радѧ 121. χρημάτων καταφρονητής.

радовати сѧ -ѹѫ сѧ -ѹеши сѧ a se bucura χαίρειν 83. 97. 149. 171. 203. 219. 221. ἐπιχαίρειν 16. 100. 159. 202. радѹѫ сѧ злѹ 203. χαιρομυσής. impf. -дѹаше сѧ 61. 202. 221. pt. -дѹѫщ сѧ 97.

радостенъ adj. vesel χαρίεις 5. 11. 37. 104. 203. ἐπίχαρις 214.

радостно adv. cu bucurie χαροπόν 91.

*__радостнокръвенъ__ adj. cu privirea veselă χαριτοβλέφαρος 197.

*__радостноωбразенъ__ adj. cu faţa veselă χαριτοπρόσωπος 18. χαριτοβλέφαρος 203.

*__радостноωбразнѣ__ adv. vesel, coresp. luĭ χαριτοβλέφαρος 203 V. v. -ωбразенъ.

*__радостноокъ__ adj. cu privirea veselă χαριτοβλέφαρος 136.

радостнѣ adv. cu bucurie χαροπόν 217.

радость f. bucurie: съ радостїѫ 123. πρόθυμος.

радъ adj. bucuros, vesel: рада есмъ семѹ быти 48. sînt bucuroasă că se întîmplă acestea. радъ есмъ послѣдовати 53. bucuros voiŭ urma. кръви радъ 190. αἱμοχαρής.

раждати -аѭ -аеши a naşte τίκτειν 77. γεννᾶν 204. κύειν 78. облакъ раждаѭщи ѹбїйства 146. νέφος ἐγκυμονοῦν φόνους. раждаемое 37. τὸ γεννηθησόμενον. на земли раждаемъ 14. χερσογενής.

раждещи -гѫ -жеши a aprinde, a arde ἐκκαίειν 143. ἐκθερμαίνειν 151. раждеже си сръдце 139. πυροῦται τὴν καρδίαν.— сѧ a se aprinde φλεγμαίνειν 141. ἀναφλέγεσθαι 123. καχλάζειν 95. ἐκκαίεσθαι 207. ревностїѫ раждег сѧ 117. τῷ ζήλῳ ὑπερζέσας. разждег сѧ 95. разждеже сѧ 141.

раждизанїе n. aprindere, foc βρασμός: instr. pl. -занми 213.

раждизати сѧ -аѭ сѧ -аеши сѧ a se aprinde πυροῦσθαι 115. разждизаѭ сѧ 111. καχλάζων.

разарѣти -ѣѭ -ѣеши a nimici πορθεῖν 89. 132. ὀλλύναι 110. συνδονεῖν 165.

разбивати -аѭ -аеши a rupe, a împrăştia, a jefui ῥηγνύναι 40. 42. 197. σπαράσσειν 162. λῃστεύειν 121. стѣны разбиваѭ 165. τειχοσείστης.

разбїенїе n. frîngere, sfărîmare θλασμός 201.

разбити -бїѭ -бїеши a bate, a înfrînge 137. 158. 160. 161. 163. 182. 183. 201. τρέπειν 21. λῃστεύειν 150. a răzbi διασπᾶν 165. разьбишѫ rupseră 66.

разбои m. jaf, pradă 159. 201. λῃστεία 13. разбоѧ творити 17. λῃστεύειν.

разбойникъ m. hoţ, pirat λῃστής 108. 113. 119. 129. 138. 140. 167. λῄσταρχος 174. πειρατής 144.

разбойничьскъ adj. prădător, hoţesc πειρατικός 190. -чьско скровище 151. λῃστήριον.

разконничьствовати -оуѭ -оуєши a prăda λῃστεύειν 71.

*разбоинъ m. hoț λῃστής 138.

*разбоюначѧлникъ m. cap de hoțĭ λῄσταρχος 190.

разкоудити сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se deștepta, a se trezi 61.

развеличанїє n. îngîmfare ἀπόνοια 22.

развеличити сѧ -чѫ сѧ -чиши сѧ a se îngîmfa μεγαλύνεσθαι 19.

развратити -щѫ -тиши a întoarce: имѣѫ очи развращенѣ 204. τὰς κόρας διαστρέφων. a corupe, a moleși διαφθείρειν 171. θηλύνειν 143. — сѧ a se corupe ἐξοκέλλειν 17.

развращати -аѫ -аєши a întoarce, a răsuci, a răsturna, a răzvrăti στρέφειν 41. 110. 172. 185. 186 V. праклєнїа развращаѫ 84. ἡνιοστρόφος.

развращенїє n. răsturnare: вѣрѣ — 95. πίστεως ἡ παρατροπή.

разкръзати -аѫ -аєши a deschide ὑπανοίγειν 214. — сѧ a se deschide ἀνοίγεσθαι 133.

разкрѣсти сѧ -връзѫ сѧ -връзєши сѧ a se deschide διανοίγεσθαι 11.

разкѣ adv. decît εἰ μή 42. разкѣ єдинѫ 49. numaĭ pe una.

развѣвати -аѫ -аєши a împrăștia: попираѫ вьсѣ и развѣваѫ 210. πατοῦν τὰ πάντα καὶ λικμοῦν.

разгнѣвати сѧ -аѫ сѧ -аєши сѧ a se mînia 51. 55. 59. θυμοῦσθαι 123. μαίνεσθαι 92. ἐκπικραίνεσθαι 173. сѧ разьгнѣвахѫ 51.

разговорити -рѭ -риши a sfătui, a înduplеca 60.

разгорѣнїє n. înflăcărare: -рѣнми плътьскыми цьвтѣшє 213. τοῖς σφαδασμοῖς τοῖς τῆς σαρκὸς ἐσφρίγα.

разгорѣти сѧ -рѭ сѧ -риши сѧ a se aprinde καίεσθαι 141. greș. разгорѣвъ сѧ 86. περιηγκωνισμένος legat cu mîinile la spate.

разгръдѣти -ѣѫ -ѣєши a se mîndri, a se îngîmfa μεγαλαυχεῖν 153. разгръдѣвъ φυσηθείς 216. ἀστεϊζόμενος 95.

разгънѫти -нѫ -нєши a îndoi ἀναπτύσσειν 79. 113.

раздаяти -аѫ -аєши a împărți: pt. раздаваѫ 85. προετικός risipitor.

раздати -дамъ -даси a împărți, a da διαδιδόναι 177. χαρίζεσθαι 178.

раздолїє n. vale λόχμη 6. 179. loc. pl. -їахъ 6.

раздраблѣти -ѣѫ -ѣєши a îmbucătăți καταμελίζειν 141. pt. раздраблѣѫ 85. μάγειρος. раздраблѣємъ 130. κρεανομούμενος.

раздрати -дерѫ -дерєши a rupe, a sfîșia διαρρηγνύναι 176. — сѧ a se rupe ῥήγνυσθαι 155.

раздроблєнїє n. îmbucătățire: плътем' раздроблєнїа 92. σάρκες μελιζόμεναι.

раздроушати -аѫ -аєши a dărîma, a surpa: рати раздрꙋшаѫ 119. πολεμόκλονος. аще градове раздроушаахѫ сѧ 221. κἂν πόλεις κριοκοποῖντο.

раздроушенїє n. surpare, cădere, nimicire κατάλυσις 75. 147. — и ѩзвы 165. καταμωλωπίσεις καὶ τραυματισμοί. скорое — 168/169. ἡ ταχουργὸς πορθμεύτρια. по раздрꙋшенїихъ 76. μετὰ τὰς τροπαιουχίας.

раздроушитель m. răsturnător: ратемъ — 44. πολεμόκλονος războĭnic.

раздроушити -шѫ -шиши a nimici, a sfîșia παραλύειν 30. σπαράττειν 162.

раздрѣшати -аѫ -аєши a deslega, a desface, a rupe λύειν 86. ῥηγνύναι 79.

раздрѣшенїє n. deslegare, slobozire λύσις 32. 34. 216.

раздрѣшити -шѫ -шиши a deslega, a slobozi λύειν 67. разрѣши 70.

раздоувати -аѫ -аєши a sufla: въжизаахѫ огнь раздꙋваѫ 69. ἀνέκαιε τὸ πῦρ ἀναρριπίζων.

раздѣленїє n. despărțire διαίρεσις 182.

— чръмномꙋ морю 34. πλῆξις ἐρυθρᾶς.

раздѣлити -лѧ -лиши a despărţi, a face părţĭ μερίζειν 35. διαμερίζειν 24. διαιρεῖν 2. 93. — сѧ a se 'mpărţi, a se despărţi μερίζεσθαι 30. κατασχίζεσθαι 182.

раздѣлѣти -ѣѫ -ѣєши a despărţi διχάζειν 155. 212. μερίζειν 24. — сѧ a se despărţi διαιρεῖσθαι 8.

развєнъ adj. felurit, deosebit: житїа бѡ братєнцоу бѣстѣ разнѣ, дроугъ дроуга ѡтстожщи 202. οἱ βίοι γὰρ τοῖν ἀδελφοῖν ἦσαν ἐκ διαμέτρου ἀλλήλων παραλλάττοντες.

разждєщи v. раждєщи.

разждизати сѧ v. раждиꙁати сѧ.

развлибати -аѫ -аєши a turna, a vărsa: -баахѫ сѧ 172. χωνείᾳ παρεδίδοντο ,se turnaŭ, se topeaŭ'.

разлитїє n. revărsare, greş. σχίσις 34.

разлнчєнъ adj. felurit 36. 52. διάφορος 111. ἐπάλληλος 213. 221. ἀλλεπάλληλος 121. v. шаръ.

разлнчно adv. felurit ποικίλως 6.

разложити -жѫ -жиши a amîna, a întărzia: подобааше оубо прїамоу не разложити никакоже нѫ акїє отрочѧ погоубити 37. ἐχρῆν μὲν οὖν τὸν Πρίαμον μελλήσαντα μηδ' ὅλως εὐθὺς τὸ βρέφος ἀφανίσαι.

разлѫчати -аѫ -аєши a despărţi διχάζειν 179.

разлѫчєнїє n. despărţire, desfacere λύσις 182.

размыслити -мышлѧ -мыслиши a se răsgîndi βουλεύεσθαι 106.

размѣсити -мѣшѫ -мѣсиши a amesteca συγχέειν 16. 218. φύρειν 82. бъсѣ раз'мѣшєна творитъ 208. πάντα φύρδην μετατρέπει. размѣшєнъ съ собоѫ 102. συναναχεχραμένος. кръвїѫ размѣшєнъ 127. αἱματόφυρτος.

размѣшати -аѫ -аєши a amesteca συγχέειν 19. 110. χυδαιοῦν 221.

размѣшєнїє n. amestec 15. σύγχυσις 16. συσκευή 216. бавѷлѡнъ, си рѣчь размѣшєнїє 16. Βαβυλὼν ἤτοι συγκεχυμένη.

*разнооокъ adj. ceur (cu ochĭ de două felurĭ) δίκορος 112.

разорати -рѧ -рєши a ara πολεύειν 142. coresp. lui γεωμαχεῖν în ни разоракъ добротѫ прѣкраснъıѧ земѧ 7. οὐδὲ γεωμαχούσαις ἐν χερσίν (v. 183). волобъı разоранъ 12. ταυροπόλευτος.

разорєнїє n. răsturnare, surpare, nimicire καταστροφή 147. παράλυσις 165. κατάλυσις 73. грипсосъı дастъ на разорєнїє златъıѧ 178. γρῦπας δέδωκε χωνείᾳ καταχρύσους.

разорити -рѧ -риши a surpa, a dărîma, a risipi, a nimici, a împrăştia, a bate καθαιρεῖν 85. κατασπᾶν 166. πορθεῖν 132. λύειν 210. παραλύειν 126. 201. ῥηγνύναι 87. 162. єгда разори ієроусалимоу красотѫ 23. ἡνίκα Ἱερουσαλὴμ ἀπέκειρε τὸ κάλλος. — сѧ a se risipi 48. 51. λύεσθαι 169. 198. оубоякъ сѧ да нє народъ ѡт слъıшанїа възмѫщєнъ бъıвъ позорищє разорит сѧ 178. δείσας μὴ τὸ πλῆθος τοῖς ἀκουσθεῖσι ταραχθὲν τὸ θέατρον ἐκλείπῃ. inf. разоритъ сѧ 48.

разроушати v. раздроушати.

разрѣшити v. раздрѣшити.

разсвєрѣпѣти -ѣѫ -ѣєши a se îndîrji, a se înfuria ἀγριαίνειν 212. 214.

разстроити v. растроити.

*разстроитєль m. întocmitor, orînduitor σκευαστής 42.

разсъматрѣти -ѣѫ -ѣєши a judeca, a se gîndi: -трѣаше въ себѣ 161. κατὰ νοῦν ἐσκέπτετο.

разсъмотрити -рѧ -риши a judeca, a cumpăni κατανοεῖν 178. 206. σκέπτεσθαι 147. вєщь -трившє ibid. τὸ πρᾶγμα συμβαλόντες. расмотрикъ συσκοπήσας 104. θέμενος 142.

разсыповати -оуж -оуеши a strica, a răsipi πορθεῖν 40.

разсѣати сѧ -сѣж сѧ -сѣеши сѧ a se împrăştia διασπείρεσθαι 16.

разсѣвати сѧ -аж сѧ -аеши сѧ a se împrăştia διασπείρεσθαι 13.

разсѣсти сѧ -сѧдж сѧ -сѧдеши сѧ a se desface, a se despica, a se rupe ῥήγνυσθαι 102. 146. 193. ἀπορρήγνυσθαι 165. разсѣдоша сѧ на нѣ многы влъны 209. ἀνερράγησαν αὐτῷ πολυκομίαι.

разсѣцати -аж -аеши a tăia, a desface: greş. аблъко, еже принесе на зло нѣкто тогда разсѣцажще браннъıѧ съвазы детида и пилеа 103. τὸ μῆλον, ὅπερ ἐπεισεκόμισεν ἐπὶ κακῷ τοῖς τότε θύουσι γαμοδαίσια Θέτιδος καὶ Πηλέως.

разсѣченїе n. tăere τομή 182.

разсѣщи -сѣкж -сѣчеши a tăia în două: -сѣкъ сѧ 30. κατατμηθείς.

разсждити -ждж -диши a judeca κρίνειν 29. 35. 40. 126. μετρεῖν 139.

разсжждати -аж -аеши a judeca κρίνειν 107. пакость -ждаж си 221. κρίνων ζημιοῦσθαι.

разтръзати v. растръзати.

разоуменъ adj. al cunoştinţeĭ 8. γνώσεως 9. 10. 168. cu minte, cult, învăţat ἀστεῖος 108.

разоумичнѣ adv. cu înţelepciune συνετῶς 143.

***разоумнѣ** adv. cu înţelepciune συνετῶς 106.

разоумъ m. pricepere, minte, pătrundere, cunoştinţă γνώμη, deseorĭ. φρένες 97. σύνεσις 126. 179. 183. γνῶσις 1. 148. 168. 180. impr. τρόπος 73 (ed. B.; A. R. γνώμη).

разоумѣвати -аж -аеши a înţelege, a pătrunde: -важи вьсѣ 156. ὁ συνιεὶς εἰς πάντα.

разоумѣти -ѣж -ѣеши a înţelege, a cunoaşte, a afla συνιέναι, γιγνώσκειν, deseorĭ. ἐννοεῖν 23. συννοεῖν 147. μανθάνειν 37. ἐπιγιγνώσκειν 11. 25. 75. διαγιγνώσκειν 29. разоумѣвъ 74. 182. συνιδών. не разоумѣвше 71. ἠγνοηκότες. разоумѣл же оубш би кто 166. εἴκασε δ'ἄν τις. разоумѣ сѧ вьсѣ въ соуе начинаж 155. ἔγνω πάντα μάταια τεχνώμενος.

***разчесовати** -оуж -оуеши a străpunge cu acul, a coase: чръвленицж разчесоуж 21. πορφύραν διαξαίνων.

разъбити v. разбити.

разъгнѣвати сѧ v. разгнѣвати сѧ.

***разъмница** f. măcelărie μάκελλον 92. 141.

разъѧрити сѧ -рѧ сѧ -риши сѧ a se 'nfuria θυμοῦσθαι 103. 127. θυμομαχεῖν 92. разѧри сѧ 103.

раи m. raĭ παράδεισος 191. 197.

рамо n. umăr 58. на рамо ἐπ' ὤμων 44. ἐπωμάδιος 99.

рана f. lovitură, rană πληγή 96. μάστιξ 162. αἰκία 25.

***раненъ** adj. de rană: greş. и штпадъ шт кръви ран''нъıѧ (V. бран''нъıѧ) 158. καταβελής τε γεγονώς, ἔξαιμος, τραυματίας.

раскаанїе n. căinţă μετάμελος 42. 123. 128.

раскаати сѧ -аж сѧ -аеши сѧ a se căi μεταμέλεσθαι 34. раскаах сѧ 108. σύνοιδα.

раскарати сѧ -аж сѧ -аеши сѧ a se certa, a se lupta 49.

раскопавати -аж -аеши a surpa, a săpa ἀνασκάπτειν 110. гробы—128. τυμβωρυχεῖν.

раскопати -аж -аеши a dărîma, a săpa σκάπτειν 28. κατασκάπτειν 23. ἀνασκάπτειν 88. — полѣ 142. περιαυλακίζειν τὰς πεδιάδας. раскопавъ 7. σκαφεύς (f. σκαφεύτρια); v. мотыка. раскопа шт цръковь скѫщенныѧ образы 150. ἐξέκοψεν ἐκ τῶν ναῶν τὰς ἱερὰς μορφώσεις.

расмотрити v. разсъмотрити.

распалѣти -ѣж -ѣеши a aprinde: распалѣемъ 203. περιθερμαινόμενος.

расплѣнити -нѭ -нниши a jefui: -нниши асїнскыѫ прѣдѣлы 87. κατενεμήσαντο τοὺς τῆς Ἀσίας χόρους. -нниш имѣнїа 145. ἐλάφυξαν τὰ χρήματα.

распространити -нѭ -нниши a întinde, a mări πλατύνειν 76. 196. распространивъ 6 V. ἐφαπλώσας.

распрострѣти -рж -реши a întinde, a răspîndi στορεννύναι 3. καταστορεννύναι 76. 127. ἁπλοῦν 106. ἐφαπλοῦν 6. 154. pt. trec. pas. распрострътъ 192. ὕπτιος. (егоже) распрострътѣ подѥмлетѣ длани европїискыѫ 93. (ἣν) ἠπίως ἀγκαλίζονται παλάμαι τῆς Εὐρώπης (v. 2354: trad. a cetit ὕπτιαι în loc de ἠπίως). pt. trec. act. I -стеръ 6. 106. 127. pas. -стрътъ 76.

распѧти -пнж -пнеши a răstigni 82. neobulg. ráspnъ, raspínъ D.

распжтїе n. uliţă, răspîntie ἀγυιά 173.

растаати -аж -аеши a se topi: greş. оскрѣтаетъ ореста растааюша 46. εὑρίσκει Ὀρέστην ἐφθαρκότα găsi pe Oreste omorîtorul.

растаеати -аж -аеши a se topi: -ваашє завистиж 41. ἐτήκετο τῷ φθόνῳ.

растачати -аж -аеши a risipi, a cheltui fără măsură; impr. a frămînta: (зрѧ римъскаа) злѣ растачаема 93. κακῶς περιστροβούμενα.

раствар ѣти -ѣж -ѣеши a amesteca συγκιρνᾶν 117. — сѧ συγκιρνᾶσθαι 114.

растворити -рѭ -рниши a amesteca συγκεραννύναι 135 V. растворенъ 3. σύγκρατος.

расти, растж, растеши a creşte 47. 48. ἡλικιοῦσθαι 152. гроздъ растѣще на лозахъ 4. βότρυς ἤρτητο τῶν κλημάτων. плѣвелъ чѧстыми растжщи трънїемъ 159. ἄχερδος πυκναῖς φρίσσουσα ταῖς ἀκάνθαις. съ сокож растжще 102. συναναφυόμενον.

растити -щж -стиши a face să crească, a produce: донтъ и раститъ 99. τέθηλεν, αὔξει.

растлити -лѭ -лиши a strica: въпроси еда кто растлилъ естъ дѣвьство еѧ 102. πυνθάνεται εἰ τὴν αὐτῆς ἔφθαρται παρθενίαν.

растлѣти -ѣж -ѣеши a se strica, a se topi, a se corupe ῥεῖν 167. τήκεσθαι 183. -лѣюша сѧ и оувѧдша 220. διαρρεύσαντα καὶ καταμαρανθέντα.

растлѣщи -тлъкж -тлъчеши a bate, a sparge: -тлькош крата 66.

***растоварити сѧ** -рѭ сѧ -риши сѧ a se descărca: ѿ пръсти — 94. τὸν χοῦν ἀποφορτίζεσθαι.

расточити -чѭ -чиши a risipi, a împrăştia σκορπίζειν 89. διανέμειν 117.

растраати -аж -аеши a pune la cale, a pregăti, a întocmi ἀρτύειν 33. 41. 161. κιρνᾶν 216. καταρτίζειν 41.

растроити -ож -оиши a pune la cale, a pregăti ἀρτύειν 28. συγκεραννύναι 135. раз"строивъ 125. καταρτίσας. V. растворити 135.

***растроитель** m. orînduitor, pregătitor σκευαστής 174. v. разстроитель.

растръгнжти -нж -неши a rupe, a smulge, a sfîşia σπαράττειν 186. διασπαράττειν 95. διασπᾶν 171.

растръзати -аж -аеши a rupe, a smulge, a sfîşia σπαράσσειν 130. 147. ῥηγνύειν 39. влъкъ овцѧ разтръзаж 199. λύκος προβατοσπαράκτης. pt. -заж 197. coresp. luĭ σπαράγμασι (v. 5892). разтръза 39.

растѧгнжти -нж -неши a întinde, a răstigni προσεφαπλοῦν 174.

расхытити -щж -тиши a răpi, a jefui 158. διαρπάζειν 123. 140.

расхыщати -аж -аеши a răpi, a confisca δημεύειν 130.

растьщеніе n. răpire ἁρπαγή 124. διαρπαγή 215.

расъпати -пж -пешн, -пл -пешн a răsipi 51.

ратенъ adj. de luptă, războinic μάχιμος 219. πολεμικώτατος 199. πολεμόχαρτος 199. ἀγχεσίμαχος 184. 209. ἐνυάλιος 200. 219. трудъ же оставль ратнымъ 220. καμάτων δ'ἀπεχόμενος τῶν κατὰ τοὺς πολέμους. ни тржбнъи вепль ратнѣи слъишати 202. οὐδὲ τῆς σάλπιγγος βοὰς τῆς πολεμιστηρίας ἀκούειν. coresp. luĭ μάχη 143 V. v. ладїа.

***ратиначалникъ** m. comandant στολάρχης 40. 116. 130. 138. 144. 190.

ратникъ m. luptător, duşman μαχητής 100. 119. 191. πολέμιος 67. 89. пѣшїи — 162. πεζομάχος. водніи — 110. морскъи — 116. ναυμάχος.

ратнѣ adv. vitejeşte ‚bellice' ἐνυάλιον 200.

ратовати -ужж -ующи a se lupta, a se 'mpotrivi: часть ратоваше таковыи разоумъ 199. ἡ τύχη ἀντέπραττε τὴν τηλικαύτην γνώμην. ратужж 172. μαινόμενος.

ратолюбенъ adj. războinic φιλοπόλεμος 162.

***ратоначалїе** n. comanda armateĭ στολαρχία 134. 185.

ратопобѣдникъ m. biruitor în luptă πολεμόκλονος 200.

рать f. luptă, războiŭ, oaste 36. 56. 197. μάχη 109. 143. 151. 199. πόλεμος 43. 44. 109. 211. στόλος 40. 110. 116. 130. 136. 138. 143. 145. τάγμα 132. στολαρχία 109. 138. προσβολή 107. кон"на — 117. ἱππομαχία. v. некоусенъ, многочисленъ, побѣдникъ, раздроушитель.

***рахила** f. Rahila Ῥαχήλ 32.

***реа** f. Rea Ῥέα 18. instr. реж 19.

ребро n. coastă πλευρά 10. 163. 217. ребромъ отьцъ 10. πλευροπάτωρ. v. нзрастн.

***ревниндъ** m. revent τερέβινθος 194.

ревнивъ adj. rîvnitor: gres. — о всемъ 74. ζηλωτὸς ἐν πᾶσιν

ревнитель m. rîvnitor ζηλωτής 120. 123. 167.

ревновати -ужж -оующи a rîvni ζηλοῦν 31.

ревностенъ adj. cu rîvnă: ревностнъи (V. ревноствиьи) на нж нстръгъ мечь 215. τὴν τοῦ ζήλου κατ' αὐτῶν σπασάμενος ῥομφαίαν.

ревность f. rîvnă ζῆλος 115. 117. 122. 123.

реидешъ m. Reideš (Rhesus) 58. 64. Idd. N.-Sof. 110. 111. 116; Pril. рижоушь, рѫжоушь 127.

***рекъ** coresp. luĭ Ἔρως 37.

рещи -кж -чешн a spune, a numi, a porunci, a făgădui, deseorĭ în pr. λέγειν, εἰπεῖν, φάναι, deseorĭ. φράζειν 73. λαλεῖν 80. φθέγγεσθαι 42. 135. 181. 183. ἐπειπεῖν 84. 88. συντίθεσθαι 109. рече сл 143. ἐρρέθη. реченъ 127. ῥηθησόμενος. речен"ное 37. τὸ κορωθέν. ъкоже бн рещи ὡς λόγος 90/91. τὸ δὴ λεγόμενον 172. ъкоже бн реклъ кто 86. εἴκασεν ἄν τις.

ременїе n. curele 57. v. стлъва.

рига m. rege ῥήξ 99. 116. 118. 155.

рижеоуда f. Rižeuda (Chryseis) 59. Idd. N.-Sof. 112; Pril. крижеида, х'щер' рижеоушѫ 130; Pyp. реужда.

рижеоушъ m. Rižeuš (Chryses) 59. N.-Sof. рижеушь, арижеушь, рижеуша 112; Pril. рижеоушь, крижеоуш', кога пѣвоуша сии' 130.

риза f. haină, cămaşe 49. ἐσθής 39. ἱμάτιον 21. 217. ἱματισμός 101. χιτών 213. πέπλος 171. 205. 215. 221. φᾶρος 4. χάνδυς 89. σάκκος 160.

римлѣнинъ m. Roman Ῥωμαῖος, deseorĭ. римлѣне 32. Ῥωμαίων χεῖρες. римлѣнωмъ, си рѣчь гръкωм 110.

римъ m. Roma 67. 71. 72. 150. Ῥώ-

μη, deseorĭ. новъи — 93. 99. 161. ἡ νέα Ῥώμη; explicat prin царнградъ 99.

римъскъ adj. roman Ῥωμαϊκός 31/32. 77. 78. 88. Ῥωμαίων 33. 46. 73. 93. Ῥώμης 83. 88. 97.

робъскъ adj. de rob: робьскаа часть 175. ἀνδραπόδων μοῖρα.

*ровоамъ m. Rovoam Ῥωβοάμ 206.

ровъ m. groapă, şanţ βόθρος 20. 174. βόθρευμα 73. βάραθρον 171. χάσμα 86. къ глжбокъıи съврати сѧ ровъ 206. εἰς βαθύκρημνον ἐξεκυλίσθη χάος.

рогафарнжъ m. Rogafariž (calul luĭ Tivucer), în frasa omisă în text p. 56, şirul 22, după дницеа сына: и лежаше тивоуцеръ подъ сконмъ фарнжемъ, кои сѧ зовѣше рогафарнжь. cf. Sbornik VI, 351.

рогъ m. corn 48. роговъı кнѧ 9. κερατοπλήκτωρ.

родинъ adj. al neamuluĭ, de neam: коренъ роднъıи 110. αἱ ῥίζαι αἱ τοῦ γένους.

родитель m. părinte προσγενής 77. γονεύς 175. γενέτης 178. 184. γεννήτωρ 146. γεγεννηκώς 91. τοκεύς 90. τεκών 25.

родити -ждѫ -диши a naşte 47. 48. τίκτειν, deseorĭ. ἐκτίκτειν 77. γεννᾶν 12. 90. дѣтѧ — 160 τεκνοῦν. рождъши 25. ἀπὸ γαστρὸς ἐξενεγκοῦσα. къ новѣ рождьши 70. νεοτόκος. сынъ рожденъ из неѧ 152. ὁ ἐκ ταύτης παῖς. wт кръвии же тогожде рода цареаа роженъ 199. αἱμάτων τε ταυτογενῶν τῷ βασιλεῖ παγείς. — сѧ a se naşte 48. 80. τεχθῆναι 25. 37. 76. 101. 174. ἀποτεχθῆναι 98. γίγνεσθαι 69. 72. 97. φύεσθαι 13. 85. 189. ἀναφύεσθαι 97. κυεῖσθαι 110. рождьшен сѧ по томъ 17. οἱ μεταγενέστεροι.

*родоначѧлїе n. începutul, obîrşia neamuluĭ γεναρχία 14. 146. greş. -чѧлнїа 91.

родоначѧлникъ v. родоуначѧлникъ.

родосъ m. Rhodos Ῥόδος 39. ibid. gen. рода.

*родоуначѧлникъ m. începătorul neamuluĭ γενάρχης 9. 10. 12. 13. 15. 175. 216. ἀρχηγὸς τοῦ γένους 12. родо- 175. 216.

родъ m. neam (gen, generaţie, ginte) γένος, deseorĭ. γενεά 16. 18. 28. ἔθνος 35. 40. съ въсѣм родомъ 67. παγγενεί. въложи въ ковчегъ wт въсѣкого рода 14. ἐνέθετο τῇ κιβωτῷ τὰ ζῷα. gen. pl. -овъ 16. 28.

рождение n. naştere τόκος 146. neam, genealogie 46.

рождьственъ adj. de naştere: сила рождьстъвна 5. δύναμις γονίμη. болѣзни рождъстъвнъıѧ 156. πόνοι τοκετοῦ.

рождьство n. naştere 67. τόκος 25. 113. τοκετός 6. 146. 184. 208. γέννησις 78.—младенцꙋ 70. βρεφοτοκία. рождъствомъ пръвъıи 205. τῷ γένει πρῶτος.

рои m. roiŭ σμῆνος 109.

*романовъ adj. al luĭ Roman Ῥωμανοῦ 189. 190. 215. dat. pl. -овѣмъ 190. 192.

романъ m. Roman Ῥωμανός 184. 186. 187. 188. 189. 192. 198. 201. 203. 214. — аргиропꙋлъ 203. — дїогень 215. — лакапинъ 187.

*ромилъ m. Romul Ῥωμύλος 71. 72. 99.

*ромъ m. Rem Ῥῶμος 71.

роса f. rouă δρόσος 200. 203. росоѫ кръмимъ 159. δροσότροφος.

росенъ adj. rourat, ca roua δροσερός, δροσώδης 3. v. пажить.

*росокапленъ adj. udat de rouă δροσόστακτος 7.

роумѣнъ adj. roşu, rumen ἐξέρυθρος 203.

роуно n. lînă πόκος 82.

роусагъ m. ţară 53. (serbo-croat. rusag, din ung. ország).

роусинъ m. Rus 180. 196.

роускъи adj. rusesc 197.

*роусокосъ adj. cu părul blond ξανθόκομος 89.

роухо n. haĭnă, rufă, pînză 49. 52. 53. 58. 62. жен'ское роухо 54. v. свиленъ.

роушанїе n. strigăt, sgomot, vuet παφλασμός 219. θροῦς 157. ῥόθος 8 (роуа-).

ръвань f. luptă 57. без ръвани 56. -нъ 60. 62.

ръвати -вж -веши a bate, a asedia: — трож 63.

ръпетъ m. ropot, murmur σχετλιασμός 220.

ръптанїе n. ropot, murmur γογγυσμός 35.

ръптати -щж -щеши a ocărî, a dojeni καταμέμφεσθαι 68.

рыба f. peşte ἰχθύς 14. 34. 154. ἔλλοψ 218.

рыбарь m. pescar ἰχθυοθήρας 167.

рыданїе n. plînset, vaet, gemet γόος 180. ὀλοφυρμός 121. οἰμωγή, ὀλολυγή 141. θρῆνος 113. 178. πένθος 127. impr. βρυχηθμός muget 128.

рыдати -аж -аеши a plînge, a jeli οἰμώζειν 144. ἀνακλαίεσθαι 95. 180. θρηνεῖν 79. γοᾶσθαι 219. πενθεῖν 160. рыдаахж ωт гладныѧ ѩзвы 194. ἀπωδύροντο τὸ τῆς ἐνδείας βέλος. рыдажщимъ подобѣше сѧ 180. συνθρηνεῖν ἐῴκει.

рыканїе n. muget βρυχηθμός 192. greş. Χαρύβδης 133.

рыкати -аж -аеши a mugi βρυχᾶσθαι 85. βρέμειν 86. pt. рыкаж βρυχητίας 153. 161. μυκητίας 215.

рылъ m. sapă, hîrleţ; v. мотыка.

рыти, рыж, рыеши a săpa: рыаше начинанїа 139. ὤρυττεν ἐπινοίας.

рѣка f. rîu 47. 50. ποταμός, deseorĭ.

рѣченъ adj. de rîu ποταμοῦ 127. 197. ποτάμιος 69.

рѣчь f. vorbă: на рѣчи съшедше сѧ 29. πρὸς λόγους συνελθόντες. си рѣчь adecă, deseorĭ. ἤτοι 16. 20.

рюти, ревж, ревеши a mugi βρύχεσθαι 133.

рѧдъ m. rînd: по рѧдоу 36. καθεξῆς.

ржбъ m. postav ῥάκος 176. 193: instr. pl. -бми, -бы.

ржгати сѧ -аж сѧ -аеши сѧ a batjocori 131. καταπαίζειν 75. 80. ἐνυβρίζειν 215. διαλοιδορεῖσθαι 113. богъ негодоуетъ симъ ржгаемомъ 23. ὁ θεὸς ἀγανακτεῖ τούτων ὑβριζομένων. ономоу же ржгаемоу рекшоу о семъ 104. τοῦ δὲ περιυβρίζεσθαι φήσαντος ἐπὶ τούτῳ. v. понашати.

ржка f. mînă 58. χείρ, deseorĭ. παλάμη 42. 43. 107 V. 165. 196. на ржкоу 171. ἐν ταῖς ἀγκάλαις. младенецъ на ржкоу 189. βρέφος ἐπαγκάλιον. без ржкы 172. ἄχειρ. сын под ржкож 81. 206. ὁ ὑπὸ χεῖρα. ржками изваанъ 17. χειρόκμητος. ржка пѣшїихъ ратникъ 162. χεὶρ πεζομάχος. V. грьчьскжж дрьжавж 116. pentru — ржкж S.

ржкодѣлатель m. muncitor, lucrător βάναυσος 221.

ржкотворенъ adj. făcut de mînă χειρόκμητος 120. χειροποίητος 166.

ржченъ adj. de mînă χειρός 115. v. оковъ.

С.

с num. două sute: сл. 30. δὶς ἑκατὸν καὶ σὺν αὐτοῖς εἰς ἕτερα τρὶς δέκα. сѕ. 32. ἐνενήκοντα πρὸς τοῖς διακοσίοις.

саднти -ждж -дниши a sădi, a planta: саждень въ новѣ 183. νεομόσχευτος.

садовенъ adj. de plantă φυτοῦ 8.

садовїе n. plantă φυτόν 3. 5. 7. 209. φυτά 7. благодѣтнаа садовїа храны 191. χαρίτων φυτοτρόφος. dat. pl.-їамъ 3. 7.

садодѣлатель m. grădinar φυτηκόμος 103.

*садорастенъ adj. ce face să crească

plantele: дланѣ -растна 191. παλάμη αὐξίφυτος.

садъ m. plantă, grădină φυτόν 9. 10. 92. 114. 183. 193. 209. φύτευμα 148. κῆπος 156. — дрѣвесъ 108. ἄλσος.

*саламинъ m. Salamina Σαλαμίς 39. ibid. саламь.

*саламь v. саламинъ.

само adv. aci, acolo: — и онамо 185. τῇδε κἀκεῖ. numaĭ ‚tantum': само да штвєдѫ, где того смь и взѧлъ 65.

*самовладъıка m. singur stăpînitor αὔταρχος 208.

*самовластвовати -ствѫ -ствоуеши a stăpîni singur, de sine αὐταρχεῖν 112. (V. -властьствовати).

самовластенъ adj. de sine stăpînitor μόναρχος 78. 183. greş. αὐσονάρχης 187.

самовластецъ m. singur stăpînitor, autocrat σκηπτροκράτωρ 174.

самовольство n. încăpăţinare, samovolnicie προαίρεσις 90.

самодръжавенъ adj. autocratic αὐτοκρατορικός 76. -вныи владыка 118. Αὐσονοκράτωρ κράτωρ.

*самодръженъ adj. autocratic: -жнаа власть 203. ἡ αὐτοκράτορος ἀρχή.

самодръжецъ m. singur stăpînitor, autocrat 52. 76. κράτωρ, αὐτοκράτωρ, deseorĭ. κρατῶν 105. 123. 206. μονοκράτωρ 93. 174. 183. αὐσονάναξ 121. αὐσονάρχης 118. 144. αὔταρχος 137. 182. ἐν αὐτοκρατορίᾳ 87. съкрьшенъ — 96. μόναρχος. самодръжьче прѣкрасныи 123. αὐτοκρατόρων ἄριστε. v. мѫжъ.

*самодръжьство n. autocraţie, putere 202. 210. αὐτοκρατορία 76. 91. 95. 110. 147. 155. σκηπτροκρατορία 108. κράτος 115. ἡγεμονία 158.

*самодръжьствовати -ствоуѫ -ствоуеши a stăpîni singur μοναρχεῖν 155. -ствоужи 119. 185. ὁ κρατῶν.

*самодрѣвенъ adj. de lemn curat αὐτόξυλος 134.

самодѣлатель m. lucrător, muncitor αὐτουργός 175.

*самоизсѣченъ adj. săpat cu mînile proprii αὐτόροφος: въ врътопѣ — съвъшедше 105.

самоилъ m. Samoil (ţar bulgăresc) 201.

самолюбивъ adj. iubitor de sine φίλαυτος 216.

самолюбие n. iubire de sine φιλαυτία 153.

*самомѫдръ adj. autoritar αὐτογνώμων 216.

*самосъставленъ adj. de sine format; coresp. impr. luĭ δυσμηχάνητος: (видѣ) -вленѫ сѣнь томоу творимѫ шт крилъ орлїихъ 107. (βλέπει) δυσμηχάνητον αὐτῷ σκιὰν σκευαζομένην ὑπὸ πτερύγων ἀετοῦ.

самохотенъ adj. de bună voe: брань -тна 109. πόλεμος αὐτεπάγγελτος. greş. волеѫ -тноѫ 146. ἑκὼν ἀέκων.

самохотїе n. voinţă, îndemn propriŭ: шт -хотїа 93. ἐκ ταὐτομάτου.

самохотнѣ adv. de bună voe, de sine αὐτομάτως 86. greş αὐτόχρημα 7. 170.

*самоцарь m. autocrat, monarch αὐτάναξ 172. 182.

самоуиль m. Samuil Σαμουήλ 35. gen. -лѣ 36.

самъ pron. însuşĭ, singur, de sine 47. 50. 52. 61. 158. 160. 161. 182. 188. 197. 198. αὐτός, deseorĭ. μόνος 30. αὐτόματος 69. coresp. luĭ ἐκεῖνος: да насѣдитъ и власть и женѫ самѫ 27. κερδᾶναί τε καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ γαμετὴν ἐκείνην. οὗτος: самое позорище 91. τοῦτο δὴ τὸ θέατρον. ὅς: сами же 173 οἱ δ'. εἷς: шт весѣдъı самыѧ новорожденаго младенца 166. ἀπὸ ψελλίσματος ἑνὸς ἀρτιγενοῦς νηπίου. самъ онъ 167. αὐτὸς ἐκεῖνος. самъ тъи 174. αὐτὸς αὐτός, αὐτὸς ἐκεῖνος.

самъ тъи единъ 171. μόνος αὐτός. самъ бш тъи въсѣдааше на колесницѫ 171. αὐτὸς αὐτὸν ἐπέβαινεν ἁρμάτων. самъ тъи исходитъ по сѹхѹ до синопѣ 142. αὐτὸς αὐτῷ χερσοπορεῖ μέχρι καὶ τῆς Σινώπης. того же самого царѣ исхыти 118. αὐτὸν δὲ τὸν αὐτάνακτα ἀφήρπασε. сама себѣ въсхытиста дръжавѫ 28/29. εἰς σφᾶς αὐτοὺς μεθείλκυσαν τὸ κράτος. сам сѧ прободе 84. αὐτὸν διεχειρίσατο. самїи сѫродници его 132. αὐτοῦ τὸ προσγενές. нѫ и самои женѣ 216. ἀλλ' ἤδη καὶ τῇ γαμετῇ. до самого царства 1. μέχρι τῆς βασιλείας. до самого потопа 15. μέχρις αὐ τοῦ κατακλυσμοῦ. до самыѫ кожѫ 20. 124. μέχρις, ἕως ἐπιδερμίδος. даже до самыихъ гадиръ 76. ἄχρις αὐτῶν Γαδείρων. до самого цариграда 188. până la Constantinopol. Forme compuse: самыи 117. 167. 207. f. gen. самыѫ 20. 124. 166. ac. самѫѫ 27. 89. 99. 153. 214. pl. самїи 132. 148. gen. самыихъ 76. 150. 187. 218. ac. самыѧ 167.

самψонъ m. Sampson Σαμψών 195.

*сандаль m. = σάνδαλος degel: изѣдъ ножныѧ сандалѧ 114. καταφαγὼν τοὺς τῶν ποδῶν σανδάλους (v. 3067).

*сантаварнинъ m. Santavarinus Σανταβαρηνός 180.

санъ m. cin, demnitate, rang, funcțiune 197. ἀξία 74. 108. 122. 145. ἀξίωμα 138. 221. greș. εὐημερία 206. царскыи — ἡ βασιλεία 106. τὸ βασιλείας χρῆμα 176. сѫщеи въ санѹ οἱ ἐν τέλει 125. οἱ μεγιστᾶνες 176. instr. pl. -новы 221. v. магистръ, офикъ.

сапогъ m. încălțăminte; greș. желѣзныѧ сапогы и одеждѫ 202. σιδηροῦς χιτῶνας. rus. сапогъ calceus.

*сара f. Sara Σάρρα 18.

сараки нъскъ adj. al Saracenilor 55. 64. pl. срацин'стїи 59. N.-Sof. саракѣнсцыи уроке 108.

*сарданапаловъ adj. al luĭ Sardanapal Σαρδαναπάλου 21.

*сарданапалъ m. Sardanapal Σαρδανάπαλος 19. 20. 21. 171.

сатана m. Satana Σατάν 10. 11.

сатанинъ adj. al Sataneĭ Σατανᾶ 91.

сати v. съсати.

сатрапъ m. satrap σατράπης 19. 30. σατραπάρχης 99. сатрапѡм началник 151. σατραπάρχης.

саѹлъ m. Saul Σαούλ 36. 204.

свада f. ceartă, sfadă 49.

свадливъ adj. pornit spre ceartă, gata de ceartă 49.

сваждати -аѫ -аеши a împreuna, a înjuga: сваждааше два волы 48.

свалѣти -ѣѫ -ѣеши a răsturna: greș. (плъци) свалѣѫще и попиращє и гонѧще кнѧзанихъ 201. (φάλαγγες) πίπτοντας συμπατοῦσαι, διώκουσαι τὸν φύλαρχον.

сватъ m. nuntaș, rudă: instr. pl. сватовы 49.

свекръ m. socru 61.

*свирѣпоkарkаренъ adj. crud ca un barbar ἀγριοβάρβαρος 151.

свирѣповати -ѹѫ -ѹеши a se purta cu cruzime ἀγριαίνεσθαι 173.

*свирѣпогласити -шѫ -сиши a striga, a urla: pt. -гласѧ sgomotos ἀγριόθρους 201.

*свирѣпогнѣвенъ adj. cu apucăturĭ sălbatice, crud în mînie ἀγριόθυμος 142.

свирѣподѹшенъ adj. crud la suflet, sălbatic θυμοβάρβαρος 200.

*свирѣподыханенъ adj. suflînd ca o fiară, sălbatic ἀγριόπνοος 134. 146.

*свирѣподыхателенъ adj. sălbatic ἀγριόπνοος 142.

*свирѣпожѫленъ adj. cu țepĭ crude ἀγριόκεντρος 159.

*свирѣпообразенъ adj. crud la înfățișare, cu năravurĭ crude σοβαροπρόσωπος 124. λυσσώδης 129.

*свирѣпосрьдъ adj. cu inimă crudă, crud ἀγριοκάρδιος 133. ἀγριόθυμος 153.
свирѣпъ adj. crud, sălbatic ἄγριος, deseorĭ. σκαιός 123. 137. φρυακτίας 184. ἀγριόθροος 207.
свирѣпьство n. sălbătăcie, cruzime, turbare ἀπόνοια 127.
свиленъ adj. de mătase: свилно роухо 49. 53. 62.
свиніа f. porc χοῖρος 69. 84. 94. 95. 150. χοιρώδης 205. greş. свинїѫ кидаѭ скончаваѭ сѧ 68. τὰ θέσφατα βλέπων τετελεσμένα.
*свиножителенъ adj. porcos χοιρόβιος 21. 205.
свинъ adj. de porc χοίρου 23. женьскъи полъ свинъ 68. θήλεια χοῖρος.
*свиньскы adv. porceşte: свин'скы живы 172. χοιρόβιος. greş. свинскы — 146. χειροβίωτος.
свирѣль f. fluer αὐλός 75. люблѧ свирѣли 202. φιλοπαίγμων.
свистати -аѭ -аюши a fluera συρίζειν 11.
*свитокъ m. legătură, tom τόμος 149.
свобода f. neatîrnare, libertate ἐλευθερία 34. τὰ τῆς ἐλευθερίας 28.
свободенъ adj. neatîrnat, slobod ἐλεύθερος 6. 25. 108. 159. 200. 201. 214. φιλελεύθερος 124. 159. impr. εὐπάρυφος 192 V. свободное срьдца 166. τὸ ἐλευθεροκάρδιον. greş. штвѣтоу его почюдивше сѧ яко дроуга свободна 109. ἀπόκρισιν αὐτοῦ καταπλαγέντες ὡς φιλελεύθερον.
свободити -ждѫ -дишн a slobozi, a scăpa, a mîntui λυτροῦν 127. шт извы свободи сѧ 181. τῆς πληγῆς ἐρράϊσε. свободив сѧ шт страха 219. ἀπαλλαγεὶς τῶν φόβων.
свободъ adj. slobod ἐλεύθερος 16. ἀπελεύθερος 114/115.
своеволенъ adj. slobod, neatîrnător ἐθελόρμητος 8. αὐτάρεσκος 137.

своеволнѣ adv. în voea sa, în libertate: — штпѹсти 198.
*своеземьскы adv. pe limba ţăriĭ ἐγχωρίως 67.
своеплеменень adj. de acelaş neam ταὐτογενής 218. ненависть -ен"на 216. μῖσος ἔμφυλον (ed. B. ἔκφυλον v. 6528).
своеплеменьникъ m. de acelaş neam ὁμόφυλος 35. σύμφυλος 190.
свои pron. 1) al său (întrebuinţat pentru toate persoanele), coresp. de obiceiŭ grec. ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, ἑαυτῶν; maĭ rar luĭ αὐτοῦ: 8. 11. 19. 23. 72. 84. 94. 122. 162. 175. 201. 209. σφῶν: 17. 75. 155. şi de cîteva orĭ luĭ αὐτῷ: оутврьдив' свое царство 112. κρατυνόμενος αὐτῷ τὴν βασιλείαν. оутѣшаѧ свои недѫжнѣи ноѕѣ 209. παραμυθούμενος αὐτῷ τοὺς κατακόπους πόδας. Deseorĭ în pr. şi în glosse. 2) propriŭ, de casă, al său propriŭ ἴδιος 39. 70. 98. 106. 113. 118. 149. 158. 165. 175. 187. 189. οἰκεῖος 125. 154. 180. 216. 218. γνήσιος 25. 172. Se adaogă foarte des de traducător pe lîngă numele ce însamnă o înrudire saŭ o parte a corpuluĭ, cînd aceste nume se rapoartă la subĭectul propoziţieĭ, cîteodată şi în alte casurĭ, d. p. съ чѧдъı своими 15. σὺν τοῖς παισίν. съ зинонїѫ женѫ своѫ 112. σὺν Ζηνωνίδι γυναικί. и вьсѧ колѣбати боурѧѫ похоти своеѫ 185. καὶ πάντας κατασείεσθαι τῷ κλύδωνι τοῦ δέους, etc. cf. себе. свое al său, ale sale: къждо своего посѣде 66. своа ale sale 192. οὐσίαι 121. своа си 87. τὰ ἴδια. свои людїе 122. οἱ ἴδιοι. яко да сътворить писанїе своима рѫкама 173/174. ὡς ἂν ὑποσημήνηται γραφὰς ἰδιογράφους. De notat la sg. f. gen. своѧ 176. instr. своѫ 112.
свѣдѣнїе n. mărturie μαρτύριον 181.
свѣтильникъ m. lumînare, lumină λύχνος 4. 154. 163. 167. 193.

свѣтило n. luminare, lumină λαμπάς 204. тѣлеснѣи свѣтилѣ 140. τοῦ σώματος οἱ λύχνοι. свѣтилѣ очнѣи 180. λύχνοι οἱ τῶν ὀφθαλμῶν.

свѣтити -щѫ -тиши a lumina δᾳδουχεῖν 4.

свѣтло adv. strălucit λαμπρῶς 144. φαιδρῶς 120. coresp. luĭ διαφανής 5.

***свѣтлодоушенъ** adj. cu suflet luminat, mîndru λαμπρόψυχος 121. 164. 208.

***свѣтлонасажденъ** adj. frumos sădit ἀγλαοφύτευτος 148.

свѣтлообразенъ adj. cu chip strălucitor, frumos la faţă φαιδροπρόσωπος 27.

***свѣтлоплоденъ** adj. cu fructe frumoase ἀγλαόκαρπος 4.

свѣтлость f. strălucire, lumină, fig. fulger, rază λαμπρότης 121. φαιδρότης 198. στιλβηδών 159. σέλας 5. σελάγισμα 154. αὐγή 157. сїаѭт свѣтлостми 120. ἐκλάμπουσιν φρυκτωρίαις. и пакы облисташѫ зарѧ благодѣтныѩ свѣтлости 151. καὶ πάλιν πυριμάρμαροι χαρίτων στιλβηδόνες. greş. и бываѭт свѣтлостми земныѩ звѣзды 120. καὶ χρηματίζουσι φαιδροὶ τοῖς ἐπὶ γῆς ἀστέρες. v. испланити.

свѣтлота f. strălucire λαμπρότης 192.

свѣтлоукрашенъ adj. luminos, strălucitor: — дьнь 218. λαμπροστόλιστος ἡμέρα.

свѣтлъ adj. strălucitor, strălucit 2. λαμπρός, deseorĭ. φαιδρός 168. 190. 210. φαιδρωπός 95. τηλαυγής 99. περίλαμπρος 126. greş. слънце же вьзыде свѣтло и прѣкрасно 120. ἥλιος δ' ἀνόρουσε λίμνης περικαλλέος. свѣтлое орѫжїе 58. v. сїанїе.

свѣтозаренїе n. strălucire φεραυγεία: dat. pl. -нїωм 120.

***свѣтозаренъ** adj. strălucitor λαμπραυγής 2. 120. 154. ἡμεραυγής 167. 193. φεραυγής 29. φωσφόρος 197. γλαυκόφωτος 120.

свѣтолїанїе n. revărsare de lumină; coresp. luĭ φωτοβρύτης: ꙗко камень велик облистаѭщъ лоуча свѣтолїанїи 168. ὡς λίθον μέγαν στίλβοντα πυρράκτην φωτοβρύτην.

свѣтоносенъ adj. aducător de lumină φαεσφόρος 4. φωσφόρος 99. φωτοφόρος 138. φεραυγής 102. 120. 151.

свѣтоносецъ m. aducător de lumină φωσφόρος 154. 199 V. v. слънце.

свѣтообразенъ adj. cu faţa strălucitoare, veselă φαιδρωπός 195. ἀγλαόμορφος 101.

***свѣтопитателенъ** adj. dătător de lumină: -лнаа ѕѣница лоуна 154. ἡ φωτοτρόφος κόρη (лоуна e glossa traducătoruluĭ).

свѣтъ m. lumină φῶς, deseorĭ. φάος 2. 37. φέγγος 34. σέλας 154. lume: по свѣтоу 54. prin lume. пространныи — 58. lumea largă.

свѣща f. luminare, făclie λαμπάς 151.

свѣщникъ m. sfeşnic, luminare λύχνος 168.

свѧзати -ѫж -ѫеши a lega δεῖν 139. καταδεῖν 211. προκαταδεῖν 112. δεσμεῖν 97. πεδᾶν 86. свѧзанъ δεσμώτης 26. 141. 161. 174. 208. 215. δέσμιος 167. ἐγκαθειργνύμενος 151. — рѫками 108. χειροδέσμητος.

свѧѕень m. legat, prins, închis δεσμώτης 161. δέσμιος 167. ἔμφρουρος 91.

свѧтительство n. preoţie: оставлѣти свѧщенное — 174. ἀποδύεσθαι (ἀποτίθεσθαι) τὴν ἱερὰν ἐρέαν.

свѧтити -щѫ -тиши a sfinţi: свѧщенныи sfinţitul, sfîntul ὁ ἱερός 120. 149 (-н"н-). 150. 152. 155. 161. 181. 216. -щен"наа начрътанїа 164. αἱ ἱερογραφίαι. свѧщенаго 164.

свѧтславъ m. Svętslav (Svjatoslav) 196. 197.

свѧтъ adj. sfînt 67. 116. 137. 156. ἅγιος 160. θεῖος 176.

свѧщеннодѣиствовати -ѹѭ -ѹеши a sluji în biserică: -дѣиствѹѭ свѧщенныѧ жрътвы 155. ἁγιστεύων τὰς ἱερὰς θυσίας.

свѧщеннолѣпенъ adj. sfînt ἱεροπρεπής 148.

***свѧщеннослѹжитель** m. preot ἱεροθυτῶν 147. 155. ἱερομύστης 192.

свѧщенныи v. свѧтити.

се interj. iată 57. ἰδού 123. нѫ се ѹбѡ прочее 36. ἀλλὰ γὰρ ἤδη μοι λοιπόν. сеꙁи 57.

себе pron. reflexiv la gen., întrebuințat maĭ ales ca ac. ‚pe sine, se‘; coresp. foarte des grec. ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτούς: sg. și pl. pentru toate genurile; maĭ rar luĭ αὐτός: погѹби съ собоѭ и царство 20/21. συναπώλεσεν αὐτῷ καὶ τὰ τῆς βασιλείας. себе бѡ бога творѣше 23. αὐτὸν ἐθεοποίει γάρ căcĭ se ’ndumnezeia pe sine. кесарꙑ хотѣхѫ себе именовати 33. καίσαρας ἤθελον αὐτοὺς ἐπονομάζειν voiaŭ să fie numițĭ cesarĭ. съпѫтъствѹѭща съ собоѭ и паламидѣ имѣше 41. συνεπόμενον αὐτῷ καὶ Παλαμήδην εἶχεν și avea cu sine tovarăș de drum pe Palamede. клѧтвами себе съвѧза 79. ὅρκοις αὐτὸν καταδεσμεῖ se legă prin jurăminte. прѣдставивъ себѣ болѣрꙑ и ипатꙑ 80. παραστησάμενος αὐτῷ δημότας σὺν ὑπάτοις așezînd înaintea sa oamenĭ de rînd și consulĭ (în trad. boerĭ și consulĭ). нѫ и горка себе нѣкогда ѡблѣаше 117. ἀλλ’ ᾔδει καὶ πικράζοντα ποτὲ παραμιγνύειν. и видѣ ѡт вьсѫдѹ ѡпстѫпаема себе 207. καὶ πάντοθεν κυκλούμενος. иниже пакꙑ ѕѣло вьдаѫ себе и беспѫтїемъ тичѧ 213. μήτ’ αὖθις ἅπαν ἐνδιδοὺς καὶ παραβόλως θέων. v. ѹ. dat. себѣ sieșĭ ἑαυτῷ 115. ἑαυτοῖς 33. 40. 77. v. въ. encl. си îșĭ, întrebuințat maĭ ales pentru свои al săŭ (cf. acesta): съставитъ си щетъ воловꙑ, прѣорат си щетъ сꙑна 54. îșĭ va opri boiĭ, va trece cu plugul peste fiul săŭ. нѣкого ѡт сѫродник си 37. τινὰ τῶν ὁμογνίων. сѫродника си 46. τὸν σύναιμον. братова си сꙑна τὸν ἀδελφιδοῦν 46. τὸν ἀδελφόπαιδα 205. хранити его ꙗко сѫродника си 74. κήδεσθαι μὲν ὡς συγγενοῦς. своа си 87. τὰ ἴδια. ближикам си 95. τοῖς πέλας. ѡ сестринѣ си дъщери 101. ὑπὲρ τῆς ἀδελφόπαιδος. дѹшѫ си 128. τὴν ψυχήν. сꙑна си рожденаго иꙁ неѫ 152. τὸν ἐκ ταύτης παῖδα. сꙑна си 153. τὸν υἱόν. сѫпрѫжника си 195. τὸν ὁμοζυγοῦντα. не имѣше что сътворити си 178. n’avea ce să-șĭ facă οὐκ εἶχεν ὅ τι γένοιτο. лице сѫкрѹши си 188. νῶτα κατεάγη. въ себѣ си 80. ἐν ἑαυτῷ. доброꙁрачїе си 128. σου τὸ καλλίχροον. си înlocuește și pe сѧ la verbele reflexive și mediĭ; v. d. p. стѫжати си, стѫжити си, сѫжалити си. ac. сѧ pe sine, se ἑαυτόν 143. Se întrebuințează aproape exclusiv în unire cu verbele active, pentru a forma din ele pasive, reflexive și mediĭ; în această funcțiune el stă în textul luĭ Man. maĭ totdeauna după verb, cf. totușĭ никакоже ми сѧ кончинꙑ надѣи 181; în pr. foarte des înaintea verbuluĭ: сѧ именоваше 47. сѧ зовѣше 46. 47. 58. сѧ е обрѣло 49. сѧ бѣ нарекль 50. сѧ похвалишь, сѧ не похвали, сѧ разъгнѣвахѫ, сѧ бї разорил 51. сѧ ще, сѧ щет пролиати 53. 54. сѧ ѹтанитъ 54. сѧ сѧ двигнѫле 55. сѧ бити 56. 59. сѧ карати 56. сѧ клънѣше, сѧ молѣх 57. би сѧ оставилъ 60. сѧ би възвратилъ 61. сѧ борити, сѧ вратишь, сѧ дѣнѫ 62. сѧ бѣ крꙑлъ 63. сѧ бѣ створилъ 64. сѧ оꙁлобиста 65. сѧ сконча 66. instr. собоѫ prin sine, cu sine: слѹжбѫ страшнѫѫ собоѫ творѣаше 172.

τὴν ἀγιστείαν τὴν φρικτὴν δῆθεν ἐπελετάρχει; cf. maĭ sus съ собож. loc. себѣ: въ себѣ în sine 191 V. καθ' ἑαυτόν 26. 141. 161. 192. 204. καθ' ἑαυτούς 147. ἔνδον 12. 14. κατὰ νοῦν 161; cf. maĭ sus въ себѣ си.
севастъ m. ,augustus' σεβαστός 32. 78. 80. 81.
*севира f. Severa Σεβήρα 96.
севировъ adj. al luĭ Sever 91.
севиръ m. Sever Σεβῆρος 91. 93.
сеговъ adj. al acestuĭa τούτου 85. 118. 159. 196.
седмица f. şeptime: седьмъ седмицеж 143. ἑπταπλάσιον ,septies'.
седмочисленъ adj. în număr de şapte ἑπτάριθμος: -числъньми же чѧдъı домъ оутвръднвъ 213.
седмъıи num. al şaptelea ἕβδομος 22. 183. instr. pl. седмими 213.
седмь num. şapte ἑπτά 16. седьмъ 29. 105. 143.
*селевкида f. seleucidă (pasăre) σελευκίς 134.
селеніе n. locuinţă, ţară, regiune σκήνωμα 8. χώρα 196. v. страна.
селенъ adj. de cîmp, de ţară ἀγροῦ 6. χώρας 219.
сели adv. acum: wт сели de aci 'nainte 66.
селикъ pron. atît, atît de mare 53. τοσοῦτος 35. τηλικοῦτος 148.
*селино n. ţelină σέλινον 68.
село n. loc, regiune, cîmp, sat χῶρος 8. 10. 37. χωρίον 8. 12. 68. 164. σχοίνισμα 8. ἀγρός 78. 132. κώμη 175. greş. по срѣдѣ села 78. τῆς ἀγορᾶς ἐν μέσῳ. народомъ сѫщіимъ по селѣх' 137. τοῖς ὄχλοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ.
*семирама f. Semiramida Σεμίραμις 18. 19. dat. семирамидѣ 188.
*семирамида v. семирама.
семирамьскъ adj. al Semiramideĭ Σεμιράμιδος 217.
*сенахиримъ m. Senachirim Σεναχηρίμ 22.
серафимъ m. Serafim Σεραφίμ 120. 168. 172.
*сервіе m. Servius Σέρβιος, σέρβιος 72.
*серouховъ adj. al luĭ Seruch Σεροὺχ 17.
*серouхъ m. Seruch Σεροὺχ 17.
*сесостріе m. Sesostris Σέσωστρις 19. 20.
сестра f. soră 58. 62. 177. ἀδελφή 44. 97. 100. 126. ταὐτόσπορος 210. αὐθομαιμονοῦσα 139. матере своеж сестра 101. μητραδέλφη.
сестринъ adj. de soră: сестрина дъщи 101. ἀδελφόπαις.
сестричищъ m. nepot ἀδελφιδοῦς 78.
сестрѣница f. sorioară, surată 49.
си v. себе.
сїаніе n. strălucire, lumină: сїаніемъ свѣтлъıихъ лоучь 2. τῷ πυρσῷ τῶν φωτοβολημάτων.
сїати -аж -аеши a străluci, a lumina λάμπειν 2. 3. 9. 40. 126. 172. 181. 221. διαλάμπειν 100. ἐκλάμπειν 120. 148. 164. ἀναλάμπειν 185. στίλβειν 3. 4. 148. αὐγάζειν 5. ἀνταυγεῖν 3. τηλαυγεῖν 164. μαρμαίρειν 9. πυρράζειν 4. ἀπαστράπτειν 159. λαμπτηρουχεῖν 5. побѣдами сїаж 118. νίκαις ἐμπρέπων. добротож — 40. κάλλει διαπρέπων. каменіемъ — 164. λιθολαμπής. огнемъ — 168. πυριμάργαρος. въсждоу — 193. παμφαίνων. свѣтлотож рода сїааше 192. τῇ λαμπρότητι τοῦ γένους ἐκυδροῦτο. сїааше 5. ἦν χρυσίζων. greş. ꙗко ѕвѣзда лоуча испоущажщи сїааше wт земѧ 7. ὡς ἄστρον ἀκτινοβολοῦν ἀνέτελλε χαμόθεν.
*сивилинъ adj. al Sibileĭ, sibilinic: книгъı пророчьства сивилина 73. βίβλοι χρησμῶν τῶν Σιβυλλείων.
сикелїа f. Sicilia Σικελία 136.
сикелїискъ adj. sicilian Σικελῶν 136.
сико adv. aşa 49.
сиковъ pron. astfeliŭ τοιοῦτος 197.
сикъвъ pron. astfeliŭ: сиквози роухо 62.

сила f. putere, tărie 64. δύναμις, deseorĭ. ἰσχύς 9. 75. 142. 185. 214. σθένος 40. ῥώμη 184. δυναστεία 20. 30. 31. 122. 161. 189. 195. καταδυναστεία 18. 24. римска — 46. Ῥωμαίων εὐποτμία. огньнаа — 140. τοῦ πυρὸς ἡ γνάθος.
силенъ adj. puternic, tare 47. 53. 55. ἄλκιμος 40. 131. δυναμικός 110. ἀρεϊκός 162. ὑπερισχύων 219. δυνατός 70. δυνάστης 35. 99. 113. 134. greş. ἀγκυλότοξος 184. силнοе 176. τὸ σθεναρόν. силно дѣло, сылное дѣло 47. lucru mare. impr. силнїи блъгаре 199. οἱ δυνατοὶ Βουλγάρων.
силникъ m. puternic, dinast δυνατός 42. δυνάστης 19. 131.
симеонъ m. Simeon 182. 187. 188.
*симовъ adj. al luĭ Sim Σήμ 15.
симъ m. Sim Σήμ 15.
синапъ m. muştar σίνηπι 172.
синглитъ v. синклитъ.
синица f. piţigoiŭ ‚parus' σπίνος 6.
синклитъ m. senat σύγκλητος 100. 125. 130. 138. 144. сьи wт синглита ὁ τῆς συγκλήτου 79. ὁ ἀπὸ τῆς συγκλήτου 138. синглитъ 108. 203.
синопь f. Sinope Σινώπη: gen. -пѣ 142.
синь adj. vînăt, negru: источникъ синьѫ водъı 170. κρήνη μελάνυδρος. оустнѣ имѣѫ синѣ 204. τὰ χεῖλη μελαινόμενος.
сїонъ m. Sion Σιών 160.
сїонъскъ adj. al Sionuluĭ: сїwнскаа полѣ 84. Σιὼν αἱ πεδιάδες.
сирїа f. Siria Συρία 30. Σύροι 184. Σύρος 193.
сиринъ m. Sirian Σύρος 178.
*сирои m. Sirois Σιρόεις 133.
сиръскъ adj. sirian Σύρων 8. 151. 178.
сирѣнинъ m. Sirian Σύρος 196. 199.
сиѳъ v. сидъ.
сице adv. astfeliŭ, aşa 72. 73. οὕτω, οὕτως, deseorĭ.

сицевъ adj. astfeliŭ τοιοῦτος, deseorĭ. τοιόσδε 38. 39. 179. οὗτος 140.
сидовъ adj. al luĭ Sith Σήθ 13.
сидъ m. Sith Σήθ 13. о сиѳѣ ibid.
*скавръ m. Scaurus Σκαῦρος 75.
скадрїонъ m. Skadrion: gen. скадриwна 59. v. Arch. X, 34.
сказанїе n. povestire, pildă γνώρισμα 194.
сказати -аѫ -аеши, -жѫ -жеши a spune, a povesti, a însemna 55. 62. λέγειν 41. φράζειν 101. ἱστορεῖν 24. 103. διηγεῖσθαι 77. τραγῳδεῖν 173. ἑρμηνεύειν 24. γνωρίζειν 25. сказаетъ же са по тълкꙋ 74. δηλοῖ δ'ἡ λέξις. неоудобъ сказанаа 168. γρῖφοι. v. съкрыти.
сказовати -оуѫ -оуеши a povesti, a spune, a însemna 49. ἀναδιδάσκειν 1. καταλέγειν 157. κοινοῦσθαι 101. δηλοῦν 74. 75.
скаканїе n. săritură, sburdălnicie, joc φρύαγμα 196. λακτισμός 205/206.
скакати -аѫ -аеши a sări, a sălta: — начаѧтъ 29. φριμαγμοῖς ἐχρήσατο.
*скамандровъ adj. al Scamandruluĭ Σκαμάνδρου 43. 44.
*скамандръ m. Scamandru 200. v. бланзъ.
скворецъ m. graur ψάρ 6. 9.
сквръна f. pată, murdărie, gunoiŭ, scîrnă κηλίς 142. 194. μολυσμός 194. 197. σπίλωμα 194. ῥυπαρότης 114. κιβδηλία 124. неискоусна пльтъскыимъ скврънимамъ (V. скврънамъ) 210/211. ἀπείρατος σώματος ῥυπαρίας.
скврънeнъ adj. pătat, murdar, spurcat, scîrnav βέβηλος 95. 120. 152. ῥυπαρός 82. 93. 122. 170. κίβδηλος 114. μυσαρός 83. λυπρός 146. αἰσχρός 83. 84. 95. δυσώδης 94. αἰσχρουργός 172. — житїемъ 82. ῥυπαρόβιος. скврън"ное 171. ῥυπαρότης. greş. ꙗко скврън"наа свинїа 84. ὡς ἀκροχάλιξ χοῖρος.

скврънодоушїє n. murdărie ῥυπαροψυχία 81.
*скврънънодоушенъ adj. cu suflet murdar ῥυπαρόψυχος 154 (-н"н-).
скврънъножителенъ adj. trăind în murdărie ῥυπαρόβιος 178 (-н"н-).
*скврънъноумьнъ adj. murdar la suflet ῥυπαρογνώμων 205 (-нн-).
*скипїонинъ m. Scipio Σκηπίων: pl. -нонє 75.
скиптро n. sceptru σκῆπτρον, deseorĭ. pl. σκηπτουχία 140. скиптрωм дръжанїє σκηπτροκρατορία 115. ἡνιοστροφία 187. greş. и къ себѣ скиптрωм прѣпасти творитъ 188. καὶ πρὸς ἀλλήλων τοὺς σπαρτοὺς πεσεῖν παρασκευάζει.
*скиптродръжанїє n. stăpînire, împărăţie σκηπτροκρατορία 115 V. 135. 142. 170. σκηπτουχία 20. ἡνιοστροφία 187 V.
*скиръ m. Scyrus Σκῦρος 39.
скиѳинъ m. Scit Σκύθης 172. pl. скиѳе 133. V. скинѳинъ 172. v. скиѳъ.
скиѳообычнъ adj. cu năravurĭ de Scit σκυθογνώμων 139.
скиѳоѩзычнъ adj. cu limbă de Scit, barbar σκυθόγλωσσος 221.
скиѳъ m. Scit Σκύθης 20. 96. 109. 127. 149. 197. таврьстїи скиѳи ὁ Ταυροσκύθης 134. οἱ Ταυροσκύθαι 199. v. кръмнти.
скиѳьскъ adj. scitic Σκυθικός 85. 127. 133. 141. 154. Σκυθῶν 134.
*склиръ m. = σκληρός (Durus): greş. на многѣ же ωт склира рати бывающи 199. ἐπὶ πολὺ δὲ τῷ σκληρῷ τῆς μάχης τριβομένης (v. 5951; în v. 5945 σκληρός e tradus cu лютъ; cf. acesta).
сковрада f. vatră, cuptor, foc κάμινος 86. 165. πυρά 184.
сквозѣ prep. cu ac. printre: — ѩдолїа противѧщє 106. λόχμας ὑποτρέχοντες. проходѧ — ѩдолнымѧ и высокымѧ бр'гы 143. τριβόμενος τόποις φαραγγώδεσι καὶ λόφοις ἀποκρήμνοις.
скончавати -аж -аєши a sfîrşi τελεῖν 161. — житїє 213. καταλύειν τὸν βίον.
скончати -аж -аєши a sfîrşi, a isprăvi, a împlini: — житїє 85. 131. — жизнь 88. καταλύειν τὸν βίον. прочее -чавши житїа 104. τὸ λειπόμενον ἀνύσασα τοῦ βίου. -чанωм же бывшемъ прѣдпоставленымъ 68. ἀναλωθέντων τοιγαροῦν τῶν παρατεθειμένων. — сѧ a se sfîrşi, a muri 66. 67. 198. τελευτᾶν 86. 112. 126. 180. ἀποφθίνειν 158. τελεῖσθαι 68; v. свнмїа. -чавши сѧ и дыхающи едва 179. ἐκλείπουσα καὶ πνέουσα τὰ λοῖσθα.
скопецъ m. scopit, eunuch εὐνοῦχος 20. 21. 83. 105. 154. 192. θλαδίας, ἀπόκοπος 191. τομίας 189. instr. pl. -пцы 20. 21.
скопїє n. Scopia 201.
скопити -пѧ -пиши a scopi: скоплен' сын 205. ἐκτετμημένος. скопленъ бывъ 161. τομίας χρηματίσας. greş. и скопленаа съмыслъно съсѣцаваше нагы мечи 87. καὶ τοῖς ἐν τέλει συνεχῶς ἐδίδου γυμνὰ ξίφη.
скопленїє n. scopire, jugănire 87.
скоро adv. iute 48. τάχιον 176. 183. ταχέως 128. συντόμως 176.— велми 51. 54. îndată. — прїнти 143. ταχυναυτεῖν.
*скорогнѣвливъ adj. iute la mînie ἀκρόχολος 129 (V. -ивъ).
*скоронти -ндѫ -ндеши a alerga: -ндѫще 144. εὐθυδρομοῦντες.
*скорообходенъ adj. ce încunjură iute: лоун"ным кржгъ скорообходным 4. σελήνης ἡ σφαῖρα ἀρτίκυκλος.
*скороплокенъ adj. ce pluteşte iute γοργόπλοος 142.
*скороплоути -пловѫ -пловеши a pluti repede: доухъ -пловѫщѫѫ часτи 143. τὸ πνεῦμα τῆς γοργοπλόου τύχης.
скорос тенъ adj. iute: и оуѡ съ ратїж обраѕомъ скоростнымъ 143. στόλῳ μὲν οὖν χρώμενος ὠκυπτέρῳ.
*скоростръменъ adj. iute: -стръмное нападанїє 189. ὀξύρροπος ὁρμή.

скоростъ f. iuțeală, fierbere βρασμός 213. greș. πάχος 198.

*скоросъвратенъ adj. schimbăcios, nestatornic ἀμφίρροπος 157. — въ афродитскаа дѣла 174. εὐκατάφορος εἰς Ἀφροδίτης ὄργια. cf. nota 15 dela p. 157.

скорпїа f. scorpie σκορπίος 10. 119. 134. 216. V. are аспида în loc de скорпїа 134. ωт скорпїа зъмїи 150. ἀπὸ σκορπίου δράκων.

*скорпїе n. V. скорпїа.

скорпїинъ adj. de scorpie: ратное възднизаѧ жѧло иксъ -їино 219. μάχιμον ἐγείρων κεντρίον ὡς σκορπίον.

скоръ adj. iute ταχυοργός 168. въ скорѣ de grabă τάχιον, deseori. ταχέως 79. 87. ταχὺ 111. ὡς τάχος 25. 104. θᾶττον 145. θᾶττον ἢ λόγος 45. ὀξέως 87. 199. παρευθὺ 97. παραυτίκα 136. ἄρτι 184. ἐπιδρομάδην 24. въ скорѣ иды 142/143. ταχυπλοῶν. — достиже 190. καταταχήσας φθάνει. гнѣвливъ — 78. ὀργίλος, ὁρμητίας. comparat. n. скорѣе 106. ταχέως.

скотенъ adj. dobitocesc κτηνώδης 21. 205. κτηνωδέστατος 205.

скотина f. dobitoc, măgar κτῆνος 124.

скотъ m. vită, dobitoc ζῷον 67. 217. κτῆνος 115. βόσκημα 101. greș. πτηνός 35.

скочити -чѫ -чиши a sări, a fugi ἀλύσκειν 218.

скранїа pl. n. tîmple κρόταφοι: не дастъ покои скомна скранїама 199.

*скрасенъ adj. frumos: ac. pl. скрасныѧ юнакы 58.

скребъткнъ adj. de viță, greș. ἰξοφόρος crud, tînăr (despre ramură): младокъ — съклоненъ (V. съплетенъ) на земѧ помѣтаетъ орла 214. λόγος ἰξοφόρος εἰς γῆν ῥιπτεῖ τὸν ἀετόν. v. младокъ, съклонити. cf. plbulg. скробутъ viță sălbatică M. Lex. neobulg. skrěbъr, skrěbar D.

скрежетати -щѫ -щеши a scrîșni, a geme: -таше зѫбы 10. ἔβρυχε τοὺς ὀδόντας. облакъ скръжещѫ (V. скрежещѫ) гоубителныѧ нѫждѫ 146. νέφος τετρυγὸς ὀλεθροφόρου βίας.

скрижаль f. tablă πλάξ 35.

скровище n. comoară, ascunzătură θησαυρός 40. 89. 108. 109. 156. 168. 171. 178. — царево 115. ταμεῖον. живота — 82. ὁ τῆς ζωῆς ταμίας. разсоннинческо — 150/151. λῃστήριον. имѣнишмъ въсѣ скровища 42. χρημάτων ὅλαι θῆκαι. чистотѣ съкровище 100. τῆς ἁγνείας ὁ λειμών. pl. instr. -щы 40. loc. -щихъ 168.

скровищенъ adj. de tesaur, al tesaurului θησαυροῦ 83.

скровищохранитель m. vistiernic θησαυροφύλαξ 82.

скръбенъ adj. trist, măhnit θλίψεως 156. 162. 183.

скръбь f. supărare, tristețe, scîrbă λύπη 41. 102. 119. 166. θλίψις 156. 183. 206.

скръбѣти -бѫ -биши a fi trist, a fi măhnit, a se plînge, a se tîngui στυγνάζειν 125. ἀλγεῖν 178. δυσφορεῖν 122. σχετλιάζειν 204.

скръжетати v. скрежетати.

скѫделенъ adj. de pămînt, de lut: съсѫдъ — 211. ἄγγος κεραμεοῦν.

скѫдельъ m. oală, vas ὄστρακον 167. 208. тѣлесныи — 94. τοῦ σκήνους κεραμεία.

скѫденъ adj. lipsit, sărac: имѣнїемъ — сыи 89. χρημάτων ἀποροούμενος.

скѫпъ adj. sgîrcit. murdar, obscur: въ скѫпаа нѣкаа и неоудобъ сказанаа донде 168. λαβυρινθώδεσί τισι καὶ γρίφοις ἐντυγχάνει. скѫпое ibid. τὸ σκληρὸν învelișul, coaja.

*слабодоушенъ adj. slab de duh, moleșit ἀπαλόψυχος 144.

*слабожителнъ adj. moleșit ἀπαλόβιος 220.

слабосръдъ adj. slab de inimă, fricos δειλοκάρδιος 83.

слабость f. slăbiciune, patimă: — несмѣлахѫ 40. ταπεινὸν ἡγοῦντο. — плътолюбїю 98. λύττησις ἡ τῆς φιλοσαρκίας.

*слабоумїе n. slăbiciune de minte κουφόνοια 41.

слабъ adj. slab, moale χαῦνος 20. 198.

слабѣ adv. slab μαλακῶς 20. 171.

слава f. slavă, mărire 64. 67. δόξα 109. 119. 186. κλέος 25. 33. 41. 145. εὔκλεια 31. 221.— имѣнїа 22. κῦβος τῶν πραγμάτων. greș. на славѫ 156. ἀριστίνδην. v. на.

славенъ adj. slăvit, vestit εὐκλεής 106. 131. 211. περίδοξος 27. 122. 145. κλεινός 127. ὄλβιος 92. 144. 162. ὀλβιώτατος 112. ὀλβιοδαίμων 138. град славнъıи градωм' 93. πόλις ὀλβιόπολις.

славїи m. privighetoare; greș. дрозгове, славїе 6. ἀκανθυλλίδες μουσουργοί.

славити -вѭ -виши a slăvi δοξάζειν 217.

*сладкодъıханенъ adj. suflînd dulce ἡδύπνους 125.

*сладкоантенъ adj. dulce γλυκύχυμος cu suc dulce 168.

*сладкоѩзъıченъ adj. cu limbă dulce μελιχρόγλωττος 170.

сладокъ adj. dulce, plăcut γλυκύς 32. 82. 114. 129. 172. γλύκιος 4. γλυκάζων 117. 153. γλυκύχυμος 153. ἡδύς 197. 207. μελιχρός 36. λιγυρός 164. πότιμος 199. сладко желанїе 11. γλυκυθυμία. comparat. n. сладчаншее 129.

сладость f. dulceață, plăcere ἡδονή 3.

сладцѣ adv. dulce γλύκιον 198. -тцѣ 3.

слама f. pae 48.

*сланопивенъ adj. sărat: -пивное и злое ласканїе 213. ἡ ἁλμοποτίστρια, ἡ φαύλη κολακεία.

сланоутъкъ m. năut (ἐρέβινθος); greș. τερέβινθος 194. neobulg. slanutъk năut овечїй горохъ D. v. откръшити сѧ.

сланъ adj. sărat: сланое 165. ἡ θάλασσα.

*сластодоушенъ adj. molatic, desfrînat μαλακόψυχος 170.

*сластожителенъ adj. molatic ὑγρόβιος 170.

сластолюбивъ adj. molatic ὑγρόβιος 129. δυσανάγωγος 205. -любивое 98. τὸ φιλήδονον.

сласть f. plăcere, voluptate ἡδονή 39. 156. 181. 202.

*сладкодоушїе n. bunătate, blîndețe γλυκυθυμία 195.

слаткодъıхателнѣ adv. cu suflare dulce, coresp. luĭ ἡδύπνοος 199. cf. сладкодъıханенъ.

слаткопролнтенъ adj. dulce: влага -тна 2. νοτὶς γλυκύχυμος. cf. сладкоантенъ.

слаткопѣсненъ adj. cîntînd dulce θελξιμελής 198.

*слаткосръдъ adj. cu inimă blîndă θελξικάρδιος 11.

*слаткоѫханенъ adj. cu miros dulce: greș. дрѣво -ан''но 7. δένδρον ἡδύπνουν.

слатцѣ v. сладцѣ.

слетѣти -щѫ -тиши a sbura în jos: greș. въниздлпѫ слетѣвъ орелъ 78. ἄφνω ῥοιζήσας ἀετός.

слина f. spumă, bale: слинъı точѧ 204. σίελον ἀποβλύζων.

*слинавецъ m. scoĭcă; explică pe кохлїа 219. v. кохлїинъ.

словесенъ adj. logic, rațional λογικός 101.

словити -вѧ -виши a vorbi λογολεσχεῖν 12.

слово n. cuvînt, vorbă 49. λόγος, deseorĭ. λέξις 76. дрѣвнѣа словеса 1. αἱ ἀρχαιολογίαι. оставшее слово съписанию 100. τὸν λοιπὸν δρόμον τῆς ἱστορίας. pl. слова slove, litere 49. γράμματα 80. 104. τύποι 164. не познавааше ни слова 52. nu știa, nu cunoștea

nicĭ o literă; cf. sîrb. slovo literă, slovă. v. книжинъ. sg. gen. слова 52. dat. словоу 77. 122. instr. словомъ 7. 32. loc. словѣ 94. voc. слове 91. 129. pl. словеса, deseorĭ. слова 49. 164. gen. словесъ 49. словъ 80. instr. словесы, deseorĭ. словы 104. loc. словесехъ 1.

словолюбивъ adj. ĭubitor de ştiinţă, de carte φιλολογώτατος 1.

слоуга m. slugă θεράπων 27. πρόσπολος 181.

слоужба f. slujbă 53. λειτούργημα 161. ἁγιστεία 172. поити на слоужбж 51. a merge la slujbă, la slujit. v. двоρва.

слоужение n. slujbă, cult ὑπουργία 23. θρησκεία, θρήσκευμα 17. λατρεία 175. 211.

слоужити -жж -жиши a sluji 52. 53. ὑπηρετεῖν 79. слоужжщеи 18. οἱ θεραπεύοντες.

слоути, словж, словеши a fi cunoscut, a fi vestit: pt. словы 156. γνωστός.

слоухъ m. auz, ureche ἀκοή 173 възглаголавъ въ слоуха евина 153. ὁ λαλήσας ταῖς ἀκοαῖς τῆς Εὔας.

слъгати, слъжж, слъжеши a minţi ψεύδεσθαι 34.

слъза f. lacrimă 66. δάκρυον, δάκρυ, deseorĭ. ac. pl. слъзы 165. v. точити.

слъзенъ adj. de lacrimĭ δακρύων 170.

слъничьнъ adj. de soare ἡλίου 102. 133. 164. 183. зарѣ -чнаа 114. λαμπάς τοῦ φωσφόρου. до -чнынхъ въстокъ 76. μέχρι καὶ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα.

слъньце n. soare 58. 138. ἥλιος, ἠέλιος, deseorĭ. glossă la φωσφόρος 154. loc. pl. -цехъ 218.

слышание n. auz, auzit: ωт слышаниа възмжщенъ бывъ народъ 178. τοῖς ἀκουσθεῖσι ταραχθὲν τὸ πλῆθος.

слышати -шж -шиши a auzi 48. 50. 51. 52. 63. 66. ἀκούειν 68. 178. ἀΐειν 127. слышит см въсѣчьскы маниакъ 209. ἤκουσται πάντως Μανιάκης. greş. слышжще о немъ 40. φήμης κρατούσης παρ' αὐτοῖς.

слѣдити -ждж -диши a urma, a urmări ἰχνηλατεῖν 196.

слѣдъ m. urmă ἴχνιον 157. въ слѣдъ ὀπίσω 34. κατὰ νώτου 132. 201. ἐκποδών 218. coresp. luĭ ὀπισθόποος 132. ac. pl. -ωвы 157.

*слѣпоокъ adj. orb; v. смокъ.

слѣпъ adj. orb τυφλός 93.

слѣсти, слѣзж, слѣзеши a se coborî: — съ прѣстола 212. ἐξίστασθαι τοῦ κράτους.

сместижти -нж -неши a răsturna καταρρηγνύναι 123.

смилити см -лм см -лиши см a se 'nduioşa: и оущедри и смили см 33. οἰκτείρει, δυσωπεῖται.

смоква f. smochin συκέα 4.

смокъ m. şarpe: greş. слѣпоокыи— 17. αἴλουρος. neobulg. smok şarpe.

смола f. smoală πίσση 210.

смрьчь m. vijelie, furtună (σίφων); greş. ѩкоже смрьчь градъ хотѣахж поглътити 133. καθάπερ εἰς μισγάγκειαν τὴν πόλιν ἐπερρόθουν.

смъжарити -рм -риши a închide ochiĭ, a moţăi ἐπιμύειν 154. *— см καμμύειν 95.

смѣати, смѣж, смѣеши a îndrăzni 55. 64. τολμᾶν 41. 43.

*смѣати см, смѣж см, смѣеши см a rîde, a surîde, a-şĭ bate joc ὑπογελᾶν 3. 7. προσγελᾶν 189. μωκᾶσθαι 75. смѣж см съ недостоинъıми смѣха 172. γελῶν ἐν ἀγελάστοις. neobulg. smějъ sa rîd, glumesc D.

смѣрение n. umilinţă, smerenie ταπείνωμα 23. ταπεινότης 204. — непщевахж 40. μαλακὸν ἡγοῦντο. въ чин же съведоста себе смѣрениа 92. εἰς τύχην δὲ κατάγουσιν αὐτοὺς ταπεινοτέραν.

смѣреномждръ adj. smerit, cumpătat μετριόφρων 204.

смѣренъ adj. smerit ταπεινός 27. 106. 108. 204. οἰκτρός 201. ѡт хоуда рода и смѣрена 25. δυσγενὴς καὶ τῶν ταπεινοτέρων.

смѣрити -рѧ -риши a umili ταπεινοῦν 10. 23. 99. συγκάμπτειν 87.

смѣрѣти -ѣѫ -ѣеши a umili 67. ταπεινοῦν 34. 42.

смѣсити -шѫ -сиши a amesteca συμμιγνύναι 152. συμπηγνύναι 133. — сѧ a se amesteca, a se 'mpreuna, a se 'ntîlni, a se 'mbrăţişa, a se 'ncăera κοινοῦσθαι 14. συγκυρεῖν 146. συμπλέκεσθαι 21. -сие сѧ съ отрококницеѫ 70. συμφθαρεὶς τῇ κόρῃ. -сиешем сѧ дроугъ съ дроугомъ ратемъ 132. προσβαλόντων ἀλλήλοις τῶν ταγμάτων.

смѣтати -аѫ -аеши a arunca; greş. a pătrunde: слънце смѣтааше долоу тихо листвїе ихъ и кротко 7. ἥλιος διέρρει κάτωθεν αὐτῶν ἠρέμα καὶ σποράδην (sc. φυτῶν).

смѣти, смѣѫ, смѣеши a îndrăzni: aor. смѣ 56. 64. v. смѣати.

смѣхликъ adj. glumeţ γελοιαστής 80.

смѣхотворецъ m. măscăriciŭ γελοιαστής 83. 170.

смѣхотворивъ adj. glumeţ, vesel: играніа -ваа 171. λογισμοὶ γελωτουργοί.

смѣхъ m. glumă, rîs γελοιασμός 74. 80.

смѣшати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se amesteca μιγνύεσθαι 76.

смѣшеніе n. amestec μίξις 195.

смѣшенъ adj. de rîs γελοῖος 17.

смѫтити сѧ -щѫ сѧ -тиши сѧ a se turbura, a se speria ἐκταράσσεσθαι 142.

снопїе n. snopĭ δράγματα 215.

*снѣговидень adj. alb ca zăpada χιονόχρους 166 V. v. cuv. următor.

*снѣгозрачень adj. alb ca zăpada χιονόχρους 166.

снѣгообразенъ adj. alb ca zăpada χιονόχρους 3.

соколъ m. şoim 58.

соломоничь m. Solomonič (Telamoniades, Telamonius) 54. аякшь, шоломоничевь сынъ 54. нанакша, сынъ шоломоничевь 56. N.-Sof. соломоникев, соломаничек, шоломаничев, соломоникъ 107. 109; Pyp. соломоничевъ, соломониковъ, pe lîngă теламонианинъ. Transformarea luĭ *теламоничь în соломоничь o explică Wessel. prin influenţa povesteĭ despre Solomon şi Kitovras, saŭ prin faptul că unele poveştĭ numesc pe Aiax τῆς Σαλαμόνης ὁ κρατῶν. Ist. rom. II, 67.

соломоновъ adj. al luĭ Solomon Σολομῶντος 173. 206.

соль m. sare 54. 64.

сопотъ m. canal, sulinar: сопоти злодѣланию 192. σωλῆνες κακουργίας.

софїа f. Sofia Σοφία 125. 126. свята — 116. Ἁγία Σοφία.

*спарть m. Sparta Σπάρτη 37. gen. спартѣ 39.

спасати -аѫ -аеши a mîntui, a scăpa σώζειν 163. διασώζειν 14. περισώζειν 70.

спасенїе n. mîntuire, scăpare σωτηρία 129. 184. книгы же бышѫ — градȣ 73. αἱ βίβλοι δὲ γεγόνασι σωτήριοι τῇ πόλει.

спасти -сѫ -сеши a mîntui, a scăpa σώζειν 95. 98. 109. 179. 212. — сѧ σώζεσθαι 134.

*спасденіе m. Aspathines Ἀσπαθίνης 28.

спати, спѧ, спиши a dormi 56. 63. καθεύδειν 10. 113. κοιμᾶσθαι 192. ὑπνοῦν 105. 106. 107. 179. ὑπνώττειν 154. 176. greş. въ коупѣ спѧ 179. ὠμόϋπνος pe jumătate dormind. neobulg. spjъ, spъ.

сподоблѣти -ѣѫ -ѣеши a învrednici ἀξιοῦν 176. — сѧ ἀξιοῦσθαι 106.

спѣшенъ adj. grăbit, iute σχολαίτερος 68.

спѣшно adv. de grabă, iute προτροπάδην 196.
спѫдъ m. obroc (oboroacă), banița μόδιος 168.
срамѥнъ adj. rușinos: срамнъи оудъ 24. ἡ αἰδώς.
срамота f. rușine, urîciune 52. 54. ἀσχημοσύνη 11. нѣсть мн срамота 61. v. въмѣнѣтн, съжалнтн сн.
срамотенъ adj. rușinos, urît αἰσχρός 27.
*срамотнѣ adv. rușinos, urît δυσκλεῶς 124.
срацинъскъ adj. saracenic 59. v. сарацинъскъ.
сребрѥнъ adj. de argint ἀργύρεος 118. ἐξ ἀργύρου 115.
сребро n. argint 48. 52. 158. ἄργυρος 4. 147. 157. трѫба сребромъ окованъна 93. σάλπιγξ ἀργυροσάλπιγξ. v. оковатн.
*сребрококаненъ adj. legat în argint, bătut cu cue de argint ἀργυρόηλος 221.
*сребростроуннъ adj. cu argint în unde ἀργυροχεύμων 209.
срокъ m. soroc, termin 62.
сръбннъ m. Sîrb: pl. сръбле 137.
сръдьба f. mînie 55.
сръдечѥнъ adj. de inimă, din inimă καρδίας 22. 128. 211. καρδιακός 41. 207. ἐγκάρδιος 162. тръніе -дечно 164. ῥάμνος σπλαγχνοτόπος. раждеже сѧ ркностїѫ -дечноѫ 123. ἀναφλέγεται τῷ ζήλῳ τὴν καρδίαν.
сръдце n. inimă 63. καρδία, deseori. на сръдцн 206. ἐγγάστριος. къ сръдцн ἐκ καρδίας 41. κατὰ καρδίας 169. вълагаѫ въ сръдце его стрѣлъı обличенїа 152. βάλλων κατακάρδια βελέμνοις τῶν ἐλέγχων. высѣмь сръдцемь 50. din toată inima. instr. pl. -цъı 36.
*сръдцосънѣдецъ adj. mîncător de inimă καρδιοφάγος 191.

сръпъ m. coasă δρέπανον 126. 212. δρεπάνη 132. v. нскра.
срѣда f. mijloc μέσον: въскочн въ срѣдѫ 118. ἐπέπεσεν εἰς μέσον. wт срѣдъı нсхытн нз рѫкоу народа ibid. μέσων ἀφήρπασε χειρῶν τοῦ ὄχλου. wт сръдечнъıѧ срѣдъı ἀπὸ καρδίας μέσης 122. καρδίας ἀπὸ μέσης 128. нз срѣдъı сръдца 170. μέσης ἐκ καρδίας. по срѣдѣ în mijloc, la mijloc; în mijlocul: a) μέσον Ǫ. 133. 188. ἐν μέσῳ 123. coresp. luĭ ἐν μέσοις 105. 199. luĭ ὑπ' ἀμφοῖν 132. b) — снхъ 2. μέσον τούτων. — тръговъскаго дроужна 166. μέσον τῆς λεωφόρου τρίβου. — грькъ н персъ 217. μέσον Ῥωμαίων καὶ Περσῶν. — тръговнца 89. τῆς ἀγορᾶς ἐν μέσῳ. обьѧтъ въıстъ — зъл послѣднїнхъ 153. συνείληπται μέσος κακοῖς ἐσχάτοις. — же снхъ 8. ἐν μέσοις τούτοις. — позора 84. ἐν μέσοις τοῖς θεάτροις. — тръговнща 124. ἐν μέσοις λεωφόροις. — персндъı 132. εἰς μέσην τὴν Περσίδα. — соушѫ 34. ἐπὶ μέσης χέρσου. greș. — же прнвѥдошѫ елннъскъıѧ нръкъıѧ 39. εἰς μέσους ἀφικνοῦνται δὲ τοὺς τῶν Ἑλλήνων πρώτους.
*срѣзоватн -оуѫ -оуешн a tăia: — оудъı 90. κρεανομεῖν.
срѧща f. întîlnire, întîmplare, primejdie: заложнх своѫ главѫ на срѧщѫ 64. mi-am pus capul în primejdie; cf. Pril. кр'же главѫ свою на срѣщѫ 127.
*ставракїе m. Stavracius Σταυράκιος 158.
стадо n. turmă, cireadă ἀγέλη 42. 111. ποίμνη 170. 181. ποίμνιον 147. μάνδρευμα 71. greș. н расхытн нмѣнїа нх н стада, wт велнкънх же множаншѧ завла 140. καὶ διαρπάζει χρήματα, καὶ δίκην βοσκημάτων τῶν μεγιστάνων πλείονας καταθύει.
стадоначѧлїе n. păstorie ἀγελαρχία 93. 201.

стадоначѧлникъ m. păstor ἀγελάρχης 147.

*стадоначѧлъствоватн -оуѫ -оуєшн a păstori ἀγελαρχεῖν 170.

становнтъ adj. puternic, mare: каменїє -тоє 165. λίθος ἁμαξοπληθής piatră ce umple un car întreg; cf. neobulg. kamen stanoit D.

станъ m. tabără, cort 57. 58. 59. занєсє (го) на свон станъ 62. îl duse în cortul său.

старєцъ m. bătrîn 50. 211. γέρων, deseorĭ. γηραιός 141. старцн 28. οἱ πρέσβεις.

старнца f. bătrînă γραῦς 136. 189. γηραλέος 132.

*старородєнъ adj. bătrîn πρεσβυγενής 189.

старость f. bătrîneţe 47. γῆρας 32. 85. 126. 188. 189. 202. 220. прѣстаръ бывъ дльгоѫ старостїѫ 189. τριγέρων γεγονὼς κατὰ τοὺς μακρογήρως.

старъ adj. bătrîn 48. γέρων 220. γηραιός 141 V. 211. γηραλέος 155. παλαιός 70. 166. impr. ταλάντατος 12. старын рнмъ ἡ πρεσβυτέρα Ῥώμη 96. 97. 99. 102. 126. 135. ἡ παλαιτέρα Ῥώμη 97. 118. 155.

старѣтн сѧ -ѣѫ сѧ -ѣєшн сѧ a îmbătrîni γηράσκειν 93.

статн, станѫ, станєшн a se ridica, a se scula, a sta στῆναι: — прѣд лнцємъ єго 21. блнзъ жє ставъ алєѯандръ проводє єго 44. станѫ 53. mă voiŭ scula. да єгы ста за оутра 60. şi dacă se sculă de dimineaţă. f. ставшн 61. sculîndu-se. сташѧ stătură 49. se liniştiră 64. сташѧ под троѫ 56. stătură sub Troia. — сѧ a se 'ntîlni: н ставша сѧ полюбнста сѧ 59. şi întîlnindu-se s'aŭ sărutat. cf. neobulg. stavam se mă 'ntîlnesc D.

створнтн v. сътворнтн.

стєнанїє n. suspin, gemet στόνος 121. 182. στεναγμός 128. impr. πόνος 141. — н съкроушєнїє срьдца 122. συνοχή, συντριβὴ καρδίας.

стєнатн -нѧ -нєшн a geme στένειν 42. 219.

стєфанъ m. Ştefan Στέφανος 152.

*стнвь f. ibis: стнвн пєрнатыѧ 134. ἴβεις πτερόεσσαι.

стнхїа f. element στοιχεῖον 13. 155.

стльба f. scară: створн рємєннємъ стльбѫ н завръжє ѧ 57. făcu din curele scară şi o aruncă.

стльпотворєнїє n. zidire de turn 15. πυργοποιία ibid.

*стльпотворєцъ m. ziditor de turn πυργοκτίστης 16.

стльпъ m. stîlp, turn κίων 43. 213. πύργος 15. 147. 162. 188.

сто n. sută 201. ἑκατόν 101. шєсть сътъ н .ѯг. 18. πρὸς τρισὶν ἑξήκοντα πρὸς τοῖς ἑξακοσίοις.

стоанїє n. petrecere, veghiare: — въсєнощно 203. στάσις πάννυχος.

стоатн, стоѭ, стоншн a sta 47. 57. 58. στῆναι 166. нз далєчє стоѭ морѣ ibid. μακρὰν ἀφεστηκὼς τῆς ἅλμης. стоахѫ под троѭ .і. лѣт н .з. мѣсѧць 66.

*столъ m. stol στόλος 39. — многосъбранъ 109. στόλος μυριόστολος.

столъ m. masă 49.

стопа f. pas, mers, umblet βῆμα 68. 200.

*сторѫкъ adj. cu o sută de mînĭ ἑκατόγχειρ 217.

страдалєцъ m. luptător ἀθλητής 167.

страдатн -ждѫ -ждєшн a suferi πάσχειν 81. 87. παθαίνεσθαι 220. τληκαθεῖν 33. 81. κινδυνεύειν 208. pt. страждѫ 194. κατώδυνος. impf. -ждашє 208. -ждаахѫ 33. -даахѫ 220.

стража f. strajă, pază φρούριον 112. 117. 127. φρουρά 171.

стража m. străjer 57. φύλαξ 145; cf. надєждєнъ. v. дѣлона.

стражь m. păzitor, străjer: pl. стражие 63. стражє (V. -жиє) φρουράρχαι 196. φυλακή 81. φρουραί 98. gen. -жїи 81. 98.

страна f. regiune, parte de pămînt, ţară 46. 47. 59. 137. χώρα, deseorĭ. μέρος 67. 96. σχοίνισμα 196. χθών 140. перскаа — ἡ Περσική 133. вечернѧѧ страны 111. τὰ ἑσπέρια. съ обою странѹ 200. μερῶν ἐξ ἑκατέρων. съ обою странѹ воемь ibid. ἀμφοῖν τοῖν στρατευμάτοιν.

странень adj. drumeţ, străin 62. ξένος 38. 87. 93. ἔκφυλος 184. ἀλλόκοτος 43. neobicĭnuit, minunat: — съсѫдъ зрьцала 178. ἐξαίσιον σκεῦος ὡρονομίου.

*странодрьжецъ m. stăpînitor de ţară χωράρχης 30.

*странонача лїє n. stăpînire χωραρχία 170.

*страноперъ adj. cu pene străine ξενόπτερος 186. v. мравїа.

странънопрїемовати -ѹѭ -ѹєши a ospăta, a găzdui: стран'ънопримовавъ 38. ξενοδόχος.

страстенъ adj. de suferinţe, de încercărĭ πειρασμῶν 153. 207. πειρατηρίων 173.

*страстодѹшенъ adj. pătimaş, impr. efeminat, molatic μαλακόψυχος 170 V. v. сластодѹшенъ.

страсть f. suferinţă, patimă, încercare πάθος, deseorĭ. πειρασμός 103. πτῶμα 204. pl. gen. -їи 103. -ѥи 159.

страхованїє n. spaĭmă, grozăvenie φόβητρον 37. мѫтежь и — мѫжьское 219. θόρυβος ἀρεϊκός; v. мѫтежь. instr. pl. -нми 37.

страхъ m. frică, teamă, spaĭmă 56. φόβος 100. 111. 117. 142. 181. 219. φρίκη 145. δέος 79. 197. ѡт страха 123. πεφοβημένος. ѡт страха твоего 63. de frica ta.

страшенъ adj. straşnic, groaznic, înfricoşat φρικώδης, deseorĭ. φρικαλέος 6. 35. 72. 109. 110. 126. 215. φρικτός 105. 106. 172. 190. φρικωδέστατος 112. δύστλητος 119. ѡ горе страшнаго 143. φεῦ τοῦ φρικωδεστάτου! словесы страшнымн 173. λόγοις, φοβήτροις. страшное 124. τὸ φοβερόν.

страшити -шѫ -шиши a speria, a înspăĭmînta φοβεῖν 149.

*страшливосрьдъ adj. fricos δειλοκάρδιος 202.

страшливъ adj. fricos τρομερός 83. δειλός 162. 201. δειλοκάρδιος 217. — ѹмомъ 169. δειλόνους.

*страшно adv. straşnic φρικωδῶς 132. φοβερόν 133.

*страшнѣ adv. straşnic φοβερόν 86. 133.

стрїи m. unchiŭ πατράδελφος 70. 207. θεῖος 219. sg. gen. -ия 207. 219. instr. -немъ 70.

строенїе n. întocmire οἰκονομία 76.

*строителница f. purtătoare de grije, conducătoare φροντίστρια 169.

строитель m. conducător, tutor φροντιστής 211. земнъ — 215. γαιομαχῶν. glossă la диктатор 76. дрьжащомѹ тъчень шьлѣаше сѧ строитель 205. τοῦ κρατοῦντος ἄντικρυς ὤπτο λεοντοκόμος.

строити, строѭ, строиши a pregăti, a întocmi, a orîndui, a pricinui: строаше царство 153. διεῖπε τὸ κράτος. водѧ и строѧ въсѣ 186. ἄγων καὶ φέρων πάντα. строжнаспароко нмѣнїе 108. ὁ λογιστὴς τῶν Ἄσπαρος πραγμάτων. скадѫ строаше 49.

строупъ m. rană, puroiŭ τραῦμα 81. τραυματισμός 114. ἰχώρ 173. pl. instr. -пмн 173. loc. -пехъ 81.

строуа f. şiroiŭ, apă curgătoare, rîu ῥεῖθρον 44. 85. 127. 168. 196. 197. 199. ῥοή 6. 43. 210. ῥεῦμα 8. ῥοῦς 170. impr. σύρμάς: глаголанїа, тъчна божьственомѹ мъстоу искапаѭща строуѧ 167. ἔπη, ἄντικρυς θείου νέκταρος σταλάττοντα συρμάδας.

стрѫдъ m. stup σίμβλον: стрѫды расоумныꙗ восковъ съставлѣѭ 168. σίμβλα τὰ τῆς γνώσεως κηροπλαστῶν. cf. neoslov. strd roter Honig.

стрѫменъ adj. pornit, aplecat spre ceva: — на злобѫ 192. πόριμος πρὸς κακίαν. — къ оубїнство 129. φόνιος, ὁρμητίας.

стрѫменїе n. năzuinţă, pornire, năvală 213. ὁρμή, deseorĭ. ῥύμη 41. 113. 143. 162. 178. ὀργή 209. ῥοπή 157. instr. pl. -ениꙗми 37.

*стрѫмозѫбъ adj. colţat: козы -бъıꙗ 6. κάπροι χαυλιόδοντες.

стрѫпетенъ adj. aspru, neîndurat σκολιός 147. сицевая стрѫпетное съдѣваетъ житїа 156. τοιαῦτα τὸ παλίντροπον ἐργάζεται τοῦ βίου.

стрѫптивъ adj. aspru, neîndurat σκολιός 11.

стрѣла f. săgeată βέλος, deseorĭ. βέλεμνον 6. 110. 152. 173. greş. μελία suliţă 200. v. гавилота.

стрѣлецъ m. arcaş, săgetător τοξότης 110. βελεμνοτοξοφόρος 19. impr. σφενδονήτης 116.

стрѣлѣти -ѣѭ -ѣеши a săgeta, a străpunge τοξεύειν 97. διαπείρειν 152. -ѣаше стрѣлоѭ гавилотоѭ 56.

стрѣщи -гѫ -жеши a păzi, a supraveghia φυλάσσειν 114. τηρεῖν 70. περιφρουρεῖν 210. стрѣгомъ бѣ 107. καθείργνυται.

стоуденъ adj. rece ψυχρός 174. κρυερός 121. 183.

*стоудодѣлатель m. săvîrşitor de fapte ruşinoase ἀρρητουργός 171.

стоудъ m. ruşine αἰσχύνη 11.

стъблїе n. trunchiŭ de arbor στέλεχος 14. viţă, altoiŭ πτόρθος 7. crengĭ: просо стъблїемъ колѣблѫ 3. κισσὸς κορύμβους ἐπισείων. стъблїе невесело естъ и коренъ дрѫхлъ 194. οἱ κλῶνες ἀχαρίτωτοι, τὸ στέλεχος ἀχρεῖον. pl. стъблїа 7. 8. ὄρχατοι. cf. neobulg. steble trunchiŭ, crengĭ стебель, вѣтвь D.

стъблъ m. viţă, creangă, altoiŭ κλάδος 92. 149. ὅρπηξ 4. багрѣничны стъблъ 198. ὁ τῆς πορφύρας κλάδος. cf. neobulg. stъblo стебель, вѣтка D.

стъкло n. sticlă 65. 66.

стыдѣти сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se ruşina, a se teme αἰδεῖσθαι 108. 113. 122. καταπτήσσειν 124. δυσωπεῖσθαι 122. 170.

стѣна f. zid, părete τεῖχος 41. 43. 140. 145. 157. 188. 217. τειχίον 2. τοῖχος 137.

*стѣнопотрѧсникъ m. zguduitor de ziduri τειχοσείστης 127.

*стѣнохранитель m. păzitor de ziduri τειχοφύλαξ 145.

стѣснити -нѭ -ниши a strîmtora στενοῦν 87.

стѧжанїе n. avere βίος 101.

стѧжати -жѫ -жеши a cîştiga κτᾶσθαι 91. 151. σχεῖν 106.

стѧзати -заѭ -заеши a strînge, a încinge, a apăsa σφίγγειν 89.

стѫга f. grindă, bîrnă θριγγίον 134.

стѫжати -аѭ -аеши a supăra; — си a fi măhnit, a suferi βαρέως φέρειν 79.

стѫжити -жѫ -жиши a supăra, a măhni; — си a fi măhnit, a suferi: стѫжи си землѣ напльнѣема оубїйствы 130. ἤλγησεν ἡ γῆ λιμναζομένη φόνοις. пѫтноѭ кръзостиѭ стѫжившии си животное 68. τοῦ δρόμου τῷ γοργῷ θορυβηθὲν τὸ ζῷον.

стѫпанїе n. mers, pas βηματισμός 213. ѿ стѫпанїа и ѿ прѣваго теченїа 215. ἀπὸ βαλβίδος, ἀπὸ πρωτοδρομίας. v. касати сѧ.

стѫпати -аѭ -аеши a păşi, a merge: на хоудѫ и едва стѫпаѭщѫ въэсадивъ скотинѫ 124. παλιμπετῆ παλίνστροφον ἐπιβιβάζει κτήνους.

*соуедѣлати v. соуетенъ.

*соуемждріе n. deşertăciune ματαιοφροσύνη 22.

соуемждръ adj. deşert, ingîmfat δοκησίσοφος 137.

соуетенъ adj. deşert μάταιος 15. 36. 136. — троудъ 16. ματαιοπονία. соуетнаа дѣлати (V. соуедѣлати) ibid. ματαιοπραγεῖν.

соуи adj. deşert, zadarnic: въ соуе în deşert μάτην 92. 186. εἰς μάτην 145. 181. μάταιος 155. — съставлена словеса 109. ματαιόκροτοι λόγοι.

*соукати -чѫ -чешн a suge: съ гнитїа соучахѫ 81. τὰς σηπεδόνας ἔβδαλλον. cf. neobulg. suča, sučъ сосу грудь D.

соулинарь m. sulinar σωλήν 140. (grec. σωληνάριον).

соулица f. suliţă, lance αἰχμή 200. 212. impr. ἐπιδορατίς vîrful suliţeĭ 185. pl. αἰχμηταί 131. greş. βῶλος: въсхытишѫ соулицѧ, орѫжїа, мечѧ 207. ἁρπάζει βώλους, κορύνας, ξίφη.

соуличникъ m. ostaş înarmat cu suliţă 59.

*соуперкъ m. Superbus Σούπερβος 73.

*соуроковдень adj. mîncător de carne crudă, crud ὠμοφάγος 210.

*соуровоыдецъ m. crud ὠμοφάγος 6. 153. ὠμόθυμος 130.

соуровъ adj. crud ὠμός 124. 166. instr. pl. -ѣми 124.

соуровъство n. cruzime ὠμότης 127. σκαιότης 205.

соухъ adj. uscat: соухо uscatul 66. ἡ ξηρά 69. 149. по сȣхȣ 30. ἐκ γῆς. по сȣхȣ и по морю 131. ἐκ γῆς ἀπὸ θαλάσσης. v. ходити.

соуша f. uscatul, continentul ἤπειρος 93. ἤπειροι 39. 40. χέρσος 6. 14. 34. 166. greş. ἡ ὑγρά 190. на соуши 40. ἠπειρωτικός. ратникъ по соуши 110. πεζομάχος. и по соуши и по водѣ 14. χέρσου ς. greş звѣрь на соуши 159. ζῷον χέρσυδρον.

соушенъ adj. de uscat τῆς ξηρᾶς 3. ἠπειρωτικός 29. — ратникъ 116. πεζομάχος. v. воденъ, оусоушенъ.

*схолъ m. schola: схоломъ доместикъ 189. τῶν σχολῶν δομέστικος.

съ prep. 1) cu gen. (depărtării saŭ stării în loc, moduluĭ) de, de pe, din: съ кони съсѣдше 29. τῶν ἵππων ἀποβάντες. въстаетъ съ прѣстола 79. ἀνίσταται τοῦ θρόνου. съ гнитїа соучахѫ 81. τὰς σηπεδόνας ἔβδαλλον. съвлѣче его съ царскых 197. îl desbrăcă de insigniile împărăteştĭ. хотѧ съ прѣстола низврѣщи 212. τοῦ θρόνου κατασπάσων. слѣсти съ прѣстола ibid. ἐξίστασθαι τοῦ κράτους. съ окою странoу 200. μερῶν ἐξ ἑκατέρων. съ проста simplu; v. простъ. 2) cu ac. (loculuĭ): съ выше din sus, în sus. съ противъ, съ прѣмо, съ прѣмъ din faţă, în faţă, faţă 'n faţă; cf. выше, противъ, прѣмо, прѣмъ. 3) cu instr. cu, împreună cu σύν, μετά, foarte des. съ нимъ 144. μετ' αὐτοῦ καὶ σὺν αὐτῷ. бѣ же съ ними 23. ἦν ἐν αὐτοῖς. не ȣмѣет бо с нимь (sc. орѫжїемь) вамъ работати 64. nu ştie să vă slujască cu ele (sc. armele).

съ pron. acest οὗτος, foarte des. αὐτός 85. 104. 136. ἐκεῖνος 104. 207. ὁ 81. 163. ὅδε 32. τοιοῦτος 45. οὗτος αὐτός 110. овъ бо — съ же 164. ὁ μὲν — ὁ δέ. съ — съ 194. οὗτος — ἐκεῖνος. и сїе 206. κἀνταῦθα. ѡт сего ἐντεῦθεν, deseorĭ. ἔνθεν 124. ἐκεῖθεν 103. τὸ τηνικαῦτα 43. симъ 74. 153. въ семъ 115. о семъ 118. ἐνταῦθα. по сем 86. ἐντεῦθεν. по сихь după aceea 53. καθεξῆς 30. ѡт сихъ coresp. luĭ ἐκεῖθεν 183. δῆθεν 220. ἔνδον 205; v. здракїе. прѣжде сею 135. πρὸ μικροῦ. f. си 69. Forme compuse: sg. nom. сьи 58. 60. 65. şi deseorĭ în textul luĭ

Man. ac. съи 114. сии 45 (V. си). 75. сеи 38. f. сиѧ (сїѧ) 49. 104. 120. 137. сиази 50. 57. n. сие (сїе) 48. 65. și deseorĭ în textul luĭ Man. pl. nom. сии 29. 75. сие 55. n. сиѧ (сїѧ) 54. și deseorĭ în textul luĭ Man. du. сиѣ 92.

съБезчиннъствовати -оуѭ -оуеши a săvîrși fapte rușinoase, a se purta necuviincios συνασχημονεῖν 21. 76.

съБирати -аѭ -аеши a culege, a aduna συλλέγειν 6. σωρεύειν 149. рѫкѫ съБираетъ помощи 220. χεῖρα προσεταιρίζεται συμμαχίδα.

съБлюдати -аѭ -аеши a păzi, a păstra φρουρεῖν 96. 107. περιφρουρεῖν 107. — сѧ a se păstra: ѩзыка въсѣкого прѣвышъши -дааҳѫ сѧ 36. ἔθνους ὑπέρτεροι παντὸς ἐτηροῦντο.

съБлюсти -Блюдѫ -Блюдеши a păstra, a conserva τηρεῖν 106. συντηρεῖν 39. 100. 214. διατηρεῖν 41. 145.

съБодеиїе n. înțăpătură, rană: — личное 164. ἡ κέντησις ἡ ἐπιμετωπία.

съБоръ m. adunare, sobor 94. 137. 156. σύλλογος 137. δῆμος 128. χορός 170. coresp. greș. luĭ δημαρχεῖν 35; v. начѧлъствовати.

съБости -Бодѫ -Бодеши a străpunge 66. κεντεῖν 167.

съБранїе n. culegere, adunare, întîlnire: — лѣтно 1. σύνοψις χρονική. по съБрании ею 26. μετὰ τὴν μῖξιν τοῖν ἀμφοῖν.

съБрати -Берѫ -Береши a aduna, a culege 53. 54. 163. συνάγειν, deseorĭ. ἀθροίζειν 31. 32. 40. 152. 209. 214,215. συναθροίζειν 162. 184. συλλέγειν 72. 116. 131. 212. — рать 40. 130. στόλον ἐξαρτύειν, — κροτεῖν. — сѧ a se aduna, a se întruni 54. 158. συνάγεσθαι 89. συνέρχεσθαι 120. συνίστασθαι 200. συμπλέκεσθαι 76. στασιάζειν 118. съБрав сѧ съ врагы 89. συμμίξας τοῖς ἐχθροῖς. greș. съБрати сѧ велѧ мнoгыим на кон-чинѫ моѭ 80. κροτῆσαι βούλομαι πολλοὺς ἐπὶ τῇ τελευτῇ μου.

съБыти сѧ -Бѫдѫ сѧ -Бѫдеши сѧ a se 'mplini, a se 'ntîmpla συμβῆναι 16. ἐκβῆναι 26. ἀποβῆναι 133. 158.

съвести -ведѫ -ведеши a coborî καταφέρειν 105. κατάγειν 92. 108. v. смѣренїе.

съвзимати -емѧ -емеши a cuprinde: ѡ сило и славо ацилешева, како тѧ не съвземѣҳѫ в'си гради и отоци 64.

съвлачити сѧ -чѧ сѧ -чиши сѧ a se desbrăca ἀποδύεσθαι 27.

съвлѣщи -кѫ -чеши a desbrăca, a despoia 197. ἀποκοσμεῖν 135. съвлѣче съ севе свилное роуҳо 62. — съ него арматось 63. — сѧ a se desbrăca 49. v. съ.

*съвоеводъствовати -оуѭ -оуеши a comanda împreună: pt. -дествѹѭ 107. συστρατάρχης.

съвоинъствовати -оуѭ -оуеши a purta războiŭ împreună: pt. -воуѭ 107. συστράτηγος.

съвратенъ v. скоросъвратенъ.

съвратити сѧ -щѫ сѧ -тиши сѧ a se întoarce, a se îndrepta, a se răsturna ἐκκυλίεσθαι: — на неподоБнаа дѣланїа 153. — въ глѫБокыи рокъ 206.

съвращати -аѭ -аеши a întoarce. a suci, a îndupleca στρέφειν 186. 193. παλίμβολον τιθέναι a face pe cineva să șovăească, să-șĭ schimbe gîndul 139/140. — сѧ a se tăvăli, a se răsfăța: -щаѭ сѧ въ пищѫ доБросънѣдныиҳ врашенъ 170. λιχνευόμενος εἰς τρυφὰς εὐόψων ἐδεσμάτων.

съврьстникъ m. de aceeașĭ vîrstă ἧλιξ 25.

съврьшати -аѭ -аеши a săvîrși, a împlini ἀποπληροῦν 1. 192. τελειοῦν 169.

*съврьшеноплоденъ adj. copt, cu fructe coapte τελειόκαρπος 4.

съврьшенъ adj. deplin, desăvîrșit τέλειος 4. 8. 169. ненавидим вѣ ненавистїѫ

-шеноѫ 84. μεμίσηται μῖσος ἄκρον. -шенънимъ оусноуѫ съномъ 105. τὸν νήγρετον κατέδαρθον ὕπνον. -шено отроча 6. τελειόμηνον βρέφος. -шенѥ разоренїѥ 147. αὐτόχρημα καταστροφή. v. града.

съкръшенѣ adv. cu desăvîrşire; greş. ἀλογίστως 96.

съкръшити -шѫ -шиши a săvîrşi 51. τελεῖν 16. 42. συντελεῖν 5. 6. банѥѫ божьственоѫ — 109. τῷ λουτρῷ τῷ θείῳ τελειοῦν. бракоу съчѧзанїѥ — 187. γαμοδαίσια θύειν. — сѧ a se 'mplini, a se sfîrşi τελεῖσθαι 5. 86. συντελεῖσθαι 46.

съврѣщи -ръгѫ -ръжеши a trînti, a răsturna ἐκδιφρίζειν 187. κατασπᾶν 212 V. ѡт мльнїи съкрѫженъ бъкъ 114. κεραυνόβλητος φανείς. v. низврѣщи.

съвтѣти сѧ, свѣщѫ сѧ, съвтиши сѧ a luci, a străluci στίλβειν 5. 8. 100. ἀνταυγεῖν 5. 7. λάμπειν, λάμπεσθαι 18. 193. ἀστράπτειν 100. чистъми съвтѧ сѧ нравъı 106. σεμνοῖς ἐμπρέπων τρόποις. съвтѧ сѧ добродѣтѣлми 209. κομῶν ταῖς ἀρεταῖς. impf. съвтѣше сѧ 5. 7.

*съвъзкращати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a petrece συγκυβεύειν a se juca cu zarĭ 98.

съвъздъıхати -аѫ -аеши a suspina împreună συστενάζειν: greş. не -аеши ли, сѫде 147. οὐ σὺ στενάζεις, δίκη;

*съвъзлежати -лежѫ -лежиши a sta împreună la masă συνανακεῖσθαι 123.

съвъзрастенъ adj. înnăscut σύμφυτος 205. — по естьствоу 179. σύμφυτος.

съвъкоупити -пѧ -пиши a aduna, a împreuna συνάγειν 2. ἀθροίζειν 137. ἐπισυνάπτειν 198. — сѧ бран'ми 132. συμπλέκεσθαι μάχαις.

съвънити -ндѫ -ндеши a intra împreună συνεισέρχεσθαι 105.

съвъсхъıтити сѧ -щѫ сѧ -тиши сѧ a se ridica, a se 'nălţa συναρπάζεσθαι 42.

*съвъсѣдникъ m. soţ, tovarăş ὁμόστολος 171.

съвѣтникъ m. sfetnic βουλευτής 88. 101. σύμβουλος 15. 74. 153. ὑπογραμματεύς diac 144. ῥέκτης făptuitor 140. pl. βουλή 88. 99.

съвѣтовати -оуѫ -оуеши a sfătui παραινεῖν 33. — сѧ a se sfătui, a se gîndi βουλεύεσθαι 29.

съвѣтъ m. sfat, părere, vot βουλή, deseorĭ. βούλευμα 41. 140. συμβουλία 15. 42. συμβουλή 172. ὑποθήκη 28. σκέμμα 216. ψῆφος 192. добръ — 116. ἀριστοβουλία. съвѣтомъ оубїистъвнъıимъ 73. ἐπιβουλῇ μιαιφόνῳ. общїимъ съвѣтомъ 76. συνερχομένης τῆς βουλῆς.

съвѣщавати -аѫ -аеши a sfătui, a iscodi βουλεύεσθαι 131. съвѣтъ — 33. 74. 139. 149. βουλὴν βουλεύεσθαι.

съвѣщанїе n. sfătuire, hotărîre διαβούλιον 136.

съвѣщати -аѫ -аеши a se gîndi la ceva, a cumpăni βουλεύεσθαι, μελετᾶν 145. διασκέπτεσθαι 123. съвѣтъ — 153. βουλὴν βουλεύεσθαι. — сѧ a se sfătui, a se 'nvoi συντίθεσθαι 75. 139. συσκέπτεσθαι 25. 29. 40. 165.

съвѧзанїе n. legătură: бракоу — 186/187. γαμοδαίσια.

съвѧзати -зѫ -зеши -жѫ -жеши a lega καταδεῖν 100. клѧтвами — 79. ὅρκοις καταδεσμεῖν.

съвѧзовати -оуѫ -оуеши a lega, a întări: клѧтвами — 44. ὅρκοις κατεμπεδοῦν.

сгѫстити -щѫ -стиши a închega, a condensa πηγνύναι: водѫ окамени съгѫстивъ течеиїе ѥѫ 165.

съгѫщенїе n. închegare: ледовно — 183. κρυστάλλου πήξεις.

съдръжати -жѫ -жиши a stăpîni κατέχειν 45. звѣзда дьнь съдръжѫщїа 5. ἀστὴρ ἡμεροκράτωρ.

съдръзати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a fi

chinuit, a fi apăsat: недѫгом -ѕааше сѧ 204. νόσῳ ἐσπαράττετο.

съдѣлати -ѣѭ -ѣеши a face πράττειν 25. 43. 79. 95. 123. δρᾶν 121. 154. 155. ἐργάζεσθαι 123. τεκταίνεσθαι 44. съдѣка прѣкщенїе 117. εἰσπράττεται ποινήν. новолѣпно что съдѣлати или сътворити 148. καινοτομεῖν ἤ πράττειν τι καινοπρεπές. v. новолѣпенъ. — сѧ πράττεσθαι 69.

съдѣвати -аѭ -аеши a face ἐργάζεσθαι 108. 156. δρᾶν 173. τεκταίνειν 191. τελεῖν 95. госпождѫ съдѣваетъ 124. δεσπότην καθιστάνει.

съдѣлати -аѭ -аеши a face ἐργάζεσθαι 172. 178. 179. 201. δρᾶν 37. κατασκευάζειν 17. τεκτονεῖν 13. τεκταίνεσθαι 44. δημιουργεῖν 2. 8.

съединити -нѭ -ниши a uni ἑνοῦν 182. съединенъ 212. ὁμόφυλος. — сѧ a se 'ntruni, a se uni 55. συνιέναι 7. συνομνύναι 139.

съжалити -лѭ -лиши a supăra, a întrista; — си a se 'ntrista, a suferi, a fi atins de durere, a plinge ὑπερπαθεῖν 101. δεινοπαθεῖν 129. съжаливъ си о поржгании 25. ὑβριοπαθήσας. съжали си о срамотѣ и поскрьбѣ 98. δεινοπαθεῖ, τὴν ὕβριν ἀναστένει. съмили сѧ и съжали си 218. σπένδεται, καταλλάττεται.

съжещи -гѭ -жеши a da foc, a aprinde 63. 166. καταφλέγειν 73. 149. πυρπολεῖν 125. пырѧ огнемъ съжеже 85. πύργους πυριφλεγεῖς πεποίηκε. съжеженъ огнем 73. πυριφλεγής. v. пламенъ.

съжизати -аѭ -аеши a da foc, a aprinde κατεμπιμπράναι 160.

съжителница f. soție σύζυγος 125. σύνοικος 19. 153. 217. συνοικοῦσα 27. 78. ὁμόλεκτρος 71. κοινολεχής 163.

съжитель m. soț, tovarăș ὁμόζυξ 79. σύλλεκτρος 196. συνοικήσας 163.

съжительствовати -оуѭ -оуеши a trăi împreună συνδιάγειν 148.

съзвати -зовѫ -зовеши a chema, a convoca συγκαλεῖν 75.

създанїе n. zidire, întemeiere, creare 71. κτίσις 1. πλάσις 15.

създати -зиждѫ -зиждеши a zidi, a crea 15. δομεῖν 38. 148. ἀναδομεῖσθαι 203. δέμεσθαι 91. 120. πλάσσειν 8. 9. 10. 140. създанъ бысть 69. γέγονε. глаголааше дроугъіи (град) тѣми създанъ быти ibid. ἔλεγε ἄλλην (πόλιν) αὐτοῖς γενήσεσθαι. създавъіи 116. δομήτωρ. исполинъі създанъ 188. γιγαντόκτιστος.

съзиздати -ждѫ -ждеши a zidi δέμεσθαι 175. -ѕизда, -ѕиздати 47.

съзъівати -аѭ -аеши a chema: на питїе (V. питание) -кааше 23. συμπότας παρελάμβανεν.

*съигрецъ m. tovarăș de joc συμπαίκτης 170. 178.

съклонити -нѭ -ниши a îndoi, a pleca 214; v. скрекътѣнъ.

съкровище v. скровище.

съкроушати -аѭ -аеши a strivi, a turti, a sugruma καταθλᾶν 197. συνθλάττειν 210. συμπνίγειν 206.

съкроушенїе n. strivire, ruptură, sfărîmare συντριβή 122. θραῦσις 201. θραυσμός 117. — и паденїе воемъ 200. θροῦς καὶ παρακελευσμὸς τοῖν στρατευμάτοιν. loc. pl. -нїихъ 117.

съкроушити -шѫ -шиши a strivi, a turti, a rupe συντρίβειν 102. 178. ἐκτρίβειν 183. θλᾶν 174. συνθλᾶν 167. мечѧ -шивъ 132. τὰ ξίφη διαθρύψας. лице съкроуши си 188. νῶτα κατεάγη îşĭ rupse gîtul.

съкръівати -аѭ -аеши a ascunde κρύπτειν 27. -ваѭ себе 215. ἐγκρυπτόμενος. — сѧ a se ascunde ὑποδύεσθαι 11. ὑποφεύγειν 219.

съкръіти -ъѭ -ъіеши a ascunde, a înveli κρύπτειν, deseorĭ. ἀποκρύπτειν 116. περιστέλλειν 25. съкръвенъ 185. κρυφιώτερος. не прѣка — 148. προτεθησαν-

ριςμένος. къ ковчєзѣ — 216. κιβωτόκρυπτος. сказаахѫ съкрьвєнаа книгамъ ibid. tîlcueaŭ cele ascunse în cărţĭ, glossă la штпрыкаахѫ покровъ тємнословїа; v. покровъ, тємнословїє. съкрьвєноє τὸ κρυπτόμενον 103. τὸ κεκρυμμένον 161. съкрьвєнаа τὰ κρυπτά 186. τὸ κρυπτόμενον 157. — сѧ a se ascunde 65. κρύπτεσθαι 149. 220. κρύβεσθαι 35. 136. 198. ἀποκρύβεσθαι 120. περικρύβεσθαι 169. ἀνθυποκρύβεσθαι 135. καλύπτεσθαι 149. шт нихже (sc. житниць) съкрышѧ сѧ прѣжаа благодоушиіа 194. ἐξ ὧν ἀπεθησαύρισαν αἱ πρὶν εὐετηρίαι. greş. съкрык сѧ нѣкто 70. φυλάξας τις.

сълїати сѧ -лѣѫ сѧ -лѣєши сѧ a se vărsa συγχεῖσθαι 14. 16.

съматрѣти -ѣѫ -ѣєши a privi, a observa, a îngriji σκοπεῖν 204. ἐπισκοπεῖν 107. περισκοπεῖν 218. καταστοχάζεσθαι a înţelege, a gîci 79. ὑποπτεύειν a bănui 169. въ себѣ съматрѣѫ 141. καθ' αὐτὸν ἀνατυπῶν. трьпосрьдїє єго съматрѣаше дикающи сѧ 169. τὸ καρτεροκάρδιον ἔφκει θαμβουμένῃ.

съмилити сѧ -лѧ сѧ -лиши сѧ a se 'nduĭoşa, a se 'mpăca καταλλάττεσθαι 42. σπένδεσθαι 218. съмили сѧ матєри своєи 48. i se făcu milă mamei sale.

съмлѣти -мєлѧ -мєлєши a măcina, impr. a treera ἀλοᾶν 143. 202. σινιάζειν 151.

съмнѣти сѧ -нѧ сѧ -нниши сѧ a se 'ndoi, a se teme: ничимже съмнѧ сѧ 89. μηδέν τι δειλιῶν. шт народа бо съмнѣше сѧ 79. τὸ πλῆθος γὰρ ἀπεῖργε.

съмотритєль m. privitor, observator: знамєнишм — 73. τερασκόπος.

съмотрити -щрѧ -триши a privi, a examina ἱστορεῖν 21. 40.

съмрьтєнъ adj. de moarte, omoritor, muritor 56. θανάτου 12. 27. 28. 101. 141. 202. 216. πότμου 10. θανάσιμος 103. 119. 148. ἐπιθανάτιος 101. παλαμναῖος 85. θνητός 30.

съмрьтоносєнъ adj. purtător de moarte θανατηφόρος 135.

съмрьть f. moarte 47. 55. θάνατος, deseorĭ. πότμος 74. 78. 82. 127. greş. εὐποτμία 28; v. крѣпокъ. coresp. luĭ κίνδυνος 182; v. наводити.

съмыслєнъ adj. înţelept, raţional συνετός 108. 132. 204. -лъноє 75. τὸ δυνατόν.

съмыслити -шлѧ -слиши a se gîndi ἐπινοεῖν 12.

съмыслъ m. pricepere, înţelegere, minte σύνεσις 168. φρόνησις 193.

съмыслъно adv. cu înţelepciune, cu prudenţă; greş. συνεχῶς 87. v. скопити.

съмѣшати сѧ -аѫ сѧ -аєши сѧ a se amesteca, a se atinge, a se apropia ἐπιμίγνυσθαι 43. συμπελάζειν, προσπελάζειν 7.

съмѣшєнїє n. amestec μῖξις 27. 153. плътьско — 195. σωματομιξία. greş. — окамєнившаго сѧ морѣ 165. τὸ συνεχὲς τῆς λιθωθείσης ἅλμης.

съмѧсти сѧ -тѫ сѧ -тєши сѧ a se cutremura συγκατασείεσθαι 165.

съмѫтити -щѫ -тиши a turbura, a scutura, a zgudui θολοῦν 25. δονεῖν 95. συνταράσσειν, συσσείειν 102. — сѧ a se speria, a se turbura ἐκταράσσεσθαι, θροεῖσθαι 24.

съмѫщати -аѫ -аєши a turbura, a nelinişti συγχέειν 119. житїє -аєши 119. τὸν βίον συγχυκήσεις.

съмѫщєнїє n. turburare, nelinişte, zgomot φύρσις 186. τάραχος 102. без -щєнїа ἀθόλωτος 100. ἀτάραχος 125.

сънємъ m. adunare, ceată: обладати євреискыи сънмомъ 35. προστατεῖν τοῦ τῶν Ἑβραίων σμήνους.

сънєнъ adj. din vis, în vis ὀνειρόπλαστος 28.

сънїє n. vis ὄνειρος 24. ὀνειρὰρ 28. въ сънїихъ 195. ὄναρ. loc. pl. сънїихъ 28.

сънити -нѫ -неши a se scobori κατιέναι 33. καταντᾶν 137. 180. εὐθυδρομεῖν 32. — сѧ a se aduna, a se întruni συνέρχεσθαι 29. 73.

сънъ m. 1) vis 48. 61. 62. ὄναρ 159. ὄνειρος 24. 176. ὀνειρὰρ 24. 28. 37. въ снѣ ἐν ὀνείροις 21. 78. κατ' ὄναρ 128. ὄναρ 219. 2) somn ὕπνος 10. 45. 105. 106. 176. 179. въ снѣ κατὰ τοὺς ὕπνους 78. καθ' ὕπνους 76. ἐν ὕπνοις 86. без съна 195. 219. ἄϋπνος. спѣше сънолмъ тъмодавцемъ 154. ὑπνώττε ὕπνον σκοτοδότην. pl. gen. сънов 24. 37. instr. сънокы 24 V. v. невъстаати.

снѣдати -ѭ -аеши a mînca βρωματίζεσθαι 120. δαπανᾶν 153.

снѣденїє n. mîncare: — плътемъ 6. σαρκοβορία.

снѣдь f. mîncare, hrană, gustare ὄψον, βρωματισμός 6. τροφή 96. 129. δαπάνη 132. γεῦσις 11. — мечю, — оржжию 91. 158. ἔργον μαχαίρας. прѣдложити на — 25. ἐκτιθέναι βοράν. -дь 6.

снѣсти -нѣмь -нѣси a mînca ἐσθίειν 11. 135. κατεσθίειν 172. 216.

съобещникъ m. părtaș συνίστωρ 140.

съобѣдникъ m. tovarăș de masă, oaspe συνέστιος 37. συμπότης 82. ὁμόδειπνος 123.

*съобѣдница f. tovarășă de masă ὁμόδειπνος 109.

съобѣдовати -ѹѭ -ѹеши a mînca împreună συσσιτεῖν 68. συμποσιάζειν 123.

*съотстѫпникъ m. tovarăș de răzvrătire, conjurat συναποστάτης 139.

съпирникъ m. tovarăș de masă, oaspe συμπότης 123. 178.

съписанїє n. scriptură, povestire ἱστορία 24. 77. τὰ τῆς ἱστορίας 124. λόγος 148.

съписатель m. scriitor, zugraf ζωγράφος 159.

съписати -шѫ -шеши a scrie, a descrie, a povesti γράφειν 89. συγγράφειν 1. ἱστορεῖν 32. 36. 114. 151.

съписовати -ѹѭ -ѹеши a scrie ἀναγράφειν 36.

съплавати -аѭ -аеши a pluti, a naviga împreună συνεκπλεῖν 38.

съплести -тѫ -теши a împleti, a înșira πλέκειν 104. — сѧ a se întîlni, a se încăcra συμπλέκεσθαι 87. v. ѩмкїнскъ, лѫкавъство.

съплетенїє n. împletitură, țesătură, încăerare περιπλοκή 7. συμπλοκή 117. злокъзнъно — 33. μηχανορραφία, лѫкавъствѹ — 127. δολοπλόκος. instr. pl. -енми 7.

съплокница f. tovarășă de drum (pe mare) σύμπλοος 214.

*съплѣтанїє n. întîlnire, încăerare συμβολή: instr. pl. съплѣтанми 40. злокъзнъно — 41. μηχανορραφία.

съплѣтати -аѭ -аеши a împleti, a înșira, a întocmi: — словеса 109. πλάττεσθαι λόγους. — сѧ a se 'mpleti, a se 'mbina, a se 'ncăcra: съплѣтааше сѧ съ юнцы 43. συμπλεκόμενος τοῖς ταύροις. мрѣжа -ааше сѧ окааннομѹ 216. δίκτυον ἐπλέκετο τῷ δειλαίῳ.

съповѣдѣти -вѣмь -вѣси a povesti διηγεῖσθαι 36.

*съподвизати -аѭ -аеши a mișca împreună συγκινεῖν 141.

съпослѹшъствовати -ѹѭ -ѹеши a mărturisi μαρτυρεῖν 18.

съпособникъ m. tovarăș de luptă, ajutor σύμμαχος 111. συμπράκτωρ 145.

съпособьствовати -ѹѭ -ѹеши a ajuta, a apăra συμμαχεῖν 39. 42. ὑπερμαχεῖν 102. συναίρεσθαι 102.

съпоспѣшникъ m. ajutor, colaborator συνεργός 42. 145. συνεργάτης 159. συνέριθος 219.

съпоспѣшъствовати -ѹѭ -ѹеши a ajuta συναίρεσθαι 103. 138. ὑπερμαχεῖν

162 V. συμπράττειν 136. -вакъ на въцаренії 213. συναντιλαβόμενος τῆς τυραννίδος.

сьпостатенъ adj. protivnic, dușman: елика вѣхѫ -тнѣа 40. ὅσα τῶν πολεμίων.

сьпостатъ m. dușman, protivnic ἐχθρός 117. 196. ἀντίμαχος 151. 190. greș. πρόμαχος 197.

сьпострадовати -оуѭ -оуеши a avea milă, a compătimi: -доваше съ страждѫщими 87. συνήλγει πάσχουσι.

сьприсносѫщенъ adj. vecînic și lîngă olaltă ,coaeternus' συναΐδιος 80.

сьпротивенъ adj. protivnic, adversar ἐναντίος 45. ὑπεναντίος 183. ἐναντιούμενος 145. ἀνταγωνιστής 77. ἀντενώπιος 143. ἐπιβουλεύων 69. на -тиеное 186. εἰς τοὐναντίον. жена врътоградоу -тивна лѣпотоѭ 98. γύναιον κῆπος ἄντικρυς κάλλους. -тївнаа и въ калѣ валѣѭщїа сѧ свинїа 159. ἄντικρυς τελματόβιος χοῖρος.

сьпротивити сѧ -вѭ сѧ -виши сѧ a se 'mpotrivi ἀμύνεσθαι 15. 160. ἐναντιοῦσθαι 162. ἀντιτάττεσθαι 194. ἀντεπέχεσθαι 41. ничьсоже -тивит ти сѧ 128. οὐδὲν ἀνθαμιλλᾶταί σοι.

сьпротивлѣти сѧ -ѣѭ сѧ -ѣеши сѧ a se 'mpotrivi ἀμύνεσθαι 145. ἀντιπαρατάττεσθαι 43. ἀντιζηλοῦν 69. ἀντιπίπτειν 199. ἐπεγκοτεῖν a fi mînios pe cineva 114.

*сьпротивнѣ adv. întocmai: — якы самодарь 172. ἄντικρυς ὡς αὐτάναξ. — сие глаголѧ 182. ἄντικρυς τοῦτο λέγων.

сьпрѣбывати -аѭ -аеши a fi, a petrece împreună συνεῖναι 174. — весь дьнь 170. συνδιημερεύειν.

сьпрѧзати -аѭ -аеши a înjuga, a înhăma împreună συζευγνύειν 118.

сьпрѧщи -гѫ -жеши a înjuga, a împreuna συζευγνύναι 71. 76.

сьпрѫгъ m. soț, bărbat συνομοζυγῶν 96. συζυγήσας 169. σύννομος 11.

*сьпрѫжникъ m. soț ὁμοζυγῶν 195. σύλλεκτρος 214.

сьпрѫжница f. soție σύζυγος 33. 120. συζυγοῦσα 25. ὁμόζυγος 152. ὁμοζυγοῦσα 83. σύνοικος 46. σύλλεκτρος 173.

сьпѫтникъ m. tovarăș de drum συνεπόμενος 38.

сьпѫтьствовати -оуѭ -оуеши a umbla, a călători împreună συνέπεσθαι 41.

сьражати сѧ -аѭ сѧ -аеши сѧ a se 'ntilni, a se 'mbina συμπίπτειν: анствїа -жаахѫ сѧ въ коупѣ 7.

сьристанїе n. călărit: — коньско 118. alergare de cai. v. окличенїе.

сьроденъ adj. înrudit: еже wт прѣродителей -днаа 207. ἡ ἐκ προγόνων προσγενής.

сьродникъ m. rudă, neam 23. προσγενής 18. 77. 118. 132. 139. 155. 175, 176. 192. συγγενής 74. σύναιμος 46. ὁμόγνιος 37. 218. πρόσπολος 211. τοκεύς 49. 78. — сьи цареви 122. πρὸς γένους ὢν βασιλεῖ. сьродници 132. τὸ προσγενές. wт сьродник енїевѣх 69. παρὰ τῶν ἐξ Αἰνείου.

сьродьство n. înrudire συγγένεια 18. отьчни посрамникъ род и сьродство 46. ὁ τοῦ πατρὸς αἰσχύνων τὸ γένος καὶ τὸ λέγος.

съсати -сѫ -сеши a suge: вѣше салъ (= сьсалъ) 61.

сьсецъ m. țîță μαστός, μασθός 70. 71. 206. θηλή 70. instr. pl. сьсцы 71.

сьставити -вѭ -виши 1) a întocmi, a alcătui, a pregăti συντιθέναι 8. 101. συσκευάζειν 30. συμπηγνύναι 144. — смѣхы 80. χρῆσθαι γελοιασμοῖς. брань — a da lupta, a se lupta 160. 182. μάχην συγκροτεῖν 43. 89. 107. πόλεμον συγκροτεῖν 36. 116. μάχην συνάπτειν 144. 158. πόλεμον συνάπτειν 41. 151. πολεμεῖν 89. 219. προσβάλλειν 30. συμβάλλειν 130. рать — στόλον ἀρτύειν 138. μάχην συνά-

πτειν 190. съ сим състави крѣпкоратнѫѫ брань 118. τούτῳ συνέμιξεν ἰσχυρομάχους μάχας. съ гелимеромъ съставлѧ брань 117. τῷ Γελίμερι συμμίξας. съставл҄ше брань съ грьчьскоѫ ратиѫ 138. συμμίξαντες Ῥωμαίων στολαρχίᾳ. брань междоусобнѫѫ съставлъша 94. πόλεμον εἰς ἔμφυλον καταστάντες. кръвми езера съставлѧ 215. τοῖς αἵμασι θαλάσσας σχεδιάσας. съставлъше вѣтрило 222. στείλαντες τὰ λαίφη. каменїемъ съставленъ 3. πετροστοίβαστος. тъмами — 39. μυριόστολος. брань състави сѧ копїами 200. πόλεμος ἔφριξε ταῖς ἐγχείαις. v. соун. 2) a opri: съставитъ щетъ, състави воловы не wратн 54. va opri, a oprit boiĭ să are. не до сего състави ласкръдъство разоума своего 187. οὐ μέχρι τούτων ἔστησε τὸ λαιμαργὸν τῆς γνώμης.

съставленїе n. întocmire, așezare: gres. мѣсто прилежно на — градоу 68. χωρίον ἀφυὲς εἰς τὸ συστῆσαι πόλιν (trad. a cetit εὐφυές v. 1528).

съставлѣти -ѣѭ -ѣеши 1) a întocmi, a compune, a pregăti ἀναπλάττειν 38. 188. συσκευάζειν 41. 161. συγκροτεῖν 109. брани — 42. μάχας συγκροτεῖν. рать — 151. μάχην συνάπτειν. — съвѣты злокъзнъны 141. βυσσοδομεύειν βουλὰς κακομηχάνους. пѣсни — 134. ᾠδὰς θύειν. въсе -влѣемое на паламида 41. πᾶν τὸ τυρευόμενον κατὰ τοῦ Παλαμήδους. съвѣтъ -влѣемъ 195. βουλὴ ἡ ὑπορυσσομένη. воскомъ -влѣѭ 168. κηροπλαστῶν. сѣти -влѣѭ 180. βρόχους ἱστάς. чашѫ въседневнѫѭ -влѣѭще и пїѭще 221. κρατῆρα πανημέριον ἱστάντες καὶ πίνοντες. 2) a opri, a împiedeca: ниже оудръжаѭ стрьмленїе еѭ (sc. четворницѫ) въсѣчьскы и съставлѣѭ 213. nicĭ înfrînînd mersul luĭ cu orĭce preț și oprindu-l (vers ce lipsește în ed. B., dar se află în orig. luĭ Leunclavius înaintea v. 6423). — сѧ a se înjgheba, a se aduna: стол҄ тѣмъ съставлѣаше сѧ 39. στόλος αὐτοῖς συνεκροτεῖτο.

съставъ m. alcătuire, composiție, țesătură σύστημα 3. — паѫчиненъ 162. ἱστὸς ἀράχνης. съставы главнъıѧ съмлѣшѫ 143. τὰς ῥαφὰς τῆς κεφαλῆς ἠλόησαν. v. лозенъ.

състарѣти сѧ -ѣѭ сѧ -ѣеши сѧ a se învechi, a îmbătrîni γηράσκειν 179.

състати сѧ -станѫ сѧ -станеши сѧ a se întîlni: du. съставша сѧ 62.

сътрѣлѣти -ѣѭ -ѣеши a săgeta κατατοξεύεσθαι 210.

съсѣсти -сѧдѫ -сѧдеши a se scoborî: с конеи съсѣдше 29. τῶν ἵππων ἀποβάντες.

съсѣцати -аѭ -аеши a tăia συγκόπτειν 197. πλευροκοπεῖν 217. на оудъı съсѣцаѭ 85. κρεανομῶν. v. скопити.

съсѣщи -кѫ -чеши a tăia 150. ἀνακόπτειν 87. συγκόπτειν 22. 118. 161. κεντεῖν 29. 144. съсѣченъ къıстъ 163. κρεωκοπεῖται.

съсѫдъ m. vas σκεῦος 21. 23. 26. 101. 178. 192. ἄγγος 173. 211. ὄργανον 11. сѫсѫдъ 173.

сътворити -рѭ -риши a face, a pregăti, a isprăvi ποιεῖν, deseorĭ. τίθεσθαι 117. 140. 170. 189. πράττειν 38. 79 V. 148. τελεῖν 169. δρᾶν 135. 156. 195. συσκευάζειν 41. ἑτοιμάζειν 118. πείθειν ‚a face pe cineva să‘ 15. 153. 172. 181. 196. под себе — 197. a supune. — царѣ 115. περιποιεῖσθαι τὸ κράτος. — писанїе 174. ὑποσημαίνειν γραφάς; v. свои. миръ — въ мѣсто бранеи 118. εἰρήνην ἀνταλλάξασθαι πολέμων. ıако да сыръıи кръгъ -ритъ 2. ὡς τοροῦ κύκλον ἀποτορνεύσει. -ри себе вѹи и безѹмна 74. πλάττεται μωρίαν καὶ σκέπτεται παράνοιαν. град омраченъ -ри 85. πόλιν ἠσβολωμένην τέθεικε. полѣ -ривъ тѣлесъı настлана 87. πεδιάδας δείξας σωματοστρώτους. -рена wт них҄ добраа 17.

τὰ ἐξ ἐκείνων καλά. єгда -рн .з. лѣт 48. cînd împlini, cînd se făcu de şapte anĭ. ѩко женѫ -рнвъ себе 20. ἐκθηλύνας ἑαυτόν. greş. раскаах сѧ к томꙋ зло не -рнти 108. σύνοιδα μηκέτι με (A. R., ed. B. μηδέν τί με) καινὸν καθυποστῆναι. Deseorĭ în pr. şi în glosse. v. вракъ, потрѣбленїе, себе. — сѧ a se face (a se preface, a simula): створн сѧ боленъ 53. — бѣсенъ 54. сѧ бѣ створилъ бѣсенъ 64. inf. створити 48. 51. 57. 60. 63. 64. 65. сътворитъ 51.

сътещи сѧ -кѫ сѧ -чешн сѧ a se aduna, a curge la un loc συντρέχειν 39. 91. 133. 157. 163. ῥεῖν 184.

сътлъщи -кѫ -чешн a sfărîma: рекошѫ сътльщи камень 66.

съто v. сто.

сътренїе n. lovitură, sfărîmare συντριβή: loc. pl. -нїихъ 117.

сътръпѣти -пѧ -пишн a suferi, a îndura, a răbda φέρειν 21. 25. στέγειν 151.

сътрыкати -аѫ -аешн a strivi, a turti, a sfărîma συντρίβειν 210.

сътрыти -ыѫ -ыешн a strivi, a sfărîma συντρίβειν 174.

сътрѧсати -аѫ -аешн a scutura, a zgudui συσσείειν 105.

сътрѧсти -сѫ -сешн a scutura, a zgudui συσσείειν 162. κατασείειν 124. δονεῖν 102. συνδονεῖν 113. — сѧ a se cutremura κατασείεσθαι 100.

сътѣкати сѧ -аѫ сѧ -аешн сѧ a se aduna συντρέχειν 218.

сътѣснити -нѧ -нишн a strîmtora στενοῦν 196.

сътѣшнѣти -ѣѫ -ѣешн a strîmtora στενοῦν 221.

сътѧгнѫти -нѫ -нешн a strînge, a închega, a lega: море -нѫ 165. τὴν ἅλμην ἐκρυστάλλωσεν. сътѧгнѫтъ 108. περιηγκωνισμένος legat cu mînile la spate.

сътѧзати -аѫ -аешн a strînge, a apăsa, a strîmtora σφίγγειν 122. 157. συσφίγγειν 133. 178. прѣдѣли -заахѫ сѧ 199. τὰ ὅρια ἐστενοῦντο. — сѧ 209. σφίγγεσθαι.

сътѧзовати -ꙋѫ -ꙋешн a lega, a constrînge: клѧтвами -зꙋетъ 214. ὅρκοις συσφίγγει.

съходнти -ждѫ -дишн a se scoborî καταβαίνειν 154. 165. ἀποδισκεύεσθαι a se rostogoli ca discul 217.

съхраненїе n. pază: рать приставлѣетъ на — 145. στόλον ἐφίστησι φρουρόν.

съхраннти -нѧ -нишн a păzi, a păstra, a mîntui φυλάττειν 102. 145. θησαυρίζειν 128. περισώζειν 26. — сѧ a se păzi, a se feri: съхраннта сѧ ѡт сего 10. φυλάξησθε τοῦτο. v. несъхраненъ.

съчь m. pişat οὖρον 29.

*съшиватель m. urzitor, iscoditor: — злыимъ 174. ὁ τυρευτὴς τῶν κακῶν.

съшивати -аѫ -аешн a coase, a ţese, a pune la cale, a iscodi ῥάπτειν 98. ὑπορράπτειν 179. μηχανορραφεῖν 41. τυρεύειν 100. 119. 154. 185. съшиваѫ въ себѣ ѡтстѫпленїе 184. σκευωρῶν καθ' ἑαυτὸν τὰ τῆς ἀποστασίας.

съшнти -їѫ -їешн a coase ῥάπτειν 11.

сѫза f. legătură: — ножнаа 110. ποδακάκη.

сѫзникъ m. tovarăş de captivitate συνδέσμιος 167.

сѫзъ m. legătură δεσμός 127. σύνδεσμος 155. 189. δέμας 194. v. брачен, похотенъ.

сылень v. силенъ.

сыновнїи adj. al fiuluĭ, de fiŭ παιδός 153.

сынъ m. fiŭ παῖς, υἱός, deseorĭ. τέκνον 25. γόνος 36. 206. greş. υἱωνός nepot 72. єхїдниинъ — 147. ὁ τῆς ἐχίδνης τοκετός. Deseorĭ în pr. şi în glosse. v. братокъ, дѣверокъ.

сыренъ adj. de caş, de brînză τυροῦ 2.

сꙑтость f. săturare: въ сꙑтость εἰς κόρον 152. 179. 187. 206. 209. προσκόρως 32. до сꙑтости 26. ἄχρι κόρου. до послѣднꙗѧ сꙑтости 135. ἕως ἐσχάτης πλησμονῆς.

сѣꙗти, сѣѭ, сѣеши a sămîna 54. 64. σπείρειν 163. 175.

сѣверъ m. miazănoapte βορρᾶς 173.

сѣданїе n. şedere: испадъ ѿ сѣданїꙗ коньнаго 184. ἐκσφαιρισθεὶς τῆς ἕδρας τῆς ἱππείας.

сѣдъ adj. cărunt πολιός 157. πέμπελος 202. 211. 220.

сѣдѣти -ждѫ -дниши a şedea 57. 61. καθῆσθαι, deseorĭ. παρακαθῆσθαι 168. καθέζεσθαι 68. ἐφέζεσθαι, ἐγκαθιζάνειν 28. συνανακεῖσθαι 123. на елефантѣ сѣдѧ 77. ἐλέφαντος ὀχούμενος ἄνωθεν. greş. кокошь сѣдѧщи 117. ὄρνις κατοικιδία.

сѣменьнъ adj. de sămînţă: -ен҆нїи ѹдн 159. οἱ σπερμογόνοι κύλινδροι.

сѣмѧ n. sămînţă 63. 65. 67. σπέρμα, deseorĭ. σπόρος 152. ѿ тогожде сѣменѣ 85. ѿ тѣхжде сѣменъ 205. ἐκ τῶν αὐτῶν σπερμάτων.

сѣнь f. umbră σκιά 106. 107. 211. cort: сътворишѧ противѫ емѹ сѣни 65. greş. ὄναρ 159 V.

сѣръ adj. sur: скори фарнжа сѣра 65.

сѣсти, сѧдѫ, сѧдеши a se aşeza, a se pune 82. сѣдше на единои трапезѣ 52. v. прохождъ.

сѣтенъ adj. trist, măhnit σκυθρωπός 157.

сѣтованенъ adj. trist: -ан҆нꙑмъ лицемъ 85. ἐν σκυθρωποῖς προσώποις.

сѣтованїе n. tristeţă σκυθρωπότης 157.

сѣтовати -ѹѫ -ѹеши a jeli πενθεῖν 160. μελανειμονεῖν 150. impf. сѣтѹаше 160.

сѣть f. cursă, laţ πάγη 159. 195. 216. ἄρκυς 42. 149. 207. βρόχος 180. 218. βροχίς 175. 218. θήρατρον 219.

сѣщи -кѫ -чеши a tăia, a ucide 66. τέμνειν 155. аще сѣкѫтъ добрѣ мечие 87. εἰ τμητικὰ τὰ ξίφη.

сѫденъ adj. de judecată, al judecăţiĭ ἔνδικος 164. очима прѣдлежѫтъ сѫднꙑма 140. τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑπόκεινται τῆς δίκης.

сѫдїа m. judecător 35. κριτής 35. 36. 123. 170. δικαστής 123.

сѫдїинъ adj. al judecătoruluĭ δικαστοῦ 124.

сѫдити -ждѫ -диши a judeca κρίνειν 78. 79. 109. 156. 211. δικάζειν 170. impr. сѫдѧ 181. δυνατός. — сѧ δικάζεσθαι 169. inf. сѫдитъ 49.

сѫдище n. judecătorie: прѣдста -щѹ 123. ἐστάθη πρὸ τοῦ βήματος.

сѫдѹ adv. aci 38. τῇδε 218.

сѫдъ m. judecată, pedeapsă κρίσις 87. 108. 124. δίκη 95. 117. 147. 174. 210. праведенъ — 129. δικαία ψῆφος. правъ — 88. εὐθυδικία. изнести — 109. ἐκφέρειν τὴν δίκην. — приѧти δίκας ὀφέξειν 123. 215. τὰς δίκας εἰσπραχθῆναι 128. loc. pl. -ѡхъ 87.

сѫдьба f. judecată κρίμα: gen. pl. -дьбъ 146.

сѫсѫдъ v. сѫсѫдъ.

сѫчїе n. surcele, lemne ὕλαι 21. ὕλη 69. 149.

T.

т num. treĭ sute 61. 65.

та conj. şi 57. 60. 64. τέ 99. таже şi, atuncĭ, aşa dar εἶτα, ἔπειτα, deseorĭ.

тавръ m. Taurus: сꙑи о таврѣ 133. περιταύριος.

таврьскъ adj. din Taurus: таврьстїи скиѳи 133. 134. 199. v. скиѳъ.

*тантантїе m. Tantanes Ταντάνης 43.

таже v. та.

таина f. taĭnă, mister 51. μυστήριον

172. въ таинѣ 169. ἐν παραβύστῳ. божьственыя таины 173. τὰ μυστήρια.

таинъ adj. ascuns κρυπτός 156. μυστικός 207.

таиньство n. taĭnă: божьственое — 173 V. τὰ μυστήρια. v. таина.

таити, таѭ, таиши a ascunde, a păstra ἐπέχειν 184. храбродоушие тааше въ глѫбинѣ 193. τὸ γενναιόθυμον ἔσμυχε κατὰ βάθους. — сѧ a se ascunde, a sta ascuns λανθάνειν 144.

тако adv. astfeliŭ 48. 62. οὕτω, οὕτως, deseorĭ.

таковъ pron. astfeliŭ 54. τοιοῦτος, τηλικοῦτος, deseorĭ. τοιόσδε 8. 24. 67. τοιοσδί 161. coresp. luĭ οὗτος 23. 104. 126. таковыимъ образомъ 156. τοιουτότροπος. pl. dat. -овѣмъ 205. instr. -овѣми 24. 171.

таликъ m. ostatec 192.

тамо adv. acolo 197. 198. 201. ἐκεῖ, ἐκεῖσε, deseorĭ. ἐκεῖθεν 112. ἐνταῦθα 139. ἐντεῦθεν 109. тамо — и тамо 49. unde — acolo ,ubi — ibi‘. v. бытн.

*таркиніе m. Tarquinius Ταρκύνιος 72. 73. 74. 75.

*таркиніевъ adj. al luĭ Tarquinius Ταρκυνίου 72. 73. 74. dat. pl. -вѣмъ 74.

*тарпїиновъ adj. tarpeĭan Ταρπήϊος 73.

тать m. hoț συλευτής 140.

тварь f. făptură κτίσις 95. 120. κτίσμα 13.

твои pron. al tăŭ σοῦ, deseorĭ. σός 113. 158. твоа кончина 86. σοὶ τὸ τέλος. gen. sg. f. твоѫ 128.

творецъ m. făcător, creator κτίστης 15. злобѣ — 171. κακίας τελετάρχης.

творити -рѭ -риши a face, a pregăti, a îndeplini ποιεῖν, deseorĭ. ἐνποιεῖν 4. 178. πράττειν 26. 155. διαπράττεσθαι 153. τιθέναι 8. 202. τορεύειν 76. σκευάζειν 107. παρασκευάζειν 188. τελεῖν 17. 25. 123. 178. ἀποτελεῖν 8. ἐργάζεσθαι 9. 14. τελετάρχειν 172. δημιουργεῖν 68. — бравь 59. a se lupta. разбоѩ — 17. λῃστεύειν. — доброе 102. τὸ καλὸν ἀσκεῖν. шоумъ — 185. θροῦν ἐπικτυπεῖν. мѧк"ко — 128. ἁπαλύνειν. вьсѣ раз'мѣшена творитъ 208. πάντα φύρδην μετατρέπει. творѧ плакати и влькы 154. πεῖθον πενθεῖν καὶ λύκους (ed. B. λίθους v. 4467). творитъ призвати 195. πείθει μετάκλητον θέσθαι. творитъ чѧсто трьніе 102. φρίσσει πυκναῖς ἀκάνθαις. смѣхы творѣаше 74. γελοιασμοὺς προὐξένει. творѧ сѣнїѫ томоу покои 106. χαριζόμενος σκιᾶς αὐτῷ ψυχαγωγίαν. вьсѣмъ ѩзыкωм погоубленіе творити можетъ 110. ὅλων ἐθνῶν ἀφανισμὸν καινοτομεῖν ἰσχύει. дроугы вѣстъ творити прѣжде ненавидимыѩ 117. φίλους οἶδε καθιστᾶν τοὺς πρώην μισουμένους. аще ли же когда пиръ веселїа творѣаше 83. εἰ δέ ποτε συμπόσιον γηθόσυνον συνίστη. творѧ себе 74. προσποιούμενος făcîndu-se. творимое 181. τὸ γινόμενον. — сѧ a se face, a se arăta, ,simulare‘: оувѣщавати сѧ отаи творѣше сѧ 44. συγκατατίθεσθαι δῆθεν προσεποιεῖτο. творѧ сѧ о цари вьсѣчьскы тыщѫ сѧ 184. προσποιούμενος ὑπὲρ τοῦ βασιλέως πάντα σπουδάζειν. творѣше сѧ воюѫ 185. προσεποιεῖτο στρατεύειν. отити творѣхѫ сѧ 44. ἔδοξαν ἀπαίρειν. плънъ сѧ творѧ чловѣчьскыимъ разоумомъ 137. πλουτεῖν οἰόμενος τὴν ἐν ἀνθρώποις γνῶσιν. творѣхѫ сѧ плоѵѫще 45. ὑφώρμουν ταῖς ναυσίν. v. сътворити.

тврьдо adv. cu tărie ἀσφαλῶς 70.

тврьдоныренъ adj. cu turnurĭ tarĭ ὀχυρόπυργος 12. στερρόπυργος 45. 98. 145. impr. στερρότειχος 117.

*тврьдоныркнъ adj. cu turnurĭ tarĭ ὀχυρόπυργος 6. 168.

*тврьдопрьсъ adj. cu pĭeptul tare, lat εὐρύστερνος 6. 77. 176.

тврьдосрьдъ adj. cu inimă tare,

inimos καρτεροκάρδιος 127. τολμηροκάρδιος 78.

твръдость f. tărie στερρότης 116.

*твръдостѣнинъ adj. cu ziduri tari εὔπυργος 131.

*твръдоумнинъ adj. tare de cap βαρύφρων 201 V. v. тлишкоумнинъ.

*тврьдоустъ adj. cu gură tare σκληρόστομος 113.

тврьдочелъ adj. cu fruntea lată εὐρυμέτωπος 9.

тврьдъ adj. tare στερρός 2. 165. 192. ὀχυρός 33. 84. 112. στερέμνιος 80. 183. στερεμνός 112. καρτερός 71. στεναρός 46. ἰσχυρός 19. 209. ἄλκιμος 118. 162. εὔπυργος 127. ὀμβριμόεργος 217. impr. μυριανδρούμενος 85. greş. λαβυρινθώδης 161. Βριάρεων 217. ржцѣ тврьдѣ 165. παλάμαι γιγαντοπάλαμοι. тврьдое τὸ στερρόν 75. ὁ ἀδάμας 128. v. желѣзо.

тврьдь f. tărie ‚firmamentum' στερέωμα, σφαῖρα 2.

тевохъ v. тевоушъ.

тевоухъ v. тевоушъ.

тевоушъ m. Tebuš (Phoebus) 51. тевохъ 49. тевоух 59. N.-Sof. тевушь 104. тевох 103. тевучь, тевухъ 112; Prim. певѹшь 183; Pril. певѹшь 124. 130. пѣвѹшь 130. 132. greş. певѹш' 123; Pyp. тевоушь, тевугъ. певѹшь прнѣмѹшевнцъ Pril. 126 este, după Wessel., Deiphobos. Ist. rom. II, 75.

тезишъ m. Teziš (Theseus) 57. cf. Pril. тѣжевѹшь 134.

*теламонѣнинъ m. Telamonius ὁ Τελαμῶνος 44.

*телеспонъ m. Telespon 59. фелеспонъ, фелепонъ ibid. N.-Sof. делеспонъ, делепонъ 111; Pril. телепонъ 128. 133. град' телепонов' 128. Este prob. Telephon din Ovid, Metam. XIII, v. 171. Arch. X, 34.

темнъ adj. întunecos, întunecat, negru, urît, crunt σκοτεινός 160. κατηφής 114. μέλας 217. ζοφερός 113. ζοφώδης 86. σκυθρωπός 148. στυγερός 168. comparat. темнѣишїи 148. ὀρφναῖος. темное 168. τὸ στυγνόν.

темница f. temniţă, închisoare φρουρά 139. 151. 161. 215. εἱρκτή 91. 180. въ темници 167. ἔμφρουρος.

*темнословїе n. vorbă obscură σκοτεινολογία 148.

темнѣ adv. întunecos, coresp. luî σκότιος 215.

*темнѣти -ѣѭ -ѣеши a se 'ntuneca: день не темнѣѭ 159. ἡμέρα οὐκ ἐξαμαυρουμένη.

*тенедъскъ adj. din Tenedos Τενέδου 45.

*тенкодѣланїе n. lucru supţire, fin λεπτουργία 6.

*тенкопролитенъ adj. uşor: пролитїе -литно 6. χύσις λεπτόχυτος.

тента f. cort 56. (neogr. τέντα).

тенъкъ adj. supţire λεπτός 165.

*тервель m. Tervel Τέρβελις 140.

тесть m. socru γυναικοπάτωρ: gen. -тѣ 187.

тетиша f. Tetiša (Thetis) 61. greş. ac. тишомъ 48. N.-Sof. тетиша 113. 114. instr. тетишом 103; Prim. тетишемь госпоемь 183; Pril. тетишем' госпѹ 123. тетиши (dat.) 131.

тетишъ v. тетиша.

теченїе n. alergare, curgere, curs, drum δρόμος, deseorî. δρόμημα 6. περίδρομος 133. 183. ῥύσις 165. τάχος 160. — житеиское 109. ὁ κύλινδρος τοῦ βίου. прьво — 215. πρωτοδρομία. зде къвъ теченїемъ слова 90. ὧδε γεγονὼς τοῦ δρόμου καὶ τοῦ λόγου.

тещи -кѫ -чеши a curge, a se vărsa, a alerga 46. 47. 57. ῥεῖν, ἀπορρεῖν 143. χεῖσθαι 196. βλύζειν 35. θέειν 91. ὀχεῖσθαι 218. τρέχειν 8. 46. 68. 82. 143. 202. 208. ἀνατρέχειν 68. διήκειν 1. greş. ὑπερτρέχειν 132. въз-

кратн сѧ тєкѫ 143. ἀνθυποστρέφειν τρέχει.

*тнкєрїє m. Tiberius Τιβέριος 81. 82. 125. 126. 139. 143. — апсїмаръ 138.

*тнкєрїєкъ adj. al luĭ Tiberius Τιβερίου 82.

*тнкоуpцєръ v. тнкоуцєръ.

*тнкоуцєръ m. Tivucer (Teucer) 64. gen. тнкоучєра 60. тнкоурцєра 56. N.-Sof. тнкучєръ 112. тнуцєръ 116. тнурцєръ, тнур'цєръ 109. v. днцєоушєкъ.

*тнкоучєръ v. тнкоуцєръ.

*тнгрокъ adj. al Tigruluĭ Τίγρητος 196.

*тнгропардосъ m. tigropanteră τιγροπάρδαλις 130. 153. 196.

тнгръ m. tigru τίγρις, deseorĭ. αὐτοτίγρις 90. sg. gen. -гра 90. -грѣ 10. 142. voc. -грю 119. pl. nom. -грн 6. -грїє 90.

*тнгръ m. Tigru Τίγρης, Τίγρις 8.

тнгръскъ adj. de lîngă Tigru ὁ περὶ Τίγρητα 210.

*тнлїє m. Tullius Τύλλιος 72.

*тнлїєкъ adj. al luĭ Tullius 72.

*тнлъ m. Tullus Τύλλος 72.

тнна f. tină, noroiŭ: тннѫ ядъ 150. βορβοροφάγος.

*тнндарнда f. Tindarida Τύνδαρις 196.

*тннолюкнкъ adj. ĭubitor de cele pămînteştĭ φιλόϋλος 1.

*тнтокъ adj. al luĭ Tit 85.

*тнтъ m. Titus Τῖτος 84. 85. 151.

тнхо adv. liniştit ἠρέμα 7. ἐκθύμως 34. greş. сміѣѫщи сѧ тнхо 189. προσγελῶσα καπυρόν.

*тнходъхатєлєнъ adj. cu suflare lină ἀπαλόπνοος 7.

*тнходъхатн -аѫ -аєшн a sufla lin: pl. -дъхаѫ 139. ἀπαλόπνοος.

тнхостѣ f. linişte, seninătate γαληνότης 123.

тнхъ adj. liniştit, senin, blînd, dulce 52. 62. γαληνός 102. 159. 185. εὐγάληνος 166. ἄψοφος 216. ἥμερος 31. 111. добръ н — 179. εὐγάληνος. тнхъннмн дъханїн 166. ἀπαλοπνόοις πνοαῖς.

тнцанїє n. alergare: кон"но — 150. ἱππηλασία.

тнцатн -чѧ -чєшн a curge 54. a alerga θέειν 213. v. кєспѫтїє.

тншнна f. linişte εὐδία 125. 156. 199. 207. γαλήνη 166. 205. αὖρα 199. съ тншнноѫ 163. εὐδίως.

*тншомъ v. тєтнша.

тканнца f. ţesătură ὕφασμα 4.

*тлнполємъ m. Tlipolem Τληπόλεμος 39.

тлъковатн -оуѫ -оуєшн a tîlcui, a interpreta: тлъкѹєт єѡ сѧ сєркїє ракъ рнмлѣнъ 72. δύναται γὰρ τὸ σέρβιος δοῦλον παρὰ Ῥωμαίοις.

тлъкъ m. tîlc, interpretare λέξις 74. по тлъкѹ 71. κατὰ διάλεκτον. v. нарнцатн.

тлъстобраздєнъ adj. cu brazde grase, roditor λιπαροβῶλαξ 3. 8. 169.

*тлъстостъблєнъ adj. cu trunchĭul gras, roditor λιπαροστέλεχος 4.

тлъстота f. grăsime πάχος 168. 217.

*тлъстотрапєзєнъ adj. cu masă îmbelşugată, copios λιπαροτράπεζος 123. 169. 180.

тлъстъ adj. gras λιπαρός 23. 202.

тлѣ f. stricăciune, putrejune φθορά 10.

тлѣнєнъ adj. supus stricăciuneĭ ῥευστός 168.

то conj. concl. atuncĭ 54. 62. нѫ аще — то 162. аще лн жє нн — то 122. dacă — atuncĭ, dacă nu — atuncĭ (în orig. grec. coresp. luĭ то lipseşte).

товаръ m. greutate, povară ἄχθος 157.

тогда adv. atuncĭ 48. 66. 158. τότε, τηνικαῦτα, deseorĭ. ἐνταῦθα 170. єгда — тогда 52. cînd — atuncĭ. v. кѫтн.

тогдашнїн adj. de atuncĭ ὁ τότε 108. 133. сєсострїє — 19. Σέσωστρις ἐν τοῖς τότε.

тогов adj. al aceluĭa, al luĭ ἐκείνου 78. 189. αὐτοῦ 162. 166. τούτου 119. 200.
тогы conj. concl. atuncĭ: егы — тогы 50. егы ли — тогы 57. dacă — atuncĭ. neobulg. togi.
*тождемждръствовати -оуж -оуеши a fi de aceeașĭ părere ταὐτογνωμονεῖν 91. συμφρονεῖν 138.
тождеплеменьникъ m. de acelaș neam σύμφυλος 218.
тождестрастенъ adj. de aceeașĭ soarte, de acelaș feliŭ: сжд҄ изнесе на нь — 130. τὴν δίκην ἐψηφίσατο τὴν τῆς ταὐτοπαθείας.
*тождечисленъ adj. de acelaș număr: равньіми и тождечислеными числы 138. τοῖς ἴσοις καὶ ταὐτομέτροις μέτροις ‚cu aceeașĭ măsură.'
*тождежростенъ adj. de aceeașĭ cruzime ταὐτόθυμος 90.
тоземьць m. autochton αὐθιγενής 39.
токъ m. șiroiŭ: благодѣтнїи тоци 93. χαρίτων αἱ συρμάδες. или млѣчнымъ кръмимо естъ токомъ(sc. дѣтѧ) 142. κἂν γάλακτος ποτίζοιντο συρμάδας (βρέφη).
толи adv. atuncĭ: wт толи de atuncĭ 177. ἐντεῦθεν, deseorĭ. до толи 169. μέχρι τότε.
толико adv. atît 61. τοσοῦτον 27. 80. 148. τόσον 118. numaĭ: да сѧ толико не причѧститъ тронескои кръви 54. аще толико не поустишь 55. толико ходила его без желѣза 63. numaĭ călciele îĭ (eraŭ) fără fier.
толикожде adv. de atîtea orĭ, atît de des τοσαυτάκις 34.
толикъ pron. atît τοσοῦτος, τόσος, τηλικοῦτος, deseorĭ. τοσόσδε 6. τηλίκος 130. dat. sg. f. -цѣи 183. instr. pl. -кыми 6. 134.
толикъжде pron. atît: по лѣтѣх толикожде 69. χρόνοις τόσοις ὕστερον.
толми adv. atîta τόσον 18. 82. τοσοῦτον 82.
*тоноттенъ adj. de rețea, de laț δικτύων 160.
тонотъ m. rețea, laț δίκτυον 138. στάλιξ 214. γαλεάγρα 218.
топлота f. căldură θέρμη 189. 215. θερμότης 165. ζέσις 100. φλογμός 199.
топлъ adj. cald θερμός 20. 41. 73. 136. 205. ἔνθερμος 180. 207.
топлѣ adv. cald θερμῶς 195. ἐνθέρμως 169.
тополь f. plop, greș. πλάτανος 178. πλατάνιστος 209.
*тополенъ adj. de plop, greș. πίτυος 164.
тополїе n. plopĭ, greș. πίτυς 4. pl. πίτυες 7. πλάτανοι 209.
*тополовъ adj. de plop, greș. πίτυος 4.
торникь m. Tornicius Τορνίκιος 210.
*тороденъ adj. autochton ἰθαγενής 109.
точити -чѫ -чиши a vărsa, a scoate, a da drumul χέειν 73. ἀποβλύζειν 204; v. слина. слъзы точѧ ibid. δακρυχέων. мъстъ точѫщїи 4. νεκταρόχυμος. водѫ своѫ точѧщи 24. οὖροῦσα. строуѧ точѧщи водныхъ пролитїи 170. τὸν ῥοῦν διακρουνίζουσα φλεβῶν ἐκ ναματίων.
траїановъ adj. al luĭ Traĭan 87.
*траїанъ m. Traĭan Τραϊανός 87.
трапеза f. masă 52. 58. τράπεζα, deseorĭ. на трапезѣ 157. ἐπιτραπέζιος.
трепетати -щѫ -щеши a tremura, a se teme τρέμειν 123. 181.
трепетенъ adj. tremurând, fricos τρομερός 207.
третїи num. al treilea 47. 50. 57. τρίτος, τρίτατος 2. 4. 8. 101. 158.
третицеѫ adv. a treĭa oară ἐκ τρίτου 73.
три num. treĭ 49. 57. τρεῖς 101. 148. трїе οἱ τρεῖς 23. gen. трїехъ 49. 148. ac. три 51. 56. 73. 95. 158. greș. трїе храбри царие 222. τριαριστεῖς σκηπτοῦχοι.
*триварваренъ adj. de treĭ orĭ barbar τριβάρβαρος 127. 139. 156. 217.

*триварваръ m. de treĭ orĭ barbar τριβάρβαρος 218. pl. тръварвари 221.

триглѣнъ adj. cu înțelesul obscur: пиахѫ чръвлена вина триглѣна изъ єдинѫ чашѫ 52. N.-Sof. червленаа віна триглѣна 106. Wessel., Ist. rom. II, 71, presupune o corupție din triclinium: ‚in triclinio‘.

тримѣсѧчьнъ adj. de treĭ lunĭ τρίμηνος 77.

тринадесѧтыи num. al treĭsprezecelea: по -десѧтїихъ мѣсѧцихъ 182. κατὰ τρισκαίδεκα μηνῶν.

трисвѧтъ adj. de treĭ orĭ sfînt τρισάγιος 105. 113. V. тръ- 105.

тристатъ m. tristata τριστάτης 134. pl. трїстожщїи 34. τριστάται. V. тръ- 134.

тристож v. тристатъ.

трищи adv. de treĭ orĭ τὸ τρίτον 36. до трїщи 166. ἐπὶ τρίτον. въ трищи 176 V.

троа f. Troĭa 48. 51. 58. 65. 66. троѩ 47. 48. gen. троѧ 49. 62. трож 48. 51. 57. 58. 65. dat. трои 57. ac. трож 49. 50. 51. 54. 56. 57. 58. 60. 61. 63. 64. 65. троѧ 59. loc. трои 48. 63. 65. N.-Sof. троѩ, deseorĭ. gen. трое 105. loc. трои 102; Prim. троѣ 181. gen. трое 182. ac. троѭ 181. loc. трои 183; în Pril. aceleași forme.

троада f. Troada (Troĭa) 48. N.-Sof. троѩди града 102. (grec. ἡ Τρωάδα).

трои m. Troĭa Τροία: gen. троѩ 37. 40. 41. 43. 45. троа 50. dat. троѭ 40. 45. ac. трои 38. 43. 44. 56 (изъседошѧ под —). loc. трои 43. трои градъ Τρῶες 41. Τροία 200. N.-Sof. ωт, ис троѩ 102. 117. под троем 107. v. троѩнинъ.

троилоуша v. троилоушъ.

троилоушъ m. Troilus (Troilus) 47. ibid. троилоуша кралъ, ac. -шѫ кралѣ. N.-Sof. троилушъ, -ша 102; Prim. троилѹшь 181; Pril. троилѹшь 122. 127; greș. троиш' приѣмѹшевиц' 129 (cf. ibid. 127); Pyp. троилъ.

троискъ adj. troĭan 200 V. Τροίας 43. 44. 46. 66. 67. Τρώων 43. Foarte des în pr.: sg. dat. f. -кои 54. 64. loc. -стѣмъ 46. 67. -скомъ 51. 56. 60. 61. 62. pl. -стїи 50. 53. 56. 62.

трохилъ m. trochilus τροχίλος (pasăre) 186.

троѩнинъ m. Troĭan: pl. троѩне Τρῶες 45. трояне 40. 55. dat. троѩнωм 40. 42. троѩмъ, троемъ 36. ac. троѩны 39. 42. троаны 41. instr. троѩны 68.

троуденъ adj. anevoĭos, greŭ ἐπαχθής 1. ἐργώδης 12. ἐργομόχθος 198. τοῦ κόπου 1.

троудити сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se trudi, a se osteni πολυπραγμονεῖν 106. κοπιᾶν 145. κάμνειν 158.

троуждати -аѫ -аеши a obosi, a munci, a chinui χειμάζειν 38. 183. κακοποιεῖν 128. троуждаемъ 126. κάμνων. — сѧ a se trudi, a se munci, a se chinui, a fi în primejdie μοχθεῖν 33. ποτνιᾶσθαι 34. χειμάζεσθαι 133. κινδυνεύειν 179. 215.

троудолюбивъ adj. muncitor φιλόπονος 168.

*троудороденъ adj. durereos μογοστόκος 12.

троудъ m. muncă, osteneală κάματος, deseorĭ. μόχθος 1. 33. 46. 84. 219. πόνος 12. 175. 212. и на троуд троуди 134. καὶ τοῦ κόπου κόποι. pl. -дове 179. gen. -довъ 43.

троупїе n. trupurĭ, cadavre, trunchiurĭ πτώματα 127. трѹпїа мекωмъ 127. κορμοὶ πεύκης. трѹпїемъ постланъ 117. σωματόστρωτος (RR. πτωματόστρωτος).

троупъ m. trup, trunchiŭ σχῆνος 194. κορμός 200.

*тръварваръ v. триварваръ.

тръговище n. loc de tîrg, tîrg ἀγορά 89. greș. λεωφόρος 124.

*тръговьскъ adj. de negoț ἐμπορικός

146. — дроумъ 166. λεωφόρος τρίβος drum de ţară.

*тръжьствєнъ adj. de sărbătoare πανηγύρεως: тръжьствьнъıи 119.

тръжьство n. serbare πανήγυρις 17. 43.

тръзати -заѫ -заєши a smulge σπᾶν 118.

трьниѥ n. spinĭ ἄκανθαι 102. 159. 168. 212. ἄκανθα 12. 105. 152. 160. 167. 191. 216. κνίζον 102. ῥάμνος, τρίβολος 164. v. подобєнъ.

*тръножѫлобєнъ adj. înţepător, spinos: кѫпина -жѫлобна 164. βάτος ἀκανθοβελής.

тръноносєнъ adj. spinos κεντροφόρος 151. 163.

*тръколити сѧ -лѧ сѧ -лиши сѧ a se învîrti, a se rostogoli κυλίνδεσθαι 165. neobulg. trъkoljъ sa.

тръклѧтъ adj. de treĭ orĭ blestemat, afurisit τρισκατάρατος 146. κατάρατος 150.

тръокаанєнъ adj. nenorocit, blestemat, afurisit τρισάθλιος 92. 143. τρισάλας 153. τρισαλιτήριος 113.

*тръпосръдиѥ n. asprime, cruzime τὸ καρτεροκάρδιον 169.

тръпѣливъ adj. îndurător, răbdător καρτερικός 87. 191. καρτερικώτατος 198. тръпѣливоє 193. τὸ καρτερόν.

тръпѣниѥ n. răbdare ἀνοχή 91. 129.

тръпѣти -плѧ -пиши a suferi, a răbda φέρειν 10. 87. 138. 191. 202. ὑπομένειν 74. καρτερεῖν 167. ἀνέχεσθαι 35. 88. 111. 127.

тръсть f. trestie καλαμίς 104.

трєба f. jertfă; pl. ὄργια 93.

трєбище n. altar βωμός 68. 93.

трєбовати -оуѭ -оуєши a avea nevoe, a cere χρῄζειν 80. 106. 126. 195. 208. δεῖσθαι 219. greş. нєѣ кѡ ꙗко вєсъ добрыѫ дѣтѣли ѡбразъ трєбоуєтъ 109. ὡς ἄρα πᾶς τῆς ἀρετῆς τὸ χρῆμα δυσωπεῖται.

трєбѣ adv. de nevoe: — довєсти ацилєша, — привєсти пилоташа 57. e de nevoe, trebue să se aducă Acilees, Pilotaš. коа сѧ зданиа — трои на рѫвань ibid. ce clădirĭ sînt de nevoe spre a lua Troĭa?

трѣва f. ĭarbă πόα 3. 7. -вѫ ꙗдъı 146. ῥαμνοφαγῶν.

трѧсти сѧ -сѫ сѧ -сєши сѧ a se cutremura, a tremura, a se teme τρέμειν 113. ὑποτρέμειν 10. трѧсъı сѧ τρομαλέος 202. 211. τρομερός 212.

трѫба f. trîmbiţă σάλπιγξ 72. 93. 135. 158. 169. 200.

трѫбєнъ adj. de trîmbiţă σάλπιγγος 202.

трѫбити -блѧ -биши a trîmbiţa σαλπίζειν 93. 200.

трѫсъ m. cutremur σεισμός 95. 105.

тъ pron. acel, el ἐκεῖνος, αὐτός, deseorĭ. οὗτος 2. 68. 76. 80. 85. 112. 120. ὁ αὐτός: града жє того житєліє трои 40. οἱ δὲ τῆς πόλεως αὐτῆς οἰκήτορες τῆς Τροίας. тъи жє злострастнъıи 154. αὐτὸς δ' ὁ τληπαθέστατος. въ тои пєщєрѣ 167. ἐν αὐτῷ τῷ σπηλαίῳ. greş. ἑαυτός: ничьсожє кѡ глаголаашє зло томоу вѣдѣти 87. οὐδὲν γὰρ ἔλεγε κακὸν αὐτῷ συνεγνωκέναι. Coresp. şi articoluluĭ grecesc: мѣстоу оубо томѹ приключи сѧ прозваноу быти 16. ὁ μὲν οὖν τόπος ἔλαχεν ὀνομασθῆναι. жєнъı тоѫ 27. τοῦ γυναίου. обладажи мѣстомъ тѣмъ 38. ὁ κληράρχων τοῦ τόπου. завистнѹ быти градѹ томѹ прорєчє 69. ἐπίφθονον τὴν πόλιν γενέσθαι προεφοίβασε. ѡбразъ градѹ томѹ написоуєтъ 71. τὸ σχῆμα τὸ τῆς πόλεως ἐκεῖσε διαγράφει. тоє пакъı възвращєниѥ 111. τὸ παλίντροπον. поꙗвали жє чловѣка того 122. ἐπῄνεσε τὸν ἄνθρωπον, ş. a. тѣмъ ἐντεῦθεν, deseorĭ. ἔνθεν 119. тѣмжє, тѣм'жє ἐντεῦθεν, deseorĭ. ὅθεν 37. 90. ἔνθεν 120. 173. ἔνθεν τοι 144. διό 89. тѣмжє и ἔνθεν τοι 174. καὶ τοίνυν 173. по томъ după aceea 17. μετὰ ταῦτα 36. ἔπειτα 144. к томоу ἔτι 34; în frazele ne-

gative οὐκέτι, μηκέτι: никтоже к томѹ 73. οὐδεὶς οὐκέτι. к томоу сїе не сѫдѣати 79. μηκέτι τοῦτο πρᾶξαι. к томоу правленїа не имѣ 99. οὐκέτι τὴν κυβέρνησιν ἔσχεν; v. сътворити. ѡт того (sc. писанїа) 104. ἐκεῖθεν. În glosse şi în pr.: к томоу maĭ departe 61. 62. 67. по томъ după aceea 47. 52. 115. 158. по томъ егда apoĭ cînd, după ce 48. того ради 72. de aceea. Forme compuse: sg. nom. тън 41. 53. 59. 62. 69. 86. 112. 120. 132. 148. 154. 171. 177. 193. 198. 211. 220. тон 47. 182. n. тое 111. ac. f. тѫж: вь тѫж нощь 56. въ тѫж же нощь 61. pl. nom. f. тыж: тыж въстаниа на нь 66. ‚hae eum adortae'. v. тъжде. În unire cu -зи: sg. m. тонзи 62. n. тозн 57. pl. m. тиезн 55. În unire cu -же se găseşte în expresia тѣмже, тѣм'же; v. maĭ sus.

тъжде pron. acelaş ὁ αὐτός, deseorĭ. цѣноѫ тожжде 73. τῆς τιμῆς τῆς ἴσης. тогожде рода царева 199. ταὐτογενὴς τῷ βασιλεῖ. тънжде 34. αὐτὸς ἐκεῖνος. приста на тонжде отокъ 58.

*тъзонменнитъ adj. tiz, omonim ὁμώνυμος 110.

тъкати -кѫ -чеши a ţese ὑφαίνειν: одеждѫ тъчаше сѧ съмрътна 216. στόλισμα ὑφαίνετο θανάτου.

тъкмо adv. numaĭ μόνον, μόνος, deseorĭ. — единъ 44. 101. μόνος. нио ничьсоже — тъкмо 135. ἄλλο μηδὲν — ἤ. не тъкмо — нѫ и nu numaĭ — ci şi 158. οὐ μόνον — ἀλλὰ καί, deseorĭ. не тъкмо же нѫ и 140. 155. 172. οὐ μὴν ἀλλὰ καί. не тъкмо же — нѫ и οὐ μόνος δὲ — ἀλλὰ καί 32. οὐ μόνος δὲ — ἀλλά γε καί 100. 140.

тъма f. 1) întunerec, întunecime, σκότος 2. 44. 165. σκοτασμός 34. ζόφος 168. στυγνότης 2. σκοτόμαινα noapte întunecoasa 210. къ тъмѣ 144. σκοτεινός. разорнин сѧ тьмѣ 198. λυθέντος τοῦ σκοτοῦντος. 2) zece mii, mulţime μυριάς 31. μύριοι 14. до трїехъ тъмъ 148. εἰς τρισμυρίας. тъмами троудиши сѧ 158. μυρία κάμῃς. тъмами почьте благодѣан'ми 126. μυρίαις ἀντημείψατο ταῖς ἀγαθοεργίαις. .ѯ. тъм мѫжїи 34. ἑξήκοντα μυριανδρίαι. v. състакити.

тъмодавецъ m. dătător de întunerec σκοτοδότης 154.

тъченъ adj. asemănător, deopotrivă, asemenea ἐφάμιλλος 124. ἄντικρυς: съставоу пажчин"нѹ — 162. ἱστὸς ἀράχνης ἄντικρυς. — свинн оумомъ 205. ἄντικρυς χοιρόνους. — мидоу 156. ἄντικρυς Μίδας. — дроугыи касторъ 159. ἄντικρυς ἄλλος κάστωρ. стѣна семирамидѣ тъчна 188. τεῖχος Σεμιράμιδος ἄντικρυς. тъчень пѣскоу 133. ἰσόψαμμος. тъчно щенцоу 143. ἐπ' ἴσης σκυλακίῳ. тъчно богови воеводѫ хвалѣахѫ 117. ἴσα καὶ θεὸν τὸν στρατηγὸν εὐφήμουν. ничьсоже тъчно ти есть 128. οὐδὲν ἀντιφερίζει σοι. еже доброта тъчна есть слъпцоу 120. εἰς κάλλος δευτερεύων τοῦ ἡλίου. v. имѣнїе, небо, строитель, строуы.

*тъчносвѣтлъ adj. strălucitor: звѣзды -свѣтлыѧ 148. ἀστέρες ἀντικρὺς φαιδροί.

тъщанїе n. silinţă, zor σπουδή 97. 104.

тъщати сѧ -щѫ сѧ -щеши сѧ a da zor, a se grăbi σπεύδειν 12. 13. 69. 79. 116. 179. σπουδάζειν 117. 121. 184. ἀγωνίζεσθαι 40. φιλονεικεῖν 92. 133. 160.

тъщъ adj. gol, deşert κενός 39.

ты pron. tu σύ 50. gen. тебе 42. 50. 57. 60. 66. dat. тебѣ 1. 42. 52. 123. ти 1. 39. 50. 61. 63. 80. 106. 123. 128. ac. тѧ 31. 44. 50. 64. 80. 107. 122. 217. instr. тобоѫ 39. 175.

тысѫща f. o mie 54. χίλιοι, deseorĭ. — мѫжїи 127. χιλιανδρία. до трїехъ тъмъ и трї тысѫщь десѧжѫщѫ 148. εἰς τρισμυρίας φθάνουσαι πρὸς ἄλλαις τρισχιλίαις.

тѣлесенъ adj. trupesc σώματος 71. 105. 134. 140. 183. 210. 214. σκήνους 94. 98. σωματικός 106. ὁ κατὰ σῶμα 193.

тѣло n. trup, cadavru 63. σῶμα 8. 39. 89. 100. 184. 194. σωμάτιον 193. σκῆνος 44. 95. 182. 200. 210. πτῶμα 200. 215. νεκρός 174. σάρκες 220. στήλη columnă 17. мрътвечьска тѣлеса 127. νεκρῶν σωρεία. greş. еллинъскаа тѣлеса 42. τὰ τῶν Ἑλλήνων σμήνη; v. настлати. sg. gen. -ла 8. 182. 184. 194. 210. dat. -лоу 193. instr. -ломъ 89. 220. pl. -ла 17.

тѣсенъ adj. strîmt στενός 134.

тѣснота f. strîmtoare: къ тѣснотѫ ἐν στενῷ 171. εἰς γόνυ 178.

тѣшити -шѫ -шиши a mângăia 62. 66

тѣщити -щѫ -щиши a vărsa, a scuĭpa ἐμεῖν 204. v. пѣна.

тѧглити -лѭ -лиши a întinde, a trage ἕλκειν 191.

тѧгота f. povară, greutate βάρος, deseorĭ. ἄχθος 115.

тѧжесть f. greutate βάρος 82.

тѧжъкъ adj. greŭ βαρύς, deseorĭ. βαρύτερος 113. 116. βαρύτατος 82. 92. βαρύθροος 102. 113. 155. 165. 173. βαρύδουπος 8. ῥαγδαῖος 210. βριθύς 43. φορτικώτερος 213. — и страшенъ 46. βαρύθροος. тѧшкъıим сънomъ спѣхѫ 106. νήδυμον ὕπνον ὕπνουν. бѣдъı тѧшкъıѧ 124. συμφοραὶ βαρυσυμφορώταται. тѧшкъıи 18. ἀνὴρ ὁ βριαρός. ногоболїе тѧшко 209. ποδάγρας αἱ βαρύτητες. comparat. тѧшчаишїи βαρύτερος 184. βαρύτατος 128. χαλεπώτερος 34.

тѧтива f. coardă νευρά 191.

*тѧшкоболѣзненъ adj. greŭ bolnav βαρυαλγής 141. 164.

*тѧшкобрѣменень adj. greŭ încărcat βαρύφορτος 206.

*тѧшкобѣденъ adj. adînc nenorocit βαρυσυμφορώτατος 103

*тѧшковъздъıхателенъ adj. gemînd din greŭ βαρύστονος 128.

*тѧшкогласенъ adj. cu glas adînc βαρύδουπος 128.

*тѧшкогнѣвенъ adj. mînios βαρύθυμος 154.

*тѧшкодъıхати -аѭ -аеши a sufla puternic: pt. -дъıхаѫ 91/92. βαρύθροος.

тѧшкоклопотенъ adj. sunînd adînc βαρύκτυπος 200.

*тѧшкороути -ревѫ -ревеши a mugi din greŭ: pt. -роуѫ βαρύβρομος, βαρύδουπος 133. v. M. Lex. sub рютн.

тѧшкосръдїе n. asprime, cruzime; greş. -сръдна дъıхаѫщиx 92 V. βαρυθρόων.

тѧшкосрьдъ adj. cu inima grea, posomorît βαρύθυμος 133.

тѧшкоoумень adj. greoiŭ la minte βαρύφρων 129. 201.

*тѧшкошоумѣти -мѧ -миши a răsuna din greŭ, a face zgomot: pt. -шоумѧ βαρύθρους 97. 201. βαρυηχής 183. βαρύβρομος 212.

тѧщѣ adv. cu greŭ; coresp. luĭ βαρύς 123. 141 (V. are aci горцѣ). — оунъıваѫ 82. βαρυθυμῶν. — въздъıхаѫ 178. βαρυστοναχήσων. — храмлѧ 191. βαρύχολος. силъı — кричѧще 133. δυνάμεις βαρύθρουν λαλαγοῦσαι. v. проплакати.

тѫдоу adv. acolo: ѿт тѫдоу de acolo 182. 187. ἐκεῖθεν, deseorĭ.

тѫжити -жѫ -жиши a tînji, a duce greŭ ἀδημονεῖν, βαρέως φέρειν 178. pt. тѫжѫ 11. δραπετεύων.

тѫча f. nor, ploae, torent: тѫчѧ благотворенїа 126. ὀχετοὶ εὐποιΐας. слъзнъıѧ тѫчѧ 170. οἱ τῶν δακρύων ὀχετοί. тѫчамъ слъзнъıимъ призрѣ 128. τοῖς γόοις ἐπικλᾶται.

тѫченъ adj. de ploae, furtunos, viforos ῥαγδαῖος 183.

тоу adv. acolo 48. 50. 58. 66. ἐκεῖ 68.

168. ἐκεῖσε 68. αὐτοῦ 45. ἐνταῦθα 68. 166. 176. v. бꙑти.

тѹждеплеменьникъ m. străin ἀλλόφυλος 190.

тѹждь adj. străin ἀλλόκοτος 17.

*тѹкоточенъ gras, înfloritor: маслинꙑ -точнꙑѧ 4. ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.

тѹлоносецъ m. purtător de tolbă, de pharetră φαρετροφόρος 131. 185. pl. -носци 90. 119. φαρετροφορία.)

*) Cele cincĭ cuvinte dela sfârşit îşĭ aŭ locul la p. 432, după cuvîntul тржсъ.

Ѹ.

ѹ prep. cu gen. lîngă, pe lîngă, la, în: ѹ коего отока 46. ѹ бъдънѣ 115. coresp. de obiceiŭ grec. παρά: ѹ него 40. παρ' αὐτοῦ. ѹ себе 103. παρ' αὐτῷ. ѹ гостеи 106. παρὰ φίλοις. ѹ нихъ 140. παρ' αὐτοῖς. ѹ хрисополѣ 184. παρὰ τῇ Χρυσοπόλει. ꙗко съ нимъ и ѹ него живетъ 139. ὡς παρ' αὐτῷ καὶ μετ' αὐτοῦ σκηνοῖτο. ѹ пристанища 45. πρὸς τῷ ναυστάθμῳ. аще бѡ ѹ себе имаши врагꙑ и аще ѹ себе храниши ихъ 217. ἂν ἔνδον ἔχῃς τοὺς ἐχθρούς, ἂν ἐφεστίους τρέφῃς. просѣше сѧ ѹ отьца своего на вьсѣкь дьнь 51. se cerea dela tatăl săŭ în fiecare zi. coresp deseorĭ dat. grec. pe lîngă εἶναι, συνεῖναι: дꙑши бѣ ѹ царѣ 24. бѣше сꙑнъ ѹ царѣ 28. не бѣ ѹ него 120. ѹ сего бѣ царѣ 120. 125. ѕ того бѣ кралѣ .е. дьщерїи 58.

*ѹалентинїановъ adj. al luĭ Valentinian 96.

*ѹалентинїанъ m. Valentinian Οὐαλεντινιανός 96. 102.

*ѹалентъ v. ѹалъ.

*ѹаловъ adj. al luĭ Valens 96.

ѹалъ m. Valens Οὐάλης 96. dat. ѹалентоу ibid.

*ѹандалинъ m. Vandal Οὐανδῆλος 107. ac. pl. -дилꙑ 116.

ѹандальскъ adj. vandalic Οὐανδήλων 99. 116. ѹандилскѫѭ 116/117.

*ѹандилинъ v. ѹандалинъ.

*ѹандилъскъ v. ѹандальскъ.

ѹбивати -аѭ -аеши a omorî κτείνειν 87. 196. κτιννύειν, κτιννύναι 27. 45. 74. 197. μιαιφονεῖν 82.

ѹбїенїе n. omor φόνος 84.

ѹбїиственъ adj. ucigător, de moarte φόνου 174. 180. μιαιφόνος 73. 81. 90. 107. 152. μιαιφονώτατος 195/196. φόνιος 112. φονικός 130. 190. 191. φονοεργός 13. φονευτής 12. 141. Forme compuse: sg. m. -ствънꙑи 81. 112. f. -ствьнаа 195/196. n. -ствьное 191. gen. -ствьна 107. ac. -ствьнѫѭ 90. 130. 152. instr. -ствьнꙑимъ 73. f. -ствьноѭ 174. pl. -ствьнїи 190. ac. -ствьнꙑѧ 12. 180. instr. -ствьнꙑми 141. du. -ствьною 13.

ѹбїиство n. omor φόνος, deseorĭ. greş. πόνος 91. чловѣчьско — 95. ἀνθρωποκτονία. лѫкаво — 28. δολοφονία. loc. pl. -вохъ 137. 159.

ѹбїиствьнѣ adv. de moarte φονίως 203.

ѹбїица m. ucigaş φονεύς 97. φόνιος 82. 105. 119. φονικός 128. 129. φονικώτατος 156. φονοεργός 162. δήμιος 79. ἀναιρέτης 139. μιαιφονῶν 149. παλαμναῖος 199. αὐτόχειρ 136.

ѹбити -їѫ -їеши a omorî 55. 58. 59. κτείνειν 21. 37. 89. 136. 140. ἀποκτείνειν 84. ἀναιρεῖν 43. 44. 74. 84. 90. 117.

προσαναιρεῖν 70. ἐξαφανίζειν 26. матере своѧ оубникꙑи 83. ὁ μητροκτόνος. aor. p. 3 sg. оубистъ 58. pf. p. 3 pl. оубиле сѧ (=оубили сѫ) 55.

оублажити -жѫ -жиши a îmblînzi, a îmbuna ἀγαθύνειν 26.

оубо conj. concl. şi explic. deci, aşa dar, dar, căci 22. 158. 161. μέν, οὖν, μὲν οὖν, μέντοι, τοιγαροῦν, ἄρα, δέ, δή, ἤδη, τοί, τοίνυν, οὐκοῦν, δῆθεν, deseori. ἄρα γε 104. γοῦν 39. τέως 185. γάρ 171. и оубω καὶ τάχα 18. ναὶ μήν 187. не оубω 151. οὔπω καὶ γάρ ‚nondum enim'. оубω — же, deseori; оубω — а 117. μέν — δέ. оубо 12. 19. 75. 179. v. нѫ.

оубоати сѧ -оѫ сѧ -оиши сѧ a se speria, a se teme 61. δειλιᾶν 34. 43. 107. 210. πτήσσειν 199. ὑποπτήσσειν 145. φρίσσειν 185. φοβεῖσθαι 10. πτοεῖσθαι 124. δεδιέναι 178. τρέειν 193. ὑποτρέειν 24. 174.

оубогъ adj. sărac, lipsit, nenorocit ἐνδεής 204. πενιχρός 122. 145. 165. δυστυχής 40. 139. δύστηνος 70. 180. ταλαίπωρος 218.

оуброусъ m. ştergar ‚sudarium' 49. 52. neobulg. ubrus платокъ D.

оубѣгнѫти -нѫ -нєши a fugi 60. φεύγειν 140. 216.

оубѣжище n. adăpost, refugiŭ κρησφύγετον 190. φρούριον 210.

*оубѣзати -аѫ -аєши a fugi διαδιδράσκειν: ωт очию божию оубѣзаєтъ (V. -ꙁаєтъ) 174.

оувалѣти -ѣѫ -ѣєши a rostogoli, a murdări: и лежаста оувалѣна и окалѣна 70. ἔκειτο δὲ κνυζούμενα καὶ τετελματωμένα. neobulg. uvaljam.

оувести -ведѫ -ведєши a duce, a lua ἀπάγειν 172.

оувꙑ interj. vaĭ φεῦ 119. 127. 149. оувꙑ мнѣ 135. οἴμοι.

оувѣдѣти -вѣмь -вѣси a şti, a cunoaşte, a afla 52. 53. 54. 55. 59. 66. γινώσκειν, ἐπιγινώσκειν, μανθάνειν, deseorĭ. ἀναμανθάνειν 21. 76. 87. 140. 159. καταμανθάνειν 81. εἰδέναι 108. ἐκδιδάσκεσθαι 38. 203. ἀκούειν 190. καταστοχάζεσθαι a ghici 17. impr. πιστοῦσθαι 166 V. greş. коринѳѣне оувѣдѣшѫ 39. Κορίνθιοι συνῄεσαν. оувѣдѣше сѧ 105. γνωσθέντες. оувѣстъ сѧ 127. γνωσθήσεται. и оувѣдѣше то три вилꙑ пророчицѫ 49.

*оувѧнѫти -нѫ -нєши a se usca μαραίνεσθαι 198. 213. ἐκμαραίνεσθαι 183. ἀποψύχεσθαι 136. оувѧнѫ бω старостїѫ 189. ἔψυχε γὰρ τὸ γῆρας. v. оувѧнѫти.

оувѣренїе n. încredinţare πίστωσις 169.

оувѣрити -рѫ -риши a încredinţa πιστεύειν 140. 148. 184. a dovedi, a confirma πιστοῦσθαι 104. 166. 209. 211. v. оувѣдѣти.

оувѣщавати -аѫ -аєши a sfătui, a îndupleca, a hotărî πείθειν 205. συμπείθειν 220. ψηφίζεσθαι 73. оувѣщаваємъ 106. συγκατατιθέμενος. — сѧ a se 'nvoi, a consimţi συγκατατίθεσθαι 44.

оувѣщати -аѫ -аєши a sfătui, a convinge, a îndupleca πείθειν 149. 169. συμπείθειν 39. 79. διατίθεσθαι 203. greş. въ домъ оувѣщашѫ въвести конѣ 45. προσῆκον ἔδοξεν αὐτοῖς εἰσενεγκεῖν τὸν ἵππον. — сѧ a se 'nvoi, a ceda ἐνδιδόναι 180.

оувѧдати -аѫ -аєши a se usca, a se ofili: не оувѧдаѫи 148. ὁ μὴ μαραινόμενος.

*оугасити -шѫ -сиши a stinge: оугасити тъщаше сѧ єго (sc. огнѣ) и — 69 σβεννύειν ἔσπευδεν αὐτὸ (τὸ πῦρ) καὶ μαρασμὸν ἐπάγειν.

оувѧзати -аѫ -аєши a lega καταδεῖν 190. царскꙑимъ вѣнцємъ оувѧзаєтъ 187. κράτορος στέφει στέφει.

оувѧнѫти -нѫ -нєши a se usca, a se ofili, a peri: pt. trec. оувѧдъ μαραν-

θείς 20. 213. καταμαρανθείς 220. ψυγείς 204. διερρευκώς 211.

ѹкластн -зѫ -зєшн a încununa, a încorona, impr. κοσμεῖν 94 V. v. ѹкраснтн.

ѹвластн -вадѫ -вадєшн a slăbi, a micşora: топлотѫ ѹвладѣашє(V. -дашє) 199. τὸν φλογμὸν ἐμάραινε. cf. M. Lex. ѹвлад-.

ѹгаждатн -дѫ -дєшн a sluji, a face pe plac: ѹгаждаѫ чрѣвѹ н чрѣвнꙑнм' 83. ἥττων γαστρὸς καὶ τῶν γαστρός.

ѹгаснтн -шѫ -снշн a stinge σβεννύειν, σβεννύναι 69. 151. 186. ἀποσβεννύναι 140.

ѹгаснѫтн -нѫ -нєшн a se stinge σβέννυσθαι 154. 163. ἀποσβέννυσθαι 44. 94. κατασβέννυσθαι 218. вардѣ ѹгасє топлота 189. ὁ Βάρδας ἔσβεστο τὴν θέρμην. ѹгасшнма ꙃѣннцама єго 154. σβεσθεὶς τὰς κόρας.

ѹгашатн -аѫ -аєшн a stinge σβεννύναι 80.

ѹгашєнїє n. stingere: очнꙑнм жє ꙃарѣмъ — прїнмєтъ 158. τῶν ὀφθαλμῶν δὲ τὰς αὐγὰς ἀπεσβεσμένας ἕξει. -нїємъ очнꙑнмъ пострадавъ 208. κινδυνεύσας σβεσθῆναι τὰς κόρας.

ѹгоденъ adj. plăcut: сїа нє вѣхѫ ѹгодна 119. ταῦτ' οὐκ ἤρεσκε.

ѹгоднтн -ждѫ -днշн a se face plăcut, a sluji, a cinsti θεραπεύειν 12.

ѹгоднкъ m. îndatoritor, slujitor, cinstitor θεράπων 18.

ѹгорчнтн v. огорчнтн

ѹгостнтн -щѫ -стншн a ospăta ξεναγεῖν 37. ξενίζειν 46.

ѹготоватн -аѫ -аєшн a pregăti; greş. на вашє наслаждєнїє всѣко дрѣво ѹготова сѧ 10. πρὸς τὴν ὑμῶν ἀπόλαυσιν πάντα δενδροκομεῖτε.

ѹготовнтн -вѧ -внշн a pregăti: вѣ жє тлъстотрапєзнꙑн ѹготовнлъ (V. -товълъ) нмъ овѣдъ 180. ἦν δὲ λιπαρότράπεζον εὔοψον δεῖπνον. на бранн ѹготовлєнъ 202. πολεμοστόλιστος. — сѧ a se pregăti παρασκευάζεσθαι 29.

ѹготовлѣтн ,-ѣѫ -ѣєшн a pregăti ἑτοιμάζειν 130.

ѹдава f. sugrumare πνιγμός 194. 204.

ѹдавнтн -вѧ -внշн a sugruma ἀπάγχειν 203.

ѹдалнтн сѧ -лѧ сѧ -лншн сѧ a se 'ndepărta: ѹдалѣѫ ѹвѡ ѹдалн сѧ 195. μακρύνων οὖν ἐμάκρυνεν.

ѹдалѣтн -ѣѫ -ѣєшн a 'ndepărta μακρύνειν 195.

ѹдарнтн -рѧ -рншн a lovi, a bate **60. 63. 65.** πλήττειν 181. παίειν 21. προσρηγνύναι 143.

ѹдаръ m. lovitură, aruncătură **60**.

ѹдарѣтн -ѣѫ -ѣєшн a lovi ῥηγνύναι 45.

ѹдивнтн сѧ -вѧ сѧ -внշн сѧ a se mira, a admira θαυμάζειν 25. 73. 101. 102. 103. 109. θαμβεῖσθαι 79. 107. ѹднвн сѧ доврот̾ѣ 215. κατεπλάγη τὸ κάλλος.

ѹднвлєнїє n. mirare, minune θαῦμα 129. ἔκπληξις 178.

ѹднвлѣтн -ѣѫ -ѣєшн a se mira, a admira θαμβεῖν 29.

ѹдовєнъ adj. îndemănatic, uşor ἐλαφρός 157.

ѹдрнтн -рѧ -рншн a lovi: ѹдрн мѧ мєчємъ 88. χρῆσαι τῷ ξίφει κατ' ἐμοῦ. nsl. udriti. v. M. Lex. sub ѹдарнтн.

ѹдръжатн -аѫ -аєшн, -жѫ -жншн a opri, a pune stăpînire, a stăpîni **52**. 213. κρατεῖν 218. ἐπέχειν 200. παρακατέχειν 103. σφετερίζεσθαι 42. greş. бѫдѫщєє нн стѣна ѹдръжнтъ жєлѣзнаа 140. τὸ μέλλον οὐ τεῖχος σχίσει σιδηροῦν. — сѧ a persista: -жашѧ сѧ ꙑжє о нємъ прослоѹтїа 208. ἐκράτησαν αἱ περὶ τούτου φῆμαι.

ѹдъ m. mădular, membru μέλος 81. таннїн ѹдн 87. ἀνδρικοὶ κύλινδροι.

къси оуди 130. ὁλομέλεια. gen. pl. оудовъ 87. 130. v. дѣтотворенъ, плодотворенъ, срѣзовати, ѥнце.

оуѥдинити -нѭ -нишн a lăsa pe cineva singur, a părăsi: оуѥдинен (V. оуѥдненъ) бывъ 42. μονωθείς.

*оуѥдинити v. оуѥдинити.

*оуеспесїановъ adj. al luĭ Vespasian 84.

*оуеспесїанъ m. Vespasian Οὐεσπασιανός 83. 84.

оужасати -аѭ -аєши a nelinişti, a înfricoşa θράττειν, ταράττειν 139.

оужаснѫти сѧ -нѫ сѧ -нєши сѧ a se înspăĭmînta 48.

оуже conj. de mult ,iam' ἤδη, deseorĭ. λοιπόν 152.

оузаконити -нѭ -нишн a legiui, a statori νομοθετεῖν 70. оузаконенъ 99. ἔννομος.

оузда f. frîu χαλινός 113. 205.

*оузорити -рѭ -ришн a face să se coacă πεπᾶναι 121.

оузрѣти -рѭ -ришн a vedea ὁρᾶν 21. 23. βλέπειν 156.

*оунтоуліа f. Italia Οὐιταλία 67.

*оунтоулъ m. Italus Οὐίτουλος 67.

оукалѣнъ adj. murdar: -лѣнаа свинїа 84. ὑγρὸς χοῖρος. v. окалѣнъ.

оукланѣти сѧ -ѣѭ сѧ -ѣєши сѧ a se feri, a ocoli: -нѣѭ сѧ ѡт бѣдъ 213. ὑπεκκλίνων τοὺς κινδύνους.

оуклонити сѧ -нѭ сѧ -нишн сѧ a înclina, a avea aplecare, a se 'ndrepta spre ceva ἐκτρέπεσθαι 17. 38. ἐξοκέλλειν 81. ἐκφέρεσθαι 36. — на бракъ 213. ἀνακλίνειν πρὸς λέχος. — въ безоумїе 23. — въ беззаконїе 172. — на беззаконънаа дѣла 13. ἐκκυλίζεσθαι εἰς ἀπόνοιαν, πρὸς παρανομίαν, εἰς παρανόμους πράξεις. a se abate, a se depărta: оуклони сѧ и бѣгъство начѧтъ 218. τοῦ δρασμοῦ καὶ τῆς φυγῆς κατῆρξεν. сице оуклонила сѧ бѣ 20. οὕτως ἐκλύτως εἶχεν ,sic dissolute se habuit'.

оукрадати -аѭ -аєши a fura συλᾶν 41. ὑποκλέπτειν 140.

оукрасити -шѭ -сишн a împodobi, a înfrumseţa κοσμεῖν 4. 94. καταυγάζειν 137. καταγλαΐζειν 172. ὡραΐζειν 136. ѩко невѣстѫ — 77. νυμφοστολεῖν. оукрашенъ κατακόσμητος 105. ἁβρός 20. благодѣтми — 101. χαριτοκόσμητος. вѣнцемъ — 189. στεφοκόσμητος. каменїемъ — 21. λιθόστρωτος. v. невѣста. — сѧ a se înfrumseţa καταγλαΐζεσθαι 3.

оукрасти -дѫ -деши a fura, a scăpa κλέπτειν: — спасенїе 129. — животъ 207.

оукрашати -аѭ -аєши a înfrumseţa κοσμεῖν, κατακοσμεῖν, deseorĭ. καλλωπίζειν 4. οἰκονομεῖν 36. v. шаръ. — сѧ a se împodobi κοσμεῖσθαι 220. a înflori ἐαρίζειν 211; v. лѣтенъ.

оукрашенїе n. podoabă, ornat κόσμος 89. περικόσμημα 114. στολή 171.

оукротити -щѫ -тишн a îmblînzi ἡμεροῦν 10. 218.

оукръвавленъ adj. sîngeros φόνιος 217.

оукрѣпити -пѭ -пишн a întări ἐνισχύειν 165. κρατύνειν 145. 187. — сѧ a se întări, a fi tare ὑπερισχύειν 179.

оукъснѣти -нѭ -нишн a întărzia ὑστερεῖν 143.

оулавлѣти -ѣѭ -ѣєши a vîna θηρεύειν 104. ἀγρεύειν 214.

оулица f. uliţă στενωπός 83.

оуловити -вѭ -вишн a vîna, a prinde: оуловлена быста 71. ἑάλωσαν.

оулоучити -чѭ -чишн a căpăta τυγχάνειν 155. ἐντυγχάνειν 18.

оумалѣти -ѣѭ -ѣєши a se ruga λιτάζεσθαι 107.

оумарѣти -ѣѭ -ѣєши a omorî θανατοῦν 98. 133. горкоѭ съмрътїѭ оумарѣєтъ 106. πικρῷ θανάτῳ καθυπάγει.

оуменъ adj. cu minte νοός 204.

оумиленъ adj. jalnic, trist, abătut, nenorocit ἐλεεινός 114. 117. 154. οἰκτρός

33. 130. 170. възд'ыханіе горко шт оумиленна срьдца 114. στεναγμὸς περίπικρος ἐκ συνοχῆς καρδίας.

оумиленѣ adv. jalnic οἰκτιστα 140. coresp. luĭ οἰκτρότατος 78.

оумирати -аѫ -аєши a muri θνήσκειν 32. 91. 95. θανατοῦσθαι 43.

оумирити сѧ -рѧ сѧ -риши сѧ a se împăca 55.

оумлъкнѫти -нѫ -неши a tăcea σιγᾶν 181.

оумножити сѧ -жѫ сѧ -жиши сѧ a se înmulţi: -жившоу сѧ родоу чловѣчьскомоу 12/13. νηχύτου γενομένου τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

оумокнтъ adj. cuminte ἀγχίνους 142.

оумоврѣдїе n. nebunie φρενοβλαβεία 17. 131. 178. dat. pl -їwмъ 131.

оумолити -лѧ -лиши a ruga, a se ruga 57. ἱκετεύειν 43. 160. ἐκλιπαρεῖν 153. λιτάζεσθαι 169. δεῖσθαι 104. greş. оумоленъ бывъ 115. δυσωπηθεὶς ἐντεύξεις ‚reveritus intercessiones'. забъвенїе бw люто и матерѧ оумолити 154. αἱ γὰρ Εἰλείθυιαι δειναὶ μητέρας δυσωποῦσι.

оумолѣти -ѣѫ -ѣеши a se ruga λιτάζεσθαι 107 V. v. оумалѣти.

*оумрътити сѧ -щѫ сѧ -тиши сѧ a amorţi: wт зимы оумрътивше сѧ 20. ὑπὸ τοῦ χειμῶνος νεκρωθέν.

оумрѣти -рѫ -реши a muri 61. 188. 192. 204. θνήσκειν, deseorĭ. ἐκθνήσκειν 77. συναποθνήσκειν 74. τελευτᾶν 120. προαπέρχεσθαι 77. — wт отровїи 83. φαρμάσσεσθαι. — прѣдъ нимъ 116. αὐτοῦ προκινδυνεύειν. прѣвѣе мене оумрѣтъ 42. προεθανατώθης. прѣжде оумрьла бѣ 210. προετεθνήκει. оумерщоу 28. 83. 95. -ерши 77.

оумъ m. minte, judecată, gînd νοῦς 140. 145. 168. 179. 192. 217. γνώμη 8. 174. φρένες 74. 111. 116. 157. λογισμοί 143. pl. φρένες 108. 127.

оумыслити -шлѫ -слиши a se gîndi, a plănui, a scorni γιγνώσκειν 24. 32. 174. 179. καταγιγνώσκειν 70. διαγιγνώσκειν 208. ἐπινοεῖν 17. 150. οἴεσθαι 181. оумысли 65. scorni. хощевѣ оумыслити 51. vom plănui, vom şti.

оумышленїе n. gînd, plan ἐπίνοια 17. 29. 30. 104. 146. 155. instr. pl. -еими 104.

оумышлѣти -ѣѫ -ѣеши a se gîndi, a plănui, a scorni λογίζεσθαι 107. τεχνᾶσθαι 104.

оумѣти -ѣѫ -ѣеши a şti 64. εἰδέναι 113. ἐπιγιγνώσκειν 166. оумѣаше книгѫ 52. ştia carte.

оумѧкчати -аѫ -аеши a înmuia, a îmblînzi μαλάσσειν 128. слове са доушѫ оумѧкчаѫщаа 170. λόγοι ψυχῆς μαλακτικοί.

оумѧкчити -чѧ -чиши a înmuia μαλάσσειν 128. — сѧ a se înmuia, a se îmblînzi δαμάζεσθαι 113. оумѧкчи сѧ wт жестокооумїа 180. μαλάσσεται τῆς σκληρογνωμοσύνης.

оумѫдрити сѧ -ждрѧ сѧ -дриши сѧ a se cuminţi; greş. ни w сем же оумѫдришѧ сѧ блъгаре 200. ὡς δ' εἰς ταὐτὸ συνῆεσαν Βούλγαροι.

оумѫчити -чѧ -чиши a asupri, a chinui, a încerca κολάζειν 12. 82. 144. ἐτάζειν 18.

оунєвѣщати -аѫ -аеши a se logodi, a lua în căsătorie: зоѧ оуневѣщаетъ на бракъ 208. Ζωὴν νυμφεύεται πρὸς γάμον.

оуннъ m. Hun Οὖννος: pl. dat. оуннwм 19. ac. оуны 20.

оунъскъ adj. hunic Οὔννων 19.

оуныкати -аѫ -аеши a fi trist, măhnit ἀδημονεῖν 178.

оунылъ adj. obosit, abătut κατηφής 157. neobulg. u n i l D.

оуныти -ыѫ -ыеши a fi trist, a fi obosit βαρυθυμεῖν 151. оунывъ тащѣ 181. βαρυθυμήσας. оуньшѫ wт многаго троуда 145. ἀπεῖπον ἐκ πολλοῦ καμάτου.

ѹподобити сѧ -бѧ сѧ -биши сѧ a se asemăna, a se potrivi μιμεῖσθαι 136.

ѹпоити -ож -оиши a adăpa, a îmbăta μεθύσκειν 118. 145. — сѧ a se îmbăta πιαίνεσθαι 209.

ѹпокоати -аж -аеши a mîngăia, a linişti ψυχαγωγεῖν: — плъть ванеж 203. παραμυθεῖσθαι: — свои неджжнѣи новѣ 209.

ѹправити -вѧ -виши a trimete, a îndrepta στέλλειν 184. -викъ на теченїе 174. χαλινοστροφήσας.

ѹпражнѣти сѧ -ѣж сѧ -ѣеши сѧ a petrece, a se îndeletnici σχολάζειν 104. 168. 212. 219.

ѹпразнити сѧ -нѧ сѧ -ниши сѧ a petrece, a se îndeletnici σχολάζειν 182.

ѹпоущати -аж -аеши a trimete, a slobozi: градъ съхождааше ѿт оуѕїнства оупоущаемъ 154. χάλαζα κατέβαινεν ἐκ φόνου σφαιρουμένη.

ѹранити -нѧ -ниши a lovi, a răni: оураненъ 220. καταβελής.

ѹрвати -вж -веши a răsturna, a trînti, a birui 56. 60. 62. 64.

ѹреекшишъ v. оурекшешъ.

ѹрекшешъ m. Urekšeš (Ulysses) 54. 57. 58. 59. 65. -шишь 54. 55. 56. 58. 64. 65. оуреекшишь 55. оурикшешь 58. оурекшь 55. 56. 57. оурекшеша 56. N.-Sof. ѵрекшешь, ѵрекшишь, ѵрекшашь, ѵрекъшь, ѵрекшь; Pril. ȣрикшешь, deseorĭ.—царь трацински 126. — кнез' трацински 127. cf. ȣрикшешевим' рѣчем' 126. на ѵрикшешевѣ главѣ 133. сина ȣрикшека 126; Pyp. оурекшишь.

ѹрекшишъ, оурекшъ v. оурекшешъ.

ѹрещи -кж -чеши a hotări, a porunci παρακαλεῖν 127.

*ѹрїа f. vînt prielnic οὐρία: въ оурїахъ 191. οὐρίως.

ѹрикшешъ v. оурекшешъ.

ѹристанїе n. alergare: - кон"но 174. — колесничио 178. διφρηλασία.

ѹрокъ m. plată, leafă; explică pe длъгъ 157.

ѹръ m. domn, boĭer: pl. оурові 55. 58. 64. 65. gen. оуровъ 62. (ung. úr).

ѹржтити сѧ -щж сѧ -тиши сѧ a se abate: ꙗко да не ѿт пжтнаго шествїа оуржтит сѧ 68. ὡς μὴ ἀπὸ τῆς κατὰ δαίμονα πορείας ἐκτραπείη.

ѹс (= оузъ) prep. cu gen. pentru: оус твоего плавогривѣстого прȣсца 57. ‚propter equum tuum albam iubam habentem'. N.-Sof. из твоего 110.

*ѹсканжти -нж -неши a se usca, a se ofili ψύχεσθαι: aor. оускаде 159. cf. pol. swiędzić się a tînji.

ѹсилїе n. siluire, asuprire καταδυναστεία 75.

ѹскорити -рѧ -риши a se grăbi καταταχεῖν 143.

ѹсладити -ждж -диши a îndulci γλυκαίνειν 146.

ѹслаждати -аж -аеши a îndulci γλυκάζειν 4. 11. 198.

ѹслꙑшати -шж -шиши, -аж -аеши a auzi ἀκούειν, deseorĭ. желажщи дѣтородна оуслꙑшати сѧ 208. γλιχομένη τεκνουργὸς ἀκοῦσαι.

ѹсмїати сѧ -смѣж сѧ -смѣеши сѧ a rîde γελᾶν 207. 217.

ѹсмихнжти сѧ -нж сѧ -неши сѧ a rîde γελᾶν 198. προσγελᾶν 131.

ѹснжти -нж -неши a adormi, a dormi 63. ὑπνοῦν 10. 125. 147. καταδαρθάνειν 105. aor. оуспе 147. оуснoшж 105. оуснжшж 63.

ѹспити -пѧ -пиши a adormi pe cineva: оуспишж ѧ 56. o adormiră.

ѹспѣхъ m. izbîndă, folos: толикꙑи — части 191. τηλικαύτη εὔπνοια τύχης.

ѹсрамити сѧ -мѧ сѧ -миши сѧ a se ruşina αἰδεῖσθαι 155. женъскꙑ оусрами сѧ 27. γυναικοθύμως εἶχε.

ѹсрьдень adj. sîrguitor, însufleţit ἔκθυμος 209.

оусръдїє n. sîrguinţă; greş. съ оусръдїємъ 155. οἰκτρῶς.

оусръдно adv. cu însufleţire ἐκθύμως 128.

оусръднѣ adv. cu însufleţire, cu inimă ἐκθύμως 117. 158. εὐκαρδίως 35.

оуста pl. n. gură στόμα, deseorî.

оуставити -вѭ -виши a hotărî, a statori χοροῦν 73. διατάσσειν 81.

оуставъ m. tărie, consistenţă: оустава не иматъ (sc. сѣмѧ) 174. τὸ γόνιμον οὐκ ἔχει. legătură, aşezămînt, lege, învoeală δεσμός 19. θεσμός 12. 39. 122. 228. σύνθημα 29.

оустїє n. gură στόμα 38. pl. ѹстиꙗ 94. στόμα.

оустна f. buză χεῖλος: du. оустнѣ 146. 204. 217. на оустнахъ 157.

оустраати -аѫ -аєши a întocmi, a constitui καθιστάναι: оустраєтъ 215.

оустрашати -аѫ -аєши a speria, a înspăîmînta φοβεῖν 86. 109. θορυβεῖν 139. ἐκθροεῖν 162. оустрашаѭ зракъ 143. δύστλητος ὄψει. — сѧ a se speria, a se teme ὑποφρίσσειν 10. πτοεῖσθαι 28. не оустрашаи сѧ ѡт трѡѫ 58.

оустрашити -шѫ -шиши a speria, a înspăîmînta φοβεῖν 110. 124. 134. ἐκφοβεῖν 119. 196. πτοεῖν 122. καταπτοεῖν 118. — сѧ a se speria, a se teme 63. φρίσσειν 118. 196. 199. πτήσσειν 124. ἐκθροεῖσθαι 37. ὑποτρέειν 210. -шнеше сѧ ѡт звѣрїи 43. ζῷα περιτρέσαντες.

оустроити -оѫ -оиши a pune la cale, a aşeza, a întocmi τιθέναι 110. καθιστάναι 23. ἐξαρτᾶν 211. иже оустроєнїи 212. οἱ κληρωθέντες. въ златѣ оустроєнъ 171/172. χρυσοῦ πεποιημένος.

оустръмити -мѧ -миши a împinge, a îndupleca παρορμᾶν 26. — сѧ a se îndrepta spre ceva, a porni, a năvăli ὁρμᾶν 129. ἐφορμᾶν 75. 215. ἀφηνιάζειν 113. — на бѣгъ 107. ἐπὶ φυγὴν βλέπειν. — на бранъ 130. εἰς μάχην ἐρεθίζεσθαι. оустръми сѧ текѫщи 68. ὡρμήθη τρέχειν. на мльчанїе оустръмнеши сѧ слово да прѣстанетъ 211. εἰς σιωπῆς ὅρμον ὁ λόγος στήτω.

оустрьмлѣти -ѣѫ -ѣєши a împinge, a îndemna παρορμᾶν 99. — сѧ a porni, a năvăli ὁρμᾶν 94. ὁρμᾶσθαι 45. 216. χωρεῖν 76.

оустыдѣти сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se ruşina, a se teme αἰδεῖσθαι 12. 104. 180. ὑποστέλλεσθαι 24.

оустѫпати -аѫ -аєши a se da îndărăt, a ceda ἐξίστασθαι: — ѡт прѣстола 159.

оустѫпити -пѧ -пиши a se retrage, a ceda ἐξίστασθαι 212. ὑπεξίστασθαι 146. 220.

оусоушенъ adj. uscat φρυγανίτης 149 (V. соушенъ).

оусъмнѣти сѧ -нѧ сѧ -ниши сѧ a se teme, a se feri, a fugi ὑποτρέειν: — меча 107. — скоросъвратнѫѫ кола 157. δυσωπεῖσθαι: — писанїа царева 186. δραπετεύειν 193. 196. ни оусъмниши сѧ съвѡра 128. οὐκ αἰσχυνθήσῃ δῆμον.

оусыпати -аѫ -аєши a adormi, a dormi ὑπνοῦν 149. ὑπνώττειν 45.

оусырити -рѧ -риши a închega συμπηγνύναι 2.

оусѣкнѫти -нѫ -неши a tăia 66.

*оусѣль f. bucată, fragment: разсѣдошѫ сѧ ледокиѧ оусѣли 165. ἀπερράγησαν κρυστάλλων ἀποσπάδες.

оусѣченїе n. tăere, decapitare ποινή 27.

оутаити сѧ -аѫ сѧ -аиши сѧ a se ascunde 54. λανθάνειν 28.

оутврьдити -ждѫ -диши a întări κρατύνειν 112. κατοχυροῦν 188. ὑπερείδειν, ἀραρίσκειν 213. стлъпъ оутвръди 188. πύργον ἀσφαλτώσας. небо оутвръди 2. τὸν οὐρανὸν ἐσφαίρωσε. оутвръжденъ 183. παγιώτερος.

оутвръжденїе n. întăritură, sprijin ἑδρασμός 202.

оутєщи -кѫ -чєши a fugi 160. διαδιδράσκειν 30.

оутицанїє n. alergare: — кон"но 171. ἱππηλασία. — колєсничьно 174. ἁρματηστροφία, ἁρματοδρομία. v. колєсничєнъ, конєнъ.

оутишити -шѫ -шиши a linişti, a potoli κατασιγάζειν 170.

оутолити -лѫ -лиши a potoli, a conteni 66. бѣганиꙗ нє могꙑ инако — 38. τὴν φυγὴν ἀδυνατῶν ἄλλως εὖ διαθέσθαι. — сѧ a se potoli συστέλλεσθαι 119.

оутолѣвати -аѫ -аєши a potoli κατασιγάζειν 125.

оутро n. dimineaţă: изъ ꙋтра 170. πρωΐ. до оутра 21. 82. μέχρι, ἄχρι τοῦ περιόρθρου. за оутра spre dimineaţă, a doua zi 56. 60. 62. єгꙑ бꙑсть за оутра 62. cînd se făcu de ziuă, a doua zi.

оутроудити сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se trudi κάμνειν 68.

оутрънїи adj. de dimineaţă ἑωθινός 200.

оутрънинєнъ adj. de dimineaţă ὑπόρθριος 161.

оутрѣшєнъ adj. de mîine: въ оутрѣшнꙑи дьнь 61.

*оутъпатати -щѫ -щєши a călca: вино въ новѣ оутъптано 203. οἶνος νεοπάτητος. cf. neobulg. u t e p ъ, u t e p v a m D.

оутѣха f. mîngăere ψυχαγωγία 74.

оутѣшати -аѫ -аєши a mîngăia, a încuraja ψυχαγωγεῖν 204. παραμυθεῖσθαι 1. 87. 203. 210. παρεγγυᾶσθαι 79.

оутѣшєнїє n. mîngăere 66. παραμυθία 126.

оутѣшєнъ adj. mîngăitor παραινετήριος 220.

оутѣшити -шѫ -шиши a mîngăia παραμυθεῖσθαι 70. 170.

оухватити -щѫ -тиши a apuca, a pune mîna, a prinde 161. χειροῦσθαι 28. 151. 190. συλλαμβάνειν 181. 189. 219. ζωγρεῖν 26. 97. 107. 118. 130. 143. 162. 186. 218. 219. оухвачєнъ бꙑстъ ἁλίσκεται 129. ἑάλω 215. оубїицѫ оухвати 97. τὸν φονέα τίννυται.

оухо n. ureche 66. du. оуши ἀκοαί 80. 127.

оухранити сѧ -нѫ сѧ -ниши сѧ a se păstra 65. v. давно.

оухꙑтити -щѫ -тиши a prinde 54.

оухꙑщрѣти -ѣѫ -ѣєши a pune la cale, a scorni τεχνάζεσθαι 29. τεχνᾶσθαι 79. 132. 179.

оуцѣломѫдрѣти -ѣѫ -ѣєши a cuminţi, a înţelepţi, a învăţa σωφρονίζειν 13. 172. 173. V. -мѫдрѣти 13.

оучєнїє n. învăţătură μάθησις 147. μαθητεία 169. μάθημα 180.

оучєникъ m. ucenic μαθητής 120.

оучинити -нѧ -ниши a face τάσσειν 5.

оучитєль m. învăţător διδάσκαλος 79.

оучити -чѧ -чиши a învăţa 177. διδάσκειν 86. 135. greş. и нравꙑ доволнꙑми — и наказовати 79. καὶ τρόπους ἱκανώτατος ῥυθμίζειν καὶ παιδεύειν.

оущєдрити -рѧ -риши a compătimi οἰκτείρειν 33. 37. 42. 101. 123. 128. κατοικτείρειν 81. 130.

оуꙗзвити -вѧ -виши a răni, a lovi, a bate, a străpunge, a învenina πλήττειν 128. 210. ἐκπιέζειν 164. κατατραυματίζειν 77. καταμωλωπίζειν 216. κατατιτρώσκειν 130. καταμελαίνειν 166. στίζειν 164. κατακνίζειν 105. φαρμακεύειν 110. ꙗко да овчѧ самъ оуꙗзвитъ 186. ἵνα τὸ πρόβατον αὐτὸς θοινῷτο. ꙗзвоѫ оуꙗзвєнъ бꙑкъ 114. μάστιγι βληθείς. сръдцємъ оуꙗзвєномъ 195. καρδιότρωτος. — сѧ a fi rănit, a se 'nfuria, a se întărîta, a se aprinde πλήττεσθαι: — доушєѫ 101. 121. — сръдцємъ 116. σοβεῖσθαι 143. πιμπρᾶσθαι 98. 101. оуꙗзвнꙗ сѧ ѡт нѣкоєго зазора 194. ὑποκνισθεὶς ἔκ τινος ὑποψίας. трънїємъ вра-

жданымъ оуязвенъ сѧ 191. ἀκάνθῃ φθόνου κεντηθείς. v. цѣломѫдренъ.

оуязклѣти v. оуязвѣти.

оуязвѣти -вѫ -вѣши a lovi, a bate, a străpunge πλήττειν 173. μωλωπίζειν 128. καταμωλωπίζειν 183. κεραΐζειν 197. αἱμάσσειν 159. κεντεῖν 141. срьдца же варварскаа страхъ -вѣаше 197. καρδίας δὲ βαρβαρικὰς τὸ δέος ἐκρυστάλλου. оуязвѣѫ 33. στυγητός. — срьдце 156. δακνοκάρδιος. — доушѫ 166. δακέθυμος. — сѧ a se întărîta, a se înfuria, a se aprinde: — срьдцемъ 118. πιμπρᾶσθαι τὴν καρδίαν. — ѫтробоѫ 172. συστρέφεσθαι τὰ σπλάγχνα. злыми помыслы -вѣаше сѧ 203. σοβαραῖς ἐννοίαις ἐσοβεῖτο. -влѣѫщи 159. -влѣет сѧ 118.

Ф.

ф τὸ φῖ 126. ф слово ibid. τὸ φῖ στοιχεῖον (V. фрът).

*фаматрїнскъ adj. din Damatria Δαματρύος 143.

фараоновъ adj. al Faraonuluĭ Φαραώ 33. 134.

фараонъ m. Faraon Φαραώ 32. 33. 34.

*фаресъ indecl. fares φάρες 24.

*фарїа f. cal: nom. егова фарна 60. N.-Sof. gen. дарїѧ 112. (v.-serb. farija, grec. φάριον; cf. Miklosich, Fremdwörter 87).

фарижъ m. cal 58. 61. 65. sg. gen. -жа 58. 64. 65. dat. -жоу 61. 66. loc. -жи 59. pl. loc. -жохъ 49. (grec. φάρης, med.-lat. farius).

фарижъ m. Farіž (Paris) 50. 51. 52. gen. -жа, dat. -жоу 60. instr. -жомъ 66. voc. -жю 50. -жоу 52. 60. gen. фарифа 56. N.-Sof. дарижь, дарежь 104. 105. 106. 117; Prim. фарижь 182; Pyp. фарижь. cf. Archiv X, 39. v. парижъ.

фарифъ v. фарижъ.

*фасидъскъ adj. din Phasis Φάσιδος 199.

*фелепопъ, фелеспонъ v. телеспонъ.

фелеша v. пелеша.

фелешъ v. пелешъ.

ферелешевъ adj. al luĭ Fereleš (al luĭ Pelleus) 54. ферлешевъ 57. N.-Sof. дерелешевъ, дерлешевъ сынъ 108. 110; Pyp. gen. фирелеша. Wessel., Ist. rom. II, 121.

ферлешевъ v. ферелешевъ.

*фестилъ m. Faustulus Φαυστύλος 71.

*фивъ m. Phoebus Φοῖβος 75.

*филадельфъ = adj. grec. φιλάδελφος 31.

*филиппикъ m. Filipic Φιλιππικός 126. 142.

*филопонъ m. Filopon 31. v. птолемеи.

философїа f. filosofie φιλοσοφία 101.

философъ m. filosof φιλόσοφος: loc. pl. -охъ 178.

*филъ adj.: dat. филѣ coresp. greşit grec. φίλης: филѣ женихa сестрѣ своеи нарицаѫ его 44. φίλης νυμφίον ἀδελφῆς αὐτὸν κατονομάζων.

финикїа f. Fenicia Φοινίκη 30. Φοῖνιξ 193.

*финикїанинъ m. Fenician Φοῖνιξ 77. 196.

*финикозраченъ adj. cu obrajĭ roşiĭ φοινικοπάρῃος 27.

финикъ m. finic, palmier φοίνιξ 4.

*финикь m. Fenicia Φοινίκη 38.

финичьскъ adj. fenician Φοινίκων 199.

*фисонъ m. Fison Φεισών 8.

*фока m. Foca Φωκᾶς 128. 186. 189. 190. 192. 195. 198. — мѫчитель 129. фѹка 184. gen. фωкѫ 193.

*фолїа f. ban ‚follis‘ φόλλις: .з. фолїи даваше 115.

*фора m. Forad Φοράδ 8.

*фотїе m. Fotie Φώτιος 173. 174. 177. 179.

*фочинъ adj. al luĭ Foca Φωκᾶ 186. 194.
*фригїа f. Frigia Φρύγια 27. 156.
фригъ m. Frigian Φρύξ 40.
фрѣкъ m. aripă πτίλον: instr. sg. -комъ 9. ac. pl. -кошы 217.
фрѧт v. ф.
фрѫгъ m. Frînc Φράγγος 150. 155.
фрѫжьскъ adj. frîncesc Φράγγων 155.
*фѹка v. фока.

X.

*хавданъ m. Chavdan Χαβδάν 196.
хагановъ adj. al chaganuluĭ χαγάνου 140.
*хаганъ m. chagan χαγάνος 127. 139. каганъ 127.
хазаръскъ adj. al Chazarilor Χαζάρων 139.
*халанъскъ adj. al Chalaneĭ Χαλάνης 15. 188.
халдеанинъ m. Chaldeŭ Χαλδαῖος 22. 23. 131.
халдеинъ m. Chaldeŭ Χαλδαῖος: pl. халдее 21. халдеие 22.
халдеискъ adj. chaldaic 22. χαλδαῖος 24. Χαλδαίων 18. 21.
халкидонъ m. Chalcedon Χαλκηδόνιοι 133.
халкидонъскъ adj. din Chalcedon Χαλκηδονίων 93.
хамовъ adj. al luĭ Cham Χάμ 15.
*хамъ m. Cham Χάμ 15.
ханаанъскъ adj. din Chanaan Χαναάμ 35.
хананеа f. Chanaan Χαναναία 32.
хартїа f. hîrtie χάρτης 79. 104. 113,114.
хвала f. laudă, fală: съ веплемъ и хваламн 109. μετὰ κραυγῆς εὐφήμου.
хвалити -лѧ -лиши a lăuda εὐφημεῖν 117. — сѧ a se lăuda, a se făli μεγαλαυχεῖν, κατακαυχᾶσθαι 214.
хватати -аѫ -аеши a apuca, a prinde: хватаѫ звѣздꙑ 149. βάλλων εἰς ἀστέρας.
херсонъ m. Cherson Χερσών 140. 141. ἡ Χερσών πόλις 138.
херсонъскъ adj. din Cherson: херсон"скꙑи житель 141. Χερσωνίτης.
херсонѣнинъ m. Chersonitean Χερσωνίτης 142. ὁ ἐν Χερσῶνι 143.
херѹвимъ m. Cheruvim Χερουβίμ 168.
*хетеанинъ m. Cheteean Χετταῖος 118.
хилемъ m. coĭf 53.
хилїада f. o mie 201. χιλιανδρία 119.
хламида f. chlamidă χλαμύς 109.
хлъмъ m. colină, impr. dumbravă δρυμών 69. δρυμός 193. ἄλσος 70.
хлѣбъ m. pîne ἄρτος 78. 187. насꙑтити сѧ хлѣба 32. ψωμίζεται.
хлѣвина f. casă οἶκος, δωμάτιον 165.
хлѧбь f. hăŭ, potop: хлѧби небеснꙑѧ ѡтвръзъ 14. τὰ στέγαστρα τῶν οὐρανῶν ἀνοίξας.
ходило n. călcîiŭ 63.
ходити -ждѫ -дити a merge, a umbla 48. 67. βαδίζειν 81. πατεῖν 167. по сѹхѹ ходѧ χερσοπόρος 154. πεζός 5. по земи — πεζοπορῶν 14. πεζός 9. по водахъ — 142. ὑγροπόρος. по водахъ, по водѣ — 154. ἔνυγρος.
*хозроевъ adj. al luĭ Chosroes Χοσρόου 131. 132.
хозрои m. Chosroes Χοσρόης 118. 119. 131. 133.
хора f. ţară 48. 49. (grec. χώρα).
хоро n. cerc, horă κύκλος 192. — играти 53. a juca hora.
хорѫгва f. sceptru σκῆπτρον: pl. -гвꙑ (V. -гви) 202. neobulg. chorъgva.
хорѫгви pl. f. sceptru σκῆπτρα 110. σκῆπτρον 115. власти перстѣи — 29. τῆς ἀρχῆς τῆς Περσικῆς ἡνίαι. — въсточнꙑѧ 97. οἱ οἴακες τῆς ἕω. — дрѣжѫ 105. σκηπτροκρατῶν. ac. -гви 97.

110. 115. -г'вн 29. neobulg. chorъgvi.

хотѣнїє n. dorință, voe θέλησις 131. τὸ καταθύμιον 92. greș. на изпѣщенїе бъти емоу хотѣнию 98. φερέγγυον ἐσόμενον τῶν ἐποφειλομένων. v. изпѣщенїе.

хотѣти -щѫ -щеши a voi, a dori, a avea de gînd βούλεσθαι, θέλειν, ἐθέλειν, μέλλειν, deseori. ἐρᾶν 41. συνεπινεύειν 136. хотѧ 113. ἑκών. не хотѧ 113. 144. 207. 219. ἀέκων. ꙗкоже хощетъ 195. ὡς θελητόν. ꙗкоже хотѣаше 184. ὡς ᾤετο. хотѧщи родити 25. κύουσα. оубити хотѧще 84. ἀναιρήσοντες. хотѣахѫ поглътити 133. ἐπερρόθουν. greș. не хотѣаше до конца 185. οὐκ ἔλαθεν εἰς τέλος. În legătură cu infin. exprimă în pr. 1) pe român. «era să»: хотѣше погоубити менелаоуша царѣ и оурекшиша, аще не би их прѣимѫшь застѫпиль 56. era să omoare pe Menelauš craĭul și pe Urekšiš, dacă nu i-ar fi oprit Prějamuš. помѣнѣте, егы хтѣхмы вь штоцѣ ономь погынѫти 64. gîndiți-vă că era să perim în ostrovul acela. 2) viitorul: a) sub forma întreagă хощѫ: не — оставити 50. nu voiŭ părăsi.— прїити voiŭ veni,— тѧ сътворитъ te voiŭ face 51. — створити 65. voiŭ face. хощешь: — оставити 57. veĭ lăsa. хощетъ: — бытн va fi, — изгорѣти va arde 48. — помагати 50. va ajuta. — поити va pleca, — довести va aduce, — бытн va fi, — погорѣти va arde 51. — оуморити 53. va omorî. — прѣстати 59. va înceta. — работати 64. va sluji. — сѧ скончати 65. se va sfîrși. хощемъ: — погыбнѫти, погынѫти 55. 59. vom peri. — дати 56. vom da. — створити 62. vom face. — прѣѫти vom lua, — заѕиздати vom zidi 66. хотѧтъ: — слоужити 52. vor sluji. du. хощевѣ: — створити 51. vom face. b) sub forma scurtată щѫ: — оставити 57. voiŭ lăsa. — носити 62. voiŭ purta. да понест' — voiŭ purta, voiŭ duce 61. щешь: — видѣти veĭ vedea, не — дочакать nu veĭ aștepta 62. щетъ: — бъти va fi, съставитъ — va opri, прѣорат — va ara 54. ще: — оутолити 66. va potoli. сѧ щет, сѧ ще пролиати 53. se va vărsa. aor. p. 1 pl. хтѣхмы; v. maĭ sus.

храберъ adj. tare, viteaz, războĭnic 50. 54. 65. γενναῖος 40. 148. 176. 184. ἀνδρεῖος 191. ἀρεϊκός 39. 43. 96. 185. ἀρειμάνιος 19. μενέμαχος 87. ὑπέρθυμος, στρατηγικός, ἀνδροφθόρος, V. τρισαριστεργάτης 118. εὔτολμος 30. ἄριστος 40. δραστηριώτατος 126. храбрыи арїе 200. τειχεσιπλήτης Ἄρης. храбрыи luptător, eroŭ, fruntaș ἥρως 211. 221. μαχητής 196. ἀριστεύς 41. храберъ 176. 191. v. паче, три.

храборъствїе n. bărbăție, vitejie ἀριστουργία 211. ἀνδραγαθία, ἀριστούργημα 221. στρατηγία 126. greș. мѫжьскыми испльнень храборъстви 220. ἀρεϊκῶν μεστὸς Ὀλυμπιάδων.

храборъство n. vitejie, faptă vitejască στρατήγημα 119. въ храборствоух' ibid. ἐπὶ στρατηγίαις.

храбровати -оуѫ -оуеши a fi viteaz προαριστεύειν 177.

*храбродоушїе n. vitejie τὸ γενναιόθυμον 193.

*храбросръдъ adj. viteaz ἀνδροκάρδιος 40. 74. γενναιοκάρδιος 84. εὐκάρδιος 162. ἀνδρόσπλαγχνος 191.

храбрость f. vitejie, bărbăție ἀρρενωπότης 41.

храбрыи v. храберъ.

*храбрѣ adv. vitejește γενναίως 179. 194.

храмъ m. casă, templu οἶκος 126. 137. 150. μονή 203. 209. φροντιστήριον 160. νεώς 38. ναός 43. 112. 120. 176. 209. τέμενος 75. 93. 120. 126. 148. 209. τεμένισμα 148. προτεμένισμα 176.

храненїе n. pază φυλακή 186.

хранилище n. loc de păstrare προφυλακή 197.

хранителница f. păzitoare, îngrijitoare φύλαξ 72. φροντίστρια 213.

хранитель m. păzitor, îngrijitor φύλαξ 28. 100. 161. 171. 186. 189. 211. προφύλαξ, τηρητής 186. pl. φρουρά 81. gen. pl. -лей 171. v. врѣма, нырьнъ.

хранити -нѭ -нишн a hrăni, a îngriji, a păstra 48. 56. 191 V. τρέφειν, deseorĭ. ὑποτρέφειν 24. 41. 191. φυλάττειν 40. 100. 193. κήδεσθαι 74. συντηρεῖν 116. ἔχειν 24. impr. ἐπέχειν 146. въ глѫбинѣ хранимъ 219. βυθότροφος.

храпати -пѭ пешн a horcăi, a dormi: pt. храплѭ 106. καταδαρθάνων. храпѭ и хоудѣ лежѫ 176. καταδαρθάνων λιτῶς.

*хрисафїе m. Chrysaphios Χρυσάφιος 105. 106.

*хрисополе n. Chrysopolis Χρυσόπολις: gen. -лѣ 184.

христїанинъ m. creştin 91. 93. ὁ ὑπὸ Χριστοῦ 155.

христовъ adj. al luĭ Christos 67. 177. Χριστοῦ 92. 93. 126. 147. 151. — мѫченикъ 209. χριστομάρτυρ. gen. pl. -вѣхъ 126. 147. 151. 159.

христосъ m. Christos 80. 82. Χριστός 150. gen. христа 91. 146. dat. христови 93.

*христофоровъ adj. al luĭ Christofor Χριστοφόρου 187.

христъ v. христосъ.

*хоудолѣпнѣ adv. sgîrcit μικροπρεπῶς 194.

*хоудоперъ adj. cu aripĭ micĭ, plăpînde ἁπαλόπτερυξ 217. greş. ꙗкы прѫзи же хоудопери и длъгоnози 134 ὡς ἀκρὶς δὲ πεζόπτερος πτηνόπους.

*хоудоразоумїе n. prostie πτωχογνωμοσύνη 194.

*хоудословесенъ adj. cîrcotaş, uricios σμικρολογώτατος 158.

*хоудословецъ m. cîrcotaş σμικρολόγος 156.

хоудословїе n. sîcăeală, vorbă de clacă σμικρολογία 128. τὸ σμικρολόγον 194.

*хоудосръдъ adj. mic la suflet μικροκάρδιος 144. μικροσπλάγχνος 153.

хоудость f. micime, răutate φαυλότης 204.

*хоудотроупенъ adj. mic la trup, greş. cu viaţă scurtă βραχύβιος 6.

*хоудооуменъ adj. slab de minte, prost μικρογνώμων 189.

хоудъ adj. mic, slab, urît, prost, mişel (nenorocit) φαῦλος 176. οἰκτρός 175. — възрастом' 183. βραχὺς τὴν ἡλικίαν. хоудꙑѭ же прошедъ възрасты 146. τὰς ἀτελεῖς δὲ παρελθὼν ἡλικίας. на хоудѣ долоулѣгани 196. ἐν ταπεινῷ ψιαθίῳ. ѿ хоуда помꙑсла 202. ἀπὸ ψιλῆς διαβολῆς. въ хоудѣ врѣмени 144. μικρόχρονον. ѿ хоуда рода 25. δυσγενής. greş. ꙗко ѕвѣрь хоудъ вѣ окрѫженъ 218. ὡς κολοιὸς ἦν ἀπεψιλωμένος. вьзѧ нищѫ и хоуды ризы 62. v. постелѣ, стѫпати.

хоудѣ adv. răŭ, prost λιτῶς 176. v. храпати.

хоула f. hulă 150.

хоуленъ adj. cîrtitor, batjocoritor, de batjocură φλήναφος 118. 129. κατάπτυστος 174.

хоулити -лѭ -лиши a huli, a cîrti βλασφημεῖν 207. pt. хоулѭ 88. βλάσφημος.

*хоусарсаѳемъ m. Chusarsathem Χουσαρσαθέμ 151.

хътѣти v. хотѣти.

хꙑзина f. casă δόμος 219.

хꙑтрецъ m. meşter τεχνίτης 3.

хꙑтрость f. meşteşug, artă, şiretenie 54. τέχνη 106. μηχανή 164. 178. хꙑтростиѭ 140. ἐντέχνως. съ хꙑтростїѭ 170. εὐτέχνως.

хꙑтръ adj. meşter, priceput, întreprinzător, activ τεχνουργός 164. δρα-

στικός 131. хытрꙑи 193. τεχνίτης. хытрое 168. τὸ πόριμον.

хꙑщати -аѭ -аѥши a răpi διαρπάζειν 17.

хꙑщенїе n. răpire, pradă ἅρπαγμα 116. 159.

хꙑщникъ m. răpitor ἁρπακτήρ 121. 205. φιλάρπαξ 117. 123.

хѫдожникъ m. meşter, artist τεχνίτης 2.

хѫдожьство n. meşteşug, artă τέχνη 32. μηχάνημα 178.

хѫпати -аѭ -аѥши a apuca, a prinde: хѫпаѩи прѣмѫдрꙑѩ въ коварствихъ 186. ὁ δρασσόμενος σοφοὺς ἐπὶ ταῖς πανουργίαις.

Ц.

цареватн -рюѭ -рюѥши a împărăţi, a umbla după împărăţie βασιλειᾶν 199.

царевъ adj. împărătesc 26. βασιλέως 72. 85. 103. 104. 179. 205. 209. 281. κράτορος 185. 199. βασίλειος 109. coresp. luĭ Λαομέδοντος 36. 'Αγαμέμνονος 41. Λέοντος 110. instr. sg. -ѣмъ 72.

царнградъ m. Constantinopol 99. 150. 187. 188. 192. 197. ἡ βασιλίς 140.

царица f. împărăteasă βασίλισσα, βασιλίς, deseorĭ. ἄνασσα 169. 174. 206. δέσποινα 27. царѣца 52.

царичинъ adj. al împărătesiĭ βασιλίδος 89. 166. Αὐγούστης 179.

царскꙑ adv. împărăteşte βασιλικῶς 86.

царствїе n. împărăţie 27. βασιλεία, deseorĭ. κράτος 95. ἀρχή 192. царствїа вꙑсота 78. βασίλειον ὕψος. хорѫгви царствїа 115. σκῆπτρον τὸ βασίλειον.

царство n. împărăţie, deseorĭ în titlurĭ. βασιλεία, deseorĭ. τὰ τῆς βασιλείας 21. κράτος 32. 90. 210. 214. κράτος βασίλειον 98. κρατορία 218. ἀρχή 208. царство же ихъ 16. τὸ βασιλεύεσθαι δ'αὐτούς. greş. царствоу и на владѫщаго вьсѣ сꙑшиваѫ 185. βασιλειῶν καὶ κατὰ τοῦ κρατοῦντος πάντα τυρεύων. царство ти 52. 53. împărăţia ta.

царствовати -оуѭ -оуѥши a împărăţi, a domni 15. 16. 72. 112. 140. 211. βασιλεύειν, deseorĭ. κρατεῖν 135. ἄρχειν 30. 90. greş. βασιλεύεσθαι 16. 99. царствова 22. βασιλεὺς ἦν. вьсѣми царствѹѫ 99. παντάναξ. съ отьцем' царствѹѫ 97. πρὸς τοῦ πατρὸς αὐτάναξ.

царьскъ adj. împărătesc 52. 53. 160. 177. 188. 197. βασίλειος, deseorĭ. βασιλέως 102. 188. βασιλείας 106. 206. κράτους 28. ἄνακτος 144. 185. 205. κράτορος 187. доуше царскаа 1. ψυχὴ βασίλισσα. оградꙑ царскꙑѩ 219. οἱ περίβολοι τῆς ἀρχῆς. царскꙑѩ житница 194. αἱ δημόσιαι σιτοθῆκαι. царское 172. τὸ βασίλειον tesaurul imperial. царскаа insigniile imperiale 197 (v. ськлѣпцѧ). τὰ βασίλεια 98. 117. 121. 123. 168. τὰ ἀνάκτορα 153. 191. царскꙑи градъ ἡ βασιλὶς πόλις 145. 173. ἡ βασιλίς 94. 134. царскꙑи дворъ 28. τὰ βασίλεια. dat. şi loc. sg. f. царскои 53. 73. 189.

царь m. împărat βασιλεύς, ἄναξ, αὐτάναξ, κράτωρ, deseorĭ. δεσπότης 27. κοίρανος 216. σκηπτοῦχος 222. βασιλεύων 148. κρατῶν 103. 122. 177. coresp. luĭ 'Αγαμέμνων 40. — и самодрьжецъ 161. αὐτάναξ αὐτοκράτωρ. царъ 18. 53. 59. 60. instr. pl. цармн 148.

царѣца v. царица.

цвисти, цъвтѫ, цъвтеши a înflori ἀνθεῖν 9. θάλλειν 209. σφριγᾶν 203. 213. εὐθηνεῖσθαι 142. pt. цъвтꙑ κατάκομος 8. πρωθήβης 141.

цвѣтана f. Cvĕtana (Iphigenia) 56. ac. цвѣтанꙑ госпождѫ 55. 64. N.-Sof.

цвѣтана, цвєтана; Pyp. цвѣтана; Pril. ac. цвєнѹ̂ажнꙗ 126.

цвѣтєнъ adj. de floare ἀνθέων, ἀνθῶν 7. 8.

цвѣтїє n. florĭ 48. ἄνθη 4. 5. дръжавѣ — 151. τοῦ κράτους ὁ λειμών.

цвѣтъ m. floare 47. 163 V. ἄνθος, deseorĭ. ῥόδον 203. 212. pl. gen. -товъ 7. 168. instr. -товы 7 V. v. багръ.

цєровъ adj. de stejar, de cer: цєровѣмъ плодомъ пєкжщє сѧ 205. πρινοκάρπων φροντισταί.

*цимисхи m. Tzimisches Τζιμισχῆς 191. 196. 197. цимисхїи 196. 197. dat. -нєви 191.

*цимисхїи v. цимисхи.

цръковєнъ adj. bisericesc ναοῦ 23. σεμνείου 160.

цръкові f. templu, biserică 63. ναός, deseorĭ. τέμενος 120. ἐκκλησία 146. 160. 177. ὁ ναὸς ὁ ἱερός 109. οἶκος 148.

цѣвница f. liră λύρα 174. цѣвницж гжслънжж пож 214. τὴν νευρὰν τὴν μουσικὴν ψαλάττων.

*цѣлєбєнъ adj. vindecător ἀκεσώδυνος 181.

цѣлитєлєнъ adj. vindecător ἀλεξίκακος 114.

цѣловати -ѹж -ѹєши a săruta 52.

цѣломждрєнъ adj. prudent σωφρονιστήριος 104. comparat. цѣломждрънѣи 73. σωφρονικώτατος. greş цѣломждрєнъ ѹмꙗвєнъ 167. σωφρόνως ἐστιγμένος.

цѣломждрїє n. înţelepciune, prudenţă σωφροσύνη 98. 193. 197.

цѣломждръ adj. înţelept, prudent νουνεχής 74. σώφρων 115. φιλοσώφρων 108. σωφρονικώτατος 153.

цѣлоѹмєнъ adj. întreg la minte, înţelept σώφρων 191.

цѣлъ adj. întreg, neatins, neamestecat ἀκέραιος: сицє ничьсожє цѣло въ чловѣчи єстьствѣ 114. гръком жє цѣла възвратишж ижє о кархидонѣ 138. Ῥωμαίοις δ' ἀνεσώσαντο τὰ τῶν Καρχηδονίων. вєс племєнѣ цѣла 208. ἄφιλος, αὖος.

цѣна f. preţ τιμή 73.

цѣста f. stradă ἀγυιά 142.

Ч.

чаати, чаж, чаєши a nădăjdui, a aştepta ἐλπίζειν 26. προσδοκᾶν 74. greş. ꙗко да чажщжж єж погѹбитъ славж 25. ὡς ἂν τὸ προσδοκώμενον ἐξαμαυρώσῃ κλέος.

чародѣи m. vrăjitor γόης 135.

чародѣица f. vrăjitoare, profeţitoare φοιβάστρια 216. m. vrăjitor: чловѣкъ — 150. ἄνθρωπος γόης.

часъ m. vreme, timp: зимєнъ — 20. 169. χειμέρια ὥρα. на вьсѧ часы 130. 178. καθ' ὥραν.

чаша f. pahar, cupă σκύφος 11. 28. 101. 119. 135 161. 174. κρατήρ 21. 145. 156. 171. 174. 221. ποτιστήριον 85. κύαθος 165. κύλιξ 140. κυλίκιον 136. κέρασμα 216. nom. sg. чашж 52.

чєло n. frunte μέτωπον 164.

чєлюсти pl. f. măsele σιαγόνες 197. μύλαι 202. γνάθοι 167. 174. 210. 215.

*чєрѣша f. cireş κέρασος 4.

*чєтворица f. căruţă cu patru caĭ τέτρωρον 171. 174. 213.

чєтврътꙑи num. al patrulea τέταρτος 4. 5. 47. 181. — бракъ 182. τετραγαμία. f. чєтвръта 8.

чєтврѣногъ adj. cu patru picioare τετράπους 68.

чєтꙑрє num. patru τέσσαρες: gen. -рєхъ 80. dat. -рємъ 181. ac. -ри 8. 75. 197.

чїи pron. al cuĭ τίνος 25. 28. 166. f. чиꙗ 38.

чиноначѧлникъ m. comandant de tagmă ταγματάρχης 19. 34. 91. 143. 147. 162. 190. κλιματάρχης şef de provincie 129. 151.

чинъ m. tagmă, rînd, cin τάγμα 107. 145. τάξις 106. — конискъ 115. τάγμα. — смѣренїа 92. τύχη ταπεινοτέρα. pl. dat. -нокомъ 107. loc. -нѡх 106. 145.

число n. număr 163. ἀριθμός 34. 80. 148. τὸ ποσόν, πλῆθος 127. μέτρον 138. 202.— кон 40. στρατιᾶς σμῆνος. къ иномъ словѣ и врѣмен'нѣмъ числѣ написашѫ сѧ 94. ἑτέρου λόγου καὶ καιροῦ καταριθμεῖν καὶ γράφειν. V. бесчисленъ.

*чистообразенъ adj. curat la faţă σεμνότροπος 100.

чистота f. curăţenie ἁγνεία 100. 102. 106.

чистъ adj. curat καθαρός, deseorĭ. σεμνός 106. 115. 167. ἁγνός 70. — житїемъ 100. σεμνόβιος.

чистѣ adv. curat καθαρῶς 105.

человѣколюбезно adv. cu ĭubire de oamenĭ φιλάνθρωπον 108. φιλανθρωπότερον 218.

человѣколюбезнѣ adv. cu ĭubire de oamenĭ φιλανθρώπως 70.

человѣколюбенъ adj. ĭubitor de oamenĭ φιλάνθρωπος 117. 122. φιλανθρωπότερος 80.

человѣколюбивъ adj. ĭubitor de oamenĭ φιλανθρωπότερος 141.

человѣколюбнѣ adv. cu ĭubire de oamenĭ φιλανθρώπως 117.

*человѣкоснѣденъ adj. mâncător de oamenĭ ἀνθρωποβόρος 119.

*человѣкоубїиственъ adj. omorîtor de oamenĭ ἀνθρωποφόντης: -твеными 129.

человѣкъ m. om ἄνθρωπος, deseorĭ.

человѣчь adj. omenesc ἀνθρώπων 90. ἀνθρώπινος 104.

человѣчьскъ adj. omenesc ἀνθρώπων, deseorĭ. ἀνθρώπινος 109. ἀνθρώπειος 23. ἐν ἀνθρώποις 137. βροτήσιος 80.

чръвенъ V. чръвленъ.

чръвїи m. vĭerme σκώληξ 172.

*чръвїинъ adj. de vĭerme: чръвїиннѣмъ живѣше житїемъ 215. σκώληκος ἔζη βιοτήν.

чръвити сѧ -вѧ сѧ -виши сѧ a se înroşi: чрьвлѣахѫ сѧ мечи 45. φονόβαπτα τὰ ξίφη.

чръвленица f. purpură πορφύρα 21. πορφυρίς 220. pl. βύσσινα 221.

чръвленичинъ adj. de purpură πορφύρεος, ὁ ἐκ πορφύρας 95.

*чръвленообразенъ adj. roşu la faţă, roşu πορφυρόβαπτος 104. ῥοδόχρους 86 (-ве-).

чръвленъ adj. roşu 52. πορφύρεος 95. 163. περιπόρφυρος 5. ὑπόκιρρος 3. ἐρύθρωος 104. ἐξέρυθρος 217. λυθρόφυρτος 197 V. чръвенъ 52. 56. 104. instr. sg. -венѣмь 52.

чръвлень f. cerneală roşie, chinovar: чрьвленїѫ назнаменанъ 186. ἐρυθροσήμαντος.

чръвь m. vĭerme σκώληξ: pl. -вїе 153.

чръменъ adj. roşu ἐρυθρός, πυρρός 9. чръмное море 34. ἐρυθρά. du. чрьмнѣ 9.

чръмнозраченъ adj. roşu ἐρυθρόβαπτος, ἐρυθραυγής 5.

чрънецъ m. călugăr: pl. чрънци 151. τὸ μέλαν.

чрънечьскъ adj. călugăresc μελενδυτῶν 150.

чрънило n. cerneală μέλαν 205. 207.

чрънозраченъ adj. negru χολοβάφινος 163. μελάγχροος 213.

*чрънонosецъ m. călugăr μελαμφόρος 220.

*чрънообразенъ adj. negru la faţă κελαινόχρως, μελανόχρως 43.

*чръноперъ adj. cu aripĭ negre μελάμπτερος 9.

*чрънорızенъ adj. cu haĭne negre, îmbrăcat în negru μελάμπεπλος 216. σκοτεινόπεπλος 219.

чръность f. negreală μελαντηρία 148.

чрънъ adj. negru **62**. μέλας 112. 146. 209/210. στυγνός 127. greş. покажѫ гаврана чрънѣнишаго ѡт чрънности 148. γνωρίσω κόρακα τὸν κρωκτικὸν ἐκ τῆς μελαντηρίας.

***чрътогохранитель** m. păzitor de odae, de ĭatac θαλαμηπολῶν 154.

чрътогъ m. odae, ĭatac θάλαμος 8. 214. 215. παστάς 45. чрътози 150. παστοπήγια. v. женитвенъ.

чрѣватъ adj. pîntecos, îngreunat ἐγκύμων 68.

чрѣвенъ adj. de pîntece γαστρός 82. 83. 150.

чрѣво n. pîntece, măruntae γαστήρ 5. 37. 77. 83. νηδύς 146. ἔντερον 149. χολάδες 217. αἰδώς 37.

чрѣвоугодникъ m. închinător pînteceluĭ, lacom γάστρις 20.

чрѣда f. turmă ἀγέλη 67. къ чрѣдѫ ibid. ἀγεληδόν.

чрѣденъ adj. din turmă ἀγελαῖος 99.

чрѣсло n. şold ὀσφύς 181. 189.

что pron. a) interrog. ce τί, deseorĭ. что же по сихъ 98. τίνα τὰ μετὰ ταῦτα; по что de ce, pentru ce? **55. 59.** πρὸς τί; 90. чемоу **66.** de ce? помышлѣѭ мысли что сътворити 24. στρέψας λογισμοὺς περὶ τοῦ ποιητέου. въпроси что сътворитъ 25. ζητεῖ τὸ ποιητέον. b) indef. ce, ceva τί, ὅτι: ꙗко ни самїи царїе можахѫ что съдѣлати новолѣпно 148. καινοτομεῖν τι καινοπρεπές. не имѣѭ же что сътворити 26. οὐκ ἔχων δ' ὅτι δράσει. ꙗкѡ не имамъ что рещи 204. οὐδὲ γὰρ ἔχω λέγειν. не имы чимъ воѧ оборѫжити 89. μηδαμόθεν ἔχων στρατὸν ἀντεφοπλίσαι. În pr. що **48.** ce? що кѣ зиздалъ **47.** ce zidise. що е коеи драго **58.** ce-ĭ place fiecăreĭa. не имѣхѫ что ѡтвѣщати **65.** n'aveaŭ ce să răspunză.

чьстенъ adj. cinstit σεπτός 93. 102. 106. 147. 151. 160. 167. τίμιος 111. 146. 221. αἰδέσιμος 176. αἰδεσιμώτατος 107. τερπνός 121. λαμπρός 102. greş. δυσδαίμων 26.

чьсти, чьтѫ, чьтеши a cinsti σέβειν 13. 155. 169. τιμᾶν 175. σέβεσθαι 36. σεβάζεσθαι 17. inf. чьсти 13. pt. чьтѫ 155.

чьстно adv. cinstit ἐντίμως 89.

***чьстножителенъ** adj. trăind cinstit, cinstit σεμνόβιος 149.

***чьстнообразенъ** adj. cuviincios, vrednic, cu înfăţişare demnă σεμνοπρεπής 149.

чьсть f. cinste **52. 55. 58. 59. 64. 67.** σέβας 164. τιμή 13. 15. 74. 77. 80. ospăţ: прїидох да видѧ коа ѥсть чьсть на твоемъ дворѣ или коа добол на чьсти двора царства ти **52.** cf. român. a face cinste. чъстнѧ **58.**

чювъство n. simţire αἴσθησις 128.

чюденъ adj. minunat θαυμαστός 69. 79. 85. ἐξαίσιος 149.

чюдити сѧ -ждѫ сѧ -диши сѧ a se mira θαυμάζειν 120. ἐκθαμβεῖσθαι 178.

чюдникъ m. om minunat θαυμάσιος 107.

чюдо n. minune θαῦμα 91. τεράστιον 107.

чюждъ, чюждь adj. străin ἀλλότριος, deseorĭ. ὀθνεῖος 115. 121. greş. сътвори же ихъ чюжды траїанъ новодръзновен"нѣ 87. ταῦτα δὲ γνοὺς Τραϊανὸς ἄρτι τετολμημένα. sg. nom. -ждїи 187. n. -ждее **52.** ac. f. -ждѫ 204. instr. n. -ждыимъ 115. pl. gen. -ждїихъ 72. ac. -жды 114. n. -ждаа 121. instr. -ждими 79. -ждыми 27.

чюти, чюѭ, чюеши a auzi **48. 50.** ἀκούειν 151.

чѧдо n. copil **66.** παῖς 15. 80. 90. παιδίον 25. γόνος 189. τέκνον 75. 154. 179. 216. чѧдомъ мати 208. παιδομήτωρ.

чѧстина f. desiş, desime τὸ συνηρεφές 7.

чѧсто adv. des, deseorĭ συχνάκις 1. 121. 162. συχνῶς 88. 96. συνεχῶς 121. 180. v. приходити.

*чѧстогривъ adj. cu coama deasă λασιαύχην 6.
*чѧстокосъ adj. cu părul des δασύθριξ 77.
*чѧстоопашъ adj. cu coada deasă δασύκερκος 9.
чѧстъ adj. des πυκνός 102. 134. 159. 165. 179. συνεχής 104. 113. 179. συχνός 84. 121. 128. 201. λάσιος 11.

чѧсть f. parte, soarte διαίρεσις 30. μέρος 104. 130. λάχος 93. τύχη, deseorĭ. μοῖρα 27. 95. 163. 175. τὰ κῆρα 104. добра — 37. 96. τύχη; cf. neobulg. čest', dobrá čest' noroc, fericire D. V. are, în loc de чѧсти, власти 136, coresp. luĭ τοῦ κράτους R. (v. 3847) şi земи 147 (грьчьстѣи —, coresp. luĭ τῆς 'Ρωμαίων ἀρχῆς A. v. 4218).

Щ.

щедрити -рѧ -ришн a compătimi οἰκτείρειν 204. 218. ἐποικτείρειν 114.
щеницъ m. puiŭ, căţel σκύμνος 90. 122. 154. 162. 189. σκυλάκιον 143. щенѧцѧ кръмѧщи 196. σκυμνοτρόφος.
щитенъ adj. de scut ἀσπίδων 117. 198. 201.
щитити -щѫ -тиши a apăra: impf. щитѣше 56.
щитникъ m. purtător de scut, impr. θωρακοφόρος 19. 161. impr. желѣзенъ — 202. χαλκεοθώραξ.
щитъ m. scut 48. 56. 58. ἀσπίς 84. 185. 200. greş. θώραξ 131. 179. 198. pl. nom. -ове 84. 179. 185. ac. -овы 198. instr. -овы 131. În pr. 48 щитъ pare a fi luat drept nume propriŭ; cf. Prim. и тꙋ проводе едного витеза, именемь щита 183; Pril. и тꙋ прекори едного витеза, именем' щита 122; N.-Sof. are за щит 103, ĭar o altă versiune rusască за щитомь. Conev, în Sbornik VII, 234, 239.
що v. что.
щѫдѣти -ждѫ -диши a cruţa φείδεσθαι 202.

Ш.

шарикоуша m. Šarikuša (Assaracus) 47. N.-Sof. шарикуша; Prim. 181, Pril. 122: ашарикꙋшь.
шарикоушїа m. Šarikušia: — краль, — градъ 47. N.-Sof. шарикушиа; Prim. 181, Pril. 122: ашарикнѣ.
шаръ m. coloare, vopsea, zugrăveală χρῶμα 9. 150. 163. βάμμα 104. 163. чрьвленообразнымн шары хартїѭ оукѣрѣаше 104. πορφυρόβαπτος γραφὶς τὸν χάρτην ἐπιστοῦτο. златоблистаѭщими шары оукрасивъ стѣны 137. χρυσέων πυραυγήμασι ψηφίδων καταυγάσας τοὺς τοίχους. различными шарокы прѣмѫдрости оукрашаетъ словеса 36. μεθόδοις χρώμενος σοφαῖς οἰκονομεῖ τοὺς λόγους. одѣваѫ сѧ шаромъ пъстрымъ и различнымъ 221. χρώμενος ἐξ ἀμοιβῆς ἀμφίοις ἐπαλλήλοις. greş. якоже шаръ 3. ἴων χροιά. instr. pl. шарокы 150. v. плоунь.
шественъ adj. ce umblă: по глѫбинѣ шествьны 109. ποντοπόρος.
шествїе n. mers, drum πορεία 38. 68. πόρος 134.
*шесточисленъ adj. în număr de şase: въ -числънѣмъ слъничнѣмъ течени 133. ἐν ἑξαμέτρῳ ἡλίου περιδρόμῳ.
шестыи num. al şaselea ἕκτος 7. 77.
шестьдесѧть num. şasezecĭ ἑξήκοντα 75.

*шикадд f. scoĭcă κόχλος 168. greş. κάχληξ 165. cf. M. Lex. шика concha.
шимоншеҁъ adj. al Šimoišuluĭ (Simois) 53. шимошескъ ibid. надѣше на рѣкѫ шимоншеи 51. вь шимошескѣх брѣзѣхъ 65. N.-Sof. на шимошокі брезі 107. на шимошеськых брезех 117. на реку шимонишеи 105; Pril. рѣки амориишеи 124. на рѣцѣ шиморишескѣ 127. (Pentru intercalarea luĭ r în Pril. cf. tot acolo евбоиськь = euboicus).
шимошескъ v. шимоншескъ.
*шипкозрачинъ adj. trandafiriŭ ῥοδεόχρους 7.
шипокъ m. trandafir ῥόδον 3. 5. 7. 18. 102. 136. 151. 167. 188. greş. ἴον 3. neobulg. šipka.
ширина v. широта.
широкъ adj. lat 58. πλατύς 11.
широта f. lăţime, întindere, cuprins: земнъіѫ широты 5. αἱ τῆς γῆς πλατεῖαι. широты въздоушнъіѫ 6. λιμνασμοὶ ἀέρος. ковчежная широта 14. τῆς κιβωτοῦ τὸ κύτος. V. ширинамъ 6.
*шлѣмоносецъ m. purtător de coĭf, greş. κορυνοφόρος (κορυνηφόρος) purtător de măcĭucă 209.

шлѣмъ m. coĭf κόρυς: pl. nom. -мові 179. 185. ac. -мовы 198.
шоломониискъ v. соломоничь.
шоумъ m. sgomot, sunet θροῦς 185. 217. φλοῖσβος 219. μυκηθμός muget 86. съ шоумомъ μετὰ ῥοίζου 8. σὺν ψόφοις 133.
шоумѣти -мѫ -миши a răsuna, a trosni, a spumega: съ прѣмъ шоумѣхѫ 141. ἀντεπερρόθουν. велми шоумѧ 173. βαρυβόας. огнь шоумѧщїи 207. τὸ πῦρ τὸ βρέμον. ıакы вино шоумѧ 206. ὡς οἶνος ὀβρίζων. v. огнѣшоумѧ.
шъпътенъ adj. şoptit ψίθυρος 216.
шъпотъ m. şopot ψιθύρισμα 4.
шъптанїе n. şopot, şoptire ψίθυρον 153.
шѫпа f. mănunchiŭ, mînă: показа имъ три шѫпы рѫкоѫ 51. neobulg. šъpa, šepa.
шѫтанїе n. sbuciumare, sburdălnicie, îngîmfare φρύαγμα 126. 201.
шѫтати сѧ -аѫ сѧ -аеши сѧ a se frămînta, a se sbuciuma, a se îngîmfa: pt. шѫтаѫ сѧ φρυακτίας 124. γαῦρος 201. cf. neobulg. šъtam se, šetam se umblu.

Ю.

*юнаа f. Junaa (Juno) 49. cf. Prim. 184, Pril. 123: юнош'; N.-Sof. млада 104.
юнакъ m. voĭnic, ostaş, eroŭ 48. 53. 58. neobulg. junak.
юнецъ m. taur ταῦρος 9. 43. 71. ὄρρην ταῦρος 71. юнцемъ гоубитель 9. ταυρολέτωρ. instr. pl. юн҄цы 43.
юница f. junincă δάμαλις 67. 71.
юность f. tinereţe, copilărie νεότης 42. 203. νηπιότης 141.
юнота m. tînăr, copil μεῖραξ 136.
юнотка f. copilă νεᾶνις 101. 155.
юнотъскъ adj. tînăr: -тъскаго дошедъ възраста 188. σφριγώσης ἐπιβὰς ἡλικίας.
юнотъство n. tinereţe: досѧже до -тъства 170. εἰς ἥβην ἤλασεν ἀκμαίαν.
юноша m. tînăr 48. νεανίας 98. 105. 141. 180. 203. μεῖραξ 152. 153. greş. — доброобразенъ 130. νεᾶνις καλλιπρόσωπος.
юношъскъ adj. tînăr νεοτήσιος 175. νεανίσκων 219. μειράκων 37.
юнъ adj. tînăr, plăpînd νέος 12. 186. 206. νεαρός 141. 169. νεάζων 27. 203. 220. νήπιος 206. ἁπαλός 100. τρυφερός 183.

Ꙗ.

ꙗвѣственъ adj. vădit ἐναργέστατος 164. κατάδηλος 166: -ствно, -ствна.

ꙗвити -вѧ -виши a arăta ἐκφαίνειν 147. φανεροῦν 161. γνωρίζειν 191. ꙗвленъ 206. ἐναργής. — сѧ a se arăta φαίνεσθαι, deseorĭ. ἀναφαίνεσθαι 27. 77. ἐπιφαίνεσθαι 80. ὀπτάνεσθαι 128. ὀφθῆναι 2. 3. 6. 15. 105. 134. 209. γνωρίζεσθαι 186. облакоу крѣпкꙑѧ брани ꙗвлъшоу сѧ 106. νέφους ἰσχυρᾶς μάχης ἀναρραγέντος. ꙗви сѧ 159. ὅ φασι. greş. ꙗви бѡ сѧ сластожителенъ 170. ἀπέβη γὰρ ὑγρόβιος. ꙗко дроугꙑи бѡ самохотнѣ ꙗви сѧ младенецъ 170. ὡς ἄλλος γὰρ αὐτόχρημα Φαέθων νηπιάζων.

ꙗвлѣти -ѣѭ -ѣеши a arăta φαίνειν 74. ἐκφαίνειν 157. ὑποφαίνειν 193. ἐμφανίζειν 3. δεικνύειν 101. ἐπιδείκνυσθαι 100. δηλοῦν 76. στηλιτεύειν 124. — сѧ a se arăta, a se înfăţişa, a părea φαίνεσθαι 5. 221. ἀποφαίνεσθαι 163. καταφαίνεσθαι 194. ὦφθαι 205. σχηματίζεσθαι 185. δοκεῖν 217. προσποιεῖσθαι 41. ὑποκρίνεσθαι 195. greş. кръвь точащѫ ꙗвлѣѭщи сѧ 73. αἷμα χεόμενον δεικνῦσα. ꙗвлѣти сѧ житїемъ 220. εὐφραίνεσθαι τῷ βίῳ.

ꙗвѣ adv. vădit, lămurit 16. 22. δῆλον 90. δηλαδή 30. ἀναφανδόν 173. coresp. luĭ κατάδηλος 70. πρόδηλος 186. φασί 172. ὅ φασι 165. ὥς φασι 125. 129. ꙗвѣ есть оувѣдѣти 125. πάρεστι μαθεῖν. львъ ꙗвѣ ѥсть ѡт ноктїи ibid. λέων δῆλος ἐκ τῶν ὀνύχων (cf. p. 149).

ꙗдовитъ adj. otrăvit, otrăvitor, veninos 63. f. ꙗдовита φαρμακεύτρια 119. φαρμάκτρια 134. greş. нѫ ми доброзрачїе си ꙗко ехїдна ꙗдовито твориши 128. ἀλλά σου τὸ καλλίχροον ὡς ἔχιδνα φαρμάσσει.

ꙗдъ m. otravă, venin 201. ἰός 111. 113. 148. 153. — погꙑбѣлнꙑи 21. κύπελλον ὀλέθρου. greş. ꙗдоу изрꙑгателница 216. οἰωνὸς ἀπαίσιος.

ꙗзва f. lovitură, rană πληγή 16. 18. 34. 181. 210. κόλασις 34. τραυματισμός 165. τραυμάτισμα 195. μωλωπισμός 43. στίξις înfierare 169. coresp. luĭ μάστιξ 34. 114. αἱμάστιξ 134. гладнаа — 194. τὸ τῆς ἐνδείας βέλος. v. оуꙗзвити.

ꙗздити -ждѫ -здиши a umbla (călare saŭ cu carul) ἐπιβαίνειν 86. ꙗздѣше съ нимъ 44. συνείπετο τούτῳ. ꙗздѣше на четворницахъ 171. ἐπεκάθητο τετρώροις. ꙗздѧ 170. ἡνιοχῶν. на колесницахъ — ibid. ἁρματοστρόφος.

***ꙗздъка** f. călărit ἱππασία 174.

ꙗице n. ouă: ꙗица плоднаа 159. οἱ κύλινδροι τοῦ γόνου, explicat prin таинїи оуди.

ꙗко 1) adv. ca, ca şi ὡς, ὥσπερ, ὡσεί, deseorĭ. οἷα 37. 104. 140. 145. ἅτε 183. 185. 216. καθάπερ 5. δίκην 113. coresp. luĭ εἰς pe lîngă numerale ‚ca la‘: ꙗко числомъ сто и осьмъ десѧт и пѧт тꙑсѫщ мѫжїи 22. εἰς ἑκατὸν ποσούμενον χιλιανδρίας ὅλας σὺν ἄλλοις ὀγδοήκοντα πρὸς πεντακισχιλίοις. ꙗко въ всѧ .м. тъмъ доспѣвающѧ 31. εἰς ὅλας τεσσαράκοντα φθανούσας μυριάδας. съкра ꙗко мала не въсѧ гръчьскѫѧ земѧ 163. impr. дръзостїѫ же ꙗко ѕвѣрїе 110. τὸ θράσος ὑπὲρ θῆρα. ꙗко ѡт скорпїи жѫла 216. ὑπὲρ σκορπίων κέντρα. coresp. deseorĭ român. ‚ca, ca şi‘ unde în orig. grec. lipseşte: ꙗко поустъ бꙑстъ 20. ἀπορηθείς. живꙑ ꙗко жена 21. ζῶν γυναικομίμως. ꙗко младенца въскръмишѫ е 37. βρεφικῶς ἐκτρέφουσι. ꙗвлѣѫ сѧ ꙗко прѣлюбити его 41. προσποιούμενος ὑπερφιλεῖν ἐκεῖνον, ş. a. v. невѣста, сътворити, оукрасити. 2) conj. (afirmativă, finală, consecutivă şi causală) că; ca, ca să, să; încît; căcĭ, fiindcă:

a) ѩкѣ ѩко, ѩкѣ ѥстъ ѩко 16. 22. видѣ ѩко добро ѥсть 47. видѣста ѩко нхъ прѣвари 51. веселъ ѥсмъ ѩко ѥсвѣ самодръжца 52, ş. a. оуслꙑша ѩко змердїевъ ѥстъ 28. ἤκουσεν εἶναι Σμέρδιος. разꙋмѣше ѩко полезно ѥмꙋ ѥстъ 37. μανθάνει χρήσιμον. αὐτῷ γενέσθαι. рече, ѩко град сꙑи глава многꙑимъ ѩзꙑкѡм бѫдетъ 73. ἔφη τὴν πόλιν κεφαλὴν πολλῶν ἐθνῶν γενέσθαι. глаголѭтъ ѩко главнѫѭ косѫ римлѣне зовѫтъ кесарь 77. λέγουσι τῆς κεφαλῆς τὴν κόμην ʽΡωμαίους λέγειν καίσαριν. оувѣдѣвши ѩко неискꙋсна юстъ ложꙋ отроковица 102. γνοῦσα κοίτης ἄπειρον τὴν κόρην χρηματίζειν. заклѧт сѧ ѩко изѣдохъ 103. ἀντόμνυσι καταφαγεῖν, ş. a. никакоже разоумѣаше ѩко богъ негодоуетъ 23. οὐδ' ὅλως ἐνενόει ὡς ὁ θεὸς ἀγανακτεῖ. ношааше сѧ слово, ѩко власти перстѣи хорѫгꙑи дръжитъ змердїе 29. ἐφέρετο λόγος ὡς τῆς ἀρχῆς τῆς Περσικῆς ἡνίας ἔχει Σμέρδις. мнѧ ѩко избѣгнѫлъ ѥстъ ѩже ѿт него пакости 37. νομίσας ὡς ἐκπέφευγε τὴν ἀπ' ἐκείνου βλάβην, ş. a. вадѧщи, ѩко ранꙑ на нѧ наводитъ 96. (γύναιον) κατειπὸν ὅτι πληγὰς αὐτῇ ἐπάγει. рекши ѩко изѣдохъ 103. εἰποῦσα ὅτι βέβρωκεν. оуслꙑша ѩко над младенцꙑ милость бꙑстъ нѣкакова 141. ἀκηκοὼς ὅτι τῶν βρεφυλλίων οἶκτος ἐγένετό τις, ş. a. и еже новое и дивно ѩко громовъ глас и млънїѫ бꙑшѫ 29. καὶ τὸ καινὸν καὶ θαυμαστὸν ὅτι βροντώδης ἦχος καὶ στεροπαὶ γεγόνασι. бѣше же ѥмоу вина таковомоу непщеванию, ѩко нѣцїи маврикиноу принесошѫ бладиѣ каковꙑ бабьскꙑѩ 126. ἦν δὲ παραίτιον αὐτῷ ταύτης τῆς ὑποψίας, ὅτι τινὲς τῷ Μαυρικίῳ προύφερον ὕθλους τινὰς γραώδεις. b) обещници ѥмоу бꙑти повелѣ матери его, ѩко бꙑти еи строителници царствꙋ его 169. συγκοινωνεῖν ἐκέλευσε τούτῳ καὶ τὴν μητέρα, τοῦ κράτους ὡς φροντίστριαν αὐτῷ γενησομένην. писанїа къ цимисхиоу начрътаваетъ,...самомоу же въ византїѫ прїити принѫждаѭщи, ѩко бꙑти ѥмоу царю 191. γραφὰς ἐπὶ τὸν Τζιμισχῆν ἐγχαράσσει,...αὐτὸν δ'εἰς τὸ Βυζάντιον ἥκειν ἐρεθιζούσας, ἐσόμενον αὐτάνακτα, ş. a. c) толико оустраши его, ѩко въсхотѣти хозрою миръ сътворити въ мѣсто брании 118. ὡς θέλειν τὸν Χοσρόην εἰρήνην ἀνταλλάξασθαι πολέμων. разби его, ѩко и самомꙋ цареви едва ꙋтещи 160. încît însuşĭ împăratul abĭa scăpă cu fuga. разбиша их, ѩко мало и самъ крꙋмъ не ꙋхваще быстъ 161. încît însuşĭ Crum era să fie prins, ş. a. d) ѩко тоѫ ради погыбѫ 66. fiindcă din pricina eĭ a perit. ѩко томоу подобаетъ слава 67. căcĭ luĭ i se cuvine mărirea. ѩко богъ праведенъ и правдѫ възлюби 67. căcĭ Dumnezeŭ e drept şi ĭubeşte dreptatea.

ѩко да conj. ca să, să, coresp. de obiceiŭ luĭ ὡς, ὅπως, ἵνα: ѩко да видит 87. ὡς βλέψαιεν. не исхождааше изъ царскꙑих, ѩко да имѫтъ како хотѧщеи къ немоу бесѣдовати 121. ὡς εἶναι τοῖς ἐθέλουσιν αὐτῷ προσομιλῆσαι. тоу доброкъзнънꙑи съвѣтъ показа, ѩко да прѣдложитъ коренїа вещемъ 176. ὅπως προκαταβάλλεται τὰς ῥίζας τῶν πραγμάτων. ѿгонѣѫ влъкꙑ, ѩко да овчѧ самъ растръгнетъ 186. ἀποσοβῶν τοὺς λύκους, ἵνα τὸ πρόβατον αὐτὸς σπαράττοι, ş. a. къ византїискомꙋ прїиде градꙋ, ѩко да опадаетъ своѩ присныѩ братиѫ 101. ἐφ' ᾧ κατηγορήσειεν ἰδίων ὁμογνίων. оумоли царѣ, ѩко да назнаменꙋетъ писанїе 104. δεῖται τοῦ βασιλέως ἐνσημανθῆναι τὴν γραφήν. повелѣно бꙑстъ ѥмꙋ ѩко да е раздастъ чинѡм воинскꙑимъ 115. κελευσθεὶς τοῖς τάγμασι τοῦτον κατακενῶσαι. кънѧзствоуѫ еже прѣвести ихъ ѿт византїѫ, ѩко да симъ

прѣможетъ хозроевы силы 132. τεχνώμενος μεθέλκειν Βυζαντόθεν κἀντεῦθεν ἀντιπερισπᾶν Χοσρόου τὰς δυνάμεις. свѧзан бѣ клѧтвами, ꙗко да прѣдастъ имъ всѣ и словесы правити и вещми 211. κατεδέδετο ὁρκίοις πάντων αὐτοῖς ἐξίστασθαι καὶ λόγων καὶ πραγμάτων. ꙗко да бѫдетъ на памѧть 17. δῆθεν ὡς εἰς ἀνάμνησιν. greş. ꙗко да оусырнтъ и сырныи крѫгъ сътворитъ 2. ὀπῷ συμπήξει καὶ τυροῦ κύκλον ἀποτορνεύσει. ꙗко да не ὡς οὐκ, ὡς μή, ὅπως μή, μή, deseorĭ. ꙗко да не како 83. μήπως.

ꙗковъ pron. ce fel οἷος 216. ὁποῖος 109. 147.

ꙗкоже adv. ca, precum 67. ὡς, ὥστε, ὥσπερ, ὡσπερεί, καθώς, καθάπερ, deseorĭ. ꙗкоже сантаварнинъ онъ 180. οἷος ὁ Σανταβαρηνὸς ἐκεῖνος. не меншими ꙗкоже тѣлеса древле дарданскаа 200. οὐχ ἧττον ἢ τὰ πτώματα πάλαι τὰ τῶν Δαρδάνων. v. аще.

ꙗкоупа f. Jakupa (Hecuba) 47. 48. 50. 53. 62. 65. 66. N.-Sof. ꙗкупа; Prim., Pril. ѣкѹпа; Pyp. ꙗкама. cf. Wessel., Ist. rom. II, 119.

ꙗкы adv. ca, precum ὡς, ὥσπερ, ὡσεί, οἷα, οἷάπερ, καθάπερ, deseorĭ. — птиць 128. πτηνόπους. — снѣгъ бѣлъ 38. χιονόχρους. — дроугыи неронъ 170. ἄντικρυς ἄλλος Νέρων. — бѣсноуѭщ сѧ 181. κατὰ τοὺς δαιμονῶντας.

ꙗремъ m. jug ζυγόν 87. 119. 182. ζεύγλη 88. 99.

ꙗрити сѧ -рѧ сѧ -рииши сѧ a se mînia θυμαίνειν 10. δυσμαινάινειν 33.

*ꙗролюбивъ adj. crunt, mînios φιλότυφος 216.

*ꙗролютенъ adj. crud θυμοβάρβαρος 107.

*ꙗрольвенъ adj. crud ca leul θυμολέων 39.

*ꙗрообразенъ adj. crunt θυμοειδής 28.

ꙗростенъ adj. mînios, crunt: -тнаа пещь ἡ τοῦ θυμοῦ πυρκαϊά 80. ἡ τ. θ. κάμινος 143. -тное врѣнїе 143. τοῦ θυμοῦ ὁ καχλασμός. -тнымъ възгорѣ сѧ огнемъ 207. θυμοῦ καχλάζει τῇ πυρᾷ.

ꙗрость f. mînie, urgie θυμός, deseorĭ. κότος 141. ὀργή 151. μανία 154. ꙗростїѫ 40. ἐκθύμως.

ꙗръ adj. crunt, neîndurat θυμώδης 78. 79. αὐθάδης 206.

ꙗсенъ adj. lămurit, limpede, blînd: — вѣтръ 102. εὐδιεινὸν πνεῦμα. оуста ꙗснѣншаа 110. στόμα τὸ περίτρανον. ꙗсныими очима 121. λίχνοις ταῖς κόραις.

ꙗсли pl. f. ĭesle φάτνη 143.

ꙗсно adv. lămurit τρανῶς 1. 24. 27. 75. 86. — възъпи 169. τορὸν ἐβόησε.

ꙗсти, ꙗдѫ, ꙗдеши a mînca 63. ἐσθίειν 11. 26. συνεσθίειν 20. σιτεῖσθαι 78.земѧ ꙗды 215. γαιοφάγος. v. млѣко, плъть, тина, трѣва.

ꙗстрѧбъ m. vultur ἴρηξ 6. ἱέραξ 217.

Ѥ.

Formele începătoare cu ѥ ale vb. ѥсмъ să se caute la быти.

Ѧ.

ѧглїє n. cărbunĭ: прѣдоврагo — сътвори огню 130. τὸ κάλλιστον ἠνθράκωσε καμίνῳ.

ѧдница f. undiță ἄγκιστρον 218.

ѧдоленъ adj. adînc, prăpăstios φαραγγώδης 143.

ѧдолїє n. vale, livadă λόχμη 9. 11. 192. λειμών 4.

ѧже n. funie, brîu ζωστήρ 166.

ѧза f. legătură δεσμός 86. 125. 133. 139. 214. στρέβλη 92. nom. şi ac. pl. ѧзы 86. 92.

*ѧзыковластїє n. principat ἐθναρχία 20.

ѧзыконачѧлїє n. principat ἐθναρχία 199.

a) ꙗвѣ ꙗко, ꙗвѣ ѥстъ ꙗко 16. 22. видѣ
ꙗко добро єсть 47. видѣста ꙗко ихъ
прѣвари 51. веселъ єсмъ ꙗко єсѣ само-
дръжца 52, ş. a. ѹслꙑша ꙗко змер-
дїевъ єстъ 28. ἤκουσεν εἶναι Σμέρδιος.
разѹмѣше ꙗко полезно ємѹ єстъ 37. μαν-
θάνει χρήσιμον. αὐτῷ γενέσθαι. рече,
ꙗко град сьи глава многꙑимъ ѩзꙑ-
кѡм бѫдетъ 73. ἔφη τὴν πόλιν κεφαλὴν
πολλῶν ἐθνῶν γενέσθαι. глаголѭтъ ꙗко
главнѫѫ косѫ римлѣне зовѫтъ кесарь 77.
λέγουσι τῆς κεφαλῆς τὴν κόμην 'Ρω-
μαίους λέγειν καίσαριν. ѹвѣдѣвши ꙗко
неискѹсна ѥстъ ложѹ отроковица 102.
γνοῦσα κοίτης ἄπειρον τὴν κόρην χρημα-
τίζειν. заклат сѧ ꙗко изѣдохъ 103. ἀντό-
μνυσι καταφαγεῖν, ş. a. никакоже разѹмѣ-
аше ꙗко богъ негодѹетъ 23. οὐδ' ὅλως
ἐνενόει ὡς ὁ θεὸς ἀγανακτεῖ. ношааше
сѧ слово, ꙗко власти перстѣи хорѫг'ви
дръжитъ змердїе 29. ἐφέρετο λόγος ὡς
τῆς ἀρχῆς τῆς Περσικῆς ἡνίας ἔχει Σμέρ-
δις. мнѧ ꙗко избѣгнѫлъ єстъ ѩже ѡт
него пакости 37. νομίσας ὡς ἐκπέφευ-
γε τὴν ἀπ' ἐκείνου βλάβην, ş. a. ва-
дѧщи, ꙗко ранꙑ на нѧ наводитъ 96.
(γύναιον) κατειπὸν ὅτι πληγὰς αὐτῇ
ἐπάγει. рекши ꙗко изѣдохъ 103. εἰ-
ποῦσα ὅτι βέβρωκεν. ѹслꙑша ꙗко над
младенцꙑ милость бꙑстъ нѣкакова 141.
ἀκηκοὼς ὅτι τῶν βρεφυλλίων οἶκτος ἐγέ-
νετό τις, ş. a. и єже новое и дивно ꙗко
громовъ глас и млънїѫ бꙑшѫ 29. καὶ
τὸ καινὸν καὶ θαυμαστὸν ὅτι βροντώδης
ἦχος καὶ στεροπαὶ γεγόνασι. бѣше же
ємѹ вина таковомѹ непщеванию, ꙗко
нѣцїи маврикию принесошѫ бладнѣ ка-
ковꙑ бабьскꙑѩ 126. ἦν δὲ παραίτιον
αὐτῷ ταύτης τῆς ὑποψίας, ὅτι τινὲς τῷ
Μαυρικίῳ προύφερον ὕθλους τινὰς γρα-
ώδεις. b) обещници ємѹ бꙑти повелѣ
матери єго, ꙗко бꙑти еи строителници
царствѹ єго 169. συγκοινωνεῖν ἐκέλευσε
τούτῳ καὶ τὴν μητέρα, τοῦ κράτους ὡς
φροντίστριαν αὐτῷ γενησομένην. писанїа
к' цимисхию начрътаваєтъ, ... самомѹ
же въ византїѫ прїити принѫждаѭщи,
ꙗко бꙑти ємѹ царю 191. γραφὰς ἐπὶ
τὸν Τζιμισχῆν ἐγχαράσσει, ... αὐτὸν δ' εἰς
τὸ Βυζάντιον ἥκειν ἐρεθιζούσας, ἐσόμε-
νον αὐτάνακτα, ş. a. c) толико ѹстра-
ши єго, ꙗко въсхотѣти хозрою миръ
сътворити въ мѣсто брани 118. ὡς
θέλειν τὸν Χοσρόην εἰρήνην ἀνταλλά-
ξασθαι πολέμων. разби єго, ꙗко и са-
момѹ цареви єдва ѹтещи 160. încît în-
suşĭ împăratul abĭa scăpă cu fuga.
разбишѫ их, ꙗко мало и самъ крѹмъ не
ѹхвацен бꙑстъ 161. încît însuşĭ Crum
era să fie prins, ş. a. d) ꙗко тоѫ ради
погꙑнѫ 66. fiindcă din pricina eĭ a
perit. ꙗко томѹ подобаєтъ слава 67.
căcĭ luĭ i se cuvine mărirea. ꙗко
богъ праведенъ и правдѫ възлюби 67.
căcĭ Dumnezeŭ e drept şi ĭubeşte
dreptatea.

ꙗко да conj. ca să, să, coresp. de
obiceiŭ luĭ ὡς, ὅπως, ἵνα: ꙗко да
видит 87. ὡς βλέψαιεν. не исхождааше
изъ царскꙑих, ꙗко да имѫтъ како хо-
тѧщеи къ немѹ бесѣдовати 121. ὡς εἶ-
ναι τοῖς ἐθέλουσιν αὐτῷ προσομιλῆσαι.
тѹ добровъзнънꙑи съвѣтъ показа, ꙗко
да прѣдложитъ коренїа вещемъ 176. ὅ-
πως προκαταβάλλεται τὰς ῥίζας τῶν
πραγμάτων. ѡтганѣѫ влъкꙑ, ꙗко да овчѧ
самъ растръгнетъ 186. ἀποσοβῶν τοὺς
λύκους, ἵνα τὸ πρόβατον αὐτὸς σπαράτ-
τοι, ş. a. къ византїискомѹ прїиде гра-
дѹ, ꙗко да опадаєтъ своѧ присныѧ бра-
тиѫ 101. ἐφ' ᾧ κατηγορήσειεν ἰδίων
ὁμογνίων. ѹмоли царѣ, ꙗко да назна-
менѹетъ писанїе 104. δεῖται τοῦ βασιλέως
ἐνσημανθῆναι τὴν γραφήν. повелѣно бꙑ-
стъ ємѹ ꙗко да є раздастъ чинѡм во...
скꙑимъ 115. κελευσθεὶς τοῖς τ...
τοῦτον κατακενῶσαι. ...
прѣвести ихъ ѡт в...

прѣможетъ хозроевы силы 132. τεχνώμενος μεθέλκειν Βυζαντόθεν κἀντεῦθεν ἀντιπερισπᾶν Χοσρόου τὰς δυνάμεις. сказан бѣ клатвами, ꙗко да прѣдастъ имъ всѣ и словесы правити и вещми 211. κατεδέδετο ὁρκίοις πάντων αὐτοῖς ἐξίστασθαι καὶ λόγων καὶ πραγμάτων. ꙗко да бѫдетъ на памать 17. δῆθεν ὡς εἰς ἀνάμνησιν. greş. ꙗко да оусырить и сырныи крѫгъ сътворитъ 2. ὁπῷ συμπήξει καὶ τυροῦ κύκλον ἀποτορνεύει. ꙗко да не ὡς οὐκ, ὡς μή, ὅπως μή, μή, deseorĭ. ꙗко да не како 83. μήπως.

ꙗковъ pron. ce fel οἷος 216. ὁποῖος 109. 147.

ꙗкоже adv. ca, precum 67. ὡς, ὥστε, ὥσπερ, ὡσπερεί, καθώς, καθάπερ, deseorĭ. ꙗкоже сантаварнинъ онъ 180. οἷος ὁ Σανταβαρηνὸς ἐκεῖνος. не меншими ꙗкоже тѣлеса древле дарданскаа 200. οὐχ ἧττον ἢ τὰ πτώματα πάλαι τὰ τῶν Δαρδάνων. v. аще.

ꙗкоупа f. Jakupa (Hecuba) 47. 48. 50. 53. 62. 65. 66. N.-Sof. ꙗкупа; Prim., Pril. ѥкѹпа; Pyp. ꙗкама. cf. Wessel., Ist. rom. II, 119.

ꙗкы adv. ca, precum ὡς, ὥσπερ, ὡσεί, οἷα, οἷάπερ, καθάπερ, deseorĭ. — птинцъ 128. πτηνόπους. — снѣгъ бѣлъ 38. χιονόχρους. — дроугыи неронъ 170. ἄντικρυς ἄλλος Νέρων. -- бѣсноужщ са 181. κατὰ τοὺς δαιμονῶντας.

ꙗремъ m. jug ζυγόν 87. 112. 142. ζεύγλη 88. 90.

ꙗрити са -ра са -рѭ са a se mînia θυμαίνειν 10. [illegible] 86.

*ꙗролюбивъ adj. crunt, [illegible] τυφος 216.

*ꙗролютенъ adj. crud [illegible] 195.

*ꙗролвенъ adj. crud ca leul θυμο-λέων 39.

*ꙗроообразенъ adj. crunt θυμοειδής 23.

ꙗростенъ adj. mînios, crunt: -тнаа пещь ἡ τοῦ θυμοῦ πυρκαϊά 80. ἡ τ. θ. κάμινος 143. -тное врѣніе 143. τοῦ θυμοῦ ὁ καχλασμός. -тныимъ възгорѣ са огнемъ 207. θυμοῦ καχλάζει τῇ πυρᾷ.

ꙗрость f. mînie, urgie θυμός, deseorĭ. κότος 141. ὀργή 151. μανία 154. ꙗростїѫ 40. ἐκθύμως.

ꙗръ adj. crunt, neîndurat θυμώδης 78. 79. αὐθάδης 206.

ꙗсенъ adj. lămurit, limpede, blînd: — вѣтръ 102. εὐδιεινὸν πνεῦμα. оуста ꙗснѣншаа 110. στόμα τὸ περίτρανον. ꙗсныими очима 121. λίχνοις ταῖς κόραις.

ꙗсли pl. f. ĭesle φάτνη 143.

ꙗсно adv. lămurit τρανῶς 1. 24. 27. 75. 86. — възъпи 169. τορὸν ἐβόησε.

ꙗсти, ꙗдѫ, ꙗдеши a mînca 63. ἐσθίειν 11. 25. συνεσθίειν 20. σιτεῖσθαι 78. земѫ ꙗды 215. γαιοφάγος. v. матко, плъть, тина, трѣва.

ꙗстрабъ m. vultur ἱέραξ 6. ἱέραξ 217.

*ѧзыконачѧлникъ m. principe ἐθνάρχης 99. вьси сѫщеи о таврѣ-начѧлници 133. πᾶσα περιταύριος ἐθναρχία.

ѧзыкъ, m. limbă 15. 146. γλῶσσα, deseori. διάλεκτος 166. popor ἔθνος, deseori. ѧзыкомъ начѧлници 76. ἐθναρχίαι. ѧзыкъ странъı 166. coresp. greș. luĭ Βόκχορις (v. 4856).

ѧзычникъ m. păgîn, impr. Σαρμάτης 172.

ѧти, имѫ, имеши a lua, a apuca λαμβάνειν 130. συλλαμβάνειν 218. χειροῦσθαι 138. — сѧ a se apuca de ceva, a începe: бѣга сѧ ѧтъ 38. φυγὰς ἀποδιδράσκει. ѫста сѧ за рѫкѫ 59. aor. ѫтъ 53. pt. tr. ѥмъ 59. 130. 138. им 48. ѧлъ 218.

ѧтробѧ f. pîntece, măruntae γαστήρ 70. 141. νηδύς 80. σπλάγχνα 141. 172. 177. τὰ ἔγκατα 217.

Ѫ.

ѫдоу adv. unde: ѿ нѫдоу же 19. ἐξ οὗ.

ѫти, ѫти сѧ v. ѧти, ѧти сѧ.

Ѭ.

ѭдолъ m. vale λόχμη 193. v. жиндолъ.

Ѯ.

*ѯерксъ m. Xerxe Ξέρξης 30. ѯерѯь 209.

ѯерѯовъ adj. al luĭ Xerxe 30.

Ѳ.

*ѳекелъ indecl. θεκέλ 23.

*ѳеодора f. Teodora Θεοδώρα 92. 120. 139. 163. 170. 172. 174. 206. 210.

*ѳеодоринъ adj. al Teodoreĭ Θεοδώρας 211.

ѳеодоръ m. Teodor Θεόδωρος 164.— кѹфара 177.

ѳеодосїе m. Teodosie Θεοδόσιος 96. 97. 98. 100. 102. 108. 136. 144.—прѣвъıи 96. — малъıи 98.

*ѳеодосїевъ adj. al luĭ Teodosie 144 V. Θεοδοσίου 97.

*ѳеокритъ m. Teocrit Θεόκριτος 115.

*ѳеофана f. Teofana Θεοφανώ 190. 192.

*ѳеофановъ adj. al luĭ Teofan Θεοφάνους 170.

*ѳеофанъ m. Teofan Θεοφάνης 164. 169.

*ѳеофиловъ adj. al luĭ Teofil Θεοφίλου 166. 168.

*ѳеофилъ m. Teofil Θεόφιλος 163. 164. 168. 169. 172.

*ѳеталїа f. Tesalia Θετταλοί 39.

*ѳетидъ m. al Thetideĭ ὁ Θέτιδος 42. greș. Thetis Θέτις 42. 103.

*ѳина f. thynnus θύννος ‚Thunfisch' 154.

*ѳома m. Toma Θωμᾶς 158. 162. 163.

*ѳракїа f. Tracia Θράκη 199. 200. Θρᾷκες 184. loc. ѳраки 161.

ѳрачьскъ adj. tracic περιθράκιος 162. 214.

*ѳрилоуменъ coresp. greș. grec. θρυλούμενος: нинїѫ, егоже нинїѫ зиждителѣ глаголѧтъ ѳрилоуменоу 19. τὸν Νινύαν, ὃν Νινευὶ δομήτορα φασὶ τῆς θρυλουμένης.